

MIHAIL STURDZA

ROMÂNIA ȘI SFÂRȘITUL EUROPEI

Amintiri din țara
pierdută

CRONOLOGIE ANALITICĂ

PARTEA I

1917

MARTIE, 12-16 Prințul Gheorghe Lvov este numit Șef al Guvernului Provizoriu. Alexandru Kerensky este Ministrul Justiției. Țarul Nicolae al II-lea abdică în favoarea fratelui său, marele Duce Mihail. La rândul lui acesta abdică în favoarea Guvernului Provizoriu.

APRILIE, 17 Lenin, Zinoviev, Lunacharski și alți bolșevici, mulți dintre ei venind de la New-York, sosesc la Petrograd unde Troțky și bolșevicii săi se stabiliseră dinainte.

MAI, 16 Kerensky este numit Ministru de Război. Începe imediat dezintegrarea sistematică a Armatei rusești, cu faimosul Pricaz nr 1.

IULIE, 16-18 Bolșevicii dezlănțuiesc o acțiune prematură pentru a lua puterea la Petrograd.

IULIE, 20 Prințul Lvov demisionează. Kerensky ajunge prim Ministru.

SEPTEMBRIE, 8-14 Kerensky împiedică pe generalul Kornilov ajunge prim Ministru ; arestează și apoi eliberează pe Trozky și pe alți bolșevici.

NOIEMBRIE, 6 (Stil vechi, 24 Oct.) Revoluția Bolșevică. Kerensky fuge în Finlanda și de acolo la Paris. Unsprezece ani mai târziu sosește la New-York, unde Guvernatorul Lehman îl convinge cu argumente irezistibile, chiar din ziua sosirii să renunțe la orice idee de a organiza o campanie împotriva Guvernului Sovietic.

NOIEMBRIE, 7 Guvern nou la Petrograd, prezidat de Lenin. Trozky la Comisariatul pentru Afacerile Externe, Stalin, Comisar pentru Minorități. Guvernul ia numele de Consiliul Comisarilor Poporului. Trupe rusești în România ; în plină anarhie, ele cutreieră țara, amenințând iașii, pe atunci sediul Guvernului. Trupele noastre le dezarmează și le resping. Lupte în Basarabia.

1918

Iulie, 1-5 În România în pădurea Dobrina (Iași) tânărul Corneliu Codreanu organizează primele Grupuri de rezistență împotriva Trupelor Rusești bolșevizate.

Iulie, 16-17 Asasinarea sălbatică a Țarului Nicolae și a familiei Imperiale.

1919

Ianuarie, 7 Președintele Wilson îl însărcinează pe William H. Buckler, un intrigant de pe lângă Ambasada Statelor Unite de la Londra, să plece “cât mai degrabă la Stockholm” ca să se întâlnească cu reprezentanții Guvernului Bolșevic.

Ianuarie, 14,15, 16 Buckler conferențiază cu mahim Litvinov la Stockholm.

Ianuarie, 21 Wilson prezintă Raportul lui Tuckler Conferința celor Cinci mari puteri, la Paris. “ Atitudinea conciliatorie a Sovietelor este indiscutabilă”, scria Buckler. Mai departe : “ o înțelegere cu Rusia poate avea loc imediat, evitând cuceriri și politicărie și reintroducând condițiile normale ca principiu dezinfectant împotriva bolșevismului”

Februarie, 22 William C. Bullitt, însoțit de ziaristul radical Lincol Steffens, părăsește Parisul pentru a se întâlni în Rusia cu șefii bolșevici.

Martie, 10 Bullitt sosește la petrograd, și este însoțit la Moscova de Grigore Cicerin și maxim Litvinov.

Martie, 14 Lenin prezintă lui Bullitt un plan de pace redactat de Litvinov.

MAI, 4 Generalul slovac Milan R. Stefanik moare într-un accident mizerios de aviația lângă Bratislava. Cehul Beneș îl înlocuiește nu numai în istoria Cehoslovaciei, dar și a Europei.

August, 4 Trupele române ocupă Budapesta, în ciuda opoziției Consiliului Suprem (al Aliatilor Occidentali). După două săptămâni de luptă cu bestia roșie, Armata română eliberează Ungaria de teroarea comunistă a lui Bela Kuhn.

1920

Ianuarie, 14 Generalul francez Maurice Janin, Comandantul trupelor Aliate din Siberia, ordonă Legiunei Cehoslovace să-l aresteze pe Amiralul Kolceak, Șef al rezistenței Naționale Anti-bolșevice din toată Rusia, și să-l predea Centrului Bolșevic de la Irkuțk. În schimb cehoslovacii vor primi o treime din Tezaurul Imperial Rus, care rămăsese sub controlul lui Kolceak. Partea aceasta a Tezaurului Țarist va fi prima rezervă a Statului nou inventat, Cehoslovacia, unde 7 milioane de cehi vor domina pe opt milioane de alte naționalități.

Februarie, 7 Amiralul Kolceak și Primul său Ministru sunt asasinați. Generalul Janin nu a fost niciodată acuzat, dat în judecată sau dojenit pentru trădarea Șefului Rezistenței naționale Rusești și vânzarea lui bandelor bolșevice.

Februarie, 11 La Iași Codreanu și șeful muncitoresc C. Pancu, eliberează cu forța p fabrică ocupată de comuniști.

Aprilie, 25 Începe Războiul între Polonia și Rusia Sovietică.

Septembrie, 30 În România Codreanu și camarazii lui împiedică pe Rectorul Universității din Iași să deschidă cursurile academice fără tradiționala slujbă religioasă.

Octombrie, 5 Moscova cere un armistițiu.

Octombrie, 12 Tratat de pace preliminar semnat de Polonia și Rusia, la Riga.

1921

Martie, 3 **România și Polonia semnează un Tratat de Alianță, singura garanție internațională pe care noi am avut-o vreodată împotriva amenințării sovietice.**

Martie, 18 **Tratatul definitiv semnat la Riga. Frontiera ruso-polonă este definită cu precizie.**

Martie- Iunie **Negocierea și semnarea Micei Înțelegeri, între România, Iugoslavia și Cehoslovacia, tratat limitat la controlul aspirațiilor iredentiste ale Ungariei. Masaryk și Beneș se opun cu încăpățănare la formarea unei coaliții mai întinse ; o astfel de coaliție fusese propusă de România, ca o garanție în fața ambițiilor teritoriale, și mesianice ale Sovietelor. Cehoslovacia este singura beneficiară a Micei Înțelegeri, România și Iugoslavia fiind, și așa, fiecare în parte mai puternică decât Ungaria. Guvernul de la Praga a refuzat întotdeauna să garanteze, și nici măcar să recunoască, granițele Rusiei Sovietice cu vecinii ei.**

Martie –Iunie **Marea Britanie și Franța recunosc “de facto “ Guvernul Sovietic ca guvern legitim al Rusiei. (se inițiază, sub controlul “ Forțelor Anonime”, alianța nefastă între Puterile Occidentale și Uniunea sovietică, care va duce la al Doilea Război Mondial și la consecințele sale fatale.**

1922

Aprilie, 6 **Delegația sovietică condusă de Grigore Cicerin sosește la Geneva și se întâlnește cu delegațiile Engleză, Franceză, a statelor Unite, Italiană și germană.**

Aprilie, 10 **Începe Conferința de la Geneva cu participarea Uniunii Sovietice.**

Aprilie, 15 **Au loc negocieri secrete între Germania și Uniunea Sovietică. Acestea începe la orele două după masă, la Rapallo, localitate situată la câțiva kilometri de Geneva.**

Aprilie, 16 **Semnarea tratatului de la Rapallo între Germania și uniunea Sovietică surprinde toată lumea. “ O bombă pe cerul Conferinței. Va răsturna lumea, a spus Ambasadorul statelor Unite, Richard Washburn Child. Așa s-a întâmplat 17 ani mai târziu.**

Mai, 19 **Conferința de la Geneva se termină cu un fiasco, datorită insistențelor Franței ca Rusia să recunoască datoriile contractate de Rusia țaristă.**

Octombrie, 15 **Încoronarea la Alba Iulia, a regelui Ferdinand și a Reginei Maria, în același oraș unde, cu trei sute de ani înainte, Mihai Viteazul fusese proclamat Suveran al tuturor Românilor.**

1923

Martie 4 **Înființarea Ligei Apărării naționale și Cretine de către Profesorul A. C. Cuza și studentul Corneliu Codreanu.**

Martie, 24 **Codreanu este arestat pentru prima oară de către guvernul liberal.**

Noimebrie, 8-11 **Putsch-ul Hitler-Ludendorff la Munchen.**

1924

Aprilie, 2 **La insistența aliatului nostru francez se rup negocierile româno-franceze, care începuseră la Viena, cu o săptămână înainte.**

Mai, 31 **Codreanu este arestat din nou, cu alți cincizeci de studenți, băieți și fete. Începe teroarea lui Manciuc sub un guvern liberal. În închisoare, studenții au fost supuși celor mai mari chinuri și umilințe. Sunt eliberați după intervenția unui grup de profesori universitari și cetățeni importanți. Manciuc, Prefectul Poliției din**

iași, precum și alți călăi-funcționari, de sub ordinele lui, sunt înaintați și decorați de guvern.

Octombrie, 25 În apărare legitimă Codreanu îl împușcă pe Manciu.

Octombrie, 28 Urmărind exemplul Angliei (Februarie), Franța recunoaște “ de jure” Uniunea Sovietică. România și Iugoslavia refuză să urmeze exemplul Franței.

1925

Ianuarie, 5 Manifestații de simpatie pentru Corneliu Codreanu în toată Țara. În speranța de a găsi un tribunal slugarnic și corupt, Guvernul liberal transferă procesul din Iași la Focșani.

Mai, 15-20 Manifestațiile de simpatie pentru Corneli Codreanu devin din ce în ce mai numeroase. Cuprins de panică și simțind că magistrații Țării vor refuza să judece strâmb. Guvernul Liberal transferă încă o dată Procesul lui Codreanu, de data aceasta la Turnu Severin.

Mai, 26 Corneliu Codreanu este achitat de Tribunalul din Turnu Severin. Manifestații de simpatie și entuziasm național românesc în toată Țara.

Decembrie, 1 Semnarea tratatului de la Locarno, între Franța, Marea Britanie, Italia și Belgia.

1926

Ianuarie, 20 Consecință a scandaloasei sale purtări, prințului Carol al României I se anulează drepturile sale de moștenirea Tronului. Fiul lui Principele Mihai, este proclamat Moștenitor de către Parlament.

Aprilie, 24 Semnarea Tratatului de prietenie și neutralitate între Germania și Rusia sovietică. Este o completare a tratatului I de la Rapallo, din 1922.

Septembrie, 8 Germania este admisă la Liga Națiunilor. Obține un loc permanent în Consiliu.

1927

Mai, 26 Ruptură temporară a relațiilor diplomatice între Marea Britanie și Rusia Sovietică, datorită agitațiilor bolșevice pe pământ englez.

Iunie, 24 Înființarea legiunii Arhanghelul Mihail.

August, 21 Congresul Partidului Socialist - național la Nurenberg. Defilează Trupele de Asalt.

NOIEMBRIE, 30 O delegație sovietică sosește la Geneva, în vederea participării la lucrările pregătitoare ale Comisiei pentru dezarmare.

1928

August, 27 Se semnează Pactul Kellogg-Briand, la Paris. Rusia va adera și ea, la 8 Septembrie. Se renunță la războaiele de agresiune. Nu se prevăd sancțiuni.

Noiembrie, 25 Manifestație comunistă la București.

1929

Februarie, 9 La Moscova se semnează Protocolul Litvinov, între Rusia Sovietică, Polonia, România, Letonia și Estonia. Prin acest act se actualiza pactul Kellogg-Briand între cele cinci țări. În ziua următoare, un articol în Pravda amintește reprezentantului român că U. R. S. S. nu renunță întru nimic la pretențiile asupra Basarabiei.

Aprilie, 7 Manifestații comuniste la Timișoara. Șapte morți.

August, 17 Manifestații comuniste la Lupeni : 25 de morți.

Octombrie, 7 Moare Gheorghe Buzdugan, cea mai importantă personalitate din Regență.

Decembrie, 15-25 Au loc două importante manifestații legionar la Brănești și Lugoj. Intervenție ilegală a autorităților. Mișcarea capătă în fiecare zi proporții tot mai mari. Din ce în ce mai mulți muncitori intră în Legiune.

1930

Ianuarie, 20- Martie 25 Intensificarea activităților legionare cu caracter anti-comunist. La Cahul 20.000 de țărani să-l asculte pe Codreanu. La 25 martie, la București are loc o manifestație anti-comunistă.

Iunie, 6 Carol se întoarce în România cu Magda Lupescu. Trădează toate promisiunile făcute în exil celor care-l susțineau (între alții autorul acestei cărți), refuză să reia viața conjugală cu Prințesa elena și s-o proclame regină. Începe să trăiască în concubinaj public cu Lupeasca !

Iunie, 20 Codreanu înființează o nouă organizație pentru a apăra România de comunism sub toate formele lui, atât pe frontul interior cât și împotriva imperialismului sovietic internațional. Noua organizație se cheamă *Garda de Fier*, care se va identifica cu *Mișcarea Legionară*.

Iunie, 25 Codreanu este din nou arestat, în timpul guvernării național-țărăniște. Acuzațiile sunt false, și cum încă existau judecători independenți în acea vreme, a fost achitat după două luni de pușcărie.

Noiembrie, 14 Manifestații comuniste la București.

PARTEA A II-A

1931

Ianuarie, 11 Mișcarea legionară este dizolvată pentru prima oară, de către Guvernul Național-Țărănesc. Arestări în masă și persecuții. Din nou acuzații false. Dar corupția lui Carol nu pătrunsese încă în corpul judecătoresc și toți legionarii sunt achitați.

Aprilie, 18 Regele Carol formează un guvern Iorga- Argetoianu.

Iunie, 1 Noi alegeri. Codreanu este ales deputat.

Decembrie, 3 Discursul lui Codreanu în Parlament. Punctele esențiale ale politicii Legionare : Dumnezeu, patrie, rege, proprietate privată, luptă fără încetare împotriva comunismului.

1932

Martie-Aprilie Negocieri româno –sovietice la Riga, pentru un pact de neagresiune. Guvernul francez a cerut aliaților săi, România și Polonia, să încerce să ajungă la încheierea unui pact de neagresiune cu vecinul sovietic, cu scopul de a înlesni alianța militară cu Rusia Sovietică ; acest scop era împărțit de Beneș și de Titulescu. Negocierile sunt întrerupte de către negociatorul român când, în momentul de a semna textul asupra căruia căzuseră de acord, delegatul sovietic pretinde să introducă o clauză implicând legitimitatea pretențiilor rusești asupra unei părți a teritoriului nostru. Franța, intermediarul, făgăduind solemn că Sovietele NU vor ridica pretenții teritoriale.

Martie, 13 Alegeri prezidențiale în Germania. Hitler obține 30 % din voturi. Președintele von Hindenburg pierde majoritatea absolută.

Martie, 15 Mișcarea Legionară este dizolvată pentru a doua oară, de către guvernul Iorga-Argetoianu. Măsurile cele mai arbitrare și neconstituționale sunt luate împotriva legionarilor. Arestări în masă, bătăi, schingiurii.

Arilie, 10 **Hindenburg este reales, dar Hitler obține de data aceasta 26,8 % din voturi.**

MAI, 6 **Asasinarea președintelui Paul Doumer al Franței, de către doctorul Gorgoulov, un emigrant rus.**

Mai, 31 **Guvernul Iorga-Argetoianu demisionează. Este înlocuit cu un guvern național-țărănesc condus de Alexandru Vaida Voievod.**

Iulie, 31 **Alegeri legislative în Germania. Socialiștii-Naționali ai lui Hitler câștigă 230 de scaune, Socialiștii 133, Centru 97 și Comuniștii 89.**

Septembrie, 12 **Parlamentul Germaniei (Reichstag) este dizolvat.**

Octombrie, 10 **Nicolae Titulescu, Ministrul Afacerilor Străine, convoacă pe reprezentanții diplomați francez și polonez, le mulțumește pentru sprijinul guvernelor lor în timpul negocierilor de la Riga, dar cere acestor guverne să negocieze tratatele lor cu Rusia Sovietică independent de poziția României față de Moscova. Consecința : atât Franța cât și Polonia vor semna, înainte de 1933, *Tratatele de neagresiune* cu Moscova. Frontierele noastre răsăritene rămân astfel nerecunoscute de către Rusia Sovietică**

1933

Ianuarie, 23 **Cuvântarea lui Molotov prin care anunță încheierea pactelor de neagresiune cu toți vecinii Rusiei Sovietice, afară de România. *Tratatul de neagresiune franco – sovietic* e ratificat o lună mai târziu.**

Ianuarie, 30 **Hitler este numit Președintele Guvernului German.**

Iunie, 7 **La Roma, cele patru mari puteri, Franța, Marea Britanie, Italia, Germania semnează *Pactul Cuadripartit de garanție*, propus de Musolini, o reînnoire a *Pactului de la Locarno*. De data aceasta singurul Parlament care nu ratifică pactul este cel francez, în cadrul căruia, partizanii alianței militare cu Uniunea Sovietelor**

și-au impus punctul de vedere. Prin urmare, acest pact nu a devenit niciodată efectiv.

Iulie, 4 Se semnează la Londra Pactul de Definiție a Agresorului între Rusia Sovietică, toți vecinii ei precum și alte țări. România participă. Titulescu pretinde că acest Pact substituie Pactul de neagresiune, ce nu se semnase la Riga, din cauza pretențiilor nerușinate ale Sovietelor asupra teritoriului nostru. Afirmatia lui Titulescu nu corespunde adevărului. *Pactul de definiția a Agresorului*, semnat la Londra, NU implică, în nici un fel, recunoașterea din partea Sovietelor a Nistrului ca graniță.

Iulie, 10 În cadrul unui Guvern Național - Țărănesc, Armand Călinescu își începe *Prima prigoană* împotriva Mișcării Legionare.

Octombrie, 10 Franklin Delano Roosevelt trimite o scrisoare lui Mihail Kalinin, propunând stabilirea relațiilor diplomatice între Statele Unite și Uniunea Sovietelor.

Noiembrie, 13 Întrevedere Hitler –Lipsky. Hitler îi spune lui Lipsky : “ *Un război ar aduce comunismul în Europa. Polonia se află în prima linie în lupta împotriva Asiei. Distrugerea Poloniei ar fi o nenorocire universală...Toate guvernele europene ar trebui să recunoască poziția Poloniei...*”

Noiembrie, 14 Șeful partidului Liberal, Ion Duca, formează guvernul.

Noiembrie, 16 Roosevelt recunoaște Guvernul Sovietic ca guvern legitim al Rusiei.

Decembrie, 10 Pentru a împiedica Mișcarea legionară să participe la alegeri, Ion Duca, șeful Guvernului, presat de Guvernul Francez și de Titulescu, dizolvă Mișcarea pentru a treia oară. Începe cea mai aspră prigoană de până atunci împotriva Mișcării. Mai mult de 20.000 de legionari sunt arestați. Cinci dintre ei sunt asasinați de Poliția lui Duca. Sute sunt schingiuiți și bătuți. Un val de indignare cuprinde Țara.

Decembrie, 20 Guvernul Duca câștigă alegerile. (!)

Decembrie, 23 Duca este împușcat de trei legionari care, în mod cavaleresc, se predau imediat Poliției.

1934

Ianuarie, 26 Germania și Polonia semnează un *Pact de Neagresiune* pe zece ani

Februarie, 9 Semnarea pactului Balcanic între Iugoslavia, Grecia, Turcia și România. Pactul nu are nici o semnificație pentru România, care nu este o țară balcanică. Este vorba de încă una din invențiile lui Titulescu, destinată să devieze atenția și neliniștea provocată în România de politică pro-Sovietică și anti-Poloneză.

Aprilie, 4 Tribunalul Militar însărcinat să-l judece pe Codreanu și pe toți șefii legionari, îl achită de orice acuzație. Numai asasinii lui Duca sunt condamnați la muncă silnică pe viață.

Iunie, 9 Triumful lui Titulescu : se reiau relațiile diplomatice între România și Uniunea Sovietică. Granița noastră de la răsărit continuă să nu fie recunoscută de Sovietice.

August, 2 Moare Mareșalul Paul von Hindenburg. Hitler devine Fuhrer Cancelar și Comandant Șef al Armatei germane. (*Reichswehr*)

Septembrie, 13 Polonia denunță Convenția referitoare la Minorități, stabilită la Versailles și garantată de Liga națiunilor. Germania, interesată direct, preferă să nu protesteze.

Octombrie, 9 Regele Alexandru al Iugoslaviei și Ministrul Afacerilor Străine francez Jean Barthou, sunt asasinați la Marsilia.

Octombrie, 22 Mareșalul H. Goering, vorbind în numele lui Hitler, expune pentru prima oară Ministru nostru la Berlin, Petrescu-Comnen, oferta Germaniei către România : Garanția tuturor granițelor noastre inclusiv cele cu Uniunea Sovietelor și cu Ungaria. Reînarmarea completă, cu cele mai moderne arme, a Armatei Române. Germania nu cere României să-și părăsească alianțele. Singurul

lucru pe care ea ni-l cere este asigurarea că ne vom opune oricărei încercări a trupelor Sovietice de trecere peste teritoriul nostru. Titulescu, care promisese deja prietenilor săi francezi și cehoslovaci că Trupele Sovietice vor putea trece peste teritoriul nostru, în cazul unui conflict european, ascunde raportul lui Petrescu-Comnen. Încearcă să mențină Ministerul nostru al Afacerilor Străine și Guvernul în ignoranță față de oferta germană, până în momentul în care printr-un “*fait accompli*” pe teren diplomatic, i-ar fi devenit imposibil României să ia în considerație propunerea germană.

Noiembrie, 20 Informat de către mine, despre Trădarea lui Titulescu, Gheorghe Brătianu (Șeful Partidului Liberal Dizident) pleacă la Berlin și are o întrevedere cu Goering. Acesta îi repetă ofertele Germaniei, insistând asupra faptului că România nu este obligată să-și părăsească alianțele. Dorința Germaniei de a avea siguranța că Trupele Sovietice nu o vor putea ataca, trecând peste teritoriul românesc, era așa de mare, încât propunerile menționate vor fi repetate la toate ocaziile, până în ajunul războiului, de către Hitler și de către Goering, ministrului nostru la Berlin și altor reprezentanți ai Guvernului Român. Va fi un ultim refuz al Guvernului Român de a lua în considerație oferta germană, care-l va decide pe Hitler să-și schimbe momentan atitudinea sa față de Rusia Sovietică și să accepte semnarea Pactului Ribbentrop-Molotov.

1935

Ianuarie, 13 Plebiscit în teritoriul Sarre, supravegheat de *Liga Națiunilor*.

90% din alegători votează pentru alipirea la Germania, 10% pentru alipirea la Franța.

Ianuarie, 24 Întrevederile Hitler-Lipsky, la Berlin. Ultimul raportează șefului său, Ministrul Afacerilor Externe Josef Beck : “ *Cancelarul a vorbit îndelung despre problema rusească. Părerea lui este că va veni momentul în care Polonia și Germania vor fi obligate să se apere împreună de o agresiune sovietică. Opinia lui este că politica Guvernelor Germane anterioare și a Reichswehrului de a “juca “ Rusia împotriva Poloniei era cea mai mare greșeală posibilă.*”

Februarie, 8 Înțelegere între Uniunea Sovietică și România, referitoare la restabilirea comunicațiilor feroviare directe.

Februarie, 10 O notă a Contelui Jean Szembeck, subsecretar la Ministerul de Externe Polonez, către Beck “ *Domnul Lipsky mi-a spus că Goering a fost foarte*

sincer cu el atât în conversațiile de la Bialystok cât și în cele de la Varșovia. Vorbind către generali a expus planuri mari pentru viitor, sugerând aproape constituirea unei alianțe germano-poloneze împotriva Rusiei Sovietice.”

Mai, 2 **Semnarea pactului Franco-Sovietic de Asistență Mutuală, evident îndreptat împotriva Germaniei.**

Mai, 16 **Semnarea pactului de asistență Mutuală între Cehoslovacia și Uniunea Sovietică. Nici unul dintre aceste două pacte (cel cu Franța și cel cu Cehoslovacia) nu ar fi fost eficient dacă România nu ar fi consimțit să lase trupele Sovietice să treacă pe teritoriul ei, fapt conținut implicit în reluarea relațiilor diplomatice și a comunicațiilor feroviare între România și Uniunea Sovietică.**

Mai, 23 **Raportul lui Lipsky către Beck : “Mai târziu, Hitler amplifică politica lui față de Polonia...Chiar înainte de a veni la putere, încercase să-l convingă pe generalul Schleicher să nu aibă nici o relație cu Sovietele...Hitler spunea că Reichswehrul considera Rusia Sovietică o primejdie numai pentru Polonia, dar nu și pentru Germania. Aceasta era o opinie lipsită total de prevedere.”**

Octombrie, 3 **Trupele italiene intră în Etiopia.**

Octombrie, 7 **Titulescu îi ordonă lui Petrescu-Comnen să declare Guvernului german că poziția noastră geografică ne obligă să considerăm, implicațiile vecinătății noastre cu Rusia Sovietică. În anumite împrejurări, România ar putea să fie obligată să semneze și ea un pact de asistență mutuală cu Rusia Sovietică, Cu Franța și Cehoslovacia.**

1936

Ianuarie, 29 **Regele Carol merge la Londra, cu ocazia înmormântării regelui George V. recepția ce i se face este cât se poate de rece. Regina Maria a Angliei refuză să-l primească.**

Februarie, 24 **De acord cu ordinele lui Titulescu, Petrescu- Comnen face noi declarații provocatoare la ministerul Afacerilor Străine al Germaniei.**

Februarie, 27
Sovietele.

Parlamentul Francez ratifică *Tratatul de Alianță Militară cu*

Martie, 7 Ambasadorii țărilor semnatare ale Tratatului de la Locarno sunt convocați la Auswaertiges Amt (ministerul Afacerilor străine al Germaniei) de către Baronul von Neurath, care le comunică că Germania consideră că “Tratatele” au fost violate de către Franța prin încheierea unei alianțe militare cu Rusia, evident îndreptată împotriva Germaniei. În consecință Germania va recupa teritoriul demilitarizat al Renaniei. În același timp, Germania se oferă să semneze un pact de neagresiune cu Franța și Belgia, precum și o convenție a forțelor aeriene cu toate puterile occidentale. De asemenea, Germania se angajează să participe din nou la *Liga Națiunilor*, dacă se stabilește că aceasta este independentă de dispozițiile Tratatului de la Versailles. Nici una din aceste propoziții nu a fost luată în considerație de către Puterile Occidentale.

Noaptea, 7-8 martie În România, Guvernul Liberal ordonă Căilor Ferate Române să adune cât mai multe mijloace de transport la granița ruso-română, ceea ce însemna evident, punerea acestui material la dispoziția Comandamentului sovietic, în cazul că reocuparea Renaniei ar fi provocat al doilea război mondial. (distanța între șine era mai mare la Ruși decât la noi)

Martie, 8 Informat de această fatală măsură, Corneliu Codreanu și Generalul Cantacuzino, șefi ai Mișcării legionare, decid că aceasta se va opune forța la orice încercare a unor unități sovietice de a trece pe teritoriul nostru. Măsuri pregătitoare sunt luate imediat.

Martie, 12-18 Marea Britanie, Italia, Belgia declară, la Paris, la Londra și la Consiliul Națiunilor, că deși reocuparea Renaniei de către Germania trebuie considerată o violare a *Tratatului de la Versailles*, ea nu trebuie înțeleasă nici ca un *casus foederis* nici ca un *casus belli* de către semnatarii Tratatului de la Versailles sau de la Locarno.

MAI, 30 Codreanu publică o proclamație referitoare la uneltirile lui Titulescu precum și împotriva oricărei încercări de alianță cu Rusia Sovietică : “*ar fi un act de trădare față de Dumnezeu, față de România și împotriva ordinii morale a lumii.*”

August 14 **Contele Jean Szembeck (Subsecretar de Stat în Ministerul de Externe Polonez) raportează conversația lui cu Ribbentrop : “*Ribbentrop insistă asupra necesității unei colaborări germano-poloneze. Atât Polonia cât și Germania sunt supuse unei foarte mari primejdii...Bolșevismul încearcă să distrugă civilizația occidentală...Cancelarul (Hitler) nu consimte la nici un compromis în legătură cu Rusia Sovietică. El este convins de necesitatea colaborării germano-poloneze și este unui din avocații cei mai entuziaști ai unei astfel de colaborări.*”**

August, 29 **Titulescu este demis de către Regele Carol. Dar titulescianismul rămâne în fond politica pe care Carol e decis s-o urmeze.**

PARTEA A III-a

Noiembrie, 5 **Codreanu adresează un memoriu Regelui și șefilor politici români, referitor la Politica Externă a României : “*Mica Înțelegere și Înțelegerea Balcanică nu au absolut nici o valoare practică pentru România. Amândouă se vor prăbuși în cazul unui conflict european. Întregul Popor Român se va ridica împotriva acelor care pregătesc moartea României prin asocierea ei cu Sovietele în cazul unui conflict general.*”**

Noiembrie, 13 **Atașatul militar German la București, colonelul Schunke, îl vizitează pe Petrescu-Comnen. Reînnoiește oferta Germaniei făcută României. Insistă încă o dată asupra faptului că Germania nu ne cere să ne părăsim alianțele noastre. Tot ceea ce cere ea de la noi este hotărârea fermă de a ne opune oricărei încercări a Sovietelor de a trece peste teritoriul nostru. Dacă Bucureștiul continuă să disprețuiască prietenia Germaniei, aceasta va trebui să caute în altă parte (bine înțeles este vorba de Ungaria)**

Noiembrie, 16 **A doua vizită la Berlin a lui Gheorghe Brătianu, șeful partidului Liberal Dizident. Întâlnirea cu Hitler și cu Goering. Amândoi insistă asupra necesității pentru Germania de a avea certitudinea că nici un atac sovietic asupra teritoriului nostru nu va avea loc fără o rezistență serioasă din partea României. Amândoi reînnoiesc propunerea de a înarma armata noastră cu cele mai moderne înzestrări. Nu nise cere să părăsim alianțele noastre.**

Noiembrie, 24 **Un grup de legionari pleacă în Spania pentru a lupta, alături de trupele lui Franco, împotriva comuniștilor.**

1937

Februarie, 13 **La București are loc înmormântarea Legionarilor căzuți în lupta împotriva comuniștilor, în Spania. Imensă manifestație de simpatie din partea a 300.000 de persoane care participă la înmormântare.**

Februarie, 16 **Declarații prietenești ale lui Goering către mareșalul Smigly-Rydz, la Varșovia : Polonia și Germania sunt amenințate amândouă. Înțelegerea lor în politica externă este o necesitate.**

Februarie, 20 **O nouă întrevedere între Goering și Petrescu-Comnen. Gering reînnoiește oferta de garanție a tuturor granițelor noastre și reînarmarea noastră. O singură condiție : să promitem că vom apăra granițele noastre împotriva oricărei agresiuni sovietice. Petrescu-Comnen răspunde că nu este autorizat să discute chestiuni politice, ci numai economice ! Goering îi răspunde că este invitat personal de Hitler, care dorește să-i confirme încă o dată propunerile germane. Petrescu-Comnen nu a răspuns niciodată la această invitație.**

Februarie, 29 **Guvernul de la București ia măsuri pentru desființarea Mișcării legionare. Codreanu răspunde cu următoarea circulară : *“Niciodată Mișcarea legionară nu va recurge la violență sau conspirație. Ea nu va răspunde la aceste noi provocări. Biruința noastră va fi atinsă prin transformarea interioară a sufletului fiecărui Român. Refuzăm să întinăm această biruință cu comploturi și violențe.”***

Martie, 20 **Ultima întrevedere între Petrescu. Comnen și Goering. Acesta reînnoiește încă o dată ofertele Germaniei și promite să înarmeze Armata noastră cu cel mai modern și chiar cu cel mai secret armament. Petrescu-Comnen declară în numele Guvernului său, că România nu va participa niciodată la o înțelegere care ar putea să-I aducă greutatea cu Sovietele.**

Iunie, 12 **Mareșalul Mihail Tukhacevski este executat la Moscova. În timpul unei vizite la Londra și la Paris, Tukhacevski comite imprudența de a insinua, față de anumite personalități militare occidentale, posibilitatea unei lovituri împotriva regimului comunist de la Moscova. Guvernul Sovietic a fost informat imediat.**

Noiembrie, 30 O nouă circulară a lui Codreanu în legătură cu politica externă a României : "*Sunt împotriva politicii marilor democrații occidentale. Sunt împotriva micii Înțelegeri și a Înțelegerii balcanice. Nu am nici cea mai mică încredere în Liga Națiunilor. Sunt cu țările Revoluțiilor Naționale. 48 de ore după victoria Mișcării legionare, România se va alia cu Roma și Berlinul, intrând astfel pe linia misiunii sale istorice : apărarea Crucii, a culturii și a civilizației creștine.*"

Noiembrie-Decembrie Generalul Kutiepov, fostul Comandant al Armatei naționale Ruse, este prins pe străzile Parisului de către sovietici, dus la Moscova și asasinat.

Decembrie, 21 Victorie legionară în alegerile parlamentare : 66 de deputați.

Decembrie, 28 Regele Carol numește pe Octavian Goga Prim-ministru, cu Armand Călinescu la Interne. Partidul lui Goga, partidul național Creștin, este un grup neînsemnat, care obținuse numai 9,15% din voturile exprimate la ultimele alegeri.

1938

Ianuarie 1938 Generalul Miller, succesorul generalului Kutiepov, este și el răpit la Paris de către agenți sovietice, dus la Moscova și asasinat.

Februarie, 6 Începe noua campanie electorală în România _ teroare și asasinate.

Februarie, 9 Goga este impresionat de împrejurările tragice ale campaniei electorale sun Călinescu, ajunge la o *înțelegere cu Codreanu*.

Februarie, 10 Informat de această *Înțelegere*, regele Carol îl demite pe Goga.

Februarie, 12 Lovitura de Stat a lui Carol al II-lea : suprimarea Constituției, suprimarea partidelor politice. Patriarhul Miron Cristea este numit prim-ministru și Armand Călinescu Ministru de Interne. O nouă Constituție dă toate puterile Regelui Carol, inclusiv Puterea judiciară.

Februarie, 21 Codreanu dă o Proclamație prin care dizolvă Mișcarea legionară : *“Nu vom răspunde la provocările Guvernului. Nu vom transforma România într-o nouă Spanie.”* Anunță decizia lui de a părăsi România și de a se stabili în Italia.

Martie, 5 Guvernul carlist ordonă destituirea tuturor legionarilor, atât din întreprinderile de stat cât și din cele particulare. Toate întreprinderile comerciale și industriale ale legiunii, sunt închise. Cea mai mare prigoană cunoscută până atunci pe pământul acestei țări, este declanșată de un <Guvern Român>.

Contra unei părți a Poporului Român. Au loc mii și mii de arestări samavolnice.

Aprilie, 7 Codreanu este arestat. Nu va mai fi liber niciodată.

Aprilie, 19 Codreanu condamnat la șase luni de închisoare pentru că ar fi “ofensat” pe Profesorul Nicolae Iorga.

Aprilie, 22 Tulburări în Țara sudeților. Începe criza Cehoslovacă.

Mai, 27 Într-o înscenare judiciară de tip stalinist, cu ajutorul Profesorului Iorga, Corneliu Codreanu este condamnat la 10 ani muncă silnică. Asta însemna, toată lumea și-a dat seama, moartea lui.

Septembrie, 13 Insurecție în Țara Sudeților. Se proclamă legea marțială.

Septembrie, 15 Prima întâlnire Neville Chamberlain-Hitler, la Berchtesgaden.

Septembrie, 22-23 A doua întâlnire Chamberlain-Hitler la Godesberg. Mobilizare generală în Cehoslovacia.

Septembrie, 29-30 Înțelegere la Munchen. Peste trei milioane și jumătate de Nemți vor trăi liberi.

Septembrie, 30 Chamberlain vorbește mulțimei de la fereastra numărului 10 din Downing Street : *“Dragi prieteni, aceasta este a doua oară în istoria noastră că ne-am întors din Germania la Downing Street cu pace și onoare. Cred că este pacea pentru timpul nostru. Vă mulțumim din fundul sufletului. Și acum vă sfătuiesc să vă întoarceți acasă și să dormiți liniștiți în paturile voastre.”*

Octombrie, 13 Spre surprinderea generală, în Parlamentul englez, are loc prima cuvântare războinică a lui Chamberlain : *“Înțelegerea de la Munchen nu ne permite să micșorăm eforturile pentru realizarea Programului nostru militar.”*

Octombrie, 24 Întrevedere prietenoasă la Berchtesgaden între Ribbentrop și Lipsky, Ambasadorul Poloniei. Ministrul Afacerilor Străine al Poloniei, Beck, este invitat să viziteze Berlinul : *“O invitație permanentă pentru prietenii noștri polonezi.”*

Ribbentrop propune :

1) Danzig, oraș german.

2) Port liber pentru Polonia în Danzig cu asigurarea comunicațiilor printr-o cale ferată extra-teritorială până și prin Danzig.

3) O zonă extra-teritorială de un kilometru de lățime, pentru construirea unei șosele și a unei căi ferate care să unească Germania cu Prusia Orientală, despărțite prin *Tratatul de la Versailles*.

4) Amândouă națiunile recunosc și garantează granițele lor.

5) Extinderea Tratatului de prietenie Germano-Polonez cu o clauză consultativă, de la 10 la 20 de ani.

Aceste propuneri au rămas valabile din partea Germaniei, până la 10 august 1939, când Polonia le respinge și declară : *“orice intervenție din partea Guvernului german, va fi considerată ca act de agresiune.”*

Octombrie, 31 Ministrul Afacerilor Externe polonez, Beck, ordonă lui Lipsky să răspundă lui Ribbentrop cu negativa absolută.

Noiembrie, 7 În ajunul vizitei lui Ribbentrop la Paris, un Evreu polonez, Herschel Grynszpan, de 17 ani, asasinează pe secretarul Ambasadei germane la Paris, Ernst von Rath.

Noiembrie, 13 Regele Carol primește o invitație neașteptată din partea din partea Guvernului Englez, să viziteze Londra.

Noiembrie, 14 Președintele Roosevelt recheamă pe Ambasadorul american la Berlin, Hugh Wilson.

Noiembrie, 19 Lipsky se întâlnește cu Ribbentrop la Berlin. Informează pe Ministrul german al Afacerilor Externe că “ *orice încercare de a încorpora Orașulliber Danzig de către Reich, va duce fără îndoială la un conflict.*” Totuși. Polonia ar fi dispusă să înlocuiască Garanția Ligii Națiunilor asupra Danzigului, cu o Înțelegere Germano-Poloneză. Ribbentrop îl roagă pe diplomatul polonez și pe guvernul său, să se gândească asupra propunerilor germane în termeni de secole, precum și la o prietenie permanentă între cele două țări.

Noiembrie, 22-28 Publicarea clandestină și distribuirea unor manifeste legionare referitoare la pericolul ce-l reprezintă pentru Țara noastră pretențiile și ideologia sovietică. Tulburări la Universitatea din Cluj.

Noiembrie, 28 Carol se întoarce de la Londra, trecând prin Paris ;după memoriile lui Paul Boncour, Carol făgăduiește guvernanților francezi că va ajunge la o înțelegere cu Rusia Sovietică, în ceea ce privește trecerea Trupelor Sovietice peste teritoriul nostru, în caz de conflict european. Cere însă un răgaz, pentru a pregăti opinia publică română pentru o astfel de eventualitate.

Noiembrie, 29.30 Din ordinul lui Carol al II-lea, Corneliu Codreanu și alți treisprezece legionari sunt asasinați prin ștrangulare, noaptea, în Pădurea de la Tâncăbești, lângă București. Este începutul “ *pregătirii opiniei publice române*” pentru o colaborare “*pașnică*” cu Sovietele.

Decembrie, 6 *Declarație de neagresiune și prietenie între Franța și Germania.* Garanția reciprocă a frontierelor.

1939

Ianuarie, 5 Întâlnire Hitler-Beck la Berchtesgaden. În ceea ce privește Danzigul, Hitler declară că se gândește la o formulă care ar face ca orașul să fie politicamente german, și economicamente polonez. Este gata să de garanții clare și formale referitor la granițele germano-poloneze. O Polonie puternică era necesară ca barieră contra Sovietelor.

Ianuarie, 6 Beck se sfătuiește cu Ribbentrop la Munchen. Ribbentrop cere reunirea Danzigului cu Germania și propune să garanteze *“în modul cel mai generos”* interesele economice poloneze. Propun crearea *“unei șosele și a unei căi ferate extrateritorialitate”* prin Coridor, iar Germania ar garanta *“suveranitatea Poloniei în acest coridor și în toate teritoriile ei actuale.”*

Ianuarie, 23 O nouă cuvântare războinică a lui Chamberlain. Anunță introducerea serviciului militar obligatoriu *“este un proiect care trebuie să ne pregătească pentru război”*.

Ianuarie, 23 Noi arestări, asasinate și chinuri la care sunt supuși legionarii în România, sub pretextul descoperiri unui *“complot legionar”*. Tânăra Lucia Greco, după ce a fost chinuită sălbatic, se aruncă (?) de la etajul Prefecturii de Poliție din București, neputând să mai suporte chinurile.

Ianuarie, 25-28 Ribbentrop sosește la Varșovia. Reînnoiește propunerile germane. Comunică dorința sinceră a lui Hitler de a ajunge la o înțelegere permanentă cu Polonia.

Ianuarie, 28 O altă cuvântare războinică a lui Chamberlain, la Birmingham : *“Marea Britanie trebuie să se pregătească să se apere nu numai pe ea, dar și principiul libertății.”*

Februarie, 8 Șase legionari sunt arestați la București și apoi asasinați de poliția lui Armand Călinescu.

Februarie, 22 Discursul lui Chamberlain la Blackburn : *“fabricile noastre produc vase de război, muniții, tunuri din ce în ce mai rapide...Chiar dacă lumea întreagă ar fi împotriva noastră, vom câștiga.”* Toate aceste declarații provocatoare ale Angliei avea loc în timpul când Berlinul repeta fără încetare ofertele sale generoase și prietenoase către Polonia.

Martie, 6 Armand Călinescu devine prim Ministru, la moartea Patriarhului Miron Cristea.

Martie, 14 Episcopul Josef Tiso proclamă independența țării sale, Slovacia. (După asasinatul Generalului Stefanik, Convenția de la Pittsburgh, între Cehi și Slovaci, promițând autonomia acestora din urmă, fusese anulată de Beneș) Episcopul Tiso fusese ținut ani de zile în închisoare de către guvernul lui Beneș.

Martie, 15 Trupele germane intră în Praga. Boemia devine Protectorat german. *Nu această ofensivă germană a fost cauza pentru care Puterile Occidentale au părăsit atitudinea lor împăciuitoare, ci tocmai contrariul : părăsirea de către puterile Occidentale a politicii lor de înțelegere, a hotărât pe Germania să-și schimbe atitudinea.*

Martie, 15 Extras din Memoriile Contelui Ciano : *“Trupe germane au ocupat Boemie...Este evident că toate întâmplările acestea preocupă și umilesc Poporul Italian...Este necesar să-I dăm o satisfacție și o compensație : Albania.”*

Martie, 21 Sir Howard Kennard, Ambasadorul Angliei la Varșovia, oferă Guvernului Polonez un pact de *“Consultare și rezistență”*, care să cuprindă Anglia, Franța, Polonia și Uniunea Sovietică.

Martie, 24 Ambasadorul German la Varșovia raportează despre o mare activitate între Ministerul Afacerilor Străine Polonez și Ambasada Marii Britanii. *Miroslaw Arciczewski*, Subsecretar de stat al Guvernului polonez, se plânge Ambasadorului German de intrigile engleze și franceze pe lângă Guvernul lui, care nu ține seama de primejdiile la care este supusă Polonia.

Martie, 26 Ambasadorul Lipsky îi comunică lui Ribbentrop *Răspunsul Poloniei la propunerile Germane din Octombrie 1938 : Polonia le respinge în totalitate lor.* Beck nu se va duce la Berlin, conform invitației lui Hitler, atâta timp cât Germania nu părăsește definitiv și explicit ideea unui Danzig german și a unui “coridor” de 1000 metri, trecând prin teritoriul polonez. Dacă Germania insistă, asta înseamnă război !

Martie, 31 Chamberlain anunță, în parlamentul Englez, că Guvernul Britanic se consideră obligat să intre imediat în acțiune la cererea Poloniei, în momentul în care guvernul acestei țări ar considera că existența ei este primejduită. Garanțiile necondiționate pe care Franța și Marea Britanie le-au dat Poloniei și care mai târziu vor fi date României, nu privesc decât granițele

occidentale ale acestor țări. Granițele cu Rusia Sovietică NU sunt garantate, detaliu (!) căruia guvernele Poloniei și României par să nu-I fi acordat importanță !

Aprilie, 6 Ultimatum italian regelui Zogu al Albaniei.

Aprilie, 7 Italia ocupă Albania.

Aprilie, 13 Paris și Londra informează Bucureștiul că răspunzând cererii lui Carol al II, garantează granițele apusene ale României. Spre deosebire de oferta germană (care va fi repetată încă o dată) care ne garantează TOATE frontierele. Garanțiile engleze și franceze, nu numai că nu acoperă granița noastră cu Uniunea Sovietică, dar sunt, într-o anumită măsură, o invitație la o agresiune din partea vecinului nostru de la răsărit !

Aprilie, 18 Grigore Gafencu, noul Ministru al Afacerilor Externe, este invitat la Berlin. Înainte de a considera o schimbare fatală în raporturile Germano-Sovietice, Hitler oferă încă o dată României garanția TUTUROR granițelor sale precum și reînarmarea puternică a Armatei Române. Atât Hitler cât și Goering îi comunică lui Gafencu că *“România va fi părăsită în fața pretențiilor vecinilor ei...!”* dacă persistă în atitudinea ei ostilă față de Germania. La Paris și Londra, Gafencu primește instrucțiuni și dă asigurări guvernelor respective. Merge la Roma ca să-l convingă pe Ciano să se alătore Puterilor Occidentale.

Iulie, 10 Nicoleta Niculescu, Șefa Organizației Feminine Legionare, este arestată de Poliția lui Călinescu (pretextând o conspirație legionară). Tânăra Româncă este chinuită și violată în repetate rânduri, după care este asasinată prin tăierea sânilor.

Iulie, 12 Declarațiile categorice ale lui Chamberlain în Camera comunelor : *“Prezentul statut a orașului Danzig nu poate fi considerat ilegal sau nedrept...Nădăjduim că Orașul Liber va dovedi încă o dată că diferitele naționalități pot colabora când interesele o cer”*. Anglia adoptă în întregime punctul de vedere polonez.

August, 4 Consecința unor informații necontrolate și greșite, Guvernul Polonez trimite un ultimatum Senatului orașului Danzig.

August, 9 Germania comunică Poloniei că dacă un astfel de ultimatum se repetă, relațiile germano-poloneze se vor înăspri, responsabilitatea fiind a Poloniei.

August, 10 Guvernul Polonez trimite o notă foarte aspră Germaniei : *“orice intervenție germană în opoziție cu drepturile și interesele poloneze în Danzig, va fi considerată ca un act de agresiune.”*

În jurul lui 12 august Fabricius, Ministrul Germaniei la București, îl cheamă la telefon pe Gheorghe Brătianu spunându-I că a primit instrucțiuni de la mareșalul Goering să insiste încă o dată, prin intermediul lui, pe lângă Regele Carol și Guvernul Român, pentru a da fără întârziere Germaniei garanția că **TRUPELE SOVIETICE NU VOR FI AUTORIZATE SĂ TRAVERSEZE TERITORIUL ROMÂNIEI**. Dacă această garanție nu va fi dată, atunci va trebui să se producă o schimbare fundamentală în politica Germaniei. Avertismentul a fost transmis de către Gheorghe Brătianu, dar nici Regele, nici miniștrii săi nu i-au dat vreo atenție.

August, 15 Secretarul de Stat german Ernst von Weizsacker, atrage atenția Ambasadorului britanic la Berlin, că situația este extrem de gravă. Ambasadorul Nevile Henderson, sfătuiește o nouă inițiativă la Varșovia. La aceasta, Weizsacker răspunde că o astfel de inițiativă a devenit imposibilă după declarațiile agresive ale lui Beck, după Ultimatumul fără nici un sens dat Orașului Liber Danzig și a notei cominatorie, din 10 August, a Guvernului Polonez către cel german. Avertismentul Guvernului German este repetat trei zile mai târziu către Ambasadorii Franței și Angliei.

August, 19 Prima consecință a avertismentului german : Berlinul și Moscova semnează o Convenție economică și comercială.

August, 22 Scrisoarea lui Chamberlain către Hitler: *“ Excelența voastră desigur că a fost informată de anumite măsuri luate de Guvernul Maiestății sale, și anunțate în presă și radio astă seară. Aceste măsuri au fost necesare, în opinia Guvernului Maiestății Sale, din cauza inițiativelor militare luate de Germania și despre care noi am fost informați ; de asemenea pentru că, după anunțarea unei Convenții Sovieto-Germane, se pare că anumite cercuri din Berlin consideră că o intervenție a Angliei în favoarea Poloniei, nu mai este o posibilitate ce trebuie luată în serios. Această opinie este cea mai mare greșeală care s-ar putea comite. Oricare ar fi natura înțelegerii Sovieto-germane, ea nu poate schimba obligația Marii Britanii față de Polonia, care a fost reafirmată public și clar de către Guvernul Maiestății Sale, și pe care suntem decisi s-o respectăm.*

August, 23 Răspunsul lui Hitler către Chamberlain :

...”Germania era gata să rezolve problema Danzigului și a Coridorului, prin negocieri pe baza unei înțelegeri reciproce și avantajoase. Atât afirmațiile răspândite de Anglia, privitoare la mobilizarea germană împotriva Poloniei, la intenții agresive față de România, Ungaria, etc...,cât și așa zisele garanții date ulterior Poloniei, anulară dispoziția acestei țări de a negocia pe o bază admisibilă pentru Germania...”

Guvernul Reichului german a primit informații că Guvernul Britanic are intenția să ia măsuri de mobilizare care – de acord cu textul Scrisorii Dumneavoastră – vor fi îndreptate evident numai împotriva Germaniei...ÎN CONSECINȚĂ ÎNȘTIINȚEZ PE EXCELENȚA VOASTRĂ CĂ ÎN CAZUL CĂ MĂSURILE DE MOBILIZARE ANUNȚATE VOR AVEA LOC, EU VOI ORDONA IMEDIAT MOBILIZAREA ARMATEI GERMANE.

August, 23 Ribbentrop și Molotov semnează Pactul de Neagresiune și Colaborare Economică pe 10 ani. Misiunile militare franceze și engleze părăsesc Moscova.

August, 24 Înțelegere militară anglo-poloneză.

August, 25 “Sinuciderea” Colonelului Slavek, om de Stat polonez, mare prieten al lui Pilsudski și susținător al politicii sale față de Germania. Trupul lui a fost găsit cu două gloanțe în el !

August, 25 Întâlnire între Hitler și Henderson, ambasadorul englez, care raportează declarațiile Fuhrerului : *“Provocările Poloniei au devenit insuportabile. A hotărât să pună capăt acestei situații. Dar nu are intenția să fie zgârcit în ceea ce privește o înțelegere cu Polonia. Nici nu cere ca Marea Britanie să-și renege angajamentele față de Varșovia. “ Hitler face noi propuneri către Marea Britanie, a cărei prietenie a dorit-o întotdeauna. Hitler cere lui Nevile Henderson să plece în aceeași zi la Londra, cu propunerile sale.*

August, 27 Birger Dahlerus, un om de afaceri suedez și prieten personal al lui Goering, care-l văzuse în ajun pe Hitler, aterizează pe aeroportul din Londra, cu avionul personal al lui Goering. El înmânează Lordului Halifax personal propunerile germane pentru o soluție pașnică a problemelor stârnite de Danzig și de

“Coridor”. Aceste propuneri sunt foarte asemănătoare cu cele pe care le va face Germania în ziua de 30 August.

August, 28 Henderson se întoarce la Londra. Chamberlain a cerut precizări în ceea ce privește intențiile lui Hitler cu Polonia.

August, 29 Răspunsul lui Hitler este pozitiv. Reînoiește sentimentele și intențiile lui prietenești față de Imperiul Britanic : “ *Germania nu a avut niciodată intenția să amenințe interesele vitale ale Poloniei.* ” Germania acceptă oferta britanică de a interveni pentru a obține prezența la Berlin a unui împluternicit polonez. Henderson întreabă dacă acest diplomat are asigurarea unei primiri politicoase și dacă și dacă negocierile vor fi conduse pe baza unei egalități perfecte. Hitler răspunde : “ *Fără îndoială.* ” Henderson pretinde că termenul scurt de 36 de ore se aseamănă cu un ultimatum. Hitler și Ribbentrop răspund că nu este vorba de nici un ultimatum, vroiau numai să accentueze gravitatea situației în care două armate, complect mobilizate, se aflau față în față. Ceea ce Hitler și Ribbentrop, era marea lor grijă în ceea ce privea Frontul de Vest, unde cinci divizii germane ocupau linia Siegfried în fața întregii Armate franceze și, eventual, a unor trupe engleze transportate urgent.

August, 30 La insistența engleză, Germania acceptă să lungească cu 24 de ore termenul fixat, pentru a permite negociatorului polonez, care de fapt ar fi putut să fie Lipsky, să se prezinte la Wilhelmstrasse (Ministerul Afacerilor externe germane). La miezul nopții, Henderson aude propunerile germane pentru o bază de negociere; dimineața următoare, la prima oră, Goering trimite lui Henderson textul complet : “ *Aceste propuneri în general nu sunt prea iraționale* ”, afirmă Henderson în ultimul lui raport din Berlin. Pierre și Renee Gosset, în cartea lor extrem de antigermană, declară totuși că “ *Era o propunere extrem de moderată. Era de fapt o propunere pe care nici un om de stat aliat, de bună credință, nu putea s-o respingă.* ” Totuși a respins-o. DE CE ?

August, 31 Henderson nu-l informează pe Lipsky, nici de primul termen convenit cu nemții (30 August, la miezul nopții), nici de al doilea (31 August, la miezul nopții). În loc să insiste asupra urgenței vizitei lui Lipsky la ministerul Afacerilor Străine din Berlin, Henderson îl sfătuiește pe Lipsky să nu se ducă. În “ *Raportul Final* ” al său scrie : “ *L-am sfătuit să propună guvernului său o întrevvedere între Mareșalul Smigly-Rydz și Goering. M-am crezut obligat să adaug că nu puteam concepe succesul unei negocieri dacă era condusă de Dl von Ribbentrop.* ” Henderson este conștient că întârzierea implicată în aceste recomandări înseamnă război. De fapt o recunoaște în același “ *Raport Final* ”.

August, 31 Telegrama lui Lipsky către Beck : *“Domnul Coulondre, Ambasadorul Franței, mi-a spus că Neville Henderson a fost informat, prin contacte germane, că Guvernul german are intenția să aștepte până laq 31 August, la miezul nopții. Coulondre mă sfătuiește să informez Guvernul German NUMAI DUPĂ MIEZUL NOPTII că Ambasada Poloneză a fost totdeauna contactabilă.”*

După cum se vede Coulondre Nu avea mai mult interes ca Henderson pentru o întrevedere rodnică între Robbentrop și Lipsky. Această întâlnire fusese și așa condamnată la un sfârșit tragic datorită ordinelor trimise de Guvernul Polonez lui Lipsky.

August, 31 O telegramă A lui Howard Kennard, Ambasadorul Britanic la Varșovia, către Lordul Halifax, este primită la Londra la 7.30 a.m. : *“L-am întrebat pe Dl. Beck care ar fi atitudinea Ambasadorului Polonez la Berlin dacă Dl. Von Ribbentrop i-ar comunica propunerile germane. Mi-a răspuns că i s-a interzis lui Lipsky să primească un astfel de document.”*

August, 31 Telegrama Ambasadorului Polonez la Berlin, către Ministrul său de Externe, Beck (reamintim că acesta de pe urmă interzisese ambasadorului său la Berlin să accepte vreo propunere scrisă din partea lui Ribbentrop) : *“Am fost primit de de Dl von Ribbentrop la 6.30 p. m. Am ascultat ordinele primite și i-am răspuns că nu sunt autorizat să negociez. Dl. Von Ribbentrop mi-a răspuns că el crede că am puterea de a negocia. Mi-a spus că-l va informa pe Cancelar de vizita mea.”*

Septembrie, 1 Încep ostilitățile germano-poloneze. Extragem din *“Raportul Final”* al lui Neville Henderson : *“Wehrmacht (Armata germană) a cerul DA sau NU ; succesul planurilor ei depinde în mare măsură de ocuparea rapidă a Poloniei și de terminarea operațiilor pe Frontul de Est cât mai degrabă. Vremea proastă proate începe oricând, ceea ce ar fi cea mai bună apărare a Poloniei împotriva Armatei Germane, care este aproape complet motorizată. Totuși din cauza șovăileilor lui Hitler, o săptămână a fost deja pierdută. “ Fiecare zi mărea posibilitatea unui atac franco-englez pe Frontul de Vest, atac care nu avu loc niciodată. CU TOATE GARANȚIILE FRANCO-ENGLIZE DATE POLONIEI.*

Septembrie, 1 Primejdie : o posibilitate de pace ! Propunerile lui Mussolini : oprirea ostilităților, convocarea imediată a unei Conferințe a Marurilor Puteri cu participarea Poloniei, pentru a discuta termenii unei înțelegeri pașnice, germania, Polonia și Franța acceptă imediat propunerea lui Mussolini. Respingere categorică din partea Angliei, care cere retragerea imediată a Trupelor Germane

din teritoriul polonez ocupat (o fâșie adâncă de 30 de kilometri). Un fapt de o importanță capitală : GVERNUL BRITANIC NU A CONSULTAT VARȘOVIA ÎNAINTE DE A LUA ACEASTĂ DECIZIE FATALĂ. Acceptarea de către Londra a propunerilor lui Musolini, ar fi scutit Polonia de Ocupația sovietică.

Septembrie, 2 **Telegrama lui Colulondre către Daladier : “Rămâi ferm, Hitler o să cedeze (se degonfiera)” Intervin intrigile lui Reynaud, Mandel și Leger, noi presiuni din partea Angliei în același sens. Daladier se supune “Forțelor Anonime”; Franța revocă adeziunea ei la propunerile lui Mussolini, cvare ar fi salvat Polonia și independența ei, și evitat al Doilea Război Mondial. Previziunile Contelui de Saint Aulaire, rostite cu opt ani înainte, se adevereau : “Securitate colectivă, pace indivizibilă...aceasta înseamnă pur și simplu o cruciadă pro-sovietică într-un eventual conflict germano-rus.**

Septembrie, 3 **Anglia și Franța declară război germaniei.**

Septembrie, 4 **Cuvântarea lui Goering. Cu consimțământul lui Hitler, Goering face o ultimă încercare de a ajunge la o înțelegere cu Polonia. Această cuvântare fusese precedată de semnificativa vizită a lui Hitler la mrmântul lui Pilsduski, și combătută prin puternice presiuni engleze, franceze, AMERICANE asupra guvernului de la Varșovia. (Nu avem cunoștință, până acum, ca vreun istoric să fi menționat aceste fapte reale).**

Septembrie, 6 **Comandamentul German cere Comandamentului Polonez ca, în cazul în care vrea să apere Varșovia, să evacueze femeile și copiii. Răspunsul Poloniei: “Varșovia va fi apărată, nimeni nu se va fi evacuat.”**

Septembrie, 17 **Armata Sovietică invadează Polonia.**

Septembrie, 21 **Execuția lui Armand Călinescu, asasinul lui Corneliu Codreanu și a atâtor alți români, de către un grup de nouă legionari, care se predau Poliției după atentat. Aceștia sunt executați imediat și trupurile le sunt aruncate în piața Elefterie și lăsate în văzul lumii vreme de trei zile “**

Septembrie, 21-22 **Masacru a patru sute de români, legionari și legionare, din Ordinul Guvernului. Trupurile lor sunt aruncate la răscruce de drumuri spre a intimida Poporul Român revoltat. O crimă fără egal în întreaga istorie a omenirii.**

Septembrie, 27 După un bombardament destul de lung, Varșovia este cucerită. Deși Rusia Sovietică ocupase și ea o parte din Polonia, **Puterile Occidentale NU RUP RELAȚIILE DIPLOMATICE CU EA ! FINIS POLONIAE !** (Când, patru ani mai târziu, generalul Kazimierz Sosnkowski, Comandantul Suprem al trupelor Poloneze luptând alături de Aliați pe Frontul de Vest reaminti soldaților săi că “Polonia a intrat în război din îndemnul Marii Britanii” Churhcill ceru imediat destituirea lui. Sosnkowski se referise la un fapt care trebuia uitat de toți)

Septembrie, 28 Germania și Uniunea Sovietică împart Polonia.

Octombrie, 6 O nouă ofertă de pace a lui Hitler este respinsă de Franța și Anglia.

Noiembrie, 30 Armata Roșie atacă Finlanda. Puterile Occidentale nu reacționează. Mai târziu, Churchill va declara război Finlandei.

Decembrie, 14 Uniunea Sovietică este expulzată dintr-o Societate a Națiunilor inexistentă. Toate puterile Occidentale mențin relații diplomatice cu Uniunea Sovietică.

1940

Martie-Aprilie Masacrul la Katyn și în regiunea arctică a 15.000 de Ofițeri Polonezi de către Soviete. O prefață la conversațiile de la Yalta și Teheran.

Aprilie, 9 Invazia germană a Norvegiei devansează cu numai 12 ore pe cea anglo-franceză. Bătălia navală de la Narvik.

Mai, 6 Horia Sima, tânărul Șef al Mișcării legionare, părăsește Berlinul și intră clandestin în România cu un grup de camarazi.

Mai, 11 Marea Britanie începe bombardamentul sistematic al populației civile, o acțiune mai mult teroristă decât militară și de care până atunci războiul fusese scutit.

Mai 19 Horia Sima este arestat. Între timp regele Carol al II-lea începe negocieri cu alți șefi legionari. Carol este impresionat de victoriile germane.

Mai 28 – Iunie 22 “Blitzkrieg” german în Apus. Armistițiu între Germania și Franța. La Ceremonia de Armistițiu, mareșalul Keitel și generalul francez Huntzinger stau față în față, cu lacrimi în ochi ; Keitel declară : “ Ca soldat, nu pot să las să treacă acest moment fără să-mi exprim simpatia față de împrejurările triste prin care treceți. Și țin să afirm în mod expres că soldații voștri s-au bătut cu obișnuitul lor curaj. Amândoi șefii militari își strânseseră mâinile cu înțelegere. Șase ani mai târziu, în circumstanțe similare, Felmareșalul Keitel era spânzurat la Nuremberg.

Mai - Iunie Autoritățile militare germane înștiințează pe atașatul militar român la Berlin de pregătirile Armatei Sovietice la granițele noastre. Grigore Gafencu, Ministrul Român al Afacerilor Externe, refuză să-l creadă pe colonelul Vorobchievici, acuzându-l că ar fi “alarmist.” !

Iunie, 1 După 18 luni de activitate ca Ministru de Externe Gafencu “demisionează” .

Iunie, 10 Mussolini declară război Franței și Angliei, într-un moment în care Franța era deja învinsă de Trupele Germane.

Iunie, 13 Horia Sima este eliberat. Are audiență la Regele Carol.

Iunie, 25 Nou Guvern la București, cu participarea unor legionari.

Iunie, 26 Ultimatum sovietic : România trebuie să înceapă să evacueze Basarabia imediat și să termine în patru zile. Carol se supune.

Iulie, 3 Față de noile primejdii la granițele României Horia Sima primește să participe într-un nou guvern.

Iulie, 7 Dându-și seama că atitudinea lui Carol în fața noilor primejdii va fi tot așa de lașă ca în cazul Basarabiei, Horia Sima demisionează.

Iulie, 27

Gafencu este numit ministru plenipotențiar la Moscova.

August, 3

Horia Sima cu alți legionari în audiență la Carol. Sima afirmă că numai un guvern legionar poate salva România de noi pierderi teritoriale și cere întreaga putere. Nu se ajunge la nici o înțelegere cu Carol.

August, 29 – 30

Arbitrajul de la Viena. Acesta este rezultatul atitudinii antiromânești a lui Ciano, ministrul italian de externe. Jumătate din Transilvania este predată ungarilor Pe de altă parte, Sudul Dobrogei, Cadrilaterul, este cedat Bulgariei.

PARTEA A IV- a

Septembrie, 1

Horia Sima publică un “Manifest”, cerând abdicarea Regelui Carol al II-lea.

Septembrie, 3

La ora 9 p. m. izbucnește revoluția legionară. Lupte la București, Brașov, Constanța. Armata nu reacționează cu energie. Nouă legionari sunt omorâți. Edificiile publice sunt ocupate. Palatul regal este încercuit. Generalul Coroamă, Comandantul Militar al Bucureștiului, refuză să ordone militarilor să tragă în legionari.

Septembrie, 5 – 6

Biruința Revoluției legionare. Regele Carol al II-lea abdică în favoarea fiului său Mihai și părăsește România.

Septembrie, 14

Înțelege formală între Mișcarea legionară și Generalul Antonescu, confirmată de către regele Mihai. Proclamarea Statului Național legionar. Formarea unui Guvern Național Legionar:

Generalul Ion Antonescu, conducătorul statului;

Horia Sima, Vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și Comandant al mișcării Legionare;

Principele Mihai Sturdza, Ministru al Afacerilor Externe;

Generalul Petrovicescu, Ministru al Afacerilor Interne;

Generalul Pantazi, Ministru de Război;
Mihai Antonescu, Ministru Justiției;
Vasile Iasisnchi, Ministrul Sănătății;
Profesorul Brăileanu, Ministrul Sănătății;
Gheorghe Cretzianu, Ministru de Finanțe;
Ion Protopopescu, Ministrul Lucrărilor Publice;
Cancicov, Ministrul de Industrie și Comerț.

Noiembrie, 14 România fiind complet lipsită de blindate și găsiindu-se sub amenințarea permanentă a Armatei Sovietice, Guvernul Național Legionar cere Germaniei să-i procure două unități blindate. Acestea sunt imediat trimise de către Nemți, împreună cu instructorii necesari. Datorită nerușinatelor afaceri ale Regelui Carol al II - lea și a guvernelor sale, în legătură cu armamentul și înzestrarea Oștirii, unitățile acestea blindate vor fi singurele cu care vom intra în cel de al Doilea Război Mondial. Mussolini protestează și cere ca România să primească și trupe italiene. Cererea lui nu a fost admisă.

Noiembrie, 28 Obsedat de ideea de a nu face “mai puțin”, ca Hitler, și considerând că România a fost “ocupată” de Germani, Mussolini atacă pe neașteptate Grecia, fără nici un motiv, numai ca să ocupe și el ceva !

Noiembrie, 14-16 Antonescu și Sturdza la Roma. Primire politicoasă, dar rece.

Noiembrie, 20 Antonescu și Sturdza la Berlin. Adeziunea României la “Pactul Tripartit” (prevăzut a fi cuadripartit) este semnată de Antonescu, nu și de Sturdza. Antonescu părăsește Berlinul la 24 Noiembrie, Sturdza șase zile mai târziu.

Noiembrie, 29 A doua noapte la Jilava.

Decembrie, 15 Conflict între Antonescu și Sturdza; ultimul este obligat să demisioneze.

Ianuarie, 15 **Antonescu îl vizitează pe Hitler la Salzburg. Hitler îl informează de iminentul război cu Rusia și cere colaborarea României. Antonescu pretinde că trebuie să lichideze Mișcarea Legionară, care ar fi “un element de dezordine” ; Antonescu uită să ceară material de război pentru Armata noastră. Condiția sine qua non a participării noastre la război trebuia să fie livrarea urgentă a acestui material. În tot timpul campaniei din Rusia, Armata Română va fi lipsită de materialul necesar.**

Ianuarie, 19 **Conflict între Generalul Antonescu și Generalul Petrovicescu, Ministru de Interne și prieten al Mișcării Legionare. Demiterea lui Petrovicescu.**

Ianuarie, 21 **Sub pretextul unei “conferințe”, toți Prefecții de județe sunt chemați la București. În absența acestor prefecți legionari, coloneii mai vechi în grad din fiecare județ sunt desemnați spre a ocupa funcția prefectorală. (Reamintim că a fost sub guvernarea coloneilor-prefecți, sub domnia regelui Carol al II – lea, ca 400 de cetățeni români, legionari, bărbați și femei, au fost măcelăriți!)**

Ianuarie, 21 **Lovitura de stat a lui Antonescu împotriva propriului său Guvern. Rezistență îndârjită, dar pasivă, a legionarilor, în chiar clădirile pe care le ocupau în exercițiul legal al funcțiilor lor publice. La focurile de armă ale soldaților lui Antonescu, legionarii răspund trăgând numai pe deasupra capetelor acestora. Așa se face că față de numeroasele victime din rândul legionarilor, nici un soldat participant la puciul lui Antonescu nu a fost omorât sau rănit.**

Ianuarie, 21 **Antonescu cere “sfatul și ajutorul lui Hitler”, care îi răspunde “lichidează Mișcarea”. Trupele germane staționare în România primesc ordinul să zdrobească Mișcarea Legionară.**

Noaptea, 22 – 23 **Dr Neubacher, Însărcinatul cu Afaceri german, este primit de Horia Sima. El este purtătorul unei promisiuni solemne din partea lui Antonescu ca și a lui Hitler, că nu se va lua nici o măsură de represiune împotriva legionarilor. De asemenea Dr Neubacher afirmă că este împuternicit să propună participarea mișcării Legionare la un nou Guvern, cu singura condiție ca orice rezistență legionară față de puciul antonescian să înceteze înainte de 23 ianuarie, orele 12 oo !**

Ianuarie, 23 **Rezistența legionară încetează la București înainte de orele 11 oo. Totuși, la ordinele lui Antonescu, armata trage în populația pașnică din centru**

Bucureștiului. Statisticile lui Antonescu menționează cifra de 360 de morți, dintre care multe femei și un însemnat număr de copii. Nici un legionar nu se află printre victime. Legionarii se retrăseseră din posturile ocupate, în conformitate cu ordinele primite de la Horia Sima. Totul a fost o înscenare a lui Antonescu, pentru a legitima nerespectarea promisiunilor făcute și o nouă prigoană împotriva Mișcării Legionare.

Ianuarie – Iunie Arestări, procese sumare, condamnări și execuții de legionari de către Antonescu, cu consimțământul noului ministru german Baronul Manfred von Killinger. Legionarii care reușesc să se refugieze în Germania sau Austria sunt imediat închiși de către autoritățile germane.

Februarie, 10 Anglia rupe relațiile diplomatice cu România.

Martie, 1 Bulgaria aderă la Pactul tripartit. Trupe germane încep să treacă prin România cu scopul de a ajuta Armata Italiană din balcani, care se găsea în situație grea.

Martie, 27 Ambiția nebună a Italiei asupra Croației și a altor teritorii iugoslave ; inexplicabilul atac al Italiei împotriva Greciei și intrigi aliate la belgrad provoacă lovitura generalului Dușan Simionovici, Șeful Statului Major Iugoslav. Începe conflictul între Iugoslavia și Germania.

Iunie, 11 –12 Antonescu îl vizitează pe Hitler la Munchen : înțelegere totală cu privirea la cooperarea celor două armate împotriva Uniunii Sovietice. Promisiunea germană de înarmare completă a armatei noastre. (Armele și tot materialul promis nu a fost livrat de Germania decât în ultimele săptămâni ale Războiului nostru din Răsărit).

Iunie, 22 Germania, România și Finlanda în război contra Rusiei Sovietice. Armata Finlandeză își limitează intervenția la recuperarea teritoriilor ocupate anterior de Soviete. Italia și Ungaria participă cu unități reduse, mai mult simbolice. Mai târziu, vor interveni legiuni de voluntari din danemarca, Norvegia, Olanda, Belgia, Franța și Spania. După terminarea războiului, la întoarcerea în țările respective, majoritatea acestor voluntari vor fi persecutați, închiși și chiar asasinați, cu singura excepție a Spaniei.

Iunie, 22 Toți legionarii din închisorile lui Antonescu, precum și cei din lagărele de concentrare germane, cer să fie trimiși pe front. Cererile lor sunt respinse, atât guvernul lui Antonescu cât și cel german.

Iulie – Noiembrie Înaintarea victorioasă a Trupelor Germane și Române în Rusia.

Iulie, 30 – 31 Harry Hopkins la Moscova.

August, 31 Antonescu se autopromovează Mareșal.

Octombrie – Decembrie Bătălia și retragerea de la Moscova.

Octombrie, 16 După una dintre cele mai sângeroase bătălii de pe Frontul de est, Trupele Române cuceresc Odesa. Demența progresivă a lui Antonescu, îl face să refuze ajutorul în artilerie grea, blindate și aviație, pe care Comandamentul german i le oferea, și de care Soldatul Român ducea lipsă. Până la cucerirea Odesei, Armata noastră a pierdut 75. 000 de ofițeri și soldați; mulți dintre aceștia ar fi rămas în viață, dacă Antonescu ar fi primit sprijinul oferit de Germani. Tributul nostru de sânge la Odesa a fost atât de mare, încât patru divizii au fost retrimise în Țară pentru reorganizare și înarmare.

Decembrie, 7 Pearl Harbour. “Ziua infamiei” care a permis lui Franklin Delano Roosevelt să calce toate fâgăduielile făcute mamelor și nevestelor din Statele Unite, și să ceară Autorizația Senatului pentru trimiterea unui corp expediționar în Europa, scop pentru care lucra, împreună cu toți colaboratorii săi, încă din 1939. (Trebuie precizate următoarele : Roosevelt promisese solemn, în repetate rânduri “mamelor și nevestelor” americane că nu va trimite pe fii și soții lor să lupte pe teatrul de război european. Pentru a putea face acest lucru, avea nevoie de o provocare. Germania se abținea cu grijă să nu dea nici o ocazie în acest sens. Soluția a venit de la Japonezi, care au pregătit și executat atacul de la Pearl Harbour, portul american din Pacific. Autoritățile americane cunoșteau toate detaliile atacului japonez, grație serviciilor lor secrete care descifrau toate radiogramele Armatei Japoneze. În loc să încerce evitarea sau limitarea atacului japonez, Guvernul American a așteptat ca el să se producă, luând apoi aceasta drept pretext pentru a interveni în...Europa. Europa, ajutorarea Uniunii Sovietice era adevăratul scop al lui Roosevelt. Anglia declară război României.

Decembrie, 12 **Manfred von Lillinger, Ministrul German la București, și Bova Scopa, Ministrul Italiei, obligă pe Mihai Antonescu, Ministrul Român al Afacerilor Externe, să declare război Statelor Unite. O greșală pe care Finlanda nu a comis-o.**

1942

Mai – iunie **Înaintarea grea dar victorioasă a Trupelor Germane și a Armatei Române pe frontul de Sus al Rusiei. Kerchi, Sevastopol și toată Crimeea sunt cucerite. Sute de mii de prizonieri ruși și o mare cantitate de material cad în mâinile noastre. După cucerirea Rostovului, jumătatea din trupele germano-române, care erau destinate să încercuiască Stalingradul, sunt trimise în Caucaz, pentru a cuceri terenuri petrolifere. Aceasta a fost o greșală fatală, căreia i s-a opus cât a putu Comandamentul Român. Dacă s-ar fi concentrat toate forțele asupra Stalingradului este foarte probabil că acest oraș ar fi fost cucerit din timp. Încă odată s-a trecut cu vederea că obiectivul principal în război este distrugerea forțelor inamice : interesele economice și altele vin după victorie.**

August, 6 – sep-

tembrie, 3 **Trecerea Donului. Armata a IV- a Română ocupă un sector de 100 de kilometri la Sud - vest de Stalingrad, dar fără unități blindate și motorizate, cu artilerie trasă de cai și în imposibilitate de a organiza o rezervă suficientă cu numai cei 180.000 de ostași de care dispunea. Ofițeri din toată ierarhia militară română semnalează Comandamentului German marea primejdie a situației: slăbirea liniei frontului și armament insuficient pentru a rezista maselor de trupe și tehnică de luptă tot mai copleșitoare ale inamicului.**

Octombrie, 1 – 11 **Armata a II –a Română ocup poziții de-a lungul Donului, la Nord de Stalingrad. Este vorba despre șapte divizii, tot atât de prost înarmate ca și Armata a IV - a. Armata a III – a are de apărat un front de 120 de kilometri, având în față nenumărate divizii sovietice, dispunând de cel mai bun armament pe care aliații occidentali îl livraseră lui Stalin. Comandamentul german se opune propunerii române de a lichida imediat capul de pod pe care trupele sovietice îl mențineau pe malul drept pe malul drept al Donului. Germanii considerau că zona aceasta trebuie menținută în liniște absolută, fără vreo mișcare. Stalingradul urmând a fi cucerit printr-un atac frontal !**

Noiembrie, 19 **Începutul Marii Ofensive sovietice pe Don și pe Volga, împotriva Armatelor Române, la Nord la Sud de Stalingrad. Frontul este străpuns**

de diviziile blindate sovietice. Cinci divizii românești pierdute. Trupele italiene și ungurești sunt și ele zdrobite.

Noiembrie, 19 – 20 După o lună de zadarnice atacuri frontale ale Trupelor Germane, începe retragerea de la Stalingrad.

Sfârșitul lui Noiembrie Primele contacte secrete între Guvernul lui Antonescu și puterile Occidentale. Contacte între inamic și politicienii români începuseră deja din chiar primele zile ale războiului, când Maniu organizase un sistem secret de informații pentru Alianții occidentali. Aceștia retransmiteau totul Comandamentului Sovietic. Avertismentele Mișcării Legionare la București și Berlin nu au fost luate în considerație !

1943

Ianuarie, 2 Antonescu în vizită la Hitler. Se reconciliază după învinuiri referitoare la dezastrul de la Stalingrad.

Ianuarie, 19 Mihai Antonescu, Ministrul nostru al Afacerilor Externe, îi cere lui Musolinii să ia conducerea unei “Coaliții Latine”, cuprinzând și beligeranții mai mici, și să înceapă negocieri cu Puterile Occidentale.

Februarie, 1 – 15 Contacte între emisarii lui Mihai Antonescu și Puterile Occidentale, la Berna, cu ajutorul Nunțului Papal Bernardinii. Astfel de contacte au loc chiar și la București, prin intermediul Ambasadorului Turciei.

Februarie, 2 Raportul Generalului german Hansen către Hitler cu privire la Trupele române din Crimeea și Caucaz : “Toate unitățile Armatei Române dovedesc o voință neînduplecată de a rezista înaintării Armatei Sovietice; o mențiune deosebită merită Diviziile a I-a și a II-a ale Corpului Vânătorilor de Munte, comandate de Generalul Avramescu, precum și Divizia a IX - a” Trădarea, atâta câtă a fost nu pe front s-a produs. “

Iulie, 1 Mihai Antonescu din nou la Roma : îl sfătuiește pe Musolinii să înceapă imediat negocieri cu Puterile Occidentale.

Iulie, 25 – 26 **Musolinii este arestat de regele Victor Emanuel ; este părăsit de bună parte din șefii fasciști, dar nu de Cămășile Negre.**

Septembrie, 23 **Antonescu din nou în vizită la Hitler, care îl roagă să nu primească pe noul reprezentant anti-musolinian al Italiei și să demită pe Mihai Antonescu. Mareșalul Antonescu refuză aceste cereri, Hitler, înșelat de Ministrul său la București, începe să înțeleagă adevărata atitudine a șefilor politici români.**

Noimebrie, 28 **Conferința de la Teheran. Președintele Roosevelt nu este găzduit la Ambasada SUA (cum ar fi fost normal) ci la Ambasada Uniunii Sovietice. Dea cord cu asasinii ofițerilor polonezi de la Katyn, Președintele american cere, pe deasupra, asasinarea a încă 40.000 de ofițeri germani după victorie. Admite toate pretențiile teritoriale ale Uniunii Sovietice. Cere însă ca aceste concesiuni să rămână secrete până după alegerile prezidențiale din Statele Unite, pentru a nu pierde voturile milioanei de cetățeni originari din țările vecine cu Uniunea Sovietică.**

La Ankara, Eden (Ministrul Englez de Afaceri Externe) informează pe omologul său turc cu privire la mâna liberă care se va da Turciei în Balcani !

Decembrie, 24 **Încep negocieri secrete între trimișii Mareșalului Antonescu și Ambasada Sovietică la Stokholm. (Nici măcar Antonescu nu pricepuse imposibilitatea unei înțelegeri între**

Rusia Sovietică și vecinii ei fără de o încorporare a acestor țări într-un teritoriu dominat de Comuniști)

PARTEA A V-a

1944

Martie, 17 **Iuliu Maniu și Dinu Brătianu îl trimit la Cairo pe Barbu Știrbei, cu aprobarea regelui Mihai, ca să discute în mod secret condițiile unei păci separate sau a unui armistițiu cu Puterile Occidentale. Eroarea regelui și a politicienilor era aceeași ca a mareșalului Antonescu : în politica și în intențiile șefilor occidentali nu exista nici urmă de solidaritate anticomunistă.**

Martie, 18 **Știrbei este informat de către reprezentanții Occidentului că “Se pot trata numai detalii operaționale referitoare la răsturnarea regimului Antonescu și înlocuirea lui cu un guvern pregătit să accepte fără discuții condițiile impuse de**

învingători.” Aceste condiții, dinainte stabilite între Puterile Occidentale și Uniunea Sovietică au fost comunicate comisarilor români numai la sfârșitul lui August.

Aprilie, 18 Telegrama lui Harriman, Ambasadorul SUA la Moscova, către Secretarul de Stat american : “ În conversația mea de ieri cu Molotov, acesta mi-a spus că Trupele Române încă se bat împotriva Armatei Roșii și că nu se predau decât după bătălie. În Crimeea, rezistența a fost deosebit de puternică din cauză că trupele române de acolo sunt alcătuite din elemente extrem de bine antrenate.” Între timp Iuliu Maniu, Dinu Brătianu și regele Mihai cereau să se efectueze o rapidă ofensivă sovietică ci o debarcare în Dobrogea, precum și bombardarea câtorva orașe din România !

Mai, 12 Președintele Roosevelt trimite o telegramă tânărului Rege al Iugoslaviei, care începe cu “Dragă Petrică “; îi poruncește în termeni foarte amabili să-l destituie pe generalul Draga Mihailovici. (Eroul rezistenței iugoslave contre nemților) și să-l înlocuiască cu comunistul Broz – Tito la Ministerul de Război.

Iunie, 1 Emisarii români la Cairo sunt informați că ; “ a continua negocierile nu are nici un rost și că Dl. Iuliu Maniu ar trebui să urmeze sfatul ce I s-a dat, de a trimite un ofițer, de a trimite un ofițer pentru a lua contact direct cu Armata Roșie pe front. “

Iunie, 6 Debarcare anglo – americană în Normandia.

Iunie, 29 Sosit la Cairo la 25 Mai, Constantin Vișoianu, noul emisar al lui Iuliu Maniu, este investit cu puteri superioare celor ale lui Știrbei. Spre deosebire de cum se negociase până atunci la Stokholm și chiar la Cairo, Vișoianu părăsește orice efort de a obține garanții pentru România. Acceptă, în numele lui Iuliu Maniu, o capitulare fără condiții, “sperând” numai că Aliații nu vor impune măsuri prea severe. Transmite inamicului planurile și propunerile lui Iuliu Maniu : “ Schimbarea de guvern va avea loc simultan cu o ofensivă sovietică masivă.” O Iuliu Maniu cere o debarcare sovietică în Dobrogea, bombardamente aliate asupra orașelor românești precum și parașutarea a 2000 de soldați aliați; “dacă acești soldați vor fi Anglo-Americanii sau Ruși, să decidă Înaltul Comandament Aliat “ !!! Frontul Democrat Popular este pe deplin de acord cu aceste propuneri. În acest sens. În acest “ Front Democratic și patriotic” intraseră, bine înțeles, pe lângă partidele politice tradiționale, și membri Partidului Comunist.

Iulie, 2 Consilierul politic american Robert Murphi comunică la Wasington : “ Aliații sunt informați că nici o înțelegere nu este posibilă cu Antonescu.” Mareșalul negocia cinstit, susținut de Armată, iar politicienii preparau dezarmarea Armatei Române, sechestrarea Comandantului ei Suprem și predarea lui și a României în mâinile Rușilor.

Iulie, 9 August, 7 Între aceste două date Maniu repetă de patru ori propunerile lui către Aliați, fără să primească de la aceștia alt răspuns decât că “propunerile lui au fost transmise Guvernelor Aliate.”

August, 5 – 6 Ultima întâlnire dintre Hitler și Antonescu.

August, 20 Conform propunerilor lui Maniu și a celorlalți politicieni, începe marea ofensivă Rusească în Nordul Moldovei.

August, 21 Mareșalul Antonescu, informat de eșecul tratativelor de la Stokholm, propune (în înțelegere cu Generalul Fiessner) organizarea unei puternice linii de rezistență pe direcția Focșani – Nămoloasa – Galați. Este trădat în intențiile lui de către generalii Aldea, Racoviță, Sănătescu și Ștefla.

August, 23, orele 22oo Proclamația Regelui Mihai către poporul Român. Regele declară că un “Armistițiu” a fost semnat cu Comandamentul Rusc. În consecință ordonă Armatei să înceteze orice rezistență.

În realitate, nu se semnase nici un armistițiu. Rezultatul acestei minciuni către Poporul Român și Armata Română a fost capturarea și trimiterea în Rusia și Siberia a șaisprezece Divizii Române, fără să mai socotim mulțimea nesfârșită a abuzurilor, a violurilor de tot felul și tâlhăriilor la drumul mare, la care s-au dedat Soldații Ruși pe pământul românesc. Guvernul trădător instaurat la București a părăsit Planul lui Antonescu referitor la linia de apărare Focșani – Nămoloasa – Galați.

August, 24 Considerând că Guvernul din București a comis un act de trădare față de Poporul Român prin arestarea Mareșalului Antonescu și predarea lui unor agenți sovietici, Horia Sima și legionarii ce se aflau atunci în Germania, au decis să continue lupta contra celui mai mare dușman al Țării noastre, cu toate mijloacele pe care le aveau la dispoziție. Începe imediat organizarea unei Armate Naționale Române formată din voluntari, legionari sau nelegionari. Primilor voluntari, prezenți în jurul lui Horia Sima în momentul loviturii de Stat de la București, li se

vor adăuga, în curând, mulți soldați și ofițeri români care luptaseră contra Uniunii Sovietice, care nu au acceptat noul curs al evenimentelor și care au reușit să traverseze liniile sovietice către Ungaria sau Austria.

August, 30 Noul Guvern de la București, în care intraseră și comuniștii, urmând exemplul puțin glorios al Italiei, declară război fostului aliat, Germania.

August, 31 Jefuind, distrugând, omorând și violând, Armata Roșie ocupă România întreagă și intră în București. Deoarece nu se semnase nici o convenție de armistițiu, soldații sovietici se consideră în teritoriu inamic ocupat.

Septembrie, 13 “Convenția de Armistițiu”, mincinos anunțată cu 21 de zile înainte, este semnată la Moscova de către delegații români, fără ca aceștia să poată negocia sau discuta măcar condițiile ei. Este vorba de o capitulare fără condiții, care pune întreaga Românie și întreg Neamul Românesc la discreția Rusiei lui Stalin.

Septembrie 12, De-

Cembrie 5 Reprezentantul SUA Burton Berry telegrafiază Departamentului de Stat la Washington, că Iuliu Maniu i-a spus

lui John Le Rougelet (reprezentantul Angliei la București) că “dacă el (Maniu) ar fi știut că Sovietelor li se or da mână liberă în aplicarea Armistițiului, nu ar fi sfătuit pe Rege sa-l semneze.

Decembrie, 10 Constituirea, la Viena, a Guvernului Național Român, format din cinci legionari și trei ne-legionari:

Horia Sima, Prim Ministru;

Mihail Sturdza, Ministru al Afacerilor Externe;

Vasile Iasinschi;

Corneliu Georgescu;

Profesorul Manoilescu;

Generalul Platon Chirnoagă, Ministrul Apărării.

Profesorul Sângheorghe;

Vladimir Christu.

1945

Februarie, 7–11 Stalin, Roosevelt și Churchill se întâlnesc la Yalta. Puterile Occidentale sunt controlate de Harry Hopkins și Alger Hiss, condamnați mai târziu în Statele Unite pentru că negaseră, sub jurământ fals, că erau spioni sovietici, atunci când martori și documente dovediseră aceasta.

Polonia este sacrificată. Europa împărțită. Opt țări europene sunt predate Sovietelor, împreună cu o treime din Germania. Milioane de oameni din Țările baltice, Polonia, Germania Răsăriteană, România sunt smulși din patriile lor strămoșești și trimiși în Siberia, în lagăre de exterminare. Când Maniu și Brătianu protestează pe lângă Roosevelt și Churchill, împotriva sălbăticiilor și barbarismelor nemaiauzite comise de ocupații ruși pe pământ românesc, li se răspunde că “Rusia Sovietică a fost autorizată să utilizeze puterea de muncă umană, ca plată parțială pentru pierderile suferite în timpul războiului ! Reamintim că Domnii Churchill și Roosevelt proclamaseră cele “Trei libertăți” și semnaseră Charta Atlanticului. Istoria îi va judeca pentru infamiile lor.

Februarie, 11 După câteva manifestări patriotice, Generalul Rădescu, Primul Ministru Român, se refugiază la Ambasada Britanică din București. Câteva luni mai târziu va primi azil politic în Cipru și mai târziu în Portugalia.

Februarie, 13 După bombardarea masivă a orașelor Hamburd, Berlin, Francfurt și multe altele, are loc teribilul masacru aerian al orașului Dresda, unde Aviația Anglo - Americană face aproape 300.000 de victime, între care numeroși copii și bătrâni, bolnavi, femei. Acest bombardament a transformat Dresda în cel mai mare cimitir din lume și din întreaga istorie. Nimeni nu a fost spânzurat pentru această crimă !

Martie, 6 Primul regiment al Armatei naționale Române ocupă poziții pe Oder, unde este inspectat de Generalul Platon Chirnoagă, Ministrul Apărării în Guvernul Național Român dela Viena.

Martie, 8 Vășinski îl obligă pe regele Mihai să desemneze pe comunistul Petre Groza ca Prim Ministru al unui Guvern complet comunist. Regele, Iuliu Maniu și Dinu Brătianu cer în zadar sprijinul și protecția Aliaților.

Aprilie, 12 Moare Președintele Delano Roosevelt.

Aprilie, 28 **Asasinarea lui Benito Mussolini.**

Aprilie, 29 – 30 **Sinuciderea lui Adolf Hiler.**

Mai, 7 **Capitularea necondiționată a Germaniei.**

Mai, 7 **Sfârșitul activității Guvernului Național Român de la Viena. Retragerea Armatei Române ce a luptat pe Oder până la ultima zi de război. Restul Diviziei I a Armatei Române, care se antrena în Austria, se predă trupelor Anglo-American.**

Guvernul Național Român din Exil a fost o reacție normală împotriva activităților trădătoare ale politicienilor din București, dornici de mărire și putere personală. Acest guvern a reprezentat o încercare disperată de a evita, pentru Țară și Neamul Românesc, consecințele nefaste ale activității iresponsabile și trădătoare a acestor politicieni. Din păcate, aceste consecințe nu au mai putut fi evitate : Statul Român și-a pierdut independența iar Poporul Român a intrat într-o lungă perioadă de sclavie totală.

Iunie, 26 **Conferința Națiunilor Unite se termină la San Francisco. Ea a fost prezentată de spionul comunist Alger Hiss care a fost ales primul Secretar General. Rusia Sovietică este admisă ca membru cu trei locuri, în loc de unul singur, ca toți ceilalți. În teorie, această organizație era destinată să apere drepturile omului și independența națiunilor.**

Iulie, 17 –August, 2 **Conferința de la Postdam. Rusia Sovietică este invitată să participe la Războiul împotriva Japoniei. Invitație absurdă, deoarece Japonia oferise, cu două luni înainte, să negocieze pacea tocmai prin Moscova ! Este începutul politicii americane care va livra până la urmă toată China Comunismului.**

August, 6 **Aviația americană bombardează Nagasaki și Hiroșima, omorând 170.000 de Japonezi și provocând contaminarea radioactivă pe viață a multor sute și sute de mii de oameni. Nimeni nu va spânzurat pentru această faptă !**

Decembrie, 21 **Generalul american George Patton – care cerea Aliatilor să se opună înaintării trupelor sovietice în Europa – moare într-un accident de automobil despre care s-a bănuțit că a fost provocat. De remarcat că alt American, adversar înverșunat al abandonării Europei în fața Sovietelor, Secretarul la**

Apărarea Națională a Statelor Unite, James Forrestal, se < sinucide > în 1949, prin aruncare de la etajul 16 al Spitalului

Naval Beuthesda.

1946

Martie, 13 – Iulie, 17 **Comunistul Josif Broz (Tito) sechestrează și asasinează pe generalul sârb Draga Mihailovici. Tito, care ordonase să se omoare mii de soldați de-ai lui Mihailovici, fusese impus ca șef în Iugoslavia de către Englezi și Americani, ascultători la ordinele < Puterilor Anonime > care hotărâseră că secera și ciocanul trebuiau să înlocuiască crucea, în țările creștine de aproape două mii de ani. Se repetă cazul lui Kholchak, dar de data asta cu Churchill de partea asasinilor.**

Martie, 17 **Mareșalul Ion Antonescu este condamnat la moarte de către unul din acele tribunale, unelte în mâinile partidelor comuniste, care vor caracteriza victoria Puterilor Aliate. Regele Mihai ar fi putut să exercite dreptul la grațiere.**

Octombrie, 15 **Mareșalul Herman goering se sinucide, două ore înainte de a fi spânzurat.**

Octombrie, 16 **Ministrul Afacerilor Externe, Joachim von Ribbentrop, mareșalul Wilhelm Keitel, Generalul Alfred Jodl și alți șapte șefi germani sunt executați la Nurenberg. Execuții similare au loc în restul Europei și în japonia. Se inaugurează astfel o nouă perioadă juridică în care călăii și judecătorii aparțin acellorași grupuri politice.**

1947

Decembrie, 30 **Abdicarea regelui Mihai sun presiunea Armatelor de Ocupație Sovietice, la sosirea cărora în Tară el ânsuși, ca și politicienii din anturajul său, avuseseră o mare contribuție. Începe perioada celor mai mari suferințe pe care Poporul român le-a cunoscut vreo dată în istorie.**

PRECUVÂNTARE

Amintiri personale, referitoare la o epocă atât de uriașă prin zbuciumările ce le-a pricinuit și prăpădul în care a azvârlit lumea, ca aceea care s-a desfășurat între anii premergători și următori ai ultimului Război, vor părea întotdeauna nepotrivite față de grămada și greutatea întâmplărilor, chiar când sunt scrise de un Winston Churchill. M-am hotărât să contribui totuși cu aceste pagini la istoria acelor vremuri, fiindcă în pregătirile ascunse și deschise ale evenimentelor care au condus Europa la cea mai mare tragedie a istoriei sale, România a fost un factor-cheie și a ocupat o poziție hotărâtoare în ceea ce privește posibilitatea de a ocoli sau nu această tragedie. Luând această hotărâre m-am gândit la faptul că sunt singurul fost Ministru al Afacerilor Străine din toate țările cari s-au ridicat împotriva cotropire comuniste, care n-a murit spânzurat, împușcat sau în închisoare. În toate clipele importante, în toate crizele acestei epoci, prin natura funcțiilor mele sau din propria inițiativă, am fost în contact cu mai toate personalitățile conducătoare ale politicii românești. Până în momentul însă al răpirii Basarabiei, nu am găsit printre aceste personalități și în partidele ce le reprezentau nici o înțelegere a adevăratei semnificații istorice a momentelor ce le trăiam și prin urmare nici o adevărată înțelegere a intereselor românești în fața furtunii ce se apropia. Aceasta cu două excepții : Corneliu Codreanu, Șeful Mișcării Legionare, și Gheorghe Brătianu, Șeful Partidului Liberal Dizident. În ceea ce-l privește pe Octavian Goga înțelegerea exista dar atitudinea lui nu s-a manifestat cu vigoarea celor precedenți. Mulți dintre protagoniștii dramei interne și externe al cărei ultim act a fost dispariția Regatului Român Independent, au părăsit această lume ; unii în fața plutoanelor de execuție ale dușmanului sau a trădării ; alții în muncile închisorilor comuniste. Alții cari își caută în zadar un rost într-un nesfârșit surghiun și în chinurilor remușcărilor mărturisite sau nu, vor avea poate încă prilejul să-și recunoască vinile și să contribuie la îndreptarea lor. Păcatele și greșelile au fost scump ispășite ; trădările, dacă au fost, să fie lăsate în plata și judecata Domnului. Nu scriu, deci împins de ură sau amărăciune nici pentru a răscoli în alții patimi înecate, trebuie să nădăjduim , în mărirea nenorocirii obștești, **CI DIN ADÂNCĂ DUMERIRE CĂ SINGUR ADEVĂRUL ESTE MÂNTUITOR, CĂ NUMAI PE TEMELIA ADEVĂRULUI SE VA PUTEA CLĂDI ACEA ÎMPREUNARE A TOT CE ESTE ROMÂNESC ÎMPREJURUL NĂZUINTELOR NEMURITOARE ALE NEAMULUI ; ÎMPREUNARE CARE NE-A DAT DESCĂLICĂRILE, MINUNEA DĂINUIREI VOIEVODATELOR, UNIREA, NEATÂRNAREA ȘI ÎNTREGIREA, SINGURA PUTERE CARE, CU MILA LUI DUMNEZEU, NE VA PUTEA DA REÎNVIEREA.**

PARTEA ÎNTÂI

TITULESCU : MINISTRUL DUȘMANULUI

“ Securitatea colectivă...pacea indivizibilă...de fapt cruciada pentru a sări în ajutorul Sovietelor în cazul unui conflict germano-rus. Consiliul Societății Națiunilor nu-și va putea spăla mâinile ca Procuratorul Judeii – “ Nu sunt vinovat de sângele acestui drept “ -, căci < Puterile Oculte>, care-l stăpânesc, au fost întodeauna complicitii Sovietelor.

Unii din strategii cei mai eminenti ai revoluțiilor se așează la Budapesta sub pretextul unor misiuni comercialo-financiare și chiar umanitare. Cei mai mulți rămăseseră la posturile lor după ocuparea orașului de către români. Luberatorii Ungariei nu-i expulzaseră, pentru a nu provoca protestele Consiliului Suprem, ale cărui ocări se îndreptau toate nu împotriva bolșevicilor, ci împotriva soldatului Român care, prin sugrumarea acestui focar de sângeroasă

Anarhie, salvase civilizația occidentală, în ciuda ei, în această parte a Europei. Numeroși revoluționari expulzați din Ungaria, reveniseră la în Budapesta sun uniforme americane. Rapoartele lor către Wilson inspirau politica Consiliului Suprem.”

SAINT – AULAIRE

Ambassadeur de france

(Geneve contre la Paix)

CAPITOLUL I

TRECUTUL ÎN NOI

Vorbind în *Memoires d'Outretombe* de trecutul familie sale, Chateaubriand afirma că o face numai pentru a satisface dorințele nepoților săi. Mai puțin fățarnic decât el, recunosc că o fac pentru mulțumirea propriilor mele porniri. Mi-a plăcut întotdeauna să trăiesc cu gândul mai mult în trecut decât în vremurile de față. Sunt un vrăjbit al slavelor trecute. Cred că orice neam, orice sat, orice ținut, orice țară, are datoria și dreptul la mândria trecutului său, și că uitarea trecutului de către pătura conducătoare a unui popor este cea mai mare nenorocire ce i se poate întâmpla acestuia. Este ceea ce s-a petrecut în România cu dispariția partidului Conservator și ceea ce m-a adus în Mișcarea Legionară, unde am regăsit și recunoscut rădăcinile de care nu mai era legată lumea noastră politică de după Primul mare Război. Vlahuță, în una din scrierile sale, ne spune, cu drept cuvânt, că la obârșia celui mai vechiu neam de kneji, "Uradel"-ul românesc, se afla un păstor ostaș. Xenopol amintește că Knejii Sturzești sunt pomeniți încă în hrisoavele de la sfârșitul veacului al XII-lea. Numele nostru a rămas împletit cu istoria Țărilor Românești de pe vremea Descălicărilor până la cea de astăzi : de la Kneazul Nan, contemporanul lui Roman Mușat, și Baliță, contemporanul lui Ștefan cel mare, de la Marele Hatman Ion Sturdza, Pârcălab de Hotin, pe care istoricul Orehovius nu-l arată venind cu călărima sa – "Quorum principes erant Sturdza ac Movilă" – în ajutorul Oștilor Polone, de la Kneazul Barboi, învinsul de la Kornul Luncii, tras în țepă de păgâni, de Sturdza hatmanul, căruia aceiași păgâni I-au tăiat capul pe malul Siretului, de la copiii lui matei, nepoții lui Gheorghe Ștefan, ultimii Sturzești lăsați în viață după veacuri de morți violente, de răpiri tătărăști și de otrăviri, adăpostiți la curtea lui Apafi și salvați de predarea în mâna turcilor de către Ana Bornemisza, soția Voievodului ardelean, până la marele Logofăt Alexandru Sturdza, care întovărășa pe Cantemir în pribegia lui, de la acel Sturdza din Dulcești, care cu hăitașii săi plecase la goana de Eteriști până la Ioniță și Mihalache Sturdza, domni aprigi dar drepți, și până la Vasile Sturdza, Locotenentul Domnesc care, ca și cumnatul său Costachi negri, îndepărta cu un surâs și o mulțumire coroana ce I se oferea.

Am fost crescuți într-o casă unde aceste vechi amintiri și cele mai recente, ale unei generații făuritoare de țară fără altă râvnă decât aceea a binelui obștesc, generația Unirii și a Împroprietăririi, erau povestite copiilor la gura sobei, împreună cu basmele lui creangă. Amintirile unui trecut văzut și trăit, ascultate de noi cu agerimea și smerenia copilăriei, mergeau în ceea ce privea străbunica mea după mamă, Catinca Negri, până la Eterie și la vremurile lui Ion Sturdza cel dintâiu dintre noii Voevozi pământeni, strănepotul lui Ilie Sturdza ultimul Voevod ales cu două sute de ani înainte, după vechiu obicei al pământului, pentru o scurtă domnie de câteva zile.

Catinca negri era sora lui Costachi Negri idolul generației sale. Surori ale lui Costachi Negri erau și bunica mea dinspre tată, Zulnia Sturdza soția Locotenentului Domnesc al Unirii apoi Elena Negri, “*Steluța*” logodnica lui Alecsandri, “*pierduta în neagra veșnicie*”, când era tânără, frumoasă și iubită și Mica Efghenia Negri, Stareța Mănăstirii Văratec, unde petreceam verile copilăriei noastre, Cogălniceanu era cumnatul bunicului meu Mihai Jora, Primul Ministru al Afacerilor Străine a lui Vodă Cuza. Jorăștii au fost oameni de oaste neastâmpărați și buclucași. Antioche Jora a fost, cred cel din urmă apărător al Cetății Neamțului împotriva unei împresurări vrăjmașe. Dafina Jora era doamna lui Dabija Vodă. De câte ori patima vânătorii mă ducea la Mănăstirea Secului, puteam citi pe frontispiciul bisericii numele întemeietorilor: “*Marele Vornic Nistor Ureche cu Kneaghina lui Maria Jora*”. În archondaricul Mănăstirii, unde am petrecut atâtea nopți, nu am putut nici odată auzi, cum alții ziceau că se întâmplase, oftatul Părintelui Ghidion, despre care povestea spune – numai o poveste- că fusese zidit între cărămizile odeiei, pentru că îndrăznise să azvârle priviri puțin călugărești asupra Vornicesei.

Elena Doamna, văduva lui Alexandru Ion Cuza, venea în fiecare an pentru a petrece o săptămână sau două cu bunicile mele în Târgul – Ocna, unde ne-am trăit copilăria. Dragostea și venerația pentru memoria ultimului Domn moldovan erau atât de mari în familia mea, că fratele meu Iancu și cu mine nu am ales meseria armelor, care era cea pe care o doream, fiindcă socoteam că pata trădării din noaptea de 11 Februarie 1866 nu fusese încă spălată de pe steagul Oștirii noastre. Aveam în casa noastră din Târgul-Ocna toată arhiva corespondenței schimbată între Costache Negri, Alexandru Ion Cuza, Cogălniceanu, Vasile Sturdza, Alecsandri, Bălcescu, Negruzzi și toți protagoniștii români și străini ai epocii Unirii. Cu părintele meu petrecusem lungi ore pentru a o clasa în nouă mari dosare, cari ne-au fost răpite în timpul Primului Mare Război, pentru a ajunge, nu prea știu cum, în Arhivele Academiei Române. Era intenția noastră de a le publica cu comentariile și notele cuvenite ; ele azvârleau noi lumini, ascunse de istoricii noștri asupra activității și planurilor lui Alexandru Ion Cuza și a sfetnicilor săi. Menționez, între altele, faptul pe care, la cunoștința mea, numai Gheorghe Brătianu l-a recunoscut și cercetat, a corespondenței și înțelegerii cu Kossuth, asupra unei expedițiuni militare românești pentru eliberarea Ardealului, în deplin acord cu patriotul ungar, care la acea vreme (1863 – 1866) organiza în Italia, cu asentimentul lui Napoleon al III-lea, o Legiune Ungară, pentru a debarca în Dalmația. Acest fapt pare a fi uitat de istoricii unei întregi generații, pentru a ascunde poate opiniei noastre publice, ceea ce detronarea lui Alexandru Ion I a însemnat pentru țara noastră, o dată cu irupția, cu acest prilej , în viața publică a României, a acestei noi clase de români : politicienii, oamenii partidelor, înlocuind pe oamenii Țării. Nu putem decât să ne gândim cu dragoste și mândrie la acea generație a romantismului românesc, care se stingea cu Domnul Vândut și la prisosul de dragoste și de durere de neam care însuflețea o clasă stăpânitoare din care noi coborâm ; o clasă care s-a lepădat de toate privilegiile și prerogativele, de care se folosise timp de veacuri, fără ca nimica să o silească să o facă, care a dat totul înainte ca să i se ceară ceva. Dar când vedem calitatea celor

care ajunseseră să o înlocuiască între cele două războaie și unde au dus eu Țara, ne întrebăm dacă acei câțiva bătrâni cu barbă și cu ciubuc, Conchi, Ștefan și Alexandru Catargi, Toader Balș și alții, nu avea dreptate când cereau să se păstreze încă ceva din vechile datine, din vechiul așezământ, din vechea ierarhie, fără a ne lăsa amăgiți până unde bunicii noștri, fără să o știe, se lăsaseră poate amăgiți de mincinoasa și sângeroasa nălucă a Revoluției franceze.

CAPITOLUL II

PRIMELE POSTURI, PRIMELE SEMNE

Crescut în asemenea împrejurări, era firească în mine aplecarea spre treburile obștești, grija durerilor neamului, nevoia, chiar din prima tinerețe, de a fi o dată părtaș la împlinirea visurilor sale. O piedică se ridica însă în mine, potrivnică acestei puternice dorințe : repulsia, disprețul pe care-l aveam pentru toată bucatăria electorală și parlamentară, fără de care, în Țara noastră, ca și în alte democrații ale veacului nostru, nimeni nu putea ajunge la vreo înrâurire oarecare asupra vieții publice a Națiunii. Acestea au fost dorințele și piedicile a căror luptă, în mintea mea, m-au făcut să aleg cariera diplomatică, ca orientare finală a vieții mele. N-a lipsit mult însă ca această carieră să sfârșească foarte repede și cu puțini lauri pentru tânărul atașat pe lângă legația noastră din Durazzo, întâiul meu post, ales de mine pentru două motive : existența Populației Românești din Sudul Albaniei, caracterul medieval al unei Țări a cărei structură socială și viață zilnică rămăseseră încă acelea ale Europei din veacul al XV-lea, cu tot farmecul unei neasemănate tradiții de cinste, de credință și de vitejie. N-aș putea să povestesc mai pe scurt vinovatele fapte cari m-au dus în pragul unei probabile destituiri, decât citind o telegramă din acele vremuri a ziarului francez *Le Temps* : “ Trupele lui Prenk Pasa Bib Doda, sub comanda Atașatului Militar român, Colonelul Sturdza, au luat cu asalt cetatea Ishmi, după o crâncenă luptă, și înaintează spre Durazzo.”

Nu era “Colonelul Sturdza, atașat militar” ci sublocotenentul de rezervă și simplu atașat de legație, Mihai Sturdza, care , în capul a vrei trei mii de Miridiți, și de Malisori încerca, cu schimbătoare rezultate, să își deschidă calea spre Durazzo, capitalaq Albaniei de pe atunci, împresurată de triburi răzvrătite. Din păcate nici șeful meu direct, pașnicul Burghlea, nici Ministrul meu al Afacerilor Străine, Al. Porumbaru n-au arătat vreo adevărată apreciere a inițiativelor militare ale subordonatului lor ; inițiativele, trebuie să mărturisim, contrarii oricărei tradiții diplomatice și ordinelor precise și repetate ce le primisem.

După lungi șovăiri, m-am crezut însfârșit obligat a mă despărți de voinicii ce mă înconjurau și a mă reîntoarce, destul de îngrijorat, la București, unde în mod normal m-ar fi așteptat o bine cuvenită sancțiune dacă, tocmai în clipele în care se hotăra soarta mea la Palatul Sturdza nu ar fi izbucnit Primul Război Mondial, dând ministrului Porumbaru nu numai prilejul de a declara ca de *minimis non curat prector*, ci și de a mă numi la serviciul cifrului, la cabinetul său.

Între izbucnirea Războiului general și intrarea româniei în acțiune (cu unele întreruperi ale activităților mele diplomatice, prin diferite perioade de concentrare la unitatea mea, primul divizion de artilerie călăreață), trecusem dela administrația centrală a Ministerului de externe, întâi la legația din Atena, mai în urmă fusesem

transferat la cea dintâi la legația din Atena, mai în urmă fusesem transferat la cea din Berna, unde Declarația de Război a României ne-a surprins pe soția mea și pe mine câteva săptămâni după nașterea fiului nostru și câteva luni după apariția, la Librăria Payot, a cărții mele, intitulată : *La Roumanie peut – elle combattre sur deux fronts ?*”. În acea carte expuneam motivele pentru care evacuarea Olteniei și a unei părți din Muntenia, împreună cu înaintarea în Ardeal peste Carpații Moldovei, ai Prahovei și ai Buzăului, era planul strategic cel mai făgăduitor al unei victorii românești ; îndemnând cu insistență la construcția, încă din timp de pace, a unei puternice linii de apărare modernă, acoperind terenurile noastre petrolifere și Bucureștiul, care, întinzându-se de-a lungul Argeșului până la Dunăre, ar fi servit de pivot al înaintării noastre în Ardeal. Bătălia dela bucurești, unde am fost rănit, ar fi fost câștigată, cred, chiar în lipsa acelei linii de întărituri, pe care o vedeam jucând un rol decisiv într-o bătălie ce nu putea fi evitată, fără de imobilitatea trădătoare a trupelor Rusești pe flancul extrem – sud al bătăliei, unde cel mai mic ajutor din partea Generalului Alieff ar fi dat ostașilor noștri, cari se și aflau la un deget de victorie, fala unui al doilea Călugăreni, chiar pe câmpiile unde biruise la 1595 Mihai Viteazul. În cartea mea, *Avec l' Armee Roumanie*, publicată la Hacjette și dedicată a la *memoire heroique de mon frere le Lieutenant Jean Sturdza et de mon beau-frere le Lieutenant Alexis Mavrocordato, tues par nos allies le Russes*, am însemnat amintirile mele de război ; voi pomeni totuși un semnificativ episod pentru legătura directă pe care îl are cu una din principalele teme ale acestei cărți și trei incidente de caracter personal, ale căror amănunte le-am cunoscut numai după publicarea ei.

Ne aflam de-a lungul Siretului cu divizia a doua de cavalerie, unde comandam o secție de auto-mitraliere. Ca și restul Trupelor noastre, așteptam de la un moment la altul ordinul de înaintare. Aceste trupe, în sfârșit înarmate după trebuințele luptelor moderne, fuseseră victorioase la Mărăști și Mărășești și moralul lor, în ajunul acestei ofensive, pregătită cu grijă de către generalul Christescu, de Statul Major Român și de Misiunea franceză, era mai ridicat ca nici odată. Câteva clipe însă înainte de darea semnalului de înaintare, așteptat cu atâta nerăbdare, Trupele Rusești au început să-și părăsească pozițiile. Ordinul de retragere fusese dat de Kerensky, Kibiș Adlers. Furierul Comunismului din Rusia. Toate eforturile și pregătirile noastre au fost astfel cu dinadinsul zădărnice și puțină vreme mai târziu Armatele noastre erau silite să-și apere Țara și împotriva întreprinderilor revoluționare ale foștilor noștri aliați. Adevăratele întâmplări ale vieții sunt câteodată mult mai stranii decât cele închipuite de către cei mai imaginativi scriitori. Spre sfârșitul Primului Război, fratele meu mai mare, Constantin, se afla în Nordul Basarabiei, în capul escadronului său, cu Regimentul 9 Roșiori, făcând parte din Corpul de cavalerie al generalului Schina. Aceasta se petrecea după încheierea Convenției de Suspendare a Ostilităților cu Puterile Centrale și de fiecare parte a liniei de demarcație, șefii unităților respective aveau răspunderea execuției corecte a Convenției. Într-o zi Comandantul Austriac din față trimite Generalului Schina pe un ofițer cu plângerea că în acea noapte o trupă de naționalitate necunoscută atacase unul din escadroanele sale, îi ucisese câțiva oameni și îi furase aproape toți caii.

După faptă, aceasta trupă se retrăsese peste linia de demarcație într-un sat situat pe teritoriul nostru. Comandantul austriac cerea explicațiile și măsurile convenite. Generalul Schina a trimis pe fratele meu cu escadronul său în cercetare. Ajuns în marginea satului cu pricina, Constantin îți ia dispozițiile convenite și trimite pe un gradat pentru a cere ofițerului comandant al trupei necunoscute o întâlnire la mijloc de drum. Propunerea este primită și ofițerul care vine spre fratele meu este fratele nostru Iancu.

Iancu, nerăbdător, intrase în Armata Rusă cu un an înainte ca România să intre în război. Luptase pe Frontul Românesc cu Corpul de Cavalerie al Generalului Keller și, în momentul disoluției Armatei Imperiale, formase, ca atâția alți ofițeri, o unitate cu elementele rămase leale, pentru a o pune la ordinele generalilor Rusiei naționale. Generalul Schina, la care Constantin condusesse pe fratele nostru, foarte înțelegător, l-a îndemnat cu insistență să intre în rândurile ofițerilor săi. Iancu nu s-a putut însă decide să-și părăsească camarazii și, conform înțelegerii care a intervenit, a trecut Nistrul cu unitatea sa, nu departe de Cetatea Hotinului, unde un alt Ion Sturdza ținuse și el piept păgânilor cu patru veacuri mai înainte. Două zile după aceea, câțiva călăreți, resturile escadronului fratelui nostru, s-au întors și au povestit cum într-o luptă nepotrivită cu trupele comuniste, întregul escadron fusese nimicit.

Pentru a face față aceluiași vrăjmaș, fiind în același corp de cavalerie, cumnatul meu, Locotenentul Alexis Mavrocordat, fusese trimis în recunoaștere cu plutonul său. Satul în care cantonase în acea noapte a fost atacat prin surprindere. Lupta a ținut destulă vreme și trupele care au venit cele dintâi în ajutorul Roșiorilor noștri au fost trupele austriece vecine, care l-a auzul lungului schimb de împușcături, înțeleseseră caracterul luptei și al agresorului. Tânărul ofițer austriac care comanda trupa era căpitanul von Hambar, fratele soției Generalului Praporgescu căzut în primele zile ale războiului. Hambar a ajuns prea târziu, și după cum ne-a povestit și el și fratele meu Constantin, sosit și el la fața locului, Alexis și soldații săi trăsese până la ultimul lor glonț înainte de a cădea pe locul unde au fost îngropați cu toții în același mormânt ostășesc.

În copilăria noastră împărțeam unchii pe care îi aveam în unchi cu urși și unchi cu lupi, după vânatul care ieșea din pădurile lor la vremea hăituielilor. Dimitrie Rosetti, soțul surorii mamei mele și părintele iubiților noștri veri din Tețcani, era un unchi cu lupi ; în seara unei singure zile de hăituială se întinseseră șase lupi în fața scărilor curții. În sălbaticile păduri din Valea Seacă, moșia unchiului nostru Gheorghe Donici, cădeau urși în hăituielile de toamnă. Am povestit în *Avec L'Armee Roumaine* cum bătrânul boier căzuse în fruntea escadronului său, la vârsta de 72 de ani, în acea "năvală fără socoteală" dela Robănești. Din grupul ofițerilor germani se apleacă unul asupra trupului lui Gheorghe Donici și strigă în românește Căpitanului Filiti, care zăcea printre soldații săi : "Dar aista este Conu Gheorghe de la Valea Seacă". În viața civilă, acel ofițer era unul din inginerii specialiști germani , care îngrijeau de pădurile din județul nostru. Colonelul german

care comanda regimentul cu care se răfuisese escadronul lui Filiti, într-un gest de aceea curtenie militară care s-a uitat astăzi, a trimis, peste liniile de luptă, familiei mele la București, șirul decorațiilor pe care Gheorghe Donici le câștigase în războiul din 1877, război pe care îl făcuse în escadronul tatălui meu. Ce departe suntem de procesul dela Nurenberg și de opinia Generalului Eisenhower, exprimând în *Memoriile* sale, că “ curtenia față de vrăjmaș este o deplorabilă moștenire medievală de pe vremea când ostașii erau mercenari și nu patrioți. “

Spre sfârșitul ostilităților cu Armatele Puterilor Centrale, am trecut prin Petrograd, în momentul când armata Generalului Kornilov, așteptată de toți ca unica forță care putea salva capitala de întreprinderile turmelor asazine ale lui Bronstein Troțki și Lenin, era oprită la porțile orașului și Generalul era arestat din ordinul aceluiași Kerenski care, cu bună știință și voință, deschidea astfel drumul Revoluției Bolșevice ; o revoluție străină, pregătită în <hrubele> New-York-ului și în alte capitale occidentale.

Ultimele zile ale războiului m-au găsit în Italia, încercând să organizez, cu ajutorul ministrului nostru, Alexandru Lahovary, Legiunea Voluntarilor Români, dintre prizonierii făcuți dela Armatele Austr-Ungare. Amintirile mele din acea epocă sunt destul de dureroase. Nu din partea ofițerilor și soldaților români din câmpurile de prizonieri italiene venea vreo greutate ; înrolările se făceau cu sutele și cu nespuse entuziasm. Piedicile veneau dela sfzile partidelor noastre politice la Paris, (unii voind să ne impună pe Generalul Iliescu comandant al Legiunii, alții opunându-se la această manevră cu caracter pur politic), și dela intrigile unora din compatrioții noștri cu Ministrul italian al Afacerilor Străine, Sonino, adversarul oricărei iridente afară de cea italiană. Fără de aceste intrigi și de aceste certuri, am fi putut avea în ultimele luni ale războiului o întreagă divizie cel puțin, nu numai câteva plutoane, pe frontul de luptă italo-austriac, păstrând României calitatea de Stat combatant, pe care aliații noștri ne-au contestat-o în timpul negocierilor dela Versailles.

În Petrograd avusesem prilejul de a recunoaște PRIMELE SEMNE ale existenței PUTERILOR ANONIME, răspunzătoare și ocrotitoare ale activităților bandeii de agitatori străini care, cu ajutorul câtorva mii de mercenari, organizați la adăpostul impostorului Kerensky, începuseră cucerirea și robirea unui popor de 180 de milioane de suflete. Nu mi-a scăpat observația că foarte probabil aceste “ *Puteri* ” nu permisese intrarea Americii în război atâta timp cât ajutorul adus pe această cale Puterilor Occidentale ar fi contribuit la o victorie care ar fi fost și aceea a Rusiei Imperiale.

Pacea dela Versailles nu fusese semnată de mult, când două serii de evenimente, unele desfășurate în complexul politico-militar sovietic, altele la granițele noastre apusene, mi-au scos ultima îndoială relativ la existența unei “INFLUENȚE ANONIME” , tainică, răbdătoare, atotputernică, căreia Poporul Rusesc îi datorează toată nenorocirea lui și pentru care cucerirea Rusiei de către conspiratorii bolșevici nu era decât un început pentru pregătirea altor cuceriri din ce în ce mai adânci și

mai întinse...cuceriri care au ajuns astăzi la aproape jumătate din globul terestru și la mai mult de o treime din populația lui.

Uitarea în istorie era, până cam la începutul secolului trecut, un lucru aproape de neînchipuit. Oricât de paradoxal s-ar părea, multiplicarea mijloacelor de informație și de difuziune a făcut posibil acest fapt. Când mii de ziare și de reviste, când toate radiodifuziunile, când catedrele universitare, când oratorii publici în parlament sau alte adunări încetează brusc, ca la un cuvânt de ordine, de a mai vorbi de un eveniment dat, aceste evenimente nu a mai existat, oricât de notoriu și de netăgăduit ar fi fost, oricât de important prin semnificația lui.

De aceea, alegând numai unele din evenimentele sus menționate, cred necesar a reaminti foarte pe scurt modul cum Puterile Anonime au pricinuit înfrângerea Forțelor Naționale Rusești, precum și eforturile ce le-au făcut pentru a perpetua în Ungaria regimul comunist al lui Bela Kuhn, tot atât de bestial și de dement ca și cel al lui Lenin în Rusia.

Noulens, Ambasadorul Franței la Moscova, ne-a povestit în cartea sa *Mon Ambassade a Moscou*, cum, când în urma atitudinii din ce în ce mai pro-sovietică a lui Wilson, Clemenceau și Lloyd George I-au cerut să le spună categoric dacă are sau nu intenția să continue a se asocia cu Parisul și cu Londra la ajutorul dat Forțelor Anti-bolșevice Rusești, Președintele Nord-American le-a răspuns că se va conforma în această privință părerilor lui Masaryk. Răspunsul final al fost : *“nici un soldat, nici un cartul, nici un dolar mai mult”*. Și ne povestește Noulens, cu amărăciune, cum întreprinderea Bronstein –Lenin a fost salvată dela o moarte sigură prin noua atitudine adoptată de Wilson, atitudine foarte repede urmată de Guvernul Francez și de cel britanic

“ Președintele Wilson a salvat astfel regimul sovietic. Sovietele erau în acel moment convinse că experiența lor sfârșise în dezastru. Au fost mai surprinși decât orșicine de neașteptata întorsătură luată de evenimente.”

Că această clipă hotărâtoare nu numai pentru istoria Rusiei dar și pentru istoria lumii să fie uitată, mai merge ! Ceea ce nu se poate pricepe însă este ca să se fi uitat infamul act de trădare al Generalului francez Janin, complement evident al deciziunii lui Wilson și Masaryk.

Generalul Janin era omul ales de Guvernul francez și de Masaryk, pentru a comanda Trupele Ceho-Slovace care operau în Siberia cu Armata Amiralului Kolceak, Comandantul Suprem al Rezistenței Naționale Rusești. Diviziile Amiralului se aflau în luptă crâncenă cu trupele bolșevice, liberate de alte sarcini în Rusia Europeană, prin deciziunea lui Wilson. Într-o bună dimineață Janin și cu ofițerii lui au surprins pe Amiralul Kolceak în vagonul ce-I servea de locuință în Stația de cale ferată Nijni Udinsk, l-au păstrat prizonier câteva zile și apoi l-au predat trupelor comuniste, în schimbul unei a treia părți din aurul Tezaurului Imperial Rusesc. Acest aur, prețul sângelui și al trădării, a format primul Tezaur de Stat al Guvernului Masaryk și Beneș. Pentru amănuntele acestui respingător și de

necrezut episod, unic în istoria militară a țărilor civilizate, trimetem pe cititor la cartea lui Winston Churchill : *The Aftermath*.

Stabilirea lui Bela Kuhn în Ungaria, în 1919, ar fi însemnat, în afară de primejdia de moarte pe care o reprezenta pentru noi, prinși într-un clește comunist, sfârșitul eroicei Polonii, atunci în frământările reînvierii sale naționale, extinderea comunismului în Germania și Italia, unde forțele subversive se aflau în plină activitate, și, până la sfârșit, poate, cucerirea Europei întregi – a unei Europe unde trădătorii Marty și Sadoul erau trimiși în triumf, prin milioane de votanți, în Parlamentul francez, și unde Ceho-Slovacia a lui Masaryk și Beneș, după asasinarea Generalului Stefanik , se declarase deschis pentru Rusia Sovietică, în lupta acesteia cu Polonia. Cu toate acestea, după o lungă și prietenească vizită a generalului Smuts la cartierul general al lui Bela Kuhn în Budapesta, totul a fost încercat de către Puterile Apusene pentru a salva regimul acelui sângeros tiran de primejdia care îl amenința. Înaintarea Trupelor Române în Ungaria s-a făcut în contra opoziției înverșunata Puterilor Apusene. Misiunile diplomatice și militare aliate în Budapesta au mers până a încerca *in corpore* a opri Trupele Românești la porțile Budapestei cum o făcuse Kerensky cu armata lui Kornilov, la porțile Petrogradului. Românii nu s-au oprit și misiunile aliate au trebuit să se mulțumească cu salvarea lui Bele Kuhn și Rakossy, deplorând desigur moartea prematură a lui Samuely, ministrul de justiție al lui Bela Kuhn, care și-a găsit sfârșitul în vagonul-spânzurătoare cu care străbătea în lung și în larg teritoriul ungar.

“ Toate recriminările Consiliului Suprem, ne spune Conte de Saint – Aulaire, în cartea lui “Geneve contre la Paix”, erau îndreptate nu împotriva bolșevicilor unguri, ci împotriva Soldatului Român care salvase civilizația occidentală, măturând din centru Europei acest focar de infecție, comunismul. “

În Țară, opinia publică în general și elementele directoare ale partidelor politice – Liberal, Național, Țărănesc și al Poporului – erau mai toate conștiente , la acea vreme, de primejdia continuă ce o reprezenta vecinătatea uriașului bolșevic. Nu lipseau însă elemente, în special în Partidul Țărănesc, ca d, de pildă, Constantin Stere, care umbla cu un proiect de constituție în buzunar, ce desființa proprietatea privată, ca doctorul Lupu, care cerea naționalizarea locuințelor sau ca Bujor, Președintele Camerei și Rectorul Universității din Iași, care informa pe colegii săi din Parlament că *“ o lumină nouă ne vine dela Răsărit”* și, în acord cu această *“lumină”*, încercase să suprima serviciul religios la redeschiderea cursurilor la Universitatea sa, provocând violenta opoziție a studenților conduși de tânărul Corneliu Codreanu. Acesta trebuia să ajungă simbolul viu al luptei românești împotriva conjurației internaționale pro-comuniste și până la sfârșit, victimă a acestei conjurații.

Puțini și tăcuți erau cei care, în lumina menționatelor evenimente, a întâlnirilor soviet-apusene de pe Insula Principilor și dela Rapallo, a primei misiuni Bullitt la Moscova, precum și a declarațiilor antipoloneze și pro-comuniste a oamenilor de Stat cehoslovaci, pricepuseră că în Apus, alături de cei cari rămâneau convinși de

necesitatea zdrobirii încă în leagăn a monstrului sovietic, creștea și se întărea zi de zi o forță și o înrâurire potrivnică. Această forță, prietena a oamenilor din Kremlin, nu se mulțumea numai cu recunoașterea noii Rusii, dar râvnea la reîncadrarea ei într-un sistem beligerant de alianțe europene, asemănător celui care se înfruntase cu Puterile Centrale în Primul Război ; un sistem nu numai absolut străin intereselor noastre, dar care punea chiar existența noastră în primejdie. Partizanii acestei doctrine se întindeau în Franța, principala noastră aliată, dela Barthou, considerat ca om de dreapta, prin Herriot și Blum, până la extrema stângă.

Ajunsesem, în consecință, încă din acele vremuri, pe măsura în care triumful acestei doctrine părea mai probabil, la convingerea că existența noastră ca stat independent nu numai că nu ar mai putea fi asigurată prin alianțele noastre occidentale, dar că ea ar atârna înaintea de toate de o strânsă colaborare politică și militară între cele trei țări direct amenințate și complet convinse de primejdia răsăriteană : România, Polonia și Ungaria. A fost această convingere care m-a îndemnat, în 1920, să părăsesc pentru moment cariera și să primesc Prefectura din Cluj, capitala politică și intelectuală a Ardealului, unde credeam că metode mai subtile și atitudini mai diplomatice puteau pune bazele unui început de apropiere între Români și principala minoritate națională. În urmărirea aceleiași idei, după părăsirea funcțiilor mele administrative, am cerut și obținut să fiu trimis ca prim-secretar de legăție la Budapesta.

În fața prăbușirii Imperiului Austriac, a înfrângerii Ungariei și ocupării Ardealului de către trupele Românești, unii oameni de Stat unguri se gândiseră la o uniune a celor două țări, Conte Bethlen și Conte Teleki, oferind chiar în mod precis, prin emisarii lor, Coroana Sfântului Ștefan, Regelui Ferdinand. Conte Mihai Banfy, pe care-l cunoscusem în Cluj și pe care l-am regăsit în Budapesta ca Ministru Ungar al Afacerilor Străine, era și el un adept al acestei idei ; dar, spere deosebire de compatrioții săi, care vedeau probabil în proiectata uniune numai posibilitatea de a-și recâștiga în noua federație dunăreană supremația ce o avuseseră în Imperiul Austriac, motivele Contelui Banfy, un om de o inteligență superioară și de largi vederi politice, erau de natură mult mai adâncă, mai rațională, mai istorică.

Contele Banfy era adânc convins că în situația de dezechilibru total în care ajunsese Europa prin dispariția celor trei Imperii (Rusia, Germania și Austro-Ungaria) și datorită apariției acestei formidabile și pestilențiale entități ce se numea Rusia Sovietică, numai unirea puterilor celor două țări dunărene putea asigura cu timpul supraviețuirea lor. Când, la plecarea mea din Budapesta, m-am prezentat Regelui Ferdinand și Reginei Maria, pentru a le da seama de gândurile lui Mihai Banfy, ei mi-au povestit că Ionel Brătianu, pe atunci Președintele Consiliului, respinsese energic propunerile lui Bethlen și Teleki, pe care Majestățile Lor le priveau cu favoare cu următoarele comentarii : *“Vă iubim prea mult și ne temem ca ați fi prea des la Budapesta “*.

Convingerea necesității unirii destinelor celor două țări era atât de mare la Conte Banfy încât după o primă opțiune pentru naționalitatea ungară și după

activitatea sa ca ministru al afacerilor străine ungar, a cerut și obținut, și aceasta numai mulțumită insistenței imperative a Regelui Ferdinand, naționalitatea română, sub care nădăjduia să poată lucra mai bine la îndeplinirea proiectelor sale. Nu știu dacă Contele Banfy a dispărut și el în vreo închisoare comunistă sau dacă este încă în viață. Dacă, cum o nădăjduiesc, acesta ar fi cazul, sunt sigur că el, ca și mine, se întreabă cu tristețe dacă soarta frumoaselor și odată fericitelor noastre țări-și cu ea poate soarta Europei – nu ar fi fost cu totul alta dacă visurile sale, care erau și ale mele s-ar fi împlinit.

Am multe motive, după cum cititorii mei o vor pricepe ușor, pentru a nu fi uitat un schimb de cuvinte întâmplat la o masă oficială oferită de Regentul Horthy personalului Legației Române la Budapesta. Kanya, Secretarul general al Ministerului Afacerilor străine, intervenise în mod brusc într-o convorbire cu caracter hipic, pe care o aveam cu vecinii mei, cu următoarele cuvinte : *“De ce vorbiți ? Armata Română nu i-a luat pe toți. “ Vecina mea, pentru a limpezi din nou atmosfera astfel tulburată, l-a făcut să observe că aceeași armată salvase Ungaria de comunism. Un tânăr adjutant al Regentului a intervenit imediat în discuție cu o scurtă și cuprinzătoare declarație : “Aceasta e foarte adevărat – ne-a spus el – dar noi, Ungurii suntem oameni recunoscători și nu ne vom simți satisfăcuți atâta vreme cât nu vă vom răsplăti cu același serviciu.”*

Să-mi dea voie cititorul să anticipez cu mai mult de douăzeci de ani peste șirul acestei povestiri. Din Viena, unde se afla în acel moment sediul Guvernului Român din Exil (1944) (la chemarea căruia se adunaseră cu sutele tineri viteji, cari din nenorocirea pricinuită, prin negliobia unora și trădarea altora, vroiau să răscumpere cu sângele lor cel puțin onoarea) venisem pentru o scurtă vizită la Szombathely, unde se afla sediul Guvernului lui Szalasy și Comandamentul Ungar. Nu știu care era intenția autorităților germane cari mijlociseră întâlnirea mea cu baronul Kemeny, Ministrul Afacerilor Străine al lui Szalasy. Intențiile mele erau însă precise : a examina cu interlocutorul meu ungar posibilitatea unei soluții radicale, revoluționare, în sensul vederilor lui Mihai Banfy, a problemei rivalității seculare între cele două popoare vecine, ale căror lupte de-a lungul istoriei, dela Ștefan cel mare și Matei Corvin încoace, nu făcuseră decât să slăbească rezistența lor la asalturile celor care erau dușmanii lor comuni : ieri Turcul, azi Sovietul. După recepția oficială și vizita la trupe, am petrecut cu colegul meu ungar, în zgomotul continuu al bătăliei vecine, o noapte întregă aproape , de neuitate, pentru mine, discuțiuni. Baronul Kemeny, fu refugiat după sfârșitul războiului în teritoriul ocupat de Trupele Britanice, a fost predat de ele Călăilor Sovietici și spânzurat. În vechea casă boerească, care ne servea de adăpost, totul, dela blânda primire a bătrânei doamne, ai cărei oaspeți eram, dela trofee vânătoarești și portretele de familie de pe pereți, dela liniștea toropită a covoarelor, până la mustățile a la Franz Josef ale sufragiului, totul era o parte, încă neatinsă a unei lumi care se prăbușea.

Ca prin minune, Kemeny și cu mine ne-am găsit pe aceeași linie de gândire, adânc convinși de aceleași necesități ; pregătiți, dacă Dumnezeu ne-ar fi dat minunea

victoriei, la aceleași hotărâri. A fost Kemeny acela care a deschis zăgazul schimbărilor de idei făgăduitoare, povestindu-mi că la prima întâlnire a partizanilor săi în Cluj (după cretinul arbitraj de la Viena) Szalasy a oprit aplauzele cu care era primit, cerând un moment de reculegere în amintirea lui Corneliu Codreanu *“cu care, dacă ar fi încă în viață, am fi găsit poate alte baze pentru soluția problemei celor două țări ale noastre.”*

Cine astăzi ar mai putea vedea în discuțiile celor doi miniștri ai surghiunului numai fantasmagorii politice sau curse întinse de unul altuia, să privească, peste blestemata Cortină de fier, la bietele noastre țări, la asupritele noastre popoare. Da, rămân convins – subliniind că aceasta este o convingere personală care nu angajează Mișcarea din care fac parte – că dacă cele două neamuri își recuceresc vreodată neatârănarea și libertatea lor, ceea ce nu se va putea întâmpla decât în urma unei eroice și sângeroase lupte cot la cot cu celelalte popoare robite, numai o Federație Româno - Ungară sau mai bine zis o Federație Româno – Ungară - Slovacă, clădirea unui Imperiu Dunărean al unei Noi Dacii, ar putea asigura dăinuirea acestei neatârănări și a acestei libertăți.

Caracterul din ce în ce mai “mic antantist” al politicii noastre externe și presiunile acelor cercuri apusene pentru care existența Rusiei sovietice devenise o circumstanță fericită în structura politicii europene, aduseseră Guvernul Român la hotărârea, puțin chibzuită, de a trimite la Viena, unde fusese transferat Consilier de legație, o numeroasă delegație, condusă de ministrul Langa Rășcanu, pentru a întâlni o delegație sovietică, mai numeroasă încă, condusă de un anumit ‘offe.

Asigurările cele mai promițătoare ne fuseseră făcute de către sfătuitoarii noștri apuseni, care, pentru motive încă puțin vizibile pentru majoritatea observatorilor noștri, nădăjduiau că negocierile de la Viena vor sfârși cu stabilirea legăturilor diplomatice între București și Moscova. Dacă astfel s-ar fi terminat într-adevăr aceste negocieri, singură Iugoslavia, din cele trei Puteri ale Micii Înțelegeri, ar fi rămas nemișcată în dârza ei poziție de opunere la orice compromis politic cu călăii din Kremlin. P O înaltă atitudine, pe care Regele Alexandru a plătit-o mai târziu cu viața lui, în momentul “asasinării prin omisiune” din Marsillia.

Prea târziu însă delegația noastră și-a dat seama de cursa în care căzuse. Delegația sovietică nu venise la conferință decât pentru a o transforma într-o platformă zgomotoasă de propagandă pentru obraznicele pretențiuni ale Kremlinului, relativ la Moldova răsăriteană. După vreo câteva dejunuri și vreo o săptămână de palavre, delegația noastră și-a făcut bagajele când cea rusească era deja pe drum.

Nu știam în acele vremuri că opt ani mai târziu îmi va fi dat mie să fac față unei alte încercări analoage a Diplomației Sovietice, dar de data aceasta cu însuși un ministru român al Afacerilor Străine ca adversar al meu și complicele ei.

Statele Unite, al cărui Guvern purta răspunderea principală în întemeierea Ligii Națiunilor, a fost totodată și țara care din capul locului i-a negat autoritatea

sau chiar existența, lăsând pe membri acestei Instituții încurcați în sterile, nesfârșite și părtinitoare activități, controlate în întregime de Titulescu, delegatul României și Beneș, delegatul Cehoslovaciei, nu ca reprezentanți ai țărilor lor, ci ca avocați aleși ai politicii de ațâțare care a condus lumea la cel de-al Doilea Război Mondial. Tot Statele Unite, de unde plecase cu croitorul Trotzki- Bronstein, majoritatea primei serii de asasini ai Poporului Rusesc, acea țară care prin măsurile și deciziile Președintelui Wilson asigurase triumful și stabilizarea regimului sovietic, nu au recunoscut acest regim decât în anul 1933, cincisprezece ani mai târziu decât celelalte Puteri Aliate.

În calitate de Consilier și mai târziu de Însărcinat cu Afaceri la Legația noastră din Washington, între anii 1927 și 1930, am avut prilejul să culeg alte semne ale prăpădului care se apropia și să constat că contrazicerea în politica americană față de URSS nu era atât de mare pe cât se părea. Într-adevăr, a fost în acea vreme, că Guvernul din Washington s-a hotărât să trimită cu miile de specialiști, ingineri, maștri și muncitori în Uniunea Sovietică, pentru a o ajuta să-și înființeze industria sa ușoară și grea, puterea ei economică și puterea ei militară, pe bazele cele mai moderne și cu materialul cel mai perfecționat, material vândut evident de către industria nord –americană.

Argumentul invocat erau beneficiile financiare nu numai a marilor industriași americani interesați, dar și a sutelor de muncitori, de maștri și de ingineri trimiși în țara Sovietelor. Salust spunea : “ *Pentru mârșavul argint de care plebea era atât de setoasă ca și bogații speculatori, s-a prăbușit grandoarea Romei, s-a pângărit sângele ei, i-au pierit gloria și onoarea.* “

CAPITOLUL III

RIGA ȘI PACTELE DE NEAGRESIUNE

Până în momentul când am luat direcția noii noastre Legații dela Riga(1929) și încă vreo doi ani mai târziu, România era în fericita situație de a nu avea nici o legătură diplomatică sau vreo altă relație cu Uniunea Sovietică și nici o comunicație cu ea pe cale ferată sau șosele. Fusesem singurii dintre vecinii Rusiei Sovietice cari menținuseră neștirbită bariera de sârmă ghimpată care, dacă ar fi fost generalizată, de multă vreme, s-ar fi terminat cu existența acestei apocaliptice arătări. Veștile din țara Sovietelor ne veneau în mod indirect prin serviciile diplomatice și de informații aliate, cele poloneze și cele franceze, mai cu seamă.

Misiunea principală a noii noastre Legații era de a remedia această importantă și dăunătoare lipsă. Pentru a-mi ușura misiunea fusesem acreditat și lângă Guvernul Estonian, și, mai târziu, pe lângă Guvernul Finlandez. Alegerea capitalelor baltice ca posturi de observație și supraveghere a celor ce se petreceau și se pregăteau în Rusia sovietelor era foarte nimerită. Aceste țări făcuseră parte din Imperiul Rusesc, oamenii lor politici, intelectualitatea, funcționarii civili și militari, erau familiarizați cu mentalitatea și cu stările din fosta lor patrie. Țărilor lor fuseseră pentru o scurtă dar îndestulătoare vreme ocupate de bandele de ucigași ale Sovietelor; ele păstru o dureroasă amintire din acea tragică epocă; totuși, ele întrețineau legături diplomatice și consulare cu Rusia Sovietică și aveau față de uriașul lor vecini aceleași interese și temeri ca și noi.

Am beneficiat în tot timpul activității mele la Riga, Reval și Helsingfors de bogata informație a celor trei guverne și de inteligența și experimentata lor interpretare a veștilor primite. Un alt bogat izvor de informație era Legația statelor Unite. Această țară care, ca și noi, nu întreținea la acea vreme legături diplomatice cu Rusia Sovietică, se găsea într-o situație foarte favorabilă pentru a obține informațiile dorite. Într-adevăr, intrarea și ieșirea din Rusia a sutelor de tehnicieni și de lucrători americani, ocupați cu clădirea Puterii industriale și a potențialului de război sovietic se făcea în cea mai mare parte prin porturile baltice. Fiecare din acești călători avea ceva de povestit, chiar cei care nu puteau vorbi decât despre atmosfera în care trăiau.

În ceea ce privește informațiile ce le trimiteam la București, voi aminti numai că rapoartele mele semnalau reiterat și cu insistență enorma efortare depusă de Soviete pentru clădirea puterii lor militare, cu prețul oricărui sacrificiu al bunei stări și a celor mai elementare necesități ale vieții zilnice ale poporului lor. Manifestările publice și ziaristice fiind interzise personalului diplomatic, a fost fiul meu – de cincisprezece ani pe atunci – care s-a însărcinat cu traducerea și comentariile, pentru publicul românesc, a unei cărți germane, extrem de bine documentată,

asupra creșterii puterii militare sovietice. Cartea era cu atât mai interesantă cu cât specialiștii germani erau aceia care stabileau în acele momente, la Academia Militară din Moscova, doctrina de război a armatelor lui Stalin.

Cu prilejul însă al tristei Afaceri Skoda, care ne-a lipsit și de o artilerie de câmp și de o artilerie grea modernă, nu am putut rezista dorinței de a pune la curent nu numai pe șefii mei ierarhici dar și opinia noastră publică cu creșterea posibilităților de acțiune ale uriașului nostru vecin și am publicat în *Cuvântul* lui Nae Ionescu, sub inițialele mele, două articole intitulate – dacă, nu mă înșel – **“ÎNCĂ ODATĂ FĂRĂ ARME !”**

Este cam la aceeași vreme că o alarmă cu totul nefondată se răspândise din izvor nu bine identificat, relativ la un posibil atac surpriză al Sovietelor împotriva vecinilor lor. O circulară telegrafică a Ministrului nostru al Afacerilor Străine cerea în mod urgent tuturor legațiunilor noastre, informațiile ce le puteau culege în această privință. Răspunsul meu a fost suficient de documentat pentru a liniști autoritățile noastre. Convingerea mea era că intențiile Sovietelor față de vecinii lor nu aveau un caracter imediat, dar că se întindeau pe un termen destul de lung și implicau o pregătire diplomatică pe care abia o începuseră la aceea vreme.

Mironescu, Ministrul nostru al Afacerilor Străine, care mă chemase la București. Cu acest prilej, m-a informat că alarma Guvernului Român era cu atât mai mare cu cât în conflict ne-ar fi surprins în acele momente mulțumită Afacerii Skoda, în mare parte dezarmați. Era bănuiala lui că alarma fusese poate artificial creată de Uzinele Skoda pentru a le îndemna să primim materialul defectuos ce ni-l construiseră. Tot Ministrul Mironescu m-a informat, în mod ultra-confidențial la aceea vreme, că Regele Alexandru al Iugoslaviei, în fața primejdiei imediate în care se putea crede că ne aflam, ne oferise în mod spontan și generos tot materialul de artilerie, acesta de netăgăduită calitate, ce Skoda fabricase pentru armata iugoslavă, material ce ar fi putut să ne fie predat imediat. Ministrul nostru de Război, pentru motive necunoscute a declinat însă cavaleriasca ofertă a Regelui-soldat matraprazlâcurile cu armamentul Țării ne-au lăsat în 1939 cu o artilerie demodată, fără de un tanc și cu o lipsă dureroasă cât privește calitatea și cantitatea.

Sunt, cred, rapoartele mele asupra situației din Rusia Sovietică și asupra probabilei desfășurări a viitoarei ei activități diplomatice, care au hotărât, în 1931, noul Guvern român, Iorga-Argentoianu, să mă aleagă pe mine pentru a conduce negocierile din Riga, relativ la un pact de neagresiune între România și Rusia Sovietică. Înainte de a povesti acest episod și evenimentele de ordin intern român ce le-au întovărășit, pentru o mai bună înțelegere a celor întâmplate, cred necesar a reaminti până unde ajunsese la aceea epoci evoluția relațiilor dintre Rusia Sovietică și lumea Apuseană.

Apostolii de astăzi ai *“coexistenței pașnice”*, ca un pretins nou mijloc de a ajunge la o adevărată și veșnică pace între lumea comunistă și cea care se cheamă astăzi lumea liberă, uită, sau pretind a uita lunga perioadă de binevoitoare relațiuni

și de ajutor tehnic practicat aproape fără întrerupere de lumea apuseană față de monstruoșitatea sovietică, chiar din cei dintâi ani ai apariției ei. Ei uită, cu deosebită grijă, acea primă experiență de coexistență prietenească formal declarată, de care va fi vorba în acest capitol, cu toate consecințele fatale ce le-a avut, nu numai pentru Europa, dar pentru lumea întreagă.

Două foarte simple directive au îndrumat politica Sovietelor dela 1918 până la 1939 :

- un război între puterile apusene ar crea climatul cel mai prielnic pentru triumful fin al și total al revoluției comuniste ;
- pentru a întreține în mod permanent posibilitatea unui asemenea război, Uniunea Sovietică va trebui să se alăture întotdeauna aceluia din cele două grupuri burgheze rivale care fără de acest reazim nu s-ar fi simțit destul de puternic pentru a recurge la arme.

Lenin ne dăduse în această privință o cinstită înștiințare :

“ În urmărirea obiectivelor noastre putem să ne permitem, cu toată puterea noastră de distrugere, să colaborăm cu anumite puteri capitaliste. Putem încheia chiar cu ele alianțe, cu scopul de a le momi într-un fals simțământ de securitate. Când guvernele lor, bazându-se pe reazimul nostru, se vor azvârli în nu știu ce NEBUNEASCĂ AVENTURĂ, le vom lăsa să se prăbușească, și vom clădi Imperiul nostru pe ruinele lor. “

În conformitate cu aceste principii fundamentale, am văzut rând pe rând :

- 1) După < Versailles > și nimicirea aparatului militar german, *Tratatul german – Sovietic din Rapallo* și începutul politicii Rantzau – Cicerin.
- 2) Când eforturile național - socialismului, alianța cu Italia, bunele raporturi cu Polonia, reușiseră să facă din nou din Germania cea dintâi putere politică și militară din europa, inaugurarea de către Kremlin a ceea ce Dimitrov a numit *Politica calului Troian*, pactele de neagresiune cu vecinii, intrarea Rusiei Sovietice în Liga națiunilor Unite, Litvinov la geneva, dansând < rumba > cu madame Tabouis.
- 3) În sfârșit, când terminarea bunelor raporturi polono-germane, când șovăielile lui Musilini, opoziția lui Goering și a unei bune părți a generalilor germani, pregătirea anti – Munchenului de către Franța și Anglia și intențiile foarte vizibile ale lui Roosevelt ar fi putut decide pe Hitler la un curs de acțiune mai moderat : Pactul Molotov –Ribbentrop, cu al doilea Război Mondial ca rezultat “

Nu o mai mică autoritate decât Stalin ne-a dat, în discursul său către Comintern, din 18 August 1939, deslușirea manevrelor diplomatice sovietice din perioada cuprinsă între cele două războaie :

“ Tovarăși, pace sau război ! ? Această chestiune a intrat astăzi într-o fază crucială. Toată chestia depinde în mod absolut de poziția ce o va lua uniunea Sovietică. Suntem complet convinși că acă încheiem un tratat cu Franța și marea britanie, germania se va simți silită să cedeze în chestiunea poloneză și să stabvilească un modus vi vendi cu Puterurile Apusene. În acest caz, războiul ar fi evitat și dezvoltările ulterioare ar puteas fi foarte primejdioase pentru noi. Pe de altă parte dacă primim propunerea germană, germania va ataca cu siguranță Polonia și intervenția Franței și a Mării Britanii e absolut sigură. Tovarăși, am expus vederile mele. Repet : este interesul nostru ca războiul să fie cât mai lung posibil. “

Potemkin, istoricul oficial al Sovietelor, în cartea sa *Istoria Dimplomației Sovietice*, ne explică la rândul lui a doua fază a acestei diplomații, între anii 1930 și 1938 :

“Noua atitudine a guvernului Sovietic (pactele de neagresiune, pacte de asistență mutuală cu Franța și Cehoslovacia, intrarea la liga națiunilor) avea ca motiv necesitatea de a stânjeni proiectele unui nouPact între cele patru puteri occidentale. “

Într-adevăr, spaima intrase în cercurile diplomatice și militare ale Kremlinului față de crescândeale posibilități, în 1930, a unui nou pact între cele patru puteri apusene, Franța, Germania, Italia și Marea Britanie, reînoid și completând, cu succesorii lui Stressman, Pactul din Locarno. Cercuri foarte influente în Franța, conduse de Barthou, Blum și Herriot și de Winston Churchill la Londra, în strânsă tovarășie cu întreaga mulțime fabianistă, luptau cu violență contra noului pact propus de Mussolini și privit favorabil de mare parte din opinia publică franceză, de guvernul german și de primul Ministru Britanic, MacDonald, împreună cu Ministrul său al Afacerilor Străine, Sir John Simon.

Primul obiectiv tactic al noii politici rusești, al politicii lui Litvinov, era reînoidrea vechii alianțe franco-ruse, dinaintea Primului Război Mondial. Aceasta a fost o lovitură de maestru, deoarece nu numai că ar fi oprit definitiv proiectele unei noi apropieri între Franța și Germania, dar ar fi provocat o stare de explozivă reafirmare a tradiționalei lor dușmăanii. Dificultatea principală pentru diplomația sovietică și prietenii Sovietelor din Apus, partizani și ei ai unei noi alianțe franco-ruse, se găsea în spiritul și litera alianțelor franco-poloneze și franco-române, alianțe cari nu ar fi rezistat nici unei convenții militare franco-ruse, nici măcar unei schimbări radical-favorabile în relațiunile celor două țări, dacă această *convenție, dacă acest schimb, nu ar fi primit în prealabil consimțământul Varșoviei și al Bucureștiului.*

Cu o astfel de posibilitate în vedere și părerile cercurilor pro-sovietice triumfând în Franța, Polonia a fost rugată să înceapă negocieri cu Sovietele în vederea încheierii unui Pact de Neagresiune. Mareșalul Pilsudsky a primit sugestiunea cu destulă dificultate, dar și cu o condiție prealabilă *sine qua non* : ca sovietele să încheie înainte de toate un pact asemănător cu România. Astfel era

situația pe cel dintâi “*front al coexistenței pașnice*”, când în iarna 1931 – 1932, am fost, spre surprinderea mea, informat de către principele Ghica, Ministrul nostru al Afacerilor Străine, că discuții în vederea unui *Pact Româno – Sovietic de Neagresiune* vor începe la Riga fără întârziere, și că eram însărcinat să reprezint România în aceste negocieri. Zic, spre “surprinderea mea” căci puțină vreme mai înainte, ajunseseam, la București, cu regele Carol și cu Dimitrie Ghica, la concluzia că cele mai favorabile relații pe cari puteam să le avem cu vecinii noștri sovietici erau de a nu avea nici un fel de relații.

Franța se însărcinase cu pregătirea Întâlnirii Româno-Sovietice. În instrucțiunile primite, eram foarte informat că, la cererea guvernului nostru, Alphand, ambasadorul Franței la Moscova, comunicase lui Litvinov că nu vom accepta nici o discuție și nici măcar vreo aluzie relativ la chestia Basarabiei și că negocierile vor fi rupte imediat dacă Sovietele ar încerca să redeschidă această chestie. Litvinov se angajase formal să limiteze discuțiile la chestia neagresiunii și să nu aducă problema provinciei noastre răsăritene în discuție. În urma acestei făgăduințe, ambasadorul Stomoniakov, delegatul sovietic, plecase spre Riga.

Basarabia, sau mai bine zis Moldova răsăriteană, fusese răpită de către Rusia imperială în trei operațiuni succesive, în 1812, 1856, și în 1878. Această ultimă spoliere prezenta unele interesante caracteristici.

Guvernul Imperial ne garantase în mod solemn integritatea teritoriului nostru, când trupele românești au trecut Dunărea, în 1877, pentru a veni în ajutorul armatelor Marelui Duce Nicolae. La Congresul din Berlin, în 1878, Principele Gorceakov, Delegatul Rus, a informat însă celelalte puteri participante, că aceste garanții priveau numai pretențiunile eventuale ale dușmanului comun, ale Turciei, iar nu cele ale unui aliat.

Câteva ore după sosirea sa la Riga, Stomoniakov, un bulgar de naștere, dar de educație și maniere occidentale, se afla la legația Română și discuțiile noastre începeau. Pregătisem deja un text în șase sau șapte articole, o parafrază a altor pacte de neagresiune și a termenilor categorici ai *Pactului Kellog*, pe care, pot spune în trecut, îl iscălisem, în numele României, câțiva ani mai înainte de Washington, cu același scepticism privitor la participarea Rusiei Sovietice, cu care începusem negocierile din Riga.

Stomoniakov, după o lungă examinare a textului pe care-l propuneam și anumite semne de nedumerire, mi-a explicat că dacă n-ar fi decât din punct de vedere estetic, documentul ce-l pregătisem avea nevoie de un “*Preambul*”. Eu însumi, un mare admirator al documentelor diplomatice perfect și complet constituite, nu i-am opus nici o obiecțiune și l-am rugat să-mi facă sugestiile sale.

A urmat aproximativ, următorul schimb de cuvinte :

STOMONIAKOV - Dumneavoastră știți, iubite coleg, că între Uniunea Sovietică și România, o chestiune foarte dureroasă a rămas deschisă.

STURDZA - Sunt foarte intrigat. Care ar putea fi această chestiune ?

STOMONIAKOV - Desigur, Dvoastră nu ignorați că Guvernul Sovietic nu a recunoscut nici odată Granițele răsăritene ale României și cucerirea Basarabiei de către Trupele Românești.

STURDZA - (întrerupând brusc) Nu am auzit nici odată că ar exista vreo astfel de pretenție din partea Guvernului Sovietic. Nu știu ce numiți Dvoastră Basarabia. Dacă o asemenea provincie ar exista, aș fi desigur informat. Dar ceea ce știu, e că nu am consimțit să începem aceste negocieri fără de un angajament solemn și formal al D-lui Litvinov către Dl Alphand.

STOMONIAKOV Știu la ce faceți Dvoastră aluzie. Guvernul meu dorește să se conforme cu făgăduința dată. De aceea, credem că e numaidecât necesar să menționăm, în < preambulul > nostru, că chestia Basarabiei nu va fi menționată.

STURDZA - (Foarte admirativ față de această mostră de cazuistică la Gorceakov) Domnule Ambasador, orice insistență mai departe din partea Dvoastră m-ar sili să întrerup imediat negocierile noastre. Vă fac însă o propunere. Să lăsăm pentru moment < preambulul > la o parte și să intrăm imediat în discuția adevăratului obiect al negocierilor noastre : redactarea unui angajament reciproc de neagresiune.

Stomoniakov mi-a cerut un răgaz de două zile pentru a se pune în comunicație cu Moscova, înainte de a da un răspuns propunerii mele. La sfîșitul acestui termen, răspunsul Kremlinului fiind pozitiv, negocierile noastre au reînceput.

Aveam un plan bine determinat. Era necesar să demonstrăm Parisului și Varșoviei că intrasem în aceste discuțiuni cu toată bunăvoința de a complăce dorințelor aliaților noștri și că eșecul acestor negocieri, dacă s-ar fi întîmplat, era de atribuit în întregime relei credințe a interlocutorilor noștri. Trebuie să menționez aici că, în tot timpul discuțiunilor fin Riga, colegii mei francez și polonez, Jean Tripier și Miroslav Arezicievski, m-au susținut în mod leal în rapoartele lor către guvernele respective. În vreo cinci ședințe cari se terminau toate printr-un proces verbal iscălit de cei doinegociatori, procese verbale cari erau toate prezentate de mine spre cunoștință xcelor doi miniștri aliați, reușisem fără prea mare greutate să redactăm un model de pact de neagresiune, în care, bine înțeles, chestiunea zisă a Basarabiei nu era în nici un fel menționată sau măcar evocată.

În ședința care, în intenția mea cel puțin, trebuia să fie ultima, Stomoniakov, care, bine înțeles, nu-și uitase partea principală a instrucțiunilor sale, mă informează că a sosit momentul pentru redactarea < preambulului > de care fusese vorba în prima noastră întîlnire. L-am făcut să observe, cu documente în mână, că multe *Pacte de neagresiune* fuseseră iscălite înainte de al nostru, fără ca să fie precedate de nici un preambul și că deci calea cea mai indicată era ca să ne mulțumim cu textul pe care amândoi îl iscăliserăm și să-l comunicăm, spre aprobare Guvernelor noastre.

Stomoniakov a protestat vehement, învinuindu-mă de uitarea unui angajament luat, și a plecat fără să-și termine ceașca de ceai și felia de cozonac ce o însoțea.

O jumătate de ceas mai târziu, îmi trimite dela Legația Sovietică un plic închis, întovărășit de o recipisă. Știam de mai înainte care era conținutul acestui mesaj. Am luat deci precauția de a menționa pe recipisă că iscălisem înainte de a fi deschis plicul. Două zile mai târziu, după comunicarea cu Bucureștiul, am retrimis Legației Sovietice scrisoarea lui Stomoniakov, menționând că nici în arhivele Legației mele nici în cele ale Ministerului Afacerilor Străine Român nu se găsea un loc pentru ea. Scrisoarea după care trimiseseam, bine înțeles , o copie la București, conținea o serie de învinuiri și invenctive, cu Basarabia ca subiect.

Trebuie să mărturisesc că mă simțeam foarte satisfăcut cu modul cum condusesem negocierile. Dovedisem aliaților noștri francezi și polonezi, după cum o dorea și Guvernul meu, că eram dispuși a face tot ceea ce era compatibil cu interesele noastre vitale pentru a rămâne în linie cu politica lor față de Soviete și că numai reaua credință a acestora făcuse ca o înțelegere să fie imposibilă. Lăsasem deci Guvernul nostru în poziția cea mai puternică posibilă, date fiind împrejurările, și Guvernul Sovietic în obligația fie de a accepta neclintitele noastre condițiuni, fie de a renunța, pentru un moment cel puțin, la frauduloasa sa nouă politică, în care vedeam o primejdie de moarte pentru Țara mea.

Mă socotisem însă fără Nicolae Titulescu și fără iminenta conjuncție a intereselor sale politice (care nu erau nici pe departe aceleași cu ale noastre) cu cele matrimoniale ale Elenei Lupescu supra.alimentata *Pompadour* a decadenței românești.

CAPITOLUL IV

TITULESCU ÎN AJUTOR

Politica Calului troian a moscovei și a prietenilor ei din Apus – al cărei scop era reînnoirea alianței militare antebelice franco-ruse și completarea ei cu o alianță similară ceho – sovietică – fusese momentan oprită în loc prin eșecul negocierilor de la Riga, Franța și Polonia menținându-se neclintite alături de noi și refuzând încheierea oricărei noi înțelegeri cu Kremlinul atâta vreme cât nu ne-ar fi dat garanția inechivocă și necondiționată a intențiilor sale pașnice, garanția promisă ambasadorului francez Alphand.

Titulescu a scos Sovietele din această încurcătură, după cum tot el și Beneș vor fi cei care vor ajuta cercurile pro-sovietice din Franța să zmulgă lui Laval consimțământul său pentru pactul de Asistență Mutuală între Franța și Uniunea sovietică, pact în care orice istoric nepărtinitor trebuie să vadă originea directă a evenimentelor care au condus lumea la al Doilea Război Mondial și pe Laval la stâlpul de execuție.

Trimisesem lui Ghica, care în acel moment (1932) se afla la Geneva, împreună cu copia scrisorii lui Stomoniakov și a proceselor – verbale care încheiaseră cele cinci sesiuni ale negocierilor, o dare de seamă, aproape cuvânt cu cuvânt, a lungilor conversații ce le întreținusem cu interlocutorul meu sovietic, conversații care prezentau un deosebit interes prin cinica ingenuitate manifestată de Stomoniakov în ceea ce privea metodele și obiectivele politicii externe a guvernului său. Toate aceste texte, în special scrisoarea lui Stomoniakov, erau considerate ca strict confidențiale.

Dimitrie Ghica, prea corect el însuși pentru a imagina posibilitatea unei incorectitudini în dauna intereselor Țării din partea unuia dintre reprezentanții noștri în străinătate, pusese aceste texte în mâna lui Titulescu, instalat la Geneva, ca de obicei, în cele două apartamente suprapuse dela *Hotel des Bergues*. Titulescu a copiat din acele documente tot ceea ce era necesar pentru îndeplinirea primei părți a programului său de salvare a unei politici, al cărui principal agent devenise, prin împrejurările momentului. A trimis acele extrase prietenului și protejatului său, Geraud zis Pertinax, redactorul de politică externă al ziarului parizian *L’Echo de Paris*. Pertinax a reprodus scrisoarea, pentru noi inexistentă, a lui Stomoniakov în termenii ei esențiali, cu toate comentariile necesare, pentru a proclama lumii că există o chestiune a Basarabiei, și cu severe critici către *le jeune etourdi* care condusesese negocierile cu Sovietele din partea României. Voi menționa îndată, anticipând puțin asupra evenimentelor, că m-am dus imediat la Paris pentru a cere socoteală lui Geraud în privința inexactității din articolele sale și precizuni asupra originii informațiilor de care beneficiase. Geraud mi-a declarat în mod categoric : 1) că textele îi fuseseră remise de Dl Titulescu; 2) că articolele sale primiseră întreaga

sa aprobare. Întorcându-mă cu aceste informații la București, am cerut lui Titulescu, care devenise Ministrul al nostru al Afacerilor Străine, în locul lui Ghica, cu o precizie și o insistență asupra căroră Domnia-Sa nu s-a înșelat, satisfacția ce mi se cuvenea. Ea mi-a fost dată fără întârziere într-un discurs al lui Titulescu în fața camerelor, în care s-a grăbit a declara, relativ la politica predecesorului său față de Soviete, că : “ Dl Sturdza a salvat tot ceea ce mai putea salva. “

Inutil de a observa că această declarație implica o critică absolut nemeritată față de Dimitrie Ghica, care, în greaua situație în care România fusese pusă, prin cererile aliaților săi, adoptase cursul cel mai patriotic. Singura sa vină a fost de a nu fi dat în jucată pe Dl Titulescu, Ministrul României la Londra, care, prin divulgarea unor acte arhi-confidențiale, se făcuse vinovat e un delict pedepsit cu până la cinci ani de închisoare de codul nostru Penal.

A doua mișcare în programul de acțiune al lui Titulescu a fost de a-și recâștiga favoarea și încrederea Regelui Carol, pierdută când se făcuse vinovat de unele declarații pro-republicane. Motivul supărării lui Titulescu, sau mai bine zis al supărării Puterilor anonime care guvernau toată activitatea sa politică, era atitudinea încă șovăitoare a regelui față de adeziunea României la coaliția anti-germană, la care Barthou lucra în acele momente cu o febrilă intensitate.

Odată în București, Titulescu și-a dat seama imediat de avantajele ce le putea trage din criza în care se găsea familia regală. Regele Carol încercase prin toate mijloacele să convingă pe regina elena să părăsească Țara, unde prezența ei stânjenea întrucâtva semi-matrimoniala conviețuire a regelui și a Elenei Lupescu și constituia o permanentă reamintire a cinismului și a imoralității Suveranului. În aceste eforturi, Carol fusese ajutat de mai toți oamenii politici, doritori de a-și asigura favorurile regale ; ei încercaseră, rând pe rând, să convingă pe regina elena, fără a reuși până atunci. Titulescu a oferit Regelui un interesant schimb de servicii : să-I încredințeze portofoliul afacerilor străine și se va însărcina, apelând la patriotismul reginei, dar cu o elocvență și mijloace de presiune pe care alții nu le aveau, să o convingă să părăsească Țara, să renunțe la drepturile ei, și, într-o importantă măsură, la supravegherea educației fiului ei. Titulescu a obținut ceea ce dorea și urmărta Regină a părăsit țara, luând cu ea, se pare, ceea ce mai rămăsese din norocul ei.

Abia instalat la Palatul Sturdza, Titulescu – care fără îndoială reușise să câștige aprobarea Regelui pentru noul curs pe care îl dădea politicii noastre față de Soviete – se hotărăște la un pas decisiv în aceste relațiuni, un pas care nu numai că reprezenta o schimbare de 180 de grade în atitudinea de totală rezervă pe care România și Iugoslavia o păstrasera până atunci față de Soviete, dar trebuia, prin efectele sale indirecte, să provoace în viața politică și socială a României lungi și tragice întâmplări. Titulescu a convocat fără întârziere pe miniștri Franței și Poloniei la bucurești, le-a mulțumit călduros pentru lealitatea cu care guvernele lor s-au menținut alături de noi în timpul negocierilor cu Moscova, dar le-a comunicat în același timp că, pe nai departe, România se însărcinează să conducă negocierile cu

vecina ei răsăriteană. Titulescu a insistat și asupra faptului că cu cât mai repede vor fi iscălite pactele de neagresiune între Franța și Polonia pe de o parte și Rusia Sovietică pe de altă parte, cu atât mai întărită va fi poziția noastră față de Soviete !

Titulescu scotea astfel Kremlinul dintr-o dureroasă încurcătură. Pacte de Neagresiune fură iscălite fără întârziere cu toți vecinii uniunii Sovietice, AFARĂ DE ROMÂNIA. Calul Troian sărise primul său obstacol și se îndrepta în mers sigur, către al doilea obiectiv, către Geneva, unde Rusia Sovietică trebuia foarte curând să înlocuiască Germania și către alianțele militare sovietice cu Franța și cu Cehoslovacia. Această politică a fost anunțată de Lenin chiar din primele zile ale Revoluției Bolșevice, când recomanda un simulacru de alianță cu puterile burgheze, o politică ce ar fi putut fi zădărnicită din capul locului fără complicitatea lui Titulescu și a lui Beneș. A fost această politică, afirm, care până la urmă a nimicit orice posibilitate de apropiere între Puterile Apuse, foste dușmane. În ceea ce privește viața internă a României, tot această politică a pricinuit una din perioadele cele mai tragice ale istoriei noastre.

Urmărirea nemiloasă a Mișcării Legionare sub toate denumirile sub care a fost cunoscută, de către aproape toate guvernele care s-au succedat la cârma Țării, între cele două războaie, s-a atribuit, cu o oarecare aparență de dreptate, antisemitismului ei. Existau însă în Țară partide și organizațiuni al căror antisemitism se manifesta în mod mult mai palpabil decât cel al Legiunii lui Corneliu Codreanu, care nu a tolerat niciodată din partea partizanilor lui vreun act de violență fizică împotriva persoanelor sau a bunurilor evreiești. Aceste partide și organizațiuni, nici un moment nu au fost supuse la brutalitățile, nelegiuirile, asasinările și măcelurile ale căror victime au fost legionarii.

Ceea ce s-a chemat antisemitismul legionar nu era decât o consecință inevitabilă a pozițiilor fundamentale luate de mișcare în lupta sa pentru apărarea economică, națională și spirituală a celei mai numeroase părți a Poporului Român, în lupta împotriva corupției și, mai presus de toate, în lupta sa contra comunismului. Cu cât treceau anii cu atât creștea cărdășia între Moscova și anumite puteri internaționale, anonime dar atotputernice în lumea apuseană – puteri al căror ”pro-consul” în România era Titulescu-cu atât creșteau campanile de calomnie și persecuțiile împotriva lui Corneliu Codreanu și a camarazilor săi.

Mișcarea reprezenta în România cea mai puternică, cea mai ireductibilă, dacă nu singura opoziție împotriva politicii celor care se hotărâseră să introducă în jocul rivalităților europene banda de criminali din Kremlin, ca tovarăși de luptă. Au fost punctele culminante ale acestei politici care u determinat și punctele culminante ale persecuțiilor împotriva Legiunii.

Această observație nu a lipsit a se adevăra și cu prilejul luării portofoliului Afacerilor Externe de către Titulescu în 1933. Prezența sa la acest departament coincidea cu începerea febrilei activități a lui Barthou și cu scrisoarea lui Roosevelt către Kalinin, din 10 octombrie 1933, prin care îi propunea eluarea relațiilor

diplomatice între cele două țări. Această numire a determinat cursul politicii noastre externe, care a condus la predarea fără luptă a Basarabiei ; un fapt prevăzut , pregătit și admis (după cum se va vedea) chiar din primul moment, de către noul nostru ministru de externe.

Furtuna se dezlănțuise asupra legiunii chiar sub scurtele guverne Maniu, Mironescu, Vaida, sub direcția lui Armand Călinescu, viitor asasin al Căpitanului. Dar nici una din perioadele de persecuție suferite de Mișcare până atunci nu întrecuse în sălbăticie pe aceea din toamna anului 1933, în primele săptămâni ale Guvernului Duca. Mult mai sălbatică decât cea dezlănțuită sub un alt guvern liberal, în 1924 contra mișcării naționaliste de atunci. Nu am intenția să descriu aici atrocitățile săvârșite de zbirii Guvernului în amănuntele lor. Vom cita însă în această privință câteva linii din cartea *Destin de la Roumanie*, a lui Henri Prost, un dușman înverșunat al Mișcării Legionare și unul dintre cei mai sistematici și perfizi calomniatori ai ei :

Codreanu nu a putut participa la campania electorală. Decretul din 11 Decembrie a interzis odată în plus garda de Fier. Guvernul însă nu s-a mulțumit cu această a treia interzicere, el a asmuțit Poliția asupra legiunii arestând mase întregi de legionari, le-a închis sediile și le-a confiscat arhivele. Guvernul n-a ezitat să ucidă ; după anumite informații, liberalii ar avea pe conștiință zece legionari uciși, după altele 30. Riposta gărzii de fier a fost promptă. În seara zile de 29 Decembrie, pe peronul Gării din Sinaia, Duca, ce tocmai ieșea dela o audiență la suveran, în timp ce se pregătea să ia trenul pentru București este împușcat de către trei legionar. Împrejurările acestui asasinat au făcut obiectul a forte violente controverse. Sigur este însă că Duca a cam sărit peste cal sau că poliția lui a trecut peste ordinele primite. CINE A LUAT ÎNSĂ INIȚIATIVA DE A INTERZICE GARDA DE FIER ? ȘTIM CĂ DUCA SE GÂNDEA LA ASTA ÎNCĂ DE DINAINTEA LUĂRII PUTERII. PE DE ALTĂ PARTE, TITULESCU A IMPUS ACEASTĂ MĂSURĂ CA O CONDIȚIE SINE QUA NON A COLABORĂRII SALE CU GUVERNUL LIBERAL, CONSIDERÂND CĂ TREZIREA NAȚIONALISMULUI STÂNJENA ÎN MOD GRAV POLITICA SA”.

Răspunsul la întrebarea domnului Prost este foarte simplu : inițiativa dizolvării prin fier și foc a Gărzii de Fier a fost luată de Leon Blum. Într-o vizită la Paris, unde fusese pentru a primi investitura acelor cercuri, fără de aprobarea căroră, dela ocuparea Tronului de către Carol al II-lea, nu se putea obține nimic în viața noastră politică, Ion Duca, viitorul prim-ministru, făgăduise că una din primele sale măsuri, în cazul că I se va permite dea lua puterea, va fi punerea Gărzii de fier în afară de lege. Duca întârzia însă cu executarea făgăduinței sale. Șovăielile și neliniștea lui mi-au fost povestite de Dl. Miroslav Arczicievski, ministrul Poloniei la București și de Baronul Guillaume, ministrul Belgiei. Amândoi avuseseră o lungă conversație cu Primul Ministru în zilele precedente omorării lui :”Nu-mi place ceea ce am fost silit

să fac – le-a spus Duca. Nu-mi place ceea ce am fost silit să fac împotriva acestor tineri, împotriva tineretului Țării. Am grele presimțiri“ . Ambii miniștri străini l-au întrebat de ce luase atunci această atât de provocatoare măsură. Duca le-a răspuns cu o oarecare violență :” Din cauza lui Titulescu ! M-a amenințat cu demisia lui dacă nu lichidăm garda și cu prăbușirea întregii construcții a politicii noastre externe. Nu putem să rămânem fără de aliați.

Impulsul final către nedreapta și sângheroasa represiune a fost dat însă de zgomotoasa erupția a lui Leon Blum în Consiliul de miniștri Francez – din care nu făcea parte la acea vreme – cerând guvernului să exercite toată’ presiunea posibilă asupra lui Ion Duca pentru a-l sili să se conformeze promisiunii date. Această irupțiune și această presiune au obligat în mod irezistibil pe Duca să cedeze amenințărilor lui Titulescu. Înțelegerea dintre Titulescu și cercurile socialiste , radical – socialiste și, în general, cu toate cele care râvneau la o alianță franco-sovietică, nu s-a dezmințit nici într-un moment. Cred că moartea lui Ion Duca a folosit acestor cercuri în două moduri : procesul legionarilor, care s-a terminat cu condamnarea celor trei atentatori și cu achitarea lui Codreanu și a camarazilor săi, a silit totuși Mișcarea la o perioadă de retragere și de neactivitate. Pe de altă parte, suntem convinși că Duca, prea debil sufletește pentru a scutura din capul locului jugul Puterilor Anonime, nu ar fi urmat pe Titulescu până la obiectivul final al politicii sale : deschiderea granițelor răsăritene ale româniei Armatelor sovietice în cazul unui nou război european.

Supus acestor forțe, prin oportunismul său politic, Duca nu era, ca Titulescu, agentul lor.

CAPITOLUL V

O CONVENȚIE UNICĂ ÎN FELUL EI

Ar fi greu de explicat politica externă a României în anii care au urmat după negocierile dela Riga, fără de a înțelege mai întâi persoana lui Nicolae Titulescu, omul în mâinile căruia conducerea acestei politici a fost total încredințată între Octombrie 1932 și August 1936.

“ Curios om acest Titulescu, ne spune henri Prost, în cartea citată. Are o față de spân mongoloid, un corp cu rotunjimi anormale pentru un bărbat. El seamănă întru totul vechilor birjari scopiți din București, care aparțineau unei secte ce-i obliga la castrare de îndată ce avea un băiat. Nervozitatea și susceptibilitatea sa, frecvențele deraieri de pe fix, superstițiile și teribila lui frică în fața celui mai neînsemnat pericol, fără să mai amintim de luxul ametiitor în care se complăce, toate acestea ne arată temperamentul feminoid al personajului și explică multe din bizarul lui comportament“

Titulescu este în Istoria României o tragică și fantastică arătare. Tragică prin influența ce-a avut-o asupra destinelor Țării ; fantastică nu numai prin apartenența sa fizică și prin caracterele personalității sale, dar și prin originea misterioasă a puterilor care îl stăpâneau și îi dictau purtarea. Hrăpăreț și cheltuitor, milioanele curgeau în mâinile lui și curgeau din ele. Corupător și corupt; un deputat francez a putut zice despre el :”*Titulescu ar fi în stare să plătească, doar-doar s-o găsi vreunul să-l cumpere*”. Se simțea bine numai la Paris, la Geneva, la Saint Moritz, la Lido, la Cap Martin, urând pământul Țării sale, de unde fugea în grabă după scurtele vizite la care era silit pentru uriașele sale cereri de fonduri și pentru tainicele operații ale politicii sale. Titulescu era născut în țara Românească, trăia în opulență și moliciunea unei rafinate cadâne, mulțumită banilor și influenței pe care această Țară I le dăruia, dar nu era român...ultimul Peceneg printre noi.

Nu trebuie însă trecut cu vederea că misterul Titulescu era o parte dintr-o taină mult mai cuprinzătoare. Cum se explică faptul că dela Rege până la ultimul ministru, toți conducătorii unui popor, adânc simțitor, în totalitatea lui, au neglijat groaznica primejdie ce o reprezenta râvna cotropitoare a vecinului de peste Nistru, cum se poate explica că acest rege și acești miniștri au ales să rămâie orbi la această primejdie și surzi la atâtea strigăte de alarmă, până în momentul când Muscalul a ajuns la Chișinău ?

Primul contact al meu cu Titulescu fusese de caracter epistolar. Mirat de lungimea discuțiilor asupra așanumitei chestiuni a Optanașilor, îi scrisesem din Washington pentru a-I sugera o soluție și rapidă, dreaptă și puțin costisitoare. Era drept ca această intervenție a mea era nechemată, deoarece nu avea nici o legătură cu funcțiunile ce le îndeplineam în Statele unite, dar era și mai drept că, fără a o ști, atinsesem un punct foarte sensibil al pozițiunii extrem de rentabile, în emolumente și

prestigiu, pe care Titulescu și-o constituise în acea fază a vieții sale, ca apărător al intereselor Ardealului față de pretențiile financiare ungurești; opoziție pe care se sforța s-o mențină cât mai mult timp posibil. Cred că am comis altă greșeală de tact, când, câțiva ani mai târziu, cu prilejul repudierii datoriiilor aliate către Statele Unite, am recomandat din Helsingfors să adoptăm o atitudine analoagă cu cea a cinstitei Finlande. Titulescu, care nu uitase nici odată recepția puțin măgulitoare ce-I fusese rezervată în Statele Unite cu ocazia vizitei sale, în 1926, s-a grăbit a recomanda și a obținut ca România să adere la *Declarația de Repudiere* a Puterilor Apusene.

Dar nu intrasem nici odată în conflict direct cu Domnia sa până în momentul când mi-am dat seama, fără nici o îndoială posibilă, că interesele care provocară erupția sa în chestiunea negocierilor unui pact de neagresiune cu Sovietele nu erau interese românești și că această erupția nu era motivată numai de faptul că se încredințase altuia negocierea unei importante chestiuni de ordin extern.

Puțină vreme însă după declarațiile lui Titulescu către miniștri Franței și Poloniei, din toamna anului 1932, informat fiind la timp de iminenta încheiere a unor pacte de neagresiune între Rusia Sovietică pe de o parte și Finlanda, Estonia, Lituania, Polonia pe de altă parte, fusesem la București și comunicasem regelui și mai multora dintre oamenii noștri politici, printre care voi cita pe Vaida, Maniu, Duca și Mironescu, neliniștea ce mi-o provoca perspectiva noii situații politico-militare astfel creată în această parte a Europei, o situație ce fusese aprobată de mai înainte, ba chiar solicitată prin acele declarații. Din Arctica până la marea neagră, granițe formal recunoscute și garantate cu o singură excepție : GRANITA ROMÂNĂ – RUSEASCĂ. Fără a-mi da încă bine seama de ce reprezenta în intențiunile lui Titulescu această breșă în bariera de comună apărare, menținută până atunci de toate țările vecine cu Rusia Sovietică, mi-am permis, să exprim îngrijorările mele și lui Titulescu, în una din cele două scurte întrevederi ce a binevoit a mi le acorda. Ministrul de externe mi-a răspuns cu un surâs liniștitor : “așteaptă și vei vedea”.

Am așteptat și ceea ce am văzut nu mi-a plăcut deloc.

În tot timpul cât Titulescu a fost Ministru al Afacerilor Străine al României, a urmărit aceiași idee fixă și precisă, cu toate mijloacele de acțiune de care dispunea, și cu influența pe care i-o procura marea lui inteligență, neîntrecută sa facultate de a se ascunde și de a minți și obediențele ce și le câștigase în lumea politică și ziaristică românească și străină. Această idee era : crearea unei situațiuni contractuale care să deschidă în mod obligatoriu granițele noastre Armatei Rusești în cazul unui conflict general european, ca un complement indispensabil la pactele de asistență mutuală între Franța, Cehoslovacia și Rusia Sovietică, pacte la care Dl. Beneș și cu el au lucrat neîntrerupt până la încheierea lor formală în Mai 1935.

Văzut dintr-un anumit punct de vedere, greșit după părerea mea, cel al unui război inevitabil între Franța și Germania, intenția lui Titulescu corespundea poate cu interesele Franceze și Cehoslovace. Într-adevăr, pe unde ar fi trecut Armata

Sovietică pentru a îndeplini partea la care se obliga în bătăliile din Europa centrală, dat fiind ferma și declarata hotărâre a Poloniei de a se împotrivi cu toate puterile lor oricărei incursiuni rusești ? Din punct de vedere românesc însă, aceste planuri constituiau o adevărată intenție de trădare a intereselor noastre și ale aliatelor noastre, Polonia și Iugoslavia; Polonia, ale cărei armate s-ar fi văzut deodată întoarse pe flancul lor de Sud ; Iugoslavia, al cărei rege, prin neclintita sa atitudine față de criminalii din Kremlin și prin reazemul pe care-l dădea formațiilor militare naționale rusești, refugiate pe teritoriul său, provoca neiertătoarea ostilitate a Moscovei.

Pentru a micșora oarecum starea de adâncă neliniște provocată de aceste planuri care zdruncinau legăturile noastre de alianță și prietenie cu Polonia și Iugoslavia, Titulescu își dădea seama de necesitatea de a amăgi opinia noastră publică, printr-un fals simțământ de securitate, prin alte și artificiale legături. S-a străduit a crea acest climat prin alcătuirea așa zisei *Alianțe Balcanice*, încheiată la Atena în 9 Februarie 1934, între România, Grecia, Iugoslavia și Turcia, dar fără de Bulgaria. Alianța în chestiune, care se referea numai la frontierele balcanice, nu avea multă valoare pentru România, deoarece unica graniță transdunăreană a noastră era cu Bulgaria, exclusă din negocierile dela Atena, prin atitudinea jicnitoare a lui Titulescu față de regele Boris, pe care-l găsea prea prieten al Italiei Fasciste.

Opinia publică românească a fost de asemenea înșelată prin Pactul de definire al Agresiunii, al cărui text – unul din remarcabilele rezultate ale fertilei colaborări Titulescu – Litvinov –pretinde să înlocuiască, pentru liniștirea îngrijorărilor românești, pactul de neagresiune pe care sovietele refuzaseră să-l semneze la Riga atâta timp cât în textul acordului nu s-ar fi menționat că granițele răsăritene nu erau recunoscute de Moscova.

Dar nici măcar acest text înșelător nu ne-ar fi fost concedat de către oamenii Kremlinului, dacă Titulescu nu le-ar fi dat, într-un mod destul de mascat, pentru a nu fi observat de cei ce nu voiau să vadă, dar tot atât de efectiv ca o declarație explicită, satisfacția ce le fusese negată la Riga. Aceasta s-a obținut prin încheierea Convenției Feroviare între România și Rusia Sovietică, care a urmat imediat Acordului relativ la reluarea relațiilor diplomatice între cele două țări.

Înainte de a reaminti istoria acestei convenții și a-I analiza termenii și semnificația, cred interesant a povesti următorul incident întâmplat spre mijlocul anului 1934, pe când eram încă la Riga.

Primisem din partea serviciilor corespunzătoare ale Ligii Națiunilor, spre achiziția eventuală, primul volum al unui *Dictionnaire diplomatique*, trimis tuturor legațiilor și ambasadelor din lume. Căutând rubrica “ Basarabia “, găsisem, ca istoria acestei provincii, o versiune cu totul deformată în sensul intereselor rusești. Basarabia era prezentată ca un obiect de contestația seculară între noi și vecinii noștri răsăriteni, contestație care părea a fi ocupat toată istoria Moldovei. În plus,

etapele situației etnice ale acestei provincii, etape care dovedesc caracterul ei românesc și încercarea de rusificare de către Petersburg, nu erau menționate deloc. Am retrimis, în consecință, dicționarul, serviciilor respective, informându-le că nu mi era posibil să păstrez între documentele mele o operă atât de tendențioasă. Mi s-a răspuns că mirarea editorilor era mare, deoarece textul relativ la Basarabia primise aprobarea unei înalte politici românești. Personalitatea nu mi-a fost numită, dar pentru mine nu rămâne nici o îndoială că era Nicolae Titulescu, omul Genevei, care, poate, scrisese el însuși acest text.

Să revenim acum la destăinuitorul document al *Convenției de Reluare a Comunicațiilor noastre Feroviare și Vicinale* cu Rusia Sovietică, care a urmat scurt timp după Protocolul din 9 Iunie 1934, de reînnoire a relațiilor diplomatice între cele două țări. Este un fapt curios că nici în momentul încheierii acestei convențiuni, nici mai târziu, nici una din înaltele noastre personalități politice nu s-a alarmat relativ la semnificația termenilor în care fusese redactată și la gravele bănuieli pe care alegerea acestor termeni de către Titulescu le deștepta privitor la intențiile sale intime. Aceste intenții vor fi pe deplin destăinuite prin lupta, în același timp îndrăzneată și viclană, pe care Titulescu o va duce împreună cu Beneș, și în opoziție cu voința regelui Alexandru și a guvernului iugoslav, pentru a hotărî Franța să încheie un pact de asistență militară cu Rusia sovietică.

Îndată după iscălirea *Pactului de neagresiune cu Sovietele*, Polonia încheiase o *Convenție Feroviară* cu vecina sa. Convenția similară, Titulescu-Litvinov, urma aproape cuvânt cu cuvânt Convenția Polono – Sovietică, cu o *singură deosebire*. În *Convenția Româno-Sovietică* cuvintele de < graniță > , < punct de graniță > , precum și orice cuvânt sau expresie care ar fi confirmat sau implicat existența unei granițe la Nictru, erau cu îngrijire suprimate și înlocuite prin circumlocuțiuni care făceau cinste imaginației celor doi negociatori. Nu numai faptul că Sovietele obținuseră încă odată ceea ce le fusese negat la Riga trebuia să provoace îngrijorarea factorilor noștri responsabili, dar și faptul material al restabilirii comunicațiilor întrerupte de mai bine de cincisprezece ani, fără ca motivul acesetei întreruperi să fi fost în cea mai mică măsură înlăturat.

Domnul Henri prost, cu totul obtuz de obicei simțămintelor și grijilor Poporului în mijlocul căruia trăise atâta vreme, a avut cu acest prilej una din licăririle sale :

“ La 9 Iunie 1934, Titulescu a încheiat cu Litvinov un Acord cu privire la reluarea relațiilor diplomatice româno-ruse. Rușii se angajau să restituie tezaurul care, în 1916, fusese expedit la Moscova de către autoritățile române, temătoare că acesta ar putea cădea în mâinile germanilor. Au restituit, într-adevăr, un metru etalon de platină și...cenușa lui Dimitrie Cantemir, rămasă în Rusia de două secole bune. Cât privește restul, Tezaurul propriu-zis, Rușii au făcut-o pe surzii la toate reclamațiile Românilor, mai ales la cele ale Băncii Naționale Românești, care a trebuit să pună sare pe coada celor 314 milioane lei / aur, rezerva sa în metal lichid din 1916. S-a restabilit un pod per Nistru, între Tighina și Tiraspol : un prim tren va trece pe aici la 18 Octombrie

1935, dar rari vor fi călătorii ce se vor folosi de această linie ferată internațională. Reunirea basarabiei cu patria Mumă nefiind recunoscută de către Kremlin, Românii nu vor întârzia să se întrebe la ce bun protocolul Titulescu – Litvinov, de la 9 Iunie 1934.”

Adevărul este că nici un moment Sovietele nu se obligaseră să ne restituie aurul furat. Era presa lui Titulescu care răspândise acest zvon înșelător pentru a ușura Românilor înghițirea unei amare și otrăvite doctorii. Pentru a întregii mascarada, Titulescu a cerut și obținut ca tătărăscu, Președintele Consiliului, să se ducă în persoană la Constanța pentru a primi în mod solemn osemintele lui Cantemir. Referitor la călătoriile între bucurești și Moscova, Dl. Prost nu avea nevoie să se îngrijească, cel puțin în ceea ce privea calitatea, dacă nu numărul lor. Chiar înainte de reconstruirea podului de la Tighina, un călător, răzleț ce-i drept, dar de greutate, Herriot, era transbordat în acel loc, în drum spre amici săi din Kremlin.

Herriot, cu prilejul unei vizite la paris a generalului primo de rivera, refuzase să-I întindă acestuia mâna, sub cuvânt că convingerile sale democratice nu-I permiteau acest gest față de un dictator – un dicator care, în toată administrația sa, nu vărsase o singură picătură de sânge – nu găsisese însă aceste convingeri un motiv pentru a nu se săruta pe gură, *a la Moscovita*, cu cei mai respingători tirani, cu asinii mărturisiți a mai mult de 20 milioane de ruși.

L-am întâlnit pe Herriot la riga, nouă zile după trecerea graniței româno-sovietice, entuziasmat de primirea ce-i fusese rezervată la Moscova. Ne povestea cu lacrimi în ochi – lacrimi care, în mare parte cel puțin, puteau fi atribuite și păhăruțelor de vodcă ce ni le vărsau bunii noștri oaspeți letoni – cum la un banchet ce-i fusese oferit de Comandantul societății, după schimbul obișnuit de alocuțiuni, toți ofițerii s-au ridicat ca la un cuvânt de ordine și și-au zvârlit toate florile care erau pe masă în fața lor : *“M-au acoperit de flori, nu voi uita nici odată asta.”*

Nu a fost numai acest amănunt, nici reacția la urechea mea a atașatului militar francez – *“Pramatia asta ar face mai bine să-ți păzească carcasa ; puțin a lipsit, odată, să nu-l aruncăm în fundul Senei !”* -, dar întreaga atitudine de admirația, entuziasm și prietenie manifestată de herriot față de Guvernul și de Armata Sovietică care m-au făcut să atrag atenția Bucureștiului, și în special a lui Titulescu, asupra îngrijorătoarelor perspective ce le-ar fi reprezentat pentru noi călătoria lui Herriot dacă ea ar fi avut într-adevăr ca scop pregătirea unui acord cu caracter militar între Franța și Rusia Sovietică.

În capitalele europene, înainte de primul Război Mondial, diplomația română, aproape în întregime recrutată dintre diplomați de carieră, ocupa un loc aparte în țările străine, fără să existe o exactă relațiune între importanța demografică a țării pe care o reprezentau și prestigiul de care ei se bucurau. Miniștri noștri în străinătate ca emil, Grigore și Dimitrie Ghica, ca Alexandru Iahovary, Edgar mavroordat, Charles Mitilineu, Mișu, Derusi, Ggheorghe Cretzianu, Filalit, erau

admirați și respectați de toți colegii lor străini pentru statura, tactul, sagacitatea și independența informației lor și pentru înalta lor cultură ; benefic iau de toată încrederea din partea șefilor lor.

Doi factori au intervenit după primul război mondial pentru a modifica în mare parte această stare de lucruri : 1) diferența între emolumentele interne și externe ale funcționarilor noștri, care ajungeau până la o cifră de zece ori mai mare, ceea ce provoca irezistibile presiuni ale partidelor politice pentru a-și căpăta partizanii, cei mai mulți fără nici o pegătire adecvată ; 2) influența lui Titulescu asupra acestor partide, care, la punctele-cheie ale intrigilor sale, cerea și obținea întotdeauna numirea protejaților săi. Promoția la gradul de ministru sau simpla trimitere în străinătate era, cu foarte puține excepții, negată tinerelor elemente din carieră, care nu-și aleseseră această profesiune din lăcomie de devize și care, fără îndoială, în alte împrejurări, s-ar fi arătat la înklțimea tradiției lăsată de predecesorii săi.

Se stabilise în acest mod, în corpul nostru diplomatic, o atmosferă aproape teroristă de informații uniforme și conforme. Conforme cu politica lui Titulescu, care, chiar înainte de a fi Ministru al Afacerilor Străine, ține în mâinile sale soarta soarta tuturor diplomaților noștri. Astfel s-a întâmplat că în această fază critică a politicii noastre externe nu s-a găsit, în afară de mine, decât un singur alt reprezentant român în străinătate care să îndrăznească să recunoască și să semnaleze primejdia cătrărilor întortocheate pe care Titulescu conducea politica Țării noastre spre dezastru. Acest reprezentat era Victor Cădere, Ministrul nostru la Varșovia.

Titulescu, abia ajuns în posesia portofoliului Afacerilor Străine, se grăbise a-mi micșora suprafața de4 contact la granițele Rusiei Sovietice și, prin urmare, autoritatea informațiilor și părerilor ce le trimiteam la bucurești, scoțându-mi direcția legației noastre din Helsingfors și încredințând-o unui ales al său. Nu mă îndoiam însă că permanența mea la Riga și Reval nu mai era decât un provizorat și că noul meu șef nu putea să întârzie să pună ordine în această citadelă de neconformism și focar de indisciplină. Am primit deci, cu satisfacția ce-o provoacă orice eveniment prevăzut și așteptat, telegrama lui Titulescu care mă infirma că eram transferat ca ministru plenipotențiar și Trimis Extraordinar la Caracas, capitala Venezuelei, în America de Sud. Telegrama era urmată de o notă informativă a departamentului Administrativ al Ministerului care îmi comunica că efectivul cheltuielilor de deplasare și de călătorie puse la dispoziția mea era de 4000 dolari. Suma emolumentelor mele, pe care am uitat-o, era la înălțimea generozității internațional recunoscută a lui Titulescu. Telefonul m-a informat în aceiași zi că amicul meu Cădere era trimis la Rio De Janeiro. La riga, unde Cădere venise ca să mai stăm de vorbă, am căzut de acord pentru a declina amândoi noile noastre numiri. În ceea ce mă privește, răspunsul telegrafic trimis lui Titulescu a fost :

“ Mulțumesc Excelenței Voastre pentru noua dovadă de încredere arătată. Rapoartele noastre cu Rusia Sovietică fiind însă la ordinea zilei, prefer să pun experiența și informațiile mele în această chestiune la dispoziția excelenței Voastre. Cer deci transferarea mea la București, în administrația centrală.”

CAPITOLUL VI

ASASINATUL DIN MARSILIA ȘI TELEGRAMA PIERDUTĂ

Nu se găsește carte mai folositoare pentru reconstituirea adevărului asupra anumitor puncte uitate sau controversate din istoria vremurilor dintre cele două războaie decât *Histoire de la Diplomatie*, publicată sub direcția lui Vladimir Potemkin. Este de ajuns a se lua în considerare ceea ce Potemkin se grăbește a nu menționa sau, după cazuri, contrariul a ceea ce spune. Aceasta este cu atât mai adevărat când autorul acestei beneficiază de fericita colaborare a scriitoarei Genevieve Tabouis. Astfel se întâmplă că numele Regelui Alexandru al Iugoslaviei este abia menționat în această operă, în legătură cu atentatul de a Marsilia din 9 octombrie 1934. Pentru Potemkin și ilustra sa colaboratoare, moartea regelui Alexandru a fost un simplu amănunt; atentatul era îndreptat împotriva lui Barthou, avocatul înfocat al unei alianțe militare între Franța și Rusia Sovietică; acel atentat, prin urmare, nu putea fi atribuit decât unei conspirații fasciste, pentru a întrebuița expresia scumpă lui Potemkin.

Au fost, de fapt, două atentate în Marsilia: unul prin comitere, săvârșit de către naționaliștii croați, altul prin omisiune, pentru care înaltele autorități administrative franceze, în special Albert Sarraut, paortă singur răspunderea.

Într-adevăr, autoritățile civile și militare din marele port mediteranean luaseră, pentru securitatea înaltului lor oaspete toate măsurile convenite în asemenea împrejurări. DE fapt programul recepției era exact cel stabilit cu câteva luni mai înainte cu prilejul vizitei Sultanului Marocului. În ultimul moment însă, Sarraut ministrul de interne fancez la aceea epocă, dăduse ordinul telegrafic de a suprima dispozitivul de securitate adoptat și de a-l înlocui cu unul cât mai puțin vizibil. Motivul invocat, post festum, de Sarraut, a fost: dorința sa de a nu impresiona defavorabil populația orașului printr-o desfășurare prea mare de forțe militare și polițienești în ajunul unor alegeri municipale. Sarraut și-a recunoscut de altfel vina, dându-și demisia îndată după atentat și explicând aceasta cu lapidarele cuvinte: *Un chef est toujours responsable*. Nu credem că explicația era suficientă.

Pentru orice persoană mai mult sau mai puțin informată, în tot cazul pentru șeful suprem al serviciilor de securitate ale unei mari puteri ca Franța, Regele Alexandru era obiectivul binecunoscut al intențiilor și pregătirilor a patru terorisme: terorismul macedonean, terorismul croat, terorismul ungar și terorismul comunist. Îndrăzneala și disprețul de moarte binecunoscut al membrilor celor dintâi organizații conspirative naționaliste ar fi fost destul pentru a obliga Poliția Franceză la măsuri de precauțiune și mai amri decât cele luate petnru Sultanul Marocului. A suprima cu totul aceste măsuri, a lăsa protecția Regelui Alexandru în sarcina unui ofițer de escortă călare și a câtorva agenți de poliție, la încrucișările străzilor, era,

pentru orice cap așezat, a-l condamna la o moarte sigură. Consternarea a fost generală; dar ar fi fost cu mult mai amre deacă s-ar fi știut că Guvernul Britanic și guvernul Român oferiseră Poliției Franceze colaborarea unor agenți ai lor, specializați în afaceri balcanice, care cunoșteau chiar la față pe mulți din posibillii atentatori și că Poliția Franceză refuzase această ofertă.

Regele Alexandru privea de multă vreme cu dezgust și neliniște cursul dat politicei noastre dela încredințarea ei în meșterile mâini ale lui Titulescu. Ostracizarea sovietelor din viața publică europeană era pentru el nu numai o chestiune de cumișenie, dar și o înaltă datorie morală. Refuzase să aprticipes al diferitele faze ale comediei de apropiere între asasinii Kremlinului și Puterile Apusene. Iugoslavia părăsise Conferința Micei Înțelegeri din Zagreb, în Ianuarie 1934, încruntând sprâncenele al hotărârea României de a urma exemplul Cehoslovaciei și de a stabili relațiuni diplomatice cu Kremlinul. Simpla nemulțumire și neliniște se transformase însă într-un simțământ de adâncă revoltă în conștiința Regelui Alexandru când și-a dat seama că ceea ce urmăreau Titulescu și Beneș nu erau numai o reapropiere cu caracter politic și economic între Europa Occidentală și Uniunea Sovietică, ci o nouă alianță militară între Franța și Rusia la care România și Cehoslovacia plănuiau să se asocieze mai mult sau mai puțin deschis.

Titulescu și Beneș întrebuiștau toate mijloacele de presiune asupra guvernelor ce se succedau la Paris. Merseseră până la amenințarea că, dacă Franța nu va accelera negocierile sale cu Kremlinul, în vederea unui acord de existență mutuală <vor merge la Berlin>. Călătoria Regelui alexandru la Paris, în toamna anului 1934 avea drept scop principal de a opune acestor manevre și acestui șantaj, ferma atitudine a Iugoslaviei. El nu venea cu amenințări goale, ci vudeclarația categorică că un acord militar franco-sovietic ar libera Iugoslavia de angajamentele sale, fie față de Franța fie de Mica Înțelegeres ; ceea ce ar silio-o să-și caute securitatea în alte asociațiuni politico-militare pentru cazul unui conflict provocat printr-un astfel de acord.

Asasinarea lui Alexandru al Iugoslaviei nu a fost opera iamicilor politicei lui Barthou și a politicei lui Titulescu și beneș, care nu tindea la altceva decât la încercuirea Germaniei, o politicș absolut contrarie spiritului și literei *Pactului din Locarno*, precum și spiritului și literei acestei politici, unul din principalele sale obstacole. Era natural deci ca atentatul din marsilia, săvârșit grație neglijenței Politicei Franceze, să provoace în cercurile diriguitoare germane o puternică îngrijorare și necesitatea de a determina poziția exactă a României în această schestiune.

Mă aflat în trecere prin Berlin, puțin timp după asasinarea Regelui Alexandru, vreo două zile după întoarcerea Generalului Goering dela ceremonia înmormântării monarhului la Belgrad. Fără multă întârziere, Goering ceruse să vadă pe Petrescu-Comnen, Ministrul nostru pe lângă Guvernul Riechului, pentru a-i face o urgentă și importantă comunicare. Petrescu-Comnen mi-a arătat lunga

telegramă prin care informase pe Ministrul nostru al Afacerilor Străine de cele ce Goering propunea Guvernului Român.

“Animatorii Iridentei Ungare – I-a spus Goering – nu se găsesc la Berlin, ci la Roma. Germania nu vede întreținerea acestui iredentism nici un folos pentru ea. Ungaria nu interesează germania ; România o interesează mult. Suntem gata să garantăm toate granițele României, apusene și răsăritene, CU O SINGURĂ CONDIȚIE : UN ANGAJAMENT DIN PARTEA D-VOASTRĂ CĂ NU VEȚI PERMITE NICIODATĂ CA TRUPELE RUSEȘTI SĂ TREACĂ PRIN TERITORIUL ROMÂNESC. Nu vă cerem să renunțați la nici una din alianțele pe care le aveți astăzi, dar vrem să fim siguri că Armata Sovietică nu ne va putea ataca prin teritoriul vostru. Vă mai facem o propunere, și aceasta nu este o condiție. O primiți sau nu, după cum doriți. Vă propunem ca să vă înarmăm din cap până în picioare, îndată, ieftin și bine.”

Petrescu-Comnen mi-a părut a-și da seama de importanța istorică pe care aceste propuneri o aveau pentru Țara noastră, nu numai în ce privea granițele noastre apusene, ci și cele răsăritene, care nu primiseră încă o garanție perfectă din partea foștilor noștri aliați. Pentru mine însă, propunerile lui Goering aveau o valoare tactică imediată : constituiau o puternică armă în mâinile celro care, în Țară, pricepeu primejdia politicei pro-sovietice a lui Titulescu și Beneș.

Utilizarea acestei arme trebuia să se facă însă cu cea mai mare precauțiune.

O dezbatere publică a propunerilor lui Goering, înainte ca discuțiile bilaterale româno-germane să fi dat berlinului măcar siguranța unei posibilități de acord, ar fi provocat, fără îndoială, din partea sa, o reacție defavorabilă intereselor noastre. Berlinul avea doar cartea ungară de jucat, dacă România îi respingea propunerile.

Ajuns la București, la vreo săptămână după vizita mea la berlin, am cerut colegilor mei de la Departamentul Politic, D-lor. Misir Arion și Alexandru Cretzianu, care era părerea lor privitor la propunerile transmise prin telegrama lui Petrescu-Comnen. După toate regulile funcționării Ministerului, o telegramă de această natură trebuia să trească imediat dela Cifru la departamentul Politic. Titulescu se grăbise însă a stabili un alt procedeu : descifrarea se făcea sub controlul uneia din creaturile sale. : Savel Rădulescu, un băiat foarte activ și inteligent, care hotărâ el, pe baza unor principii stabilite de mai înainte de șeful său, care erau telegramele care puteau fi comunicate Departamentului Politici, și care nu. Astfel se întâmplase că nimeni în Ministerul Afacerilor Străine, afară, bineînțeles, de Titulescu, nu avea cea mai vagă cunoștință de propunerile Berlinului.

Am așteptat vreo câteva zile înainte de a putea admite că o asemenea scamatorie era posibilă. Dar când mi-am dat seama definitiv de intenția lui Titulescu de a ține ascunse aceste propuneri, probabil până în momentul când ar fi găsit mijlocul de a ne angaja iremediabil în altă direcție, m-am hotărât a le face cunoscute factorilor noștri responsabili, evitând pentru moment inconvenientele și primejdiile publicității. M-am adresat, în consecință, lui Gheorghe Brătianu, tânărul șef al

Partidului Liberal Dizident, om de energie și inteligență, caracter independent și de un patriotism neștirbit. Brătianu și-a dat seama imediat de importanța propunerilor germane și a intențunii ce se ascundea în dosul încercării de a le subtiliza. Cu o reconstrucție pe cât de exact posibilă a telegramei lui Petrescu-Comnen dinaintea ochilor, ne-am întrebat care era calea cea mai bună de urmat. Brătianu mi-a cerut voie să utilizez imediat informația ce i-o adusesem. Aceasta nu puteam să o accept din două motive : 1) nu vroiam să înșel încrederea ce Patrescu-Comnen o avusese în mine ; 2) era vorba de un text cifrat care trebuia să rămână înconjurat de toate precauțiile obișnuite. Am ajuns amândoi la concuzia că metoda cea mai indicată era de a cere direct lui Goering reînnoirea propunerilor făcute lui Petrescu Comnen. Și Gheorghe Brătianu însoțit de ata constantinescu au plecat la Berlin. Primirea de către Goering a fost extrem de cordială.

“ Fericită țară, I-a spus Goering lui Brătianu, unde ă n aceiași familie se mai pot succede trei generații de oameni de Stat ; în Germania, un asemenea lucru nu se mai întâmplă astăzi !”

Goering a reiterat exact lui Gheorghe Brătianu propunerile făcute lui Petrescu-Comnen în întrevederea din 22 Octombrie 1934, insistând asupra faptului că nu ni se cerea nici un act de rupere cu aliații noștri și reamintind propunerea făcută, de reînarmare a Oștirii noastre. Singura condiție pe care Germania o cerea, era asigurarea că România, urmând exemplul aliatei sale Polonia, nu va permite niciodată, fără de rezistența armată, trecerea Trupelor Sovietice peste teritoriul ei.

Petrescu-Comnen a avut fericitul prilej pe care nu l-am avut eu, de a-și conserva în siguranță, în străinătate, o mare parte a arhivei sale în tot timpul vârtoarei care a trecut peste Țară. Cu riscul de a ne repeta uneori, vom excurge la textele și preciziunile ce le găsim în cărțile sale I RESPONSABILI și PRELUDI DEL GRANDE DRAMA, pentru a pune și mai bine în evidență cele două aspecte ale relațiilor noastre cu germania în aceste momente decisive pentru destinele României mari : 1) Sinceritatea evidentă, răbdătoarea insistență a propunerilor germane. 2) Perfidia și lipsa totală de conștiință națională cu care au fost sabotate de Titulescu și de urmașii săi la Palatul Sturdza.

Însemnările lui Petrescu-Comnen sunt cu atât mai interesante cu cât el era un strigoi al politicii titulesciene și carliste, un admirator, și un apărător, chiar după dezastrul țării, al lui Titulescu, al Regelui Carol al II-lea, al lui Armand Călinescu, al lui Ostrovski, Ministrul Sovietic la București, *care desfăcurase o excelentă activitate, ajutând în toate pe Dl. Titulescu în politica lui de reconciliere* (între Rusia Sovietică și România). Petrescu-Comnen până la moartea lui a crezut în sinceritatea lui Litvinov și a făgăduielii Rusiei Sovietice de a nu rămânea în Basarabia dacă s-ar fi dat voie trupelor ei să străbată teritoriul nostru, alergând în ajutorul Cehoslovaciei. În timpul călătoriei sale la Londra, în Noiembrie 1938, unde întovărășea pe regele carol, în nici un moment, după propriile sale afirmații, în conversațiile sale cu Chamberlain, cu Lordul Halifax și cu înalții funcționari ai *Foreign Office*-ului, nu a pomenit de primejdia specific românească, reprezentată de Rusia Sovietică, și nu a cerut, nici nu

a încercat să obțină ajutorul eventual al mării Britanii, decât împotriva unei agresiuni germane. La Paris a avut aceeași atitudine, pregărind astfel calea sinistrelor garanții, limitate la granițele noastre occidentale, garanții date de cele două Puteri în anul următor românii și polonii, cauza directă și imediată a Războiului al Doilea Mondial. Ca Ministru al Afacrilor străine a făcut totul pentru a stânjenii alita noastră Polinia, în negocierile sale cu germania, învinind-o de a nu ne urma în politica inaugurată de Titulescu față de Rusia Sovietică. A făcut parte din guvernul care a patronat asasinarea lui Codreanu și a rămas unul din bârfitorii de profesie ai Mișcării Legionare. Iată cum povestește Petrescu-Comnen importante declarații ce i le-a făcut Generalui Goering în ziua de 22 Octombrie 1934, declarații pe care le-a referit la București, cu raportul 3.327 în ziua de 24 Octombrie (Telegrama Pierdută) :

“ Începu zicându-mi că Germania dorea să stabilească raporturi de sinceră prietenie cu Iugoslavia și România, că nu există nici un motiv de discordie cu aceste țări. Nu a făcut nici o aluzie referritoare la Cehoslovacia. La întrebarea mea : “ Ce-ați făcut cu marea Dvoastră prietenie pentru Ungaria ?”, el mi-a răspuns : “Ungaria nu ne interesează. Nu vom face încăodată greșeala de a trage castanele din foc pentru alții. De fapt, fără a enumera atâtea motive de ordin economic, care ne apropie de România și de Iugoslavia, există faptul că Dvoastră tratați bine Minoritatea germană...” Și pentru a da mai multă greutate vorbelor sale, mi-a spus că lucrase în aceeași zi cu Fuhrerul, căruia i-a spus în mod incidental că va lua dejunul în casa mea, și că Fuhrerul îl autorizase să vorbească astfel cum vorbise.” 1

În această dare de seamă lipsesc cinci elemente prezente în *Telegrama Pierdută* și foarte prezente, pentru atât de bune motive în memoria mea : 1) Goering a declarat Ministrului nostru că germania era gata să garanteze TOATE granițele noastre. 2) Goering a oferit Românie o înarmare completă și modernă a oștirii. 3) Goering n-a cerut un schimb decât făgăduința că România se va opune la orice încercare de trecere a Armatelor Sovietice peste teritoriul ei. 4) La întrebarea lui Petrescu-Comnen, relativă la Cehoslovacia, Goering i-a răspuns că Cehoslovacia fusese prima țară din cadrul Micii Înțelegeri, căreia Germania îi făcuse propuneri de înțelegere și apropiere, dar că aceste propuneri fuseseră întotdeauna respinse de Beneș. 5) Gfoering a adăugat că Germania nu ne cerea să rupem nici una din alianțele noastre anterioare.

Despre întrevederea lui Gheorghe Brătianu cu Goering, Petrescu-Comnen nu menționează decât ceea ce Brătianu a crezut prident să comunice ziarelor la reîntoacerea sa în București.

Cu ocazia călătoriei mele la Berlin, mi-a fost făcută o declarație foarte precisă și categorică destinată publicității : că nu există nici o alianță între germania și Ungaria și că germania nu are intenția să susțină nici direct nici indirect eventualele revendicări ungar în dauna României, căreia Poporul German nu are nimic de reclamat și cu care dorește să întrețină cele mai bune raporturi.”

Petrescu-Comnen a cunoscut însă foarte bine întregul conținut al declarațiilor lui Goerin către Gheorghe Brătianu, declarații care I-au fost comunicat *in extenso*. Și de astă dată s-a ferit însă a menționa în memoriile sale, cum cu o singură excepție, o va face în tot cursul expozeului evenimentelor din acea perioadă :1) Propunerile germane de garanție și de reînarmare. 2) Cererea Germaniei relativă la atitudinea României în cazul unei încercări de invazie a Trupelor Sovietice. Aceste oferte și această cerere dădeau propunerilor germane toată valoarea lor, fără de ele, ar fi existat poate motive pentru a nu le lua în serios.

Socotitul lapsus de memorie al lui Petrescu-Comnen se explică foarte ușor. A fost politica lui Titulescu și a agenților săi, de a contesta propunerilor germane orice importanță, orice seriozitate și orice sinceritate, și de a pretinde că el nu reprezintă decât o nedibace încercare de a ne desprinde de aliata noastră, Cehoslovacia. În acest spirit au fost tratate și de regele Carol al II-lea și de toate guvernele sale, chiar după eliminarea lui Titulescu de pe scena politică. “*Tentativele generalului Goering au fost considerate cu curiozitate la București ...nu au găsit ecoul dorit de vicleanul general german,*” ne șșpune Petrescu-Comnen.

Nu era vorba de a ne despărți de Cehoslovacia, ci e politica lui Beneș și a lui Titulescu, despre care Germania avea toate motivele de a crede că era o politică de încercuire. Era vorba, pentru al Treilea Reich, de a se asigura că granițele României nu vor fi deschise trupelor Sovietice, în cazul unui război între Germania și Rusia.

1. Petrescu- Comnen, I Responsabili, p.233.

Cât de legitime erau îngrijorările Reichului ni se arată din memoria lui Boncour, fostul Ministru al Afacerilor Străine și fost Președinte de Consiliu francez, citate de altfel și de Petrescu-Comnen în *Preludiile* sale :

“În interesantele sale memorii, Paul Boncour, care a fost de mai multe ori martorul convorbirilor ruso-române, afirmă că Titulescu și Litvinov ajunseseră la un acord în baza căruia România se obliga să lase să treacă trupe și material rusesc peste teritoriul, în cazul unui atac german împotriva Statelor care erau legate printr-un tratat de asistență mutuală cu Rusia și cu România...Însuși Regele Carol, zice fostul Președinte de Consiliu francez, fusese câștigat acestei idei de liberă trecere a Trupelor

Sovietice. Ăntr-o audiență ce-I fusese acordată, în Hotelul Meurice, din Paris, după ce examinaseră din nou importanta chestiue, rege îi declara : “ Vă promit, Boncour, că voi încheia acest acord sau ceva asemănător. Îmi dau prea bine seama de importanța ce o are pentru jocul alianțelor voastre și deci pentru noi. Dar dați-mi timpul de a obișnui sufletul Poporului Român cu această idee și, trebuie să spun, puțin și al meu.” (Citatul este din cartea lui Boncour, *Între două războaie*)

În această primă fază, intrigile lui Titulescu și ale agenților săi din corpul diplomatic și din presa română și străină consistau în a prezenta camapania care se deschisese în unele ziare germane apropiate de *Wilhelmstrasse*, contra politicii de încercuire la care participa și Guvernul Român, ca în contrazicere flagrantă cu propunerile lui Goering, urmărind să anuleze toată valoarea lor. Pretindeau chiar a vedea în această campanie o manevră de intimidare pentru a ne sili să primim propunerile germane. Pe de altă parte, justificata campanie a ziarelor germane, nu împotriva României ci împotriva Ministrului său al Afacerilor Străine, era luată ca pretext pentru demersuri provocatoare și chiar derizorii pe lângă *Auswartiges Amt* :

“Titulescu dădu atunci ordinul – ne spune petrescu-Comnen, de a declara în mod solemn la Auswartiges Amt că această campanie nu numai că nu favoriza interesele României și ale germanieri, ba chiar le dăuna în mod grav. Mă autoriza, în fine, să precizez că poziția noastră geografică ne obligă să luăm în considerare realitatea rusă, cum luasem întotdeauna în considerare realitatea germană. Dacă într-o zi, nu tocmai apropiată, Sovietele s-ar declara dispuse a garanta integritatea noastră teritorială, împreună cu cea a aliaților noștri, noi am putea lua în considerare un pact de prietenie și poate chiar de asistență mutuală cu ele...Prin urmare, dacă germania ar fi dispusă a garanta și ea integritatea noastră, împreună cu cea a tuturor aliaților noștri, am fi dispuși a negocia un Tratat similar și cu ea.” 1

Acestea se petreceau în Octombrie 1935.

Pentru a ne da seama de toată semnificația noului act de provocare cu care a fost însărcinat finalmente Petrescu-Comnen, la 24 Februarie 1936, de către nicolae Titulescu, din depărtările străine, unde Domnia Sa se găsea încă o dată adăpostit, și pentru a putea despărți, în *Darea de Seamă* a lui Petrescu-Comnen, relativă la acest nou demers, adevărul de înfloriturile cu care l-a împodobit, trebuie să ne reamintim împrejurările politice la acea dată și să ne închipuim care puteau fi, în acele momente, starea de spirit a Baronului von Neurath, Ministrul Afacerilor Străine al Reichului, al lui Hitler și al Germaniei întregi. Guvernul Laval semnase pactul de asistență între Franța și Rusia, iar Beneș încheiase imediat un Pact similar cu Sovietele.

1. Petrescu-Comnen, Ibid. p. 236

În Berlin, nimenea nu ignora rolul pe care Titulescu îl jucase în timpul negocierilor acestor două instrumente ; se găseau foarte probabil și personalități care știau că el însuși redactase *Pactul Franco-Sovietic*. Ca ripostă la acest început de încercuire, Germania se pregătea pentru ocuparea renaniei și nu aștepta decât ratificarea Pactului de către parlamentul Francez, pentru a da drumul trupelor sale. A fost în această atmosferă de indicinare, de alarmă și de hotărâre că Petrescu s-a prezentat Baronului von Neurath cu o informație și cu o întrebare din partea lui Titulescu. Informația era că România avea și ea intenția să încheie un pact asemănător cu Sovietele. Întrebarea era dacă germania era sau nu dispusă a garanta nu numai integritatea teritoriului nostru, dar și integritatea Cehoslovaciei. Cu Iugoslavia, Germania, ajunsese deja la o înțelegere. Petrescu Comnen ne asigură că Baronul von Neurath *“i-a exprimat mulțumirile sale” pentru informație și pentru întrebare și că l-a rugat chiar să “transmită omagiile sale lui Titulescu”*. Noi credem că Petrescu Comnen exagerează sau că, adept al lui Coue, preferă să nu înțeleagă modul relativ curtenitor cu care Baronul von Neurath l-a arătat ușa. Ceea ce știm în tot cazul, fiindcă faptul a fost de notorietate publică, este că, la Paris, Titulescu, care cu iscălirea *Pactelor Franco- și Ceho-Sovietice* ajunsese la apogeul fantasticei sale cariere și își credea totul permis, și-a dat poalele peste cap și fără a aștepta nici măcar referatul lui Petrescu Comnen, relativ la demersul cu care fusese însărcinat, a comunicat puzderiei de ziariști români și străini care îl întovărășeau în toate călătoriile sale, în termenii cei mai disprețuitori pentru cel de-al Treilea Reich, textul *Ultimatumului* cu care însărcinase pe ministrul său la Berlin, fără de edulcorările cu care l-a îmbrăcat distinsul nostru diplomat.

Este ușor de înțeles că, în asemenea împrejurări, Guvernul German s-a abținut de a reînoi încercările sale de apropiere de România până la căderea în pempestivă a lui Titulescu, părăsit de cei care credeau că serviciile sale nu mai erau necesare și că prin aroganța sa bolnăvicioasă, împreună cu enormitatea necesităților sale financiare, era mai mult o piedică decât un ajutor în calea îndeplinirii integrale a programului lor. Necesitatea prieteniei României și, mai presus de toate, a garanției că ea nu se va transforma într-o etapă de marș a Trupelor Sovietice spre centrul Europei erau atât de mari pentru Reich încât, uitând toate umilitoarele respingeri și nesocotiri ale propunerilor sale, le-a reînoit, în toamna anului 1963, cu o insistență despre care tot Petrescu-Comnen ne va da socoteală. Pe acea vreme, aliate noastră Cehoslovacia, în dementa sa politică de provocare a Marelui Reich vecin, fără a ne consulta, se alătura în mod deschis, prin telegrameme entuziaste ale lui Beneș și prin mărimea ajutorului dat în material de război, agresiunii copmuniste în Spania.

Ne spune reprezentantul intereselor noastre la acea vreme în Berlin :

“Am povestit încercările de seducțiune și de intimidare la care fu supusă România din partea Germaniei în timpul anilor 1934 și 1935. Spre sfârșitul anului 1936, aceste încercări crescuseră în mod deosebit în intensitate.

”În ziua de 13 Noiembrie 1936, primisem vizita Atașatului Militar German în București. În cursul conversațiunii, acest domn îmi făcu în mod intenționat declarații cel puțin neașteptate. Îmi dădu Cuvântul său de Onoare de soldat că nu există nici un acord politic sau militar între Germania și Ungaria...La observațiile mele care se refereau la vizita generalilor Milich și von Reichneau în Ungaria și a unor ofițeri superiori unguri la Berlin, colonelul a

răspuns : “Aceste fapte sunt adevărate, dar Excelența Voastră trebuie să admită că în momentul în care Franța, Cehoslovacia și Uniunea Sovietică pregătesc încercuirea Germaniei, Reichul este obligat a-și căuta prietenii unde îi găsește. Germania nu cere României decât un singur lucru : să nu facă jocul Sovieticilor, dușmanul ei ireductibil. Pentru a crea raportul de prietenie între Reich și România, noi nu cerem altceva decât o asigurare precisă în acest sens. Nu vă cerem să părăsiți nici unul din interesele voastre, nici cele ale prietenilor Dumneavoastră de astăzi. ”

Importanța acestei declarații a Colonelului Schunke nu a scăpat nici sagacității agentului nostru în Berlin :

*“Aceste declarații, făcute în timpul unei vizite oficiale a unui prudent și experimentat ofițer, nu reprezentau decât un gest spontan al său, ci un act bine studiat, bine preparat din timp în birourile Statului Major German, ale cărui opinii le exprima acest soldat care nu era decât purtătorul său de cuvânt. Se cunoaște importanța politică pe care a avut-o întotdeauna Statul Major German. Nu am lipsit de a informa imediat guvernul meu. Dar iată că deodată, chestiunea a devenit serioasă.”*²

Aceste ultime cuvinte ale lui Petrescu-Comnen se referă la o serie de evenimente care au urmat vizitei Colonelului Schunke, a căror povestire către re prezentantul României la Berlin, rugăm pe cititorii noștri să o asculte cu răbdare. Ea ne arată, din partea unui personaj cu atât mai autorizat cu cât, până la urmă, și ca Ministru al Afacerilor Străine al României, a rămas unul din executorii politicii titulescine, acei oameni care sunt răspunzători față de România pentru pierderea Basarabiei și a Arbitrajului de la Viena, iar față de aliata noastră Polonia și față de Europa întreagă, a scurtei dar fatale apropieri dintr Reich și dușmanul său cel mai înverșunat.

Un articol apăruse în Volkischer Beobachter, scris de Rosenberg, tratând de chestiunea revizionismului, în care acesta declara că, din punct de vedere politic,

revendicările revizioniste ungare erau cu totul iraționale și că *“nu poate fi vorba de politică revizionistă național-socialistă.”* Articolul, care se referea exclusiv la revizionismul maghiar, se termina astfel :

“Apărarea rigidă a injustițiilor comise în 1919 și a fantasticelor dorințe revizioniste sunt impulsuri extremiste care nu țin nici o socoteală de realitățile vieții.”

“Confirmarea acestei luări de poziție-ne spune Petrescu Comnen- nu a întârziat să vie din partea lui Hitler însuși.”

Nici Petrescu-Comnen, nici noul titular al Ministerului de Externe sau Guvernul din București, în general, nu au avut nici o parte în pregătirea împrejurărilor care au dat Fuhrerului prilejul de a oferi încă o dată României tot ceea ce Goering oferise deja, prin intermediul lui Gheorghe Brătianu, doi ani mai înainte. Istoria călătoriei a a doua a lui Gheorghe Brătianu la Berlin este aceeași ca și cea dintâi. Ne dădusem seama că concedierea lui Titulescu nu adusese nici o schimbare în politica noastră externă. Într-o recentă călătorie făcută împreună la Paris aflasem, prin confidențele unor personalități politice foarte bine informate, că în ceea ce privește chestiunea specială a trecerii trupelor sovietice, negocierile Guvernului Român cu Guvernul Francez și cu Guvernul Cehoslovac nu fuseseră întrerupte. Aceeași informație ne venea din Varșovia, prin prietenul nostru Arczicievski. Această îngrijorătoare situație a hotărât pe Gheorghe Brătianu să facă o a doua vizită în capitala Reichului, cu gândul

.....

1. Petrescu-Comnen, op.cit. p 247
2. Ibid., p. 248

de a aduce încă o dată în Țară înainte de a fi prea târziu, toate informațiile necesare pentru a convinge opinia noastră publică că depindea de noi de a avea un al Treilea Reich cel mai indicat și mai puternic apărător împotriva primejdiei specific românești: primejdia invaziei și cotropiri dinspre răsărit.

Petrescu-Comnen reproduce numai parțial protocolul convorbiri dintre Gheorghe Brătianu și Hitler, redactat de Ministrul Meissner, prezent la aceea convorbire. Ca de obicei, Ministrul nostru la Berlin omite miezul propunerilor germane : garanția din partea Berlinului a integrității teritoriului nostru împotriva oricărei agresiuni, în schimbul garanției noastre că vom apăra acest teritoriu împotriva oricărei agresiuni:

“Omul politic român, Gherorghe Brătianu, din nou în tercere prin Berlin s-a prezentat Fuhrerului prin intermediul generalului Goering. Fuhrerula profitat de această împrejurare, petnru a face declarațiuni a căror considerabilă impotranță o putem ușor aprecia.”

Iată-le: ”Nu numai că Germania nu dorește dezintegrarea României, dar, dimpotrivă, crede că este propriul ei interes ca ea să devină cât mai amre și cât mai ptuernică posibil, căci cosntituie o importantă baneră(Bollwerc) împotriva unei primejdii eventuale venind de la răsărit. În asemenea condiți, nu numai că Germania nu va face nimic pentru a însufleți revizionismul maghiar, dar nu-I va da niciodată aprobarea ei. Acestea, a concinuat Cancelarul, au fost aduse la cunoștință amiralului Horthy și lui Kanya care au fost sfătuiți să se inspire din exemplul Germaniei, care, în interesul păcii și pentru a prezerva Europa de bolșevism a renunțat la multe revendicări, chiar și la Alsacia-Lorena.”

“La o întebare a lui Brătianu, relativă la raporturile dintre Germania și Cehoslovacia Hitler a răspuns că întinasese de multe ori mâna Domnului Beneș, care nu s-a limitat numai la a declina ofertele sale amicale, dar s-a transformat în aliatul Moscovei, introducând astfel primejdia bolșevică în Europa Centrală. Totuși, a încheiat Fuhrerul aș fi dispus încă astăzi să mă înțeleg cu aliați voștri.” 1

Știind că Petrescu-Comnen era un adversar înverșunat al ideii unei alianțe româno-germane, și, dimpotrivă, un partizan ca Titulescu, al unui pact cu scovietele, Gheorghe Brătianu nu crezuse necesar să-i comunice îndată rezultatul întevederi sale cu Fuhrerul. Ministrul nostru a avut însă confirmarea întregilor delarații ale lui Hitler prin Minstrul meissner mai întâi și, puține zile după aceasta, într-o întrevedere cu generalul Goering. Rugăm pe cititorii noștri să însoțească cu răbdare pe Petrescu-Comnen și în această întrevedere pe care o considerăm ca una dintre cele mai importante din câte au avut loc în această perioadă, cu șefii delui de-al treilea reich. Categorical vorbelor lui Goering și reacțiunile surprinzătoare ale Ministrului nostru la Berlin sunt caracteristice pentru această nenorocită epocă a politicii noastre externe :

1. Ibid. p. 250

“ Rămași singuri, Generalul începu cu un rezumat al conversațiunilor pe care Fuhrerul și el le avuseseră cu Brătianu. Versiunea ce mi-a dat-o era în întregime conformă cu ceea ce știam. Pe urmă menționând că < urmează instrucțiunile Fuhrerului >, a adpugat următoarele :

Dorim să avem cu Dvoastră aceleași raporturi pe care k le avem cu Iugoslavia, cu care am ajuns la o înțelegere foarte clară (eine ganz clare Abmachung). Nu vă cerem altă asigurare decât că nu sunteți legați și că nu vă veți lega în nici o combinație (Sic !) împotriva Germaniei.. În schimbul unei atari asigurări, suntem dispuși a vă da o garanție formală de Stat pentru integritatea Dvoastră teritorială. Nu avem nici o alianță cu maghiarii. Vă oferim prietenia noastră. Dacă o respingeți, nu vă mirați de ne vom lega mai mult cu Ungurii și cu Bulgarii. În cazul în care raporturile noastre s-ar ameliora, vă vom acorda serioase avantaje economice și vă vom ajuta a întări puterea Dvoastră militară... Vă vom da armele noastre cele mai bune, chiar cele mai secrete (ganz vertrauliche Waffen)... Nu putem decât să ne bucurăm de bunele Dvoastră raporturi cu Polonia și pot să vă asigur că am sfătuit întotdeauna pe amicii mei din Varșovia)sic) să facă tot posibilul pentru a conserva și a consolida această prietenie. În ceea ce privește Mica Înțelegere, nu avem nici o obiecțiune împotriva ei, atât timp cât păstrează caracteristica sa inițială, de a ține pe Unguri în respect...În ceea ce privește Franța, atâta timp cât raporturile sale cu România rămân în cadrul acordurilor din Geneva, după opinia mea personală, ele nu constituie o piedică pentru viitoarele noastre raporturi. “

“Am răspuns – ne spune Popescu- Comnen la această convorbire - că discursul său mă surprindea și că nu eram nici preparat nici autorizat la această discuțiune politică, și că vizita mea, cum arată memorandumul meu, nu avea alt obiect decât câteva puncte precise de ordin economic. “

Restul contribuției lui Petrescu-Comnen la această convorbire a fost de a repeta manevra obstrucționistă, pretinzând că declarațiile categorice al Fuhrerului și ale Generalului Goering erau anulate prin anumite articole de ziare, inspirate probabil de către *Auswartiges amt*. Obiecțiunea era sau fariseică au stupidă.

“Pentru a o tăia scurt, generalul mi-a spus că era însărcinat de către Fuhrer să declare că acesta era a reînoi în persoană și oficial toate aceste asigurări și că Fuhrerul era dispus a mă primi, când voi voi, pentru a mi le confirma personal.”

Ministrul nostru în Berlin nici o dată nu menționează această invitație specială și precisă a Fuhrerului. Iată însă miezul rapoartelor sale asupra acestei penultime întrevederi cu generalul Goering, în chestia atât de vitală pentru noi, a raporturilor noastre cu Germania celui de-al Treilea Reich, astfel cum ni le redă în memoriile sale :

“ Am înaintat imediat un raport amănunțit guvernului meu....Terminam acest raport cu observația : < Tot ceea ce precede mă întărește în convingerea mea, pe care

nu am încetat să o exprim Guvernului regal, asupra intențiilor tot mai alarmante ale reichului împotriva aliatai noastre (Cehoslovacia). Sunt de părere că trebuie să rămânem foarte prudenți în conversațiile noastre cu germanii. Politica noastră trebuie să rămână cinstită față de aliații noștri, evitând tot ce ar putea să ne înstrăineze aceste prietenii sau să provoace ostilitatea Sovietelor...Trebuie să evităm orice gest imprudent, preconizat de unii din compatrioții noștri. “ (Această aluzie privea naționalismul grupului Goga și în special Garda de fier)¹

“.....Zilele trecute, Victor Antonescu (Ministrul nostru al afacerilor Străine la acea vreme) nu arăta nici o grabă de a răspunde sugestiunilor < prietenilor > ale berlinului. Educața sa și amintirile sale din Marele Război, amorul său pentru Franța și caracterul său îi inspirau această atitudine...Câteva personalități, ca Doctorul Schacht, Secretarul de Stat Milch, Funk, directorul Wolthat, etc..., au continuat cu tenacitate aceste demersuri de apropiere. Toți voiau să dea impresia că urmau propriul lor impuls. Era clar însă că toți urmau o acțiune preconcepută, după un plan prestabilit. “ ³

1. *Ibid.*, p. 253 –254.

2. *Ibid.*, p. 255.

3. *Ibid.*, p. 257

În loc de a răsunde fără nici o întârziere invitații Fuhrerului de a-l vizita, ceea ce ar fi fost reacțiunea naturală, și se poate spune obligatorie, a oricărui Șef de Misiune, față de seful Statului, pe lângă care era acreditat, Petrescu-Comnen, urmând politica sa de sâcâială și provocare, a instruit pe șeful unei delegațiuni de foști combatanți români, care erau primiți în audiență de către Fuhrer, de a-i cere acestuia socoteală din nou relativ la acele articole de ziare pe care Ministrul nostru în Berlin nu înceta a le utiliza ca elemente de confuzie, și de blocare a convorbirilor față de autoritățile germane și față de opinia noastră publică. Hitler i-a răspuns imediat:

“Întâiul articol, cel din Volkisher Beobachter (articol în întregime ostil tezei revizioniste), a fost scris de Dl. Rosenberg, din ordinele mele. Vroia să se știe că, în opinia mea, problemele Europei și ale unor țări în particular nu pot fi soluționate cu schimbări de frontieră. Al doilea articol, apărut în Frankfurter Zeitung, de care Dvoastră vorbiți, nu reprezintă ideile mele. Vă autorizez a repeta aceasta în țara Dvoastră”¹

În fața acestor insistențe < surprinzătoare > ale șefilor politici germani, Ministrul nostru la Berlin s-a crezut obligat a cere personal instrucțiuni speciale la București.

A fost extrem de fericit, ne spune el, de a primi din partea Rehelui, din partea Președintelui, Consiliului Tătărescu și din partea ministrului Afacerilor Străine, Victor Antonescu, instrucțiuni “*substanțial conforme cu cele pe care le pimese din partea lui Titulescu în anul 1935*”. Aceste instrucțiuni cuprindeau următoarele puncte: 1) Fidelitatea Ligii Națiunilor. 2) Fidelitatea Alianțelor noastre tradiționale. 3) Îmbunătățirea cât mai mult posibilă a Relațiilor noastre cu Rusia Sovietică. 4) Ameliorarea raporturilor noastre economice cu Germania. Pe baza acestor puncte trebuia să răspundă noilor încercări “*de seducție și de intimidare*” ale Reichului.

În ceea ce privește punctul < 2 >, este bine de observat că e vorba de Cehoslovacia lui Beneș, care, prin participarea sa deschisă la acțiunea de cucerire a Spaniei de către comunism și la planul de încercuire al Germaniei-din care cauză Regele Leopold al Belgiei se crezuse în drept să denunțe pactul din Locarno, anulase întregul rost al Micei Înțelegeri. Nu era vorba nici de Iugoslavia nici de Polonia. Întrădevăr, atât ministrul nostru la Berlin cât și șefii săi ierarhici din București s-au arătat indignați de încheierea *Pactului de Prieteniei între Contele Ciano și Stoiadinovici*, de aceea “*ganz klare Abmachung*” între Berlin și Bergrad, care asigura liniștea aliatei noastre balcanice. În ceea ce privește Polonia, Petrescu-Comnen erte acela care, în calitate de Ministrul al Afacerilor străine al României, după cum ne-o povestise el însuși în “*Preludii*”, s-a opus la toate încercările Colonelului Beck, de a găsi terenul unei înțelegeri depline între Berlin și Varșovia, cea mai bună garanție de supraviețuire pe care istoria putea să o dea aliatei noastre, și cea mai bună garanție pentru noi, în fața uriașei amenințări sovietice și față de inevitabila răfuială ce se pregătea între cele două lumi.

Iată ce ne povestea Petrescu-Comnen după ce și-a oțelit sufletul cu acest viaticum, ultima și memorabila întâlnire cu Mareșalul Goering :

“ Pe când mă găseam încă la bucurești, Goering întrebase de mai multe ori de mine și rugase pe Însărcinatul meu cu Afaceri să-mi spună că dorea să mă vadă îndată ce mă voi fi întors. Cu toate acestea, conformându-mă instrucțiunilor pe care le primisem, am încercat înainte de toate să câștig timp. “

“ Dar solicitat de impetuosul general, care mă invita să mă duc să-l văd, fiindcă dorea să-mi vorbească, < ă n numele Fuhrerului >, m-am dus la somptuoasa locuință din Leipzigerplatz, în ziua de 20 Martie 1937, și i-am făcut astfel de declarațiuni că putem astăzi să le calificăm într-adevăr de eroice. “

.....

1. *Ibid. p. 259.*

“ Pe când națiunile cele mai puternice din lume se închinau înaintea voinței Reichului și atâția prieteni și aliați de-ai noștri, terorizați, își permiteau un primejdios <flirt > cu Hitler și cu colaboratorii săi, România, mică, izolată, în mijlocul unei lumi de inamici sau de prieteni dubioși, avea îndrăzneala să declare, fără circumlocuțiuni, că <dorea să precizeze, înaintea de toate, că nu avea intenția să părăsească nici una din prietenii sale actuale >. Am mai declarat, cum o mai făcusem, că nu aveam intenția de a asuma nici un angajament care ar putea să ne atragă într-un eventual conflict cu Rusia.

“ Aceasta a fost ultima întrevedere pe care am avut-o cu Goering”.

Mai târziu am fost învinuit că aș fi lipsit de înțelegere pentru generoasa politică a Fuhrerului.” 1

Această “eroică” săgeată a “Parthului”, nu încheia participarea lui Petrescu-Comnen la opera de sabotare, pruin obstrucție, nepăsare și provocare, a celor mai vitale interese ale patriei sale, în slujba unor interese străine. Torpilarea definitivă a oricărei posibilități de înțelegere între Germania și o Românie neciuntită teritorial, neirosită politicește și sufletește, a fost opera aceluia guvern din care Petrescu-Comnen făcea parte ca Ministrul al Afacerilor Străine, care a îngăduit mișelescul asasiat al lui Corneliu Codreanu și încercarea de lichidare prin ștreang, gloanțe și lanț a singurei organizații politice românești care prevăzuse încă de pe atunci iminența și grozăvia vremurilor pe care Țara le trăiește astăzi și care nu a șovăit dinaintea nici unei jertfe, în eforturile sale, pentru a scuti Neamul Românesc de această tragedie.

Dreptatea cere însă ca Petrescu-Comnen să nu apară singur, în odăjdii de diplomat, deasupra scoarței cărții sale “RĂSPUNZĂTORII.” Alături de el ar trebui să figureze Carol, Titulescu, Victor Antonescu, Tătăărăscu, Armand Călinescu, Patriarhul Miron Cristea și atâția alții care, din neghiobie, servilism sau trădare au pregătit invazia Basarabiei, Arbitrajul de la Viena, și până la urmă, desfigurarea Țării (care timp de atâtea veacuri a fost zăgazul răsăritean al apărării Europei Creștine), transformarea României într-o satrapie a Imperiului ateist al Comunismului.

Să nu trecem însă cu vederea alt aspect al propunerilor Germaniei : cel privitor la înarmarea Țării.

Prea marea prudență a lui Ionel Brătianu, care nu vroia să dea Puterilor Occidentale angajamentul formal de a intra în război înainte de momentul ales de el, aceeași prudență tot atât de mare a acelor Puteri care cereau un asemenea angajament înainte de a ne da măcar o pușcă, ne lăsase absolut dezarmați în 1916. “Dacă am avea și noi scule!”, striga soldatul nostru sub grindina mitralierelor și bombardamentul obuzierelor și artileriei grea germane.

.....

Anul 1939 ne-a găsit într-o situație asemănătoare. Armata noastră nu dispunea de nici o unitate de tancuri și nici de vreo armă anti-tanc modernă. Artileria noastră era compusă din tunurile Krupp și tunurile rusești care făcuseră Primul Război Mondial, cârpite cu cea ce se cheamă “*frâne de gură*”. Apărarea noastră anti-aeriană era nulă. Aviația, limitată la aparate de luptă, era puțin demnă, în număr și în calitate, de vitejia și dibăcia tinerilor noștri aviatori. Până și armele noastre de infanterie, de trei calibre dinferite, erau mitraliere și puști în stare de decrepitudine cunoscută sub numele de *wild shooting*. Totuși, de la întoarcerea Regelui Carol în Țară și până în 1939, se cheltuiseră 28 miliarde de lei/aur înscriși în bugetul înarmării Oștiri.

În situația politică și industrială a României, orice program rațional și patriotic de înarmare trebuia să prevadă cumpărarea grabnică, de la o industrie grea străină, a materialului greu și semi-geru de război, lăsând industriei naționale grija alcătuirii în centrul Țării a unei industrii de arme ușoare și de muniție pentru toate țevile mari și mici ale infanteriei, artileriei, aviației și artileriei anti-aeriene.

Propunerea lui Goering, de a ne înarma complet și cu repeziciune, nu era prima propunere de acest fel pe care România o primise înainte de izbucnirea celui de-al doilea Război Mondial. Am văzut cum un Guvern Național-Țărănesc respinsese propunerea providențială pe care ne-o făcuse Regele Alexandru, în anul 1931. Guvernul Japonez, în rivalitate acută cu Sovietele, în acel moment, în Extremul Orient, ne propusese și el o înarmare rapidă și totală a Oștirii. Propunerea nici nu fusese luată în considerație de autoritățile noastre competente.

Între timp, cele 28 miliarde de lei-aur se cheltuiau în mod zadarnic pentru Țară, dar foarte folositor pentru anumite grupări afaceriste și pentru Regele care le patrona. Se făcuse încercarea nebună de a întemeia în timp util în România o industrie grea de armament, producătoare de tancuri și de tunuri de toate mărimile și de toate calibrele, fără a ține seama de urgența ambianței politico-militare, de uriașa amenințare răsăriteană și de sărăcia sau chiar de lipsa de materii prime necesare. Fabricile s-au montat și demontat după cheremul Regelui și a protejaților săi. Miliardele s-au împrăștiat, iar infanteria noastră a fost pusă în imposibilitatea de a putea vreodată rămâne stăpână pe câmpul de luptă, oricare ar fi fost vitejia soldaților și dibăcia șefilor ei. Aceiași oameni de Stat, aceiași generali care se făcuseră părtași, fie numai prin tăcerea lor, la gigantica escrocherie a armamentului, caracteristică domniei lui Carol al II-lea, aceiași nepăsători, aceleași lichele și aceiași complici, au trebuit să recunoască, împreună cu Regele îmbogățit, când a sunat ceasul adevărului, că aceste miliarde fuseseră cheltuite în zadar. Primele tancuri, prima artilerie anti-aeriană modernă, ne-au fost procurate de Germani, sub Guvernul Național legionar, după expulzarea Regelui Carol al II-lea, de către Mișcarea Legionară, din fruntea Poporului Român.

CAPITOLUL VII

TITULESCU ȘI ALIANȚELE MILITARE CU SOVIETELE

Cu începutul anului 1933 și cu guvernul Reichului încredințat lui Adolf Hitler, se intensificase, în rândurile învingătorilor din Primul Război mondial, lupta între cele două concepții politice : aceea a împăcării între Puterile Apusene și a solidarizării lor în fața amenințării mai mari decât toate cele la care fusese expusă civilizația occidentală dela războaiele greco-medice încoace și cea care considera că ostilitățile Primului Război Mondial fuseseră numai o etapă, preconizând o colaborare politică și militară cu Rusia Sovietică împotriva unei Germanii care părea a se ridica din morți.

Aceste două concepții se grupau, în primele două luni ale anului 1933, în jurul a două proiecte : Proiectul unui *Pact în Patru*, între Franța, Italia, Marea Britanie și Germania, propus de Benito Mussolini în Ianuarie 1933, și proiectul de *Asistență Mutuală între Franța și Uniunea Sovietică*, propovăduit cu fanatism de Barthou, îndreptat bine înțeles împotriva Germaniei, la care ar fi aderat aliații Franței din Europa răsăriteană.

La 7 Iunie 1933, *Pactul în patru*, care primise adeziunea tuturor guvernelor interesate, fusese iscălit la Roma. După cum se știe, el nu a intrat niciodată în vigoare, nefiind ratificat de către parlamentul Francez. Fusese ratificat în Parlamentul Britanic, în ciuda opunerii înverșunate a lui Churchill, care azvârlise lui MacDonald și lui Sir John Simon, ministrul său al Afacerilor Străine, răsunătoarea acuzație de a fi mers în genunchi la Canossa, combătând un instrument politic care, probabil, ar fi cruțat Europei și lumii catastrofa unui război și ar fi asigurat supraviețuirea Imperiului Britanic.

Cazul lui Churchill merită o deosebită atenție. Ani de zile a fost campionul cel mai convins și cel mai elocvent al luptei împotriva Sovietelor, împotriva Bestiei fără Nume, după cum o numise el în fulgerătoarea sa operă *The Aftetmath*, din care extragem, pentru edificarea cititorului, următoarea descriere a dihaniei care apăruse deodată în răsăritul continentului :

“ O arătare ce nu se aseamănă cu nimic din ceea ce se văzuse până atunci, pe acest pământ, luase locul Rusiei...Aveam în ața ochilor noștri un Stat fără națiune, o oaste fără patrie, o religie fără Dumnezeu. Acest guvern, care pretindea că este Rusia, se născuse din revoluție și era hrănit prin teroare. Declarase că între el și orice altă societate umană, buna credință nu putea să existe în afacerile publice sau private și nici un angajament nu trebuia să fie respectat... Astfel a fost că Rusia nu a mai existat, locul ei fiind luat de un gol uriaș care persiate în afacerile lumii.”

“Pentru Lenin, a măcelări milioane de ființe, a osîndi clase sociale întregi, a aprinde războiul civil în toate țările, a distruge prosperitate unor națiuni întregi sunt sublime abstracțiuni. Iată câteva cifre pentru cei doi primi ani numai ai regimului Sovietic. Au fost opmorâți : 28 episcopi, 1.219 preoți, 6000 profesori și învățători, 9000 medici, 12.250 proprietari, 54.000 ofițeri, 70.000 funcționari administrativi, 130.290 muncitori, 260.000 soldați, 355.250 intelectuali și persoane de profesii libere, 845.00 țărani”

Din aceiași carte, extragem următoarele propuneri, pe care Churchill le făcea privitor la lupta împotriva dușanului tuturor :

“Este datoria lumii civilizate de a recuceri Rusia. Sovietele nu reprezintă Rusia, ci reprezintă o concepție internațională, complet străină și chiar ostilă la tot ceea ce numim civilizație. A recîștiga rusia, militarmente și moralmente, ar fi o sarcină prea grea pentru noi, învingători singuri, și deorece trebuie să îndeplinim, o vom face cu germania împreună.

“Germania cunoaște Rusia mai bine decât orice altă țară...Acolo ar fi pentru ea marea ocazie. Este cea ocazie care va permite unui popor mândru și credincios să evite toate umilințele înfrîngerii...ea va trece astfel, aproape fără tranziție, din crunta luptă împotriva noastră, la cooperarea cu noi. Nimic nu este posibil în Europa fără Germania ; totul va fi ușor cu ea. “

În contradicere schizofrenică cu toate convingerile sale anterioare noua atitudine a lui Churchill l-a adus până la a cere iertare lui Stalin pentru trecutele campanii anti-comuniste și a-I oferi 50 % din Polonia, 90 % din România, 75 % din Bulgaria, 50 % din Iugoslavia, 10% din Grecia, etc. Churchill nu s-a trezit din orgia sa neroniană decât în 1945, când scria lui Eden, care se găsea la San Francisco, cu prilejul întemeierii Organizației Națiunilor Unite. :

“ A opri trupele Statelor Unite (N. B. și cele ale Marii Britanii) la liniile de ocupație determinate în Quebec ar fi, dacă s-ar întâmpla, unul din evenimentele cele mai tragice ale istoriei. Odată ce aceste teritorii vor fi ocupate, Polonia se va găsi în întregime înghițită și adânc îngropată în regiunile controlate de Rusia Sovietică ! Aceste regiuni vor cuprinde Țările Baltice, Germania de Răsărit, o mare parte a Austriei, toată Iugoslavia, Ungaria, România și Bulgaria. “

Eden urma cu fanatism noua politică a lui Churchill. Călătoria sa la Moscova și Varșovia, în Martie 1935, avea exact același scop ca și călătoria lui Barthou. La Varșovia găsisse o foarte rece primire din partea Mareșalului Pilsudski și sfatul de a se

preocupa mai mult de afacerile Jamaicei în particular și ale imperiului Britanic în general. Din Moscova se reîntorsese cu cunoscuta decaarație : *“Ar fi absurd de a presupune că Rusia ar avea vreo intenție oarecare de a comite un act de agresiune împotriva Poloniei”*, și cu informațiile cele mai favorabile asupra Uniunii Sovietice : *“Am văzut un popor care muncește...”* . Niciun cuvânt asupra atrocităților care însângerează această țară. Câteva luni mai târziu, în iunie 1935, Eden fusese pus aspru la locul lui, de către Mussolini, la Roma, atunci când își permisesese anumite aluzii la politica internă a Italiei. Eden nu uita această umilință când se va opune cu toată energia la planul de pace, propus de șeful său, Sir Samuel Hoare și de Laval, în afacerea italo-abisiniană.

Nu lipseau însă în Anglia elemente moderate și independente, care vedeau cu nmulțumire orice proces de apropiere între Germania și foștii ei edversari. Enumarăm între alții : Sir Samuel Hoare, Sir John Simon, McDonald el însuși, într-o oarecare măsură, Lord Londonderry, Lord Hartwood, Lord Lothain și *last not least*, Principele de Galles, care în ianuarie 1935, prganizase contractele între Legiunea Britanică a foștilor luptători și *Stahlelm-ul* german, și care, puțin mai târziu, declarase explicat lui Baldwin : *“Să se știe bine : Cât timp voi fi pe tron, nu va fi război”*. D declarație și o atitudine pedepsite mai târziu de către Puterile Anonime, prin dabolica intrigă care I-a răpit Coroana.

În Franța, ideea unei alianțe cu Rusia Sovietică, prezentată de blum, Barthou, Herriot și de toate elementele stângei radical-socialiste, socialiste și comuniste, întâlnea o puternică și violentă popziție, care ar fi biruit probabil, fără ajutorul dat clicii pro-sovietice, de manebrele lșui Titulescu și fără tragiva greșeală tactică a lui Laval, care, după o lungă rezistență, se hootărâse să iscălească el însuși Pactul de Asistentă Mutuală cu Kremlinul, contând pe refuzul Parlamentului Francez de a-l ratifica. Acest parlament însă l-a răsturnar în chestia încercării de conciliere între Italia și Abisinia, victimă, ca și Samuel Hoare, a formidabilei coaliții a cercurilor zise *“filosofice”*, chemate de grabă în ajutor, de Herriot și Blum în Franța, și de lordul Cecil și Eden în Marea Britabie.

În toată această luptă, între partizanii unui pact între cele patru puteri ale civilizației occidentale și a unui pact de asistență nutuală între ele și moștenitprijii lui Lenin, Ministrul de Externe Român, Nicolae Titulescu, a jucat, până în momentul triumfului partizanilor alianței cu Kremlinul, un rol decisiv : aceasta fără ca majoritatea Românilor să o știe.

Simțămintele și motivele care animau la acea vreme pe propovăduitorii unei coaliții burghezo-sovietice erau de diferite naturi. Pentru Barthou, de pildă, care nu putea uita fiul pierdut în Războiul Franco-German, și pentru un mare număr de francezi, motorul evident era ura tradițională împotriva vecinului răsăritean. Ne spune inefabilul Potemkin : *“Bartou, ca orice adevărat patriot francez, ura Germania.”* Pentru grupurile politice de stânnga, în Franța și Marea Britanie, și, în această ultimă țară, pentru puternica și influenta Organizație Fabianistă, motorul era interesul, marea simpatie chiar, cu care priveau experiența maxistă în Rusia,

amenințată de renașterea economică, politică și militară a Germaniei și de ameliorarea continuă a relațiilor polono-germane, greție eforturilor lui Hitler și Goering și a receptivității lui Pilsudski.

Exista însă un factor mult mai important, chiar dacă mai puțin vizibil, în jocul politic al lumii de atunci, cel al Puterilor Anonime, a mâinilor nefaste care moșiseră, la nașterea ei, revoluția bolșevică, și care o ajutaseră în primii ei pași. Interesele lor aveau foarte puține relații cu cele ale popoarelor în joc. Intențiile și obiectivele lor izvorau de mult mai departe decât evenimentele și situațiile acelei epoci și le întreceau cu mult în cuprinzătoarea lor viziune. Ele fuseseră ajutate printr-o serie de dispariții oportune: asasinarea Generalului ceh Stefanic, răpirea și asasinarea Amiralului Kolceak, a Generalului Kutieпов, a generalului Miller, a Președintelui Doumer, a Regelui Alexandru al Iugoslaviei. Fuseseră ajutate de asemenea prin falimentul încercării de salvare a destinului Franței prin guvernul Doumergue – Petain; și, mai presus de toate, prin scrisoarea lui Roosevelt, din Octombrie 1933, prin care oferea lui Kalinin, președintele Uniunii Sovietice, reluarea relațiilor diplomatice între cele două țări, scrisoare a cărei importanță nu a fost recunoscută de mulți, la acea epocă.

Forțele care primeau astfel din nou, din cealaltă parte a Atlanticului, imboldul care le va conduce peste toate obstacolele și toate înfrângerile, la victoriile finale de la Teheran, Yalta, Potsdam și San Francisco, aveau servitorii lor în lumea europeană occidentală, dar nici unul din ei nu era mai opulent și mai ușor de identificat prin contrazicerile flagrante între interesele Țării pe care o reprezenta și activitățile lui deschise și ascunse, decât Nicolae Titulescu.

“ Fiecare știa – ne spune Vladimir Potemkin – că reprezentanților țărilor Micii Înțelegeri

aduseseră o anumită contribuție la încheierea Pactului Franco-Sovietic. (N.B. Este vorba de Pactul de asistență mutuală între Franța, Cehoslovacia și Rusia Sovietică.) Beneș în Cehoslovacia și Titulescu în România vedeau în Convenția încheiată între Franța și Uniunea Sovietică una din garanțiile cele mai eficace pentru securitatea propriilor State. Acesta este motivul pentru care cei doi diplomați au insistat spre a convinge Guvernul Francez de necesitatea de a încheia în mod rapid negocierile sale cu Guvernul Sovietic.”

Potemkin nu exagerase. Presiunile lui Titulescu și ale lui Beneș, asupra Guvernului din Paris, pentru a-l hotărî să încheie cu Sovietele o convenție militară care punea în primejdie toate înțelegerile cu caracter pașnic, ce legau în acel moment pe foștii adversari din Marele Război, merseseră, după cum știm, până la amenințarea că se vor adresa Berlinului pentru a organiza un nou sistem de alianțe în Europa Centrală. Dar nici această amenințare nu ar fi dat facțiunii pro-sovietice

din Franța un argument suficient pentru a forma o majoritate parlamentară favorabilă ratificării unui astfel de pact, fără de indispensabilul ajutor pe care numai Titulescu era în măsură să-l dea.

Titulescu era într-adevăr singurul individ în poziția convenită și înzestrat cu talentele necesare pentru a conduce timp de patru ani, între București și Paris, politica indicată de Puterile Anonime, de subterfugiu, de disimulare și de minciună, politică ce a permis la Paris, partizanilor alianței militare cu Sovietele, să afirme – în baza celei mai autorizate garanții, cea a Ministrului Român al Afacerilor Externe – că România va permite trecerea Trupelor Rusești peste teritoriul ei, și care a permis în același timp, la București, partizanilor ascunși ai adeziunii noastre ulterioare la acest pact, să afirme, în baza aceleiași garanții, că o asemenea adeziune nu era nici indispensabilă Franței, nici cerută de ea și că granițele noastre nu erau câtuși de puțin amenințate prin noul instrument diplomatic.

Ne grăbim a ne folosi de altă licărire de bun simț și de înțelegere a lui Henri Prost, relativ la rolul jucat de Titulescu în această fază decisivă a relațiilor între puterile destinate a-și distruge în curând și reciproc, puterea, prestigiul, semnificația politică, etica, intelectuală și spirituală, zămislite în răstimpul a douăzeci de veacuri de istorie:

“ Conduș de principiile morale pe care Liga Națiunilor se forțează să le impună în viața

internațională, atitudinea lui Titulescu este fără îndoială ireproșabilă, dar ea nu răspunde nici cât negru sub unghie sentimentelor celor în numele cărora el pretinde a vorbi și făptui; așa se face că declarațiile titulesciene riscă să ne înșele cu privire la intențiile Guvernului Român și să ne expună la decepții peset decepții. La București se pune mai mare preț pe securitatea imediată a Țării, decât pe binefacerile iluzorii, promise de securitatea colectivă, vânturată de Liga Națiunilor. În cazul unui al doilea război mondial, România riscă să piară cu totul; ea trebuie deci, cu orice preț, să evite de a lua poziție în cadrul conflictului ce se profilează între marile Puteri...Această politică prudentă nu poate fi făcută decât de un om ponderat, de un diplomat conciliant, de un ministru conștient de rolul relativ modest pe care România îl joacă în lume. Titulescu este însă departe de omul prudent, de diplomatul conciliant, de ministrul conștient de interesele și poziția Țării sale...”

“În fața marilor probleme ce confruntau diplomația eruropeană în 1935, cu deosebire reînarmarea Germaniei și agresiunea italiană contra Etiopiei, poziția pe care Titulescu o impune României în cadrul dezbaterilor internaționale, este uneori în contradicție cu politica guvernului de la București.”

“Ce face titulescu la Geneva, în timp ce la bucurești se negociază un al doilea acord comercial cu Germania. El este printre aceia care condamnă cu cea mai amre vehemență pe Hitler, petnru a fi respins, la 16 Martie, clauzele militare ale

Tratatului de la Versailles... Nu mai amintim că Titulescu nu pierde nici cea mai mică ocazie pentru a-și manifesta animozitatea față de guvernul Polonez...Când, în Octombrie 1935, liga Națiunilor a decis anumite sancțiuni economice contra Italiei, Titulescu, ca președinte ce era al acestei Ligi, s-a arătat cel mai focos partizan al sancțiunilor, în vreme ce, la București, nimeni nu vede nici itneresul, nici necesitatea unei astfel de atitudini. Puține țări de pe fața pământului ar putea arăta mai multă rea credință în problema acestor sancțiuni, decât Titulescu, acest megafon și campion al aplicării lor...”

“Titulescu nu vede, în toată Europa Centrală și Orientală, decât Mica Înțelegere și Înțelegerea Balcanică. În același timp însă, Cehoslovacii își fac multe iluzii din alianța lor cu Rusia Sovietică, în vreme ce Iugoslavia nu vede în Bolșevici decât cea de-a treia Internațională și persistă a nu relua relațiile diplomatice cu Moscova...”

“ Titulescu nu se reîntoarce în România decât la sfârșitul lui Noiembrie 1937, pentru câteva foarte scurte zile, și aceasta numai pentru a participa, alături de național-țărăniști, la campania electorală...LUAT DIN SCURT DE CĂTRE LEGIONARI, OMUL GENEVEI A AVUT TUPEUL SĂ DECLARE CĂ EL S-A OPUS LA SCOATEREA LEGIUNII ÎN AFARA LEGII, ÎN DECEMBRIE 1933, ȘI CĂ EL PERSONAL A DEPUȘ CELE MAI MARI EFORTURI PENTRU A SEMNA CU GERMANIA ȘI ITALIA DOCUMENTE, DE ACEEAȘI NATURĂ CA CELE SEMNATE CU FRANȚA SAU ANGLIA, ASTFEL ÎNCÂT PRIMELE DOUĂ ȚĂRI SĂ DOBÂNDEASCĂ, FAȚĂ DE ROMÂNIA, ACEEAȘI IMPORTANTĂ CA PRIMELE DOUĂ. TITULESCU VA PRETINDE ÎNCĂ A NU FI LUCRAT PENTRU A DESCHIDE LARG GRANIȚELE ROMÂNIEI MARI ÎN FAȚA ARMATEI ROȘII. FAȚĂ ÎNSĂ DE PRECIZIUNEA CU CARE AFIRMAȚIILE LUI AU FOST DEZMINȚITE, TITULESCU VA SPĂLA PUTINA SCURT, REFUGIINDU-SE ÎNCĂ O DATĂ ÎN STRĂINĂTATE.”

Îndărătnică încăpățânare a lui Titulescu de a discuta, măcar, propunerile germane, nu se putea explica altfel decât prin ferma sa hotărâre de a nu primi singura condițiune care întovărășea aceste propuneri : angajamentul din partea noastră de a nu permite, fără luptă, trecerea Trupelor Rusești peste teritoriul Țării. De altfel, orice examen serios al situației create printr- un pact de asistență mutuală între aliații noștri, Franța și Cehoslovacia, cu Rusia Sovietică – ale cărei trupe trebuiau să treacă prin Basarabia și Moldova, pentru a îndeplini angajamentul de asistență – nu putea lăsa nici o îndoială asupra gândurilor ascunse ale lui Titulescu, care nu numai că luptase din toate puterilor sale pentru ca acest pact să fie semnat de Franța dar, lucru puțin cunoscut sau uitat, îl redactase el însuși cuvânt cu cuvânt. Dacă, după cum se laudă Domnia Sa, cu morbida inconștiență care îl caracteriza, guvernul francez îi plătise sau nu 500. 000 franci pentru serviciile sale de avocat-expert în

redactarea de instrumente internaționale, nu putem ști. Nu credem, în tot cazul, că suma ar fi fost exagerată, dat fiind serviciul imens adus <Grupului Alexis Leger > dela *Qui d' Orsay* prin această adeziune clandestină a ministerului Afacerilor Străine Român în planuri ce nu se puteau executa fără de participarea României.

Puține, foarte puține la număr, au fost personalitățile noastre politice care au consimțit să se convingă de realitatea acestei compromiteri neautorizate a intereselor Țării și să recunoască primejdia pe care o reprezenta pentru poporul Român. Aceasta o știu prea bine, căci între 1931 și 1936 am căutat toate prilejurile și nu am pierdut nici unul, pentru a semnală primejdia și a o expune și altor personalități. Voi enumera vreo câteva, menționând că pe multe dintre ele le-am văzut de mai multe ori și cu insistență, în această arzătoare chestiune, în timpul acestor cinci ani : Regele Carol, Iuliu Maniu, Ion Duca, Dinu Brătianu, Octavian Goga, Vaida Voievod, Gheorghe Mironescu, Gigurtu, Victor Antonescu, Nicole Iorga, Ion Mitileanu, Iunian, Constantin Argetoianu, Mareșal Presan, Mareșal Averescu, General Ion Antonescu, Grigore Gafencu, etc.

În toate aceste întrevederi, principalele mele argumente erau următoarele : 1) Simplul fapt din partea României de a adera la hotărârea Poloniei și a Țărilor Baltice de a nu lăsa trupele Rusești să treacă peste teritoriul lor, ar micșora cu mult probabilitățile izbucnirii unui război, în care România, teritorial satisfăcută, n-ar fi avut nimic de câștigat. 2) Dacă, totuși, acest război ar fi izbucnit și ne-ar fi găsit de partea Sovietelor, am fi fost oricum învinși de la bun început, într-o conflagrație în care, pentru noi, nu ar fi existat posibilitatea măcar a victoriei. Germania biruitoare ne-ar fi ciopârțit între Ungaria, Bulgaria și chiar Rusia. Cu o Rusie Sovietică biruitoare, am fi dispărut pentru o perioadă nedeterminată, ca ființă politică și națională distinctă. 3) În cazul cel mai fericit pentru noi, admițând chiar o retragere ulterioară a Trupelor Aliate Rusești din restul teritoriului nostru, putem fi siguri că Sovietele nu ne vor înapoia Basarabia . 4) Atât ușa de scăpare, pe care Titulescu o deschisese Sovietelor în chestiunea pactelor de neagresiune și trădătoarea formă ce o dăduse textului Convenției Feroviare cu Sovietele indicau, după părerea mea, că Ministrul de externe Român consimțise de mai înainte la sacrificarea acestei provincii românești.

Voi spune îndată că, chiar din acele vremuri, întrevederile mele cu câțiva din oamenii noștri politici, îmi lăseseră îngrijorătoarea impresie că, orbiți de legăturile noastre sentimentale cu uele puteri apusene, sau însuflețiți de nu știu ce docilitate sectară, mai tare chiar decât patriotismul ce nu li se putea contesta, erau gata, ca și Titulescu, a primi – dacă era numaidecât nevoie – sacrificarea Moldovei răsăritene. Faptele tragicilor ani ce-au urmat, cele cunoscute de toți și cele cunoscute numai de unii, n-au făcut decât să mă întărească în această impresie.

Intervențiile mele verbale erau completate prin memorii distribuite persoanelor convenite, prin articolele în *Mișcarea* lui Gheorghe Brătianu și alte ziare, și printr-o serie de rapoarte, de altfel necerute, pe care am continuat a le trimite

aproape bilunar Ministerului Afacerilor străine, chiar după rechemarea mea dela Riga în ciuda boicotului administrativ la care eram supus.

O anumită înțelegere a situației am găsit-o la Ion Mitileneu, care însă nu mai juca la acea epocă nici un rol politic, la Gheorghe Mironescu, prea legat de politica Partidului Național – Țărănesc pentru a-și permite o inițiativă nonconformistă, la Vaida voievod, Iunian și Octavian Goga, tustrei paralizați prin teama de a contracara, fără să știe, planurile și intențiile Regelui Carol al II-lea. În ceea ce privește pe rege, este destul să menționez că după o lungă expunere a îngrijorărilor mele privitor la politica Ministrului său al Afacerilor Străine, expunere ce părea a o asculta cu atenție, m-a întrebat : “*De ce n-ai plecat la Caracas ?*”

Profesorul Iorga, pe care mă dusesem să-l văd la vălenii de munte, a părut destul de impresionat de ceea ce I-am povestit, și a scris la repezeală, pe două bucăți de hârtie, chiar pe masa unde prânzeam, două articole scurte dar cuprinzătoare, în sensul pe care îl doream. M-a rugat să le duc eu însumi la redacția ziarului *Neamul Românesc*, la reîntoarcerea mea la București. A diua zi dimineața, când m-am prezentat la redacție, secretarul de serviciu m-a informat că între timp Iorga se răzgândise și îi telefonase să nu mai publice articolele în chestiune.

Iuliu Maniu, simpatic, amabil și atent, în două rânduri, în camera lui de la *Athenee Palace*, mi-a vorbit de Imperiul Roman pe care Mussolini ar fi putut să-l reconstituie și de marea greșală ce o făcuse Ducele căutând o înțelegere cu Hitler. În ceea ce privea amenințarea de la Răsărit, Maniu, complet câștigat de viziunea de politică externă a lui Titulescu, nu mi-a părut a avea nici un instinct și nici o sensibilitate. M-am gândit cu durere la zbuciumul sufletesc al acestui patriot în închisorile comuniste, unde și-a sfârșit zilele.

Argetoianu nu credea că respingerea de către Titulescu a propunerilor lui Goering ar avea mare importanță, pentru că el, Argetoianu, se însărcina, la momentul convenit, să obțină, cu toate acestea, garanția germană a granițelor noastre; astfel încât, după cum spunea Dsa : “*Le vom avea pe amândouă.*” După cele ce știu, Argetoianu a murit de foame pe străzile Bucureștiului, în 1950, sub regim comunist.

Două din intervențiile mele au rămas însă deosebit de întipărite în amintirea mea, prin violența cu care argumentele mele au fost respinse : întrevederea cu Dinu Brătianu, Șeful Partidului Liberal, și cea cu Generalul Antonescu. Cel dintâi a murit în muncile temnițelor comuniste, cel de-al doilea a fost predat dușmanilor Țării și împușcat de ei.

Pe Generalul Antonescu l-am întâlnit în iarna anului 1934-1935 în casa fratelui meu Constantin, care, alarmat ca și mine de întorsătura dată politicii noastre externe, orânduise această întrevedere. Nici el, nici eu, nu știam că la acea vreme legăturile dintre Titulescu, Stelian Popescu, directorul ziarului *Universul*, și Generalul Antonescu erau destul de strânse, pentru ca un proiect de triumvirat să fie conceput de ei. Dela primele mele cuvinte, am fost întrerupt de General care m-a

întrebat răspicat : “*Ești și dumneata dintre acei care vor să întoarcă armele noastre împotriva celor care ni le-au dat?*” L-am întrebat, la rândul meu, de ce arme era vorba; desigur nu de tunurile Skoda, care, în tot cazul, nu sunt dăruite, ci plătite. Generalul mi-a răspuns în mod vag, menționând anumite contracte care ar fi fost în discuție cu Wikers și Saint Etienne. Lăsând aceste amănunte la o parte, am readus discuția asupra poziției României în cazul unui război european. Generalul mi-a tăiat din nou cuvântul, strigând aproape : “*Niciodată împotriva Franței!*” L-am făcut să observe că nu era vorba de Franța ci e Rusia Sovietică, și că multe persoane de răspundere în Franța între altele Mareșalul Petain, se opuneau și ele, categoric, la o alianță cu Rusia: Generalul a invocat din nou, în termeni ce nu admiteau discuția, fidelitatea la alianțele ultimului război : “*Crezi Dumneata că am existat douăzeci și patru de ore fără de ele?*”

Dinu Brătianu, când a priceput de ce este vorba, nu m-a mai lăsat să vorbesc. Referindu-se la ambițiile Germaniei Național-Socialiste, mi-a spus : “*Nu vezi că și Elveția s-a speriat?*” Într-adevăr în acea dimineață, apăruse ceva în ziare asupra unei reforma în organizația militară elvețiană.

Intrigile lui Titulescu trebuiau combătute nu numai în țară ci și în Franța- În acest scop ne-am hotărât, cu Gheorghe Brătianu, de a ne deplasa pentru câțeva vreme la Paris. Într-o călătorie precedentă luasem contact cu publiciști ca Leon Daudet, dela *L’action Francaise*, Valery Radot dela *L’Ami du Peuple*, Gaxotte dela *Je suis Partout*, cu redactorii lui *Gringoire*, cu parlamentari ca senatorul Lemery și deputatul Philippe Henriot. Gheorghe Brătianu stabilise largi contacte cu membrii guvernului și cu personalitățile opoziției, cu Laval și Henriot, între alții. Scopul nostru era de a convinge aceste personaje și, prin ziare, opinia publică franceză, că Titulescu mințea și le înșela când afirma că România va permite Trupelor Sovietice să treacă peste teritoriul ei, și că opunerea la o asemenea acțiune era unanimă printre Români, civili și militari, care vedeau în ea o sentință de moarte pentru țara lor.

Ziarele de dreapta, alimentate prin informațiile noastre, duceau în direcția indicată o energică campanie împotriva publiciștilor admiratori și protejați ai lui Titulescu, ca Pertinax, de Kerilis, Genevieve Tabouis, etc. În Parlamentul Francez, Philippe Henriot – asasinat mai târziu de așa numiții <*Rezistenți*> - era cel mai elocvent și energic adversar pactelor de asistență mutuală cu Kremlinul. Ele fură totuși semnate, la 2 mai 1935 între Franța și Soviete, la 16 Mai 1935 între Cehoslovacia și Soviete. Cu scopul de a ajuta opoziția națională din Franța în încercarea ei de a împiedica ratificarea Pactului de către parlament, am intensificat viguros acțiunea noastră la Paris.

Într-o Luni am adus alui Henriot, din București, textul complet al unui discurs pe care Titulescu îl ținuse în Vinerea precedentă în Senatul Român, în care asigura odată mai mult Înalțul Corp că încheierea pactelor între Franța, Cehoslovacia și Uniunea sovietică nu angaja întru nimic România. Am fost prezent în tribuna diplomatică a palamentului Francez când Henriot, scoțând textul adus de

mine din servieta ce o avea dinaintea sa, pentru a-l citi colegilor săi, a fost violent atacat cu pumnii și cu picioarele de un grup comuniști, conduși de Duclos, înainte de a-și putea termina citirea, provocând un scandal care a silit pe președintele camerei să se acopere și să suspende ședința.

Pentru puterile anonime, stăpâne pe deciziunea atâtor guverne, Laval își istovise utilitatea ; guvernul său a fost deci răsturnat cu prilejul încercării sale de a preveni un război între Italia și Abisinia. A fost un guvern al lui Sarraut – căruia i se iertase demult moartea Regelui Alexandru – acare a prezentat fatalul instrument Parlamentului Francez și care a obșinut ratificarea lui prin 362 de voturi, față de 136 contra și 100 de abțineri.

Greșeala pe care o făcusem împreună cu alții, consta în a fi crezut că ceea ce permisesse cercurilor anti-germane și pro-sovietice din paris să impună ratificarea *Pactului Franco – Sovietic* era numai garanția clandestină oferită de Titulescu. Deramatica serie de evenimente ce această ratificare o va dezlănțui în Țară și în străinătate va dovedi cu timpul că garanția pe care se răzimau aceste cercuri venea, pe alte căi, de mult mai de sus, și că hotărârea de a deschide granițele României trupelor Sovietice, în cazul unui război european, era împărtășită și de rege și de toți cei cărora va consimți a le încredința puterea, cu excepția păcălitului Octavian Goga, Prim-Ministru de o zi în farsa guvernului Național Creștin.

CAPITOLUL VIII

REGAT ROMÂN INDEPENDENT SAU PROTECTORAT CEHOSLOVAC

Principala obiecție a celor care se opuneau presiunilor exercitate asupra lui Laval și asupra Parlamentului Francez pentru a obține în sfârșit ratificarea Pactului de Asistență Mutuală cu Rusia Sovietică era că această “garanție” suplimentară risca să provoace prăbușirea tuturor tratatelor care asigurau deja securitatea Franței : *Tratatul dela Versailles, Conventul Ligii Națiunilor, Alianța Polonă, Alianța cu Statele Micii Înțelegeri, Convenția militară cu Marea Britanie, Pactul Kellog, Acordurile dela Locarno, Acordurile dela Stressa*. Când, în sfârșit, pactul a fost ratificat (1936), Mareșalul Petain, exprimând îngrijorarea atâtor buni Francezi, a declarat scurt presei : “ *Nous ne Tarderons pas a le regretter*”.

Prezicerea mareșalului nu a întârziat să se adevărească. La zece zile după ratificare, von Neurath, Ministrul Afacerilor Străine ale Reichului, a convocat pe ambasadorii puterilor semnatare ale *Pactului dela Locarno* și le-a comunicat că Guvernul German considera că acest pact fusese violat prin încheierea Alianței Militare Franco-Sovietice, și că, în consecință, Germania era hotărâtă să restabilească întreaga sa suveranitate asupra Renaniei. În același timp a declarat că Germania era dispusă să semneze un pact de neagresiune cu Franța și cu Belgia și o convenție aeriană cu țările occidentale. Von Neurath a mai menționat că țara sa era dispusă să se reîntoarcă la Geneva, dacă s-ar admite principiul independenței între *Conventul Ligii Națiunilor* și stipulațiile *Tratatului de la Versailles*. Se cuvine a reaminti că niciuna din aceste pacifatoare propuneri n-a fost primită de guvernele țărilor învingătoare.

În Martie 1936, Trupele Germane au reintrat în teritoriul demilitarizat prin clauzele *Tratatului de la Versailles*. Dată fiind mobilitatea trupelor moderne, a diviziilor motorizate și a unităților de tancuri, și rolul covârșitor al aviației într-un război modern, pierderea acestor câțiva kilometri de adâncime nu reprezenta o deosebită amenințare pentru apărarea franceză ; totuși emoția provocată în Franța și în Europa prin această primă manifestare a forței militare germane reconstruită, a fost imensă. Sarraut, Președintele Consiliului Francez declara cu hotărâre : “*Franța nu va negocia cu Strasburgul sub amenințarea artleriri germane.*” Războiul părea iminent ; dacă nu a izbucnit, este probabil numai pentru că marea Britanie a refuzat să admită că, în noile împrejurări create, recupărarea renaniei constituia un *casus foederis*.

Deja, la 13 Iulie 1934, în toiul îndărătniceii activități a lui Barthou, Sir John Simon, Ministrul Afacerilor Străine englez, declarase că Marea Britanie nu va

participa la nici o încercare a Germaniei. La 26 Aprilie 1935, același Sir John Simon telegrafia următoarele Ambasadorul britanic la Paris :

“Ar fi de dorit ca să se spună în mod franc Dlui Laval că Marea Britanie este

neliniștită de a vedea Franța semnând un acord cu Rusia, susceptibil de a o angaja într-un război condus împotriva Germaniei, în circumstanțele neautorizate de articolul 2 al Pactului de la Locarno.”

Răspunsul dat ambasadorului Clark, pentru liniștirea șefului său indică totala neînțelegere ce domnea la *Quai d' Orsay* asupra semnificației, pentru pacea Europei și a lumii, a introducerii Rusiei comuniste, a Rusiei lui Lenin și a lui Stalin, în jocul alianțelor europene :

Baldwin și Eden au luat cuvântul înaintea parlamentului Britanic, în ziua de 8 Martie 1936, explicând că ocuparea Renaniei nu reprezenta un act de război în sensul tratatelor în vigoare, cu atât mai puțin cu cât Germania oferea încheierea unor pacte

“ Mi-a fost imposibil să văd pe Dl Laval, dar am putut vorbi cu Dl Leger (Secretarul General al Ministerului Afacerilor Străine). Acesta mi-a spus că marea Britanie putea fi liniștită, deoarece Guvernul francez pusese drept condiții la semnarea pactului, respectul tuturor dispozițiilor Convenției Societății națiunilor și ale pactului de la Locarno”.

Ceea ce Leger și alții nu înțelegeau sau nu vroiau să înțeleagă, era că oricare ar fi fost termenii unui pact de asistență mutuală cu Uniunea Sovietică, cu uriașul și amenințătorul Imperiu Comunist, acest pact în sine constituia o răsturnare a întregului echilibru contractual, obținut cu atâta greutate între puterile apusene europene.

Baldwin și Eden au luat cuvântul înaintea Parlamentului Britanic, în ziua de 8 Martie 1936, explicând că ocuparea Renaniei nu reprezenta un act de război în sensul tratatelor în vigoare, cu atât mai puțin cu cât Germania oferea încheierea unor pacte de neagresiune și a unei convenții aeriene cu puterile occidentale. Lordul Astor, în Camera Lorzilor și Lordul Lothian în Parlament, s-au ridicat contra ideii unui război preventiv împotriva Germaniei și interpretau Pactul de Asistență Mutuală cu Sovietele ca o încercare de încercuire a ei. Churchill, în noua sa fază de un perfect stângă-înprejur, se ridicase cu violență și împotriva propunerilor unor pacte de neagresiune cu Germania și împotriva unor convenții aeriene cu ea, declarăm că *“ încercuirea unui agresor potențial nu este o încercuire”.*

Vom recurge, în mod cu totul excepțional, la prolifică memoria a D-nei Genevieve Taouis pentru a descrie starea de spirit pe care ocuparea Renaniei o provocase la Paris : “ *Parisul fu cuprins de panică. Fiecare se întreba dacă va izbucni sau nu războiul; acesată chestiune s-a pus și repus în toate felurile, în următoarele trei zile, zile lungi cât trei ani, zile de agonie și de îndoială cu privire la poziția guvernului nostru față de Germania.*”

Cabinetul Francez s-a întrunit în dimineața de 7 Martie și din nou în după amiaza aceleiași zile, împreună cu Statul Major al Armatei. Mandel-Rotschild a cerut mobilizarea imediată. Sub impresia însă lăsată de vizitele la *Quai d'Orsay* ale ambasadurilor britanic, italian și belgian, Cabinetul Francez a fost silit a se mulțumi cu un energic protest și cu decizia de a cere convocarea unei sesiuni extraordinare a Consiliului Societăților Națiunilor, care garantase acordurile dela Locarno.

Reacțiunea pe care reocuparea Renaniei și primejdia unui iminent război le determinase în cercurile politice românești era demnă de zoată atenția.

În noaptea de 8 Martie 1936 am fost trezit în casa noastră din strada Krețulescu de Miroslav Arczicievski, Ministrul Poloniei la București, un vechi prieten și coleg al meu de la Riga. Domnia Sa venea foarte alarmat pentru a-mi pune sub ochi un document ce presupun că-i fusese procurat de serviciile atașatului său militar. Era un ordin către Căile ferate Române trimis de către Franasovici, Ministrul al Lucrărilor Publice, a cărui semnificație și origine de caracter pur militar nu lăsa nici o îndoială. În scurt timp, liniile ferate din basarabia, Moldova și Bucovina erau puse la dispoziția transporturilor de trupe Sovietice. Ordine erau date pentru acumularea materialului de transport la stațiile de graniță sau la cele vecine cu aceste granițe)desebirea între intervalul șinelor românești și rusești obligând la otransbordare). Mi-a trebuit câtăva vreme, lui Arczicievski și mie, pentru a înțelege toată gravitatea trădării, toată fățărnicia cu care pregătirea ei fusese ascunsă până atunci opiniei publice românești. Dacă războiul izbucnea , Polonia, înșelată de către aliata ei, România, s-ar fi văzut deodată întoarsă pe la Sud de către armate pe care le considera cu drpt cuvânt ca dușmane. În ceea ce privea România, alătura de Soviete, într-un război european, ea era de mai nainte și în orice eventualitate învinsă. Restul nopții l-am petrecut chibzuindu-mă asupra modului cel mai efuicace de a utiliza informația ce-mi fusese adusă pentru stânjenirea neîntârziată a trădătoarei decizii. Pentru partea polemică a programului, am pus o copie a ordinului în chestiune sub ochii lui Gheorghe Brătianu, care, indicnat în același grad ca și mine, a făcut în aceiași zi o violentă interpelare în parlament. Pentru partea militară, cu copia ordinului lui Franasovici în mână, eram din primele ore ale dimineții la căpătâiul Generalului Cantacuzino, prietenul și brațul drept al lui Codreanu și îi explicam situația.

Dacă Trupele Sovietice ar trece cu învoirea noastră prin teritoriul românesc, chiar dacă cooperarea noastră cu sovietele s-ar fi mărginit la început la această atitudine pasivă, România devenea, prin evoluția inevitabilă a evenimentelor, aliata de fapt a Kremlinului. Aceasta însemna sfârșitul alianței noastre cu Polonia și intrarea noastră în câmpul dușmanilor Axei Berlin- Roma. Dacă războiul, care părea iminent, ar fi început pentru noi sub aceste auspicii, ar fi sfârșit fie prin dispariția României în trupul balaurului sovietic, fie prin despicarea noastră de către Puterile Axei, până la un rudiment de țară, mai redus încă decât România dinaintea Primului Război Mondial. Existența însăși a Țării era în primejdie. Împotria hotărârii Regelui și a Guvernului, trecerea Trupelor Sovietice peste teritoriul nostru trebuia întâmpinată cu armele în mână. Singura organizație care putea să ia asupra ei îndeplinirea acestei măsuri mântuitoare era Mișcarea Legionară.

Două ceasuri după vizita mea, Generalul Cantacuzino era la noi în casă, întovărășit de Corneliu Codreanu. Aceasta era cea dintâi a mea cu tânărul șef al Gărzii de Fier. Relațiile noastre din acel moment, și până la sasinarea lui de către Regele Carol al II-lea, nu au desmințit nici odată impresia care mi-a făcut-o în acel cea de cumpănă. O redau astfel cum a rămas scrisă în notele mele dela acea vreme :

“ Da, aveam ănaaintea mea EROUL, atât în sensul legendar cât și în cel istoric al cuvântului. Cumințenie și îndrăzneală, vis și empirism, puterea și frumusețea trupească a unui semi-zeu, simplitate și limpezime evanghelică, și, mai presus de toate, din fruntea sa de marmoră, din arzătoarea sa privire, radierea atât de liniștitoare în aceste clipe de primejdie a sufletului, a trecutului și a pământului românesc.”

Codreranu a văzut situația cum o văzuse generalul, Gheorghe brătianu și cu mine. Cu nici un preț Sovietele nu trebuiau să intre și să traverseze ca prieteni teritoriul nostru. Cel dintâi convoi al lor, oricare ar fi fost el – după informațiile polone era vorba de trenul cu personalul terestru și cu materialul tehnic al Aviației Roșii în drum spre praga – va fi atacat și excorta nimicită. Legiunea va continua lupta orbește, fără a se gândi la biruință sau la înfrângere. Dispozițiuni au fost luate imediat.

În aceeași zi, la un prinz la legația suedeză, mă întâlneam cu franasovici. Iată dialogul care a urmat pe franțuzește între niu, în prezența mai multor șefi de misiune străini.

FRANASOVICI – Ce vești puteți să ne mai dați domnilor diplomați ?

EU – Veștile, Domnule Ministru, să ni le dați Dumneavoastră. Explicați-ne, înainte de toate, Ordinul Domniei- Voastre de astă noapte către Căile ferate din Basarabia și Moldova.

FRANASOVICI - Ce Ordin ?

EZ – Ordinul prin care puneți aceste căi ferate la dispoziția Comandamentului Sovietic.

FRANASOVICI - Cum puteți Dumneavoastră, un funcționar superior al Minsiterului Afacerilor Străine, să răspândiți asemenea zvonuri ? De ce ordin vorbiți ? Nu am dat nici un ordin.

EU – (Cu mâna în buzunar) Doriți să vă arăt textul exact ?

La această propunere, Franasovici a întors călcâiele și a căutat refugiu în grupul feminin al musafirilor.

Să-mi fie permis din nou, cum o voi mai face poate de alte câteva ori, să mă reîntorc la notele mele, cu emoția reînvierii acestor aprige și violente vremuri :

“ Războiul nu a izbucnit, fiindcă Marea Britanie nu l-a vrut, fiindcă Statele Unite nu erau încă prezente, fiindcă Polonia urma încă politica lui Pilsudski. Războiul nu a izbucnit atunci, fiindcă Dispozitivul Puterilor Anonime abia începuse a se alcătui și fiindcă ele comiseseră greșeala de a da alarma Alianței Franco-Sovietice înainte ca această alianță să aibă, militzărește vorbind, o valoare practică. Dar, în România, reprezentanții acestori < puteri > luaseră cunoștință de faptul că Mișcarea Legionară, cu toate forțele ei, cu disprețul său de moarte și cu doctrina sa de sacrificiu, se pusese deacurmezișul proiectelor lor. Aceste < puteri > înțeleseseră că executarea proiectelor lor cerea o operație preliminară : eliminarea lui Codreanu, exterminarea Mișcării sale.

La 30 mai 1936 a apărut cunoscuta circulară de politică externă a Șefului Legiunii, prin care denunța politica lui Titulescu și apropierea de Rusia Sovietică :

“ Este un gest de trădare pe care Poporul Român l-ar face față de Dumnezeu, față de ordinea morală a acestei lumi și față de popoarele care stau în slujba acestei ordini în războiul cu puterile nimicitoare ale Răului.”

Această Circulară a fost urmată de Memoriul din 5 Noiembrie 1936, adresată Regelui și oamenilor politici ai Țării. Corneliu Codreanu punea răspicat întrebarea poziției României în cazul unor încercări de trecere a Armatelor Sovietice peste teritoriul nostru. Toate declarațiile sale publice, participarea legionarilor la luptele din Spania, înflăcăratele manifestații de admirație și iubire care au întovărășit reîntoacerea celor care căzuseră în lupta împotriva comunismului, au întărit aceste < puteri > în convingerea că numai peste trupul legiunii își puteau ajunge scopurile lor.

Întrunirea dela Belgrad a miniștrilor afacerilor străine ai Micei Înțelegeri și a Înțelegerii Balcanice, în mai 1936, poate fi considerată ca apogeul politicii de construcții diplomatice artificiale și de amăgire în care se specializase Nicolae Titulescu, pentru a masca manevrele subterane cu care ne lega din ce în ce mai mult de Axa Paris – Praga – Moscova și ne îndepărta de singura noastră aliată, în cazul unui război cu Rusia. Patru luni după întrunirea din Belgrad, la căderea lui Titulescu, 26 August 1936, moștenitorii portofoliului său vor ține seama de sensibilitatea specială a opiniei publice românești privitor la alinața poloneză și vor pretinde sau unii vor încerca cu sinceritate, prin schimbul de vizite între București și varșovia, și diferite alte manifestații, să restabilească relațiile de bună prietenie și de încredere ce existau, în perioada pre-titulesciană, între cele două țări. În adâncimea ei însă, politica Regelui și a guvernelor sale va rămâne identică cu cea a cârdăției Titulescu- Beneș.

Într-o Weuropă în care animozitățile și potențialul de încîierare se agraveu din zi în zi, pe deoparte prin apariția < *Fronturilor Populare* >, în Franța și Spaniei, pe de altă parte prin manifestațiile de putere : ca ocuparea Renaniei, cucerirea Abisiniei, intervenția în Spania a guvernelor naționaliste. Carol, cu o mai expertă disimulare decât cea a lui Titulescu, rămăsese legat de Praga și de o politică de care ne putem îndoi astăzi dacă corespundeau cu interesele românești.

De la dărâmarea Rusiei Imperiale de către grupurile cosmopolite plecate din New-York și din alte capitale occidentale și până la izbucnirea celui de-al Doilea Război Mondial, în nici un moment Puterile Anonime nu și-au arătat mai bine irezistibila lor influență decât în momentul începerii Războiului Civil în Spania. Parisul, Londra, Washingtonul, în ciuda tuturor intereselor naționale, s-au pus fără șovăire împreună cu Rusia Sovietică, alătura de teroriștii și de asasinii din Madrid. Franța primejduia astfel, în cazul unui conflict european posibil, granița ei Pirineeană, pe care Spania tradiționalistă o respectase în mod leal, în timpul Primului Război Mondial; primejduia, în plus, granița sa cu Italia fascistă ale cărei simpatii erau, bine înțeles, cu trupele care luptau în Spania pentru salvarea patriei. Primejduia și granițele sale africane, unde influența Spaniei lui Franco și a Italiei lui Mussolini avea greutatea ei. Marea Britanie redescoperea un litigiu acoperit de praful istoriei, Gibraltarul, și își înstrăina simpatiile celei mai vechi aliatale sale, Portugalia. Statele Unite compromitea gratuit unul din punctele cardinale ale politicilor externe : bunele relații cu Țările ibero-americe.

Totuși pentru aceste trei mari puteri, cea ce era în joc, erau interese mai mult sau mai puțin importante; pentru Cehoslovacia însă, care s-a rezeptat cu tot aparatul ei industrial și politic în ajutorul măcelarilor lui Negrin, era vorba de existența ei însăși. Această existență nu putea fi mai bine garantată decât printr-o conviețuire prietenească cu vecina sa, Germania.

Pe toate câmpurile însă unde interesele naționale și politice ale Berlinului puteau fi stânjenite, Cehoslovacia își făcuse o datorie de a fi prezentă. Astfel se implica poziția partizană ce o adoptase, de la începutul luptelor civile din Spania, unde nici unul din

interesele ei nu era nici pe departe implicat. Nici o minte așezată nu putea înțelege cooperarea sa provocatoare cu intervenția sovietică împotriva guvernului din Burbus.

Trecând prin Roma, la reîntoarcere mea din Spania din Franco, la sfârșitul lui Noiembrie 1936, (după două luni de boală petrecute într-un spital din Burgos, care mă împiedicaseră să iau partea pe care aș fi dorit-o la luptele în curs) Conte Ciano pe carde îl vedeam pentru prima oară crezu util să îmi dea următorul avertisment : *“ Prenez garde, vous vous reveillerez un beau matin et vous apprendrez que la Tcheco-Slovaquie vole en éclats ”* . Nu puteam prevedea atunci împrejurările în care trebuia să aibă loc a două noastră întrevedere, despre care bietul Ciano, după memoriile sale postume, nu pare să fi păstrat o mai bună impresie decât a mea.

M-am prezentat regelui Carol, după reîntoarcerea mea în România, cu interesanta precizare a Ministrului Afacerilor Străine italian. Regele mi-a obiectat că : *Cehoslovacia nu este singură*. În București guvernul nostru primise onorurile cuvenite un reprezentant al guvernului din Madrid, continuând însă a admite prezența Marchizului Prat de Nantouillet, strălucitul și activul reprezentant din Burgos. Noutatea zilei însă era cartea lui Jean Sheba, Ministrul Cehoslovaciei în capitala României. Carte, scrisă în franțuzește și tradusă pe românește, apăruse cu câteva luni mai înainte. Nu avusesem însă prilejul să o citesc până în momentul în care Miroslav Arcziczevski, la reîntoarcerea mea din Spania mi-a semnalat unele din paginile sale, insolente pentru Țara noastră și îngrijorătoare pentru Polonia.

Jean Sheba era un sergent de jandarmerie transformat în diplomat prin una din miile de consecințe neprevăzute ale trecutului război. Prezența sa în București fusese deja semnalată prin unele declarații făcute ziarului *Adevărul* , în care se crezuse obligat de a sărbătorii căsătoria Principesei Mărioara a României cu Regele Alexandru al Iugoslaviei prin insultele cele mai grosolane și mai tâmpite adresate Reginei Natalia a Serbiei, văduva Regelui Milan, și îndurerata mamă a ultimului Obrenovici, asasinat cu cea mai sălbatică cruzime împreună cu soția sa, Regina Draga, de o mână de ofițeri răzvrățiți.

Regina Natalia era româncă; nepoata dreaptă a principelui Ion Sandu Sturdza, înconjurată de venerația tuturor, se înrudea cu toate marile familii românești. În orișice alte împrejurări, nemaipomenita mojiție a diplomatului cehoslovac ar fi avut drept consecință retrimiteră lui la vatră și o urecheală foarte neoficială din partea unui cetățean indignat. Luat puțin din scurt, Jean Shebal a explicat că în mintea lui se produsese o confuzie între Regina Natalia și Regina Draga, ceea ce ar fi transformat o necuviință într-un sacrilegiu. În numele solidarității mici-antantiste, Ministrul cehoslovac a fost iertat și și-a menținut postul.

În cartea care apăruse sub iscălitura Domniei Sale, Shebal, recidivist, se făcea din nou vinovat de această culpă maximă în activitatea unui diplomat: Imixtiunea în afacerile interne ale țării unde era acreditat. De astădată, o făcea însă într-o chestiune de stat și cu o lipsă de tact politic pe care nici lungul să trecut în

jandarmerie nu o putea scuza. Jean Sheba considera axa politică și militară Moscova-București-Praga ca și formată; ne învinuia de a nu fi luat încă măsurile tehnice necesare pentru a permite o mai rapidă deplasare a Trupelor Rusești, alergând în ajutorul Cehoslovaciei, și cerea, în termeni aproape cominatorii, să procedăm fără întârziere, “*Cu o iuțeală italo-abisiniană*”, pentru a întrebuința expresia domniei sale, la construirea noilor căi ferate, noilor poduri, și noilor șosele necesare.

După cum am menționat-o, cartea apăruse de vreo câteva luni; stârnise numai observațiile insistente ale Legației Polone, și indignarea unei părți a publicului românesc. Nu provocase însă nici o reacțiune din partea Guvernului nostru. Aceasta părea cu atât mai semnificativ cu cât circula cu insistență zvonul că nu Sheba, de ale cărui talente literare mulți se îndoiau, scrisese paginile incriminate. Hotărât să meargă până la fundul misterului, am scos la tipografia *Mișcării* lui Gheorghe Brătianu, sub inițialele mele, în 500 de exemplare, o broșură intitulată: “*REGAT INDEPENDENT ROMÂN sau PROTECTORAT CEHOȘOVIET?*”. Broșura A fost imediat distribuită, prin grija personală și cu complimentele autorului, membrilor Parlamentului, membrilor Guvernului, personalităților politice importante, serviciilor competente ale Ministerului Afacerilor Străine, Corpului Diplomatic, și Presei. Arătam toată gravitatea necuviincioasei intervenții a lui Sheba în afacerile românești. Arătam că în orice alt moment ale istoriei noastre diplomatice, și în orice altă țară, pașapoartele lui Sheba I-ar fi fost remise de mult. Întrebam dacă faptul că acesta nu se întâmplase, nu se explica cumva prin împrejurarea că sugestiile Domniei Sale primiseră de mai înainte aprobarea unora din autoritățile noastre răspunzătoare.

În parlament, Gheorghe Brătianu și senatorul Orleanu au intervenit cu energie, cerând un răspuns la această întrebare. Indignarea latentă a multor cercuri s-a concentrat în jurul acestor intervenții. În fine, Ministrul Sheba a fost silit să plece, afirmând însă, fără altă explicație, că nu el era vinovat.

Aspectul cel mai important însă, al episodului Sheba se găsea în toate încercările care au fost făcute de cercurile noastre oficiale, în Parlament, în Ministerul Afacerilor Străine, în presa guvernului, în interviuri date de miniștri și de secretari generali, pentru a salva pe Sheba și a-l păstra la București.

Mulțumită lui Sheba, țara aflase de ce fuseseră respinse propunerile Mareșalului Goering și care era adevăratul rost al *Convențiunii Feroviare*, concepută și semnată de Titulescu și Litvinov.

PARTEA A DOUA

CAROL: REGELE UCIGAȘ

“Lumea este diriguată de către persoane cu totul altele decât cele presupuse de cei ce nu sunt inițiați... Această diplomatie secretă, șireată, este aceea care provoacă atâta îngrijorare Europei Occidentale prin revoluția formidabilă ce o pregătește.”

Lord BEACONSFIELD

(Coningsby)

“Încerc să nu arunc Europa în această aventură criminală. Dar Statele, chiar Coroana Britanică, nu sunt stăpâne pe destinele lor. Puteri ce nu putem controla luptă în această țară ca și în altele pentru interese speciale și o ideologie aberantă. “

Stanley BALDWIN

(Discurs în Camera Comunelor)

“Dl. Bullitt mi-a spus că numai un război ar putea să oprească expansiunea Germană. L-am întrebat cum își reprezenta el acest viitor război? El mi-a răspuns că, înainte de toate, Statele Unite, Franța și Marea Britanie trebuiau să se înarmeze în mod masiv. Atunci numai, situația fiind coaptă, s-ar putea face pasul decisiv. L-am întrebat cum s-ar putea ajunge la un război, deoarece Germania, desigur nu va ataca Franța și Marea Britanie. Eu nu vedeam punctul de legătură în această combinație...Bullitt mi-a răspuns că era dorința Țărilor democratice ca Germania să fi intrat în acel moment într-un război în Răsărit.”

Jerzy POTOCKI

Ambasador al Poloniei

(Raport din 21, XI, 1938)

CAPITOLUL IX

GUVERNUL GOGA :

EROI, PĂCĂLIȚI ȘI NEMERNICI

Reîntoarcerea legionarilor din Spania și readucerea în Țară a rămășițelor celor căzuți a dat loc la o răscolire de suflete, la o trezire și regăsire creștinească cum România nu văzuse poate niciodată. Nu erau numai țărani înșirați în genunchi de-a lungul căilor ferate, pe unde trecea trenul cu sicriile lui Ion Moța. Cu excepția nemernicilor, era Poporul întreg care se închina într-o adâncă și tăcută cuminecătură înaintea jertfei vitejilor. Poporul a trăit atunci una din acela clipe singuratice în istoria unei țări, unde toate virtuțile neamului, ascunse sub atâtea nepăsări, patimi și dușmăanii, apar deodată în toată nepieritoarea lor putere. Pentru acea zi, pentru acea clipă, toate gândurile, toate grijile, toate durerile se grămădeau și se înălțau în jurul Crucii și Steagului, amenințate cum nu fuseseră niciodată de dușmanul care avea să le doboare nouă ani mai târziu. Pentru acea zi și pentru acea clipă, tânărul care călca îndurerat în capul strânselor batalioane legionare, era nu numai Căpitanul lor, ci și al sutelor de mii de români și Românce, ce salutau descoperiți sau cu brațul ridicat sicriile care treceau.

Aceasta a fost pricepută și de nemernicii ce pândeau de după perdele.

Războiul civil din Spania reprezintă un punct culminant în lupta dintre *Puterile Anonime*, care stăteau în spatele atâtor oameni de stat și atâtor guverne din lumea burgheză și *Puterile Naționale* ce se opuneau întreprinderilor comuniste sau procomuniste, sub orice formă și sub orice nume s-ar fi ascuns ele. Era deci firesc ca participarea legionarilor la acel război, dragostea și proslăvirea cu care fusese înconjurată reîntoarcerea în țară a celor vii și a celor morți, să pricinuiască începutul unei crize acute între cele două ființe care întruchipau, mai mult decât oricare altele, aceste două puteri adverse în Țara Românească : Corneliu Codreanu și regele Carol al II-lea.

O descriere a celui de-al doilea s-ar cădea poate aici. Nici una mai scurtă, mai adevărată nu mi-a fost dată decât cea auzită din gura mamei lui, Regina Maria. Mă prezentasem Majestății Sale, în 1928, înainte de a pleca în Statele Unite. Regina îmi spuse – făcând aluzie la legăturile pe care știa că le păstrasem cu fiul ei, cu toată interzicerea ce fusese făcută în această privință funcționarilor români în străinătate, recunoștea cu indulgență că aceasta era din partea mea un lucru natural :

“ Carol e tânăr, e firesc ca tineretul să meargă spre el”, zicea ea. Și mai departe : “ Doriți pe Carol ca Rege ? Să vă ferească Dumnezeu ! Poate că într-o zi îl veți avea !”

Unele din trăsăturile caracterului fiului ei vor reieși din însăși faptele povestite în aceste amintiri ; vom lăsa însă pe Henri Prost să ne deie anumite amănunte asupra patimei sale dominante, LĂCOMIA DE BANI, care, după părerea noastră, l-a dus la toate excesele care au mânjit scurta lui domnie :

Imoralitatea, șmecheria și înșelătoriile de tot felul, pofta nemăsurată de bani și ambiția nebunească au sfârșit prin a genera adevărate sentimente de opoziție. În ce privește viața lui privată, nu i se putea ierta legătura cu Elena Lupescu. Cât despre afaceri, toată lumea era la curent cu metodele sale de îmbogățire....Carol al II-lea subordona fără greș interesele Statului Român în favoarea propriilor ale buzunare...precaut, el a strâns o imensă avere în afara Țării, care îl va consola pentru coroana pierdută, în ziua când va trebui să se exileze din nou...Deși a transferat în băncile din străinătate sute de milioane de lei /aur, continuă să rămână cel mai mare acționar din țară, căci marile întreprinderi au fost astfel obișnuite încât la fiecare majorare a capitalului să-I verse un copios pachet de acțiuni. Carol al II-lea posedă o treime din capitalul diverselor întreprinderi Malaxa...Dintr-un anumit raport al Băncii Naționale reiese că o comandă de armament. De 182 de milioane, va fi facturată, de către tandemul Carol -Malaxa, pentru o sumă de 1.600 milioane, evident în contul Statului...de-i trece cumva prin cap să pună mâna pe fabricile de zahăr din Bucovina, nu are decât să aștepte inevitabilul moment în care proprietarul român, strâns cu ușa, trebuie să achite urgent datoriile contractate către anume bănci din Viena ; în principiu, Banca națională nu vinde rezervele sale de devize....Carol al II-lea este singurul care știe și poate să obțină oricâte devize dorește ; el cumpără fabricile ; el cumpără fabricile de zahăr în chestiune fără să plătească o para chioară, devenind astfel proprietarul celor mai importante fabrici de zahăr...Apoi pretinde că Statul să-i mai cedeze un număr frumușel de mari ferme agricole, bine înțeles la prețul cu care acestea figurează în inventarul Ministerului Agriculturii, un preț care nu are nici o legătură cu valoarea reală...Acestea nu-s decât câteva din <afacerile > lui Carol al II-lea ; ele ne arată însă cât se poate de bine care sunt metodele sale de îmbogățire. Să recunoaștem că astfel de practici nu sunt posibile decât într-o țară suficient de prosperă pentru a nu putea fi un nici un chip ruinată de azi pe mâine “.

Cine lupta împotriva acestei moralități ? Niciunul din partidele politice, nici una din personalitățile care așteaptă dela bunăvoința regală chemarea la putere și participarea la jaful general. Însuși Iuliu Maniu, de o netăgăduită corectitudine personală, a spus partizanilor săi, ca în veacul trecut, Thiers, “*Îmbogățiți-vă !*”. Ceea ce aceștia nu au lipsit să facă cu prilejul oricărui contract cu străinătatea : de

armamente cu Skoda, de construcție de șosele cu Suedia, de împrumuturi cu Franța. Singură Mișcarea Legionară se ridică împotriva corupției, ajunsă lege de guvernare, și însuși Henri Prost trebuie s-o recunoască, după o prealabilă serie de calomnii, impuse oricărui autor de câte ori e vorba de Codreanu și partizanii săi :

“ Printre tinerii legionari care îl urmează pe Căpitan, mulți o fac din cel mai pur idealism. Garda de Fier este locul unde mocnește o revoltă surdă contra moravurilor politice din Țară. Tinerii Români cunosc prea bine acuzațiile reciproce de rea credință cu care diversele partide se gratifică reciproc. Ei nu au uitat numeroasele anchete soldate cu identificarea vinovaților până în cele mai înalte funcții de Stat, vinovații însă care nu și-au primit niciodată pedeapsa cuvenită. Acești tineri știu prea bine că regele însuși este cel care dă exemplul de imoralitate și de necesitate. Ei știu de asemenea că rară-i afacerea murdară în care să nu fie amestecat și vreun intermediar evreu ; cu toate acestea, ei nu cer simple măsuri contra Evreilor ci, mai curând, o însănătoșire a moravurilor politice...Niciun guvern nu vrea să înțeleagă că cea mai bună manieră de a combate Garda de Fier este ca el însuși să-și facă cinstiți și cumsecade datorită lui de guvern...Majoritatea politicianilor care s-au perindat la putere au încercat fie să cumpere Legiunea, pentru a o folosi contra adversarilor lor de moment, fie să o coboare cu brutalitate. Ei nu au făcut alta decât să sporească prestigiul și forța Gărzii de Fier. Goga și Cuza reprezintă în fond partide profund reacționare ; totuși ei cunosc mai rău decât înaintașii lor aspirațiile acestor tineri care văd în Mișcarea Legionară singura formație politică necontaminată de păcatele celorlalte partide, singura organizație însuflețită de un adevărat ideal. “

Stranie și minunată putere a adevărului, care iese la iveală și din gura bârfitorilor, când își uită pentru o clipă consemnul.

În Noiembrie 1937, după demisia unui prim cabinet Tătăărăscu, și față de imposibilitatea de a ajunge la o formație național-țărănistă, sub președenția lui Iuliu Maniu sau Mihalache, Regele cheamă din nou pe Tătăărăscu la putere, omul despre care era sigur că-i va satisface întotdeauna toate voile, și-i încredințează astfel controlul alegerilor. Alegerile, în care Mișcarea Legionară a participat cu liste separate, dar în alianță defensivă cu partidul Național Țărănesc al lui Maniu și cu Partidul Liberal-Dizident al lui Gheorghe Brătianu, s-au terminat în ziua de 20 Decembrie 1937 cu următoarele rezultate :

Partidul Liberal	35,9% din voturi	152 scaune
(în cartel cu Vaida Voievod)		
Partidul Național -Țărănesc	20,4% din voturi	86 scaune
Partidul Total Pentru Țară	15,5 % din voturi	66 scaune

(Garda de Fier)

Partidul Național - Creștin 9,15% din voturi 39 scaune

Partidul Liberal-Dizident 3,90% din voturi 16 scaune

(Gheorghe Brătianu)

Mulțumită pactului de alianță defensivă cu partidele lui Maniu și al lui Gheorghe Brătianu, alegerile s-au soldat cu un minimum de ingerințe și de terorism de stat din partea agenților guvernului. Campania electorală a Mișcării Legionare fusese condusă după principiile stabilite dela începutul activității ei politice, de către Căpitan. Cel dintâi, dintre aceste principii, era de a nu făgădui nimic maselor electorale din bunurile materiale și din foloasele concrete cu care celelalte partide erau atât de generoase în propaganda lor. Singura făgăduială îngăduită era o viață obștească curățită de toată corupția care domnea în țară dela sfârșitul războiului, și dela dispariția Partidului Conservator, corupție care ajunsese a fi, sub domnia lui Carol al II-lea, singura lege de guvernare a Statului Român. Încolo se făcea apel numai la datoria de jertfă a fiecărui român, a fiecărui Creștin către Comunitatea Națională. Legionarii intră în sate încolonați în pas bărbătesc. Îngenuncheau o clipă în fața Bisericilor și se rugau, cu țărănimea descoperită împrejurul lor, care privea cu dragoste pe acești tineri ce nu proferau discursurile declamatorii cu care fuseseră de atâtea ori asurziți și amăgiți, ci se mulțumeau cu rugăciunea, pe care toți creștinii o înțelegeau și cu cântece de vitejie și de iubire de Țară, scumpe inimei oricărui Român.

Minciuna și bârfa și-au încercat puterea și asupra acestei părți a vieții legionare. Multe bazaconii s-au scornit pentru a explica succesul ei în această campanie electorală și mai târziu triumful-potop de la începutul celei următoare. Toate se găsesc reafirmate în cărțile care au apărut recent în străinătate, în Franța și în Germania ; toate se găsesc, bine înțeles, și în cartea lui Prost ; cea mai tâmpită calomnie a fost aceea cu < *Omul și Pogonul* >, pretinsă făgăduială, făcută chipurile de către Codreanu țărănimii, de o nouă reformă agrară. A făgăduit un pogon, cam o treime de hectar, unei generații de țărani căreia i se distribuise, prin diferitele împrumutări, 92% din pământul arabil al Țării, ar fi fost cel mai bun mijloc de a pierde toate simpatiile acestei generații. Henri Prost, care a trăit în Țară mai bine de 20 de ani, precum și orice Român informat și cinstit, nu putea să nu știe lozinca < *Omul și Pogonul* >, veche de 70 de ani, fusese scornită și întrebuintată de către agitatorii Partidului național Liberal în anul 1894, în timpul tulburărilor așa zisei “*Legi a Maximului*”, tulburări stârnite de liberali pentru a provoca căderea Partidului Conservator. Acea lozincă era, pe de altă parte, în contradicție totală cu doctrina Căpitanului și a Mișcării. Căpitanul vedea în fărâmițarea loturilor împrumutărilor slăbirea, până la nimicirea finală, a clasei țărănești ca factor economic, social și politic, a acelei clase pe care Karl Marx și discipolii săi o considerau ca obstacolul principal la realizarea programului comunist. Căpitanul

dorea, dimpotrivă, să dea țărănimii o puternică și permanentă structură. El preconiza, în programul său agrar, nu numai indivizibilitatea loturilor, dar și crearea unui “*majorat*” țărănesc.

Îmi aduc foarte bine aminte de o lungă discuție ce am avut-o în această privință cu Căpitanul, la Tătărani, moșia socrilor mei, lângă Ploiești, unde venise să petreacă cu noi o zi de odihnă în liniștea satului muntenesc. Căpitanul vedea în creația unei ierarhii agrare, în afară de foloasele unei stabilizări sociale, și pe cel al posibilității unei organizații militare teritoriale, tradițională în Țările Românești. Căpitanul a fost foarte impresionat când i-am adus la cunoștință faptul că Finlanda, Estonia și Letonia se informaseră, prin atașajii lor militari și prin misiuni speciale, despre vechea organizare a Călărașilor și Dorobanților cu schimbul, pe care dorea să adapteze condițiilor interne ale țărilor lor respective.

Mulțumită controlului exercitat de cele trei partide asociate în pactul de asistență mutuală, împotriva exceselor electorale obișnuite ale guvernelor, alegerile din Decembrie 1937 nu dăduseră guvernului Tătărăscu cele 40% din voturi, necesare pentru a-i asigura, conform legii electorale, majoritățile parlamentare. Un Guvern stârnit în activitățile lui nu putea conveni lui Carol, pentru care orice guvern trebuia să fie în măsură să-i urmeze fără discuție poruncile în materie de politică internă și externă. Cu un dispreț total al dispozițiilor constituționale și printr-o măsură unică în viața noastră parlamentară, Carol a dizolvat noul parlament, înainte chiar ca el să se fi întrunit, și a decretat noi alegeri. Soluția amenințatoarei probleme a popularității legionare, Carol a găsit-o, credea el, fără greutate : a dat Guvernul lui Octavian Goga și Partidului său Național Creștin, care, în recente alegeri, obținuse numai 9, 15% din sufragiile corpului electoral.

Pentru Carol, foloasele acestei măsuri erau evidente : va asmuți cele două partide naționaliste unul împotriva celuilalt, în alegerile care se vor desfășura, spera el, în cele mai sălbatice condițiuni de ingerințe și teroare ; apoi va discredita ideea națională, încredințând pentru un scurt timp mântuirea ei unei grupări slabe, incoerente, nedisciplinate și dispusă la toate excesele prin chiar faptul debilității ei. Încrederea ce o avea Carol al II-lea în Octavian Goga era însă, spre lauda acestuia din urmă, destul de mărginită. Ambițiile politice ale lui Goga îl puneau, într-o oarecare măsură, la cheremul voinței regale, dar poetul care cântase cu atâta putere, cu atâta duiosie, cu atâta jale sufletul și pământul românesc, era un prea mare patriot pentru ca să fie exclusă posibilitatea răzvrătirii lui în clipa când ar fi priceput că soarta însăși a Neamului și a Țării erau în joc.

Carol a luat acest fapt în seamă ; Goga va fi bine încadrat. Regele l-a înconjurat cu patru personalități asupra antilegionarismului cărora nu exista nici o îndoială : La Ministerul de Interne, Armand Călinescu, care se semnalase, în precedente guverne, prin violențele înfăptuite împotriva Mișcării ; la Ministerul Afacerilor Străine, Istrate Micescu, care încercase să convingă pe tânărul Emilian, șeful unui mic grup naționalist, să-l omoare pe Căpitan ; Generalul Ion Antonescu, la Ministerul Apărării Naționale, care declarase Căpitanului, într-o întrevvedere ce o

avusese cu el la Predeal, că nu va șovăi să tragă în Legiune, dacă Regele o va porunci, și, *least not least*, Gavrilă Marinescu, călău de profesie, la ordinele Palatului Regal, menținut la Prefectura Poliției Capitalei, și numit Subsecretar la Interne.

Din primele zile ale noii campanii electorale, valul de popularitate, care creștea de atâta vreme în jurul Mișcării Legionare, luase proporții atât de mari, încât neliniștea adânc pe înșiși Șefii Mișcării, care vedeau în el primejdia unei noi prigoane, mai sângeroase decât toate cele cărora Mișcarea le fusese victimă până atunci. Când prevăzuta mișcare a început, Căpitanul, îndurerat de atâtea cruzimi și de atâtea jertfe, a poruncit legionarilor lui să înceteze orice propagandă electorală, afară de apariții tăcute în statele unde jandarmii și poliția nu le stăteau în cale; valul de dragoste și de încredere a crescut și mai viforos, iar samavolniciile asupraitorilor și mai sălbatic.

Primele cadavre legionare au fost aduse la sediul Mișcării în a patra zi a campaniei. Văzusem pe Goga cu o zi mai înainte și îmi dăduse impresia unei mari neliniști sufletești. De la sediul Mișcării, unde fusesem cu soția mea pentru a ne închina în fața trupurilor celor doi copii care căzuseră sub gloanțele jandarmeriei lui Călinescu, m-am repezit din nou la Președenția Consiliului, și, trecând peste ușieri și secretari, am intrat în cabinetul Primului Ministru și l-a întrebat, cu toată jalea și indignarea pe care o aduceam cu mine, dacă știe sau nu ceea ce se petrece sub oblăduirea Domniei Sale. Goga, adânc tulburat, roșu la față, cu părul ciufulit, cu mâinile tremurânde și umblând prin odaie, mi-a strigat : *“Crezi Dumneata că eu sunt de vină?”* Liniștindu-se puțin, m-a rugat să stăm jos și m-a întrebat dacă nu aș putea să mijlocesc o întrevedere între el și Corneliu Codreanu . *“Ar fi tragic și comic – mi-a spus el – ca două mișcări naționaliste să se încaiere și să se distrugă una pe alta, spre bucuria adversarului comun. Nu am putea oare să ne înțelegem ?”*

Am cerut Primului-Ministru să-mi spună precis dacă putea, fără riscul de a fi desmințit mai în urmă, să comunic lui Corneliu Codreanu că dorește cu el o cât mai grabnică întrevedere. Cu răspunsul său afirmativ și insistent, m-am reîntors la sediu, unde am transmis Căpitanului propunerea lui Goga. Căpitanul s-a declarat imediat de acord și m-a însărcinat cu orânduirea întrevederii. Fără a pierde o clipă, m-am reîntors cu îmbucurătoarea veste la Președenția Consiliului, plin de toate nădejtile și convins de posibilitățile ce se deschideau pentru Țară. Lui Goga i-am propus ca întâlnirea să aibă loc la nou, la Tătărani, la vreo 60 kilometri de București; Locul îl alesesem în vederea secretului pe care îl credeam necesar. Goga a cerut un răgaz eptnru a răspunde; a doua zi dimineța mi-a propus ca întâlnirea să aibă loc în aceeași zi, seara la cinci, în casa prietenului și ministrului său de industrie și comerț Gigurtu.

Nu știu ce l-a făcut pe Goga să înlătore Tătărani, ca loc de întâlnire. Nădăjduiesc că nu era o oarecare neliniște privitoare la securitatea lui personală, ceea ce ar fi fost puțin măgulitor pentru Corneliu Codreanu și pentru mine. Evenimentele au dovedit însă că alegerea Bucureștiului și a casei unui ministru pentru o întrevedere care ar fi trebuit să rămână tăinuită pentru câteva zile cel

puțin, n-a fost prea fericită. La cinci fără un sfert plecăm cu Căpitanul dela sediul Legiunii spre casa lui Gigurtu, la poarta căruia am fost primiți de doi agenți de poliție. Un fecior, poate și el în serviciul lui Gavrilă Marinescu, ne-a condus până la camera unde ne așteptau Goga și cu Gigurtu. Căpitanul și Goga și-au strâns mâinile fără un cuvânt și au trecut pe urmă singuri într-o odaie vecină.

Cu Gigurtu am așteptat mai bine de două ceasuri, înghițind cești de cafea și fumând țigări una după alta. Gigurtu părea a împărți sincer cu mine bucuria și nădejdea ce mi le pricinuia așteptata reîmpăcare între cei doi șefi naționaliști. Când, în sfârșit, ușile s-au deschis, nu am avut nevoie de nici o explicație; împăcarea și înțelegerea le-am citit pe obrazul lui Codreanu și pe cel al lui Goga, în lunga strângere de mână ce și-au dat-o în momentul despărțirii. În drum spre sediu, întrerupând tăcerea și răspunzând întrebării cu care nu voiam să-l tulbur, Căpitanul mi-a spus. *“Da, desigur, ne-am înțeles.”* Înțelegerea se făcuse cu atât mai ușor cu cât Căpitanul nu vroia să fie partidul cel mai puternic în viitorul parlament. Era o situație de care, pentru moment, se ferea și era gata să ajute pe Goga ca s-o câștige el pentru guvernul său.

Acasă mă aștepta prietenul meu, Arczicziewski. Se bucura mult de cele întâmplare, dar m-a întrebat: *“V-ați gândit cumva la anumite împrejurări și la ceva asemănător cu < Marșul asupra Romei >, al milițiilor fasciste?”* În fața unei astfel de întrebări, vedeam oarecum cămășile verzi ale Legiunii și cămășile albastre ale Partidului Național-Creștin, strigând *“Trăiască Regele!”*, în jurul unui Palat înconjurat de ele. Am adormit gândindu-mă la cei doi agenți de poliție ai lui Gavrilă Marinescu, care ne primiseră la poarta lui Gigurtu.

A doua zi, eram în casă la Goga, la 11 dimineața, cu ideea *“Marșului asupra Romei”* în gând. Nu am avut însă timpul să deschid gura, că Goga mi-a spus: *“Nu mai sunt Prim-Ministru!”*. Fusesse dis de dimineață chemat la palat, unde între el și rege avusese loc următorul schimb de cuvinte:

- Dragă Goga, încăierările între Mișcarea Legionară și guvernul Dumitale sunt prea dese și prea violente. Îmi pare rău, dar mă văd silit să-ți cer demisia.

- Maiestate, dificultățile cu Legiunea s-au terminat. Aseară m-am înțeles cu Codreanu.

- Te-ai înțeles cu Codreanu? Foarte rău, dragă Goga, foarte rău! Voi forma alt guvern.

Goga, indignat, a priceput numai atunci păcăleala a cărei victimă fusese și fățărnicia Regelui. I-am spus :

- Demisia Dvoastră nu e încă dată. Sunteți încă Prim-Ministru. Stați unde sunteți. Cămășile verzi și cămășile albastre, împreună, și răspunsul pe care îl vor găsi în popor, ar putea alcătui o putere greu de înlăturat”.

- Eu ușor de zis, mi-a răspuns Goga - dar Dumneata nu știi că sunt înconjurat de trădare.

Nu l-am întrebat despre numele trădătorilor, căci le știam. M-am despărțit de Căpitan la puține zile după această întâmplare, plecând la Viena, spre o a patra și destul de grea operație chirurgicală. Căpitanul, crezând că citește o anumită îngrijorare în ochii mei, mi-a pus mâinile pe umeri, s-a uitat lung la mine și mi-a spus: *“Fi liniștit. Eu știu : te vei întoarce sănătos și voinic. Această operație va fi cea din urmă”*. Prezicerea Căpitanului s-a îndeplinit. Îngrijorarea ce a simțit-o el, nu era pentru mine, ci pentru el, a cărui viață o știam amenințată. Eram cu Goga, la Viena, la intrarea triumfală a diviziilor motorizate germane. *“Dacă știam că pot veni atât de repede – mi-a spus el – nu m-aș fi lăsat răsturnat atât de ușor.*

Pe Goga l-am văzut odată, la reîntoarcerea lui dintr-o călătorie în Basarabia. Era bolnav, și bolnav greu, de o boală din care din care nu s-a mai ridicat.

- Cum vă merge, Domnule prim Ministru ?
- *“Rău de tot. Dar și eu prost, să mă găzduiesc în aceeași casă unde l-au otrăvit pe fratele meu, Eugen ! “*

CAPITOLUL X

DE LA FLORII LA RĂSTIGNIRE

Începutul anului 1938 văzuse în România apoteoza Mișcării Legionare. Ne spune Henri Prost :

“ În acest început de an 1938, Mișcarea lui Codreanu este mai puternică decât oricând. Impresia generală este că întreaga tinerete română urmează pe Codreanu, indiferent de apartenența la Garda de Fier. “

Se dărmase în ochii Poporului Român întregul edificiu de minciuni, de bârfe și de insinuări ridicate în jurul Mișcării, de către politicieni pizmași și de organele de publicitate aflate în slujba Puterilor Anonime. Sfârșitul aceluiași an va vedea, mai întâi, cele două judecăți strâmbे în contra Căpitanului, iar, în urmă, trupul său chinuit, azvârlit noaptea, pe ascuns, în groapa dela Jilava. Va vedea pe toți șefii Mișcării în închisoare, unde îi aștepta împușcarea în masă, fără nici măcar o judecată strâmbă.

Explicația acestei noi tragedii în viața mișcării este aceeași ca pentru toate tragediile precedente. Căpitanul trebuia să fie *<suprimat >*, pentru a întrebuița expresia dragă lui Prost, și Mișcarea Legionară nimicită, fiindcă stăteau în calea îndeplinirii planului fundamental al acestor *Puteri malefice*. Se apropia, cu pași grabnici, momentul pe care ele îl aleseseră pentru izbucnirea conflictului în care trebuia să se prăbușească civilizația creștină și rolul atribuit României în acest conflict cerea imperativ sugrumarea în țara noastră a oricărei rezistențe posibile.

Țările civilizației occidentale nu se împărțeau, la acea epocă, într-un grup care vroiau conflictul și altul care nu-l vroia. Lupta între cele două voințe se desfășura în lăuntru naționale a fiecărei țări. În Franța, în Marea Britanie, în Statele unite nu lipseau personalitățile politice și mulțimile care considerau conviețuirea pașnică cu Reichul ca o necesitate istorică și înțelegeau că sosise vremea îndepărtării nefastelor greșeli care fuseseră făcute la Versailles.

Grupurile care se pretindeau pașnice erau cele care se opuneau la orice concesie făcută Germaniei, cu toate că știau prea bine că despicarea în două a acestei mari puteri, că prezența la granițele ei a mai mult de trei milioane de conaționali asupra și a altor milioane care în Austria râvneau la unirea cu frații lor de sânge, erau situații care conduceau la o revizuire a clauzelor tratatelor sau la un război.

Poziția acestor grupuri devenea din ce în ce mai slabă prin dovezile de energie, inițiativele și succesele *Puterilor naționaliste*. În Noiembrie 1936, prin

aderarea Italiei la *Pactul Anti-Comintern*, se formase tânăra și dinamica *Axă Berlin-Tokio – Roma*. Armatele Japoneze înaintaseră victorioase în Manciuria și începuseră ocuparea Chinei. Trupele Generalului Franco rostogoleau în mod lent dar continuu pe insurgenții social-comuniști și brigăzile internaționale. Italia mussoliniană era victorioasă în Abisinia. Germania, după ocuparea Renaniei, realizase *Anschluss*-ul în mijlocul entuziasmului Poporului Austriac întreg, fără a zdruncina prin aceasta legăturile sale cu Italia fascistă.

Este drept, totuși, că opoziția la o restaurare a Germaniei, în situația și importanța ei antebelică, creștea și se organiza pe măsura victoriilor țărilor naționaliste. Această opoziție primise un important ajutor – un ajutor care, până la sfârșit – va deveni decisiv în lupta între puterile haosului și cele ale înțelegerii înlăuntrul lumii creștine – prin noile legături de prietenie ce le stabilise Davies, Ambasadorul lui Roosevelt, între Rusia comunistă și Statele Unite.

Orice observator al politicii românești trebuia să-și dea seama că oricare erau guvernele ce se succedau la cârma Țării, după bunul plac al regelui Carol al II-lea, activitățile lor, deschise și ascunse, ne puneau de mai înainte, în cazul unui război, în lagărul unde se afla Rusia Sovietică. Ne condamnau, cu alte cuvinte, la o moarte națională sigură, oricare ar fi fost soarta armelor noastre : biruitoare sau învinse. Pentru a informa din vreme, și cu tot curajul Poporul Român, despre intențiile Regelui Carol și ale sfetnicilor săi, Corneliu Codreanu a făcut în ziua de 30 Noiembrie 1937, înainte de alegeri așa dar, următoarele declarații precise :

“ Eu sunt contra Marilor Democrații ale Occidentului, eu sunt contra micii Înțelegeri, eu sunt contra Înțelegerii balcanice și n-am nici un fel de atașament pentru Societatea Națiunilor, în care nu cred. Eu sunt pentru o politică externă a României alături de Roma și de Berlin, alături de Statele revoluțiilor Naționale, în contra Bolșevismului. În 48 de ore după biruința Mișcării Legionare, România va avea o alianță cu Roma și Berlinul, intrând, astfel, în linia misiunii sale istorice în lume : Apărarea Crucii, a culturii și a civilizației creștine.”

Ceea ce Căpitanul dorea să arate cu această declarație, era că, în afară de România oficială a lui Carol și a clicii sale de politicieni care duceau Țara de râpă, prin politica lor de absurdă ostilitate față de Puterile Axei, mai exista și o altă Românie, conștientă de responsabilitățile sale istorice față de propriul său popor și față de Europa întreagă.

Codreanu nu a primit, la aceste declarații, alt răspuns din partea Regelui Carol al II-lea și a Puterilor Anonime care îl stăpâneau, decât închisoarea și moartea. Dar ceea ce acest răspuns ar fi trebuit să fie, o citim în memoriul *La Roumanie devant la Conference de la Paix*, prezentat de Grigore Gafencu, Niculescu-Buzești și Constantin Vișoianu, în 1946, Puterilor învingătoare. La acea vreme (1938

– 1939), zicea memoriul, România lucra “*la o organizație regională care se anexa la un sistem de securitate ce cuprindea Puterile Occidentale (Franța și Marea Britanie) precum și Uniunea sovietică.*”

Paralelismul între evenimentele externe și măsurile de prigonire împotriva Mișcării Legionare s-a adeverit în anul 1938, în mod și mai convingător decât în anii precedenți. Cu cât se apropia momentul pe care Puterile Anonime (care pot prevedea totul, fiindcă hotărăsc totul) îl știau decisiv, cu atât mai precise și mai implacabile trebuiau să fie măsurile de încătușare și, până la urmă, de nimicire a singurei organizații politice închinată nu unor interese de partid, ci marilor interese naționale și permanențelor istorice ale Poporului nostru.

În Marea Britanie, criza devenise acută, între grupările care considerau că un nou război mondial ar însemna sfârșitul inevitabil al Imperiului Britanic, conduse pentru moment de însuși Primul Ministru Neville Chamberlain, și adepții sau servitorii unei filosofii care nu avea nimic comun cu interesele naționale proprii ale mării Britanii sau a vreunuia din statele apusene, reprezentate de Churchill, care se și pusese în legătură cu Roosevelt. Lordul Cecil mobilizase încă o dată puternicele forțe care-I serviseră să răstoarne pe Sir Asamuel Hoare și, indirect, pe Laval. La 20 februarie 1938, Eden, Ministru Afacerilor Străine în Cabinetul Chamberlain, își dădea demisia, explicând Parlamentului “*că există un dezacord foarte grav între el și Primul Ministru, atât în ceea ce privesc punctele de vedere cât și metodele.*”

Cu zece zile mai înainte, fusese răsturnat guvernul Goga și substituit cu Guvernul Patriarhului Miron Cristea, cel mai plin de păcate pe care România l-a cunoscut vreodată, inaugurându-se era “*dictaturii celui mai rău*”.

La 20 Februarie 1938, într-un discurs a cărui menire a fost pricepută de toți, Hitler anunțase fără înconjur intențiile sale cu privire la Austria și evoca apăsător problema Sudeților. În Țară, la 21 Februarie, se publica o nouă Constituție < *dăruită* > de regele Carol. Constituție pregătită în tăcere de Istrate Micescu, Ministru al Afacerilor Străine în Cabinetul Goga, fără știrea șefului său ; o constituție care lichida regimul parlamentar, pune toate puterile Statului în mâinile Regelui, chiar și cele judiciare, inamovibilitatea magistraturii fiind desființată. Această Constituție era prevăzută cu o serie de dispoziții, toate îndreptate împotriva Mișcării Legionare, sau împotriva persoanei chiar a lui Corneliu Codreanu, dispoziții care puneau bazele < *legale* > la toate atrocitățile care se pregăteau.

La 24 februarie are loc un < *Referendum* >, organizat polițienește, cu tot vechiul și noul aparat terorist de care dispunea Guvernul, pentru a da Noii Constituții o aparență de legalitate. Funcționarii Ministerului Afacerilor Străine sunt convocați pentru a fi conduși *in corpore* , ca și la celelalte ministere, spre localul de vot. Răspunsesem negativ și supărat la chemarea telefonică ce-mi fusese făcută de către Serviciul Protocolului, pentru a mă înștiința de formarea < *Procesiunii Diplomaților votanți* > : așa încât, a doua zi, când am primit ordinul de a mă prezenta lui Tătăărăscu, noul Ministru al Afacerilor Străine, pregătisem, în drum

spre minister, răspunsul lapidar ce l-aș fi dat unei dojene relativă la absența mea din cortegiul mortuar al libertăților și dreptății din Țara Românească. Spre marea mea mirare însă, am fost primit aproape cu efuziune de Tătărăscu, care a binevoit a-mi comunica faptul că fiind necesare forțe mai tinere noului regim, s-a gândit la mine pentru una din legațiile noastre și dorea să știe dacă cea din Santiago de Chile mi-ar conveni. I-am mulțumit pentru atrăgătoarea propunere, observând însă că un post în Europa i-ar conveni mai bine, dar rugându-l să nu ia nici o decizie înainte de reîntoarcerea mea de la Viena, unde, cum am menționat, mă aștepta chirurgul cu satărele sale.

Înainte chiar de a începe acest Referendum, la 24 Februarie 1938, Căpitanul dăduse legionarilor săi porunca de a nu se mai împotrivi la nici o samavolnicie, la nici o nedreptate din partea autorităților și a proclamat *Demobilizarea Mișcării* și încetarea oricărei activități legionare, ordonând fiecăruia să se întoarcă în liniște la căminul și la ocupațiile sale, îndemnând pe studenți și profesioniști să se străduiască a fi cei dintâi la studii și în profesiile lor. În același timp, anunța plecarea sa la Roma, unde își propunea să petreacă un an sau doi, scriind volumul al doilea al istoriei și patimilor Mișcării 1. Aceste două fapte nu sunt niciodată omenite în cărțile sau publicațiile ticăloșilor, români sau străini, care astăzi încă se cred obligați a legitima întrucâtva asasinatul Căpitanului și a sutelor de legionari care l-au urmat pe drumul muceniciei. Guvernul a început prin a da Căpitanului pașaportul pe care îl cerea. După răzgândire însă, și după noi ordine promise din ascunsele hrube, al căror mandatar principal în România era Regele Carol, autoritățile polițienești l-au retras pașaportul în ajunul chiar al plecării. Căpitanul rămânea prins în capcana regală, victima desemnată a înscenărilor, proceselor și uciderii la care aceste hrube îl osândiseră de mai înainta și pentru care se pregătise tot noul aparat judiciar și executiv al Țării. Căpitanul ar fi putut totuși să plece.

La insistența mea îndemnare, primise, cel puțin teoretic, propunerea unei pregătite evaziuni. În noaptea hotărâtă era așteptat în casa surorii mele. De acolo soția mea, care veghea și ea cu nerăbdare, l-ar fi condus cu automobilul la Tescani, moșia mătușei mele Alisa Rosetti- senatoare legionară-de unde unul din cei doi nepoți ai ei, aviatori de profesiune, l-ar fi luat în zbor spre Polonia și libertate. Arczicziewski mă asigurase de mai înainte de buna primire ce-l era rezervată căpitanului. Căpitanul nu a plecat. Nici în acea noapte, nici în zilele următoare, în care alte proiecte se elaboraseră.

S-a atribuit schimbarea de intenție a Căpitanului celor spuse de șeful unei mișcări naționaliste letone, Gustav Celmins, care îl vizitase pe la sfârșitul lui Februarie, despre umilințele încercate de el în viața lui de refugiat în Germania. Aceasta a putut într-adevăr să aibă o influență asupra Căpitanului, dar nu cred că acesta a fost singurul sau principalul motiv al hotărârii sale de a nu mai pleca. Cunoscând pe Căpitan, cred că factorul decisiv a fost următorul : cu ordinul de demobilizare ce-l dăduse mișcării și cu consimțământul Guvernului de a-l ușura

plecarea, cu alte cuvinte cu o încetare de ostilități poruncită de el și admisă de Guvern, Codreanu putea crede că își lasă legionarii la adăpost de alte prigoane. Când i s-a retras însă pașaportul, a priceput că Guvernul înțelegea să continue lupta și că o Nouă Prigoană se pregătea. În aceste împrejurări, nu s-a mai crezut îndreptățit de ai săi ; pentru el, ar fi fost o dezertare.

-
1. Este vorba de volumul al doilea al cărții *Pentru legionari*, al cărei prim volum apăruse la Sibiu, în anul 1936. Acest al doilea volum nu a mai fost scris, Corneliu Zelea Codreanu fiind arestat și mai apoi asasinat înainte chiar de a fi putut începe redactarea lui. (N. E)
-

Întâlnind pe Căpitan la sediul Legiunii, la câteva zile după noaptea în care I se pregătise plecarea, am sugerat o nouă încercare, poate cu prea multă insistență, menționând că Polonia era hotărâtă să-l ajute, dacă aceasta ar fi calea pe care o alegea. Căpitanul a răspuns cam brusc că: “*Nu-i plac sugestiile.*” N-am plecat supărat, dar încă în convalescența recentei mele operații m-am întors acasă și m-am pus în pat. Căpitanul, crezând poate că mă simțeam puțin jignit, era după un sfert de oră la căpătâiul meu. Am vorbit lung și adânc. Am simțit încă o dată aceea caldă și mângâietoare strălucire care emana din neprihănitul său suflet, ca din cele ale sfinților și aleșilor de odinioară. Strângerea noastră de mână, la plecarea lui, a fost ultima pe care ne-am dat-o.

După *Anschluss*, cu un nou Guvern al Patriarhului Miron Cristea măsurile în vederea transformării Statului Român într-un stat polițienesc se fac și mai stricte. Un decret regal înșiră o nouă serie de crime, printre care se enumera și cântatul, când I s-ar putea da o interpretare politică. Se pregătea scena pentru executarea sentinței la care Puterile Anonime condamnaseră Tineretul Român. Carol, care înjosise toate partidele și toate instituțiile Statului, prin dezbinare și corupție alesese pe Capul Bisericii Ortodoxe Române pentru a scrie paginile cele mai rușinoase ale rușinoasei sale domnii.

“*Îndrăzneala câtorva și mișelia celor mulți*”, a spus Costa de Beauregard, pentru a explica anii de teroare ai Revoluției Franceze. Mulți au fost la noi cei care, prin mișelia lor, au contribuit la infama stare de lucruri care a permis cele două procese ale Căpitanului, încarcerarea și asasinarea lui. Trei sunt cei care poartă în mod precis răspunderea acelei serii de crime și, în consecință, a tuturor acelor care au însângerat țara până la instaurarea Guvernului Național Legionar: Regele Carol al II-lea, Armand Călinescu și Nicolae Iorga.

Pentru cine cunoaște faptele însă, cea mai scârboasă din aceste trei personalități, a fost profesorul Iorga odinioară idolul Tinerimii și simbolul anționismului ei. Cea mai scârboasă zic, fiindcă era ultimul om de la care tinerimea Română putea să se aștepte la mișleasca lovitură pe care a primit-o în piept. Toți ajunseseră să știe de ce erau capabili Carol al doilea și Călinescu și acre erau motivele lor: lăcomia de bani și de putere, cinismul și cruzimea fundamentală a caracterului lor, supunerea față de Puterile Anonime, antinaționale, cărora le datorau totul și de la care așteptau totul. Cercetând însă motivele care l-au determinat pe Iorga să trimeată pe Căpitan la moarte și să-l urmărească după mormânt, găsim numai unul. Îl găsim într-un articol din *Neamul Românesc*, pe care nu mi le amintesc cuvânt cu cuvânt, dar care spunea, aproape întocmai, următoarele: “*Cine este acest tânăr care calcă cu capul ridicat, salutat ca un împărat roman de Tineretul acestei Țări, uitător de adevărații săi dascăli?*”

Iorga, marele geniu, nu avea un suflet destul de mare pentru a înțelege că era loc pentru mai mult decât o singură admirație și o singură iubire în inima tineretului Român; că în această inimă puteau să încapă și un Iorga și un Codreanu.

Situația internațională se agrava. Într-un nou discurs, și mai peremptoriu, Hitler reînnoise cererile sale relativ la cele trei milioane și jumătate de Sudeți ; Trupele Germane se concentrau la granița Cehoslovaciei. Războiul putea să izbucnească de la un moment la altul ; de la un moment la altul Poporul Român trebuia poate să fie pus în fața faptului împlinit a trecerii peste teritoriul său a Trupelor Sovietice îndrum spre bătăliile Europei Centrale. Căpitanul și Mișcarea legionară trebuiau să fie lichidați.

Nicolae Iorga a fost cel care a dat lui Carol al II-lea și lui Călinescu pretextul unei prime și imediate încarcerări a Căpitanului, în așteptarea pregătirilor și înscenărilor necesare pentru condamnarea lui Codreanu la 10 ani de muncă silnică și încarcerarea pe lungi termene a tuturor șefilor legionari pe care s-a putut pune mâna. Lucrurile s-au petrecut astfel. Cu câteva luni înainte, Iorga, în editorialul său din *Neamul românesc*, dădea alarma, într-o serie de articole, asupra acaparării comerțului de către Evrei și îndemna tineretul la crearea unui comerț românesc. Crearea unui comerț românesc făcea parte din Programul Mișcării , și, în anul 1938, Comerțul legionar ajunsese la un înalt grad de prosperitate și extensiune. Iorga, uitând îndemnul său de odinioară și orbit de ura bolnăvicioasă pe care i-a inspira căpitanul, cerea acum în alt editorial al său, desființarea prin forță a acestui comerț, pe care îl chema un simplu instrument de conspirație și de propagandă. Corneliu Codreanu indignat, cu drept cuvânt, îi trimite o scrisoare, la 26 Martie 1938, în care îl acuza de necinste sufletească. Cu puține zile mai înainte, Iorga îmbrăcase livreaa albastră a noilor Consilieri Regali, și uitând că era Iorga, ziaristul, care iscălise articolele din *Neamul românesc*, cere lui Călinescu darea în judecată a Căpitanului pentru insulta adusă unui Înalt Demnitar al Statului.

Magistratura Țării, odinioară de o totală independență, dar coruptă și subjugată de acum de Carol, ca și celelalte instituții ale Țării – inclusiv Biserica

noastră ortodoxă – l-a condamnat la 6 luni închisoare. Acesta era însă numai preludiu la infamia ce va urma : procesul în fața unui Tribunal Militar a așa zisului < *Complot legionar* >, osândirea Căpitanului la 10 ani muncă silnică, azvârlirea sa și a tuturor șefilor legionari în închisori, de unde nu vor mai fi scoși decât pentru a fi asasinați. Osândire primită în tăcere de toți oamenii de Stat români și cu bucurie de către Nicolae Iorga, care, pretinzând că ia în serios “ *descoperirea*” cuiburilor legionare și a câtorva arme de vânătoare în casele unor legionar, scria în *Neamul românesc* : “ *Numai acum putem avea o viziune completă a complotului legionăresc.* “

Cu câteva zile mai înainte fusesem informat de numirea mea ca Ministru Plenipotențiar la Copenhaga. Cu condamnarea lui Codreanu și a șefilor legionari, condamnare a cărei semnificație, din punct de vedere internațional, o pricepeam foarte bine, mi-am dat seama că nici o identitate nu mai exista între interesele României și intențiile și activitatea Regelui Carol al II-lea. Mi-am dat seama că interesele naționale nu erau apărate decât de o singură grupare politică românească, de Mișcarea Legionară. Din acel moment m-am considerat liberat de orice obligație de lealitate față de Rege, dela care, până în ultimul moment așteptasem o reîntoarcere la datorie, și m-am hotărât în deplin acord cu soția mea și cu fiul meu – intrați de câțva timp în organizația legionară – de a păstra un contact continuu cu Mișcarea, de a o consulta în ceea ce privea modul în care o puteam ajuta în eforturile sale de supraviețuire și în lupta sa pentru salvarea existenței însăși a României, ca ființă politică și națională, și de a pune la dispoziția sa toată experiența și informația ce o aveam în materie de politică externă.

Mișcarea este astfel organizată încât nu rămâne niciodată fără conducere. Cu răspunzătorii activității rămași liberi, am hotărât că trebuia să primesc numirea mea la Copenhaga, dat fiind că trimiterea mea în străinătate și libertatea de mișcare ce mi-o dădea ar fi putut fi, la un moment dat, un element extrem de util intereselor noastre. Am plecat din Țară, fără a mă prezenta Regelui, după cum Protocolul ar fi cerut-o, căci nu mi-ar fi fost posibil să-i strâng mâna. M-am oprit la Berlin, unde doream să culeg informații asupra intențiilor imediate ale Guvernului german în *Chestiunea Cehoslovacă* și să-l văd pe Hitler, dacă s-ar fi putut, fără de intermediul Legației noastre. Căpitanul Weidemann, secretarul intim al Fuhrerului, pe care l-am găsit la *Reichskanzlei*, mi-a propus să mijlocească o întrevedere cu Fuhrerul la *Berchtesgaden*, unde se afla în acel moment. Știam însă că nu s-ar fi putut păstra secretul unei asemenea călătorii și vizite, așa încât a trebui să mă mulțumesc cu făgăduința lui Weidemann că va transmite credincios grijile noastre șefului său : “ *Cu cât se agrava situația externă cu atât mai mult creștea primejdia pentru viața Căpitanului și a șefilor legionari închiși.* “

Între 12 Septembrie și 1 Octombrie 1938 se grămădesc evenimentele și se hotărăște soarta Cehoslovaciei, reduta înaintată a sovietelor în Europe Centrală. Urmează cu repeziune discursul lui Hitler la Nuremberg, misiunile Lordului Londonderry și a lui Runciman, ceel trei întrevederi ale lui Chamberlain cu Hitler și, în sfârșit, înțelegerea de la Munchen și intrarea Trupelor germane în țara

Sudeților. Paralel cu aceste întâmplări, se desfășura în Marea Britanie o luptă înverșunată în Parlament, presă și guvern, între partizanii lui beneș și cei care nu pricepeau pentru ce 7 milioane de Cehi ar avea dreptul să asuprească 3. 500 de germani. Demisia lui Duff Coper a urmat pe cea a lui Eden, cu o răsunătoare motivare. Puternice grupări politice și sociale anti-germane, ajutate foarte abil de Roosevelt , și susținute de către toate elementele oculte ale politicii internaționale, Anti-Munchenul, cu alte cuvinte se ridicase în arme, hotărât să recurgă la orice mijloc pentru a întoarce către război cursul spre pace al evenimentelor, determinat la Munchen de către Chamberlain, destul de energic pentru a-l propune, dar prea slab pentru a-l menține.

Sarcina politicianilor răzvrățiți era cu atât mai grea cu cât, atât în Franța cât și în Marea Britanie, înțelegerea din Munchen – cel mai inteligent instrument iscălit de diplomația europeană în vremurile interbelice, fusese primită de masele naționale cu un entuziasm de nedescris. Niciodată, pentru tanicele puteri ale revoluțiilor , și ale războaielor, situația nu fusese mai critică. Panica lor a ajuns la culme când s-a anunțat că un acord franco-german (similar cu cel care fusese încheiat între Germania și Marea Britanie) fusese redactat și că Ribbentrop în persoană era să vie să-l semneze la Paris. Acest moment a fost ales de Puterile Haosului, pentru asasinarea, de către evreul Herschel Grunspann, a tânărului Ernest von Rath, Consilierul ambasadei Germane din Paris. Iată comentariile lui Monzie, om politic de stânga, în cartea sa, *Ci-Devant*, asupra acestui eveniment.

“Opt noiembrie 1938. Un tânăr everu-polonez, Grunspann, a rănit mortal pe Consilierul ambasadei Germane. Cum Acordul Franco-German a fost încheiat tocmai ieri, coincidența acestei crime lasă impresia unei legături de la cauză la efect între actul diplomatic și actul criminal. Ar trebui poate să îndepărtăm orice ipoteză de complicitate politică... Cum însă, ca rezultat al acestei crime, totul poate fi repus în discuție, ne întrebăm ce mai rămâne din acest preludiv, de apropiere franco-germană. Ne vom mobiliza pentru apărarea ovreiașului asasin, ne vom bate pentru a-l preamări, după ce vom fi cotizat pentru a-i plăti avocații, pentru a scrie și publica pamflete, pentru a organiza mitinguri; sensibilitatea franceză și muncitorească va agrava acest asasinat, periculos pentru noi, periculos pentru Evreime, căci el asociază Muncitorimea evreiască la activitățile războinice ale finanței isrlaelite”

De Monzie avea dreptate în prevederile sale. Dar a fost “*sensibilitatea nord-americană*” care s-a manifestat mai zgomotos. Presa Statelor Unite s-a pus imediat în mișcare, sărbătorind “*eroul*” evreu. Reuniuni s-au organizat imediat dela New York până la San Francisco. *New York Times*, entuziasmat, anunță că “*Mai mult de 30 de mi de dolari au fost puși imediat la dispoziția lui Herschel*”. Roosevelt, cu preciziunea maniacă a piromanului, a ales acel moment pentru a rechema definitiv

ambasadorul său din Berlin, procedând astfel, fără nici o provocare, la prima rupere de legături diplomatice între țările care trebuiau să se încaiere în curând.

Asasiantul lui von Rath nu a condus însă al rezultatul dorit de cei care îl puseseră la cale. Guvernul German s-a grăbit să arate că nu considera Franța întru nimic răspunzătoare de asasinatul diplomatului său. Ribbentrop s-a dus la Paris, a semnat Acordul Franco-German și a distribuit distincții și decorații personalului spitalului unde von Rath fusese îngrijit, precum și foștilor combatanți francezi, care oferiseră sângele lor pentru transfuziile ce se făcuseră rănitului.

Tainicele Puteri făceau însă un alt Grunspann în rezervă.

O primă vizită a Regelui Carol la Londra fusese un Fiasco total. Invitat automat, ca rege domnitor, la funerariile Regelui George al V-lea, în 1936, plecase cu un Batalion întreg de Vânători, în capul căruia avea pretenția să participe la cortegiul funebru, și se prezentase ca Calais cu patru zile înainte de ziua protocolară, desemnată pentru sosirea restului invitaților. Guvernul Britanic l-a comunicat că batalionul de vânători nu era așteptat și că el personal trebuia să aștepte cuminte în Franța ziua hotărâtă. Batalionul a fost retrimis în Țară și Regele a așteptat în nordul Franței permisiunea de a-și continua călătoria, vizitând câmpurile de bătălie, pentru a-și găsi o ocupație. La Londra, neajunsurile și umilințele au continuat: Regina Mary nu a consimțit să-l primească; presa și-a bătut joc de expediția sa militară, precum și de un personaj misterios, pe care îl numea <<masseorul Regelui>> și care îl urma pretutindeni, în costum național românesc. Singurele puncte mângâietoare ale acestei căsătorii fuseseră recepția rezervată Regelui în gara Calais de către francmasoneria locală, în odăjdii, și adunarea în grabă de către Banca Națională a tuturor devizelor ce se aflau pe piața Bucureștiului și în cuferele băncilor pentru a fi remise Regelui, în momentul plecării sale, pentru cheltuieli de călătorie.

Atitudinea Londrei față de Carol s-a schimbat însă subit și total în aceste zile de destin. La o săptămână după asasinarea lui von Rath, la 15 Noiembrie 1938, spre mirarea multora, Carol merge în vizită oficială la Londra, primind o invitație specială din partea Guvernului Britanic. La 28 Noiembrie Carol s-a reîntors în Țară. În chiar noaptea reîntoarcerii sale, a avut loc o lungă întrevvedere cu Călinescu și cu Gavrilă Marinescu, cărora le-a dat ordinele cuvenite. Douăzeci și patru de ore mai târziu, în noapte Sfântului Andrei, 29/30 Noiembrie 1938, Codreanu era asasinat în Codrii Tâncăbeștiului de către călăii Regelui.

O explozie de bucurie a scuturat presa internațională la vestea: uciderii căpitanului *Times* din Londra și *Times* din New York strigau : “ *Bine ați făcut !* ” Ward Price, cunoscutul publicist englez, care a vizitat pe Carol câteva zile după acest asasinat, declara: “ *Am fost impresionat de atitudinea sigură și energică a Regelui, pe care ne obișnuisem în Anglia, să-l considerăm om de caracter puțin serios* ”. Ministrul Marii Britanii la Praga s-a crezut obligat să facă o vizită de felicitare ministrului nostru, Radu Curtzesu. “ *a fost un mare act de curaj* ”, i-a zis el. Astăzi încă, acest act mișelesc este povestit în diferite cărți și publicațiuni franceze,

britanice și germane. Sub inspirația unor români ce nu au priceput că păcatul teribilei crime cade astăzi și asupra lor – cu amănunte mincinoase sau cu uitări socotite, pentru a micșora sau chiar a ignora vina lui Carol al II-lea. Vom sfârșii acest capitol povestind uciderea Căpitanului, astfel cum am trăit-o și astfel cum s-a întâmplat.

Eram întorși la Copenhaga, după un scurt concediu; în acea amiază lăsasem pe soția mea și pe fiul meu ascultând muzică ușoară de după prânz. Odihneam puțin, când fiul meu a intrat galben ca ceara în odaie, abia putând vorbi. “*l-au omorât pe Căpitan*” îmi strigă el, cu pieptul greu de lacrimi. Între un vals și un jazz, radio-emisiunea se întrerupsese un moment pentru a anunța că Corneliu Codreanu cu treisprezece alți legionari fuseseră împușcați, pe când erau mutați dintr-o închisoare în alta, în urma unei <<încercări de evadare>>. Îndată după această comunicare, muzica a reîncepu. Zece luni mai târziu, când Călinescu, ucigașul Căpitanului, a fost executat, cei nouă legionari răzbunători, înainte de a se preda poliției de bună voie, au ocupat cu forța postul de Radio București, au întrerupt și ei pentru o clipă muzica ușoară, pentru a vestii Țării: “**CĂPITANUL A FOST RĂZBUNAT.**”

Urmează mărturia jandarmului Sârbu, făcută în fața *Comisiei investigatoare a Curții de Casație* din București, în Noiembrie 1940:

“Am plecat în noapte aceea din București, cu două mașini-dube, dela prefectura de poliție. Eram însoțiți de maiorii de jandarmi Dinulescu și Macoveanu”

“Ajunși la Râmnicu-Sărat am tras la Legiunea de jandarmi. Aici, Maiorii Dinulescu și Macoveanu au luat contact cu Maiorul, de origine evreu, Scarlat Roșianu, Comandantul Legiunii de Jandarmi din Râmnicu-Sărat.”

“În lipsa unui ordin precis, jandarmii n-au mai luat pe legionari. Am fost băgați toți jandarmii în mașini. Imediat ne-am întors spre bucurești, dar în același timp sosește din urmă maiorul Dinulescu care ne-a dat ordinul răstit : înapoi la Râmnicu-Sărat.”

“Ne-am întors, dar ne-a oprit în comuna Bălțați, la câțiva kilometri de Râmnicu-Sărat, unde am fost cantonați pe timpul nopții. Aici ni s-a dat vin de băut, țigări scumpe și gustări alese.”

“În zorii zilei, am pornit spre Râmnicu-Sărat.”

“Ajunși la închisoare, am fost băgați toți jandarmii într-o celulă, unde maiorii Dinulescu și Macoveanu ne-au dat instrucțiuni asupra modului cum aveam să executăm pe legionari.”

“Punând în genunchi pe șoferul mașinii, i-au aruncat un ștreang după gât, pe la spate, arătând cât de ușor se poate executa astfel. ”

“Totul a fost gata în câteva minute. Jandarmii au ieșit apoi câte unul afară, în curtea închisorii, și fiecăruia I s-a dat în seamă un legionar.”

“Mie mi-a dat pe unul mai voinic, mai înalt. Am aflat mai târziu că acesta era Căpitanul, Corneliu Zelea Codreanu.”

“I-am dus apoi la mașini. Aici, legionarii erau legați cu mâinile de banca din spate, iar cu picioarele de partea de jos a băncii din față, în așa fel că nu se puteau mișca nici într-o parte nici într-alta.”

“Așa au fost legați zece legionari într-o mașină și patru în cealaltă.”

“Eu am fost în prima mașină, în cea cu zece legionari, în spatele Căpitanului, și fiecare jandarm era așezat în spatele legionarului ce-l fusese încredințat.”

“În mâini aveam ștreangurile.”

“Am pornit. În mașina mea era maiorul Dinulescu, iar în cealaltă, maiorul Macoveanu.”

“Era o tăcere de mormânt, căci nu aveam voie să vorbim, nici noi între noi, jandarmii, și nici legionarii între ei. Ajunși în dreptul pădurii Tâncăbești, maiorul Dinulescu care stabilise cu noi, printr-un cod de semnale, momentul execuției, a aprins la un moment dat lanterna sa electrică, stingând-o și așezând-o iarăși de trei ori.”

“Era momentul execuției, dar nu știu de ce n-am executat nici unul. Atunci maiorul Dinulescu a oprit mașina, s-a dat jos, și s-a dus la mașina din spate.”

“Acolo maiorul Macoveanu fusese mai autoritar, legionarii erau executați.”

“Căpitanul și-a întors puțin capul către mine și mi-a șoptit : <Camarade, dă-mi voie să le vorbesc camarazilor mei>. Dar, în aceeași clipă, mai înainte ca el să fi terminat această rugămintă, maiorul Dinulescu a pus piciorul pe scara mașinii și pășind înăuntru, cu revolverul în mână, a rostit printre dinți: <Executarea!>”

“La aceasta, jandarmii au aruncat ștreangurile...”

“Cu perdelele trase, mașinile și-au continuat drumul până la Jilava.”

“când am ajuns, erau orele 7 dimineața. Aici ne așteptau : Colonelul Zeciu, Dan Pascu, Comandantul Închisorii, Colonelul Gherovici, medicul legist, Locotenent-colonelul Ionescu și alții.”

“Groapa era făcută.”

“Trași din mașini, legionarii au fost așezați apoi cu fața în jos și împușcați în spate, pentru a se simula astfel împușcarea pe la spate, în timpul evadării de sub escortă.”

“După aceasta, au fost aruncați în groapa comună.”

“La câteva săptămâni însă, aceiași jandarmi, tot noi, am fost aduși din nou la Jilava, și desfăcând groapa, am aruncat peste ei o soluție dizolvantă și arzătoare, cincisprezece damigene de vitriol. ”

“După aceasta, am fost puși să dăm declarații, încât legionarii, fugind de sub escortă, au fost împușcați.”

“Apoi am fost adunați într-o încăpere a Închisorii Jilava, unde Colonelul ne-a ținut un discurs, spunându-ne : “V-ați făcut datoria, voi nu sunteți asasini de rând.”

“La câteva zile după aceasta, eu am fost chemat în cabinetul colonelului Gherovici, care văzându-mă, mi-a spus :

“Tu ești voinic, ai fi putut să omori trei deodată. ” Mi-a întins apoi o hârtie pe care aveam s-o semnez spunând că am primit suma de 20.000 lei drept ajutor de boală. I-am răspuns că <nu sunt bolnav, domnule Colonel >. Colonelul mi-a răspuns < Mă, sârbule, nu vezi cât arăți de rău și să-ți păstrezi gura, căci altfel ți-o astup cu pământ> , arătându-mi cu mâna un pistol Mauser pe birou. Am fost trimis apoi, ca și ceilalți jandarmi, în concediu. “

ne putem închipui pe Carol și pe fiitoarea lui – educatorii bietului Mihai – așteptând încordați, în noaptea Sfântului Andrei, vestea sugrumării Căpitanului și camarazilor săi, vestea care pe care Călinescu sau Gavrilă Marinescu nu au lipsit, desigur, să o ducă personal la Palat.

Uitând pentru o clipă greața și mânia ce vor zbugiuma sufletul oricărui adevărat Român, pentru generații întregi, de câte ori va fi pomenit *Măcelul din Pădurea Tâncăbești*, să ne întrebăm de ce a fost ales sugrumatul, atât de greu de săvârșit în împrejurările aceluși măcel, ca mod de execuție, în loc de glonțul în ceafă, atât de obișnuit și de ușor, cu atât mai mult cu cât, un ceas după aceea, pentru a simula evaziunea, trupurile lor fără viață au fost ciuruite de gloanțe ?

Răspunsul nu l-am găsit ; dar iată ceea ce oricare din noi poate citi în TALMUDUL BALBI (< *Sanhedrin* > VII, Fol. 52 b, 53 a, Traducerea germană de Lazarus Goldschmidt, p 225) :

“De câte ori se vorbește în Lege de ucidere, vei alege sugrumarea... Aceasta nu fiindcă este mai ușoară, dar fiindcă atunci când Legea zice uciderea, fără altă deslușire, se poruncește sugrumarea. “

Coincidența nu se oprește aicea. Într-adevăr, toate amănuntele ce același *S a n h e d r i n* ni le dă asupra modalității prescrise pentru săvârșirea sugrumării corespund întocmai cu cele urmate în cele două tragice autobuze, cu o singură

deosebire : *Talmudul* cere ca picioarele osândiților să fie îngropate în pământ până la glezne ; jertfele călăului Carol al II-lea aveau gleznelor legate de banca din față.

Împrejurul cadavrelor apar hienele. Prezent este deci Prost, cu povestea sa asupra procesului Căpitanului :

Cât privește fondurile de care a dispus Codreanu, toți se mărginesc să spună că simplele cotizații nu ar fi fost suficiente pentru acoperirea cheltuielilor organizației și că, în mod evident, Căpitanul s-ar fi procurat bani și pe alte căi ; asupra acestui punct, Comisarul Guvernului nu s-ar fi arătat prea curios ; este de notorietate publică faptul că Ministerul de Interne , și regele, și Malaxa și Hitler i-au dat copioase subvenții lui Codreanu.”

Câte izvoare indicate, tot atâtea bine socotite fantasmogorii. De notorietate publică era dimpotrivă grija cu care Codreanu se menținuse la adăpostul oricărei influențe financiare, mulțumindu-se strict cu banii pe care îi aduceau jertfele personale ale zecilor de mii de partizani ai săi. Scrupulele sale în această privință mergeau atât de departe încât mă rugase să-I dau o bună idee relativ la un dar ce vroia să facă Hitler, pentru a acoperi cheltuielile făcute de Căile Ferate germane cu prilejul transportării sicriilor lui Moța și Marin.

CAPITOLUL XI

ASASINAREA LUI CORNELIU CODREANU ȘI RĂZBOIUL

Uciderea lui von Rath nu fusese decât o îndrăzneată dar greșită încercare de provocare la război, din partea forțelor Anti – Munchenului. Cu uciderea lui Codreanu însă, aceste forțe repurtaseră o netăgăduită victorie, care l-a silit pe Hitler la cea mai neplăcută și problematică hotărâre a vieții sale politice, o hotărâre încărcată cu cele mai primejdioase urmări.

Istoricul britanic Trevor-Roper, dela Universitatea din Oxford, un investigator oficial al documentelor capturate Guvernului Socialist-Național, a scris :

“ S-a spus că adevăratul război al lui Hitler a fost împotriva Apusului și că s-a hotărât a lupta împotriva Rusiei numai pentru a rupe blocusul ce Alianții îl impuseseră Germaniei ; că războiul împotriva Rusiei a fost numai o neplăcută necesitate tactică în lupta cea serioasă împotriva Apusului...Au cred că adevărata luptă a lui Hitler era împotriva Răsăritului.

“În < Mein Kampf > și în cartea de politică externă pe care a scris-o în 1925, Hitler și-a exprimat visul său, al unei alianțe cu Marea Britanie, care ar fi neutralizat opoziția franceză și ar fi permis cucerirea Răsăritului de către Germania. Războiul care a izbucnit în 1939 a fost declarat de Marea Britanie. Hitler ar fi făcut orice pentru a evita această diversiune în spatele său...Războiul din Apus a fost pentru Hitler un război impus.

“Cât de deosebită era atitudinea lui Hitler față de Rusia ! A fost desigur o perioadă de înțelegere. A fost un strigăt de bucurie că Hitler s-a scuturat, în sfârșit, de acest iritant expedient : “ contrariul cu tot trecutul meu, cu ideile mele, și cu fătăduințele mele anterioare. “

Niciun cititor al lui *Mein Kampf* nu avea nevoie de demonstrația profesorului Trevor Roper pentru a ști : 1) că Hitler a căutat cu patimă prietenia Marii Britanii, oferindu-se chiar formal să apere imperiul Britanic în ziua în care s-ar afla în primejdie ; 2) că el considera că numai Germani “idioti sau trădători” se mai puteau gândi la o revendicare a granițelor germane occidentale de dinaintea Primului Război Mondial ; 3) că toate visurile și ambițiunile sale se îndreptau spre răsărit, unde era convins că Germania își va găsi destinul ; 4) că nu a privit nici odată posibilitatea unui război cu Franța decât dacă această țară, sărindu-I în spate,

oarbă propriilor ei interese, s-ar fi opus la acea expediție împotriva Rusiei Sovietice, care era țelul întregii sale pregătiri, întregii ale gândiri și a întregii sale vieți.

Când, la sfârșitul lui Iulie 1940, Carol, care cedase fără luptă Sovietelor Basarabia și Nordul Bucovinei, trimisese pe Gigurtu, pe atunci Președinte de Consiliu, și pe Mihail Manoilescu, predecesorul meu la Ministerul Afacerilor Străine, care mi-a povestit incidentul, la Berghof, pentru a câștiga bunele grații ale lui Hitler, cei doi demnitari încercaseră să convingă pe Fuhrer că România, sub Carol, ajunsese să adopte un ideal politic și social foarte aproape de cel național-saocialist. Hitler le-a răspuns că un ideal era într-adevăr un admirabil factor în viața politică a unei țări, a unei mișcări sau a unui om; și ca exemplu le-a dat, cu cele mai mici amănunte, istoria Mișcării Legionare, sfârșind cu uciderea lui Codreanu și cu aceste cuvinte: *“Ceea ce nu voi ierta nici odată regelui vostru este faptul de a mă fi silit să-mi schimb politica față de Rusia Sovietică.”*

Hitler știa ce spune. În planul de încercuire, imobilizare și distrugere a Germaniei socialist-naționale planul Barthou-Beneș-Titulescu, România ocupa un loc hotărâtor. O cooperare militară a Sovietelor cu aliatele lor, Franța și Cehoslovacia, nu se putea nici măcar imagina fără cooperarea României. O rezistență armată din partea ei, la trecerea Trupelor Sovietice, ar fi obligat imediat Armatele Polone să inter în acțiune; agresiunea sovietică reprezentând un *“casus foederis”* fundamental al *Alianței Româno-Polone*. Iugoslavia ar fi intrat foarte probabil în luptă și ea alături de apărătorii Europei Centrale, I Ungaria, împinsă de Germania, ar fi făcut-o și ea fără nici o îndoială. Singura adeziune a României putea de făgăduinței de intervenție a Sovietelor alături de Franța și Cehoslovacia, vreo valoare politică și militară oarecare.

Hitler știa foarte bine că în România toți factorii politici abdicaseră în mâinile lui Carol. Lovitura de Stat fusese concepută în vederea chestiunii externe; era în urma presiunilor cercurilor de stânga franceze și britanice că Guvernul Goga fusese alungat. Singurii miniștri dina cel guvern care fuseseră păstrați în guvernul patriarhului Miron Cristea erau cei care se declaraseră credincioși politicii alianțelor din Primul Război: Călinescu și Antonescu. Hitler știa foarte bine că un singur grup politic important, că nu mai mișcarea legionară, tânără, dinamică, eroică, dispusă la toate sacrificiile se ridica împotriva lui Carol, în chestiunea precisă a raporturilor cu Uniunea Sovietică. O știa cu atât mai bine cu cât Corneliu Codreanu, de repetate ori, declarase că Tineretul Român se va împotrivi cu armele oricărei încercări a Sovietelor de a călca peste teritoriul nostru.

FAPTUL CĂ REGELE CAROL A UCIS PE CORNELIU CODREANU 36 DE ORE DUPĂ REÎNTOARCEREA SA ÎN ȚARĂ DELA LONDRA, UNDE FUSESE CHEMAT PENTRU A PRIMI SFATURILE ȘI PORUNCILE FORTELOR AL CĂROR ROB ERA, PRIN PATIMILE, CUPIDITATEA ȘI AMBIȚIUNILE SALE, NU PUTEA ÎNSEMNA DECÂT UN LUCRU: ANTI-MUNCHENUL TRIUMFASE. CU STATELE UNITE ÎMPINGÂND AL RĂZBOI ȘI CU FRANȚA TÂRÂTĂ SPRE EL, MAREA BRITANIE SE PREGĂTEA DE

RĂZBOI ȘI ROMÂNIA ÎȘI DĂDUSE CONSIMȚĂMÂNTUL LA ACEST PLAN; ÎNTELEGERE INDISPENSABILĂ ÎN DISPOZITIVUL GENERAL DE ACȚIUNE AL ACESTEI FORȚE.

Față de primejdia noii situații, primejdie a cărei urgență și gravitate erau indicate prin asasinatul precipitat al Căpitanului, Hitler a luat în grabă două hotărâri: 1) o hotărâre militară, ocuparea Cehoslovaciei, care punea diviziile sale blindate la o noapte de marș de terenurile petrolifere românești și la 24 de ore de Gurile Dunării; 2) o hotărâre politică, menită a torpila *Alianța Franco-Ceho-Sovietică*: pregătirea unui acord militar și economic cu principalul său adversar cu Rusia Sovietică.

Îndată după asasinarea Căpitanului și a celor 13 camarazi ai săi, a început o nouă goană după legionarii rămași în libertate și după legionarii cei mai cunoscuți. Supraviețuitorii *Războiului Civil din Spania*, din ierarhia supremă a mișcării, erau de multă vreme deja închiși la Râmnic sau împrăștiați în celelalte închisori: Văcărești, Doftana, Jilava. Vor fi printre cei dintâi măcelăriți în viitoarea noapte a Sfântului Bartolomeu. Cei care se hotărâseră să rămână în Țară, găsiseră un adăpost trecător în case nelegionare de Români dreپți și fără frică. A fost într-o astfel de casă că fiul meu m-a condus la o întâlnire cu Guță Pavelescu, care prin sistemul de organizare a legiunii, rămăsese răspunzător în București, de activitatea legionarilor. Guță Pavelescu, care trebuia și el să fie ucis vreo 10 luni mai târziu, ceruse să mă vadă pentru a-mi pune întrebarea : ”*Cum răspundem?*”

Dacă aș fi știut atunci, cum am aflat vreo câteva zile mai târziu, hotărârea pe care Hitler o considerase pentru un moment, la primirea veștii asasinării căpitanului, nu aș fi șovăit poate, să dau lui Pavelescu răspunsul pe care îl aveam în minte. Dar nici astăzi nu știu dacă provocarea războiului, care a izbucnit numai trei ani mai târziu, Războiul din Răsărit ar fi salvat sau nu țara mea și civilizația occidentală, astăzi rostogolindu-se spre prăpastie.

În drum spre Copenhaga, la începutul lui Decembrie 1938, m-am oprit la Varșovia și Berlin. În Varșovia, Arcziczewski, atunci Sub-secretar de Stat la Externe, mi-a comunicat că Guvernul Polonez dăduse ordinele necesare pentru primirea cordială și ușurarea tranzitului legionarilor, care după instrucțiunile date de mișcare, se îndreptau spre Germania. M-a informat însă și de intenția Guvernului său de a reînnoi <prematur > *Pactul de Neagresiune c Uniunea Sovietică*. Arcziczewski nu părea mai fericit decât mine de această hotărâre care constituia, de fapt, o provocare față de Germania și nu aducea Poloniei nici o garanție mai mult relativ la securitatea ei.

În Berlin am putut sta de vorbă din nou cu Căpitanul Weidemann. Indignarea Fuhrerului, care se afla ia la Berchtesgaden, a fost atât de mare, mi-a fost Căpitanul Weideman că s-a gândit un moment să dea ordin trupelor să înainteze imediat prin Ungaria spre România, dar că a trebuit să se mulțumească cu rechemarea ministrului său din București. După cum s-a aflat mai târziu, au fost

insistențele generalilor care l-au făcut pe Hitler să-și schimbe intențiile. În cartea intitulată *Testamentul lui Hitler*, unde conversațiile sale cu Borman, în ultimele zile ale războiului sun consemnate cu o vădită autenticitate, Hitler amintește aceste momente și regretă că nu a început războiul atunci când relațiile sale cu Polonia erau încă relații de prietenie, și putea nădăjdi să o aibe, alături de el.

Noi credem că Hitler și nu generalii avea dreptate și că, fără de pretextul polon, nici Guvernul francez, nici Guvernul englez nu ar fi îndrăznit să ceară poporului lor sacrificiul unui război împotriva Germaniei, oricare ar fi fost presiunile Puterilor Anonime și a guvernului lui Roosevelt, identificat cu ele.

Momentul de mânie trecut, Hitler s-a hotărât să adopte, față de politica lui Carol și a sfetnicilor acestuia, o atitudine de pretinsă ignorare a nădejdlor ce le nutreau, a scopurilor și uneltirilor lor ascunse, și de a trage din această atitudine toate foloasele economice pe care Regatul Român, cu marile sale bogății, i le putea oferi. Deja după odiosul proces și osândirea Căpitanului, cu vreo câteva săptămâni înainte de plecarea lui Carol la Londra, Hitler îi trimisese, spre mirarea multora, o telegramă de felicitare cu prilejul zilei sale de naștere; telegramă urmată, ce e drept, de o Misiune economică germană.

Douăzeci de zile după asasinarea lui Codreanu, Grigore Gafencu este numit Ministru al Afacerilor Străine, post pe care îl va păstra până la 1 Iunie 1940, câteva săptămâni înainte de ocuparea Basarabiei de către Soviete, pentru a pleca câteva săptămâni mai târziu ca ministru plenipotențiar al României la Moscova. Ministeriatul său fusese cel mai nefast intereselor noastre, din toate câte îl precedaseră dela dispariția lui Titulescu. Acest ministeriat corespunde cu lungă și stupida încercare de a înșela Berlinul asupra adevăratelor intenții ale guvernelor lui Carol. Sir Reginald Hoare, Ministrul Mării Britanii la București, cu care în scurta mea trecere pe la palatul Sturdza, mă înțelegeam destul de bine în cursurile dimineții și foarte rău după prânz, mi-a povestit el însuși că preparativele de distrugere a instalațiilor noastre petrolifere și de blocare a Porților de Fier se făcuseră de acord cu Carol al II-lea și cu Ministrul său al Afacerilor Străine, și le puneau la cale cu specialiștii săi și cei francezi; pe când, pe de altă parte, Carol și cu ai săi credeau că amăgeau pe Hitler și pe Mussolini organizând Partidul Unic FRN, pe modelul Partidelor Socialist-Național și Fascist, îmbrăcând până și pe Iorga și pe Argetoianu în uniforme de ușier de hotel de prima categorie, făcându-I să salute *<la la romaine >*, înregimentând Tineretul, care nu era în închisoare, în Straja Țării, organizație care pretindea să echivaleze cu cele similare ale Tineretului din Germania și Italia.

“Carol – ne spune prost – s-a consacrat înregimentării tineretului pentru a suscita în acesta amorul patriei. “ Să mă ierte cititorul, dar o astfel de afirmație din partea unui străin care a trăit 20 de ani în România, este o adevărată măgărie. Tineretul Român nu avea nevoie de lecții de patriotism; și nu era Carol al II-lea (cu sângele acestui tineret pe mâini, preocupat în acel moment cu confiscarea averii lui Auschnitt și alte jafuri, și în ajun de a preda vecinilor fără luptă patru provincii ale Țării) omul

capabil de o asemenea lecție. Scopurile lui Carol erau altele : a simula o înclinare spre partidele naționaliste din Germania și Italia pentru a masca uneltirile sale ostile acestor Țări și a înșela Tineretul Român cu o organizație care pretindea să prezinte aceleași idealuri ca și Mișcarea Legionară. Această încercare de caracter și organizare pur polițienească a dat greș în ambele sale scopuri. Nu Berlinul și Roma au fost înșelați ci Țara Românească ; iar în cea ce privește Tineretul Țării , să ascultăm pe Prost în alt moment al său de semi-luciditate :

“ Ar fi fost iluzorie speranța că Straja Țării va putea concura cu succes Mișcarea Legionară. Legionarii aveau sentimentul apartenenței la o elita ; organizația lor semi- secretă nu admitea intrarea oricărui guguștiuc ; portul cămășii verzi era precedat de o inițiere cu caracter religios ; legionarii aveau conștiința participării la o lupta al cărei succes trebuia să-i ducă la glorie și la profit : de aici venea mândria și zelul lor remarcabil. Straja Țării era departe de a putea propune un astfel de ideal bieților școlar, care nu se înscriau decât pentru că erau obligați să o facă. “

Ceea ce Prost pretinde că nu știe, este că legionarii luptau și mureau, înfruntând toate prigoanele, asasinatele individuale și măcelurile în masă, pentru gloria și profitul Țării, nu pentru al lor personal. Luna Martie 1939 va vedea moartea lui Miron Cristea *Patriarhul-diavol*, care acoperise cu sfintele sale veșminte toate nelegiuirile, toate omorurile stăpânului său, și promovarea lui Armand Călinescu la scaunul de Prim –Ministru ; va vedea apoi ocuparea Boemiei de către germani, proclamarea independenței Slovaciei, reocuparea de către Germani a vechiului lor teritoriu al Memelului, luarea Madridului de către Franco și adeziunea Ungariei la *Pactul Anti-Comintern*. În primele zile ale lui Aprilie, Italia, setoasă de a ocupa și ea ceva, se azvârlise asupra micii Albanii, alegând ziua Vinerii Mari, pentru că era și cea când Regina Geraldina aștepta un prunc, și atenția Regelui Zogu și a Poporului Albanez era îndreptată spre alte griji decât cele militare.

Bucureștii erau înmărmuriți. La 17 Martie, un Consiliu de Coroană hotărăște rezistența armată la orice agresiune din orice parte ar veni. În același timp, se poruncește o încercare de mobilizare generală, încercare care s-a terminat într-un fiasco total. Toate lipsurile Oștirii au ieșit deodată la iveală. Soldații care nu aveau arme , nici îmbrăcăminte au fost retrimiși îndată la vatră.

Măsurile de securitate politică care au fost căutate și luate la acea epocă au fost și mai dezastruoase încă pentru Țară decât starea de nepregătire în care se menținuseră trupele noastre în acele vremuri amenințătoare. Vorbesc despre zadarnicele garanții pe care emisarii Guvernului nostru le negociau tainic la Londra și Paris, pentru a le primi cu un simulacru de surprindere, ca un dar necerut ; manevra nu a înșelat pe nimeni la Berlin și Londra, după cum o dovedeau articolele ironice care apăreau în presa germană în urma ședinței Parlamentului Britanic,

unde aceste garanții au fost anunțate...sub titluri care aminteau jocul *<de-a baba oarba >* -*Attache winkt mit dem Taschentuch, etc.*

Zic <zadarnice >, fiindcă aceste garanții, distribuite și Varoviei, cu bună știință a negociatorilor, a ministrului lor, a guvernului și a regelui, **NU PRIVEAU GRANITELE NOASTRE RĂSĂRITENE , NICI CELE RĂSĂRITENE ALE BIETEI POLONII**, după cum a declara-o puțin mai în urmă, dela aceeași tribună, Butler, pe atunci Sub-Secretar de Stat la Externe.

Zic < cu bună știință >, fiindcă este imposibil de conceput că trimișii noștri speciali și miniștrii noștri acreditați să fi fost atât de proști pentru a nu întreba dacă Basarabia și Bucovina erau și ele cuprinse în garanția oferită. Și aici, cred necesar, de a desluși încă odată simțămintele, motivele, raționamentele care stăteau în spatele celor două școli ale politicii noastre externe ; cea a politicianilor noștri profesioniști și a diplomaților docili, adepți și continuatori ai politicii lui Titulescu, și cea a întregului popor, a persoanelor de bun simț, și de independență de gândire, care vedeau în această politică o amenințare de moarte pentru țara lor.

Pentru noi :

- 1) Primejdia, nu numai pentru Țara Noastră, dar pentru Europa întreagă, nu era Germania, ci Rusia Comunistă.
- 2) Împotriva acestei primejdii era evident că nu ne puteam rezema pe acele țări sau acele guverne supuse Puterilor Anonime, care fuseseră *<nașii >* Revoluției Bolșevice, care o salvaseră de multe ori dela piere, care porunciseră predarea lui Kolceak, care făcuseră totul pentru a salva regimul lui Bela Kuhn, care ajutaseră forțele comuniste în regimul civil spaniol, care o introduseră pe aceasta la Liga Națiunilor, în locul Germaniei, silită să plece.
- 3) Mica Înțelegere și Înțelegerea Balcanică nu reprezentau în ochii noștri nici o garanție. Nu aveam nevoie de Cehoslovacia pentru a ne apăra de revendicările iredentiste ungare, ori de Turcia pentru a ne apăra de Bulgaria. Alianța cu Cehoslovacia reprezenta pentru noi sarcini și primejdii străine intereselor noastre, cu atât mai grele cu cât Praga nu pierdea nici un prilej pentru a provoca marea sa vecină de la Nord.
- 4) Revendicările ungare nu reprezentau pentru noi o adevărată primejdie decât dacă ar fi fost susținute de Guvernul german. Respingerea repetată a propunerilor germane, de garanție a fruntariilor noastre, a fost deci o adevărată crimă împotriva securității patriei, cu *atât mai mult că această garanție privea și hotarele noastre răsăritene și nu era legată de nici o altă condiție decât de aceea de a apăra și noi aceste granițe în ziua în care ar fi fost amenințate.*
- 5) Împotriva uriașei primejdii ruso-comuniste o singură putere în lume putea să ne apare, nu numai pe noi, dar și Europa și lumea întreagă, și aceasta

era Germania ; Germania înarmată până în dinți, restabilită în statutul ei politic și militar antebelic ...Cine crede că greșeam să privească o hartă politică de astăzi a Europei, Asiei, Africei, Oceaniei, și să nu treacă cu vederea că, în America, Rusia Comunistă întreține garnizoane în Cuba, fără ca Statele Unite să îndrăznească să le alunge.

- 6) Argumentul adversarilor noștri , a fidelității către foștii aliați din Primul Război Mondial, credem că nu era sincer sau că era lipsit de orice gândire mai adâncă. Războiul contra Germanie, către care anumite clici anti-germane sau pro-sovietice încercau să arunce Popoarele Francez și Britanic, nu era războiul Franței sau Mării Britanii. Importante și puternice grupuri politice o știau foarte bine în aceste două țări și se opuneau și ele războiului uneltit de Puterile Anonime, războiul dărâmării Imperiului Britanic al celui Francez, războiul eclipsei definitive a celor două țări ca mari puteri, războiul unei scurte pseudo-hegemonii nord-americeane.
- 7) Fidelitatea către foștii noștri aliați ar fi cerut dimpotrivă, să întrebuițăm toată influența noastră pentru a-i îndepărta dela drumul nefast pe care-l aleseseră. Aceasta era cu atât mai adevărat în ceea ce privea Polonia, expusă la aceeași primejdie, și față de care aveam nu numai datoria, dar și dreptul de consultare și de sfat. Drept și datorie pe care ne-am ferit mișelește de a le exercita, când, în momentul suprem al conflictului germano-polonez, ambasadorul nostru la Varșovia, Franasovici, primind ordinul de a-și părăsi postul, a plecat la Paris, de unde nu s-a mai întors.
- 8) În ceea ce privește argumentul de ultimă oră al *Pactului Ribbentrop – Molotov*, noi credem că nici astăzi nu poate fi invocat în mod cinstit. Hitler n-a dorit nici odată un război cu Polonia, nici cu Franța sau cu Marea Britanie ; războiul pe care-l dorea era cel care ar fi zdrobit Comunismul și deschis imensele posibilități ale Răsăritului expansiunii, hărniciei și întreprinderilor poporului său. Apusul știa foarte bine că acum *apropierea germano-rusă*, provocată de încercările anglo- franceze de a câștiga Rusia comunistă ca aliată împotriva Germaniei, nu era decât o apropiere trecătoare, *une rusc de guerre* de ambele părți. Se știa foarte bine că războiul ce începuse va sfârși cu sovietele luptând alături de puterile apusene ; fapt care explică de ce nu s-a declarat războiul Uniunii Sovietice, cu toate că, împreună cu Germania, se azvârlise asupra Poloniei, și pentru care motiv nu ne-au fost garantate granițele noastre răsăritene, nici cele ale Poloniei.

S-a dat explicație la politica noastră anti-germană în aceste vremuri premergătoare Războiului al Doilea Mondial, faptul că stipulațiile secrete ale *Înțelegerii Ribbentrop- Molotov* permiteau ocuparea Basarabiei de către Ruși. Pentru Hitler, care știa că trupele sale vor alunga pe cele rusești nu numai din Basarabia ci și din toată Ucraina, o stăpânire momentană a Basarabiei și a Bucovinei, această

ocupare a fost o tragedie mai mare decât cele pe care aceste ținuturi le-au dat în cursul zbuciumatei istorii a moldovei. **RĂSPUNDEREA ACESTEI TRAGEDII O AU, ÎNAINTE DE TOATE, FACTORII RĂSPUNZĂTORI AI POLITICII NOASTRE EXTERNE DIN 1931 PÂNĂ ÎN 1939.**

Germania ne oferise în 1934 de a garanta toate hotarele noastre, inclusiv, și mai ales, hotarele noastre răsăritene, cu singura condiție ca să ne legăm a le apăra noi înșine, oferindu-ne, în același timp, de a ne înarma, în vederea acestei apărări. Această propunere, vădit sinceră, urmată de altele, tot atât de sincere, dat fiind că ele corespundeau cu interesele și cu intențiile Germaniei, le-am respins cu dispreț.

Pactul Ribbentrop – Molotov s-a încheiat la 23 August 1939. Călătoria lui Gafencu la Berlin, Paris, Londra și Roma avusese loc însă cu cinci luni mai înainte. Pierderea nu numai a Basarabiei și a unei părți din Bucovina, dar și aceea a inimei Ardealului a fost consecința directă a activității Ministrului Nostru de Externe, în timpul acestei călătorii-dezastru. Fuhrerul știa că în războiul inevitabil cu Rusia Sovietică el nu putea avea aliat mai important, și din punct de vedere militar și din punct de vedere economic, decât România. Nici Italia nici Ungaria nu ar fi putut înlocui cei 800.000 de combatanți, pe care România întregă îi putea oferi, nici bogățiile sale miniere și agricole. Interesul său vădit era de a da < *factorului român* > toată valoarea sa. O ultimă încercare în această privință a făcut-o cu prilejul călătoriei lui Gafencu. A fost o mare greșală din partea sa – o greșală pe care Germania a plătit-o scump de a pedepsi România fiindcă această încercare dăduse greș ; prin aceasta au fost ignorate toate izvoarele de energie națională care existau în țara noastră. Dar a fost o crimă din partea lui Carol și a miniștrilor lui, de a-i da prilejul să comită o asemenea greșală.

Când, spre mijlocul lui Aprilie, Hitler a invitat pe Gafencu la Berlin, a fost din partea lui o încercare mai mult de a-și asigura cel puțin o prietenească neutralitate din partea României în amenințătoarele clipe pe care le trăia Europa și, poate chiar, de a câștiga colaborarea acestei Țări de 20 de milioane de locuitori și de importante bogății naturale...Ministrul nostru al Afacerilor Străine plecase în această călătorie – după cum evenimentele au dovedit-o – cu ferma hotărâre de a o consacra unui program politic absolut contrariu nădejdilor Fuhrerului și cu copilărească intenție de a ascunde jocul său pro-aliat și anti-german, sub mascarada uniforme albastre și a < partidului unic > pseudo-naționalist, organizat de poliția lui Carol.

Dela Berlin Gafencu a trecut la Paris și la Londra, unde *pestelcuța de piele* de purcel și insignele cabalistice corespunzătoare gradului său în francmasonerie au înlocuit uniforma în chestiune. Dacă Berlinul nu a aflat îndată ce s-a negociat acolo, ar fi putut-o afla în tot cazul, și foarte precis, când a urmărit și descoperit pas cu pas pregătirile de sabotaj militar și economic ce începuseră să fie puse la cale, la reîntoarcerea lui Gafencu la București, cu echipele de distrugere franco-engleze, sub experta direcție a lui Vanger, om de multiple naționalități.

Guvernul German a aflat însă imediat, prin Guvernul Italian, neghioabele încercări ale lui Gafencu, odată ajuns la Roma, de a convinge pe Conte Ciano, că interesele Italiei erau de a trece cu arme și bagaje de partea coaliției occidentale. Conte Ciano nu s-a lăsat convins și pot transpune aici aproape cuvânt cu cuvânt sfatul ce l-a oferit oaspetelui său român, astfel cum mi-a fost comunicat puțin mai târziu de Alexandru Duiliu Zamfirescu, Ministrul nostru la Roma : “ *Băgați bine de seamă la sfatul ce vi-l dăm : renunțați la garanția pe care ați cerut-o Londrei și Parisului și care nu vă va fi de nici un folos, și nimic nu vi se va întâmpla. Dar nu puteți nici măcar să vă închipuiți cât de rău vă va merge dacă persistați a vă acoperi cu ea.* “

Cu cuvinte tot atât de explicite, dar mai puțin amenințătoare în forma lor, atențiunea lui Gafencu fusese atrasă și la Berlin, asupra primejdiei și inutilității acestor garanții. S-a întors în Țară cu convingerea că păcălise pe Ribbentrop. Carol împărtășea și el această opinie, afirmând celor care încercau să-I arate primejdia jocului său : *Germania este foarte mulțumită de mine.*” Germania însă se hotărâse pur și simplu să opună acestui joc unul și mai ascuns, până în momentul în care va judeca oportun să lovească cu toată brutalitatea și cu toată nedibăcia sa psihologică, de atâtea ori dovedită, în țara care trebuia să fie principalul ei aliat în singurul război pe care Hitler îl dorise, *războiul visurilor* și intențiilor întregii lor vieți. Prefacerea Berlinului a mers până la a admite schimbul de contacte între “ *Hitler Jugent*” și “ *Straja Țării*”, până a chema pe Colonelul Sidorovici la Viena, pentru a primi, din mâinile chiar ale lui Ribbentrop o măgulitoare decorație ; aceasta chiar după măcelul mai multor sute de legionari, dar obținând în acest fel executarea *Convenției Economice*, ale cărei stipulații Guvernul Român le sabotase o bucată de vreme.

Aceasta era starea de nepregătire militară și morală, de nedumerire și corupție a voințelor, de meșteșuguri copilărești și viclene, în care Țara Românească se înfățișa uriașei furtuni din care nu mai îndrăzneții vitejii puteau nădăjdui să iasă teferi. Puține iluzii îmi făceam, chiar de la acea vreme, asupra capacității acestor conducători de a face față amenințătoarelor și încurcatelor împrejurări ale vremii. Spectacolul înjositor al noului “ *Parlament* ”, cu toți oamenii noștri politici – afară de Iuliu Maniu, de Dinu Brătianu și de Gheorghe Brătianu – schimonosiți de astă dată în uniforme albe, și vestea negocierilor Ministrului nostru al Afacerilor Străine, cu Bulgariei, în vederea unei concesi de teritoriu în Cadrilater, provocaseră alarma în inima oricărui adevărat Român, chiar a celor care nu erau în posesia unor alte informații și mai îngrijorătoare.

O mângâiere sufletească și o retrezire a nădejdilor le regăseam numai la Berlin, pe lângă legionarii care izbutiseră să iasă din Țară. Ei pregăteau în mintea lor și, materialmente, în toată măsura posibilităților lor, un răspuns trădării și o ultimă încercare de a salva ceea ce se mai putea salva din destinele unei țări, pentru care fiecare din ei și-ar fi dat de zece ori viața. Atunci am cunoscut, în vara lui 1939, pe acel tânăr cu privirea fierbinte, cu gândul așezat, cu vederile hotărâte și

îndepărtate ale unui om de Stat care trebuia să se puie în capul acestei ultime încercări. La Copenhaga, soția mea și cu mine avea marea bucurie de a găzdui la Legația română pe Doamna Corneliu Codreanu soția Căpitanului, fugită din Țară, cu inteligenta sa nepoțică Cătălina, și pe părintele Dumitrescu Borșa, unul din luptătorii noștri din Spania și Șeful de atunci al legionarilor din Berlin, organizați în Comandament, clădindu-ne și acolo o strânsă cetățuie de nădejde și mângâiere.

În ziua de 24 August, când lumea, alarmată aflate de încheierea *Pactului Ribbentrop – Molotov* aveam la prânz mai mulți șefi de misiuni străine, acreditați în Copenhaga. Ministrul britanic și Ministrul polonez schimbau vorbe de îmbărbătare reciprocă : “aceasta *Ei cred că cu aceasta s-a schimbat ceva !*”, afirma simpaticul Ramsay ; “*Nu s-a schimbat nimic !*”, răspundea Straczewski, a cărui inimă în acel moment trebuia să tremure pentru iubita lui Țară. Întorcându-se spre mine, m-a întrebat : “*Dacă începe războiul, cât timp credeți că vom putea rezista ?* “. I-am răspuns : “*Vreo două luni, dacă sunteți atacați numai de Germania ; dacă sunteți atacați de Germania și de Rusia împreună, nu veți putea rezista.*”

Noul Ministru al Statelor Unite mi-a făcut violente învinuiri pentru aceste pesimiste pronosticuri. Owsley, cel care plecase cu câteva zile mai înainte, îmi declarase în ultima noastră întrevvedere : “*Vom interveni și noi, băgați bine de seamă, și vom șterge Germania de pe harta Europei.* “

Dacă Franasovici, mandatarul nostru la Varșovia, ca aliat leal și parte direct interesată, ar fi exprimat în timp util Guvernului Polonez păreri tot atât de pesimiste și ar fi dat cu tărie sfaturile cinstite ce le datoram Poloniei, am fi reușit poate să precumpănim intervențiile și presiunile asazine ale Puterilor Occidentale. Dar nici măcar ultimul prilej al unui asemenea demers nu I-a fost lăsat, căci în momentul când se îngroșa treaba pe câmpul militar, a primit, după cum știm, ordinul să părăsească postul său.

Socotita atitudine de nepăsare adoptată de Guvernul nostru era cu atât mai vinovată cu cât din 1919 nu mai eram mica țară de 7 milioane de locuitori cu granițele întortocheate, ușor expusă la operațiuni de amputații, ci o Țară de 20 de milioane de locuitori, care ar fi putut pune în dată în primele linii până la un milion de ostași, rezemați pe formidabila cetate naturală, a Carpaților și a Munților Apusei, așezați într-o poziție cheie, politică și militară. România întreagă ar fi putut fi, cu alte cuvinte, un factor decisiv, de suficientă greutate pentru a împiedica izbucnirea războiului în condițiile în care acesta a izbucnit, de suficientă greutate militară pentru a determina victoria, în sensul intereselor noastre, în faza lui finală.

Printre rapoartele trimise, telegramele cifrate și descifrate, întrevederile cu colegii și citirea lacomă a ziarelor, introduceam, de câte ori puteam, odihna sufletească și plăcerea pescuitului uriașelor “tuna”, în apele Skagerat –ului. Astfel s-a întâmplat că, în ziua de 1 Septembrie 1939, eram agățat de unul din acești pești de trei sau patru sute de kilograme când au apărut deodată trei mari avioane *Dornier*, zburând în formă de săgeată, și trecând peste capetele noastre aproape la înălțimea

apelor. Inima mi s-a strâns. O altă parcă s-a apropiat de noi, cu alt pescar vânând același vânat. Era Principele Axel al Danemarcei, care de departe mi-a strigat : “*War ! War !* “ Amândoi ne.am tăiat undițele și am tras repede spre mal.

CAPITOLUL XII

JERTFA POLONIEI ȘI MĂCELUL LEGIONARILOR

A fost o stranie istorie pe care Lipski, Ambasadorul Poloniei la Berlin, ne-a povestit-o la trecerea sa prin Copenhaga, în urma ruperii relațiilor diplomatice cu Germania ; o istorie care a fost pe deplin confirmată prin publicarea documentelor oficiale a celor două părți.

“...Nu l-ai văzut încă pe Ribbentrop ? Nu știi că te așteaptă de două zile și că astă seară e ultimul termen care l-a fixat pentru începerea negocierilor cu Polonia ? i-a spus Coulondre, Ambasadorul francez, în ziua de 31 August, menționând că afluase aceasta din întâmplare “ din anturajul “ lui Sir Neville Henderson. Lipski i-a răspuns că el văzuse pe Sir Neville în ziua de 30, dar că acesta nu-I spusese nimic despre termen și așterptarea lui von Ribbentrop. Lipski, conștient de gravitatea acestei inexplicabile neglijențe din partea Ambasadorului britanic, a cerut grabnic o întrevvedere cu Ministrul Afacerilor Străine german, care i-a fost acordată imediat. Lipski a fost primit la *Wilhwkmstrasse* cu tot ceremonialul datorat unui trimis special. O companie de onoare l-a prezentat armele, Imnul Național Polonez a fost cântat și Ribbentrop l-a salutat cu efuziunea unui vechi prieten, strigând cu bucurie : “ *Atunci putem negocia !* “ Neglijența istorică a Ambasadorului britanic nu permisesse însă lui Lipski, în cele câteva sferturi de ceas ce îi mai rămâneau până la termenul hotărât, de a intra în legătură cu Guvernul său; așa încât a fost nevoit să comunice lui Ribbetrop că nu avea puterile speciale care l-ar fi permis să înceapă negocierile. Von Ribbentrop i-a răspuns că va comunica faptul fuhrerului, punând astfel capăt întrevederii care ar fi putut cruța Europa și luema de nenorocirea unui război între puterile necomuniste.

Adevărul este nu numai că Sir Neville luase asupra sa răspuderea de a ascunde colegului său polonez termenul pe care von ribbentrop îl comunicase, spre transmitere, cu 48 de ore mai înainte, dar că în ziua de 30 August Sir Howard Kennard Ambasadorul britanic la Varșovia, priema în același timp cu informația că acest termen fusese fixat, ordinul de a nu-l comunica Guvernului Polonez...înainte de expirarea lui.

Ante-Munchenul triumfase la *Foreign Office* și Chamberlain, învins, nu mai era decât un docil instrument în mâinile sale. Într-o carte scrisă în 1943 și publicată în 1944, am studiat cu de-amânuntul și cu o abundentă documentație chestiunea răspunderilor în ceea ce privea izbucnirea Războiului al Doilea Mondial. Nu știam că concluziile mele vor fi odată tragic confirmate prin rpedarea în mâinile Imperiului Comunist de către Puterile Occidentale a Poloniei întergi, a 10 alte țări europene cu o populație de 130 milioane, și a întregii Chine cu 600 milioane de

locuitori. Concluzile mele erau următoarele: 1) Guvernul Britanic, care lause direcția operațiilor Anti-Munchenului, a fost susținut în toată acțiunea sa și într-o anumită măsură a fost forțat la această acțiune, de către Guvernul din Washington, sau mai bine zis de către clica care înconjurat pe Roosevelt și care era ferm hotărâtă a nu pierde prilejul ce i se prezenta de a dezlănțui un război împotriva Germaniei; 2) Coridorul Danzig, Polonia nu au fost decât Pretexte. Polonia cu bună știință din aprtea Londrei și Washingtonului a fost împinsă prin zadarnice garanția, prin făgăduințele cele mai false, mijloacele cele mai viclene, într-o catastrofă din care clicile răspunzătoare din ambele capitale știau foarte bine că nu va putea să iasă vie și liberă; 3) Guvernul Britanic și Ambasadorii britanici la Berlin și Varșovia au făcut totul pentru a împiedica ca primele propuneri, atât de moderate ale lui Hitler, să fie primite de Varșovia, și pentru ca următoarele, prezentate de Ribbentrop, în ultima fază a discuțiilor, moderate și acceptabile și ele, să nu fie nici măcar cunoscute Guvernului Polonez.

“Polonia a luat-o hotărâtă pe drumul războiului, atunci când Dl Beck a acceptat sugestiile Angliei, care păreau să fie și ale Franței“, ne spune de Monzie, Ministru în Cabinetul războiului, în cartea sa *Ci-Devant*. Prevenirile totuși nu lipsiseră din partea Ambasadorilor Poloniei în străinătate. În raportul său din 29 Martie 1939, Juliu Lukasiwici, ambasadorul Poloniei la Paris, scria :

“ Este copilăresc și în același timp neleal din partea Angliei de a cere unei țări care se găsește în situația Poloniei, să compromită relațiile sale cu un vecin atât de puternic ca Germania și să azvârle lumea în catastrofa unui război, numai pentru a satisface necesitățile politice ale Dlui Chamberlain. Ar fi și mai copilăresc să se creadă că Guvernul Polonez nu înțelege semnificația acestei manevre. “

Tragicul fapt a fost că Guvernul Polonez, prevenit de Contele Potocki, Ambasadorul său în Washington, nu a priceput manevrele la care Lukasiwici făcea aluzie. Ele se manifestau în făgăduința unui ajutor militar necondiționat în cazul unui conflict cu Germania, în *momentul exact* în care Germania oferea Poloniei o orânduire a relațiilor celor două țări, care ar fi fost adevărata generație a existenței Poloniei reînviată. Iată termenii în care Chamberlain formula această făgăduință în fața Parlamentului Britanic, în 31 martie 1939 :

“ După cum Parlamentul o știe, anumite negocieri sunt în curs actualmente cu alte guverne. Pentru a clarifica perfect poziția noastră, înainte ca aceste negocieri să fie terminate, trebuie să informez imediat Parlamentul că, dacă între timp, o acțiune oarecare ar interveni punând în primejdie independența Poloniei, față de care Guvernul Polonez ar crede că este interesul său vital de a se opune prin arme, Guvernul Majestății sale s-ar considera obligat de a susține Guvernul Polonez

imediat și prin toate mijloacele sale. Pot să adaug că Guvernul Francez m-a autorizat să afirm că atitudinea sa este aceeași ca și a noastră în această materie...”

În ziua de 10 Iulie a aceluiași an, când un conflict armat germano-polonez devenise o posibilitate iminentă, Chamberlain, dornic de a declina tragicele răspunderi pe care Marea Britanie le luase în fața istoriei, a crezut necesar să facă unele subtile precizări în fața Parlamentului, relativ la ordinea de succesiune a evenimentelor :

“ Când Guvernul german a făcut propuneri Poloniei, în Martie 1939, propuneri care erau întovărășite de o campanie de presă... Guvernul Polonez a refuzat punctul de vedere german și a făcut din partea sa propuneri în chestiune în care Germania era interesată. În ziua de 23 martie el a luat anumite măsuri militare și în ziua de 26 a trimis răspunsul său la Berlin. Rog parlamentul să ia cunoștință cu atenție de aceste două date, deoarece s-a afirmat că Marea Britanie a ademenit Guvernul Polonez să întreprindă acțiunea sus menționată. Trebuie să precizez că garanția noastră nu a fost dată decât la 31 Martie.”

Chiar dacă raportul lui Lukasiévici nu ne-ar fi dovedit că negocierile relativ la aceste garanții începuseră cu multe zile mai înainte și, chiar dacă nu ar fi denunțat ceea ce el chema <manevrele > britanice, nimeni nu ar putea acorda alibiului lui Chamberlain cea mai mică considerație, dat fiind conversațiile pe care Guvernul Britanic le ducea, la cunoștința tuturor, în acele momente, cu Guvernul polonez și dat fiind discursul Lordului Halifax în Camera Lorzilor, care nu lăsa nici o îndoială asupra caracterului acestor conversații și dădea de mai înainte lui Chamberlain o răsunătoare dezmințire. Iată însă o altă inexactitate în *Discursul din 10 Iunie* al lui Chamberlain : Propunerile germane în chestiune nu fuseseră făcute în Martie 1939, ci la 24 Octombrie 1938 și prevedeau, după cum se știe, o îngustă trecere de 1000 de metri de lărgime prin ceea ce se chema “ *Coridorul* ”, trecere care ar fi fost destul de largă pentru o autostradă și un sistem de linii ferate, destinate a stabili o comunicație reală și continuă cu Prusia Orientală, și în Danzig german în care un port liber ar fi fost rezervat Poloniei. Oricine poate măsura astăzi răspunderea celor care la Washington, la Londra și la Paris au făcut totul pentru a împiedica Guvernul Polonez să accepte măcar discuția asupra acestor termeni. Erau propunerile, cu transmiterea cărora sir Neville Henderson fusese însărcinat de von Ribbentrop și pe care le-a ascuns colegului său polonez, mult mai dure ? Sir Neville ne-a dat el însuși răspunsul la această întrebare în *Raportul său final*. <Ele >, spune el, “ nu erau tocmai nerezonabile”. *Sir Neville nu exagerase. În puține cuvinte, ultimele propuneri ale lui Hitler, cele asupra cărora Polonia, păcălită și jertfită de mai înainte, fusese împiedicată să le cunoască la timp erau următoarele :*

Danzig, în tot cazul german ;

Gdynia, în tot cazul polonez ;

O administrație internațională timp de un an în Coridor ;

Un plebiscit la sfârșitul acestui termen sub controlul aceleiași administrații ;

Cale extrateritorială de un kilometru de lărgime la dispoziția Germaniei în cazul când Coridorul ar reveni Poloniei ;

Cale extrateritorială de un kilometru lărgime către Gdynia în cazul când Coridorul ar reveni Germaniei ;

Privilegii și drepturi speciale (port liber, etc) ca bază de reciprocitate în Danzig și Gdynia ;

Demilitarizare a ambelor porturi ; Germania acceptă, în ceea ce o privea, principiul schimbului de populație ;

Demobilizare imediată în cazul unui acord.

Nu este de prisos să se amintească aici ce gândeau și ce spuneau în alte momente despre situația creată la Wersailles prin tăierea în două a Reich-ului, cei care au răsturnat, pentru Danzig, calea destinului uman în spre cele mai uriașe măceluri și, până la sfârșit, spre robiiile cele mai crunte.

Lloyd Georges scria în 1919, într-un *Memoriu pentru Conferința de la Wersailles* :

“ Menținerea păcii nu va putea fi asigurată decât dacă nu ar mai exista motive de exasperare, exaltând în mod continuu patriotismul și sentimentul de justiție și de cinste...Pentru acest motiv sunt ferm opus la trecerea – fără de absoută necesitate – a Germanilor sub o dominație străină...Propunerea Comisiei Poloneze, de a pune 2.000.000 de Germani sub legile unui popor de altă religie, a cărei inaptitudine de a guverna a fost dovedită de istorie, este de natură, după părerea mea, a provoca un nou război. “

Chirchill, cel mai zgomotos dintre cameleonii care împingeau lumea în prăpastie “ *pentru Danzig*” cerea cu insistență Camerei Comunelor în 1932 :

“satisfacția legitimelor revendicări ale învinșilor, în special în ceea ce privește Coridorul și Danzig-ul. În lipsa căreia, contrariu voinței și intereselor noastre,

am putea fi împinși spre un război care ar fi făcut pentru a corecta erorile și satisface revendicările care rup astăzi Europa. “

În Ianuarie 1936, în fața aceleiași camere, sir Austin Chamberlain, un dușman declarat a tot ceea ce era german, exprima convingerea sa :

“ Marea Britanie nu va mișca nici un deget pentru apărarea Coridorului, regiune unde nici unul din interesele sale nu este implicat.”

În Iunie 1932, în Camera Lorzilor, Lordul Neel – Buxton atrage atenția asupra tratamentului la care era supusă Populația Germană în Polonia :

“ Lordul d’Abermon a descris recent Coridorul și Danzigul ca pulberăria Europei...Gravitatea situație provine mai ales din modul cum Polonia tratează Populația Germană...Chestia Populației germane în Polonia este foarte urgentă și serioasă. De la anexiune încoace, mai mult de un milion de germani au părăsit Coridorul și Poznania, deoarece condițiile de existență deveniseră pentru ei intolerabile...Regimul școlar îmbrăca un aspect, în realitatea căruia Domnii Lorzi vor crede cu greu : 45% din tinerii germani din Thor și din Posen au pierdut școlile lor și au fost siliți să intre în școlile poloneze. Numărul școlilor germane s-a micșorat cu 50%. Aceasta este o violare directă a clauzelor Tratatului cu Polonia. “

Aceste împrejurări făcuseră pe Stressemann și toți ceilalți cancelari germani să refuze orice declarație sau concesiune care ar fi putut fi interpretată ca o recunoaștere suplimentară a celei impuse Germaniei la Versailles relativ la poziția Poloniei în *Coridor* și în Danzig. Șeful naționalismului integral în Germania a fost cel dintâi de Stat german care a admis în mod public și formal < *faptul polonez* > ca un fapt irevocabil și care a propus o formulă de regulare a chestiunilor deschise între Berlin și Varșovia, prin nefastele speculațiuni ale Tratatului de la Versailles : atât de favorabilă, că numai un șef popular ca Hitler putea să îndrăznească să o propună. Cât de legitim a fost strigătul lui Hitler către Daladier !

Pot eu acum să vă întreb, ce-ați face Dumneavoastră, ca Francez, dacă, drept urmare a sfârșitului nefericit al unei lupte viteze, una din provinciile franceze s-ar găsi despărțită de restul țării printr-un coridor, în mâinile unei puteri străine ; dacă, sî zicem, marsilia, ar fi împiedicată să se afirme franceză, și dacă acești Francezi ar fi urmăriți, maltratați și sasasinați ? Sunteți Francez, Domnule Daladier, și știu deci ce ați face. “ Și către Chamberlain : “ Germania era gata să rezolve chestia Danzigului și

a Coridorului prin negocieri, făcând o propunere într-adevăr fără predenet. Zgomotul de mobilizare răspândit în Marea Britanie , afirmarea unor intenții agresive ale germaniei împotriva Ungariei și omâniei, etc., precum și ceea ce s-a chemat Declarațiile de garanție, au făcut să dispară dispozițiile pe care Polonia le-ar fi putut avea de a negocia asupra unei baze de acest gen, acceptabilă pentru Germania.”

Care au fost puterile ce au silit pe Chamberlain, la scurt interval după Munchen, și după ce declarase Poporului Britanic : “ *Dragi prieteni, aduc pacea cu onoare, și cred că va fi pacea întregii noastre epoci.* “, să pronunțe *Discursurile provocatoare și războinice* din 22 și 29 Februarie 1939 ? ce influențe irezistibile au silit pe acest om cinstit și odinioară doritor de pace, să explice, la 4 Septembrie 1939, deciziunea prin care azvârlea Europa și lumea în cea mai înspăimântătoare aventură, prin următoarele cuvinte pe care le știa toate mincinoase :

“ Pretinsele oferte germane au fpst făcute Ambasadorului Polonez la berlin, Joi 31 August, seara, cu două ce4asuri înainte ca Guvernul German să anunțe că ele fuseseră respinse. Departe de a fi fost respinse, ele nici nu avuseseră timp să fie examinate ! Reprezentantul Poloniei trebuia să ajungă într-un timp determinat, să iscălească un document pe care nici nu-l citise ! Asta nu se cheamă a negocia, ci a dicta ! Niciun guvern conștient de demnitatea și de puterea lui nu ar fi putut să se supună la aceste metode. Negocierile conduse pe picior de egalitate ar fi putut foarte bine să rezolve diferendul. “

Câte afirmații atâtea contra- adevăruri ! Ultimele propuneri germane – care urmau celor făcute un an mai înainte – fuseseră încredințate spre transmitere Ambasadorului Britanic nu în seara de 31, ci în seara de 29. El3e nu au fost transmise de Sir neville Henderson, astfel cum von Ribbentrop avea dreptul să creadă că vor fi. Negocierile pe carre Berlinul era gata să să le întreprindă, nu au putut avea loc când Lipski s-a prezentat la *Wilhelmstrasse* , în ultimul moment, dat fiind că din vina lui sir Neville Henderson nu avusese timpul să intre în legătură cu Guvernul său. Acest Guvern îi ordonase, de altfel, să nu primească nici un fel de document din mâinile ministrului german. Guvernul German, departe de a avea pretenția ca propunerile sale să fie semnate fără a fi citite, se declarase în repetate rânduri gata a negocia pe picior de egalitate cu Guvernul Polonez...Inexactitudinile, prin omisiune, sunt de altfel numeroase și ele în publicațiile oficiale ale Guvernului Britanic, privitor la izbucnirea ostilităților între germania și Polonia. În *Cartea Albastră britanică*, de pildă, întâlnimi următoarea scurtă mențiune :

“ Dl. Burkhardt, Înalt Comisar al S. N . în Danzig, a acceptat invitația Dlui Hitler, de a-l vizita la Berchtesgaden. Dl Burkhardt a avut, în consecință, o conversație

de caracter privat cu Dl Hitler, la 11 August, în timpul căreia se poate presupune că chestia Danzig-ului a fost discutată între ei, în relațiune ci situația generală din Europa. “

Informația este incompletă. Ea uită partea cea mai importantă a acestei întrevederi, o parte care privea direct Marea Britanie și posibilitățile pe care Guvernul ei le avea de a interveni în mod împăciuitor în situația generală și în chestia danzig-ului. Am întâlnit pe Burkhardt în casa prietenului meu, Helmer Rostig, predecesorul său la *Comisariatul Ligii Națiunilor* în Danzig. El ne-a povestit că, în dorința sa de a ajunge la o înțelegere cu Marea Britanie și de a evita catastrofa ce se apropia. Hitler, care știa că Burkhardt beneficia de încrederea Guvernului Britanic, i-a cerut să întrebuițeze influența sa pentru a obține ca Premierul Chamberlain să-i trimită o personalitate cu care ar fi putut vorbi cu inima deschisă și să se înțeleagă direct. Hitler propuse pe generalul Ironside cu care, spunea el, se putea înțelege pe nemțește. Dela Berchtesgaden, Burkhardt s-a dus la Londra, unde a avut loc o întrevedere cu Chamberlain, căruia i-a transmis cererea Fuhrerului. Chamberlain a respins-o imediat, declarând că sir Nevile Henderson era Ambasadorul Britanic și că avea toată încrederea în el. Este foarte adevărat că nici o regulă protocolară nu obliga pe Chamberlain să satisfacă dorința lui Hitler. Chestiunile în discuție erau însă atât de grave și dorința Șefului de Stat german atât de fierbinte exprimată, că este greu de înțeles cum Chamberlain a putut rezista dorinței de a întrebuița și acest prilej pentru a încerca de a ajunge la o înțelegere.... Aceasta cu atât mai mult cu cât același general Ironside va fi, după puțină vreme, trimis la Moscova, unde Chamberlain avea și acolo un ambasador în care avea încredere pentru a negocia, fără succes, o *Alianță Militară între Rusia Sovietică și Marea Britanie*. “*Voința intimă de război*” britanică, opusă “*voinței intime de pace*” a celorlalte guverne interesate, va avea prilejul să se manifeste încă de două ori după începerea ostilităților. Douăzeci și patru de ore după deschiderea ostilităților între Germania și Polonia, Mussolini reînnoind eforturile pe care nu încetase a le face în tot timpul dramei diplomatice, pentru a evita războiul, a propus tuturor puterilor interesate: 1) suspendarea imediată a ostilităților, 2) convocarea, fără întârziere, a unei conferințe între Marile Puteri, cuprinzând și Polonia, pentru a căuta o soluție pașnică a conflictului. Propunerea a fost primită de toate puterile interesate, ÎN AFARĂ DE MAREA BRITANIE. Ducele ceruse posibilul: suspendarea ostilităților și oprirea înaintării armatelor germane și poloneze în locul unde ajunseseră, 24 de ore după plecarea lor în marș. DE fapt, trupele Germane se găseau la 30 de kilometri în interiorul teritoriului polonez, trupele poloneze trecuseră și ele granița germană în diferite puncte. Marea Britanie a răspuns acestei încercări de pace, cerând ceea ce știa că era imposibil: retragerea trupelor Germane, înainte de a începe negocierile. Guvernul britanic a cerut Guvernului francez să anuleze consimțământul dat la propunerile lui Mussolini. Daladier, “*Le chef traque*”, cum îl numea de Monzie, s-a supus. Citim în Ci-Devant:

“Bonnete (Minsitrul Afacerilor Străine) raportează Consiliului de Miniștri din 3 Septembrie insistențele Londrei în vederea creerii unei situații ireversibile pe căi pașnice...La despărțire l-am rugat pe Bonnete să treacă peste condițiile absurde ale Angliei. Este exagerat și nerealist să se ceară acum retragerea Trupelor Germane deja intrate în Polonia.”

Dar un alt prilej a fost oferit Poloniei de a sesalva de o nouă și poate de astă dată definitivă dispariție ca Stat independent; un prilej de care puțin istorici sau comentatori a intențiunilor germane au binevoit să țină socoteală. Acest prilej a fost pierdut din nou petnru Varșovia din pricina insistențelor vinovate și făgăduințelor irealizabile ale Guvernului britanic. Mă refer la discursul Mareșalului Goering, patru zile după deschiderea ostilităților.

Aflasem la timp, prin colegul meu german, von Renthe-Fink, geneza acestei manifestații, a aceuia care ocupa a doua poziție în ierarhia Statului Socialsit Național. Goering avusese întotdeauna o deosebită simaptie petnru Polonia, pe care o dorise ca un camarad de luptă, nu ca un adversar. Văzuse cu întristare începutul campaniei împotriva ei și ceruse insistent Fuhrer-ului voie de a face o ultimă propunere de conciliere. Hitler îi dăduse consimțământul sau îi aprobase textușl discursului, a cărui semnificație era clară petnru oricine, și îl confirmase mai târziu prin demonstrația sa deferentă și admirativă la mromântul lui Pilsudski. Eram atât de convins în acel moment că o lovitură de teatru, zădărnicită de Londra pe câmpul diplomatic, era încă posibilă pe câmpul de bătaie, și că ea ar putea da României prilejul atât de a se achita de obligațiile sala față de Polonia cât și de a-și salva interesele proprii, încât pentru a putea influența în acest sens pe Gafencu și Guvernul dela București, am cerut telegrafic voie de a mă reîntoarce în Țară pentru 48 de ore. Învoirea mi-a fost refuzată și a trebuit să mă mulțumesc cu o telegramă, explicând situația și propunând să se sugereze Guvernului Polonez să suspende *de facto* ostilitățile pe Frontul său Occidental și să concentreze forțele țării împotriva unei eventuale invazii sovietice.

Sunt convins astăzi, mai mult ca oricând, că Germania, care la acea vreme nu era legată prin nici o înțelegere de asistență mutuală cu Rusia Sovietică – ci *<numai de neagresiune și de consultație >* - ar fi primit cu mulțumire de pe pozițiile deja cucerite în Coridor și în Danzig, această nouă întorsătură a evenimentelor. Polonia ar fi supraviețuit erorilor nebunești ale lui Mozciski și Ridz –Smigly și România, onorând stipulațiile alianței cu Polonia, ar fi putut, cu toate forțele sale ocupa sectorul ce I se cuvinea în lupta împotriva viitorului cotropitor al Basarabiei și Bucovinei...Franasovici era însă deja la paris.

Președintele Mozciski, la trecerea sa prin România, după înfrângerea Poloniei, a fost întrebat de către un ânalt prelat al nostru de ce nu primise nici de astădată mâna germană, încă o dată întinsă ? Mozciski i-a răspuns că Guvernul său considerase foarte serios această posibilitate, dar că presiunile , amenințările și

făgăduințele Reprezentanților Britanici, susținute și de Agenții Diplomatici ai Statelor Unite, prezenți la Varșovia, îl siliseră să-și schimbe intențiile. Printre făgăduințele făcute era aceea a forțării strâmtorilor scandinave și intrarea imediată a Marinei Britanice în Marea Baltică, cu perspectivele unei debarcări în masă a Trupelor Britanice și Franceze.

În ceea ce privește primirea rezervată sugestiilor mele de către Guvernul din București, nu putea să fie alta decât aceea a ignorării lor complete, dat fiind că ele erau în contradicție totală cu planurile și intențiile celor trei personalități atunci stăpâne pe politica noastră externă : Carol, Armand Călinescu și Grigore Gafencu. Niciun moment, aceștia n-au părăsit ideea și nădejdea unor noi împrejurări, care le-ar fi permis să ia parte la lupta începută, alături nu numai de Franța și de Marea Britanie, dar, conform *planului Barthou-Titulescu*, alături și de Rusia Sovietică, despre care nici o persoană suficient de informată nu se putea îndoi că va sfârși războiul în lagărul Alianțelor Occidentale. Aceste idei și aceste speranțe România își datorește *predarea fără luptă a Basarabiei*, prevăzută de pe vremea lui Titulescu, și admisă și de succesorii lui, când se pregăteau să pună Căile Ferate Române la dispoziția *Statului Major Sovietic*. Fără de a mai cere voie, m-am repezit la Berlin pentru câteva ceasuri bune pentru a beneficia de informațiile și de impresiile ministrului nostru în acea capitală, mult mai în armonie decât mine cu politica guvernului nostru. După cele auzite de Radu Crutzescu, Hitler era adânc impresionat de hecatombele suferite de Armata Poloneză luptând cu regimentele de cavalerie și artilerie înhămată împotriva diviziilor de tancuri și mulțimilor de *stuka* și de bombardiere. Crutzescu nu credea în vreo schimbare probabilă în poziția de imobilitate luată de Guvernul din București ; în tot cazul, atât timp cât războiul în Occident ar rămâne ceea ce era : trupe păzindu-și nemișcate granițele. O intervenție a noastră pe lângă Guvernul Polonez, în sensul dorit, nu era compatibilă cu această poziție. Telegramele mele nu puteau interesa pe ministrul nostru la externe. Crutzescu însuși nu dădea mare importanță *Discursului lui Goering* și manifestațiilor Fuhrerului la mormântul lui Pilsudski.

La câteva zile după reîntoarcerea mea la Copenhaga, mă găseam în cabinetul lui Munck Ministrul Afacerilor Străine, în momentul când I se aducea o colecție de telegrame. Alegând una din ele, îmi comunică, spre marea mea mirare, că Armand Călinescu, Prim- Ministrul român, ar fi fost omorât de un grup de legionari. Nu am putut să rețin anumite comentarii. “*Se prea poate, dar oricum ar fi, vă rog să transmiteți condoleanțele mele Guvernului Dumneavoastră*, mi-a spus Munck. Încurcat între sentimentele mele de adânc dispreț pentru cel executat și datoria protocolară de a manifesta Guvernului jalea personalului Legației și Coloniei locale, m-am mulțumit cu transmiterea următoarei telegrame : “Dl Munck, Ministrul Afacerilor Străine, m-a rugat să transmit Guvernului meu condoleanțele sale privitor la grozavul atentat. “ Am aflat mai târziu că cuvântul < *grozav* > a primit din partea personalului cifrului și a altor funcționari ai ministerului variate interpretări.

M-am culcat în acea noapte cu o mare neliniște privitor la urmările probabile ale execuției asasinului lui Corneliu Codreanu, o neliniște cu atât mai mare cu cât soția și fiul meu se găseau în țară, expuși la toate sălbăticiile de care îi știam capabili pe Carol și camarila lui. Veștile care au început să vină a doua zi întreceau în oroare tot ceea ce se putea aștepta. Henri prost, urmând formula adoptată de mai toți comentatorii occidentali, vorbește de vreo doi-trei legionari executați în fiecare provincie, încercând a micșora, pe cât posibil, vina lui Carol și a oamenilor săi. Ticăloșia lui Prost este mai mare decât aceea a altor < istorici > străini, deoarece el a avut prilejul de mai multe ori să numere crucile din Cimitirul legionar Predal, reprezentând o parte numai, a jefelor Gărzii de Fier.

Trupurile celor împușcați erau azvârlite la răspântia drumurilor și lăsate acolo zile întregi, ca hoituri de animale. În București, Consilierii Regali, în uniformă, erau obligați să defileze în fața trupurilor celor *nouă răzbuunători*, care, după ce se predaseră de bunăvoie autorităților, fuseseră împușcați chiar pe locul unde executaseră pe cp'ălinescu. Zic < obligați >, căci personagii ca Argetoianu și Iorga care, ca toți ceilalți care au fost fotografiați oficial, înmărmuriți în fața celor nouă cadavre, erau oameni care s-ar fi speriat și de o mătă moartă. Cea mai mare parte a legionarilor din închisori și lagăre au fost asasinați ; alte câteva prinși într-o mare razie condusă de prefectii militari ai județelor, au fost de asemenea asasinați. Nici fenmeile n-au fost cruțate : Eleonora Bagdad a fost scoasă din patul de boală în spitalul de tuberculoși și împușcată cu camarații săi. Inginerul Ionică a fost executat de două ori : căzând rănit sub cadavrele celorlalți executați, a putut să se ascundă ; prins câteva zile mai târziu, a fost împușcat din nou. Argetoianu, care, după scurtul *Guvern de asasini* al Generalului Argeșanu, ajusese Prim Ministru și continuase cu asasinatetele, declara ziarelor : “ *Vom stârpi până și sământa acestor netrebnici.*”

M-am crezut obligat de a manifesta, de astă dată fără încojur, simțămintele mele Guvernului din București, printr-o *lungă telegramă* unde, pe lângă indignarea mea personală, exprimam și pe aceea a tuturor colegilor mei din Corpul diplomatic, din orice lagăr erau ei, și a mulțimei de persoane care veneau la Legația Română ca să-mi exprime dezgustul lor. Cel care a făcut-o cu mai multă energie, prevăzând și ceea ce trebuia să se întâmple mai târziu, a fost Ministrul Franței, Dl Bonnefoy-Sibour, care mi-a anunțat : “ *Cu aceasta El și-a pierdut Tronul.*”

Tot telegrafic am primit înștiinșarea că eram destituit. Presa internațională însă nu găsea decât cuvinte de laudă pentru asasini. *London Times* cvonsacra un editorial plin de simpatie generalului Argeșanu : *A draper little cavarly general !*

O dată cu telegrama către Minister, am scris vreo câteva zeci de scrisori oamenilor noștri politici, atrăgându-le atenția asupra răspunderii ce o luaseră, neintervenind pentru a opri atrocitățile, și îndemnându-i să se opună continuării lor. Răspuns am primit numai dela Consilierul regal Nicolae Iorga, care mă informa că “ *în asemenea împrejurări, este inevitabil ca să plătească și câțiva nevinovați.*”

CAPITOLUL XIII

TIRANUL FĂRĂ SPADĂ

Paginile de neîntrecută slavă, scrise de oștirile românești în înaintarea lor învingătoare până la Volga și poalele Caucazului, au fost cuprinse între perioada de rușine impuse Poporului nostru de către Carol al II-lea și scurta și nefericita domnie a lui Mihai.

Țările Românești au avut destui domnitori aprigi și neiertători. Nici Ștefan cel Mare nici Vlad Țepeș nici Ion Vodă nici Lăpușneanu, nu au fost ușă de biserică ; erau însă tot atât de crunți cu dușmanii Țării lor ca și cu boierii răzvrățiți. Iertăm cruzimile lui Vlad și mâniile lui Ștefan la ospete, căci fără de ei Țările noastre ar fi fost de pe atunci șterse de pe fața pământului. Chiar Duca Vodă, cel mai scârbos dintre tiranii cunoscuți de Țările noastre, acel < Kneaz Ukrainski >, se lauda nu numai cu statornicia, dar și ci întinderea hotarului.

Carol al II-lea, hrăpăreț, asupritor, ucigaș, stricat până în măduva oaselor, uzurpase toate puterile Statului, nu pentru a-l apăra mai bine la vreme de nevoie, ci pentru a-și sătura mai ușor lăcomia, pentru a se îndeletnici fără stânjenire cu patimile sale. Omul care ucisese, fără dreptate, fără milă și fără rost, sute de români, floarea Tineretului acestei Țări, pentru că stătea în calea corupției și a trădării, s-a lepădat în grabă de toată autoritatea ce o furase Guvernelor și Poporului său, atunci când a sunat ceasul primejdiei și al bătăliei, trecând toată răspunderea asupra celor per care îi prefăcuse din sfetnici în slugi plecate, ascunzându-și mișelia în spatele mișeliei celor cu care se înconjurase, căutând până la sfârșit să se ascundă și în spatele Mișcării Legionare.

Lunile ce-au trecut, după transmiterea serviciilor Legației din Copenhaga succesorului meu Alexandru Duiliul Zamfirescu , le-am petrecut între capitala daneză și Berlin, unde dese mele călătorii mă puneau în contact cu numerosul grup de legionari ce se adăpostiseră în Germania. Urmăream cu ei, neputincioși, ceea ce se petrecea în țară, politica de șiretlicuri și de minciuni despre care - din locul de unde observam întâmplările – eram sigur că avea să ducă România, de-a dreptul, la cele mai crunte încercări.

În februarie 1940, ultima Conferință Balcanică, sub inspirația Ministrului nostru al Afacerilor Străine, Gafencu, se îndrepta către Mussolini, rugându-l să se pună în capul < Țărilor neutre > ; o reînoire fără rost a încercărilor din Aprilie 1939 a aceluiași Gafencu de a momi Italia în câmpul adversarilor Germaniei. Această greșală nu se putea explica decât printr-o ignoranță totală a stării de spirit și a intențiilor italiene, a legăturilor pe care Roma le avea de atâta vreme cu Berlinul.

Convențiile economice cu Germania, care, pentru o scurtă perioadă, fuseseră executate corect, începuseră din nou a fi sabotate de autoritățile noastre răspunzătoare. Informații precise ajunseseră la cunoștința noastră asupra activităților agenților Puterilor Occidentale în țară și a complicității autorităților noastre la proiectul de sabotaj militar care ar fi putut primejdui adânc poziția germană. Henri Prost, părând special de bine informat în această privință, ne vom permite a-l cita încă o dată :

“ Români nu se opun pe față Germanilor, dar îi scrutează cu un zel care, de fapt, este o excelentă apărare. Tratatul sunt lungite în mod excesiv, fără să mai socotim că, după încheierea lor, urmează aceleași tergiversări cu privire la punerea lor în practică. Cam în asta constă ceea ce am putea numi < rezistența Românilor >. Dacă ceva trenuri încărcate cu petrol nu reușesc să treacă frontiera, sau dacă niscai șleपुरi de ciment, încercând să traverseze Porțile de Fier, rămân blocate acolo prin vreun accident inexplicabil, acestea nu trebuie puse pe seama lor. “

Într-adevăr nu < Români > , ci anumite autorități românești erau surde intereselor Țării lor, care, cu autorizația lui Carol și a Ministrului său al Afacerilor Străine, în complicitate cu tehnicieni englezi, francezi și americani, pregăteau blocarea navigației pe Dunăre și distrugerea exploatărilor noastre petrolifere, indispensabile, eforturilor militare ale Germaniei, și în special intențiilor sale finale în Răsărit.

Lucrurile au început a se schimba în București numai în primele zile din Aprilie, după lovitura - fulger a lui Hitler în Norvegia, care preceda cu 24 de ore pe cea pe care Franța și Marea Britanie o pregăteau încă din luna Ianuarie. Între acest moment și sfârșitul campaniei Germaniei din Franța, paralele cu fiecare nou succes al Trupelor Reichului, se desfășura, din partea lui Carol și a succesivelor sale guverne, o penibilă și șovăitoare încercare de a câștiga bune grații ale lui Hitler.

Aceste schimbări febrile de ultimă oră au fost tot atât de zadarnice, cât erau de prefăcute. Berlinul nu s-a înduplecat. Atitudinea sa, în ceea ce privea granițele răsăritene fusese hotărât în urma nenorocitei călătorii a lui Gafencu, când, Guvernul Român răspunsese sfaturilor Berlinului și ale Romei, care nu ne cereau mai mult decât o atitudine de totală independență, cu acceptarea *graniței franco-britanice*, ce ne punea de-a dreptul de partea cealaltă a baricadei. Astfel s-a întâmplat cp la 26 Iunie 1940, Davidescu, Ministrul nostru la Moscova, a primit un Ultimatum, care cerea României imediata începere a evacuării Basarabiei și a Bucovinei septentrionale și terminarea acestei evacuări în termen de 4 zile.

Cu prilejul deselor mele vizite la Berlin, intrasem în legătură mai mult sau mai puțin clandestin cu Atașatul nostru militar , Colonelul Vorobchievici. Clandestinitatea se datora numai faptului că simplu contact cu persoana mea ar fi fost probabil rău văzut de superiorii Colonelului. Cam la mijlocul lui Mai, Colonelul Vorobchievici ămi povestise că la Statul Major German i se atrăsese atenția asupra pregătirilor militare ale Sovietelor la granița noastră răsăriteană, pregătiri ce nu

puteau avea decât o singură semnificație. Militarii germani exprimau mirarea lor că România, la rândul ei, nici o măsură corespunzătoare. Era convingerea Colonelului că informatorii săi germani doreau foarte mult ca măsurile de apărare convenite să fie luate cât mai repede de noi.

Colonelul a raportat imediat Bucureștiului ceea ce-i spusese camarazii săi germani. La insistențele repetate ale acestora, Colonelul, alarmat, dându-și seama că informațiile sale nu fuseseră luate în serios, a plecat la București cu intenția de a le reînoi personal. Nici la Statul-Major, nici la Ministerul Afacerilor Străine nu s-a dat nici cea mai mică atenție avertismentelor Statului Major german. Grigore Gafencu, căruia Colonelul, indignat, i-a spus că în asemenea împrejurări preferă să fie rechemat decât să rămână cu răspunderile postului său, i-a răspuns surâzând : “ *Domnule Colonel, nu fii prăpăstios !*”

S-ar putea obiecta astăzi că aceste avertismente erau în contradicție cu partea, atunci încă secretă, a *Înțelegerii Robbentrop- Molotov*, relativă la Basarabia. Evenimentele au arătat însă – și orice persoană inteligent informat trebuia de pe atunci să o știe – că această înțelegere nu era, în gândul ambelor părți contractante, de cât un șiretlic. Ambele părți știau de pe atunci, că o ciocnire armată între ele era, până la sfârșit, inevitabilă. Ocuparea prin forță și cu prețul unui sângeros război a pozițiilor strategice în Finlanda, de către Sovietici, nu era altceva decât începutul viitoarelor ostilități între Germania și Soviete ; același lucru se putea spune în ceea ce privea invazia Basarabiei și a Bucovinei. Era deci foarte natural ca, dintr-un punct de vedere strict militar, generalii germani să nu fi văzut cu ochi răi, ba chiar să fi dorit ca Armatele Sovietice să întâlnească în România o rezistență tot atât de înverșunată ca aceea oferită de Armatele Finlandeze, cu efective însă de patru ori mai mari. Că aceasta era așteptarea lor, mi-a fost confirmat, câteva luni mai târziu, de doi înalți șefi militari germani, când ne puteam considera deja ca aliați.

Este de altfel convingerea mea că, în orice moment ar fi început lupta între armatele române și cele sovietice, înainte de Iunie 1941, cu toată dorința politicii germane de a nu începe Războiul din Răsărit înainte de momentul ales de ea, Armatele Germane, care nu puteau permite Moscovei să se înstăpânească pe Gurile Dunării și să-și întindă brațul până la exploatarile noastre petrolifere, *ar fi fost silite să-și trimită diviziile în ajutorul nostru*

În cazul cel mai rău, Germania nu ar fi putut să ne lase singuri în apărarea trecătorilor Carpaților moldoveni și a liniei Nămolosa- Galați. Fapt tot atât de important, față de această dovadă de bărbăție și de simțământ național, este foarte puțin probabil că Berlinul, cedând insistențelor lui Mussolini și Contelui Ciano, ar fi sărit în spatele ostașilor noștri pentru a ne răpi jumătate din Ardeal, zdrobind astfel și fizicește și moralmente singurul important tovarăș de luptă ce putea să-l aibă cu prilejul adevăratului război al Germaniei Socialist-Naționale.

În ziua primirii Ultimatum-ului sovietic, Carol a luat în grabă două categorii de măsuri, menite să treacă asupra altora răspunderea unei decizii și a catastrofei inevitabile.

A chemat de urgență pe miniștri Germaniei și Italiei și i-a întrebat dacă ei credeau sau nu că România trebuia să-și apere teritoriul. Ne putem închipui disprețul cu care cei doi reprezentanți străini au privit această manevră. Un rege care cere altora voie de ați apăra hotarul, este în mod evident hotărât să nu o facă. Este foarte probabil ca în urma acestui nemaipomenit demers, Berlinul a hotărât că prietenia ungară I-ar putea fi mai folositoare decât a noastră. Germania având planurile ale de lungă durată, în ceea ce privea relațiile cu Rusia și Italia, găsind în capitularea lui Carol un minunat prilej de a favoriza ulterior clientele sale, Ungaria și Bulgaria, răspunsul celor doi diplomați a fost cele pe care Carol îl aștepta. Sfatul dat a fost de a primi rușinea de a evacua Basarabia și partea Bucovinei, cerută de Ruși, și de a părăsi, în tragica lor soartă, trei milioane și jumătate de Români.

A doua măsură luată de Carol a fost aceea de a convoca un *Consiliu de Coroană*, compus de unii din aceiași generali care, cu prilejul unei călătorii regale în Basarabia, îl proclamaseră, cu câteva luni mai înainte, “*cel mai puternic monarh din lume*”, și de un grup din acei oameni de Stat complici, activi sau pasivi, ai jafurilor și atrocităților unei perioade fără de asemănare în istoria Țării noastre, cuprinzând și pe profesorul Nicolae Iorga, căruia I s-a încredințat misiunea lansării strigătului mistificator de “*Trăiască Regele care nu a vrut cedarea !*”

Fără nici o șovăire și nici o rușine, din primele momente ale macabrei întruniri, Carol s-a lepădat de toate puterile și de toate răspunderile pe care și le arogase cu prețul atâtor vieți românești, cerând modest celor prezenți dacă credeau că eram destul de bine pregătiți pentru a rezista Invaziei Sovietice. Răspunsul ce-i putea fi dat, Carol îl știa mai bine decât oricine ; printre răspunsurile uzurpate era doar și *Monopolul regal asupra Contractelor de Armament* cu întreprinderile naționale și cu societățile străine. Acest răspuns nu era însă suficient pentru a îndrepta în fața Istoriei faptul mișelescului Ordin de Evacuare care a fost dat în aceiași zi Oștirii noastre. Această oștire, care totuși exista, ar fi luptat într-adevăr “*cu pumnii și cu dinții*” după cum propusese cu vreo câțiva ani mai înainte Generalul Condeescu, alt favorit al lui Carol – dacă ordinul I-ar fi fost dat. Dacă nu ar fi vrut cedarea, ar fi găsit alți generali și colonei decât cei care îl ajutaseră la măcelul legionarilor, și știa unde să găsească și sfetnici, care, uitând și iertând totul, l-ar fi urmat și susținut în cele mai îndrăznețe și disperate hotărâri, asemănătoare celor luate de viteaza Finlandă.

Nici lipsa de vitejie personală a lui Carol de Hohenzollern nu poate servi de explicație satisfăcătoare la *Decizia de a preda cuceririi comuniste Basarabia și Bucovina*. Azi nu se mai cere regilor să cadă pe câmpul de luptă, ca un Mihai Viteazul sau un Ion Vodă , și nici să se expună prea mult, în aceste vremuri cu refugiuri anti-aerene betonate și avioane de transport ultra-rapide și de lungă distanță...EXPLICAȚIA TREBUIE CĂUTATĂ ÎN ALTĂ PARTE.

Mulți s-au înșelat asupra expulzării lui Nicolae Titulescu din viața noastră publică, de către Carol. Această expulzare nu avea nici un raport cu politica noastră externă ; Carol nu uitase nici odată anumite manifestații republicane ale lui Titulescu și momentul cel mai propice pe care l-a găsit pentru a le răsplăti cu vârf și îndesat a fost când Ministrul său a încercat să se amestece într-o *afacere de armament cu Wickers*...un teritoriu de vânătoare rezervat exclusiv Suveranului și oamenilor săi. Dar politica externă a lui Titulescu a fost urmată fără deviație până la alungarea lui Carol și luarea puterii de către Guvernul Național Legionar. În mod mai subteran a fost urmată și în timpul acestui guvern, sub forma intrigilor care au despărțit Legiunea de Generalul Antonescu și relațiunile ascunse cu inamicul, după alungarea Legiunii din Guvern. Aceeași nefastă politică a fost reluată în mod deschis și violent, cu consecințele cunoscute de toți Români, o dată cu sechestrarea Generalului Antonescu de către regele Mihai.

Scopul cardinal al acestei politici era de a orându-i lucrurile astfel încât, în cazul unui conflict european, România să se găsească acolo unde planul Barthou o așezase. Deoarece, la acea epocă, nimeni nu putea să prevadă trecătoarea *înțelegere Ribbentrop – Molotov*, această implica o colaborare militară româno – sovietică, anti – germană, și nici cei mai proști nu-și puteau închipui că, în cazul unei asemenea colaborări, un război victorios s-ar fi putut termina cu Basarabia încă românească. Sacrificiul acestei mult martirizate părți a Moldovei fusese prevăzut și primit de Titulescu, din chiar momentul intervenției sale pentru a salva Rusia Sovietică din încurcătura în care căzuse cu prilejul negocierii *Pactelor de neagresiune < cu toți vecini >*, și din momentul redactării unei *Convenții feroviare*, care nu era altceva decât o recunoaștere disimulată a legitimității pretențiilor rusești asupra unei părți a teritoriului nostru. Acest sacrificiu era primit și de cei care, în Martie 1936, puneau Căile Ferate Române la dispoziția Statului major Sovietic. ERA PRIMIT, CONȘTIENT SAU INCONȘTIENT, ȘI DE CEI CARE SOLICITASERĂ ȘI ACCEPTASERĂ GARANȚIA FRANCO-BRITANICĂ, ȘTIIND CĂ ACEASTĂ GARANȚIE SE LIMITA STRICT LA GRANITELE APUSENE.

Guvernele care nu declaraseră război Rusiei Sovietice, ci numai Germaniei, când amândouă aceste țări se aruncau asupra Poloniei, guvernele care, în Aprilie 1939, ne-au acordat această garanție strict limitată, nu-și făceau nici o iluzie asupra temeiniciei unei înțelegeri germano-ruse. Cancelariile occidentale, care cunoșteau prea bine aspirațiile orientale și intențiile Fuhrerului, nu pierduseră nici un moment contactul cu Stalin și nu s-au îndoit nici odată de iminența unii război ruso-german ; pentru ele și pentru prietenii lor din București, locul României era de mai înainte hotărât în cazul acestei inevitabile întorsături a evenimentelor. Cu cât mai degrabă, deci, chestia basarabiei, principalul obstacol la o colaborare militară româno-rusă, ar fi fost lichidată, cu atât mai bine era pentru continuatorii politicii titulesciene. Evident, singura lichidare posibilă era ocuparea fără lupte a acestei provincii de către Soviete.

Așa se explică că ideea colaborării noastre militare cu Sovietele a rămas în intenția factorilor responsabili și după răpirea Basarabiei, în vara anului 1940. Numai răsturnarea lui Carol de către mișcarea Legionară a tăiat firul acestor proiecte ; fir care a fost reluat și condus până la jertfirea nu numai a unei provincii, dar chiar a României întregi, de către cei care înconjurau pe Mihai, prelungirea camarile părintești.

Să revenim, pentru un moment la <prăpăstioasele > intervenții ale Colonelului Vborobchievici pe lângă superiorii săi și pe lângă Grigore Gafencu, Ministrul nostru al Afacerilor Străine, și la nepăsarea și ironia cu care ele au fost primite de către acesta din urmă, și să considerăm următoarele date : 1) La 1 Iunie 1950, Grigore Gafencu, după 18 luni de activitate ca Ministru al Afacerilor Străine, își dă demisia. 2) La 26 Iunie, succesorul său primește Ultimatumul Sovietic, 3) La 27 Iulie, Gafencu este numit Ministrul României la Moscova, ceea ce nu ar fi fost posibil nici cu un minimum de decență dacă ar fi fost el ministrul care ar fi primit ultimatumul.

Pasajul din cartea lui Gafencu *Preliminaires a la Guerre de l'Est*, relativ la conversațiile sale cu Potemkin, scris la trei ani după răpirea Basarabiei, merită o recitare pentru cei care vor să-și dea seama de puținul cel reprezenta posesiunea românească a acestei provincii față de planurile politice generale ale celor care fuseseră întotdeauna dispuși “să joace cartea sovietică”, după expresia lui Vișoianu, unul din adepții și moștenitorii spirituali ai lui Titulescu.

Două fapte mai trebuie amintite în această privință : 1) În momentul intrării trupelor noastre în Basarabia, la începutul *Războiului de recucerire*, Carol, pe atunci în Mexico, s-a grăbit să comunice Ambasadorului Sovietic, cu care întreținea cordiale relații, că el nu aprobă această inițiativă. 2) În memoriul prezentat de Gafencu la conferința Păcii de la Paris, din 1946, memoriu care pretindea să enumere toate pierderile suferite de România și toate plângerile ei, Basarabia și Bucovina nu sunt menționate cu nici un cuvânt.

Prost ne explică că trimiterea lui Gafencu la Moscova de către Carol ca scop “*d’amadouer les Soviets*” este drept că numirea la Moscova a lui Gafencu, unul din cei mai aprigi avocați ai reluării relațiilor diplomatice între România și Rusia și omul de Stat român care întreținea cele mai prietenești relații cu Legația Rusească din București, nu putea decât să fie primită cu mulțumire de către Soviete. Dar era acesta momentul pentru a da Sovietelor orice fel de satisfacție ?

Gafencu nu a fost trimis la Moscova, de către Carol, pentru a obține restituirea Basarabiei și Bucovinei, ci pentru a pregăti de pe atunci (pentru momentul prevăzut de acele Puteri Anonime care “*știu totul pentru că hotărăsc totul*”) *Alianța Militară Sovieto-Română*, obținută în fine în împrejurările pe care le știm, de cei care sărbătoresc astăzi, ca o zi de fașă națională, Capitulara dela 23 August 1944.

CAPITOLUL XIV

ARBITRAJUL DELA VIENA ȘI MIȘCAREA LEGIONARĂ

Printre lvgionarii urmăriți și prinși după executarea lui Călinescu se afla și fiul meu Ilie-Vlad, recunoscut și arestat în momentul în care, mulțumită prietenescului ajutor al unor diplomați străini, se pregătea să treacă granița, în drum spre Budapesta, unde îl aștepta bunica lui, Maria Mavrocordat. Mare a fost neliniștea mea când am văzut pe soacra mea ajungând singură în automobilul care o aducea în Kopenhaga, după o lungă și zadarnică așteptare în capitala Ungariei. Știrile pe care le promisem asupra sălbăticiilor petrecute în Țară mi-au fost confirmate de soacra mea : uciderea a sute de Români și măcelurile din închisori, care nu încetaseră încă la plecarea ei, legionari răniți, aruncați încă de vii în crematorii, numele atâtor prieteni și camarazi asasinați de călăii Regelui Carol. Cu o zi înainte de a fi pusă la arest domiciliară, soția mea se dusesse la Legația Germană, cu nădejdea să provoace o intervenție moderatoare. La descrierea ei plină de indignare, Fabriciu, Ministrul Reichului, i-a răspuns cu un surâs de ironică indiferență : *“Sie ubertreiben, Sie ubertreiben”*. Odată arestată, soția mea a primit vizita de rutină, permisă rudelor legionarilor mai înstăriți, vizită autorizată de *consorțiul Marinescu-Moruzov*, care făcuse recent avere din jefuirea legionarilor asasinați ca și a refugiaților polonezi, la ranița Bucovinei. I s-a fixat sume de 3.000.000. de lei ca preț al vieții fiului nostru, dându-I în același timp informația că Alexandru Cantacuzino n-ar fi fost împușcat în Închisoarea din Râmnic, dacă mama lui ar fi consimțit să plătească o sumă identică.

Dureroasa mea neliniște pentru soarta lui Ilie-Vlad nu a încetat însă decât atunci când, în primăvara lui 1940, intervenind o trecătoare înțelegere între Mișcare și Carol, fiul meu, cu cea mai mare parte din camarazii săi supraviețuitori, au fost scoși din închisoare și, cu soția mea, eliberată și ea, a putut să mă ajungă la Kopenhaga. Până atunci, singura veste directă ce o avusesem dela fiul meu, au fost câteva rânduri scrise pe o pagină ruptă dintr-o carte oarecare, pe care reușise s-o scoată din închisoarea unde se afla, mulțumită mijloacelor care chiar în închisoare erau câte o dată, în mod clandestin, puse la dispoziția legionarilor. Scrisoarea era scurtă : *“Dragă Tată, dacă cumva < cârna > mă ajunge și pe mine, ceea ce se poate întâmpla în orice clipă, fii sigur că voi ști să o privesc în față, cu liniștea ce o dătoresc numelui ce-l port”*. Rufele lui, care ajungeau din când în când în mâinile soției mele, erau pline de sânge, semnele chinurilor la care el și camarazii lui erau supuși în închisoare.

Primul meu simțământ, la primirea vestei acestei neașteptate înțelegeri, a fost deci cel al unei mari ușurări sufletești, la gândul că primejdia de moarte, care stătea spânzurată deasupra capului fiului meu și a atâtor camarazi ai săi, fusese pentru un moment înlăturată. Dar rostul exact al acestei deciziuni legionare mi-a rămas

neînțeleș, până când, cu prilejul unei călătorii la Berlin, am putut consulta pe prietenii mei și afla veștile pe care le primiseră.

Horia Sima se strecurase în Țară, în primăvara anului 1940, și fusese, după lungi peripeții, descoperit și prins de Poliția lui Carol. Dacă aceasta s-ar fi întâmplat înaintea victoriei Germaniei în Franța, execuția lui imediată ar fi fost sigură. După acest eveniment însă, o anumită doză de frică intrase în Carol și în ai săi ; așa încât ei au preferat o soluție politică și nu una polițienească, în ceea ce privea soarta lui Sima. După o detenție de aproape o lună de zile, Horia Sima a fost dus din închisoare direct la Palat.

Întrebându-l Carol cu ce gând se întorsese în Țară, Sima i-a răspuns : “ *Cu gândul de a vă răsturna !* “. “ *Pe ce motive ?*”, l-a întrebat Carol. “ *Din pricina politiceii voastre externe, care duce Țara la pieire .* “ Carol l-a asigurat imediat că acest motiv nu mai există, deoarece politica lui externă ajunsese a fi în acel moment exact aceea a Legiunii. În urma acestei întrevederi și pe baza acestui schimb de cuvinte, s-a propus Mișcării legionare colaborarea cu regimul. Sima, și cei care îl înconjurau la acea vreme, s-au gândit mult și adânc Hotărârea per care au luat-o se justifica printr-un singur motiv : binele Țării.

Răpirea Basarabiei nu lăsase Țara, zdrobită de durerea pierderii atâtor Români și a unui mari suprafețe de pământ, cu simțământul că cel puțin aici se sfârșeau încercările neamului. Dimpotrivă, furtuna venea peste noi din toate părțile. Doi alți vecini se lăcomeau la o moșie atât de prost apărată, atât de ușor de călcat. Presa italiană, în articole a căror înaltă inspirație era ușor de recunoscut, cerea fără mult înconjur noi ciuntiri ale Pământului Românesc, în beneficiul Ungariei și al Bulgariei. Berlinul însă avea glasul hotărâtor. Mișcarea Legionară, care nu avusese încă prilejul de a cunoaște nesocotirea totală, de către guvernul German, a forțelor sufletești și materiale pe care Legiunea le reprezenta în România, era îndreptățită să creadă că prezența sa în guvernul prin care Carol încerca să șteargă amintirea politicii sale externe de până atunci, ar fi cântărit favorabil pentru Țară, în hotărârea Berlinului de a se opune sau nu presiunilor Italiei. Sugrumând deci amintirea închisorilor, schingiuirilor și măcelurilor, s-a hotărât a primi acea odioasă colaborare cu *asasinul Căpitanului*, pentru a nu avea vreodată remușcarea de a fi ușurat, prin faptul absenței sale, un nou atentat la integritatea teritoriului național. Mișcarea era hotărâtă, în schimb, să nu permită o altă vânzare de Țară, o altă fugă fără luptă. Aceste gânduri au determinat pe Horia sima și camarazii săi ca, după predarea *Basarabiei* și Bucovinei de nord, să accepte intrarea în guvernul Tătărășcu și guvernul Gigurtu, ci o singură condiție : “ *Nici o palmă de pământ mai mult !*”

Știm că e pe timpul loviturii-fulger a lui Hitler în Norvegia, Carol începuse să întrevadă unei Victorii Germane, fără a fi încă sigur de ea. Își schimba echipele ministeriale în funcție de măsura în care această posibilitate îi părea mai probabilă. Trecuse astfel dela *combinația Tătărășcu- Gafencu la combinația Tătărășcu-Gigurtu*, care se grăbise a renunța, cam târziu și cam degeaba, la *garanțiile franco-britanice*. În fine, după pierderea Basarabiei și a Nordului Bucovinei, se hotărâse la

introducerea unor legionari în guvern ; apoi, la începutul lui Iulie 1940, a trecut la *combinația Gigurtu-Manoilescu*. Cu aceleași intenții de a câștiga bunele grații ale lui Hitler, înființase Partidul națiunii, căruia îi dăduse în mod servil aparențele de extrem naționalism ale Partidului Socialist – Național German. Nici acest ultim meșteșug, nici prezența câtorva legionari în posturi guvernamentale fără importanță, nu păreau să fi schimbat gândurile și intențiile lui Hitler față de România.

PE DE ALTĂ PARTE, ORGANELE RĂSPUNZĂTOARE ALE APĂRĂRII ȚĂRII NU MANIFESTAU NICI O SCHIMBARE DE ATITUDINE ȘI NU SE VEDEA NICI O PREGĂTIRE MILITARĂ SEMNIFICATIVĂ, ÎMPOTRIVA NOILOR DORINȚE, DE RĂPIRE PE CARE TOATĂ LUMEA LE ȘTIA ÎN DISCUȚIE ÎNTRE BERLIN, ROMA, BUDAPESTA ȘI SOFIA.

Aceste considerații și convingerea că numai un guvern cu adevărat legionar ar fi putut asigura României respectul cuvenit unei Țări independente, hotărât a-și apăra hotarul împotriva oricărui agresor și până la ultimul glonț, a determinat pe Horia Sima ca, la 7 Iulie, să părăsească brusc Guvernul unde abia intrase, nădăjduind să reușească a forma, în timp încă util, singura formație guvernamentală pe care o putea crede încă mântuitoare. Într-adevăr, semnele sinistre se înmulțeau. Teleky și Cszaky avuseseră lungi întrevederi cu Hitler la Munchen... Chiar în ziua în care Gigurtu proclama, într-un context tragicomic, retragerea României din Liga Națiunilor. Ziarele germane, între timp, publicau lista nominală a *spionilor străini* care pregăteau în Țară, cu consimțământul lui Carol și a guvernelor sale, distrugerea exploatărilor noastre de petrol.

Nu mai socotim că Bulgarii, la rândul lor, erau și ei trimiși de Fuhrer. Gigurtu și Manoilescu, care se repeziseră la Berchtesgaden cu misiunea de a convinge pe Hitler că România devenise un Stat de tip socialist-național, primiseră un răspuns usturător din partea Fuhrerului, care le-a amintit, cu toate amănuntele cuvenite, asasinarea lui Corneliu Codreanu și urmărirea Mișcării legionar de toate Guvernele lui Carol. La 16 și 19 August, Conferințele Româno - Ungară și Română - Bulgară sunt întrerupte, în fața pretențiilor excesive ale vecinilor noștri, susținute și chiar inspirate de Cancelariile germane și Italiene. Nimeni nu se mai îndoia că Țara se găsea în ajunul unei și mai crunte dezmembrări. Dar nicăieri, în afară de Mișcarea Legionară - hotărâtă a răsturna pe Carol, dacă și de data aceasta ar consimți la o nouă răstignire a Țării, fără a trage spada – nu se simțea însuflețirea celor decizi să lupte, oricât de improbabilă ar fi fost victoria.

Numai cei care s-au înșelat continuu asupra relațiilor dintre Mișcarea Legionară și Guvernul Socialist - Național German au putut să se mire de faptul că în tot timpul recentei activități a Legiunii, cam din primele zile ale lui Iunie 1940 și până la răsturnarea lui Carol, și chiar în momentul acestei răsturnări, Berlinul a ales întotdeauna pe Carol ca punct de reazem al politicei sale în România. Această alegere fusese făcută mai de mult ; probabil la puțină vreme după asasinarea Căpitanului, în clipa în care Hitler, la insistența generalilor săi, renunțase la intenția

de a-și trimite diviziile spre România, ca măsură de apărare față de uneltirile unui regim sub care o asemenea asasinare fusese posibilă.

Pentru cei bine informați, nu au existat decât două momente de adevărată colaborare între Reichul Socialist – Național și Mișcarea legionară. Momentul în care *Marina și Căile Ferate Germane* au fost puse la dispoziția mișcării pentru transportarea rămășițelor pământești ale lui Moța și Marin din Spania în România. Al doilea moment, nouă ani mai târziu, în ultimele luni ale unui război virtualmente pierdut, când Hitler și Ribbentrop s-au îndreptat către șefii legionari, cei din lagărele de concentrare sau liberi, întrebându-I dacă vroiau să ridice Steagul pe care Regele Mihai și sfetnici săi netoți, înspăimântați sau trădători se grăbiseră să-l azvârle la pământ.

Adevăratele intenții ale lui Carol n-au înșelat nici o dată pe Hitler ; acesta găsea , în însăși atitudinea echivocă și în acțiunile ale Guvernelor din București, un element de slăbiciune, pe care știa să-l speculeze și care îi permitea să obțină toate produsele naturale ale României în cantitățile ce le dorea. Hitler nu părăsise însă nici un moment ideea unui război împotriva Rusiei Sovietice, idee cu care pășise în arena politicii internaționale ; hotărâse însă de mai înainte momentul strategic și politic în care acest război trebuia să înceapă, *și credea până atunci inoportună o Românie legionară, îndrăzneată și dinamică.*

Această atitudine a Guvernului Socialist – Național față de < guvernele emasculate > ce se succedau în România se poate ușor înțelege ; ceea ce nu se poate înțelege însă, și ceea ce face parte din imponderabilele care au dus la sfârșitul celui de-al II-lea reich, este arbitrajul dela Viena : lovirea în forțele sufletești și trupești ale acelei țări de 20 milioane de locuitori, la ale cărei resurse umane Hitler trebuia să știe din vreme că va fi nevoit să facă apel în momentul începerii singurului război pe care îl dorise și de al cărui câștig sau pierdere atârna într-adevăr soarta germaniei.

Arbitrajul dela Viena trebuie considerat ca una din numeroasele și, până la sfârșit, fatalele piedici puse de grandomania politicii italiene a lui Mussolini și Ciano, în drumul unei victorii a forțelor anticomuniste în Europa. Prima și cea mai importantă din aceste piedici fiind însăși intrarea Italiei în război, cu odiosul atac împotriva unei Franțe deja învinsă. Cea din urmă și decisivă fiind inexplicabila agresiune împotriva grecei, care a silit Germania să trimită peste Dunăre 40 de divizii, ce I-ar fi asigurat, probabil, victoria în Rusia, în scurtul termen pe care Hitler îl prevăzuse.

Păstrasem, după destituirea mea, cele mai bune relații cu foștii mei colegi, Ministrul germaniei, von Renne – Fink, și Ministrul Italiei, Sappupo. Avusesem astfel prilejul să le exprim de mai multe ori mirarea mea față de încredere sau chiar simpatia pe care guvernele lor păreau a o arăta față de Carol și de acei ce-l âinconjura, manifestându-le totodată nădejdea mea că Mișcarea Legionară va ști să termine cât mai curând cu domnia unui *rege neputincios și tiran*. Cei doi miniștri răspundeau cu argumente ce erau fără îndoială o parte din argumentele guvernelor

lor : răsturnarea lui carol ar fi o greșeală provocatoare de haos, ale cărui limite nu se puteau prevedea. Cea mai bună tactică pentru Mișcare era infiltrarea și colaborarea. Argumentul principal însă, cel pe care cei doi interlocutori ai mei nu mi-l puteai destăinui era tocmai mișelia și impotența lui carol, care le dădea asigurarea că hotărârea luată deja la Berlin și Roma, de a ne răpi jumătate din Ardeal și sudul Dobrogei, va fi primită fără *complicația unei rezistențe armate*.

Ambii miniștri s-au bucurat deci cânt, la începutul lui Iulie, s-a publicat vestea formării în București a unui guvern în care legionarii consimțiseră să participe. Starea mea de spiritz privitoare la acest guvern în această epocă nu era deloc aceeași și, într-o conversație destul de animată cu Sappupo, am afirmat din nou convingerea mea că numai *expulzarea lui Carol* putea restabili liniștea în România și asigura respectul granițelor noastre, comunicându-I în același timp intenția mea de a mă reîntoarce cât mai curând în Țară.

Circulasem până atunci fără nici o dificultate și de câte ori o dorisem, între Copenhaga și Berlin. Mare mi-a fost deci mirarea când pașaportul ce-l trimiseseam la Legația germană, pentru a obține viza necesară, mi-a fost întors cu o prietenească mențiune că viza solicitată nu putea să-mi fie acordată pentru moment. Sappupo mi-a mărturisit , mai târziu, că el provocase, prin intervenția guvernului său, acest scurt embargou asupra persoanei mele.

Rezultatul stupidului Arbitraj dela Viena mi-a fost comunicat la telefon de unul din consilierii Legației Germane. În uimirea și indignarea mea, nu m-am putut reține să-i strig : “ *Cu aceasta ați pierdu probabil războiul.* “ Am fost informat însă, în același timp, că viza cerută putea să-mi fie dată în orice moment. În seara de 3-4 Septembrie, ascultam cu soția mea, la radio, la Legația Română, care restabilise subit legăturile cu mine, veștile din București : durerea și indignarea unanimă, Mișcarea legionară în picioare în toată Țara, luptele din bucurești, Brașov și Constanța, Palatul Regal asediat, legionarii căzuți, Carol pregătindu-se de plecare.

Bârfitorii Mișcării Legionare, fără excepție, au încercat să popularizeze o versiune absout deformată a celor ce s-au pterecut în Țară în aceste prime zile ale lui Septembrie 1940. Scopul era de a micșora sau de a escamota cu totul rolul Mișcării în aceste zile decisive. Variația oferită de prost în *Le Destin de la Roumanie* fiind tipică pentru mistificarea prin ceea ce se trece sub tăcere, recomandăm citirea ei pentru a afla ceea ce nu s-a întâmplat în acele zile.

Adevărul este că, departe de a primi vreun îndemn sau vreun sprijin din partea germaniei, până în ultimul moment, insistențele Legației Germane s-au exercitat pe lângă Mișcare în sensul rămânerii lui Carol pe tron. Fără de reazimul Mișcării Legionare, Generalul Antonescu, care nu beneficia de nici o simpatie în Armată și nu putea conta pe sprijinul ei, nu avea nici un miloc de a convinge pe Carol să-i treacă mandatul ce i l-a trecut, și mai puțin de a-l convinge să abdice. Încredințarea mandatului și abdicarea n-au fost decât rezultatul mobilizării legionare și a spaimei inspirate astfel lui carol și țitoarei sale, Elena Lupescu.

Adevărul este, mai departe, și aceasta este ceea ce bârfitorii Mișcării caută să dea uitării, că din toate partidele, din toate grupările politice românești, SINGURA MIȘCAREA LEGIONARĂ, CREDINCIOASĂ PRINCIPIILOR DE LUPTĂ ȘI JERTFĂ CARE AU ÎNSUFLEȚIT-O ÎN TOT TIMPUL VIEȚII SALE, A CERUT VIOLENT REZISTENȚA CU ARMELE ÎN MÂINI, APĂRAREA ÎNVERȘUNATĂ A ORICĂREI PALME DE PĂMÂNT ROMÂNESC AMENINȚATĂ, ÎNAINTE CA ȘI DUPĂ RĂPIREA BASARABIEI ȘI A BUCOVINEI.

În ziua de 4 Septembrie eram la Berlin. La pensiunea unde trăgeam de obicei, am găsit o misterioasă comunicare telefonică, ale cărei urmări imediate și îndepărtate le voi povesti în capitolul următor, renunțând, pentru o mai bună înșelegere a lor , la ordinea cronologică a întâmplărilor. Înainte de plecarea mea spre București, am avut cu von Ribbentrop o întrevvedere la care au fost prezenți, Sub-Secretarul de Stat Keppler și legionari Victor Vojen. După prelinimariile obișnuite, am avut următorul schimb de cuvinte cu Ministrul Afacerilor Străine german :

Von Ribbentrop - Am fost informat că ați avut intenția să rezistați cu armele la aplicarea Arbitrajului dela Viena. Dacă acesta este adevărul, nu-l pot atribui decât tinereții Mișcării Legionare.

Eu – Sunt fericit, Domnule Ministru, de prilejul ce mi-l dați de a vă asigura că, dacă Mișcarea legionară ar fi avut puterea în mână , nici invazia Basarabiei, nici cea a Transilvaniei nu ar fi avut loc fără ca Armata română să-și facă datoria ; iar dacă puterea ajunge în mâinile noastre, vă pot asigura că nu vom mai permite nici o viitoare violare a granișelor noastre. Ceea ce corespunde cred și cu interesele Germaniei, care, la Viena a garantat inviolabilitatea acestor granițe.

PARTEA TREIA

ANTONESCU : CONDUCĂTORUL PARANOIC

CAPITOLUL XV

N-AM RECUNOSCU TRĂDAREA

Episodul Canaris- Moruzov a început, pentru mine, în ziua de 4 Septembrie 1940 și s-a sfârșit în ziua de 28 Noiembrie a aceluiași an. Pentru România însă, pentru germania și pentru lumea întreagă, el începuse din primele zile, ceasuri chiar, ale războiului și, din consecință în consecință, nu s-a terminat încă nici astăzi. Într-adevăr trădarea lui canaris a fost, fără discuție, principalul factor determinant în mersul și sfârlitul ostilităților între cei ce încercau să șteargă comunismul de pe suprafața pământului și cei care au făcut totul pentru a-l salva.

De câte ori mergeam la berlin, după destituirea mea din postul de ministru la Copenhaga, încercam să stabilesc legătura cu cu vreuna din personalitățile importante ale guvernului sau ale partidului, cu scopul de a le reaminti că existau, în România, alte păreri și alte năzuințe decât cele ale lui carol și ale acoliților săi. Găseam întotdeauna ușile închise. Am fost destul de mirat deci,, când, ca urmare la acea misterioasă comunicare telefonică, am primit vizita unui ofițer de marină, Comandor, von Muller, adjunct al Amiralului Canaris, informându-mă că șeful său dorea să mă vadă cât mai degrabă. Canaris era capul *Abwehr* –ului, Berlin. Întrevederea propusă era cu atât mai interesantă pentru mine cu cât nu o solicitasem și cu cât știam că Amiralul se întâlnise recent cu Moruzov, care ocupa o funcție similară în România.

Urmând deci fără, întârziere, pe ofițerul în chestiune la birourile *Abwehr*-ului, am fost introdus într-o mare odaie, unde grămezile de hârtii erau acumulate într-o dezordine aparentă, pe două birouri și mai multe mese, și unde, în afară de două fotolii, se găsea și un pat, despre care am înțeles că era cel al lui Canaris. Conversația cu Amiralul se prelungise câtâva vreme fără ca să pot pricepe scopul întâlnirii, când interlocutorul meu mi-a spus brusc : “*Veți ocupa în curând în Țara Dumneavoastră, un post important. Trebuie să-mi făgăduiți că veți face totul pentru a salva viața lui Moruzov.* “

Acesta era într-adevăr ultimul subiect pe care aș fi crezut că Amiralul dorea să-l discute cu mine. Moruzov fusese unul din principalii călăi ai lui Carol, în recenta Sfânta Bartolomee Legionară. Un fost comisar sovietic din Harkov , se < *refugiase* > în România, în 1920. Întrebuințat de Siguranța Româna, mai întâi ca simplu informator, pe urmă în funcțiuni mai importante, ajunsese a fi unul din intimii

Elenei Lupescu și al lui carol, care, spre uimirea tuturor, numise pe acest fost funcționar sovietic (de fapt nici nu era naturalizat român), ca șef al Serviciului de Informații al Armatei noastre. Moruzov era, deci, în România ceea ce Canaris era în Germania.

Am reamintit Amiralului rolul lui Moruzov în recentele măceluri și i-am explicat de ce, spre marele meu regret, îmi era imposibil să fac vreo făgăduință privitor la soarta lui. Amiralul însă a insistat cu atâta vehemență încât, în sfârșit, l-am întrebat care era motivul pentru care atribuia atâta importanță destinului lui Moruzov ? Amiralul mi-a răspuns : “ *Pentru că prin Moruzov, primim cele mai bune informații privitor la preparativele militare ale Sovietelor.* ”

Am reamintit Amiralului dubioasele origini ale informatorului său. L-am informat că, cu vreo 15 ani mai înainte, însuși unul din șefii lui Moruzov, Sub-șeful Siguranței, Bianu, mi-l semnalase ca un agent dublu probabil. Amiralul a înlăturat toate obiecțiunile și, în momentul despărțirii noastre, mi-a repetat, cu insistență și gravitate, cererea lui. Niciun moment nu mi-a trecut prin gând atunci că stătusem în fața celui mai mare trădător și a celei mai mari trădări pe care istoria a cunoscut-o. Dar nici nu am crezut că Moruzov era într-adevăr singurul și cel mai bun izvor de informații al Armatei Germane ; aceasta cu atât mai puțin cu cât știam că, la acest moment, numeroase comisii germane, zise economice, cutreierau teritoriul rusesc, controlând executarea contractelor economice încheiate între Berlin și Moscova, printre care eram sigur că și Canaris își strecurase agenții săi. N-am dat deci, pentru moment, mare importanță episodului. Două următoare întâmplări ar fi trebuit să mă pună pe gânduri.

Genaralul Gauthier, un bun prieten al nostru, care mă informase asupra misiunilor economice trimise în Rusia, mi-a comunicat, o zi după întrevvedereea mea cu Canaris, că rapoartele acestor misiuni referitoare la starea de pregătire militară a Sovietetelor erau, pentru el, *Vernichtend*, complet defavorabile Moscovei. În ajunul plecării mele spre București, unde după expulzarea lui carol, fusesem chemat, conform prevederilor lui Canaris, în vederea formării noului Guvern, promisem din nou, la Hotel eden, vizita Comandorului vom Muller, pentru a mă ruga, odată mai mult, din partea șefului său, să nu uit cererea pe care mi-o făcuse.

Am reținut pe von Muller la dejun, în timpul căruia ne-a făcut cea mai surprinzătoare expunere a situației militare, încheind cu următorul sfat : “ *Ca Ministru al Afacerilor Străine al Țării Dumneavoastră, dacă aceasta este funcțiune ce o veți ocupa, țineți minte sfatul ce vi-l dau : faceți tot posibilul ca România să nu intre nici odată într-un război împotriva marii Britanii. Marea Britanie va fi întodeuana învingătoare.* ”

Destul de mirat, am obiectat Comandorului că aceasta era poate o formulă perimată, deoarece nimeni nu putea să știe ce va rămâne din avantajul dat mării Britanii, prin insularitatea ei, în fața unui război aerian modern. Von Muller nu s-a lăsat convins așa de ușor și a terminat expunerea lui cu aceste și mai stranii cuvinte :

“ Știu că din partea unui ofițer prisian, aceasta ar putea părea înaltă trădare, ar vă repet însă : Marea Britanie va fi învingătoare. “

După plecarea enigmaticului nostru musafir, am încercat, împreună cu soția mea, să ne explicăm extraordinarele lui comentarii. Pentru mine, explicația nu putea fi decât una : un ofițer al *Abwehr* –ului a vrut să încerce reacțiile viitorului Ministru al Afacerilor Străine Român. Soția mea rămăsese cam cu alte impresii : “ *Omul nu-mi place și nu m-ar mira dacă ar fi într-adevăr vorba de <Hochverrat >.* “

Cer cititorului să facă cu mine două sărituri în timp, care ne vor permite să pricepem întreaga însemnătate a episodului Canaris – Moruzov ; mai cer în același tim cititorului, să nu uiate că Moruzov era până la așa punct intim cu carol încât beneficia de prerogativa atât de rar acordată, de a-l întovărăși la toate vânătorile regale. Să nu se uite și faptul că regele, și numai regele carol, fusese răspunzător de numirea acestui venetic în postul cel mai de încredere din toată Administrație noastră Civilă și Militară.

Scena se petrece la berlin, la sediul Statului major German ; data este 28 Noiembrie 1940. Împrejurul unei mese deasupra căreia sta întinsă o hartă geografică a Europei centrale, patru persoane stau de vorbă : Felmareșalul Keitel, Generalul Antonescu, eu și Herr Schmidt, inevitabilul interpret. Discutam situația militară în legătură cu posibilitatea unui conflict atmat cu cu Sovietele și cooperarea germano-română într-o asemenea împrejurare. Inutil de a menționa că Felmareșalul și Generalul erau aceia controlau discuția și că eu ascultam în tăcere și cu răbdare, opiniile lor de oameni ai meseriei, asupra valorii relative a forțelor care ar fi fost angajate într-un asemenea conflict.

Mare mi-a fost uimirea la auzul următorului schimb de cuvinte între Keitel și Antonescu :

Antonescu _ (Trecând cu energie degetul pe hartă, pe o linie aproximativă Riga- Odesa) *Dela baltica la Marea neagră, o simplă linie de apărare. Încolo un teritoriu militar absolut gol.* “

Keitel – (Cu convingere) “*Es stimmt.* “

Avem bune motive de a fi adânc impresionat la auzul unei concepții atât de exagerat optimiste a situației a situației militare din Rusia sovietică. Timp e cinci ani, ca ministru la Riga, Reval și Helsingfors (cele mai bune puncte de observație pe aceste amenințate granițe) prevenisem în mod continuu Guvernul meu, relativ la intențiile Sovietelor și semnalam marea eroare ce s-ar face dacă s-ar evalua potențialul militar al unei țări care sacrificase totul pentru înzestrarea armatelor sale, în termenii dificultăților sale economice și financiare pe alte sectoare. Am încercat deci să intervin în discuție și Mareșalul Keitel, foarte amabil, începuse a-mi acorda toată atenția, când Generalul Antonescu, cu grosolănia sa obișnuită și totodată specială față de mine, mi-a fâiat scurt și disprețuitor cuvântul. Întors în somptuasele apartamente care fuseseră puse la diapozitia Generalului Antonescu și a

mea de către Wilhelmstrasse, am încercat să găesc o explicație la stania și identica iluzie a cărei victimă erau doi bărbați care, prin meseria lor și poziția ce o ocupau, ar fi trebuit să fie informați mai bine decât oricine, cu privire la starea de pregătire a armatei unui potențial. Episodul canaris – Moruzov mi-a răsărit brusc în amintire, și am rămas convins că, fără a o ști, Keitel și Antonescu primiseră informațiile lor din exact același izvor și că acest izvor era, după toate probabilitățile, otrăvit și intenționat înșelător.

Aveam o hotărâre de luat. Relațiile între Generalul Antonescu și mine, în general destul de încordate, ajunseseră la o criză, în Berlin, pentru motive ce vor fi povestite mai încolo. A-l fi pus la curent cu bănuielile mele, nu ar fi servit la nimic. După cum îl cunoșteam, el nu ar fi văzut în ceea ce i-aș fi povestit decât un prilej de a mă pune într-o poziție neplăcută față de autoritățile germane. Foarte probabil că cel dintâi informat ar fi fost Canaris. Am luat deci hotărârea de a sta (oricare ar fi fost opoziția Generalului) două zile mai mult decât el, în Berlin. La banchetul de despărțire pe care von Ribbentrop ni l-a oferit, l-am comunicat acestuia intenția mea și ne-am înțeles asupra unei întrevederi. Am participat la despărțirea oficială în gara Berlinului și am coborât din tren două minute mai târziu, la o stație unde el fusese oprit, după o înțelegere cu autoritățile germane.

Ceea ce îmi propuneam a spune lui von Ribbentrop era, pentru a începe, ceea ce Generalul Antonescu mă împiedicase să spun în timpul întrevederii cu Keitel. Fără a fi nevoit să exprim vreo bănuială față de Amiralul Canaris (bănuială ce nici eu nu mi-o formulasem încă precis), i-aș fi povestit, în mod foarte natural, întvederea mea cu Amiralul și i-aș fi comunicat bănuielile mele că Amiralul a fost primejdios înșelat de Moruzov și de serviciile noastre de informațiuni. Aș fi găsit poate și prilejul de a plasa incidentul von Muller.

Ceea ce s-a întâmplat însă era faptul că von Ribbentrop a părăsit Berlinul la timp pentru a evita întâlnirea pe care mi-o făgăduise...desigur pentru a nu supăra pe General. Am fost nevoit să mă mulțumesc cu o scurtă convorbire cu baronul von Weizsacker.

Ne aflăm acum, cinci ani mai târziu, în Nuremberg, la procesul în care reprezentanții Puterilor Occidentale, alătura de cei ai asasinilor celor 15. 000 de Ofițeri Polonezi la Katyn și a mai bine de 20 milioane 1 de alți creștini, în Rusia și alte țări, judecau și se pregăteau să spânzure pe Generalii Germani învinși. Generalul Halder, un martor al acuzării, povestește "*Tribunalului*" întreaga istorie a trădării de Țară a grupului Canaris, din care și el, Helder, făcea parte. Politica acestei trădări a fost de a convinge pe Hitler prin false, dar bine schimonosite informații, chiar din primele zile ale conflictului, că Marea Britanie era pregătită, în mod formidabil, să respingă orice încercare de invazie, că zvonurile ce se răspândeau în sens contrar ascundeau pur și simplu o enormă capcană (se vorbea de fortificațiile subterane secrete, de sute de baterii care vor fi deconspirate în ultimul moment, etc), și se afirma, pe baza unei alte serii de "informații", că

pregătirile militare ale Rusiei Sovietice erau nule : o simplă linie de apărare acoperind un teritoriu militar gol.

Observam că nu era vorba aici de ceva analog cu *Complotul Generalilor* din Iulie 1944, căruia i s-ar putea găsi, la nevoie, o explicație patriotică. Complotiștii considerau războiul ca pierdut și puteau crede, cu oarecare dreptate, că ar putea ajunge la condiții de pace mai favorabile, cu Puterile Occidentale, fără Hitler decât cu Hitler. Trădarea grupului canaris a început din primele zile ale Războiului, după propria mărturisire a celor care astăzi se laudă cu ea ; în bună logică trebuie să credem că începuse chiar mai înainte.

Când la auzul spuselor lui Halder , Mareșalul Goering s.a sculat indicat strigând “ *Aber dass war gemeiner Verrat !*”, numitul Jackson, a cuzator public din partea Statelor Unite, I-a replicat sentențios : “ *Chiar dacă era trădare, era împotriva lui Hitler și deci era spre lauda Generalului Halder*”.

Tot din mărturisirea generalului Halder, s-a aflat că în ziua când anumite informații, culese de serviciile de siguranță ale partidului, semnalau existența unor relații dubioase între un membru al Ambasadei Germane la roma și agenți ai dușmanului, Canaris, ănsărcinat de fuhrer cu investigarea acestor zvonuri, a trimis la Roma, ca investigator special, pe același von Muller, care s-a întors, bine înțeleș cu vești cu totul liniștitoare.

Ce s-ar fi întâmplat dacă aș fi puttu să povestesc lui Ribbentrop toată istoria întâlnirii mele cu Canaris, conexiunea cu Moruzov, un agent dublu în cel mai bun caz, și poate straniile sfaturi și declarații ale lui von Muller ? Ar fi fost aceasta destul pentru a dezlănțui investigații care ar fi terminat cu legenda “ *simplei linii de apărare*” și a “ *cătorva săptămâni de război*”, îndemnând Statul Major German la pregătirea unei Campanii de iarnă în Rusia ? Sau ar fi hotărât chiar pe Hitler să înceapă cu invazia Marii Britanii înainte de a se măsura cu Rusia Sovietică ?

Nu am nici un răspuns la aceste întrebări, dar, după citirea memoriilor jovialului Baron von Weisszacker, mă felicit călduros de a fi rezista impulsului pe care-l avusesem la un moment dat, în cursul întrevederii noastre la Berlin, de a-i spune lui ceea ce îmi fusese imposibil să povestesc lui von Ribbentrop. Baronul aparținea el însuși, chiar din primele zile ale războiului conspirației anti-hitleriste și sunt îndreptățit să mă întreb care ar fi fost probabilitățile de a mă reîntoarce teafăr și sănătos în România, dacă devotatele și expeditivle servicii ale Amiralului Canaris ar fi fost informate de bănuielile și de intențiile mele.

Sunt convins de altfel, că un studiu adânc și obiectiv al celui de al Doilea Război Mondial va arăta că Istoria nu este altceva decât Istoria unei Mari Trădări. O trădare care începuse în anul 1918, care nu s-a terminat încă, care s-a exercitat ieri împotriva Germaniei Național- Socialiste, care se exercită astăzi în dauna tuturor puterilor amenințate de Comunismul Universal, și ai cărui agenți se află, ca și pe vremea lui Canaris, Moruzov, Halder, etc în locurile cele mai neașteptate.

Nota: La nivelul anului 1945, cifra de 20 de milioane de victime ale comunismului sovietic trebuie considerată cu anumite rezerve. La data redactării acestui volum, se știa încă relativ puțin cu privire la numărul real al victimelor comunismului. După aprecierile lui Soljenițin și ale altor patrioți ruși, comunismul sovietic ar fi răspunzător panetu aproximativ șatezeci de milioane de victime, pe teritoriul fostei Uniuni Sovietice. Este greu de spus câți câți dintre aceștia vor fi fost uciși înainte de 1945 și câți după. Ceea ce nu poate fi pus la îndoială, este faptul că numai în cursul anilor 1945 – 1946, după victoria lui de tristă amintire, Guvernul Sovietic a executat peste trei milioane de opozanți ruși, ce se găseau în exil, și care i-au fost predați prin complicitatea criminală a Guvernelor Statelor Unite și Angliei. Ceea mai mare parte dintre aceștia au fost executați chiar sub ochii marinarilor anglo-americani care îi excortaseră până la cheiul Portului Odesa ! (V. *Victimele Ialtei*, de Nicolae Tolstoi) Este vorba de una din cele mai mari crime contra umanității, o crimă comisă exact în perioada funcționării așa numitului *Tribunal Militar Internațional* de la Nuremberg. În cadrul acestu “ Tribunal “ de sinistră amintire, asasinii celor 15.000 de Ofițeri Polonezi de la Katyn făceau figură de “judecători “. *Vae victis !* În anul 1990, Mihail Gorbaciov arecunoscut că masacrul dela Katyn a fost opera NKVD-ului, scuzându-se astfel cumva față de Polonia. Cât despre ceilalți mari judecători de la Nurenberg, aceștia păstrează deocamdată o tăcere pe cât de deplină pe atât de vinovată...Lumea întreagă așteaptă, din partea lor scuzele de rigoare. Altfel, rămâne de văzut în ce măsură se mai poate vorbi de justiție atunci când asasinul devine judecător, exact în cazul crimei judecate. Astfel stau lucrurile cu privire la masacrul dela Katyn. Se înțelege astfel că, în urmă cu trei decenii, când autorul nostru și-a redactat volumul de față, lumea întreagă era departe de a bănui proporțiile reale ale costului comunismului în vieți omenești. (În bani se știe, cel puțin de către aceia care l-au finanțat, adică marii bancheri și industriași din Oculta secretă). Dacă ținem seama de experimentele comuniste desfășurate pe milioanele de “cobai” umani din China și restul asiei, din Africa și din America, atunci numărul total al victimelor comunismul depășește probabil cifra de 200 de milioane de morți. Mult mai greu de evaluat este însă numărul copleșitor al “sufletelor moarte “ și al “cadavrelor ambulante “, al milioanele și poate chiar miliardelor de “cobai umani”, care fără să fi fost uciși “fizic” au suferit totuși un fel de “ moarte psihică”, un brain washing, un fel de circumciziune cerebrală. Prin simpla lor existență cvazi-vegetativă, toți acești “zombi”, irenediabil mutilați și pierduți probabil pentru specia omenească, mărturisesc despre sacrificiile și proporțiile dezastrului ontologic înregistrat de omenire în acest secol al triumfului democrației. (N. Ed.)

CAPITOLUL XVI

UN CHINUIT

Trei momente din viața Generalului Antonescu vor arăta greutatea ce o au cei care l-au cunoscut, de a hotărî care este amintirea pe care sunt îndreptățiți s-o păstreze despre el.

Ne găseam într-un Consiliu de Miniștri în toamna anului 1940. Antonescu ceruse ca, pentru motive de economie, să se taie pensiile care se serveau văduvelor sau altor membri ai familiilor celor pe care Țara îi numea *“referendiștii”*. Începusem a arăta că momentul nu era bine ales pentru a lovi în puținele ființe care mai aminteau vechile lupte ale Românismului din Ardeal. Antonescu, roșu de mânie, mă întrerupe strigând : *“Ce pensiune primesc eu pentru glonte pe care l-am primit în cap?”*

La sfârșitul Consiliului, m-am apropiat de Generalul Pantazi, Ministru de Război, și i-am mărturisit că nu știam că Conducătorul era un mare rănit de război. Pantazi mi-a răspuns : *“Ei ași! Are el obiceiul să spuie așa. Ce glonte! A căzut în cap la un concurs hipic la Brașov!”*. Antonescu, unul din cei mai îndrăzneți mincinoși pe care l-am cunoscut, în astfel de momente nu mințea. Credea într-adevăr că primise un glonte în cap, în nu știu ce împrejurări imaginare, mai demne de personalitatea pe care dorea s-o întruchipeze, decât o simplă cădere de pe cal.

A doua zi, după o manifestație legionară în fața Președinției Consiliului, care se terminase cu reînoitele strigăte de *“Trăiască Generalul Antonescu, Conducătorul României pentru totdeauna!”*, Generalul, în zorii zilei, azvârlea tancurile și batalioanele sale asupra Sediilor Legionare din toată Țara și da, împotriva propriului său Guvern, Lovitura de Stat pe care o chibzuise chiar din primele zile ale guvernării național-legionare, lovitura pe care el și toți dușmanii Legiunii au numit-o – și o numesc încă – *“Rebeliunea legionară”*. Motivul acestui atentat a fost numai dorința de a nu împărți cu Mișcarea lui Corneliu Codreanu pagina de glorie pe care, după ultima sa întrevvedere cu Hitler, credea că o va putea scrie, nu prea greu, în istoria Țării. El lipsea astfel Țara, fără nici o remușcare, de cea mai vitează și cea mai credincioasă parte a viteazului și credinciosului nostru Tineret, în momentele cele mai critice ale României moderne.

Părăsit de toți cei cu care se înconjurase, pentru a înlocui pe cei care nu l-ar fi părăsit nici în cele din urmă clipe ale unei lupte pierdute, predat de către Regele său în mâinile dușmanului, Antonescu sta drept și disprețuitor în fața unui pluton de execuție, compus din câțiva țigani culeși de pe stradă. Nu se găsisese nici un Soldat Român pentru săvârșirea unei asemenea infamii. Mareșalul striga cu glas tare, de comandant : *“Drept în piept ticăloșilor, căci e piept românesc!”*

Gândindu-mă bine, și după atâția ani de liniștire a indignărilor și a mâniilor, cred că dreptatea cere ca să fie aceste ultime momente ale vieții Mareșalului vândut care să-l reprezinte în memoria noastră. Da, acest piept era într-adevăr românesc!

Generalul Antonescu era un chinuit. Chinuit de amenințările binecunoscute ale boalei de care pătimea. Chinuit de un nețărmit egocentrism și de o nestăpânită ambiție, semnele unui crescând paranoism. Chinuit, mai presus de toate, de invidia irațională împotriva unui om care, în turburata sa imaginație, stătea între el și gloria la care râvnea, a unui om împotriva căruia nici o intrigă, nici o lovitură de Stat, nici un asasinat nu mai puteau fi închipuite. Chinuit, ca și Carol, de ura și de invidia împotriva lui Corneliu Codreanu, generalul nu a priceput nici odată că credința față de Căpitan, chiar după moartea lui, că acest *“Trăiască Legiunea și Căpitanul!”*, cu care legionarii îl salutau, era cea mai bună chezășie a credinței Mișcării Legionare către el.

Carol odată plecat, fără a fi fost țintuit, ca Tomșa, sub faldurile cortului din Tușora, cea dintâi problemă pe care Mișcarea și Generalul au avut de dezlegat a fost aceea a Tronului. Fără nici o șovăire, ambele elemente hotărâtoare au fost de acord ca păcatele părintelui să nu fie în nici un chip trecute în sarcina fiului și a socoti pe aceste ca fiind de drept și de fapt Regele Țării. *“Mihai Vodă pentru a doua oară”* nu era o întâmplare nouă în zbuciumata istorie a Voievodatelor, ceea ce însă nu era de așteptat, era ca Dinastia străină, pe care păturile stăpânitoare ale acestor două țări o aduseseră pentru a înlătura asemenea întâmplări, să fie cea în care se ridicau din nou strigoii tragediilor trecute.

Numirea mea ca Ministru al Afacerilor Străine s-a izbit de oarecare dificultăți, în așteptarea hotărârii definitive a lui Gheorghe Brătianu, căruia, înainte de reîntoarcerea mea în Țară, Generalul Antonescu îi făgăduise acest portofoliu. Cunoscând sagacitatea politică a lui Gheorghe Brătianu, aș fi găsit această numire foarte fericită și nu aș fi avut nici o obiecție de a colabora cu el, ca reprezentant al Țării, pe lângă unele din guvernele a căror activitate în acele momente era una din principalele noastre preocupări. Nu uitasem timpurile când, în afară de Mișcarea Legionară, Gheorghe Brătianu și cu mine eram singurii oponenți declarați ai politicii lui Titulescu.

Cititorul își va aminti de întâia mea întâlnire cu Generalul Antonescu. Era în toiul luptei ce o duceam pentru a împiedica triumful în România a politicii Titulescu-Barthou. Printre persoanele importante cu care mă întâlnisem pentru a le expune argumentele mele, Dinu Brătianu și Generalul Antonescu fuseseră cei care le respinseseră cu mai multă violență și mai multă convingere. Generalul a căzut sub gloanțele acestei politici și Dinu Brătianu a murit în închisorile ei. Generalul tăiase discuția noastră cu peremptoriile vorbe : *“Niciodată împotriva Franței!”*, uitând, ca și atâția alți Români, că nicăieri politica lui Barthou nu întâlnise mai mare opoziție decât în Franța însăși, printre personalitățile civile și militare cele mai patriotice și libere de influențele anonime la care atâția alții erau supuși : Maurras, Daudet,

Xavier Vallat, Philippe Henriot, Ybarnegary, etc, printre oamenii politici, și doi mareșali ai Franței, Petain și Wezgand, printre militari.

Mare mi-a fost surprinderea deci, în momentul în care m-am prezentat noului Președinte al Consiliului când Generalul nu a dat nici un semn de recunoaștere și a început, în mod sentențios, dar de altfel foarte curtenitor, o dojenire care mă cuprindea și pe mine, ca membru al corpului diplomatic, a celor ce nu se opuseseră, a celei “*Politici romantice*”, cum o numea el, politica pe care el o susținuse și împotriva căreia eu luptasem.

Cu câteva zile mai târziu s-a repetat o scenă analoagă când, la o recepție a Corpului Diplomatic la Palatul Regal, unde strânsesem cu efuziune mâna Ministrului Olandei, mulțuindu-I pentru ajutorul pe care-l dăduse fiului meu în momentul încercării sale de a părăsi Țara.

- “*Domnule Sturdza, ți-am zis că trebuie să schimbăm politica. Ministrul Germaniei a fost foarte rău impresionat de lunga conversație pe care ai avut-o ieri cu Ministrul Olandei. Trebuie să sfârșim cu această politică*”. Descurcând această afacere am aflat dela Fabricius că al nu știa despre ce era vorba; deci, în cel mai bun caz, Generalul fusese victima unei intrigi a lui Mihai Antonescu, ministrul său de justiție.

Date fiind caracterele medicale ale paraonismului schizofernic, de care, fără îndoială pentru mine, suferea Generalul Antonescu, nu era imposibil ca el să fi uitat într-adevăr nu numai împrejurările în care ne întâlnisem, dar și faptul că fusese un stâlp al politicii lui Titulescu, până la punctul de a fi proiectat formarea unui triumvirat diriguitor, cu el și cu Stelian Popescu, directorul ziarului *Universul*.

Nu același lucru s-ar fi putut spune de Mihai Antonescu, ale cărui intrigi împotriva Mișcării în general, și împotriva mea, în particular, au început din primele ceasuri ale Guvernului Național-Lgionar. Pentru a-și reîmprospăta amintirile, el nu avea decât să răsfoiască volumul pe care îl scrisese cu vreo patru ani mai înainte, pentru a apăra politica lui Titulescu și a recomanda călduros “*distrugerea cât mai grabnică a Germaniei Socialiste-Naționale*”. Intrigile Ministrului de justiție în Guvernul Național-Legionar, influența sa covârșitoare asupra generalului Antonescu, au menținut pe general, în toți anii Războiului, într-o poziție de subordonare față de Germania, pe care nimeni nu ar fi putut să I-o impună dacă nu ar fi pierdut, mulțumită acestor intrigi singurul sprijin pe care se putea răzima în orice împrejurare și față de orice presiune, sprijinul Mișcării Legionare.

Prima mea divergență de păreri cu Generalul a fost privitor la unele reduceri și schimbări importante pe care dorea să le facă în Corpul Diplomați român. Generalul moștenise dela Titulescu, o antipatie bolnăvicioasă pentru diplomații de carieră, antipatie ce o manifesta și de multe ori o vocifera, cu orice prilej. Încercasem să mă opun degradării reprezentanților noștri din Ambasadori în Miniștri, în posturile unde aveam ambasade. Găseam că, după ciuntirea țării de către vecini, prin samavolnici militare și politice, ar fi fost o greșeală din partea noastră de a recunoaște în fața lumi întregi perenitatea acestor ciuntiri și a acestei micșorări a

importanței României ca factor politic internațional, printr-o schimbare atât de umiltoare pentru noi. Încercasem să mă opun, tot astfel, la suprimarea legației noastre în Helsingfors, explicând Generalului că această capitală era mai mult ca oricând în aceste momente un post de observație, poate unic, spre lumea sovietică, și că soarta celor două țări, care fusese identică în ultimele vremuri, ar putea din nou să urmeze căi paralele. Generalul s-a îndărătnicit, spre marea mea mirare, căci aceste obiecțiuni îmi păreau în perfect acord cu sentimentele sale față de răpirile de teritorii cărora le căzusem victime. N-a fost pentru ultima oară că generalul mi-a dat impresia de a respinge sugestiile mele pentru simplu motiv că veneau dela mine.

Micile ciocniri care au urmat erau, ca să zic așa, cu caracter protocolar. Generalul, fie din ignoranța totală a obiceiurilor diplomatice, fie cu socotită intenție de a provoca conflicte între noi, îmi dădea continuu ordine cam ca acesta : “*Domnule Sturdza, du-te la legația Germană sau la Legația britanică sau chiar la legația Sovietică și spune-le că...*”

Când cu această din urmă injocțiune, aceea de a mă duce să bat la poarta lui Lawrentiew, I-am răspuns că nici Ministrul Afacerilor Străine al Statului panama nu se duce la Ambasadorul Statelor Unite, ci îl cheamă pe acesta la el. Eu, bine înțeles nu mă conformasem nici odată acestor ordine și, urmând obiceiul, chemam, dacă era nevoie, pe reprezentanții străini la mine. Aceste neîncetate necăjiri ajunseseră aproape la o mică criză când Generalul mi-a dat ordinul să mă duc la aeroport să-l primesc pe von Pappen, ambasadorul german la Ancara, Am trimis pe șeful protocolului la împlinirea acestei misiuni și von Pappen, împreună cu Fabricius, în mod normal și corect, au venit să mă vadă. În Consiliu de Miniștri care a urmat acestei vizite, Generalul m-a întrebat de ce nu m-am conformat cu instrucțiunile sale. I-am explicat că locul unui Ministru al Afacerilor Străine nu era prin aeroporturi pentru a aștepta ambasadori. La aceasta generalul a răspuns strigând : “*Ba nu te-ai dus că ești boier râios !*” Primul meu impuls a fost de a mă scula și de a trânti ușile. Același motiv care m-a făcut să primesc cu indiferență toate grosolăniile, toate acuzațiile, toate minciunile Generalului (a nu face jocul adversarului) , m-a îndemnat însă să uit cuvântul <*râios*> și să consider ieșirea generalului mai mult ca o laudă. Purtarea generalului Antonescu față de Ministrul său al Afacerilor străine ar părea să aibă un caracter prea personal pentru a insista atât asupra ei. O fac însă pentru că ea a fost una din dovezile (nu lipsesc multe altele) intențiile ce le nutrea față de Mișcarea Legionară, chiar din primele clipe de colaborare, chiar din momentul încheierii contractului scris și al <*gentlemen agreement- lui*>, ce intervenise între el și Horia sima, care prevedea că Ministerul Afacerilor Externe și Internele aparțineau Mișcării Legionare.

Nu pentru importanța deosebită a personalităților noastre, dar pentru cea pe care o aveau funcțiunile noastre pe planul securității interne și cel al relațiilor internaționale, generalul Petrovicescu, Ministrul său de interne, și eu, Ministrul său de externe, eram primele victime indicate în planul de <*emancipare*> al generalului,

de câștigare a unei poziții în istoria țării, cu totul independentă față de Mișcare, de distrugere chiar a Mișcării, dacă această independență nu s-ar fi putut câștiga altfel.

Pentru îndeplinirea acestui plan, unul dintre principalii factori, la dispoziția Generalului, era Fabricius, ministrul Reichului la București. Avusesem anumite neplăceri cu Fabricius, cu prilejul ceremoniilor înmormântării lui Moța și Marin, la o vreme când Victor Antonescu, Ministrul Afacerilor străine, menținea încă strictul embargo pe care Titulescu îl stabilise asupra persoanei mele. Fabricius comunicase prin mine Căpitanului programul formalităților hotărâte de guvernul său, cu ocazia trecerii prin Germania a celor două sicrie, itinerarul și orarul transportului. Fabricius primise ca și miniștrii Poloniei, Spaniei, Italiei și Portugaliei o invitație din partea Mișcării Legionare, care privea două momente ale ceremoniilor : sosirea în Gara de Nord a sicriilor și slujba la Biserica Sf. Ilie Gorgani ; el mă consultase pentru a ști în care din aceste ocazii prezența lui și a celorlalți miniștrii străini era mai așteptată ; îi indicasem ceremonia la biserică, ca fiind cea mai apropiată participării lor. Când, după uriașa manifestație de venerație și dragoste a Poporului din București pentru cei doi Eroi Legionari, organele oficiale ale guvernului au cerut reprezentanților străini să explice prezența lor în mijlocul legionarilor, în acea zi de entuziasm și de doliu, miniștrii Poloniei, Spaniei și al Italiei au răspuns, cu demnitatea cuvenită, că au ascultat de ordinele guvernelor lor și că nu aveau nici un motiv să creadă că aceste ordine puteau să nemulțumească un guvern care autorizase, ba chiar ajutase, în toată măsura ce-i fusese cerută, organizarea acestei manifestații. Fabricius însă, înspăimântat de posibilitatea de a pierde postul de ministru pe care I-l dăruise von Ribbentrop, cu care era înrudit prin alianță, a preferat să se ascundă în spatele meu – cauzându-ne o serie de neplăceri – afirmând lui Victor Antonescu că invitația de a participa la la cortegiul funebru îi fusese transmisă oficial de către mine și că, deci, era în drept să creadă că corespundea cu intențiile Guvernului. Am explicat lui Victor Antonescu că fabricius mințea și Domnia-sa m-a crezut fără multă greutate.

La această interesantă experiență asupra caracterului lui fabricius se adăuga, cu mai multă semnificație pentru Mișcare, atitudinea de c ontinuă indiferență, de vădită ostilitate chiar, față de ea, în tot timpul patimilor sale, legăturile intime cu adversarii ei. Egeria Legației Germane în București era o prietenă intimă a Elenei Lupescu (și a lui Armand Călinescu) precum și distincțiile și semnele de solidaritate pe care Guvernul din Berlin le distribuise acestor adversari, distincții pe care Mișcarea le atribuia, cu dreptate sau nu, inițiativelor lui Fabricius.

Când Vice-Președintele Consiliului de miniștrii, Horia Sima, îndată după formarea guvernului, nu acordase imediat audiența solicitată de fabricius, din motive, de altfel, pur întâmplătoare, Domnia-Sa crezând că întârzierea era voită, a venit aproape plângând la mine, expunându-mi dureroasa poziție în care se afla : “ *dacă nu sunt primit în curând de Dl Sima – mi-a spus el – voi fi rechemat, după cum Dsa pare a o dori ; dar aceasta va fi considerată de Guvernul meu ca o gravă ofensă.* ” Am explicat lui Fabricius motivele antipatiei Mișcării față de persoana sa, în special

exagerata lipsă de sprijin moral și diplomatic față de Mișcare, în ultimele săptămâni de luptă. Fabricius mi-a opus argumentul ordinelor primite și cu o franchetă pentru care I-am fost recunoascător, a adăugat : “ *Aceasta a fost în avantajul Dumneavoastră, căci altfel, nimeni nu va putea spune că ați câștigat puterea și alungat pe Rege cu ajutor străin.* “

Nădăjduind, deci, într-o schimbare a atitudinii sale față de de Mișcare, în noile împrejurări în care ne aflam, și temând intrigile cu care ar fi putut să se îndeletnicească la Berlin, dacă ar fi fost rechemat, am intervenit pe lângă Vice-Președintele Coniliului ca să grăbească acordarea audienței, pe care nici un moment nu se gândise a i-o refuza. Audiența s-a desfășurat în termeni foarte cordiali și am avut impresia că a plecat mulțumit.

Între generalul Antonescu și Ministrul să al Afacerilor Străine a existat o singură importantă divergență de opinii, provocată de deosebitele noastre reacții față de Arbitrajul dela Viena, luat ca factor de orientare în politica noastră externă și militară față de Soviete.

Reacția Generalului Antonescu era în acele vremuri numai oratorică. Cu drept cuvânt și cu netăgăduită elocvență, semnala, cu orice prilej, nedreptatea ce ne fusese făcută, și nu lipsea să amintească, cum se și cuvenea, că România nu va renunța nici odată la recuperarea provinciilor pierdute. Eu credeam că aceste proteste, pe cât de utile, nu erau totuși îndestulătoare, deoarece în însuși textul Arbitrajului se găsea pentru noi un element pozitiv de care trebuia să ne folosim.

Aceasta era garanția dată de Germania și de Italia staționniciei granițelor noastre, așa schilofite cum erau. Această garanție nu ne fusese dată de Germania din dragoste pentru noi, ci era conformă cu interesele ei cele mai vitale; garanția italiană, bine înțeles, n-avea nici o valoare. Ocuparea Basarabiei de către Soviete, înainte de termenul prevăzut în *Înțelegerea Ribbentrop- Molotov* din 1939, răpirea și a unei părți a Bucuvinei, care nu fusese deloc prevăzută în acesste negocieri, erau mai mult decât îndestulătoare pentru a provoca alarma în sferile militare, în cele ale Partidului și în cele leale, dela *Wilhelmsstrasse*. Germania nu putea permite sovietelor să se apropie și mai mult de bogățiile noastre petrolifere nici să cucerească Dunărea, cum desigur aveau intenția să o facă, înstăpânindu-se pe cele trei brațe ale deltei.

Fusesem întotdeauna convins că Germania, din propriul ei punct de vedere, ar fi trebuit să înceapă războiul împotriva Rusiei comuniste, care, la urma urmei, era războiul Național-Socialismului, un an mai devreme, renunțând la orice ofensivă în Occident. O asemenea ofensivă nu ar fi avut decât o singură justificare : invazia Marii Britanii, invazie la care hitler, până la sfârșit, renunțase. Încolo, ocuparea Franței și paza zidului Atlanticului îl costa mult mai multe divizii decât cele care I-ar fi fost necesare pentru a-și apăra granițele apusene, linia Siegfried, împotriva unei Franțe care nu vroia războiul. Din punctul nostru de vedere, în tto cazul, războiul nu prezenta alt interes decât cel al mult așteptatului conflict armat germano-sovietic.

Zic *“mult așteptat”*, căci, în afară de acest conflict și de o victorie germană, România – după cum evenimentele au dovedit-o – nu putea avea altă soartă decât de a fi printre primele țări înghițite de către traptata și neîmpotrivita înaintare a Imperiului Comunist.

Din primele zile ale prezenței mele la Palatul Sturdza, am fost de părere că, după Arbitrajul dela Viena, politica noastră era de a grăbi cu orice preț izbucnirea unui asemenea conflict, folosindu-ne de garanția pe care germania o dăduse granițelor noastre și de prilejurile pe care Rusia Sovietică nu le oferea în fiecare zi. Pretențiile sovietice, în momentul predării fără luptă a basarabiei, se mărginiseră la Sud cu linia matcă a Brațului Chilia ; moderație care era determinată foarte probabil de dorința de a nu provoca prea timpuriu o reacție germană. Odată însă cu formarea Guvernului Național – Legionar, Sovietele au început incirsiuni în ostroavele și pe malurile noastre. Aveam două răspunsuri posibile : a considera aceste atacuri ca simple incidente de graniță sau a le considera ca o agresiune în regulă, cu măsurile și inițiativele corespunzătoare ; a provoca , deci, o stare de război, care ar fi silit Germania la o grabnică luare de poziție. Generalul Antonescu și fabricus erau de altă părere. Ambii aveau pentru aceasta – și trebuie să o recunosc - , excelente motive. Ca militar Antonescu se gîdea înainte de toate la starea noastră de pregătire, iar Fabricus nu putea decât să apere priogramul temporizator al guvernului său.

Într-o noapte însă, spre sfârșitul lui Octombrie în loc de a se mulțumi cu hărțuielile obișnuite, Sovietele, într-o operație militară în regulă, cu o scurtă preparație de artlerie, au atacat și ocupat prin surprindere, cu efective de valoarea unui regiment, un important ostrov lipit de malul românesc, omorând și capturând garnizoana noastră. Generalul Antonescu se afla bolnav la Predeal. Din zorii zilei ni se telefonează că șeful Statului – Majos mă aștepta la Ministerul de Externe, unde l-am găsit cu alți trei generali. Ei m-au informat de cele ce se ptrecuseră în acea noapte , cerându-mi părerea asupra categoriei de răspuns ce trebuia dat Sivițelor. Militarii erau îndârjiți și nerăbdători de a făptui, după atâta fugă și capitulare. I-am întrebat dacă aveau la fața locului artileria și efectivele necesare. La răspunsul lor afirmativ, le-am exprimat mirarea mea că oporațiunile de reocupare a teritoriului pierdut nu începuseră deja. Generalii au plecat încântați de sugestia ce le-o dădusem și lucrurile s-ar fi întâmplat cum le doream (și ei și eu) dacă, alarmat nu știu cum, generalul Șteflea, unul din oamenii de casă ai lui Antonescu (care mai târziu a fost unui din cei dintâi care l-au trădat), nu ar fi telefonat Generalului la predeal, de unde contra-ordine energice au fost fără întârziere trimise.

Din partea generalului am primit o severă ocară telefonică și sfatul de a nu-mi permite asemenea inițiative. Fabricius a venit în grabă ca să insiste asupra necesității liniștei la granițele noastre răsăritene, făcând o vagă aluzie la anumite negocieri în perspectivă. Ostrovul a rămas în mâinile Sovietelor, războiul Germano-Rus nu a început decât nouă luni mai târziu și mă întreb astăzi ce s-ar fi întâmplat dacă el ar fi izbucnit în toamna anului 1940, înainte ca Mussolini și Ciano să înceapă acea

nebunească și ridicolă campanie împotriva nevinovatei Grecii, campanie care a silit pe Hitler să sustragă 40 de divizii din cele pe care avea intenția să le trimită împotriva Moscovei. Orice s-ar fi întâmplat, convingerea mea intimă era că oricare ar fi fost riscurile, noi nu mai puteam îngădui nici o încălcare, cât de mică, a teritoriului nostru, încălcări care păreau a fi devenit un obicei.

Trimiterea a trei divizii germane în România și punerea lor la dispoziția lor Înaltului Comandament Român a fost cerută de românia. Prezența lor și Convențiunea militară intervenită cu acea ocazie, între Guvernul Național-Legionar și Reich, era pentru noi o garanție că Germania nu va permite Sovietelor un pas mai mult spre Centrul și Sudul Europei. S.a vorbit, cu această ocazie, și se vorbește încă, de o ocupare germană a României. Repet : diviziile blindate germane au fost cerute de România. Dacă ne-ar fi trimis una mai mult, am fi fost și mai mulțumiți.

România nu a fost în nici un moment ocupată de Germania, după cum nu se poate spune că Franța fusese ocupată de marea britanie în timpul celor două Războaie Mondiale. În momentul ce luasem portofoliul Afacerilor Străine, constatsem carența și inexistența alianțelor noastre ante-belice. Alianța Micii Înțelegeri, Aluanța Balcanică, Tratatul cu Franța căzuseră, ca întărituri de carton, la prima suflare a furtunii. Din momentul în care încheiasem cu Germania Convenția Militară din Septembrie 1940, singurul nostru aliat era Germania. Încheiasem această alinață atât în vederea securității momentului cât și în aceea a războiului pe care îl știam inevitabil între Rusia Sovietică și Germania. Trupele Germane, chemate de noi, se găseau în România nu ca trupe de ocupație, ci ca trupe aliate, a căror prezență constituia pentru noi o necesitate vitală.

Puțini au înțeles la acea vreme, cuminența declarației căpitanului – cea care a hotărât, probabil, momentul închisorii și al asasinării lui : “ În 48 de ore după biruința Mișcării, vom încheia o alianță cu Puterile Axei. “ Nu e cumva vina noastră dacă această alianță nu venise cu patru ani mai devreme, când cu propunerile Mareșalului Goerin, ceea ce ne-ar fi permis să înrâurim în mod fericit asupra relațiilor germano-poloneze, contribuind astfel la formarea singurei alianțe politico-militare care ar fi permis lichidarea pentru totdeauna a amenințării comunismului internațional, fără ca prietenii săi din Apus să îndrăznească să sară în ajutorul său.

Musolinii și Contele Ciano nu pricepuseră nici ei că nu era vorba de o ocupație, ci de o alianță. Într-adevăr puțin se știe că a fost intrarea în țară a acestor divizii germane, cu instructorii ce le întovărășeau, care au determinat pe Duce și pe ginerele său să întrprindă neînțeleasa și, până la sfârșit, fatala agrsiune împotriva Greciei. A fost același absolut ne-politic impuls de a nu face mai puțin decât Germania. Iată ce îl îndemnase pe Duce să părăsească poziția de ne-beligeranță, rezemată pe opt milioane de baionete “*in being*” , care i-ar fi asigurat rolul unui quasi-arbitru în evenimentele ce erau să se desfășoare.

Era pentru a nu se lăsa mai prejos decât Germania, care “*ocupase*” România, că Mussolini s-a hotărât să “*ocupe*” Grecia. Astfel s-a întâmplat că un eveniment,

care, după toate prevederile raționale, trebuia să servească la pregătirea unei victorii pe Frontul Răsăritean, a provocat dimpotrivă pe cel care, alături cu trădarea grupului Canaris a fost un principal factor al dezastrului trupelor germane și române pe acel front.

CAPITOLUL XVII

VĂRSARE DE SÂNGE ÎN ARDEAL. CELE DOUĂ FORUMURI

Problemelor legate de situația de pe Prut și Dunăre se adăugau îngrijorarea și durerea ce ni le pricinuiau veștile din Ardealul ocupat unde Budapeste își concentrase cea mai mare parte a forțelor sale militare și își impunea noua dominație cu cea mai mare brutalitate.

Pământul pe care reformele noastre agrare îl distribuiseră Țăranilor, fără nici oosebire de naționalitate, Români, Unguri, Secui și Sași, și pe care acești țărani îl cultivaseră 20 de ani, le fusese reluat fără multă ceremonie. Măsurile de spoliare se aplicau cu variabilă rigoare față de celelalte naționalități și cu rigoare totală față de Țăranii Români. Acestea și alte vexațiuni îndreptate împotriva Românilor dăduseră loc la numeroase incidente și excese. Se numărau deja mai mulți morți și multe încăierări, când vestea ne-a venit de un sat întreg înconjurat de Jandarmeria Ungară și de măcelul a o mare parte a populației lui bărbătești.

Nu exista, bine înțeles, nici o asemănare între aceste excese și procesul de totală distrugere a Românismului, prin exterminare și deportări în masă, la care erau supuse populațiile din basarabia și Bucovine ; nu puteam totuși să le lăsăm fără o energică protestare, fiindcă nesocoteam protectorii naturali ai conașionalilor noștri și fiindcă, din punct de vedere politic, nu trebuia să pierdem nici un prilej pentru a arăta șubrezenia, imposibilitatea unei orânduiri teritoriale și etnice care predase Guvernului din Budapesta regiuni întregi de deasă populație românească și, pe de altă parte determinase o configurație a teritoriului spoliat, prins într-un puternic clește românesc, absolut imposibil de apărat, din punct de vedere militar, de către noii posesori.

Ne-am înțeles ușor cu Generalul asupra modului de a proceda. Arbitri din Viena, odată cu garanția noilor granițe, ne dăduseră și pe aceea a bunului tratament al comunităților alogene, ajunse sau rămase în teritoriile respective. Ne propuneam deci să provocăm din partea berlinului și a Romei o investigație la fața locului, a celor ce se petreceau în Ardeal. În acest scop, în scrisori aproape identice trimise de mine lui von Ribbentrop și Contelui Ciano, descriam persecuțiile la care populațiile românești erau supuse din partea noilor lor stăpâni și ceream , în primul rând, alcătuirea unei comisii mixte germano-italiene pentru a controla exactitudinea informațiilor ce le dădeam.

Pentru a preveni ca întâmpinarea noastră să nu rămână prea multă vreme fără răspuns, odată cu aceste scrisori, am trimis la Berlin pe Valer Popo (care prezidase Delegația română la Conferința româno-Ungară din Turnu-Severin, în August 1940), și la Roma pe predecesorul meu la Ministerul Afacerilor Străine,

Mihail Manoilescu, unul din cei doi delegați ai noștri în fața Arbitrilor din Viena, cu însărcinarea de a insista asupra urgenței unui răspuns pozitiv.

Rezultatul intervenției noastre a fost cel pe care îl doream, și, în scurt timp, ambasadorul Altenburg din partea Germaniei, și Ministrul Roggieri din partea Italiei însoțiți de miniștri țarilor respective la București, ni s-au prezentat la Minister, însărcinați cu misiunea de a investiga buna întemeiere a plângerilor noastre. La cererea celor doi delegați străini, în ajunul plecării lor spre îndeplinirii misiunii cu care erau însărcinați, în una din sălile de conerințe ale Ministerului și în fața personalului care pregătise întrunirile din Turnu-Severin și din Viena, precum și a persoanelor care trebuia să întovărășească pe Altenburg și Roggieri, în călătoria lor, le-am făcut un istoric al exceselor pe care le denunțasem, conform cu informațiile cele mai recente ce le aveam. La sfârșitul acestei prime părți a întrunirii, Altenburg m-a întâmpinat cu următoarele cuvinte : “ Cu toate că aceasta nu face parte din misunea care o aveam, n-am dori să plecăm de aici fără să avem părerea Dumneavoastră asupra modului în care credeți că problema româno-ungară s-ar putea soluționa, lăsând pe ambele părți destul de mulțumie pentru ca această soluție să poată fi considerată ca definitivă.”

“ eram pregătit pentru o astfel de întorsătură în discuțiile noastre pe care, la nevoie, aş fi provocat-o. Cu o hartă etnografică a lui Justus Perth, bine cunoscută autoritate germană în materie, nu m-a fost greu să demonstrez injustiția ce ne fusese făcută la Viena. Cu configurația noilor granițe, schițată asupra altei hărți, tot atât de ușor era de a arăta imposibilitatea de a le menține multă vreme, astfel cum Viena le determinase, sub presiunea politică și militară în care eram hotărâți să le menținem. La întrebarea lui Altenburg relativ la hotarele ce le propuneam ca o soluție definitivă, nu am avut alt răspuns decât că guvernul nostru nu ar putea admite decât rectificări locale de frontieră determinate de caracterul etnic al populației limitrofe, pe bază de compensații reciproce. În ceea ce privea chestiunea actuală, tratamentul Comunității Românești în Ardealul ocupat, i-am declarat că nu puteam fi satisfăcuți atât timp cât aceste comunități nu ar avea aceleași garanții ca acelea acordate Comunităților Germane din România și Ungaria, prin recente orânduiri.; că nu am putea fi deci satisfăcuți decât cu “ autonomia culturală a Comunității Românești”. O condiție asupra căreia, fie zis în treacăt, căzusem perfect de acord cu Generalul Antonescu în discuțiile asupra subiectului, care au urmat între el, Valer Popo și mine.

Altenburg, cu care trebuia să mă întâlnesc din nou patru ani mai târziu, în împrejurări supreme pentru ambele ări, mi-a făcut din capul locului impresia unui om care își va îndeplini misunea cu deplină imparțialitate. Roggieri, delegatul italian, mi-a părut și el de altfel destul de receptiv argumentării mele. Nu m-am mirat deci când, după o săptămână de investigații Altenburg mi-a trimis vorbă, prin Alexandru Randa, care întovărășea delegația din partea ministerului, că toate alegerile noastre, consemnate într-un memorandum pe care i-l remiseseam înainte de plecarea sa, s-au găsit exacte și au fost verificate “ până la ultimul cadavru”. Cu vreo

cîteva zile mai târziu, pe de altă parte, am primit din partea lui Constantin Grecianu, ministru nostru la Berlin, informația că proiectul de raport pe care Altenburg și Roggieri îl supuseseră guvernelor lor era cu totul în favoarea tezei noastre și constituia o peremptorie mustrare a purtării Autorităților Ungare în Ardealul ocupat.

În raportul meu final către General, relativ la mersul investigației, avusesem nefericita idee de a menționa și intempestiva întâmpinare a Doamnei Goga către Comisia investigatoare, în gara Arad, un incident care aproape hotărâse pe cei doi delegați străini să întrerupă investigațiile lor. “Va să zică, te-ai crezut obligat să ridici acest incident?” m-a întrebat Generalul cu amărăciune. Știut era că Doamna Goga era una din egeriile Președinției Consiliului și o declarată dușmană a Mișcării. Generalul s-a răzbunat puțin, când, în Consiliul de Miniștri, precedând plecarea noastră spre Roma, a declarat colegilor mei din Guvern, obișnuiți și surâzând la asemenea demonstrații: *“Putem, cred, să ne felicităm de modul cum a ieșit investigația; dar dacă a ieșit așa de bine, nu e pentru că fusese bine pregătită de către Ministrul Afacerilor Străine, ci pentru că era atât de clară și dreaptă cauza noastră”*. În același timp, Generalul a opinat că cererea unui statut de autonomie culturală pentru Comunitatea Română era o greșeală din partea mea, “deoarece aceasta ar putea fi interpretat ca o cerere de autonomie pentru întregul Ardeal” ceea ce, bine înțeles era în contradicție absolută cu dorința și interesele noastre.

Generalul știa prea bine că nici o confuzie nu putea exista între autonomia unui teritoriu și cea a unei comunități naționale, în afacerile sale etnice și culturale, cu atât mai puțin cu cât aceasta din urmă fusese perfect definită în ceea ce privește comunitățile germane din România și Ungaria, cu ocazia tocmai a Arbitrajului dela Viena, despre care, la urma urmei, era vorba. Nu știu nici până azi dacă această uitare a Generalului, a faptului că cererea acestei autonomi fusese hotărâtă cu deplinul său asentiment, în discuțiile în trei ce le avusesem cu el și cu Valer Pop, trebuia atribuită acelor eclipse de memorie ce le observasem de mai multe ori în activitatea sa mentală ,sau a simplei dorințe de a-mi încerca încă o dată răbdarea.

La puțină vreme însă înainte de plecarea noastră spre Roma – pentru a răspunde unei invitații a Guvernului Italian – am primit textul oficial al raportului celor doi investigatori de o parțialitate pro-ungară revoltătoare” și absolut diferit de cel despre care Legația noastră din Berlin fusese informată. Explicația acestei neplăcute surprize am avut-o la Roma, cîteva zile mai târziu.

Comuna dezamăgire pe care ne-o provocase citirea raportului germano-italian sau poate faptul că Generalul se găsea departe de influența răului său geniu, Mihai Antonescu, și înconjurat numai de legionari, au contribuit la reușita călătoriei noastre la Roma, aceasta afară de un mic incident – la care de altfel nu am luat parte direct și care s-a repetat la plecarea noastră - , prea caracteristic pentru a nu fi menționat aici.

Funcționarul protocolului Ministrului Afacerilor Străine Italian care ne întâmpinase la Florența pentru a ne remite programul scris al recepției noastre în gara Roma, ne informase că Generalul și cu mine trebuia să coborâm din același vagon, vagonul generalului. Generalul vroia numaidecât ca fiecare să se coboare din vagonul său respectiv. Italianul l-a convins cu greu că ar fi fost dificil pentru Mussolini și Ciano să alerge dela un capăt al trenului la altul, pentru a ne da un “bine –ați-venit” la fel de cordial al amândoi.

Vizita noastră la Roma a fost înconjurată din partea autorităților italiene cu un prisos de atențiuni și de urbanități, dar ea coincidea cu două evenimente extrem de neplăcute pentru gazdele noastre: înfrângerea trupelor italiene în munți Tesaliei și ai Epirului într-o operație divergentă, foarte rău concepută, și distrugerea în portul Napoli de către Aviația Britanică a celui mai puternic cuirasat al Marinei Italiene. Aceasta, și simțămintele ce ne inspirau încă rolul Italiei la Viena, precum și informația pe care ne-o dăduse la sosire Legația noastră la Roma, că raportul original Altenburg-Roggieri primise o nouă redactare la Ministerul Italian al Afacerilor Străine, explica însă îndeajuns atmosfera încărcată în care vizita noastră s-a petrecut. Această tensiune s-a manifestat în mod acut a doua zi după sosirea noastră, la întâlnirea dela Palatul Chigi, între Mussolini, Generalul, Ciano și mine.

La prânzul ce ne fusese oferit în acea zi, mă făcusem vinovat de “un petit impair”. Mussolini, la stânga căruia eram așezat – la dreapta lui era Regele Italiei și la dreapta acestuia Generalul Antonescu – m-a întrebat foarte amabil cum petrecusem acea dimineață. I-am răspuns că petrecusem o oră “în Forum”. Celebra frunte, celebrele sprâncene s-au încruntat și după un moment de tăcere Ducele m-a întrebat: “Care Forum? Sunt două”. Uitasem că există și un Forum Mussolini. Conversația între noi s-a îndreptat mai în urmă înspre situația militară generală. Am admirat calmul și siguranța caracteristică a unui om care merita al anturaj decât acela al ființelor dubioase care stăteau între el și credincioasele și eroicele sale <<cămăși negre>>.

Cuirasatul va fi pus repede din nou în starea în care se afla înainte de bombardare; era o afacere de vreo trei luni. În Balcani Italia va învinge: “*aussi vrai que nous pouvons mettre quatre divisions la ou les Grecs ne peuvent en mettre qu’une*”. Privitor la Bătălia aeriană de deasupra Londrei, Ducele, cu drept cuvânt, mi-a șoptit : “*Ce n’est pas ainsi qu’un peut vaincre la Grande-Bretagne*”, fără a-mi spune mai mult asupra văditei sale dorințe, intensificată probabil în acel moment prin ceea ce se întâmplase la Napoli, de a vedea o adevărată operație de debarcare și ocupare întreprinsă împotriva adversarului direct al Italiei.

I-am găsit pe Mussolini la Palatul Prezidențial între două mormane de ziare; unul pe biroul său și altul, deja citit, la picioarele lui. Generalul Antonescu, pe un ton calm mai întâi, dar din ce în ce mai ridicat, a atacat imediat raportul Altenburg-Roggieri și a enumerat din nou excesele ungare în Ardeal. La un moment dat, Conte Ciano l-a întrerupt, observând: “*Oui, nous savons qu’ils ont la main dure*”. Aceasta l-a înfuriat pe General, care ridicându-se de pe scaun a strigat: “*La main*

dure? Nous leur montrerons la mai dure! Si ces exces continuent, il y aura un massacre d'Hongrois en Roumanie!"

Nu l-am admirat niciodată mai mult pe General, în timpul scurtei noastre colaborări, decât în acele momente. Calmându-se puțin, cu o luciditate și o putere de expresiune de care l-am văzut de multe ori capabil, a expus din nou gazdelor noastre eroarea și nedreptatea ce se făcuse la Viena, precum și meșteșugurile cartografice pe care Conte Teleki, un geograf experimentat, le-a întrebuintat pentru a falsifica obrazul etnic al Ardealului: enorme pete albe în regiunile muntoase locuite, dar locuite de români, deosebirea dintre satele românești și cele ungurești precum și proporțiile respective ale locuitorilor în orașe, indicate nu prin după culori clar deosebite, roșu și albastru de pildă, ci prin două nuanțe de roșu aproape identice. Mussolini, cu ochii pe harta pe care Generalul o întinsese pe biroul său, părea foarte interesat; Conte Ciano, care era probabil tot atât de bine informat asupra subiectului ca și protejatul său, Conte Teleki, mult mai puțin.

- Și credeți Dumneavoastră că astfel de granițe vor putea fi menținute?, a întrebat Generalul. Conte Ciano i-a răspuns : *"Nous ne les avons pas seulement reconnues, mais meme garanties"*. *"Garanties ou non, elles sauteront, c'est moi qui vous le garantis"*, i-a replicat Generalul.

Între Conte Ciano și mine a avut loc următorul schimb de cuvinte, fără ca Generalul să mă întrerupă, după cum era obiceiul său:

-(Eu) Ați fi vrut să puneți mâna chiar și pe regiunile noastre industriale.

-(Ciano) Inexact. Nu am avut o astfel de intenție.

-(Eu) Ați vrut probabil să-l pedepsiți pe Regele Carol al II-lea cu întreaga sa clică, uitând că lupta noastră contra acestora era deja în curs și că, procedând așa cum ați procedat, ne-ți fi înfipt, practic, un pumnal în spate. Ați lovit nu în Carol al II-lea ci într-o Românie legionară. Veți fi primii a o regreta, de îndată ce vă veți trezi în fața adevăraților dumneavoastră inamici!

-(Ciano) Care inamici?

-(Eu) Sovieticii, evident!

-(Ciano) Noi nu suntem în război cu Rusia!

Bietul Ciano. Ne înțelesesem foarte bine la primul nostru contact, în toamna anului 1936. Aveam o mare admirație pentru curajul său fizic și, într-o oarecare măsură, pentru îndrăzneala sa în politică, și m-am indignat adânc la nedreapta sa moarte. Spre apărarea lui, ănc ceea ce privește Arbitrajul dela Viena, nu trebuie uitat că, în 1939, cu prilejul călătoriei lui Gafencu, făcuse totul pentru a convinge pe cel care controla politica noastră externă la aceea vreme, ca să părăsească calea anti-

națională pe care o alesese, adică primejdioasa solicitare a garanțiilor engleze. Nu am fi avut nici răpirea Basarabiei, nici Arbitrajul dela Viena, dacă nu am fi amanetat libertatea noastră de acțiune în schimbul unor garanții goale. Fusesse fără nici o intenție și fără nici o aluzie jignitoare că întrebuițasem cuvintele de *“coup de poingnard dans le dos”*, la care gazdele noastre aveau dreptul să fie special sensibile.

Existau doua “Curti” la Roma și, după audiența noastră la Regele Victor-Emanuel, nu puteam să nu ne îndreptăm spre Vatican, pentru a prezenta respectele noastre Sanctității-Sale, Papei Pius al XII-lea.

Conform obiceiurilor locului, Generalul, considerat ca un Șef de Stat, a fost primit singur mai întâi. Introdus și eu în înalta prezență câteva minute mai târziu, Sanctitatea Sa mi-a făcut imediat o observație care nu mi-a părut chiar în acord cu cele ce se petreceau de obicei în asemenea împrejurări : *“Aveam o mare apreciere a talentelor și calităților Ministrului României, Dl. Petrescu-Comnen, și am fost foarte neplăcut impresionat când l-ați rechemat !”* Am asigurat pe Papă că personalitatea pe care, de acord de altfel cu Nunțul Papal la București, o alesesem pentru a o înlocui pe Dl Petrescu-Comnen , îl va satisface cel puțin în aceeași măsură, și l-am rugat să înțeleagă că, era foarte natural din partea noastră să preferăm alți reprezentanți decât pe foștii miniștrii din guvernul care a hotărât sau tolerat *“sugrumarea”* lui Corneliu Codreanu. Și cum la cuvântul de *“sugrumare”* nu m-am putut împiedica să execut o mișcare de mână care simboliza actul, Sanctitatea Sa a avut la rândul Său o tresărire de stupefacție care părea a arăta oroarea ce i-o procura această neașteptată informație.

Episodul intervenției mele în aceste discuțiuni, care ar fi tăiat forul argumentării Generalului Antonescu , povestit de Antonescu lui Fabricius și relatat de Dl Hillgruber, în menționata sa carte , este în întregime născocit de astă data de către Generalul Antonescu, a cărui imaginație nu cunoștea limite când nevoia se prezenta. Nevoia, în aceste împrejurări, era de a explica lui Fabricius atitudinea sa față de Ministrul său al Afacerilor Straine, în timpul vizitei noastre la Berlin. Dialogul între Ciano și mine a avut loc la sfârșitul întrevederii, după ce Generalul Antonescu își revărsase tot amarul cu o deosebită violență și completase toată expunerea. Intervenția mea era pe o notă mult mai puțin violentă decât declarațiile lui Antonescu, care mersese până la amenințarea cu un măcel al Ungurilor din România. Dacă această intervenție i-a provocat într-adevăr o supărare, ceea ce nu mi-a comunicat la nici un moment, aceasta nu a putut să fie decât din pricina mențiunii implicite a rolului pe care Mișcarea Legionară îl jucase în evenimentele care îl aduseseră la putere. Un subiect a cărui evocare îl jignea întotdeauna adânc și dureros.

CAPITOLUL XVIII

ÎN VIZITĂ LA BERLIN. PATRU EGAL TREI

Cineva a spus: “ *Nimeni nu știe să adune și să organizeze mai bine forțele unui popor decât Germania; și nimeni , până la urmă, nu le întrebuințează mai greșit .*” Nu este vorba aici de greșeli privitoare la mânăuirea armatelor. Ultimul Război Mondial a dovedit încă odată că puțini pot întrece în această privință pe generalii germani, a căror artă și imaginație nu au fost învinse decât de nesfârșita masă de divizii, în proporție de cinci la una, și de formidabilul armament terestru, aerian și naval pe care adversarii au fost în stare să-l azvârle pe toate fronturile luptei. Este vorba de un anumit simț ultra-strategic și ultra-politic, de un instinct al posibilităților și al imposibilităților, ale celor mai ascunse reacții în gândurile dușmanilor și a valorii eventuale a celor mai modești prieteni.

În categoria acestor greșeli intră, cred , și încercarea alcătuirii aceluia *Pact Quadripartit*, Germania-Italia-Rusia-Japonia, proiectat de Hitler în toamna anului 1940 , și care s-a transformat în Pactul Tripartit, Germania-Italia-Japonia, la care au aderat ulterior Ungaria, România și Slovacia. Chiar înainte de placarea noastră la Roma, la o recepție la Lagație, Fabricius mă informase asupra unor viitoare negocieri în vederea unui *Pact de Prietenie și Apărare Mutuală* între Germania, Italia, Rusia și Japonia. Când, câțva timp după reîntoarcerea noastră Domnia sa mi-a comunicat că Molotov era la Berlin în vederea încheierii acestei înțelegeri, nu i-am putut ascunde perplexitatea și îngrijorarea lui.

Pricepusem primejdioasa necesitate a Pactului Ribbentrop-Molotov, pentru a tăia jocul Franței și a Marii Britanii, ale căror misiuni militare negociau în același moment la Moscova înjgheburile unei coaliții sovieto-occidentale dar nu vedeam rostul unor noi legături politice și militare între Berlin și Moscova, care îmi păreau în contradicție cu ceea ce știam că sunt adevăratele intenții ale Fuhrer-ului. Plătisem cu Basarabia și Nordul Bucovinei Pactul Ribbentrop-Molotov. Care va fi prețul pentru noi, al acestei noi apropieri între Germania Socialist-Națională și Rusia Comunistă?

Evenimentele au dovedit că îngrijorările mele erau nefundate. Până la urmă, Hitler a preferat să renunțe la planurile sale decât să permită o nouă încălcare a teritoriului sau a independenței noastre de către Soviete. Care erau aceste planuri? Fabricius s-a însărcinat să mi le explice cu un optimism care reflecta fără îndoială pe cel al șefilor săi. Era nici mai mult nici mai puțin vorba decât de a convinge Marea Britanie prin această largă înțelegere , care acoperea doua continente (Franța fiind scoasă din luptă) că războiul era terminat. Hitler era hotărât să se folosească de noul *Pact Quadripartit* pentru a face Marea Britanii noi propuneri de pace, în care ar fi ținut socoteala, cu băgare de seamă, de interesele Imperiului Britanic.

Optimismul Berlinului păcătuia pentru mine prin două erori fundamentale, datorite unei stranii ignorări a profundei perspicacități politice a conducătorilor sovietici și a forțelor care împinseseră marea Britanie în război. Kremlinul nu avea nici un motiv pentru a dori sfârșitul războiului Germano-Britanic, ci toate motivele, dimpotrivă, pentru a dori prelungirea și îndârjirea lui ; știa foarte bine că numai teama unui război pe două fronturi împiedicase până atunci pe Hitler să înceapă acel *Marș spre Orient*, care era visul vieții sale. Iar grijile și intențiile celor care controlau destinele marii Britanii nu aveau caracter național și nici o relație cu interesele unui Imperiu pe care îl sacrificaseră de mai înainte, în bună cunoștință de cauză, în momentul în care ei dezlănțuiau al doilea război Mondial.

Curând însă lucrurile au luat altă întorsătură decât cea nădăjduită de Berlin. Molotov, care invocase toate pretextele, chiar cel al unui certificat militar, pentru a declina invitația lui Ribbentrop, pusese astfel de condiții la adeziunea lui la textul ce i se prezentase la Berlin încât i-a fost ușor să părăsească Germania, fără a-l iscăli. Condițiunile priveau recunoașterea faptului unei sfere de influență a Sovietelor cuprinzând România, Gurile Dunării, Bulgaria și Strâmtoarele. Refuzul lui Molotov era ușor de prevăzut și îndoita eroare pe care o făcuse politica germană a costat reichului un an de operații militare pierdute între nădejdea de a câștiga în fine amorul Mării britanii și iluzia de a putea înșela Kremlinul asupra adevăratului rost al formidabilului aparat de război pe care Germania socialist- Națională și-l clădise.

Odată cu informația că Molotov refuzase să cadă în capcană și că deci Pactul Quadripartid se reducea la un Pact Tripartit, fabricius m-a informat că Conte Csaki. Ministrul Afacerilor Străine Ungar, era așteptat la Berlin pentru a semna noul instrument internațional, însoțit de Conte Teleki, Președintele de Consiliu, și că Guvernul German aștepta ulterior adeziunea noastră și cea a Slovaciei.

Textul pactului, la care eram rugați să aderăm, ne-a fost remis în ajunul plecării noastre spre Berlin, la 20 Noiembrie 1940. Studiindu-l am observat cu mirare că era identic cu cel pe care Fabricius îl descrisese când era vorba de un *pact quadrupartit*, când era vorba deci de a momi pe Molotov într-o formațiune politico-militară de care se ferea a de ciumă. Textul deci nu putea privi și nici nu privea obligațiile reciproce ale celor trei semnatori ne-comuniști în cazul unui război al Sovietelor cu unul din ei. El explica însă – și acesta fusese probabil prețul plătit pentru participarea Japoniei – obligațiile germane și italiene în cazul unui război între Japonia și Statele Unite.

Un astfel de conflict ar fi prezentat pentru noi numai inconveniente, prin faptul compromiterii Germaniei, aliata noastră, într-un război cu Statele Unite. Singurul război, singura victorie care nu numai că ne interesa dar care reprezenta pentru noi o chestie de viață și de moarte (după cum evenimentele au dovedit-o) era un război germano-sovietic cu o victorie germană. Păstrarea aceluiași text pentru cele două pacte îmi părea o eroare puțin inteligibilă, ale cărei eventuale victime directe puteam fi noi.

Am expus deci generalului, între Viena și Berlin, îngrijorările mele și i-am propus să suferăm, cu o măsurată ferimitate, adăugirea, înainte de adeziunea noastră, a unui < *protocol adițional* >, secret sau deschis, care ar fi remediat lipsa ce o semnalasem, implicând în mod simetric obligațiile Japoniei în cazul unui război germano-sovietic. Avantajul pe care *Pactul Tripartit* îl prezenta pentru Japonia era atât de mare încât, cu convenita presiune din partea germaniei, posibilitățile nu erau puține ca Tokio să consimtă la această nouă stiopulație.

Se știe cum trădarea unui agent al lui Canaris, Sorge, înfipt în Servicul de Informații al ambasadei Germane din Tokio, a lipsit Germania, în momentul izbucnirii Războiului din Orient, de avantajul incertitudinii în care sovietele ar fi putut fi menținute privitor la intențiile Japoniei.

Generalul n-a vrut să mă asculte. Bănuiesc că motivul nu era meritul sau nemeritul sugestiei mele, ci în faptul că venea dela mine. De altfel, în afară de o nouă și tot atât de elocventă și bine documentată protestare privitoare la Arbitrajul dela Viena, grijile și hărnicile ale Generalului Antonescu la Berlin au fost pregătirea - în ceea ce privea posibilele reacții ale Germaniei - a Loviturii de Stat împotriva Mișcării Legionare, pe care o avea în minte din primele ceasuri ale guvernării sale, din momentul când luase Generalului Coroamă comanda trupelor din București, pentru aceasta îi declarase că, în nici un caz, nu va trage în legionari.

Deoarece s-a căutat de multe ori să se explice lovitura Generalului Antonescu împotriva propriului său guvern prin supărarea ce i-ar fi pricinuit-o executarea la Jilava a asasinilor lui Corneliu Codreanu, este bine de știut că intrigile Generalului Antonescu la Berlin, pregătitoare Loviturii de Stat și noii prigoane, s-au desfășurat cu o săptămână înaintea acestui tragic eveniment.

Din capul locului a trebuit să-mi dai seama că ceva se petrecea la Berlin între Antonescu și interlocutorii noștri germani, în ascuns de mine. Acel ceva nu putea fi în relație cu chestia cea mai importantă și cea mai confidențială din cele care erau la ordinea zilei, proximitatea unui război cu Rusia Sovietică, căci acestea erau tocmai discuțiile la care fusesem întotdeauna prezent, și în întrevederea noastră cu mareșalul Keitel și în cea cu Generalul Jodl.

După prima noastră întâlnire cu von Ribbentrop însă, Antonescu avusese cu el două întrevederi despre care nu mă înștiințase și despre care nu mi-a dat niciodată socoteală. Lucrul era cu totul neobișnuit, prezența unui ministru al afacerilor străine cerând prezența celuilalt. De câte ori întâlneam pe von Ribbentrop, cu prilejul diferitelor festivități ce ne erau oferite, mă întreba : “ *De ce nu ne întâlnim mai des ?* “

Fapt a fost că de două ori, după aceste întâlniri < clandestine >, von Ribbentrop, în mod foarte serios și cu o mare insistență, mi-a spus : “ *Nu vă puneți nici odată în conflict cu armata. Ar fi o nebunie. Într-o astfel de ciocnire Mișcarea ar fi distrusă.* “ Foarte surprins, i-am explicat că dragostea și respectul oștirii erau o tradiție în Mișcarea Legionară, că un general, Generalul Cantacuzino, care

întruchipa tot ceea ce armata avea mai viteaz și mai nobil, a stat continuu la dreapta Căpitanului, și că alegînd pe generalul Antonescu, Conducător al noului regim pe care îl întemeiasem, dădusem o nouă dovadă a acestei dragoste și a acestui respect.

Ceea ce s-a petrecut însă cu prilejul audienței noastre la Hitler, a întrecut tot ceea ce puteam aștepta ca lipsă de considerație și ca uneltiri ascunse din partea generalului Antonescu și a pus un sfârșit contactelor mele cu el, până în momentul plecării sale din Berlin. La sosirea la cancelaria de Stat, am fost informați că generalul va fi primit mai întâi singur de către Fuhrer. Faptul era explicabil prin ficțiunea adoptată și la vatican – dar nu la Quirinal - că Generalul era un Șef de Stat. Când însă, după mai mult de trei sferturi de ceas de așteptare, am fost introdus și eu în biroul lui Hitler, spre marea mea mirare am găsit acolo pe Ribbentrop, care fusese prezent la toată această primă parte a întrevederii. Ceea ce a urmat a fost a fost consacrat din nou la o expunere foarte documentată și foarte elocventă din partea lui Antonescu a planurilor și revendicărilor noastre. Generalul, cu un atlas istoric pus sub ochii Fuhrerului, i-a indicat chiar fostele limite ale Imperiului dac. Hitler surâzând a obiectat, în limba germană bine înțeles : “ *Ce ar spune prietenul meu Mussolini dacă aş revendica fostele limite ale Sfântului Imperiu Germanic ?* ” Generalul, care nu pricepuse bine, a replicat cu convingere : “ *Bine înțeles exact !* ”

Ce spusese și ce istorisise Generalul Fuhrerului privitor la Mișcarea Legionară am putut-o ghici a doua zi, când la prânzul ce ni-l oferea, Hitler m-a interpelat pe un ton sever cu aceste cuvinte : “ *Dumneavoastră nu știți poate cine e Generalul Antonescu ; nu ați putea găsi un mai mare patriot pentru a apăra interesele Țării Dumneavoastră.* ” Am replicat cam iritat : “ *O știm foarte bine, altfel nu l-am fi ales pentru a-l pune în capul nostru.* ” În acea dimineață însă, în fața lui Alexandru Randa, pe care îl adusesem ca martor, avusesem cu generalul o violentă ciocnire. De astă dată, violența era de partea mea, și, accentuând vorbele mele cu pumnul, ciocnind pe masă, i-am declarat că după ceea ce se întâmplase în ajun cu prilejul audienței la Hitler, fără a ne da în spectacol față de străini, îl rugasem să considere că în ceea ce-l privea, atâta timp cât vom mai rămâne în Berlin, *eu nu mai existam*. L-am informat că nu voi părăsi Berlinul odată cu el și că, relativ la adeziunea noastră la Pactul Tripartit, trebuia să se descurce fără mine. Ceea ce explică lipsa semnăturii mele pe acel Pact, despre care de altfel eram convins că nu reprezintă pentru noi nici un avantaj.

În una din recepțiile la cancelaria de stat, discutându-se posibilitatea de a descoperi noi zone petrolifere în România, Hitler mi-a spus surâzând :” *Pricep nedumerirea experților când e vorba de a alege locul unei noi operațiuni militare.*” Convorbirea noastră cu Mareșalul Keitel și cu Generalul Jodl nu ne lăsaseră nici o îndoială asupra direcțiunii viitoarelor operațiuni. Considerând obligația eventuală de a conduce concomitent ambele ofensive, cea în Rusia Albă și Ucraina și cea peste Dunăre și Balcani, ambii șefi s-au exprimat cu o anumită nedumerire. “ *Va fi greu – ne-a spus Keitel – dar cu Tineretul German de azi va fi posibil.* ”

Keitel și Jodl, precum și alți generali germani, care până la sfârșit au rămas credincioși șefului lor și tradițiilor militare germane, au fost criticați *post festum*, pentru modul cum consimțiseră să ducă operațiunile ce le erau încredințate, contrariu sănătoaselor doctrine militare. Criticile sunt nefundate ; operațiile ce le-au fost cerute au fost conduse cu o neîntrecută strălucire și abilitate profesională. Cauzele înfrângerii finale nu erau de domeniu militar propriu zis ci de ordin supra-strategic, în care de atâtea ori conducătorii politicii germane și-au arătat inferioritatea. A fost trădarea (aceiași trădare care a trecut astăzi în lagărul lumii occidentale) care a antrenat Comandamentul German în situația de care Keitel și Jodl se temeau. Moscova ar fi fost cucerită dacă formidabilii parașutiști germani ar fi fost azvârliți împrejurul și asupra Kremlinului, iar nu asupra Cretei ; Comunismul ar fi fost învins dacă acel Comandament ar fi avut 40 de divizii mai mult, pentru a exploata această cucerire, adică acele divizii trimise să salveze pe italieni în Grecia.

Când Keitel și Jodl, soldați fără frică și fără prihană, au fost asasinați de așa zisul < *Tribunal* > din Nurenberg, ca pedeapsă pentru nețărnicia lor iubire de țară, cenușa lor a fost aruncată într-o cutie de gunoi, de către un general francez ; această cenușă fusese transportată în mare secret, de generalul francez și de alți trei generali, un britanic, un american și un rus, într-un hotel îndepărtat, și azvârliți într-un < *water-closet*>, apa fiind trasă peste ea de unul din acești trei bravi militari, fără ca istoria să ne spuie care din ei a fost acela. Mă întreb dacă cu Keitel , cu Jodl și cu ceilalți generali și amirali germani, azvârliți în închisori sau în uitare nu s-au dus ultimii ostași capabili de a opri puhoiul comunist în ceasul inevitabil al revărsării sale asupra Europei. Acești militari trebuia să fi fost sacrificați tricmai pentru a nu mai avea cine opri puhoiul comunist.

Generalul Antonescu și cu mine fusesem înconjurați din partea personalului Wilhelmsstrasse nu numai cu atențiile obișnuite în asemenea împrejurări dar și cu deosebite manifestații de simpatie. Nu se putea spune același lucru despre grupul de chipeși legionari, în frunte cu Comandantul Iasinschi, care ne însoțiră în Germania, și care reprezentau floarea unui tineret, ale cărui jertfe și statirnică credință erau unice în istoria mișcării naționale. Serviciul protocolului manifestase o vădită iritație când legionarii au cerutsă li se rezerve un ceas din programul de recepție pentru a depune o coroană pe mormântul lui Horst Wessel. Impresia mea era că sentimentele ascunse de antipatie, pe care o mare parte din personalul Ministerului Afacerilor Străine German le avea pentru Partidul Socialist- național găsiră un bun prilej pentru a se manifesta, fără multe riscuri.

Din capul locului am atribuit acestui fenomen strania comunicare ce mi-a fost făcută în ultimele zile ale vizitei noastre de către Șeful Protocolului, Domberg, un pomeranian de doi metri și cincii înălțime, cu care mă întâlнисem cu câțiva ani mai devreme în posturi comune. “ *Nu vă veți supăra – mi-a spus el – dacă nu vă vom oferi de astă dată, Generalului și Domniei vooastre, distincțiunile obișnuite ; aceasta ne.ar obliga să facem același lucru cu ceilalți membri ai misiunii Dumneavoastră și noi*

suntem foarte prudenți cu aceste distincțiuni. “ Posesor a cinci mari coroane care mai mult mă încurcau, nu găseam în această deciziune nici un motiv de supărare. În ceea ce privește pe generalul Antonescu, nu m-am îndoit, după un moment de reflexie, nu numai că măsura nu-l supăra, dar că era un efect direct al intrigilor sale împotriva Mișcării, o dovadă a acestor intrigi.

Într-adevăr, Guvernul German acoperise de distincțiuni, la sugestia lui Fabricius foarte probabil, multe din personalitățile guvernelor carliste, asupritori și schingiuitori ai Mișcării Legionare, Von Ribbentrop întrerupsese chiar o călătorie la roma, pentru a se opri la viena și a decora cu mâinile lui pe Colonelul Sidorovici, unul din favoriții Elenei Lupescu, și omul pe care carol îl pusese în capul organizației tineretului “ *Straja Țării*”, care trebuia să înlocuiască Mișcarea Legionară, ucisă sau închisă. Sidorovici se sinucisese la căderea regimului carlist, în fața unei acuzații de malversațiune de fonduri, spre marea întristare a prietenului său, baldur von Schirach. Multe din personalitățile ce primiseră acele distincțiuni germane erau în închisoare, acuzați de atrocități ; altele ostracizate de tot era adevărat românesc. Intrigile lui Antonescu convinseseră pe Hitler și pe Ribbentrop că o încăierare între el și Mișcare era aproape inevitabilă, că deci cei pe care Guvernul german I-ar fi decorat ca oaspeți bineveniți, s-ar fi putut găsi, câtva timp mai apoi – ca și oamenii lui Carol – în închisoare...ceea ce de fapt s-a și întâmplat.

Am părăsit Berlinul, după cum am mai menționat-o, câteva zile după Generalul Antonescu, fără a putea avea cu von Ribbentrop întrevederea pe care mi-a făgăduise. În scurta întrevedere pe care am avut-o cu Baronul Weisszacker, în ziua de 28 Noimebrie 1940, acesta mi-a comunicat tristele vești a ceea ce se petrecuse la Jilava, în noaptea precedentă.

CAPITOLUL XIX

MINCIUNA, VEȘNICA ARMĂ A NEMRNICILOR

Nici asasinatele cu sutele. Nici schingiuirile cu miile, nici închisorile cu zecile de mii nu au fost armele cele mai crunte și cele mai eficace în mâinile dușmanilor Mișcării Legionare, ci MINCIUNA. Omorurilor și prigoanelor, Legiunea le opunea zalele vitejiei și statorniciei sale, răbdarea, resemnarea și încrederea cretinului într-o dreptate vreodată biruitoare, încredere pe care nu a pierdut-o încă nici acum. Ce arme însă putea avea ea împotriva minciunii, răspândită prin toate zările din lume, prin toate almanahurile, prin toate enciclopediile, prin toți “istoricii”, prin toate mijloacele de informație și de difuziune, toate sau aproape toate în aceleași mâini, în mâinile dușmanilor ei ?

Fiecare din minciunile gogonate răspândite împotriva Legiunii ar avea totuși, pentru orice observator cinstit, dezmințirea ei imediată și elocventă, în faptele cunoscute de toți. Să analizăm unele din aceste minciuni :

1) MIȘCAREA AR FI FOST O ORGANIZAȚIE TERORISTĂ.

-Adevărul este că tocmai Mișcarea legionară a fost, fără nici o întrerupere, dela înființarea ei și până astăzi, victima celei mai crunte terori. Dela dizolvările ilegale, dela capetele sparte, uciderile și încarcerările în masă, ale guvernelor Vaida, Iorga-Argetoianu, Duca, Goga, Miron Cristea, Tătărăscu, Călinescu, Argeșanu, Antonescu până în lagărele de exterminare de astăzi, speciale pentru legionari, descrise de Leonard Kirshen în înspăimântătoarea lui carte *Prisoner of Red Justice*.

2). MIȘCAREA AR FI FOST O PERMANENTĂ AMENINȚARE PENTRU STAT.

– ---Adevărul : Mișcarea legionară a fost, dintre toate partidele și grupările politice care râvneau numai puterea, singura apărătoare consecventă a Statului Român. Împotriva corupției, a uzurpatorilor, a trădării și până la sfârșit a vânzării României.

3). MIȘCAREA AR FI FOST O DUȘMANĂ A LEGALITĂȚII. –

-Cititorul și cercetătorul obiectiv va descoperi că Istoria mișcării legionare este o lungă luptă pentru legalitate. Niciodată Legiunea nu a cerut mai mult decât legalitatea, beneficul drepturilor legale și naturale, care i-au fost negate în mod constant, fără nici o excepție, de către toate guvernele în fața cărora a stat.

4) ACTIVITATEA MIȘCĂRII AR FI FOST SUPUSĂ UNOR INFLUENȚE STRĂINE.

-Adevărul este că Mișcarea legionară a fost singura grupare politică – nu vorbesc aici de personalități răzlețe – care nu a fost influențată nici odată de alte interese și de alte dureri decât cele românești. Nu și-a căutat investiția nici la Paris sau

Londra, nici la Berlin sau Roma. Nu se pregătea a deschide hotarele Țării hoardelor sovietice, pentru că așa o dorea Beneș și anumite cercuri politice din Franța. Nu s-a conformat ordinelor lui Blum, ordine care cereau desființarea, prin cele mai sălbatice violențe, a unui tânăr partid politic românesc. Ea a fost singura grupare politică care a cerut împotrivirea cu armele în mână la ciuntirea frontierelor noastre apusene pe care le pregăteau, în vara anului 1940, Germania Socialist- Națională și Italia Fascistă. Ne vom opri aici, pentru moment, fără a ne da osteneala să examinăm și acuzațiile unor canalii românești și străine, relativ la cinstea personală a șefilor legionari, înainte, în timpul și în urma scurtei noastre guvernări. Pentru a arăta însă la ce limite de necinste profesională ajung anumiți publiciști, când este vorba de Legiune, voi menționa două cazuri caracteristice, cu care mi-a fost dar să fiu în contact direct.

Dl. Jerome Tharaud , unul din autorii celebrei cărți *Quand Israel este Roi*, unde ne descrie ororile regimului lui Bela Kuhn în Ungaria, venise la București, în toamna anului 1937, nu pentru a se documenta în vederea unei cărți care ar fi putut să se cheme : “ *Când Esthera este Regină* “, sau “ *Când Popeea guvernează* “, ci pentru a-și da, cu o vizită de cinci zile, aparența de autoritate necesară pentru a scrie cartea care îi fusese comandată : *L’Envoye de l’Archange* , a cărei dată de apariția a fost socotită astfel încât să întovărășească și să “explice” asasinarea Căpitanului.

Între o audiență la Palat și un dejun cu *Popea* și *Neron*, scriitorul francez Tharaud ceruși obținut o întrevedere cu Căpitanul. Mă găseam în anticamera Căpitanului, cu vreo opt, zece, persoane, în timpul acestei convorbiri, când ușa ce ne despărțea de cei doi interlocutori s-a deschis și Căpitanul a apărut. Uitându-se un moment la cei prezenți, cu glas liniștit a rugat pe unul din legionari să aducă scaune pentru două doamne care așteptau în picioare. Acum, cum descrie Tharaud acest incident în cartea sa, fără să explice cu ce ocazie învățase limba română ? *Codreanu deschizând violent ușa, strigă violent legionarilor săi : “ Faceți mai puțin zgomot că de nu, vă dau afară cu picioare în c...”* ; apoi Tharaud adăuga sentențios : *Ton și cuvinte pe care le învățase probabil dela patronul său Hitler.*

Cititorii cărții *L’Envoye de l’Archange*, care ar fi fost informați de această escrocherie profesională, ar fi putut imediat să înțeleagă că autorul era hotărât să meargă până la orice infamie pentru a îndeplini misiunea cu care fusese însărcinat: “ *asasinarea morală a Căpitanului, înainte de asasinarea lui fizică*” Dar cine le-ar fi putut da această informație?

Dl. A. L. Easterman a venit și el la București, a avut și el o audiență la Palat și un prânz

cu regretabila pereche, și după cum ne-o povestește în cartea sa *Carol, Codreanu and Lupescu*, a cerut și a obținut și el o întrevedere cu Corneliu Codrescu. A.L. Easterman este Evreu; chiar și fără o altă informație, oricine în București l-ar fi recunoscut ca atare. Dar înainte de a-l primi, Căpitanul, după cum o făcea de mai multe ori când era vorba de străini, mi-a cerut anumite amănunte despre persoana

lui Easterman, pe care i le-am dat semnalându-l ca un ziarist evreu, cu tendințe marxiste. Convorbirea lui Easterman cu Căpitanul a fost destul de lungă; interpretă a fost, dacă nu greșesc, Despina Cantacuzino și fiul meu. Căpitanul, tocmai din cauza originii etnice a musafirului său, și-a dat osteneala să fie cât mai curtenitor și chiar cordial. La cererea lui Easterman, i-a oferit la plecare o fotografie cu următoarea dedicație:” *A Monsieur Easterman, un loyal adversaire*”.

Ce deosebită ar fi găsit cititorii lui Easterman figura Căpitanului față de aceea a fanaticului sectar și terorist zugrăvit de atâtea guri și pene mincinoase, dacă Easterman ar fi descris întrevederea așa cum s-a desfășurat în realitatea. Iată însă fabula scornită de acest infam:

Nimeni, în București, afară de câțiva prieteni ai săi nu știa că el este Evreu. Când a povestit acestor prieteni că ceruse o întrevedere lui Corneliu Codreanu, aceștia, speriați l-au rugat să renunțe la acest atât de primejdios proiect. “ *Acest om a omorât deja atâți Evrei; dacă află că ești Evreu, nu vei ieși viu de la această întrevedere.*” Povestea urmează în mod tot atât de melodramatic. În vitejia sa profesională, Easterman hotărăște să-și riște viața mai bine decât să piardă ocazie rară de a vorbi cu șeful unei celebre organizații teroriste. Doi legionari în uniformă și armați până-n dinți au venit să-l caute la Athenee Palace ; prin străzi întunecoase a fost condus la reședința lui Codreanu. La fiecare moment se aștepta să fie identificat ca aparținând rasei detestate. Reușește să-și ascundă identitatea până în ultimul moment și revine teafăr la hotelul său, unde prieteni lui îl așteptau, convinși că nu se va mai întoarce.

Adevărul este că în tot timpul vieții lui Căpitanul a proclamat că violențele fizice împotriva evreilor constituiau o stupidă greșală. Ar fi expulzat din Mișcare chiar și pe cei care s-ar fi făcut vinovați numai de un geam spart. Legionari trimiși chiar cu automobilul Căpitanului ca să conducă pe Easterman la sediul mișcării și fotografia dăruită, cu amabila dedicație, împrejurări pe care Easterman le menționează el însuși în cartea sa dovedesc spiritul cavaleresc al Căpitanului de neînțeles probabil pentru Easterman.

Este păcat că volumul lui Easterman a fost scos din circulație; cartea lui ne informa, fără nici o considerație pentru sentimentele cele mai delicate ale lui Papa Wolf, că Elena Lupescu nu era fiica acestui farmacist evreu ci fiica naturală a lui Carol Întâi, și deci un fel de mătușă a lui Carol al II-lea, ceea ce îi dădea nu puține drepturi de a ocupa și ea o bucățică din scaunul domnesc.

Cine erau, cine sunt acești dușmani ai Mișcării Legionare?

Ei se găsesc, înainte de toate, și se vor găsi întotdeauna, printre membri și agenți acestei Mafii Internaționale, stăpână peste aproape toate mijloacele de informație, care a instaurat bolșevismul în Rusia, peste ruinele fostului imperiu și pe cadavrele a mai puțin de 20.000.000 de creștini. Este vorba de o mafie ocultă care a salvat de atâtea ori Imperiu Comunist dela o moarte sigură, care, în aceste momente,

încearcă să-l salveze dela ruina economică, care i-a dăruit mai mult de o treime din populația pământului.

Dușmani Mișcări Naționale Legionare de găsesc și printre intelectuali pervertiți, care s-au înstăpânit astăzi peste catedrele universităților occidentale și peste creierii unui tineret înșelat și îndobitocit. Ei sunt printre acești conspiratori, convingși sau câștigați, care s-au furișat în pozițiile-cheie ale administrațiilor occidentale, a cei pe care Joe McCarthy a încercat fără succes în Statele Unite să-i alunge din Departamentul de stat și din Departamentul Apărării Naționale.

Există cazuri mai speciale, în care simpatiile pro-comunsite nu joacă nici un rol sau nu joacă rolul principal. Printre străini, oameni ca Henri Prost sau Denise Basdevant, ale căror torente de calomnii și insulte apr determinate de convingerea că orice Român care nu s-a declarat adept al politicei care a azvârlit Franța într-un război care nu era al ei, este, pentru a întrebuița cuvintele amabilei Doamne Basdevant, *“un asasin și un răzvrătit”*. În ceea ce-l privește pe Prost, am putea culege aproape la fiecare pagină a cărții sale mostrele neobiectivității și fanatismului său anti-legioanr, vom alege între ele următoarea <<perlă>> și vorbim despre legionari care luptaseră și căzuseră în Războiul Civil Spaniol, își << informează >> cititorii că acești tineri *“Socoteau să câștige repede oarecare glorie militară”*.

În ceea ce privește pe dușmani români ai mișcări, vom lăsa la o parte cele câteva sute de comuniști, mulți din ei de origine etnică străine, și pe acele personalități politice care fără nici o simpatie pentru comunism au urmat în timp de pace politica lui Titulescu, pentru că așa erau instrucțiunile primite din <<hrubele>> care le garantau situația lor politică, de atâtea ori identificabilă cu somptuasele lor situații materiale.

În exilul românesc de astăzi se găsesc două grupuri care continuă în străinătate campania anti-legionară. Grupul compus din aceea burghezie, legată de diferitele partide, care nu-și dăduse seama la timp că în agitatele vremuri de astăzi numai mișcarea legionară le putea garanta continua folosire a ceea ce le era mai drag: a bunurilor și a plăcerilor materiale. Acest grup privise fără nici o protestare prigoanele și măcelurile ale căror victime erau legionarii, și mișelia lor față de Legiune, nu-I pot ierta acesteia nici vitejia, nici eroismul, nici dăruirea creștină, nici puterea de sacrificiu. Cei mai înverșunați sunt însă cei care în timpul vitezelor lupte ale Oștirii noastre au pactizat pe ascuns cu dușmanul și care până la urmă i-au predat acestuia Țara întregă. Ei sunt aceia care, cu ajutor străin, s-au proclamat astăzi șefii exilului românesc și paladinii unei pretinse pregătiri de recucerire, instalați în locul care ar reveni de drept celor care nu au trădat și nu au capitulat, fie ei din rândurile Mișcării Legionare, fie din cele a atâtor buni români care pribegesc astăzi prin țări străine

CAPITOLUL XX

ALTĂ NOAPTE LA JILAVA

În Ajunul plecării mele la Berlin, soția mea mi-a povestit, într-o convorbire telefonică, greutatea ivite între Generalul Antonescu și Mișcare, după executarea sumară la jilava, în noaptea de 26-27 Noiembrie, de către un grup de legionari, a 64 din asasinii Căpitanului și a sutelor de tineri români care i-au împărtășit soarta. Aceștia erau singurii, din cei câteva sute de vinovați, pe care Guvernul Național-Legionar hotărâse s-o judece – o judecată a cărei dată Mihai Antonescu, Ministrul Justiției nu se putea hotărî a o fixa. Totodată, soția mea îmi comunica consternarea lui Horia Sima și a șefilor legionari atât de stupidul asasinat al lui Nicolae Iorga și al lui Virgil Madgearu, asasinat calculat parcă înapoi pentru a face Mișcării cel mai mare rău ce-i putea fi cauzat în acele momente.

Henri Prost, la acre, fără să vreau, revin tot timpul, povestise în mod foarte scurt și cu o vădită mulțumire asasinarea Căpitanului. După înșiruirea unor serii de neadevăruri, toate destinate a explica și a scuza oarecum odioasa faptă, ne spune calm :

“În noaptea de 29 spre 30 Noiembrie, Codreanu era asasinat.”

Calmul lui Prost și laconismul său au dispărut însă când ne vorbește de această altă noapte la jilava, când asasinii și-au plătit păcatele. Prost își ascunde fața menționând că unul din executori nu avea mai mult de 22 de ani. S-a îngrijit vreodată Prost de vârsta sau de sexul celor aproape 400 de legionari măcelăriți anterior de deținuții executați ?

“În încercarea lor de a se scuza, ne spune el, asasinii pretind că, în noaptea de 26 spre 27 Noiembrie, ei se găseau în Cimitirul Închisorii Jilava, pentru a dezgropa corpurile lui Codreanu și a celorlalți mucenici ai Legiunii, asasinați la 30 Noiembrie 1938, și căroro urma să li se facă funeralii solemne, exact în ziua celei de-a doua aniversări a morții lor. Atunci când au ajuns la cadavrele camarazilor și șefilor lor, ei fură cuprinși de o furie sacră, în focul căreia s-au răzbunat contra celor ce săvârșiseră aceste atrocități. “

Ceea ce Prost pretinde a nu crede este exact ceea ce s-a întâmplat. Executarea criminalilor deținuți la Jilava a surprins dureros Comandamentul Legionar. Ca și mulțimea întregă a legiunii, șefii așteptau și ei cu nerăbdare judecata celor vinovați. Satisfacția pe care o cereau și pe care puneau mai mult preț decât pe orice răzbunare, ei care fuseseră victimele atâtor calomnii, atâtor minciuni, atâtor tăceri vinovate, era proclamarea adevărului, astfel ca lumea întregă să-l cunoască, cum ei învățaseră a-l cunoaște în carnea și în sufletele lor. Această satisfacție, numai un proces public putea să le-o dea întragă. Mihai Antonescu amâna continuu procesul,

pe care toată Țara îl aștepta. Motivele sale se puteau ușor ghici. Adept al politicii titulesciene, el fusese camarad de gândire cu mulți din cei care prigoniseră Mișcarea Legionară ; oportunismul singur îi schimbase poziția. Convingerile sale și mai presus toate ura în contra Mișcării – simpatia deci pentru cea mai mare parte din cei deținuți la Jilava – rămăseseră aceleași în adâncul sufletului său.

Intrigile sale între Mișcare și general începuseră din primele zile ale co-guvernării. Prelungirea situației echivoce din Jilava, deschidea acestor intrigi un nou și mănos câmp de activitate. Înainte de plecarea mea la Berlin, în momentul în care îi treceam interimatul, îl făcusem să observe primejdia care o reprezenta această continuă amânare a așteptatei judecăți : “ *Băgați de seamă, să nu vă treziți cu ei în poartă, înșirați ca mistreții după o hăituială.*”

Pretextul ce mi l-a oferit a fost numărul martorilor de interogat și dificultatea ce-o avea de a se hotărî între un tribunal ordinar și un tribunal excepțional. Tot din inițiativa sa, foarte probabil, a fost dat ordinul chiar în ziua execuției, de a înlocui garda legionară din interiorul închisorii cu o gardă militară ; ordin care, pe drept sau nu, a fost interpreta de către legionarii prezenți la Jilava, ca o indicație că, într-un fel sau într-altul, vinovații vor fi sustrași judecății și pedepsei ce li se cuvenea.

Următorul citat din notele mele va da, credem, o impresie mult mai adevărată celor ce s-au întâmplat în această noapte la Jilava :

“ În acea noapte, legionarii au găsit sub lespezi grele, de tone de beton, cadavrele camarazilor și șefului lor. Căpitanul era încă îmbrăcat în haine de deținut, iar lanțurile dela picioare nu i se luaseră nici după moarte. Mâinile și gâtul Căpitanului erau încă sub ștreangul asasin. Atunci când, în durerea și indignarea lor, legionarii au părăsit pentru o clipă tristele resturi pământești ale celor atât de dragi lor, anume fețe ipocrite s-au tras în dosul perdelelor, de unde asistaseră la deshumarea celor asasinați de ei. Socotind că asasinii urmează să fie scoși basma-curată, legionarii au luat legea în mâinile lor și în această noapte eschiliană au executat o parte din autorii crimei de la Tâncăbești ca și a altor sute de asasinat ulterioare, de mii și mii de ori mai odioase în detaliile lor. Cine a protestat măcar, în România sau în străinătate, atunci când legionarii erau vânați precum fiarele și aruncați în gropi comune ? “

Când este vorba de răzlețe acte de violență ale legionarilor, toate legitimate, (în măsura în care violența se poate legitima) prin neconținutele excese, ale căror victime erau, nu trebuie uitat că aceste excese au fost întotdeauna premeditate, organizate, poruncite și executate de autoritățile oficiale ale Țării, de Rege, de Guvern, de Miniștri. De câte ori, prin arestări și asasinat, Comandamentul Mișcării era distrus, Mișcarea trebuia tot de atâtea ori să crească din nou, din rândurile sale, noi cadre conducătoare, cărora le trebuia o oarecare vreme pentru a-și organiza autoritatea. O astfel de situație s-a adevărit în urma hecatombelor care au urmat executării lui Călinescu și prin înrolarea pripită de noi elemente, după constituirea Guvernului Național-Legionar.

Cei care cunosc repulsia creștinească și românească, a lui Horia Sima, Comandantul nostru, și a cumpătatelor și înțelegătoarelor cadre care îl înconjurau (camarazii mei în Guvern și Forul legionar), față de orice vărsare de sânge, nu pot decât să fie convinși că, dacă judecata grupului de vinovați aleși pentru a da satisfacție setei de dreptate și de adevăr care stăpâneau atunci țara, ar fi avut loc, mult mai puțini ar fi plătit cu viața păcatele lor decât cei care au căzut în noaptea răzbinării. Aceasta o dovedește însăși moderația cu care grupul celor arestați a fost delimitat.

Delimitarea grupului celor care trebuia să fie trași la răspundere s-a făcut de către Horia Sima în înțelegere cu generalul Antonescu. Nimeni deci nu ne-ar putea mai bine asupra acestui fapt, de importanță istorică pentru cei ce vor studia imparțial și cinstit această perioadă a vieții noastre naționale, decât fostul vice-președinte al Guvernului Național Legionar. Iată ce ne spune în această privință :

“După alungarea Regelui Carol de pe tron, în fața noastră se deschideau două drumuri : întâiul de a lăsa pe legionari să se răzbine în voia lor, în primele zile ale victoriei. Apucând acest drum, adică lăsând revoluția să-ți urmeze cursul ei normal, mii de oameni ar fi plătit cu viața apartenența la regimul carlist. Ar fi căzut desigur și mulți oameni nevinovați, s-ar fi produs și multe răzbinări personale, excесе inevitabile când triumfă o revoluție “

“Această baie de sânge, această reacție, justificată pe planul mare al istoriei, mi-a repugnat profund și din primul moment, deși de nenumărate ori în cursul luptei contra regimului carlist, când atâția prieteni și camarazi erau sugrumați în beciurile poliției sau arși de vii în crematorii, jurasem să fiu fără cruțare în ziua biruinței. Era ceva care mă reținea și acest sentiment îl citeam în ochii tuturor celor care mă înconjurau în acele momente. Era liniștea creștinească a Mișcării noastre. Îmi spuneam că am scădea din măreția sacrificiilor noastre dacă am căuta o compensație a pierderilor suferite, pe această cale. Unui Român îi vine greu să verse sângele fratelui său și al oricărui om în general. Nu suntem un popor de oameni sângeroși. Gândiți-vă că în Transilvania, în 1918, după 1000 de ani de robie, Ungurii n-au avut nimic de suferit în vâltoarea vremurilor de atunci. E o trăsătură caracteristică și de o rară noblețe a poporului Român.”

“ Regimul carlist nu era un regim românesc. El reprezenta un << Stat uzurpat de străini prin fraudă și violență >>. Cum nu putem închipui că niște conducători în sufletul cărora mai vibrează o frântură de sentiment național, n-au altceva de făcut decât să nimicească viitorul unui neam ? Regimul carlist, în esența lui intimă, era angrenat în Conspirația Comunismului Mondial.”

“ Asasinarea Căpitanului s-a săvârșit pe bazele unui plan, al cărui epicentru se găsea în afara hotarelor Țării. Garda de fier reprezenta un obstacol în calea comunizării României și a întregii europe răsăritene ; această rezistență trebuia

înlăturată. Regele Carol, Călinescu și toată banda care îi secunda, erau încadrați într-un sistem conspirativ de proporții europene. “

“ În România, în Septembrie 1940, s-ar fi putu produce o reacție populară puternică, dacă revoluția nu ar fi fost captată și îndiguită ; dar la noi nu a existat un plan, o intenție de a lichida vechea clasă conducătoare, după metoda Revoluției Franceze, a revoluțiilor comuniste în genere, după metoda aplicată nouă de dictatura carlistă. Pentru noi revoluție înseamnă nu distrugerea unei clase, ci instaurarea unei noi ordini, în cadrul căreia ar fi putut servi și reprezentanții vechei clase conducătoare, ceea ce este cu totul altceva. Aceasta este deosebirea între o revoluție națională, și o revoluție internațională.”

“ Noi am optat pentru justiție, pentru calea legală. Manifestații uriașe, strigăte de bucurie, cântece, aclamați, dar toate într-o perfectă ordine. Niciun legionar n-a ridicat mâna împotriva vreunui om al fostului regim. Cea mai mare biruință a fost aceea repurtată asupra noastră înșine. A fost o biruință luminoasă, o biruință a spiritului. Abia ieșiți din închisori, cu răni încă deschise, trupești și sufletești, cu goluri înspăimântătoare în mijlocul nostru, am refuzat să ne facem singuri dreptate”.

“ Întocmirea tabloului cu cei vinovați nu era o treabă ușoară. Dacă toți cei care au contribuit într-un mod oarecare la asasinarea Căpitanului și a celorlalți legionari ar fi fost ridicați fără nici o alegere, atunci lista grosso modo s-ar fi ridicat la câteva mi de persoane. Adoptând acest criteriu, ne-am fi creat probleme grave. Nu era vinovat Patriarhul Miron de asasinarea căpitanului? N-a fost el Președintele Consiliului de miniștrii care a ordonat uciderea lui Corneliu Codreanu? Să presupunem că în toamna anului 1940 ar fi trăit patriarhul. Puteam noi să-l arestăm și să-l târâm în fața justiției? Cu tot răul ce-l făcuse Legiuni și Țării nu puteam să aducem biserici strămoșești această ofensă, să sdruncinăm credința Poporului, arătându-I că acel ce se în fruntea Ei era o Caiafă”.

“Patriarhul Nicodim n-a fost mai bun. La înmormântarea lui Armand Călinescu, a ținut o cuvântare în care a încercat să justifice, din punct de vedere al doctrinei creștine, masacrarea sutelor de legionari nevinovați. Totuși în timpul guvernării noastre nu a fost supărat cu nimic. Nu-l agream, dar nu ne puteam amesteca în afacerile biserici, tocmai din respect și venerație pentru instituție”.

“Generalul Antonescu a jucat un rol decisiv la instaurarea dictaturi carliste. El a fost Ministru al Apărării Naționale în cabinetul uzurpatorilor și a luat angajamentul să garanteze de fidelitatea Armatei în timpul Loviturii de Stat. L-a amenințat pe Corneliu Codreanu cu represalii dacă va dispune să se organizeze manifestații de protest contra noii Constituții și a patronat faimosul plebiscit pentru aprobarea ei, dând ordin prefectilor militari să scoată sută la sută adeziuni”.

“După asasinarea Căpitanului, Dinu Brătianu, șeful bătrânilor liberali a înaintat Regelui un memoriu în care declara că el nu aproba uciderea lui Corneliu Codreanu, dar că din punct de vedere al <<rațiunii de Stat >> era justificată”.

“Din rândurile opoziției național-țărăniste nu s-a auzit nici un glas de protestare care să alarmeze Țara. Maniu, în care Corneliu Codreanu își pusese cele mai mari speranțe, se retrăsese la Bădăcin și nu deranja regimul nici măcar cu un manifest. Partidele nu au făcut nimic pentru a stăvili valul de crime. DE altfel, fără consimțământul lor tacit, Regele Carol n-ar fi putut implanta dictatura în România”.

“N-ar fi fost nimeni surprins dacă formațiunile care au fost la putere în perioada 1938-1939 ar fi fost în bloc trase la răspundere, adică guvernele ca atare să fie puse sub acuzație. Membrii guvernului sunt solidar responsabili de actele guvernului, chiar dacă, luați individual, nu sunt ei executorii acestei politici”.

“În echipele de guvernare care s-au perindat în timpul dictaturii carliste erau două categorii de indivizi; unii aleși printre dușmanii implacabili ai Mișcării, cu care se putea întreprinde orice, și alți, grupul cel mai numeros, care constituia doar fațada dictaturii, aducând ca aport regimului numele și prestigiul lor. Aceștia, momiți de fotoliile ministeriale, s-au învoit să stea pe aceeași bancă cu grupul asasinilor, deși nu erau direct responsabili de dezlănțuirea prigoanei. A trebuit să introducem apoi încă un criteriu de diferențiere. Au existat personaje în guvern, care, deși aprigi dușmani ai Legiunii, au contribuit la acțiunea de destindere dintre Rege și Mișcare. Nu vreau să discut motivele lor. Cert este că acești oameni au inaugurat era destinderii. Ei bine, era greu, cel puțin în concepția noastră, să bagi în închisoare pe acei care au scos pe legionari din închisoare. Pentru comuniști, nu existau astfel de probleme; pentru noi reprezenta un handicap moral imposibil de trecut”.

Regimul carlist, ca orice regim de dictatură, posedă o infrastructură. Această rețea de asasini avea ramificații în justiție, în armată, în poliție, în jandarmerie și în întreg Aparatul de Stat. Aceștia reprezentau cum se spunea pe atunci <<Permanențele Statului>>; în realitate era NCDV-ul regimului, care n-avea de dat socoteală decât centrului conspirativ dela Palat. Acest grup era foarte redus, nu trecea de o sută de oameni, dar după indicațiile lui hotăra Camarila”.

“Noi am circumscris răspunderile la acest grup de bază al dictaturii carliste. Am cerut să fie trimis în judecată exclusiv acest grup restrâns de criminali notorii, Marinescu, Bengliu, Gherovici, Argeșeanu, Macoveanu, Dinulescu, etc... În lini mari tendința a fost de a cruța cadrul politic al Țării. Interesele politice ale mișcării concordau cu această atitudine. Dela începutul guvernării noastre eram decși să procedăm la legalizarea revoluției legionare. Voiam să se țină cât mai curând alegeri libere, cu participarea tuturor partidelor, să se restabilească o ordine constituțională. Ori, dacă nu se hotăra mai întâi, în mod tranșant și definitiv, cine va fi deferit justiției, nu puteau fi invitate partidele la lupta dreaptă în arena electorală”.

“În sfârșit, trebuie să adaug un motiv de ordin național, care a cântărit greu în formarea acestei opinii. Preluasem o moștenire dezastruoasă; haos intern și granițele ciuntite pe toate părțile. Trebuia făcut un efort supraomenesc pentru refacerea țării. Necesitatea de a salva statul trecea pe primul plan. Aveam Rusia sovietică în coastă, aveam Germania care nu-și ascundea intențiile de a ne acapara

economicește, substituindu-se elementului evreiesc, exista problema refugiaților și atâtea altele care ne copleșeau.”

“Generalul Antonescu a fost surprins de modestia cererilor noastre. El ar fi procedat la arestări mult mai numeroase. El voia să implice în proces și o parte din cadrul politic al dictaturii. Mă refer la atitudinea lui în primele două luni ale regimului național-legionar. Antonescu de atunci era altul decât Antonescu de mai târziu. Era furios până la isterie contra foștilor demnitari carliști. Antonescu era un om răzbunător. El era mult mai pornit decât boi. În această primă fază deci, noi n-am avut nevoie să-l împingem pe Antonescu. Fusesse el însuși ofensat, bruscat, lovit de cei ce-au asasinat pe camarazii noștri. Rolul meu la început a fost mai degrabă ca să-l temperez. Primele liste de dețineri au fost întocmite de General, Mihai Amtonescu și Roșianu. Pe ele figurau Tătăărăscu, Ghelmegeanu și alți oameni politici, care au servit sub dictatură. Cu mare greutate l-am convins pe General să renunțe la cei de mai sus. După ce s-a potolit, m-am îngrijit personal ca să se ridice gărzile legionare de pază dela domiciliul acestora. Când a fost numit Prefect al poliției Capitalei Colonelul Zăvoianu, Generalul i-a dat dispoziții acestuia să aresteze pe vinovați și să-i transporte la Jilava, iar pentru a împiedica evadările, să dubleze gărzile militare cu gărzi legionare. Dealtminteri, tot el mi-a cerut, îndată după abdicarea lui Carol, să înființez în toată țara și cu cea mai mare urgență o Poliție Legionară, ca auxiliară a Poliției de Stat. Vedeți în Poliția legionară o garanție pentru propria lui persoană și pentru securitatea regimului”.

“ Ne-am limitat la principalii vinovați. Pe cei implicați în execuția legionarilor l-am împărțit în trei categorii : 1) Prefecții militari, generali și colonei scoși complet din cauză. (N. B. sub controlul lor executase în fiecare județ legionarii cei mai importanți prin poziția lor în legiune, în societate, sau breasla din care făcea parte) Aceștia vor reveni în armată, și cariera lor nu va avea de suferit. Singurul lucru ce am cerut Generalului, a fost ca pe aceștia să nu-I întrebuițeze în posturi de mare încredere. 2) Șefii de legiuni de jandarmi, maiori și colonei, comisarii de poliție, jandarmii și agenții care au executat ordinele din servilism sau inconștientă, fără a fi săvârșit cruzimi sau a fi depus zel în urmărirea, nu vor suferi decât sancțiuni administrative, adică vor fi îndepărtați din Corpul Jandarmeresc sau din Poliție. 3) Lotul marilor vinovați, indiferent din ce sector al Statului proveneau, Armată, Poliție, Jandarmerie, Justiție civilă sau militară, organizații politice, etc...vor fi arestați și deferiți justiției.”

“ Repet că această concepție a pedepsirei – circumscrierea numărului vinovaților la cea mai concentrată expresie posibilă – ne aparține nouă cu titlul exclusiv. Generalul Antonescu nu ar fi avut nimic de obiectat, considera oarecum normal dacă am fi adoptat un criteriu mai larg la întocmirea listelor cu persoanele destinate a fi puse la dispoziția justiției.”

Altfel stând lucrurile, cine trebuie considerat ca vinovat de uciderile de acea tragică noapte de Noiembrie dela Jilava ? Răspunsul corespunde încă odată cu

cunoscutul adagiu : *cui prodest ?* Vinovați au fost Generalul Antonescu, Președintele Consiliului, Mihai Antonescu, Ministrul de Justiție, și toată camarila care se formase automat împrejurul Conducătorului, înveninând contactele cu Mișcarea, întreținând pe cele cu adversarii ei și cu însuși grupul de asasini păziți în Jilava de către legionari.

Camarazii mei din Guvernul Național legionar, nai tineri, și deci mai generoși decât mine, au avut multă vreme încredere în sinceritatea intențiilor arătate de General față de mișcare, în primele săptămâni ale colaborării noastre. Eu, aproape din capul locului, am fost convins că generalul Antonescu nu avea decât o sinceritate, cea față de iraționalele sale ambițiuni. Zic iraționale, căci Antonescu avea în mâini, cu neobișnuită prisosință, tot ceea ce era trebuitor pentru a satisface pe cel mai ambițios conductor de țară, în clipele de grea cumpănă prin care treceam : un popor de țărani satisfăcuți, stăpâni pe mai mult de 90% din pământul arabil al Țării, soldați viteji și ascultători, un tineret înflăcărat de dorința răscumpărării rușinilor impuse Țării de regimul care plecase, orice opoziție dispărută și, pentru a-l apăra împotriva conspirațiilor și trădării, toată puterea morală, spirituală și fizică a Mișcării Legionare, adunată zid împrejurul lui.

Aceasta ar fi trebuit să-l mulțumească pe deplin dacă ambițiile sale s-ar fi identificat în întregime cu cele ale patriei ciuntite și amenințate. Dar acesta nu era cazul, după cum evenimentele au dovedit-o, când, speculând cu dibăcie urmările acelei tragice morți, generalul a provocat, prin Lovitura de stat din ianuarie 1941, situația care i-a permis să ciuntească și el Țara de mai mult decât o bucată de teritoriu : s-o lipească, în ajunul războiului decisiv care știa că vine, prin nedrept și mișelește oprobiu, prin închisoare și asasinate, de participare la conducerea și răspunderea războiului a celor viteji și mai credincioși fii ai ei...Aceasta pentru a nu împărți gloria, pe care o credea ușor de câștigat, cu umbra lui Corneliu Codreanu !

Generalul Antonescu pusese *Comisia de Anchetă a atrocităților anti-legionare* sub președinția unui membru al Curții de Casație, a acelei Curți care respinsese zecile de motive de revizuire prezentate de avocații Căpitanului. Nu a admis ca vreun membru al Mișcării să facă parte din acea Comisiune, cu toate că juridicește o asemenea participare ar fi fost admisibilă, Comisiunea nefiind o instanță judecătorească, ci un simplu organ de instrucție.

Atâta timp cât generalul, pentru motive cunoscute lui, se arătase mai îndârjit decât conducerea Mișcării în urmărirea vinovaților, Comisia a lucrat cu o oarecare asiduitate. În primele săptămâni din Noiembrie însă, generalul își schimbase deja atitudinea față de Mișcare ; odată cu aceasta, s-a schimbat și atitudinea Comisiei de anchetă, care urma pas cu pas instrucțiunile Președintelui Consiliului și ale Ministrului Justiției. Generalul, care, călcând mai târziu pe căile lui Carol și ale lui Călinescu, va vărsa cu atâta ușurință sângele legionar și care, în toată viața lui a fost omul cel mai nepăsător de sângele celorlalți, a comunicat lui Horia Sima, în primele zile din Noiembrie, că nu mai considera necesară pedeapsa capitală pentru nici unul din deținuții dela Jilava : “ Dle, Sima, nu vreau să vărs sânge !”

Nici Mișcarea nici Comandantul ei nu vroiau să verse sânge, dar după atâta sânge nevinovat deja vărsat, credeau că un exemplu, cât de redus, era necesar pentru a dovedi posibilele viitoare victime și posibililor viitori călăi că astfel de excese, ca acelea care însângeraseră dictatura lui Carol al II-lea, nu vor mai fi permise.

Comisia de anchetă s-a transformat brusc, la un moment dat, într-o comisie medicală, cerând eliberarea unui grup de asasini notorii, a Sub-locotenentului Cinghiță, care comandase *Plutonul de Execuție* în lagărul dela Vaslui, a comisarului Davidescu implicat în asasinarea Nicoletei Nicolescu și a generalilor Marinescu și Bengliu, cerând internarea lor în spitale și sanatorii. Întrebat de Horia Sima, în fața generalului Antonescu, cât timp va mai trebui ca vinovații să apară în fața unui tribunal, Mihai Antonescu i-a răspuns : *șapte sau opt luni*. Degeaba a arătat Comandantul Mișcării că această temporizare nu va putea fi interpretată de camarazii victimelor decât ca o intenție de a câștiga, prin timpul ce trecea, o bună ocazie de salvare a călăilor, ceea ce ar provoca reacțiuni contrarii celor dorite de toți:

“ Nu s-ar fi întâmplat nimic la Jilava – ne spune Horia sima – dacă n-ar fi existat provocările anterioare și dacă la aceste provocări nu s-ar fi adăugat altele, mult mai grave, săvârșite chiar în timpul exhumării. “

Printre aceste provocări, cea care a adus starea de spirit a celor prezenți la punctul de explozie, a fost intervenția sacrilegică a lui Eugeniu Bănescu, Președintele Comisiei de anchetă, vociferând către cei care dezgropau trupurile Căpitanului și ale Camarazilor săi : “ Să se sfârșească o dată cu comedia aceasta ! “ Explozia propriu zisă a fost provocată de ordinul care sosise, de a înlocui garda legionară a închisorii cu o gardă militară, în timp ce legionarii se aflau adunați în jurul mormântului Căpitanului. Horia Sima spune :

“ Generalul luase această măsură, într-o chestiune care privea de aproape Mișcarea, fără să se consulte cu mine și fără să-și dea seama, probabil de consecințe. Ordinul s-a transmis autorităților militare care aveau în pază Închisoarea Jilava. Eu n-am aflat de existența acestui ordin decât a doua zi zi, după ce deținuții nu mai erau în viață. Dar printre legionarii ocupați cu lucrările de deshumare, știrea s-a răspândit ca fulgerul, chiar în noaptea aceea. Toată lumea era consternată. Priveau în gol, neștiind ce să mai creadă. “

“ Nu mai exista nici un dubiu, spuneau ei, că generalul Antonescu nu este sincer cu noi, că nu poate sau nu vrea să pedepsească pe vinovați. Am avut atâtea semne ovestitoare. Îndepărtarea Gărzii legionare este o dovadă clară că generalul s-a hotărât să-I scoată din mâna noastră, pentru a-I face mai târziu scăpați.

“Stăpâniți de aceste gânduri, am lăsat sapele și târnăcoapele din mâini și s-au dus să încheie socotelile cu vinovații. Antonescu voia să-i salveze. Datoria lor era alta. Nu puteau să îngroape pentru a doua oară pe Căpitan, în timp ce asasinii lui mai erau în viață și guvernul nu se dovedea capabil să-i pedepsească. Legionarii au pătruns

în fort, au anunțat Garda de pază de hotărârea lor și apoi au intrat în celule împușcând pe deținuți. Apoi, cu fețele senine, ca după îndeplinirea unei mari datorii, s-au îndreptat spre mormântul Căpitanului, au făcut front aici, au dat onorul, în timp ce din mijlocul lor un glas cutremurat rostea cuvintele : << Căpitane, te-am răzbunat ! >>.

“ Pedepsirea criminalilor dela Jilava n-a fost o acțiune premeditată. Au participat la execuția acestora legionari care, în împrejurări normale, n-ar fi fost capabili să verse o picătură de sânge. A fost o revărsare de revoltă a unor oameni bruscați de evenimente, răniți până în adâncul sufletului de provocările grupului antonescian, și care au avut intuiția că se pregătește o nouă mișelia. “

În era juridică inaugurată prin Procesul dela Nuremberg am văzut, între altele, noi jurisprudențe adoptate : 1) cea a vinei și pedepsei colective ; 2) cea a răspunderii inferiorilor executând ordinele superiorilor lor ierarhici civili sau militari ; 3) în cazul lui Streicher și al altora, a aplicării pedepsei capitale acelora care, fără a participa la execuția unei crime, fără a fi putut fi implicați în ea direct sau prin autoritate delegată, pot fi acuzați de a fi inspirat-o prin ideile ce le-au propagat, prin presă sau prin alte mijloace. Dacă Mișcarea legionară ar fi urmat aceeași cale (cea a răzbunării pentateutice) și nu cea a justiției pe baza primului principiu ar fi putut trage la răspundere nu numai guverne, ci și partide politice întregi. Aplicarea principiului răspunderii executanților ar fi fost cu atât mai ușoară pentru noi, cu cât articolul 137 din Codul nostru Penal o și prevedea. Iar printre zecile de ziariști, scriitori și oratori, care ar fi putut fi trași la răspundere pentru modul constant mincinos, pervers și intenționat cu care cu care au ajutat la prigonirea și asasinarea legionarilor, cel dintâi căruia ar fi trebuit să I se aplice principiul care l-a condus pe Streicher la spânzurătoare, ar fi fost Nicolae Iorga. Rezemându-se pe prestigiul ce l-a dădea exaltata sa poziție în lumea intelectuală europeană și pe pseudo-autoritatea morală la care avea pretenția, pentru locul ce-l ocupase cu 30 de ani mai înainte în sufletul Tineretului Român (când mintea și sufletul său nu fuseseră încă întunecate și corupte de pizme și râvne nebune), rolul lui Iorga a fost decisiv în etapele conspirației internaționale răspunzătoare de moartea Căpitanului. Fără de cooperarea lui, Carol și Călinescu, agenți servili și entuziaști ai acestei conspirații, nu ar fi îndrăznit asasinarea.

Nu a fost numai îndepărtarea Căpitanului din viața publică, cum au dorit-o toate partidele, ceea ce Nicolae Iorga a vrut : Nicolae Iorga a vrut moartea lui.

Iorga a procurat camarilei dela palat pretextul asasinării și primei condamnări a Căpitanului, în momentul în care el se pregătea să părăsească țara pentru un exil voluntar de câțiva ani, în momentul când dăduse legionarilor săi ordinul de demobilizare, când poruncise fiecăruia să se întoarcă la treburile și studiile lui și să primească fără împotrivire orice samavolnicie, orice măsuri cât de tiranice ale dictaturii regale. Iorga a fost cel care, împreună cu Carol și Călinescu, a chibzuit măsurile necesare pentru ca victima să nu scape din ghiarele călăilor săi.

Iorga, care ca istoric, nu a putu să nu recunoască, în Căpitan și înmișcare, semnele unei reînvieri naționale cu rădăcini adânci în trecutul românesc cel mai îndepărtat, în momentul când dela o asemenea reînviere atârnavu poate moartea sau viața neamului întreg. Iorga a fost singurul dintre șefii partidelor politice care s-a strădui să dea crezare fabulei complotului ; fabulă care a dus pe Căpitan la al doilea proces, la a doua osândire și la închisoarea de unde nu trebuia să iasă decât pentru scurtul drum dela Râmnic, prin Tâncăbești, până la groapa dela Jilava.

Cu toate acestea, afară de cei câțiva rătăciți conduși de Traian Boeru, care, cel puțin pentru mine, nu era altceva decât un agent provocator, toți legionarii dela cuib până la comandant s-au cutremurat și indignat la auzul crimei dela Sinaia, pricepând că asasinii lui Iorga ne loviseră mult mai rău cu cadavrul lui decât ar fi putu el să o facă dacă ar mai fi rămas în viață.

CAPITOLUL XXI

PUTSCHUL LUI ANTONESCU

Istoria Mișcării Legionare oferă probleme pe care nici Doamna Denise Basdevant nu a reușit să le rezolve în cartea sa *Terres Roumaines Contre Vents Marees*, conform metodei, prescrise de către comanditarii străini sau pseudo-români, tuturor monografiilor asemănătoare.

Vorbind de ceea ce s-a chemat << *Rebeliunea* >> sau << *putschul* >> legionar din ianuarie 1941 (pentru a întrebuița expresia aleasă de Doamna Basdevant), Domnia sa se exprimă astfel : “ *Faptul că legionarii, care dețineau puterea, ar fi pregătit o Rebeliune pentru a o câștiga, mi se pare o istorie cusută cu prea multă ață neagră....*” Putem împrăștia foarte ușor perplexitatea Basdevant Doamnei : *nu a existat nici o << Rebeliune >>, niciun << putsch legionar >> în Ianuarie 1941, ci o Lovitură de Stat, un << putsch >> al Generalului Antonescu, pentru a smulge prin forță Mișcării legionare partea de autoritate și de putere ce-i fusese recunoscută prin înțelegerea formal încheiată între generalul Antonescu și Horia Sima, la constituirea Guvernului Național- Legionar.*

La ce moment a intrat în mintea generalului intenția de a nesocoti cuvântul dat și de a viola noua ordine constituțională ? Suntem convinși că o avea chiar din primele zile ale colaborării sale cu mișcarea, chiar din momentul cuvântului dat lui Horia Sima, cu o importantă restricție mentală, despre care conducătorii Mișcării nu și-au putut da imediat seama. Prin înțelegerea intervenită între general și Comandant, Mișcarea cu Comandantul ei, cu Statul major, *cu totul*, se punea la ordinele Generalului ; aceasta pe cuvântul unor oameni care arătaseră lumii cât de credincioși și de statornici puteau să fie. Generalul însă nu se mulțumea cu aceasta ; voia să smulgă direcțiunea Mișcării nu numai din mâinile lui Horia sima, dar chiar și din cele ale lui Corneliu Codreanu, trecut și mort pentru el, dar viu și deapurarea prezent, steag și cheag pentru legionari. De două ori în *Discursul Inaugural* pronunțat în fața Mitropoliei, când îmbrăcase pentru prima oară << *cămașa verde* >>. Generalul a insistat asupra cuvintelor : << *Căpitanul vostru de ieri* >>. În aceeași zi, familiarul său, Mihai Antonescu, propunea în scris comandantului Legiunei o nouă formulă de salut : << *Trăiască Legiunea și Generalul* >> . Un egomaniac ca Generalul, era poate nedrept de a-i cere să înțeleagă neclintita credință către un șef, și mai greu încă de a-l convinge că aceasta era cea mai bună garanție a credinței unei mișcări unite astfel și cu el.

Odată ce acțiunea Mișcării silise pe Carol să-i delege puterile ce i le conferise *Constituția din 24 Februarie 1938*, Antonescu nu a mai conceput împărțirea acestor puteri cu Mișcarea decât cu condiția de a fi el șeful ei, ceea ce nu ar fi fost o

împărțire. Din capul locului a prevăzut necesitatea eventuală a violenței pentru a ajunge la acest scop. Semnele acestei intenții ascunse apăreau din când în când. Astfel, îndată după plecarea lui Carol, a cerut Generalului Coroamă, Comandantul Corpului de armată din bucurești să declare dacă este gata a trage în legionari, în caz de nevoie. La refuzul lui Coroamă, Antonescu l-a trimis îndată să comande un corp de armată în Moldova. O altă întâmplare semnificativă. Puțin după formarea Guvernului Național - Legionar, primind o delegație de doamne din Craiova, s-a plâns de intransigența Mișcării, adăugând :<< *Dar nu voi fi un nou Kerenski* >>. Aceste cuvinte, aplicate Legiunii, constituiau întregul program al Generalului.

Este drept că au fost câteva clipe în viața comună a Mișcării și a generalului când, la Conducător, s-a putut identifica o spontană pornire spre o înțelegere sinceră cu Mișcarea ; aceasta, în general, când se găsea departe de sfătuitoarii săi obișnuiți. Un astfel de moment a fost, de pildă, cel al ceremoniei religioase la Cimitirul Legionar din Predeal ; altul în scurtele ceasuri ale călătoriei noastre spre Roma, presupunând că în aceste momente Generalul nu exercita la maximum remarcabilele sale talente de disimulație. Două elemente însă îi lipseau pentru a se considera în măsură să pună Mișcarea în fața unui ultimatum sau chiar, renunțând la această formalitate, de a o zdrobi printr-un atac-surpriză : siguranța de a avea concursul Armatei, și siguranța consimțământului, eventual al cooperării Berlinului. Înțelegerea cu armata, sau în tot cazul cu unele garnizoane, dintre care Bucureștii, a pregătit-o prin schimbări și permutări în comandamente și prin mijloace mai subtile, ca de pildă, plata de către stat a tuturor datoriilor ofițerilor la casa de credit a Armatei.

Câștigarea adeziunii lui Hitler, la o lovitură împotriva Legiunii, o pregătise deja în timpul vizitei noastre la Berlin. A obținut-o însă formal numai în urma vizitei sale la Berghof, din 14 Ianuarie 1941, când Fuhrer-ul i-a comunicat, odată cu intenție sa definitivă de a ataca Sovietele, data aproximativă a începerii acestei operațiuni. Antonescu îi obiectase că putea garanta cooperarea deplină a României la această întreprindere atâta timp cât nu va fi luat măsuri radicale împotriva Legiunii și a << spiritului de răzvrătire>>. Care sunt argumentele exacte pe care Antonescu le-a întrebuințat pentru a convinge pe Hitler, nu putem ști, dar <<episodul Ghica >> și << episodul Groza >>, pe care le vom povesti mai pe urmă, sunt o dovadă că, în asemenea împrejurări, Conducătorul nu șovăia înaintea niciunei infamii, niciunei înșelătorii.

Nu șovăia nici în fața unei crime, avem dreptul să o spunem. Într-adevăr păcatul pe are l-a făptuit în Berchtesgaden, spunând lui Hitler contrariu față de tot ce știa despre spiritul și patriotismul Mișcării Legionare , cî legiunea, într-un mod sau într-altul, l-ar stânjeni în cazul unui război de recucerire, pe care fiecare legionar îl dorea din tot sufletul său, era crimă împotriva țării. Aceasta a dovedit încă o dată că *patriotismul generalului Antonescu era, înainte de toate, un aspect al ambiției sale, iar nu ambiția un aspect al patriotismului său.*

În această distincție se găsește explicația comportării și atitudinii Generalului Antonescu în lunile de colaborare cu Mișcarea, în încercarea de distrugere a ei, în perioada victorioasă a războiului, când a jertfit 70. 000 de vieți românești pentru luarea Odesei, în tot cazul ar fi căzut, cum căzuse Hango la aceeași vreme în Finlanda, prin manevrele în curs. Tot aceasta explică cum, în momentele tragice ale înfrângerii și retragerii, nu a gâsit în el aripile sufletești care l-ar fi ridicat deasupra întâmplărilor : nu a eliberat din închisoare pe legionari și a permis ca autoritatea să-I fie smulsă din mână de către toți cretinii politici, de toți slăbănogii și toți transfugii.

Iată povestea nebunei lovituri a chinuitului general, astfel cum am trăit-o împreună cu soția, cu fiul și cu camarazii mei, în nespusă durere și îngrijorare pentru Țară, dar cu seninătatea celor drepecți, încă odată învinși, în ceea ce privea soarta noastră.

La reîntoarcerea mea din Berlin, găsisem un General posomorât, afectând teama unui atentat legionar împotriva persoanei sale, până acolo încât a pus pe Colonelul Elefterescu, Șeful său de cabinet, să buzunărească toate persoanele pe care le primea în audiență, în afară de membri guvernului. Criza acută între Mișcare și general părea să fi trecut. În fond, cred că generalul și Mihai Antonescu erau mult mai puțin tulburați de ceea ce se petrecuse decât membrii legionari ai guvernului. Scăpaseră amândoi de o grijă : judecata vinovaților. În ceea ce privea pe Mihai Antonescu, rolul său principal la Ministerul de Justiției, cel de a salva pe asasini, nemaexistând, se putea consacra în întregime, împreună cu generalul, la manevrele care l-ar fi dat, în sfârșit, fotoliul ministerial pe care îl râvnea cu patimă : cel pe care îl ocupam eu. În strategia proiectatei despărțiri între General și Mișcare, cucerirea acestui scaun din mâinile legionarilor și cel al Ministerului de Interne, cu Generalul Petrovicescu, erau două măsuri indispensabile.

După noaptea Jilavei, Fabricius, în vizitele ce mi le făcea, adopta față de cele întâmplare o indiferență ironică : << *Kind ist Kind, und Spiel ist Spiel*>>. Îmi anunțase într-o zi, în toată confidența, că momentul se apropia când << *Cazacii se vor căi de a fi venit să-și adape caii în apele Dunării*>>. Visul meu fiind din primele zile ale ministeriatului meu de a ajunge cu el până în momentul în care aş fi putut chema la mine pe ministrul Sovietelor pentru a-i remite un ultimatum de opt ore, privitor la evacuarea Basarabiei și Bucovinei, m-am hotărât și mai ferm să rabd cu inima oțelită toate grosolăniile mici și mari ale generalului, chiar de calibrul aceleia pe care o voi menționa în continuare.

Era vorba de fondurile secrete, de acele fonduri care, pe vremea lui Titulescu, se ridicau la Ministerul de Externe până la suma de 200 milioane de lei pe an. Generalul, în plin Consiliu, după ce întrebase pe toți miniștri asupra întrebunțării lor, ajunge la mine. La răspunsul meu : << *Nu m-am atins de ele*>>, generalul se aplecă spre mine cu un deget amenințător spune : << *Nu te-ai atins de ele fiindcă te-ai fi ars*>>.

Criza finală între General și mine a fost provocată, fără să o știu la acea vreme, prin rechemarea lui Fabricius și înlocuirea lui cu Manfred von Killinger, un membru virulent al Partidului Socialist-Național. Anunțându-mi această schimbare, Generalul, foarte supărat, m-a întrebat ce știam despre ea și cum mi-o explicam. În toată inocența i-am răspuns că schimbul nu putea decât să ne mulțumească ; deoarece Mișcarea n-a găsit nici odată în Fabricius un interlocutor foarte înțelegător și deoarece, la urma urmei, Fabricius era Ministrul Arbitrajului dela Viena. Numai în urmă am aflat că Generalul era convins că schimbul în chestiune fusese rezultatul unor intrigi ale mele la Berlin, săvârșite după plecarea lui din acel oraș.

După Dl. Hillgruber, Antonescu ar fi povestit lui Fabricius că eu i-aș fi mărturisit că provocasem înlocuirea lui, prin anumite demersuri ce le-aș fi făcut în Berlin. Adevărul este că, la Berlin, nu mă ocupasem niciun moment de persoana Dlui Fabricius și că, deci, nu m-am putut lăuda nici odată față de Antonescu, sau față de oricare altul, cu faptul rechemării lui. Minciuna era, încă odată a lui Antonescu , cu scopul, foarte probabil, de a întreține antipatia față de Legiune, a lui Fabricius care nu-și terminase încă nefastul rol în București și ep a cărui colaborare conta pentru a susține mai târziu, în Berlin, campania de intrigi ce o conducea împotriva Mișcării.

Rămân convins că Dl Fabricius, în măsura capacităților sale, a încercat să servească în mod leal interesele guvernului său și că nu a făcut nici odată parte din grupul de diplomați germani care au participat la opoziția subterană împotriva lui Hitler, chiar din primele zile ale Războiului ; în poziția însă, în care se afla Dsa, nu ar fi putut contribui mai bine și mai mult la acțiunea acestei opoziții decât prin rolul pe care l-a jucat în evenimentele care au condus la dispariția Mișcării Legionare de pe arena politică română, în momentul izbucnirii Războiului din Răsărit, sub guvernarea căreia nici o trădare și nici o defecțiune nu ar fi fost posibilă. Un guvern legionar ar fi condus războiul până la ultimele consecințe, cu ferma convingere că o victorie a Rusiei Sovietice însemna sfârșitul regatului Român, ca Stat independent, pentru o întreagă epocă istorică.

Supărarea generalului se explică ușor. Fabricius îi dăduse completă satisfacție tocmai prin antipatia ce o arăta față de Legiune și prin ajutorul ca l-l dădea privitor la intrigile sale contra Mișcării la Berlin. La sosirea unui om al partidului ca Ministru al Reich-ului, Generalul vedea primejdia unor legături mai strânse Mișcare și legația Reichului. Generalul se alarma în zadar, Fabricius a rămas ca girant, la postul său, chiar după sosirea lui Killinger, și nu a părăsit Bucureștiul decât după ce dăduse Mișcării ultima și cea mai grea lovitură pe care o mai putea da încă : sabotajul invitației Comandantului la Berchtesgaden. Killinger, din prima zi și până la << *harachirul* >> său, din 2 Septembrie 1944, în momentul Marei Trădări, nu a încetat un moment de a ne dușmăni și de a nega temeiul prevestirilor noastre ; << *Ein Legionares Intrigennest* >> telegrafia el, ca răspuns unei ultime cereri de informații a lui Hitler, în August 1944.

<< Mi-au făcut-o cu Fabricus dar le-am întors-o cu Sturdza>>, spunea generalul lui Vojen, ministrul nostru la Roma, vreo două săptămâni după plecarea mea din minister. Generalul, într-adevăr, se pusese pe treabă. Primisem din partea sa o notă marginală pe o comunicare a Ministerului de Interne, pe un ton foarte sever, relativ la un incident, de altfel fără importanță, ce avusese loc la Arad între autoritățile române și ungare. << *M-a informat Ministrul meu al Afacerilor Străine despre aceasta ? Nu, nu m-a informat !* >> Generalul o nimerise greșit, căci i-am putut răspunde că informația Ministerului de Interne era perimată, că incidentul fusese lichidat, și că, de altfel, totul se petrecuse în absența mea, sub interimatul lui Mihai Antonescu. Generalul nu s-a lăsat și hârtia mi-a fost retrimisă cu o nouă adnotație : << *S-a îngrijit Dl Sturdza pentru a ști dacă Dl. Mihai Antonescu mă informase asupra acestei afaceri ? Nu, nu s-a îngrijit ! Nu am nevoie de astfel de miniștri* >>

Procedul era din cele cu care guvernul mă obișnuise în timpul relațiilor sale cu mine. Spre marea mea surprindere însă, se afla pe același document o altă interpelare a generalului, scrisă cu largi caractere, cu cerneală roșie :<< Ce vrea Ministrul meu al Afacerilor Străine, un Război cu Rusia ? >>

În aceeași pomenită conversație cu Vojen, generalul îi comunicase că << *Dl Sturdza, cu maniera lui forte, era să mă bage într-un Război cu Rusia*>>. Cu creionul albastru, sub admonestația roșie, fără a mai da nici o explicație relativ la afacerea din Arad, am scris << *Bine înțeles că doresc un Război cu Rusia*>>, am iscălit și retrimis încă o dată documentul astfel completat Generalului.

Nici până astăzi nu știu la ce se referea Generalul Antonescu, Observația relativă la Rusia, pe un document ce se referea la un incident în Ardeal, cădea ca nuca în perete, nu numai din punctul de vedere geografic, dar și din punctul de vedere al împrejurărilor. *Afacerea cu Ostroavele* avusese loc cu vreo două luni mai înainte și fusese lichidată între General și mine. Nimic nu se întâmplase dela reîntoarcerea mea în țară, care să legitimizeze această ieșire. Gândindu-mă mai bine, am găsit o singură explicație posibilă, dar, după cum am spus-o, nici astăzi nu știu dacă, este cea adevărată, sau dacă generalul, pur și simplu, văzând că dăduse greș cu incidentul din vama Arad își pierduse mințile.

Primisem cu vreo zi sau două înainte pe Ministrul sovietic în audiență. Întrevederea s-a petrecut așa cum se petrecuseră vreo cinci sau șase altele mai înainte. Fără a da mâna acestor musafiri, îi invitam foarte politicoasă să se așeze. Lawrentiew, care venea întovărășit întotdeauna de un secretar, scotea din buzunar un document și începea să-l citească pe rusește punctând frazele cu indexul pe hârtie. Pe urmă, secretarul îmi citea versiunea în franceză. Procedul era și neobișnuit și obraznic. O notă verbală, cu toată denumirea ei, se trimite sau se remite, nu se citește. Pentru a marca iregularitatea sistemului, arătam un total dezinteres în timpul citirii pe muscălește și dacă acea citire era prea lungă, răscoleam printre hârtiile care se găseau pe biroul meu, și găseam una care părea să mă intereseze. La sfârșitul citirii pe franțuzește, întrebam pe secretar dacă ministrul său mai avea ceva

de spus. La răspunsul, de obicei negativ, făceam o mică mișcare de a mă scula de pe scaun, pricepută de interlocutorii mei, care plecau lăsând nota, cu traducerea franceză, pe biroul meu. Răspunsul le era trimis după consultarea cu Generalii Aldea și Constantin, delegații noștri la *Comisia Ruso-Română din Tighina*, însărcinați cu lichidarea treburilor tehnice pendinte în urma Evacuării trupelor Românești ; în general, era vorba de materialul ce aveam dreptul să-l recuperăm.

Nimic deosebit nu se petrecuse cu ocazia ultimei mele întrevederi cu reprezentantul sovietic și dacă ea a fost într-adevăr motivul intempestivei ieșiri a generalului, părea evident că, trecând încă odată peste capul meu și fără a mă informa ulterior, Generalul primise pe Lawrentiew . Dându-mi seama că, pentru motive bine determinate, generalul era hotărât de astă dată să aibă un ministru al afacerilor străine care să nu fie legionar, i-am luat-o puțin înainte, și, într-o scurtă scrisoare, l-am rugat să aleagă între demisia mea și făgăduința din partea lui că, de astăzi înainte, mi se va da voie să conduc afacerile ministerului meu cu libertatea și cu inițiativa la care normal aveam drept.

Singurul meu contact mai mult sau mai puțin direct cu Generalul a fost la sfârșitul lui decembrie, când colonelul Elefterescu mi-a telefonat pentru a mă întreba, din partea generalului, care era decorația la care credeam că aveam drept pentru promovările de sfârșit de an. I-am răspuns foarte scurt că-l rugam să mulțumească generalului, dar că nu aveam nevoie de << tinichele>>, răspuns pe care generalul, meticulos, l-a înscris probabil, la pasivul meu, când a fost vorba de socotelile finale.

Generalul și Mihai Antonescu fuseseră informați de către Fabricius de dorința Fuhrerului de a întâlni pe Generalul Antonescu, împreună cu Comandantul Mișcării Legionare, pe Vice-Președintele Consiliului de miniștri, Horia Sima. Într-o asemenea întâlnire, după toate probabilitățile, s-ar fi spulberat diferitele calomnii și intrigi îndreptate împotriva Legiunii. Primele roade ale îndepărtării mele dela externe au fost culese aici de către conspiratorii anti-legionari. Într-adevăr când au sosit invitațiile Fuhrer-ului către general și către Horia Sima, Fabricius s-a ferit de a comunica direct Comandantului, cum ar fi fost normal să o facă. A remis-o, în schimb, lui Mihai Antonescu care a falsificat-o în mod foarte abil. A afirmat comandantul Mișcării că această invitație era rodul insistențelor generalului, care ar fi cerut ca Horia Sima să fie invitat și el. Comandantul, care nu putea uita cele ce se cu mine la Berlin, anticamera mea de mai de mai mult de o jumătate de oră pe când Generalul pune țara și legiunea la cale cu Hitler și cu Ribbentrop, a preferat în asemenea condiții să se abțină, cu atât mai mult cu cât, pe ziua de 15 ianuarie, avea o invitație oficială din partea lui Rudolf Hess.

Numai după ce întrevederea cu Hitler-Antonescu avusese deja loc, Fabricius a exprimat unui grup de legionari părerea de rău că Comandantul Mișcării nu acceptase invitația la o întrunire despre care fusese însărcinat în mod special să-l asigure că va fi << o masă rotundă >> , unde fiecare va fi primit cu egală atenție și considerație.

Îndată după întoarcerea sa dela întrevvedere din Berchtesgaden, care a avut loc pe 14 Ianuarie, generalul a luat două măsuri pregătitoare iminentei sale Lovituri de Stat : îndepărtarea dela ministerul de Interne a generalului Petrovicescu, om drept și conștiincios, iubit și respectat de Mișcare. Pentru lichidarea acestuia s-a prezentat, ca prin minune, pretextul asasinării pe străzile Bucureștiului, de către un supus grec beat sau nebun, a unui ofițer german. Dacă acest prilej a fost organizat sau nu, și de către cine, aceasta o putea ști numai Eugen Cristescu, unul din schingiuitorii mișcării legionare, urmașul lui Moruzov la Serviciul Secret, care funcționa independent de Siguranță, condusă de Alexandru Ghica. Ghica, de altfel, a fost și el înlocuit a doua zi după înlăturarea Generalului Petrovicescu. A urmat imediat, în noaptea de 20-21 Ianuarie, destituirea telegrafică a tuturor prefecturilor din țară și a șefilor de poliție, și înlocuirea lor cu șefi militari locali. Niciun legionar nu putea să uite că fusese sub administrația prefecturilor militare, numiți de Carol, că aproape 400 de camarazi, *Floarea Tineretului României*, fusese măcelărită. Întrebarea era pe buzele tuturor : “ *Ce vor reîncepe prigoanele și uciderile ?* ” Neliniștea se manifestase deja în fața Președenției Consiliului. O manifestație de simpatie pentru Generalul Petrovicescu, dar care s-a încheiat curtenitor, cu strigătul de : “ *Trăiască Generalul Antonescu, Conducătorul României pentru totdeauna !* ”

Alarma legionară s-a adeverit foarte întemeiată. Ordine secrete fuseseră date chiar din ziua reîntoarcerii Generalului Antonescu din Berchtesgaden. În zorii zile de 21 Ianuarie, trupele s-au prezentat în fața prefecturilor și a altor instituțiuni unde legionarii funcționau în mod legal, pentru a-i expulza și pentru a-i înlocui cu aleșii Generalului Antonescu. În toate părțile, în mod spontan și instinctiv legionarii care nu primiseră nici un ordin nici din partea superiorilor lor administrativi nici din partea șefilor Mișcării, au rezistat, refuzând să evacueze localurile și baricadându-se în ele. Au rezistat, fiindcă credeau, cu o justă presimțire, că acest atac brusc anunța reînceperea prigoanelor, închisorilor și asasinatelor, cărora le căzuseră atâta vreme victime, și de care crezuseră că scăpaseră pentru totdeauna.

La Iași, unde fiul meu, șeful județului local, s-a înțeles fără nici o greutate cu generalul Coroamă, Comandantul Corpului de Armată și în multe alte județe din Moldova și Transilvania, o ordine perfectă a fost menținută mulțumită cooperării Armatei și Legiunii. Dar aceasta nu era ceea ce vroia Generalul Antonescu ; planul lui era de a dovedi Berlinului că mișcarea reprezenta un grav factor de dezordine.

În consecință, la București, la Ploiești și în alte părți ale Țării, nu s-a permis ca lucrurile să se petreacă în liniște. La București, din tancurile trimise în primele ceasuri ale dimineții pentru a forța evacuarea Prefecturii de Poliție, s-a deschis imediat focul asupra legionarilor, omorând pe doi dintre ei. Garda legionară a prefecturii a pus imediat mâna pe aceste mașini, liberând fără a-i molesta pe ofițerii și soldații care trăsuseră în ei, dar punând tancurile în poziția convenită pentru a apăra prefectura de o nouă agresiune. În câteva ceasuri, toată Capitala luase, cât privește Mișcarea, aspectul unei trupe în defensivă. Legionarii s-au fortificat în acele instituții de Stat, unde funcționau legalmente, precum și la sediile lor. Ca martor

ocular și participant la cele ce s-au petrecut, pot afirma că nici în acea zi, și nici în cele următoare, până când ordinul de a nu mai rezista a fost dat de Comandantul Mișcării și transmis unităților, *nu circulau grupe legionare armate pe străzi și nici un legionar n-a tras în armată.* Anumite afirmații, întovărășite de fotografii, prezentate după așa zisa < Rebeliune >> de către oficina de propaganda a Generalului Antonescu, prin care se încerca a se demonstra că soldați români fuseseră omorâți de legionari, au următoarea origine : un accident întâmplat cu câteva luni mai înainte.

Personal m-am unit cu camarazii mei dela Prefectura Județului Ilfov, unde soția mea și alte doamne legionare, ne-au adus spre miezul nopții, un coș de merinde. Treceam din când în când pe la Prefectura de Poliție, vecină pe calea Victoriei, care se găsea sub comanda Prefectului de Poliție, Comandantul legionar al Bunei Vestiri, Mironovivi. Dinspre acoperișul edificiului telefoanelor, mitralierele Generalului încercau să măture Calea Victoriei înspre Prefectura poliției, cu cele două tancuri de recuperat, ca țel...fără multă ispravă însă, dată fiind poziția lor, destul de prost aleasă, prin înălțimea de la care funcționau, cu rafale intermitente. Tancurile, în mâna legionarilor, nu ripostau. De altfel, în toate cele trei zile ale rezistenței legionare, nici un soldat româna n-a căzut sub gloanțele lor. Când trăgeau, foarte rar, trăgeau în aer, demonstrativ, lipsindu-i pe organizatorii loviturii de orice pretext de represalii; o lipsă însă, pe care propaganda Generalului a înlocuit-o, două zile mai târziu, cu o fotografie a doi soldați arși de explozia unui tanc de benzină, nenorocire atribuită legionarilor. Fotografia, cum s-a dovedit foarte repede, era cea a unui accident ce se întâmplase cu câteva luni mai înainte.

În noaptea de 21-22 Ianuarie, *Cuibul Ion-Vodă*, cuibul meu, ne-a chemat la telefon, la Prefectura Județului. Lui Emil Popa, care comanda localul Prefecturii, i s-au comunicat următoarele : două camioane încărcate cu ceea ce părea a fi prizonieri, cu gardienii lor au trecut prin fața cuibului. Legionarii au încercat să-I oprească. Din camioane au fost amenințai cu armele și s-au tras vreo câteva focuri peste capul lor. Legionarii din cuib cereau instrucțiuni. Instrucțiunile date au fost :”*Urmăriți imediat. Investigați și opriti!*” Peste vreo douăzeci de minute mi s-a comunicat rezultatul investigațiilor : s-au găsit vreo treizeci de cadavre, și mai mulți răniți, Evrei toți, după cum se părea. Făptașii au dispărut. Care sunt ordinele ?, întreabă cuibul. Răspunsul lui popa a fost :”*Răniții înainte de toate. Îngrijiți și duși la spitale. Legea ajutorului reciproc!*”

Nici până azi nu se știe cine au fost asasinii. În cartea sa, *Un Chapitre d’Histoire Roumaine*, Generalul Chirnoagă ne spune, vorbind de această mișlească faptă:

“Mișelia a fost imediat pusă pe seama legionarilor, cât despre adevărații făptași, aceștia nu au fost cunoscuți nici odată. Atât Guvernul post-legionar, care s-a format, cât și Comunitatea evreilor din București au procedat la anchete minuțioase, care nu au dat însă nici un rezultat. Un astfel de rezultat este însă deja un semn foarte probabil, o indicație chiar că legionarii nu aveau nici un amestec. Neputându-se arunca pe

spinarea legionarilor, așa cum era regula, odiosul asasinat a început să-și piardă din interesul inițial suscitată. Tot ceea ce se mai putea scoate dintr-o astfel de înscenare era ca ancheta să fie astfel condusă și apoi abandonată încât bănuielile, îndoielile și acuzațiile să cadă totuși pe Legiune”.

Se știe însă foarte bine cine este responsabil pentru omorârea celor mai bine de civili pașnici – cifră acreditată de însuși *Serviciul de Informații* al Generalului, în realitate mult mai mulți – cea mai mare parte dintre ei nelegionari, ieșiți pe stradă, când aveau toate motivele să creadă că tulburările se terminaseră, secerați mișelește și fără milă, de mitralierele Președenției Consiliului de Miniștri, numai pentru a completa astfel tabloul de lupte și dezordine cu care Antonescu Dorea să-l impresioneze pe Hitler. Nimeni nu mai pomenește astăzi nici de aceste victime, nici de călăi lor. Dar cadavrele celor aproximativ o sută de nenorociți Evrei (cifră transformată de Sabin Manuilă, fost șef al Institutului Statistic în 8000 (opt mii), într-un interviu acordat unui ziar suedez) sunt << *exploatate* >> prin toate monografiile, almanahurile, enciclopediile, inclusiv de către unii pseudo-români, care și-au amanetat de mult liberul arbitru.

A doua noapte tulburările, mă aflam la Prefectura poliției când, pela miezul nopții, un ofițer german s-a prezentat lui Mironovici, cu un mesaj din partea generalului von Hansen, Comandantul Trupelor de Instrucție Germane din România, către Horia Sima. Cu acest ofițer și cu Dr. Victor Biriș, am plecat îndată spre domiciliul secret al Comandantului. Mesajul lui Hansen era următorul : “ *Fuhrerul face apel la patriotismul Mișcării și insistă pentru ca liniștea să se restabilească cât mai curând. Evenimente importante se pregătesc în această parte a Europei, ele necesită ordine și liniște în România. Generalul Antonescu este de acord pentru a făgădui că dacă rezistența legionară încetează imediat, nici un legionar nu va fi urmărit și Mișcarea nu va fi trasă la răspundere*”. Comandantul Mișcării temându-se (cu drept cuvânt, după cum s-a dovedit ulterior), de o nouă viclenie și o nouă capcană, a cerut ca ministru Neubacher, însărcinatul de afaceri al Germaniei în acel moment, să vie în persoană pentru a confirma apelul și mesajul. Fabricius, cu misiunea ce și-a atribuit terminată, plecase satisfăcut în aceeași noapte spre Berlin, întovărășit de zgomotul mitralierelor Generalului Antonescu; Kilinger nu-și prezentase încă scrisorile de acreditare. Neubacher a sosit un sfert de ceas mai pe urmă, aducând cu sine nota adresată Legației din partea Fuhrerului, prin care se ordona Trupelor Germane din România să se pună la dispoziția lui Antonescu, pentru a înfrânge <<*Rebeliunea legionară* >>. Tot Neubacher a confirmat solemnele făgăduieli ale Fuhrerului și ale Generalului Antonescu ; făgăduieli identice cu acelea ale Comandamentului German di Țară. Horia Sima i-a făcut să observe că nu Mișcarea a provocat dezordinea, ci Generalul, și că Mișcarea este gata nu numai de a înceta rezistența, dar de a renunța la orice rol în viitoarea formația politică ce Generalul o are în vedere. Pentru securitatea legionarilor săi însă, înșelați de atâtea ori, nu le poate da ordinul de a lăsa armele din mână înainte de un *Acord precis cu Generalul*. La această declarație, Neubacher a protestat: “*Nu, din potrivă, noi avem nevoie de Dvoastră și dorim o nouă colaborare între mișcare și Antonescu.*” Imediat

Horia Sima, împreună cu Neubacer, au redactat ordinul de încetare a rezistenței, unde, la insistența lui Neubacer, s-a menționat eventualitatea reluării colaborării între mișcarea Legionară și Generalul Antonescu. Neubacer și Comandantul Vasile Iasinschi, ales pentru fermitatea sa, în posesiunea ordinului, au plecat, în consecință, imediat spre Președenția Consiliului de Miniștri. După o lungă întrevvedere cu Generalul, amândoi s-au reîntors cu condițiile înțelegerii scrise pe o bucată de hârtie, condiții solemn acceptate de ambele părți, înaintea diplomatului german și garantate de el, în ceea ce privea atitudinea ulterioară a Trupelor germane, la care Generalul Antonescu făcuse apel. Mișcarea se angaja să înceteze orice rezistență; cerea un răgaz până la orele unsprezece în acea dimineață, pentru transmiterea ordinelor în toată Țara. Radioul, telefoanele, și telegraful erau puse, în acest scop, la dispoziția Comandamentului Legionar. Generalul se obliga să renunțe la orice urmărire împotriva legionarilor sau a Mișcării. În conversația cu Generalul, se pomenise chiar, ni se spunea, de diferite proiecte relativ la o nouă cooperare între el și mișcare. “*Sub egida mea*” fuseseră cuvintele pe care Generalul le-ar fi întrebuințat.

Fără a pierde un minut, era pe la 5 dimineața, toate măsurile au fost luate de noi pentru transmiterea ordinelor în Capitală și în Țară. Împreună cu Biriș, am plecat pentru a porunci și controla evacuarea celor două Prefecturi, evacuare care era complet încheiată înainte de orele opt dimineața. După aceasta, ostenit de două nopți de veghe și flămând, m-am întors acasă pentru o baie, un dejun copios și ceva odihnă. Aceasta din urmă nu mi-a fost dat să o am; cel puțin nu imediat. Compensată fiind această lipsă, prin șase luni de *farniente* în închisorile ce mă așteptau. Cam pe la nouă, în casă fiind Alexandru Randa și un secretar al Legației Germane, al cărui nume l-am uitat, auzind deodată din Direcția Palatului și a Edificiului Telefoanelor, un puternic și continuu zgomot de mitraliere. Părăsind pentru moment pe musafirii mei, ies în stradă și mă cobor până la palat, unde ajung în același timp cu două *howitzere* motorizate germane ce se puneau în baterie, cu țevile spre Palat. Trupa românească bara calea cu armele la picior. Pe un ofițer răzleț îl întreb ce se întâmplă. “*Ce să fie, Generalul Antonescu care trage din nou în legionari, mi-a răspuns el indignat.*”

Îmi era imposibil să înțeleg situația. În direcția în care trupele trăgeau în acel moment, dela Palat spre prefectură, nu existau alte centre legionare decât cele două a căror evacuare o controlasem eu însumi cu Biriș. Printr-un înconjur ajung la sediul legionar, unde câțiva camarazi (bine înțeles, sediul nu făcea parte din dispozitivele ce trebuiau să fie evacuate), tot atât de mirați ca și mine, se întrebau și ei, în cine trăgea generalul. Când m-am reîntors acasă, din Piața Victoriei se auzeau alte salve de mitraliere și lovituri de pușcă răzlețe. Mulțimea pe străzi, o mulțime caracteristică de curioși, printre care se aflau probabil și câțiva legionari, dar destui de puțini, pentru a putea spune că eu nu am recunoscut pe nici unul, se oprea mirată și neliniștită. Secretarului Legației Germane, care nu plecaseră încă, i-am angajamentul luat de General și de Autoritățile Diplomatice și Militare germane din București și i-am exprimat marea mea mirare față de participarea Trupelor germane, care nu plecaseră încă, i-am amintit angajamentul luat de General și de

Autoritățile Diplomatice și Militare germane din București și I-am exprimat marea mea mirare față de participarea Trupelor Germane la această nemaiauzită călcare de cuvânt. “*Veți pierde pe toți prietenii Dvoastră*”, i-am spus eu. Cu ironie, dar cu o regretabilă dreptate, el mi-a răspuns : “ *Wir brauchen keine Freunde ; wir haben Panzer- Divisionen*” (Avem divizii, tancuri, nu ne putem lipsi de prieteni !)

Cred inutil de a explica că scopul acestei cinice înscenări era de a explica în general, și față de germani în particular, nerușinata călcare de cuvânt. Legiunea înșelată căzuse

CAPITOLUL XXII

CA PE VREMEA LUI CAROL

Ceea ce a hotărât momentul tactic ales de Generalul Antonescu pentru a grăbi acțiunea sa împotriva Mișcării legionare, a fost tocmai un contact între șefii ei și noul ministru al Reichului, Baronul Manfred von Killinger. Lovitura trebuia dată înainte de plecarea lui Fabricius; un contact prealabil Comandamentul Mișcării și Killinger, presupunând că acesta era animat de sentimente favorabile sau chiar numai obiective față de ea, nu i-ar fi permis Generalului să dea o Lovitură de Stat, chiar sub ochii noului ministru, și să pretindă la Berlin că ceea ce se întâmplase fusese o << Rebeliune >> legionară. Strategic vorbind însă, motivul putchului a fost eliminarea Mișcării din guvern și din Istorie, înainte de începerea Războiului de Recucerire împotriva Sovietelor.

Nici el nu și-a dat seama și puțini își dau seama și acum că această Lovitură de stat și ușurința cu care Reichul Socialist-Național s-a așezat, odată mai mult în România, de partea prigonitorilor unei mișcări naționale (o făcuse deja în Slovacia și în Ungaria), a luat partidelor și organizațiilor naționaliste, în Iugoslavia, prestigiul de care se bucurau, permițând izbânda loviturii organizată de Generalul Simovici, împreună cu agenții Serviciilor Secrete Britanice și Americane, împotriva Principelui Paul și a politicei lui Stoiadinovici. Așa s-a ajuns la Războiul din balcani, care a lipsit Operațiile Militare germano-române, în Rusia, de mei mult de 40 de divizii și pe Generalul Antonescu de pagina de glorie pe care pe care preferase să o scrie singur.

Această grabă a generalului mi-a adus distincțiunea de a fi primul arestat dintre foștii să-I miniștri și dintre camarazii mei din Forul Mișcării. Petrecusem, în acea amiază, câteva ceasuri în casa Inginerului Protopopescu, discutând situația și speculând asupra celor ce vor urma, când un emisar al lui Mihai Antonescu, o persoană ale cărei simpatii pentru legiune erau cunoscute, a venit într-un automobil al Palatului, cu o invitație către unii dintre fruntașii Mișcării, ca să-l întovărășim pentru a avea o întâlnire cu personalități importante ale grupului antonescian la palat. Aceiași persoană ne-a comunicat, în cel mai mare secret, că într-un Consiliu de război Restrâns se președinția generalului, toate persoanele prezente, afară de una, hotărâseră că Horia Sima trebuia cât mai degrabă prins și împușcat. Singura opinie divergentă ar fi fost, ni se spunea, cea a lui Mihai Antonescu.

Impresia generală era că ceea ce se căuta era o indicație asupra domiciliului actual al Comandantului și că trimiterea unui automobil regal, fapt absolut unic, precum și alegerea emisarului, nu aveau alt scop decât să liniștească aprehensiunile noastre. În ideea că, totuși, ceva folositor ar putea ieși dintr-o astfel întâlnire, m-am oferit să cercetez această alternativă. Doamna Sima, foarte neliniștită pentru soarta

soțului ei, a observat însă că eu fiind, dintre toți cei prezenți, persoana pe care Generalul o urăște mai mult, intervenția mea nu ar putea decât să exacerbeze situația. Toți au fost de acord însă că o întrevvedere pe care Alexandru Randa o orânduisese între mine și Killinger, întrevvedere ce trebuia să aibă loc la legația Italiei, trecea înainte de toate și că nu trebuia să risc să fiu arestat, înainte de a avea această ocazie de a expune noului Ministru German faptele din ultimele trei zile, astfel cum se desfășuraseră în realitate.

Mai aveam cam un ceas până la ora fixată pentru întâlnirea cu Killinger. Ne-am hotărât deci, cu soția mea, să facem o vizită uneia dintre surorile mele. Abia însă ajunseseam și ne așezasem împrejurul unei copioase mese de ceai, când casa a fost invadată de un grup de sbiri, conduși de un căpitan al armatei, care m-a declarat arestat. Poftit și el să participe la agapa noastră, a declinat politicos invitația noastră, dar mi-a îngăduit să-mi termin gustarea liniștit. Am fost apoi remis de el în mâinile a doi agenți ai Siguranței lui Eugen Cristescu, printre care am recunoscut fără multă mirare pe gardianul ce-mi fusese atribuit în primele vremuri ale participării mele la guvernul Național - Legionar, o mutră atât de patibulară că-l concediasem chiar din prima zi a apariției sale. Nu mă îndoiesc astăzi că același lucru s-ar fi întâmplat, dacă aș fi urmat pe emisarul în chestiune până la Palat.

Introdus în închisoarea militară, într-o celulă de mărimea unei cabine de vagon de dormit, cu două paturi suprapuse, mai puțin confort aferent, trudit de două nopți fără somn și de trei zile destul de animate, am adormit imediat, pentru a fi trezit cam pe la mijlocul nopții prin introducerea unui alt deținut. M-am întors cu capul la perete, supărat de această întrerupere a odihnei mele. Aceasta nu a părut să satisfacă pe noul venit, care mă recunoscuse după mărimea ciubotelor mele, și care a început să mă scuture cu vigoare. În întunericul celulei și al somnului încep a pricepe că noul tovarăș de celulă era soția mea. Prin arestarea ei, fără măcar un pretext, și mai târziu prin aceea a fiului meu, Generalul continua să-și satisfacă sentimentele sale față de mine. Cu lipsa de cavalerism care îl caracteriza, Generalul a menținut pe soția mea șase luni într-o închisoare militară, unde toți, dela deținuți la personal, erau bărbați.

Cred, de altfel, că în lunile care au precedat și urmat *Declarația de Război Sovietelor*, Generalul a trecut printr-o severă criză mintală, foarte aproape de nebunia propriu zisă, încercând și judecând strâmb mii de tineri, împușcând în dreapta și în stânga sute de persoane, trăgând cu turnul în poarte edificiilor industriale, care nu deschideau destul de repede, asasinând încă pe unul dintre frații lui Corneliu Codreanu...Cred, tot astfel, că luarea Odesei, astfel cum a fost luată, a fost un efect al aceluiași paroxism paranoic.

A doua zi după întemnițarea noastră, închisoarea a început să se umple cu camarazi și prieteni : Generalul Petrovicescu, Colonelul Zăvoianu, Mironovici, Alexandru Ghica, profesorul Brăileanu, Radu Gyr și atâția alții. Personalul închisorii, toți militarii, s-au purtat cu noi cu înțelegerea și omenia înăscută în adevăratul Român, autentic produs al satului și al pământului românesc, teafăr încă

de înrâuirea unor autorități corupte și înstrăinate. Ușile celulelor se închideau la ceasul nouă, ora reglementară, și se deschideau o jumătate de oră mai târziu, pentru a permite adunările noastre de fiecare noapte, adunări a căror piesă de rezistență era ziarul comic, redactat și citit de poetul Radu Gyr. Poeziile pe care ni le citea nu erau întotdeauna comice și câțiva dintre noi – cei ai căror fii suferiseră atâția ani de chinuri și de primejdie – au avut lacrimi în ochi când el ne-a citit nepieritoarea poemă. Noi n-am avut tinerețe, zguduitoarea amintire a celor 20 de ani de calvar al Tineretului Român, veșnică palmă pe obrazul veșnicilor noștri bârfitori.

Ziarele ne-au adus vestea începerii Campaniei Balcanice, a acestor lupte, ostenele și vitejii inutile a popoarelor care se încăierau la Sudul Dunărei, o campanie care întârzia cu atâtea săptămâni pe aceea pe care o așteptau cu toții, cu o fierbinte nerăbdare. O campanie a cărei necesitate, eram cu toții convinși, fusese înainte de toate provocată prin vicleana și stupida lovitură dată tinerei, hotărâtei, și prestigioasei României Național - Legionare.

Aceleași ziare ne informau zilnic asupra manevrelor de o < științifică >> perfidie și maniacă persecuție cu care << *Conducătorul* >> urmări discreditația Mișcării față de opinia noastră publică și mai ales față de Guvernul German, în aceste momente în care toate străduințele sale ar fi trebuit consacrate clădirii unanimității sufletești a României. Lui Horia Sima, încă ascuns în Țară, care, prin Profesorul Găvănescul, într-o solemnă scrisoare, îi propunea Generalului reconstruirea acestei unități, și << *o completă regăsire* >> Antonescu nu a găsit alt răspuns decât de a dojeni pe bătrânul profesor, senator legionar, pentru contactele sale cu << *răzvrățiții și criminalii* >>.

Cu uimire am citi, în momentul începerii Războiului, Darea de samă a unor declarații făcute presei de von Ribbentrop, care, pentru a dovedi existența unor legături între Mișcarea Legionară și Comunism, și deci pentru a legitima acțiunea lui Antonescu, afirmase că legionarul Groza, șeful Corpului Muncitoresc al Mișcării, se refugiase în Rusia sovietică. Groza, al nostru, se afla în acel moment în Germania, nu departe de locul de unde von Ribbentrop își făcea declarațiile, unde ajunsese cu ajutorul Serviciilor Secrete germane din București, cu autorizația lui von Ribbentrop. Acel Groza, care într-adevăr dăduse o raită până la Moscova în anii precedenți, era cu totul altul, era cel pe care Vișinski, câțiva ani mai târziu, îl va impune regelui Mihai ca prim Ministru. La nevoie, aș putea să admit că von Ribbentrop era de bună credință, dar această informație mincinoasă nu a putut să-I fie dată decât de către serviciile Generalului Antonescu, mai precis de către Mihai Antonescu, perfect informat ca și generalul, asupra identității celor doi Groza. Henri Prost, tot atât de bine informat, repeta minciuna în cartea sa Destin de la Roumanie.

Cam în același timp cu declarațiile lui von Ribbentrop, citisem în ziare darea de seamă a unui discurs al baronului von Killinger către minoritatea germană din Ardeal, în care Ministrul Reichului declara că Mișcarea se sinucisese atacând armata. În tot timpul detențiunii mele, găsisem mijlocul de a comunica cu Killinger. În unul din biletele ce-i trimiteam, i-am explicat că Groza al nostru nu era cel care

călătorise la Moscova și că în ceea ce privește Legiunea, nu putea fi vorba de sinucidere, deoarece sinuciderea implică inițiativa victimei, inițiativă, care, în cazul acestei Lovituri de stat, aparținea generalului. Ne-ar fi fost greu și mie și baronului Killinger de a găsi la acea vreme calea pe care trebuia să o aleagă câțiva ani mai târziu pentru a ispăși partea de răspundere ce o va avea în fraudă a cărei victimă fusese guvernul său.

După cinci luni de așteptare, în Iunie 1941, a început procesul nostru, al membrilor Guvernului Național – Legionar și a șefilor legionari, prezenți sau absenți. Se luase rafinată precauție de a judeca și de a condamna mai întâi grupuri de sute de legionari, în procese atât de identice în procedură și jurisdicțiune, cu cele de pe vremea lui Carol, încât o dare de seamă pe marginea lor, nu mai prezintă nici un interes. Când a venit rândul nostru, al șefilor acestor soldați, nu puteam decât să fim condamnați și noi pentru o << *Rebeliune*>> care nu avusese nici odată loc < astfel, întreaga poveste, a procesului nostru, nu ar prezenta nici ea vreun interes deosebit, dacă nu ar fi fost cazul lui Alexandru Ghica.

Unele din capetele de acuzare susținute de Colonelul Pion, reprezentantul ministerului public, și acceptate de Curtea marțială vor da măsura nerușinatei ei docilități la ordinele Președinției Consiliului, unde se stabileau de fapt aceste capete de acuzare. Unul din noi era acuzat de intenții incendiare, aceasta pe baza singurului fapt că cumpăraseră cândva un galon de octan. Eram cu toți acuzați de a fi introdus clandestin în Țară, din Germania, 25 sub-mitraliere, arme de o respectabilă putere de foc, în vederea pregătirii << *rebeliunii*>>. La o primă a mea întrebare, dacă aceste sub-mitraliere erau identice cu cele pe care Doamna general Antonescu le distribuise cu propria sa mână într-o ceremonie festivă, grupului de legionari care formase garda Conducătorului, Colonelul Pion a răspuns afirmativ. La o a doua mea întrebare, de cum se poate vorbi de arme introduse clandestin, în acest caz, Colonelul Pion nu a răspuns nimica și Președintele Curții a declarat incidentul încheiat. Alexandru Ghica, strănepotul lui Grigore Ghica Voevod, era Șeful Siguranței Statului. Cum era foarte natural, Ghica luase măsuri speciale de precauțiune pentru protecția aliaților noștri. Printr-o circulară, ceruse tuturor prefecturilor să se comunice imediat sosirea Trupelor germane în localitățile sub administrația lor, în vederea, bine înțeles a măsurilor de securitate ce trebuiau luate. Circulara lui Ghica era un document de rutină. El ar fi fost vinovat de neglijență dacă nu l-ar fi trimis. REPETÂND CU NEPĂSĂTOR CINISM MEȘTEȘUGUL ÎNTREBUINȚAT PENTRU A OSÂNDI LA ZECE ANI DE MUNCĂ SILNICĂ, ANTONESCU CERUSE CA PE ACEASTĂ BAZĂ, GHICA SĂ FI ACUZAT DE ÎNALTĂ TRĂDARE.

Înaltă trădare dacă ar fi fost nu putea să fie decât în beneficiul Sovietelor. În scurt, ideea maestră a generalului era încă odată, ca în cazul Groza, de a demonstra Guvernului German că existau legături culpabile între Mișcare și Kremlin. Ideea era a unui nebun. Căci nimeni nu putea crede aceasta, nici despre Ghica nici despre mișcare. Ideea era atât de nebună că, în rechizitorul său final, Colonelul Pion,

singurul dintre magistrații prezenți care arătase o oarecare rușine de ceea ce era obligat să facă, a declarat solemn următoarele : *“În ceea ce privește acuzația de înaltă trădare îndreptată împotriva Domnului Ghica, cunoscând înaltul său patriotism și Patriotismul Mișcării legionare, îmi este imposibil să o susțin”*.

Doi avocați ai apărării s-au sculat imediat și I-au mulțumit lui Pion. În urma declarațiilor Acuzatorului Public, nici unul dintre acuzatori, bine înțeles, nu s-a mai oprit la această ridicolă acuzare și nici unul nu s-a mai îngrijit de apărarea lui Ghica pe această chestiune.

Condamnărilor nu ni s-au comunicat de Curte, ci ne-au fost citite în închisoare, îndată după sfârșitul procesului : **CHICA ERA CONDAMNAT LA 25 ANI MUNCĂ SILNICĂ PENTRU ÎNALTĂ TRĂDARE.**

În timpul ultimelor zile de dezbatere, unul dintre martorii apărării, Țânțăreanu, un prieten al lui Ghica, s-a întors către el și înainte ca Președintele Curții să înțeleagă despre ce este vorba și să-l poată opri, i-a strigat : *“Alecule, ții minte ce ți-am spus ? Trimite toată arhiva aceasta lui Mihai Antonescu, care ți-o cere. Căci de nu, ești pierdut !”* Era vorba de o importanță arhivă a Lojei Masonice din bucurești, care fusese remisă, în mâinile lui Ghica și care refuzase s-o predea Ministrului Justiției, înainte de a o prezenta Vice-Președintelui Consiliului de Miniștri.

Ghica se află și astăzi în închisoare – dacă în aceste momente mai trăiește. Nici Guvernul Generalului Sănătescu, nici cel al Generalului Rădescu nu l-au inclus pe lista prizonierilor politici care au fost eliberați îndată după *Capitularea de la 23 August 1944*. Nici Iuliu maniu, nici ceilalți șefi de partide și oameni politici, care ceruseră cu strigăte această eliberare , nu s-au indignat de faptul că legionarii nu erau cuprinși în ea, pe când toți comuniștii și toți trădătorii erau puși din nou în circulație.

Dela Închisorile lui Carol la cele ale lui Antonescu, dela Închisorile lui Antonescu la cele ale Capitularzilor și apoi la temnițele comuniștilor, unde zac și astăzi, iată răsplata pe care Organizația de Stat zisă << românească >> a rezervat-o celor mai buni dintre fii României. Care este << *factorul comun al INFAMIEI*>> sub toate aceste diferite aspect ?

CAPITOLUL XXIII

PREA TÂRZIU, DOMNILOR !

După tragedia din 27 Noiembrie 1940, Horia Sima, Comandantul Mișcării, declarase generalului Antonescu că toți legionarii vinovați erau gata să se predea justiției, dar că el, în calitate de comandant al Mișcării, cerea, în schimb, ca toți criminalii din perioada carlistă, printre care toți cei de la Siguranța Statului, unde se aflau unii din cei mai feroși asasini ai regimului trecut, să fie și ei aduși în fața Tribunalului Țării. De că să fie dați în judecată și pedepsiți cei care uciseseră pentru a răzbuna moartea a aproape 400 de camarazi de-ai lor nevinovați, pe când vinovații acestor sălbaticе asasinate ar fi mai departe menținuți la adăpost ? “ *Domnule general, i-a spus Horia Sima, aveți libertatea să alegeți ; eu mă voi supune hotărârii Dumneavoastră ; sancționarea tuturor sau amnistia tuturor* “.

La această propunere categorică, generalul s-a gândit un moment ; în urmă, cu fața, cel puțin în aparență mulțumită, cu glas tare și strângând mâna lui Sima i-a declarat că alege iertarea tuturor și că va supune regelui cât mai degrabă *Decretul de Amnistie Generală. Mișcarea a îndeplinit complet partea ei de angajament. Toți criminalii carliști, mari sau mici, au fost imediat eliberați. Ordinul de a înceta orice urmărire, orice arestare a fost imediat transmis în toată țara. Din partea Mișcării, nici cei mai feroși asasini nu au mai fost supărați nici un moment.*

Singura măsură luată de General pentru a se conforma solemnului angajament a fost *Decretul din 8 Decembrie 1940*, prin care se punea sfârșit activității *Comisiei de Anchetă a crimelor Regelui Carol al II-lea. Decretul de amnistie generală nu l-a prezentat Regelui nici odată și, dat fiind cele ce au urmat, sunt convins că nu a avut niciodată intenția de a-l prezenta.* Iar când Legiunea a fost redusă la neputință prin Lovitura de stat din 21-23 ianuarie 1941, toți legionarii care ar fi beneficiat de această amnistie, au fost arestați, dați judecăților sumare, împușcați tot atât de sumar, sau condamnați la zeci de ani de muncă silnică.

ASTFEL ERA GENERALUL ANTONESCU

Asasinii carliști, pe de altă parte, își câștigaseră o reabilitare și o libertate de acțiune definitivă. În închisoarea militară am văzut într-o zi pe celebru Colonel Constantin Dumitru, cel care prezidase la a doua condamnare a lui Corneliu Codreanu, trecând surâzător celulele noastre în revistă, întovărășit de directorul închisorii, ca de-a lungul unei menagerii. De altfel, toată lumea carlistă, toată mahalaua politiciană reînviase, ieșise din ascunzișurile sale, grămădindu-se și

gudurându-se împrejurul lui Antonescu, până în momentul când, fără primejdie, au putut proclama pe față constanța adevăratelor ei sentimente, legăturile clandestine ce le menținuse cu dușmanii Țării, și a putut preda în mâinile acestora pe generalul înșelător și înșelat deopotrivă.

Numai o stare de adâncă tulburare mentală poate explica amănunțitele măsuri de răzbunare împotriva tineretului Țării (Mișcarea număra ca 500. 000 de membri la acea vreme) pe care Antonescu a găsit vreme să le gândească și să le execute, în ajunul și în timpul celui mai crâncen război pe care neamul la purtat vreodată. Să ne închipuim pe generalul Franco, zdrobind și măcelărind Falanga, ca măsură pregătitoare a Războiului de recucerire ! Să ne închipuim purtarea pe care ar fi avut-o în acele momente oamenii de Stat ai lui Alexandru Cuza, ai lui Carol I, ai lui Ferdinand, oricare din ei ! da, generalul Antonescu era alienat, cu lungi perioade de aparentă << remisiune >> a boalei de care suferea. Dreptatea față de memoria lui ne cere să recunoaștem acest fapt.

Condamnarea mea fusese la cinci ani de închisoare. Dela Închisoarea militară am fost conduși mai întâi la jilava, unde m-am despărțit de soția mea, care fusese achitată, și unde am găsit pe fiul meu, condamnat și el la șapte ani de temniță. Din celula sa i-a fost dat, câteva săptămâni mai târziu , condamnat și el la șapte ani de temniță. Din celula sa I-a fost dat, câteva săptămâni mai târziu, să audă cântecele voinicilor ale camarazilor săi, în fața plutoanelor de execuție ale nebunului.

Dela Jilava, cu un tren întreg de deținuți, am fost conduși la Închisoarea din Lugoj. Directorului, al cărui nume l-am uitat, îi închin aici un gând recunoscător. Și-a dat multă osteneală pentru a arăta deosebirea ce o făcea între deținuții legionari și cei de drept comun, asasini și hoți de drumul mare, cu care Antonescu avusese grijă să ne amestece, în vederea viitoarelor sale proiecte, privitor la legionarii deținuți. Celula din închisoarea militară era avantajos înlocuită pentru mine printr-o încăpere odaie, unde camarazii mei se puteau aduna zilnic și unde, majoritatea lor fiind ardeleni, îmi aduceau parte din bunătățile trimise de familiile lor din oraș sau din județele vecine.

Cerusem voie să ne deșteptăm cu o jumătate de cea înainte de ora reglementară și în fiecare dimineață, în Capele închisorii, legionarii ascultau în genunchi slujba unui din camarazii preoți. Nu se ridicau înainte de a cânta << *Cu noi este Dumnezeu* >>. Un cântec care, în alte închisori carliste și antonesciene, era considerat ca subversiv. De câteva ori am văzut furișându-se printre noi, în genunchi și ei, vreunul din osândiții de drept comun. Unul din ei, Filip, care îmi fusese atribuit ca ordonanță, de către directorul închisorii, era un om deosebit de chipeș, cu profil de vultur, de o rară noblețe și cu blândețe și inteligente gânduri. Am stat de multe ori lung de vorbă cu el : bietul om omorâse, nu știu pe cine și în ce împrejurări, cu vreo cincisprezece ani mai înainte ; dar sunt convins că ar fi putut să dea, atât lui Antonescu cât și lui Carol al II-lea sau altora din stăpânii acelor vremuri, folositoare lecții de resemnare, de purtare și iertare creștinească.

În Închisoarea din Lugoj am primit vestea pe care cu toții o așteptam de atâta vreme și cu atâta nerăbdare : Mobilizarea generală și Declarația de război contre Rusiei Sovietice. Însărcinat de camarazii mei, am trimis imediat Generalului Antonescu următoarea telegramă : “ *Toți legionarii din Închisoarea Lugoj stau la ordinele Comandantului Suprem al Oștirea. Dumnezeu să ne binecuvânteze armele !* “. În timpul celor 24 de ore care au trecut înainte de a primi răspunsul generalului, nu ne îndoiam nici unul că el va fi cel pe care îl doream. Știam că din toate închisorile legionare, telegrame identice plecaseră în aceeași zi și optimismul nostru era bazat pe ideea că Antonescu va fi prea fericit de a putea forma cu noi batalioane de asalt speciale și de a le trimite unde răfuiala era mai dârză, ceea ce doream cu toții. Ne înșelam. Planurile lui Antonescu privitor la participarea legionarilor la război erau deja făcute. For fi trimiși în luptă nu ca o satisfacție legitimă a dorinței lor, ci ca o pedeapsă, în batalioane de disciplină, împreună cu criminalii de drept comun.

Răspunsul lui Antonescu a fost cel pe care numai un suflet de maniac ca al său putea să-l dea : “ **PREA TÂRZIU, DOMNILOR.**”

Puțină vreme mai târziu, am aflat, la Legația Germană din Sofia, că Hitler insistase ca legionarii să fie eliberați și trimiși pe front și Antonescu îi făgăduise că ambele dispoziții vor fi luate. Aici din nou a intervenit o amăgire antonesciană și demonstrația ușurinței cu care autoritățile germane din București și din Berlin se lăsau amăgite. Liberarea care a urmat, și de care am beneficiat și eu, era atât de limitată încât nu se putea chema decât simbolică, și toate măsurile au fost luate pentru ca nici un legionar identificat să nu ajungă, pentru moment, pe front. Când, un an mai târziu, cei din închisori au for finalamente primiși pe câmpul de bătălie, aceasta s-a întâmplat, după cum am menționat-o, cu toți criminalii și borfașii. Comandanții unităților de pe front, din proprie inițiativă, au remediat câte odată aceste infamii. Antonescu nu a încetat nici un moment de a-și urmări ideea ce la dominat în toate activitățile lui în aceste luni, în acești ani decisivi : a despărți cu totul Mișcarea Legionară, *Mișcarea lui Codreanu*, de războiul de recucerire, care trebuia să fie numai al său.

Hotărârea lui Antonescu de a libera condiționat legionarii care fuseseră condamnați la nu mai mult de cinci ani de închisoare fusese atât de bine pregătită și socotită încă din Închisoarea din Lugoj, în afară de mine, numai doi din cei aproape o sută de deținuți legionari au putut beneficia de ea. Condițiile erau, unele scrise în decretul de liberare, ca de pildă, de a se prezenta în fiecare săptămână polițiilor respective, de a nu avea nici o activitate politică sau publicitară, de a nu avea nici un contact cu persoane străine, sub amenințarea de a fi trimis în temniță, pentru restul de condamnare. Dar erau și alte condiții nescrise, pe care le-am descoperit la reîntoarcerea mea la București.

Conform unui vechi ordin de mobilizare, unitatea mea era aceeași ca aceea din Primul război mondial : Primul Divizion de artilerie călăreață. Îndată ce am ajuns acasă, mi-am pus uniformă și m-am prezentat la Comenduirea Pieței, pentru a obține foaia mea de drum și informațiile necesare asupra direcției de urmat pentru

a-mi ajunge bateriile, care după toate probabilitățile, trecuseră deja Prutul. La Comenduirea Pieței, am găsit pe Căpitanul Tomiță, o veche cunoștință, fiul unor vecini ai noștri din târgul Ocna, orașul copilăriei mele. Dela el am aflat că nu sunt mobilizat și că, în conformitate cu ordinele primite, nici unul din deținuții legionari nu este și nu va fi mobilizat.

Cunoscând din vechea experiență libertățile pe care putea să și le ia comandantii de unități cu propria lor ordine de bătaie în zona de operațiuni, am cerut Căpitanului Tomiță dacă, fără multă zarvă, nu ar putea totuși să-mi dea din greșală o foaie de drum și să-mi comunice verbal locul unde se află unitatea mea. După o scurtă reflexiune, mi-a răspuns că riscul era prea mare pentru el și că, de altfel, de continuam să mă plimb în uniformă pe străzile Bucureștiului voi sfârși prin a fi arestat ; ceea ce ar fi însemnat pentru mine reîntoarcerea în temniță pentru cinci ani...dacă nu cumva un proces de spionaj !

În acea seară mă aflam, cu soția, în casa Doamnei Ionică, văduva Inginerului Ionică, executat de două ori de către Colonelul Bratu, Prefectul Militar al Brașovului, când casa a fost subtil invadată de zbirii poliției lui Antonescu, care pretindeau că de pe acoperișul ei se făceau semnale luminoase suspecte, ce serveau probabil de orientare aviației inamice. După un simulacru de cercetare, misiunea lor de persecuție de discreditare îndeplinită, agenții s-au retras. Generalul se gândea la toate : Doamna Ionică avea în acea seară câțiva ofițeri germani ca oaspeți. Ei însă nu au părut impresionați, așa cum Antonescu ar fi dorit-o, și unul dintre ei a exprimat sentimentele tuturor cu un singur cuvânt : *Schweine !*

Hotărârea mea a fost luată foarte repede : voi părăsi țara înainte de termenul de o săptămână și obligația de a mă prezenta poliției antonesciene. Voi face tot posibilul pentru a ajunge în Finlanda, unde, nu mă îndoiam că mareșalul Manerheim, o veche cunoștință, nu va face nici o dificultate pentru a mă accepta în armata sa. În ultima zi a așa zisei << rebeliuni, cu puține ceasuri înainte de arestarea mea, mi se oferise din partea germană să mă scoată din țară. Declinasem oferta, fiindcă la acea vreme preferam să fiu chiar arestat decât să părăsesc România. Aș fi putut să mă folosesc de această propunere în noile împrejurări ; n-am vrut însă să o fac, dat fiind ceea ce aflasem despre condițiile și restricțiile la care fuseseră supuși camarazii mei din Germania. Am preferat să nu datorez nimănui evadarea mea : am cumpărat-o.

O noapte cu lună plină, la începutul lui Iulie 1941, de o nespusă frumusețe, privită cu soția mea din pridvorul casei noastre din Strada Umbrei, a fost ultima pe care am petrecut-o în țara mea, lăsând încă pentru lungi luni pe fiul meu în închisorile “ Conducătoulu.” Drumul dela București la Giurgiu l-am făcut în lada dinapoi a unui mic automobil. Profesionistul care avea răspunderea acestei întreprinderi, văzând nedumerirea mea la exiguitatea încăperii ce-mi era oferită, m-a liniștit cu următoarele cuvinte: “ Dacă mă credeți, Domnule, săptămâna trecută au încăput aicea doi tineri, aproape tot atât de înalți ca și Dumneavoastră.”

Cu capul pe perină, am adormit foarte repede pentru a fi trezit de zgomotul treceerii automobilului peste scândurile podului pe care geniștii noștri îl aruncaseră peste Dunăre, pentru oștirile germane. La Rusciuc mă aștepta tânărul Caraiani, trimis de camarazii noștri, ajunși înainte de mine la Sofia. Apusese soarele ; cu tânărul meu prieten ne—am uita lung peste apele Dunării, prin ușorii aburi ai înserării, la pământul Țării noastre, pe care nici el și nici eu nu l-am mai văzut de atunci.

În Sofia am stat aproape o lună așteptând autorizația cerută lui von Ribbentrop, prin Legația germană, de a trece peste teritoriul Reichului cu garanția de a nu fi internat sau oprit. Învoirea și garanția mi-au fost, în sfârșit, date cu singura condiție de a nu încerca să mă pun în contact cu legionarii care erau deja în Germania. În drum spre Viena, am fost opriți și transbordați la Podul peste morava, dinamitat de Partizanii Iugoslavi. Începuse pentru nenorocita țară războiul inutil care, după minuni de vitejie și sîngeroase pierderi, trebuia să conducă pe Generalul Mihailovici și ep cetnici lui la abatoarele lui Iosip Broz- Titio, care erau, în același timp, și abatoarele lui Churchill și Roosevelt.

În berlin, ca prin minune, mă întâlnesc la un colț de stradă cu Constantin Stoicănescu. Fără de a-mi călca cuvântul, am putut avea vești dela Comandant și dela câteva sute de legionari care se aflau împrejurul lui. Toți ceruseră trimiterea lor pe front : ca și celor din închisorile românești, li se negase această legitimă satisfacție... fără îndoială, la cererea lui Antonescu.

Stoicănescu mi-a cerut, cu insistență, să încerc a obține în Finlanda ceea ce nu s-a putut obține în Germania ; formarea unei unități voluntare de români. Mareșalul Mannerheim , care comandase o divizie pe frontul românesc în Primul Război, fusese salvat – după câte îmi povestise – de captură sau de mai rău, într-o luptă de surprindere, de către un pluton de călărași români, astfel că păstrase soldatului nostru cea mai mare admirație. Nădejdea nu era deci puțină ca el să primească propunerea mea, dacă aş fi avut prilejul să i-o fac.

La 7 August 1941 eram în copenhaga, găzduit pentru cele câteva zile necesare în vederea îndeplinirii formalităților trecerii în Finlanda la, Legația italiană, în casa prietenului meu, Ministrul Sappupo. La scurtă vreme, Ministrul Finlandei îmi comunică că cererea mea, transmisă la Helsingfors, a fost primită cu plăcere. Am terminat repede pregătirile mele și cumpărăturile în vederea iernei finlandeze, care nu mai era chiar așa departe. După două zile de așteptare, Legația Finșandeză îmi înapoia pașaportul meu nevizat, cu informația că, după o oarecare refelexiune, Guvernul Finlandez, mulșumindu-mi pentru simpatia ce.o arătasem cauzei Finlandei, a găsit că nu-l va fi posibil să întrebuițeze serviciile mele.

Radioul din Helsingfors avusese nenorocita idee de a anunța, înaintea faptului, înrolarea mea în Armata Finlandeză. Bucureștiul intervenise la Berlin, Berlinul intervenise la Helingforst. Conducătorului nebun, dar lucid, nu-i scăpa nimic.

CAPITOLUL XXIV

PRIBEGI ÎN ȚĂRI STRĂINE

Îndată ce, prin intrigile Bucureștiului, m-am văzut silit să renunț la proiectul finlandez, m-am pus pe treabă pentru a încerca să împiedic alte rezultate neplăcute ale acestor intrigi. Într-o scrisoare către Von Ribbentrop, I-am povestit întreaga istorie a așa zisei “rebeliuni”, I-am arătat vulgarele mistificări ale căror victime fuseseră el și Hitler, cu farsa celor doi “Groza”și cu infamia condamnării lui Alexandru Ghica. Nu mă așteptam la nici un efect imediat, dar nădăjduiam ca aceste exemple să servească puțin ca prevenire, în cazul unor altor încercări de înșelare, de natură încă mai gravă poate.

Ceva mai târziu, în două scrisori, una către Ribbentrop alta către Hitler, am reluat chestiunea unui corp de voluntari, a unei Legiuni române, pe Frontul Oriental, luptând alături de Trupele Germane. La aceste și la alte insistențe, în cel dintâi an al exilului meu danez, n-am primit nici un răspuns. Datorită altor împrejurări, am reînceput această corespondență unilaterală, aceste strigăte în pustiu. Când un răspuns a venit în sfârșit, în împrejurările tragice pe care le voi povesti, a fost recunoscută cu prisosință dreapta întemeiere a strigătelor noastre de alarmă, primite și întrecute sugestiile mele, dar prea târziu pentru altceva decât pentru a permite o încercare, ce-I drept indispensabilă, dar fără nădejde.

Din August 1941 și până în Septembrie 1944, împrejurările politice în Europa și în lume m-au imobilizat în Danemarca, unde, cu doi ani mai înainte, cu soția și cu fiul nostru, petrecusem ultimele zile fericite ale vieții noastre; o țara primitoare, făcută pentru a trăi într-o pace continuă, cu un veșnic surâs, unde amintirea unui mare trecut nu a lăsat nici o amărăciune, ci numai o legitimă mândrie, o țara unde agerimea minților este ca o pată de sare printre cețurile unei toamne scandinave.>><<>><<>><<>>

În romantica Danemarcă mai rătăcesc vedenii sheakspiriene, Ofelia plătește încă plângătoare pe lacuri singuratice, Fortinbras este așteptat în Elsinor, unde Hamlet încă visează. În parcurile castelelor, Anversen se plimbă veșnic înconjurat de copiii prietenilor săi, și sirena lui, udă de apele din care a răsărit, tot așteaptă pe Făt Frumos pe pedestalul ei de stâncă.

Ocupația străină și nesfârșitul război stârnise în acest popor, unde viața publică și relațiile personale erau cele ale unei mai familii, cu rente de dezbinare și ură, pentru care sufletul său nu era pregătit. Primirea prietenească de care eu și alți refugiați, fără deosebire de naționalitate, am beneficiat în acești trei ani, chiar în vremurile cele mai tulburi ale disensiunilor interne, este o dovadă a măsurii pe care unii și alții au știut totuși să o păstreze.

Trei personalități mi-au părut a domina aceste vremuri fără a pierde contactul nici cu sentimentele poporului, nici cu realitățile zilei : regele Christian, Primul Ministru Stauning și Ministrul Afacerilor străine Scavenius. Aceștia doi din urmă, atât de diferiți prin originile lor sociale și politice – Stauning, un zgomotos șef socialist, Scavenius, un flegmatic conservator – se completau în mod perfect la cârma țării lor, în vremuri în care greu se putea ghici ce va aduce ziua de mâine. Cu moartea lui Stauning, pentru lung timp a dispărut o garanție de echilibru și de moderațiune ; mult lucruri nu s-ar fi întâmplat, pe care astăzi mulți Danezi încearcă a le uita, dacă el ar fi trăit în perioada deznodământului postbelic.

Holsteinborg, castelul “ Renaissance” al Contelui Bent Holstein, unde vânătorile de toamnă și ospitalitatea casei ne adunau adeseori, unde nopțile erau legănate de dulcele și ritmicul șoptit al Kategatului, a slujit de multe ori de adăpost necazului și nostalgiei mele. O altă casă prietenă era cea a lui Holmer Rosting, fostul Comisar General al ligii națiunilor la Danzig , unde izbutise, în ajunul chiar al unui conflict, să împace interesele germane și poloneze..., un fapt pe care Puterile Anonime nu i l-au iertat niciodată. Căpitanul von Shallburg, un camarad al fiului meu și un frecvent oaspete al Legației române, se găsea la reîntoarcerea mea în danemarca pe Frontul oriental, unde în curând avea să cadă vitejește în capul glorioase Legiuni Daneze. Toți acești trei prieteni, capete luminate, inimi generoase, patrioți înfocați, au murit violent, victime ale aceleiași drame; o dramă cu atât mai mare pentru cei pe care l-au cunoscut și iubit cu cât au murit neînțeleși de majoritatea compatrioților lor.

La Haraldslund, moșia Marei Ducese Olga, sora asasinatului țar, de multe ori ne pierdeam în amintirile vremurilor ce nu mai sunt. Marea ducesă ne-a povestit întâlnirea sa cu falsa Anastasia, o aventurieră sau o nebună, care nu avea nici o asemănare fizică cu nepoata ei, care nu vorbea nici una din cele patru limbi pe care le cunoștea adevărata Anastasia, nici măcar rusește, care, la acea vreme cel puțin, nu putea povesti nimic din viața copiilor familiei imperiale. Marea Ducesă, spre sfârșitul războiului, înainte de sosirea Trupelor și a misiunilor Sovietice, a părăsit Danemarca cu familia ei, pentru un nou și ultim refugiu, un orașel din Canada, unde și-a sfârșit zilele.

Înainte de începerea Războiului al II-lea Mondial, România era o țară teritorial întregită, un neam satisfăcut în aspirațiile sale. Lipsa acelei părți din Banat, care fusese dată Iugoslaviei de către Wilson și Colonelul House, nu reprezenta o rană adâncă în integritatea românismului. Cei care purtau răspunderea războiului în care fusesem siliți să intrăm, prin agresiunea sovietică, purtau deci răspunderea încercărilor și nenorocirilor noastre. Cine erau aceștia ?

Am căutat să răspund la această întrebare în cartea mea *La Bete Sans Nom*, (Bestia fără nume), publicată în anul 1944 și scrisă în 1942 – 1943, în timpul lungului și greu suferitului răgaz ce mi-l dădea surghiunul meu danez. Subtitlul cărții era *Enquet sur les responsabilites* ; concluziile au fost bazate, în întregime aproape, pe documentele originale și oficiale ale celor care erau, în acele momente, adversarii

noștri. Ele sunt aceleași la care ajung astăzi, pe baza unei documentații mult mai complete, a unor fapte care nu se întâmplaseră încă, și comentariile istoricilor de astăzi din câmpul învingătorilor.

Ele sunt :

- 1) Ofertele făcute de Hitler Poloniei, spre a lichida odată pentru totdeauna “ *Problema Coridorului și a Danzigului*” erau, atât cele din 1938 cât și cele din 1939, moderate și echitabile, de fapt cele mai avantajoase pe care Polonia le putea aștepta.
- 2) Presiunile și falsele făgăduieli ale Marii Britanii, ale Statelor Unite și ale Franței au provocat respingerea acestor propuneri de către Varșovia.
- 3) Nu au fost interesele Poloniei, nici un moment, care au fost luate în considerație când aceste presiuni se exercitau, când se amăgea Varșovia cu făgăduieli pe care capitalele occidentale nu avea, într-adevăr, nici o intenție să le îndeplinească.
- 4) Nu au fost însă nici interesele naționale ale Marii Britanii, ale Statelor Unite și ale Franței acelea care au determinat Londra, Washingtonul și Parisul să provoace noul Război Mondial.
- 5) Răspunderea direct o poartă marea Britanie și Ambasadorii săi la Berlin și Varșovia, care au ascuns autorităților poloneze până când a fost prea târziu, și cu bună știință, “*Ultimele Propuneri Germane*”, pe care însuși Ambasadorul Britanic la Berlin la declarat “destul de cumiți”.
- 6) Marea Britanie a luat odată mai mult răspunderea lungului și nimicitorului război, când a respins Propunerea lui Mussolinii de suspendare a ostilităților, care fusese imediat acceptată de toate părțile beligerante.
- 7) Statele Unite ale Americii împart în mod egal această răspundere cu Marea Britanie. Presiunea pe care a exercitat-o Marea Britanie asupra Poloniei și a Franței nu era decât o prelungire a celei pe care Washingtonul o exercita asupra Londrei, grație mijloacelor de coerciție de care dispunea și grație complicității Churchill- Roosevelt, care începuse cu săptămâni înainte de începutul războiului.
- 8) Complicitatea acestor două personalități a continuat în timpul întregii perioade în care Roosevelt amăgea Poporul American cu declarațiile sale ultra-pacifiste și cu jurămintele sale mincinoase către femeile americane.
- 9) Catastrofa dela Pearl Harbour a fost dorită și provocată de Roosevelt, ca singurul mijloc prin care putea legitima violarea tuturor făgăduințelor sale și a zvârlirea poporului său într-un război care nu era al său.

- 10) Germania Socialist – Națională nu a dorit Războiul din Occident, nici nu a dorit Războiul cu Polonia. Singurul război pe care l-a dorit a fost cel împotriva Rusiei Comuniste, dușmanul de moarte al Civilizației noastre.
- 11) Oamenii politici occidentali au făcut totul, unii conștient, alții inconștient, pentru a atrage loviturile forței militare ale Reichului asupra popoarelor lor și a scuti astfel Rusia Sovietică, în toată măsura posibilului, de impactul inițial și total al acestor forțe.
- 12) Mai inexplicabilă decât toate a fost atitudinea și purtarea marea britanii, ai cărei oameni de Stat știau foarte bine că Imperiul britanic nu va putea rezista zguduirilor unui conflict mondial și care primiseră reiterat și insistent, din partea lui Hitler, propuneri de prietenie și chiar de alianță, a căror sinceritate era garantată prin înseși interesele fundamentale ale Germaniei.
- 13) Întrucât nu interesele naționale ale beligeranților occidentali și cu atât mai puțin cele ale Poloniei au determinat atitudinea și purtarea acestor Puteri în toamna anului 1931, explicația acestei atitudini și a acestei purtări trebuie căutată în influențe, interese și scopuri neproclamate oficial, dar a căror identitate nu poate rămâne permanent ascunse.
- 14) Din înseși multiplele declarații culese din presa evreiască, din gura personalităților unor anumite și bine cunoscute cercuri evreiești, se adeverește enorma presiune pe care aceste cercuri, acționând prin Washington și New- York, au exercitat asupra guvernelor din Londra și Paris, pentru a zvârli cele două țări împotriva Germaniei Socialist-Naționale.
- 15) Mai adânc decât această motivare, există alta (identificată și ea cu o anumită Mafie Internațională, care demult își alesese New-Yorkul ca sediu) SALVAREA, PROMOVAREA, ȘI TRIUMFUL FINAL AL COMUNISMULUI.

În *La Bete Sans Nom*, m-am ferit să critic chiar prin cea mai mică aluzie, Guvernul Generalului Antonescu. Țara era în toiul unui crâncen război, nici o stânjenire a eforturilor ce le făcea pentru a-l câștiga nu era permisă. Cartea, astfel cum era scrisă era un îndemn spre luptă și victorie. Orice publicație fiind supusă cenzurii Comisariatului Reichului, am remis acestui Comisariat manuscrisul meu spre aprobare. Von Ribbentrop consultat, mi-a cerut să renunț la publicarea ei, dat fiind că apariția numelui meu pe scoarța cărții ar putea irita pe Mareșalul Antonescu, cu care Guvernul Reichului avea destule dificultăți. Am propus un pseudonim, destul de transparent ce-i drept. Răspunsul la această propunere întârziind peste măsură, am tipărit cartea clandestin și am trimis cele 2000 de exemplare, mai puțin cele pe care mi le rezervam, prietenului meu Philippe Henriot, Ministrul Propagandei în Cabinetul Mareșalului Petain. Filippe Henriot fiind

asasinat câteva zile mai târziu, nu am putut afla nici odată dacă aceste cărți au ajuns la destinație sau dacă fuseseră confiscate de autoritățile germane.

Teama de a irita pe Mareșalul Antonescu s-a manifestat pentru Mișcarea legionară într-un mod mult mai neplăcut decât afacerea cărții mele. Eram încă destul de departe de trădarea inițială și mai departe încă de cea a cărei victimă trebuia să fie România. Sensibilitatea specială pe care o câștigase Mișcarea timp de atâția ani de încercări și de lupte cu Puterile Oculte ale conspirației comuniste și cunoașterea profundă a realităților dela noi, ne făcuseră să simțim chiar în ultimele luni ale anului 1942, când steaua Armatei Germano-Române începuse să se întunece în cerul bătăliilor, că anumiți factori din vechea clică politicianistă română începuseră a se pregăti pentru toate eventualitățile, prin mașinațiuni interne și contacte cu dușmanii. Best, Înaltul Comisar al Reichului în danemarca și ceilalți îterlecători germani a ei, civili și militari, cărora le exprimam neliniștile mele, identificându-se pentru un moment cu sufletul Poporului Român, răspundea cu același argument : “ *Cum puteți crede că cineva ar dori în România o victorie rusească, știind foarte bine că aceasta ar însemna sfârșitul României ?* “ Niciunul din ei nu putea realiza cât de înstrăinat de acest suflet ajunsese în ultimul deceniu sufletul pătrurilor conducătoare, corupte și înjosite prin metodele Carol – Lupescu.

În reședința sa din împrejurimile Berlinului, Horia Sima, în contact mai direct cu țara decât mine, găsisse și mai multe motive de a se neliniști. Era convins însă de impermeabilitatea autorităților răspunzătoare germane la orice informație care ar fi pus la îndoială atotputernicia Mareșalului Antonescu sau devotamentul necondiționat al lui Mihai Antonescu – pe care un buletin informativ săptămânal dela *Wilhelmstrasse* îl numea “ *paladinul Mareșalului*. “ Sima se hotărâse deci de a se folosi de libertatea relativă de care beneficia pentru a trece în Italia, nădăjduind că Ducele sau Ginerele său vor fi mai receptiv avertismentelor lui.

La vestea dispariției Comandantului Legiunii, în Decembrie 1942, Antonescu înfuriat, s-a îndreptat către Fuhrer, cerând readucerea prizonierului în Germania. La rândul lui, Hitler a făcut presiuni asupra lui Mussolini pentru a aresta pe fugar și a-l preda Gestapoului din Italia.

La 26 decembrie 1942, Sima a fost ademenit de Poliția italiană, care a pretins că-l va conduce să întâlnească un reprezentat al Ducelui, arestat și readus cu avionul în Germania. În același timp mi se arăta la Comisariatul German, în Buletinul Informativ Săptămânal, o informație relativă la amenințarea Mareșalului Antonescu de a retrage o parte din trupele sale de pe front, pentru a menține ordinea internă, dacă Șeful Mișcării Legionare nu era îndată găsit și încarcerat și dacă el și restul legionarilor din Germania nu erau puși definitiv în imposibilitatea de a tulbura această ordine. Aceiași impostură, aceiași lipsă de responsabilitate, aceiași idea fixă.

Horia Sima și toți legionarii săi au fost internați în diferite lagăre de concentrare ale căror nume sunt astăzi atât de bine cunoscute...o nouă prigoană, noi închisori, din care legionarii vor ieși doi ani mai târziu, în împrejurări care le vor da

**o târzie și amarnică dreptate, când TRĂDAREA PRESIMȚITĂ ȘI ANUNȚATĂ
AVUSESE LOC.**

PARTEA A PATRA

MIHAI : MOȘTENITORUL PĂCATULUI

“ De vreme, în Aprilie 1943, Sikorski a venit la << numero zero >>. Mi-a spus că avea dovezi că Guvernul sovietic omorîse 15000 de ofițeri polonezi și că au fost îngropați în imense morminte în pădurile din jurul Katynului. Avea o abundență de dovezi. I-am răspuns : << DACĂ SUNT MORȚI, ORICE AI FACE MORȚI RĂMÂN !>>”

Winston CHURCHILL

(The Hinge of Fate)

- *“Zece milioane, zece milioane a trebuit să lichidez ! A fost înspăimântător, trei ani a ținut ! Aceștia erau cei pe care Dumneavoastră în numeați <<chiaburi>>?”*
- *Da, a răspuns Stalin, fără să repete cuvântul”*
- *Puteți să-i aveți. Dar vă rog să nu divulgați aceste concesiuni înainte de sfârșitul viitoarelor alegeri. Avem în Statele Unite milioane de Polonezi, Lituanieni, Estonieni, etc., și ca om practic nu vreau să pierd votul lor.*

Franklin Roosevelt, în momentul când ceda, la Teheran, ucigașului Stalin, țările și provinciile reclamate de acesta.

(<<Teheran Documente >>, publicat de departamentul de Stat al Statelor Unite)

“ Momentul era propice deciziunilor. Am spus lui Stalin : “ Să nu cădem în jocul controverselor. În ceea ce privește Marea Britanie și Rusia, ce ați spune dacă ați avea 90% de predominanță în România, noi 90% în Grecia și fiecare câte 50% în Iugoslavia ? “ În timp ce se traducea aceasta, eu scriam pe o foaie de hârtie :

România : Rusia 90%

celelalte Puteri 10%

Grecia : Marea Britanie și

SUA 90”

Rusia 10 %

Iugoslavia : 50% --50%

Ungaria 50% - 50%

Bulgaria Rusia 75 %,

Celelalte Puteri 25%<< >>

Am împins hârtia lui Stalin care, între timp, auzise traducerea. A fost o mică pauză. El a luat în urmă creionul său albastru, a pus o largă parafă pe hârtie și mi-a înapoiat-o. Aceasta s-a încheiat în mai puțin timp decât este necesar pentru a povesti.

A fost o lungă tăcere. Hârtia era între noi, pe masă. În sfârșit, I-am spus : Nu s-ar părea cam cinic din partea noastră, de a fi dispus de SOARTA ATÂTOR MILIOANE DE OAMENI într-un mod atât de ușuratic ? să ardem această hârtie ;

- *- Nu păstrați-o, a răspuns Stalin.*
- *Wiston CHURCHILL*
- *(Triumf and Tragedy)*

CAPITOLUL XXV

CALEA ROBILOR

În războaiele noastre din vremurile trecute Moldovenii și Muntenii luați în robie de tătari, când izbuteau să fugă, se ascundeau ziua și mergeau noaptea, găsindu-și drumul, fără greș, urmând acea luminoasă călăuză cerească, pe care și astăzi poporul nostru o numește Calea Robilor.

Este aceeași călăuză pe care Oștirile noastre, luptând pas cu pas, au urmat-o în retragerea lor dela Stalingrad și din Caucaz până la Nistru, și tot Calea Robilor era, căci mergeau cu sutele de mii, fără să o știe, spre robirea ce-i aștepta în Țara lor. Capcana în care trebuiau să cadă nu era pregătită de iuteala de mișcări și meșteșugurile generalilor dușmani ci de camarile care-l înconjură pe rege. Și pentru că acela ce scrie aceste rânduri, cu nespuse durere, să nu fie învinuit de urâtă și nedreaptă bârfă, amintesc din capul locului că în memoriul înfățișat Conferinței de Pace din Paris, în 1946, de către Grigore Gafencu, Vișoianu și cei care au hotărât destinele Țării în acele nenorocite clipe, se menționează fără înconjur că acest grup de politicieni și de diplomați ceruseră Puterilor Occidentale **O PUTERNICĂ OFENSIVĂ SOVIETICĂ PENTRU A SPARGE FRONTUL ROMÂNESC ȘI PENTRU A PUTEA, ÎN URMA UNEI ÎNFRÂNGERI A ARMATEI NOASTRE, A ARESTA PE MAREȘALUL ANTONESCU ȘI TERMINA CU ORICE REZISTENȚĂ.**

Doamna Denise Basdevant, care a cules toată documentația sa în cercurile răspunzătoare ale marei trădări, ne mai dă în această privință următoarea informație :

“ Partidele istorice nu numai că desfășuraseră o activă propagandă pentru eliberarea României de sub jugul nazist, ele participaseră activ la luptă, alături de Puterile Occidentale, deși numai atât cât le permiteau mijloacele lor. Chiar din anul 1940, Iuliu Maniu a organizat un <<sistem de culegere și de transmitere de informații >> către Puterile Occidentale. “

Generalul Chirnoagă, ostaș viteaz și moldovean drept, exclamă în *Un chapitre d’Histoire roumanie* :

“Astfel, în tot timpul când Armatele Române luptau împotriva Rușilor pentru mântuirea Poporului Român, Iuliu Maniu și alți șefi politici culegeau informații asupra capacității noastre de luptă și asupra operațiunilor militare care se pregăteau și le transmiteau Occidentalilor, care le retransmiteau Rușilor.”

Partidele politice care nici un moment nu încetaseră să existe și să funcționeze, în ciuda tuturor decretelor de dizolvare, se declaraseră de acord cu hotărârea generalului Antonescu de a trimite Armatele noastre peste Prut, pentru a recupera

Basarabia și Bucovina, fiindcă nu puteau face altfel. Dar până aici, și nu mai departe, mergea instinctul lor de apărare a intereselor românești, viziunea lor politică și istorică românească. Vechii politicieni, activi în acele momente, erau mai toți mai mult <<Francezi > sau <<Englezi >>, sau, mai bine zis, robi ai acelor puteri care asvârliseră Franța și Marea Britanie într-un război care nu era al lor și care trebuia să-l transforme din mari puteri mondiale în puteri europene de gradul al doilea.

Dl. Prost ne dă o idee a acestei stranii stări de lucruri în, vorbind despre cele petrecute la 5 Decembrie 1944, ne spune :

„Generalul Sănătescu trece ștafeta Generalului Rădescu; acesta, la cei șaptezeci de ani ai săi, este un ofițer de cavalerie încă în plină forță, cu o cu totul altă personalitate decât Sănătescu. Atașamentul la cauza aliată ca și temperamentul său natural îl făcuseră deja să adreseze lui Killinger un violent protest contra anumitor insolente ale ministrului lui Hitler față de Poporul Român. Conducătorul l-a expediat în Lagărul dela Târgu Jiu unde a putut face cunoștință cu mulți deportați politici. Rușii par să-l agreeze. Cu aceiași echipă Sănătescu, Generalul Rădescu își va da silința să domine situația.”

Dl. Prost, un patriot francez, fără îndoială, nu s-a întrebat în nici un moment cum se face că un General Român, oricare ar fi <<temeoramentul său natural>>, putea să fie determinat în acțiunile sale prin fidelitatea lui față de cauza dușmanilor Patrie sale ? Cum să ne mirăm, după un atare exemplu, de hărnicie a celui General Ștefla, omul de încredere al generalului Antonescu, cel care nu vroia să recâștigăm acel ostrov furat, care la procesul generalului, în fața unui tribunal comunist, s-a lăudat că a trădat tot timpul pe Șeful care își pusese încrederea în el și că a sabotat continuu, ca Șef al marelui Stat Major, trimiterea trupelor pe front și aprovizionarea lor, contribuind astfel la dezagregarea liniilor noastre pe Volga ?

Masa politicienilor defetiști sau trădători – cei care n-au ispășit păcatele lor în închisorile Bestiei Comuniste și invoacă încă două motive pentru a explica vinovatele lor activități. Antonescu nu trebuia să trimeată trupele noastre mai departe de Nistru. Țara trebuia scăpată de <<tirania nazistă>>, trebuia răzbunată de <<insulte pe care ministrul lui Hitler le aruncase în capul Poporului Român ! >>

Ideea de a opri ofensiva română la Nistru nu putea să clocească decât în capetele lipsite de orice experiență și de orice viziune militară sau politică. Cine ne putea garanta nu numai păstrarea provinciilor recâștigate, dar existența noastră însăși, dacă după recucerirea acestor provincii, Rusia sovietică ar fi ieșit învingătoare din acest Război ? Chiar dacă singura explicație a *Iliadei* noastre în stepele rusești ar fi fost num ai obligația de a învinge cu orice preț un dușman atât de necruțător ca Rusia sovietică, această *Iliadă* ar fi fost mai mult ca justificată. Dar rostul așezării Românilor în aceste părți ale Europei n-a fost altul dealungul veacurilor decât de a opri păgânătatea la porțile creștinătății.

Generalul Antonescu, trebuie să recunosc, avea adânc în el acest sentiment al mărimii ultra-românească a destinului românesc. De mai multe ori, în primele zile ale colaborării noastre, când relațiile noastre nu se înăspriseră încă, pentru motive pe care nu le-am înțeles nici până acum, îmi spunea apăsător: *“Această va fi o alianță între ostași. Le-am spus nemților, până la biruință sau până la înfrângere vom sta cu voi”*. Sunt convins că generalul gândea adânc ceea ce spunea și că, în alte împrejurări decât cele pe care le crease el însuși, prin nebuneasca sa agresiune împotriva Mișcării Legionare, ar fi ales să moară pe poziție cu ea și cu întreaga Oștire mai degrabă decât să consimtă la o capitulare, care însemna, poate, pentru un veac și mai mult <<*Finis Daciae!*>>.

Cât de fantezist era argumentul << tiraniei naziste >> este dovedit prin minciunile astronomice pe care sunt siliți să le debiteze cei care le susțin. Această tiranie trebuia să fie bazată pe forță, deci pe numărul de soldați germani care << ocupau >> Țara. Grigore Gafencu ne spune că în decembrie 1940, Germanii aveau 500.000 de oameni în România. Doamna Basdevant merge ceva mai departe și vorbește de 1.000.000 de soldați germani în Țara noastră. Adevărul este că până la sfârșitul lui februarie 1941 nu au fost nici odată mai mult de 60.000 de soldați germani în România. Acești soldați îi cerusem noi, ca o garanție împotriva veșniciei amenințării sovietice. Când au început să vină trupele destinate campaniei în balcani, ele treceau direct în Bulgaria, fără a se opri în România. Când Aprilie - Iunie, a II-a Armată Germană s-a format în Moldova, în vederea campaniei din Rusia, efectivele ei nu treceau de 250.000 de oameni și nu constituiau o Armată de ocupație ci o Armată aliată, cu care ne pregăteam împreună de luptă. << *Tiranie nazistă* >> ? Dar cine au fost tiranizați în România în această perioadă ? Numai legionarii care stăteau cu miile în închisori, cu asistența directă a Reichului german, în timp ce politicienii beneficiau de libertăți destul de mari pentru a lucra netulburăți la trădarea Țării.

România declarase război Statelor Unite în decembrie 1941. Nu știu care au fost motivele sau presiunile la care Mihai Antonescu, succesorul meu la portofoliul Ministerului Afacerilor Străine și generalul Antonescu au cedat când au luat această puțin chibzuită hotărâre ; știu însă că, în împrejurări identice mica Finlandă s-a ferit să facă același lucru. Un ministru român la Helsingfors ar fi putut influența guvernul său în sensul unei atitudini identice. Este însă același Mihai Antonescu, cel care, în clipa începerii retragerii de la Stalingrad a încercat să ia contact prin toate agențiile noastre diplomatice în țările neutre, cu cei cărora le declarase în mod gratuit un război care nu era un război românesc.

Rezultatele acestei încercări au fost nule. Când alții, chemați și nechemăți, vor încerca și ei să stabilească asemenea contacte peste liniile celor care luptau și se jertfeau, încercarea va duce la catastrofa finală. Și unii și alții uitaseră acest vechi aforism al războaielor și al negocierilor clandestine : adversarul se va folosi întotdeauna de asemenea negocieri și nici odată nu se va crede obligat prin ele la vreoa considerație specială față de învinși. Mihai Antonescu, grăbit de a începe

activitățile care i-ar fi asigurat, credea el, o situație mai puțin precară în caz de victorie occidentală, a încercat mai întâi de a înjgheba un front al micilor beligeranți, România - Croația - Slovacia – Bulgaria. Nu a avut mai mult noroc cu așa zisa Axă latină (România – Italia – Franța – Spania _ Portugalia), în care prezența unor nebeligeranți ar fi dat mai multă posibilitate încercărilor de contact cu adversarul. Dl Bova Scoppa, Ministrul Italiei la București, trimis de Mihai Antonescu la roma, părea să fi câștigat pentru această idee pe Conte Ciano ; dar acesta, la 8 Februarie 1943, a fost eliminat definitiv din viața publică italiană. Mihai Antonescu s-a îndreptat în fine către von Ribbentrop însuși, cerându-I să fie însărcinat cu negocierea unei împăcări generale. La propunerea sa de a vizita pe colegul său german, cu scopul de a discuta această eventualitate, I s-a răspuns că prezența lui nu era dorită.

Generalul Antonescu nu putea să nu fie la curent cu încercările Ministrului său al Afacerilor Străine, nici cu cele cu aparență de clan – destinate, a anumitor grupuri politice, de a stabili contacte cu adversarul pe socoteala lor. În Aprilie 1943, s-a reîntors însă dela o vizită la cartierul general al lui Hitler reînsuflețit, pentru moment, de noile perspective militare pe care Fuhrerul lăsase să le întrezărească. Tot la acea vreme, descoperirea mormântului celor 15.000 de Ofițeri polonezi la Katyn a putu da oricărui o idee despre ceea ce ne aștepta în cazul unei victorii sovietice. Calea defetismului a fost însă repede reluată. În Iunie 1943, Mihai Antonescu aleargă la roma și se îndreaptă personal către Mussolini. Putem fi siguri că sugestiile sale se deosebeau radical de cele pe acre Horia Sima le-ar fi făcut Ducei, dacă ar fi izbutit să le întâlnească. Oricare ar fi fost impresia făcută asupra lui Mussolini de propunerile lui Mihai Antonescu, vizita sa la Roma nu a putu avea niciun rezultat, Ducele fiind concediat și sechestrat de către Regele Victor – Emanuel, puțină vreme după aceea. Din Noiembrie 1942, informat de toate aceste intrigi prin contacte diplomatice și prin ceea ce se strecura în articolele presei neutre și beligerante, mă hătărăsem să reîncep sterila mea corespondență cu von Ribbentrop și cu alți șefi național-socialiști (corespondență care explică poate în partea antipatia pe acre cercurile guvernamentale germane au avut-o întotdeauna pentru persoana mea) pentru a-i îndemna a lua în serios toate aceste semne alarmante și posibilitatea unor surprize în România. Bazam gravele mele bănuieli pe convingerea că numai Mișcarea Legionară, dintre toate formațiunile politice românești, ar fi reprezentat la un moment dat în mod autentic voința Poporului Român de a lupta până la ultimul batalion mai degrabă decât a cădea în robia vecinului sovietic.

A fost numai după defectiunea Italiei că alarma ce o răspândeam și pe care Horia Sima încercase să o răspândească și el, a început a primi oarecare crezare. “ *Ce scop urmăresc acei diplomați români care au sosit recent în Suedia ?*”, m a întrebat într-o seară Best. “ *Cele pe care le au astăzi toți diplomații români în țările neutre, : a stabili contactul cu inamicul*”, i-am răspuns eu. De altfel, în bucurești, mareșalul Antonescu părea a se fi resemnat să lase în mâinile oricui grija de a pregăti ieșirea României din Război. Barbu Știrbei și Vișoianu plecară cu consimțământul său, tacit

sau altfel, la Cairo, în martie 1944. Maniu luase afacerile în mână ; solicitudinile emisarilor români se fac în numele său și al Șefului Partidului Liberal, Dinu Brătianu.

Încercările acestor emisari de a obține din partea reprezentanților britanici și americani indicații asupra condițiilor în care România ar fi admisă să iscălească << *Pace separa*>> sau o Convenție de Armistițiu, primeau invariabil același sinistru răspuns : “*Îndreptați-vă către reprezentantul sovietic* “. Și, până la urmă, a fost într-adevăr din mâinile Sovietelor că textul *ne varietur* al unei Convenții de armistițiu a fost remis delegațiilor noastre. Știm astăzi cu toții ce reprezenta această convenție. În Iunie 1944, Iuliu Maniu, Dinu Brătianu, Titel Petrescu, Șeful partidului Social-Democrat, și Lucrețiu Pătrășcanu, reprezentantul partidului Comunist, formează Frontul Național- Democrat, care declara că ia asupra sa acceptarea condițiilor ce le fuseseră comunicate la Cairo. În același timp, se răspândise în publicul românesc vestea înșelătoare a sosirii, la momentul convenit, a doua divizii aero-purtate aliate : o parte din așa zisul Plan Sănătescu, adânc chibzuit de șeful Casei militare regale, și de un grup restrâns de militari.

Întrebarea se pune : până la ce punct puteau Iuliu Maniu, Dinu Brătianu, partizanii lor politic și diplomații care erau în confidențele lor, precum și clica dela palat, să-și facă o cât de mică iluzie asupra posibilităților unei prezențe militare a Occidentalilor în România și a protecției lor la aplicarea corectă a unui armistițiu care implica, în prima linie, ocuparea întregului nostru teritoriu de către trupele Sovietice. Ce elemente de informație autorizau aceste personalități și aceste grupuri să creadă în această prezență și în această protecție, cu destulă siguranță, pentru a cere cu insistență “ *o puternică ofensivă rusească cu scopul de a sparge frontul românesc ?* “.

Să revizuim elementele de informație despre care suntem siguri că erau la dispoziția oamenilor noștri de stat și cele despre care este aproape imposibil a crede că nu le fuseseră aduse la cunoștință de către serviciile noastre diplomatice, ascultarea emisiunilor radio și citirea ziarelor amice, neutre și dușmane ; în fine, prin toate căile de informație care stau la dispoziția unui Guvern și a unui Stat – Major.

Se știa că în Martie, la Cairo, reprezentanții occidentali trimiseseră să se plimbe pe emisarii noștri, îndreptându-I către sovietici.

Se știa că la cererile noastre de eventuală prezență și protecție militară, din iunie 1944, occidentalii răspuseseră cu bombardări de teroare, repetând ceea ce făcuseră și cu prilejul proclamației din Aprilie, a lui Molotov, asigurându-ne că Sovietele nu aveau nici o intenție de a schimba regimul nostru politic și social.

Se știa, din primele zile ale lui Iulie 1943, că disputa britanico-americană relativ la debarcarea în Italia sau în balcani fusese definitiv tăiată în favoarea planului Roosevelt – Marshall – Eisenhower, adică în favoarea celui care se conforma

cu cererile zgomotoase ale Sovietelor de a avea mână liberă în Bazinul Dunărean și în balcani.

Se știa, în urma descoperiri groapei dela Katyn – dacă nu se știa de mai înainte – ce înseamnă o victorie militară sovietică și se văzuse cu acest prilej modul cinic și brutal cu care fuseseră tratate de către Londra și la Washington și interesele chiar ale unu aliat..., cel pentru care, chipurile, se dezlănțuise toată nemaipomenita urgie.

Se știa în toate cercurile diplomatice, guvernamentale și ziaristice din capitalele beligerante și neutre, și deci trebuia să se știe și în București, că la *Conferința din Quebec*, Septembrie 1943, se hotărâseră deja viitoarele *zone de ocupație* anglo-saxone și sovietice în Europa și că cea atribuit Sovietelor mergea până la elba și cuprindea Berlinul, Budapesta, Viena.

Se știa în acele cercuri că, în decembrie 1943, la *Conferința din Teheran*, unde Roosevelt era găzduit nu la Ambasada Statelor Unite, ci la cea Sovietică, Președintele Statelor unite consimțise fără nici o rezistență la toate *pretențiile sovietice*, relative la dominația Europei Răsăritene și Centrale.

Pot afirma, în tot cazul, că în danemarca, unde mă aflam, post de observație evident mai puțin rodnic decât posturile de observație din țările neocupate, informația asupra *Conferințelor din Quebec și Teheran* erau aproape tot atât de complete atunci ca acelea pe care le avem astăzi.

Chiar dacă toate aceste izvoare le-ar fi fost necunoscute, ceea ce este foarte greu de închipuit, oamenilor noștri politic, răspunzători pentru *Lovitura de Stat dela 23 August 1944*, le-ar fi fost imposibil să ignore seria de articole publicate de Dl. Pamfil Șeicaru, în gazeta *Curentul*, începând cu 1 ianuarie 1944 și până în August 1944. În aceste articole Dl. Șeicaru își dădea osteneala să pună pe aceste personalități în perfectă cunoștință cu soarta pe care Puterile Occidentale, de acord cu Rusia Sovietică, o pregăteau atât României cât și tuturor țărilor din europa Răsăriteană, aceasta pe baza unor informații notorii, precise și indiscutabile.

În sufletul Mareșalului Antonescu părea că se produsese o prăbușire de voință, de hotărâre și de imaginație. Acest om independent, îndărătnic, autoritar și îndrăzneț renunțase la orice inițiativă, la orice drept de gândire proprie Cine ar întreba : << Dar ce ar fi putut să facă ? >>, acela ar uita pe soldatul român !

Dezastrul dela Stalingrad se datora exclusiv îndărătniciei cu care Comandamentul german concentrase toate eforturile sale asupra atacului frontal al “ cetății”, renunțând *a priori* la beneficiul manevrei, singurul generalmente decisiv în asemenea împrejurări și apărându-și flancurile imobilizate cu divizii românești răsfirate pe două fronturi, mult prea mari pentru a reprezenta o adevărată linie de apărare ; *aceasta împotriva obiecțiunilor reiterate atât comandanților locali cât și ale Comandamentului românesc*. Aceste fronturi, atacate de un număr de divizii rusești de patru ori mai mare, înarmate, motorizate și blindate cu materialul cel mai

modern de către statele Unite, cu o putere de foc ce nu se putea compara nici pe departe cu cea a diviziilor noastre, au fost ușor străpunse când ofensiva rusească, anunțată de mult, dar în zadar, de către șefii militari români, s-a dezlănțuit.

Pierderile românești fuseseră mari, dar în retragerea până la nistru rândurile noastre se strânseseră, moralul se restabilise și, în Martie 1944, Mareșalul Antonescu avea sub ordinele sale mai mult de 500.000 de combatanți, hotărâți să lupte cu spiritul de disciplină și de jertfă cu care ostașul nostru și-a apărat întotdeauna teritoriul național. Cu atât mai mult cu cât Germania, care până atunci întârziase continuu cu livrarea armamentului, începe din anul 1944 să ni-l pună la dispoziție cu rapiditate.

Pentru un comandament hotărât și imaginativ, posibilitățile erau multiple. Se putea organiza apărarea pe Prut. Se putea executa Planul generalului Avramescu : retragerea până la poalele și crestele *Carpaților Moldoveni și linia Nămolosa - Galați*. În cel mai rău caz, armata noastră se putea organiza dealungul întregului lanț al Carpaților. O rezistență prelungită pe oricare din aceste fronturi ar fi oferit Puterilor Occidentale un pretext și un prilej Puterilor Occidentale un pretext și un prilej de a nesocoti *Înțelegerile de la Quebec și Teheran* și de a ajunge ei cei dintâi la Viena și la Budapesta, sau chiar la București, dacă << *Planul Avramescu* >> ar fi putut fi combinat cu intrarea în acțiune a Armatei bulgare, care până atunci stătuse cu arma la picior. Mulți generali și oameni politici bulgari, împreună cu regentul, ar fi preferat, foarte probabil, să lupte decât să fie spânzurați.

Dar destinele Românismului trecuseră din mâinile mareșalului Antonescu – care dela alungarea mișcării legionare din guvern rămăsese înconjurat numai de cretini politici, de slăbănogi și de defetiști – în mâinile unei clii ce se organizase la Ministerul Afacerilor Externe sub conducerea unui foarte oarecare Niculescu-Buzești, moștenitori spirituali ai lui Titulescu, la palatul regal cu resturile lui Urdăreanu și cu câțiva militari, ca generalul Șteflea și generalul Racoviță, amândoi în comunicație directă cu adversarii noștri occidentali și sovietici.

Aceste grupuri au fost acelea care, cu asentimentul și colaborarea șefilor partidelor istorice, au pregătit și executat *actul de trădare dela 23 August 1944, împotriva Oștirii și a Țării* ; act ce va rămâne pentru veci întipărit în amintirea românească, alături de trădarea lui Ieremia Golia și de cea a lui Costaki Lupu, omul din Bursuci, căruia Creștinătatea îi datorește înfrângerea lui Cantemir și a lui Petru cel mare la Prut. Singura deosebire fiind că trădarea boierilor haini s-a înfăptuit împotriva Domnitorilor lor, pe când cea dela 23 August 1944 se pregătise și se împotriva însăși Patriei.

Regele Mihai ar fi avut, pentru a se călăuzi, pilda bunicului său Ferdinand. Când România părăsită și chiar atacată de fosta sa aliată Rusia, fără nici un contact cu aliatele sale occidentale, totalmente înconjurată de Trupele Germano-Austriace, s-a văzut silită să negocieze o suspendare de ostilități, regele Ferdinand, despărțindu-se de Guvernul Averescu, în drum spre întâlnirea dela Buftea, I-a strigat :

“Averescule, nu uita, cu mâna pe spadă !”. Când anumite mișcări ale Trupelor Germane lăsau să se creadă că ele încercau să taie retragerea Misiunii Militare franceze, Regele a declarat, tare și hotărât, că dacă aceste mișcări nu erau oprite, ostilitățile vor reîncepe imediat.

Regele Mihai ar fi putu să se comporte ca Guvernul Finlandez, care, în momentul aceleiași tragice cumpene, pusese pe mareșalul Manneheim în capul ei și negociase un armistițiu “ cu mâna pe spadă”, un armistițiu ce nu o silea să se azvârle mișelește asupra aliatului ei de ieri.

Ofensiva Armatelor Sovietice, cerută cu insistență de șefii partidelor istorice și de Gruparea Buzești - Vișoianu, împotriva propriei lor oștiri, începuse în ziua de 19 August 1944.

Cu toate activitățile trădătoare ale unor șefi militari, a generalului Racoviță, a Comandantului Armatelor de Operație, trupele și șefii direcți luptau cu o îndârjire care nu intrase în socotelile complotiștilor. Pentru a o înfrânge, complotiștii au recurs la intervenția regală și la vestea mincinoasă a unui pretins armistițiu, anunțat de rege la Radio în noaptea de 23 August și transmis tuturor comandanților de unități de către Generalul Racoviță, odată cu ordinul de încetare a focului.

Niciun armistițiu nu fusese semnat. Și nici unul nu se negociase ! Emisarii noștri la Cairo nu putuseră face altceva decât a transmite reprezentanților occidentali mesajele regelui și ale frontului Național democrat. La aceste mesaje nu se primise nici odată un alt răspuns decât acela că ele fuseseră transmise guvernelor respective. Pentru rest, emisarii noștri erau invitați scurt să se adreseze Sovietelor. Textul unei Convenții de armistițiu a fost prezentat delegaților noștri, spre semnare fără discuție, numai la 12 Septembrie, la Moscova, după alte cincisprezece zile de așteptare la fața locului și de umilințe inimaginabile, și numai după ce, mulțumită înșelăciunii de neiertat, 130.000 de soldați Români fuseseră făcuți prizonieri și se aflau în drum spre lagărele de exterminare din Rusia și Siberia. Prin breșa astfel deschisă, fără de luptă, gloatele sovietice s-au azvârlit ucigând, siluind, furând, devastând, răpind peste tot trupul Țării :

“Această dementă decizie – ne spune Pamfil Șeicaru – a avut ca efect o dramatică confuzie pe front. Conform instrucțiunilor Generalului Racoviță, Comandantul Armatei de Operații, care era în Complot și principalul element de execuție a capitularzilor prezidați de Regele Mihai, delegați ai unităților românești au luat contact cu comandanții sectoarelor sovietice, la dispoziția cărora au pus trupe românești. Toți ofițerii ascultaseră la radio București cuvântarea unui armistițiu,

“ După un moment de dezordine, comandanții unităților rusești au cerut instrucțiuni, nefiind informați de semnarea unui armistițiu, cum informau ofițerii români. Răspunsul din Moscova a fost conform cu adevărul : nu se semnase nici un armistițiu și, în consecință, unitățile românești trebuiau înconjurate, dezarmate și făcute prizoniere. În primele ore, au fost mai mult de 130.000 de prizonieri români trimiși în Rusia. După două zile, totalul prizonierilor depășise 175.000... Cu

mistificarea dela Cairo și marea înțelepciune patriotică a lui Iuliu Maniu și a așa zisului Comitet Național – Democrat, începe mucenicia Poporului Român.

Generalul Chirnoagă, în Scrisoarea sa către Dna Denise Basdevant, reprodușă în *Un Chapitre d'Histoire Roumanie*, scrisoare de o eleganță și de o indulgență pe care această vulgară bârfitoare a Tineretului Român nu o merită, îi scrie :

“ Imaginați-vă, scumpă Doamnă, niscăi politicieni cu înalte responsabilități în Franța, cerând Germanilor, în timp de război, să ia ofensiva pentru a distruge Armata franceză !

“ Dacă un astfel de lucru s-ar fi produs în Franța, cu ce cuvânt ar califica legile pentru apărarea Statului Francez, o astfel de acțiune ?

“ În noaptea de 23 August 1944, Regele Mihai a anunțat la radio București că s-a semnat un Armistițiu cu Armata Rusă...În fapt Armistițiu n-a fost semnat decât la 12 Septembrie 1944, la Moscova, unde trimișii Regelui Mihai au suportat cele mai josnice umilinte : acești trimiși au fost siliți să aștepte 15 zile înainte de a li se aduce la cunoștință condițiile impuse de către U. R. S. S., pe care ei au fost obligați să le semneze fără să le discute.

“ În aceste 15 zile, Armata Rusă ocupase toată România, făcând imposibilă orice eventuală reacție în țară, la aflarea condițiilor de armistițiu impuse de către Uniunea sovietică.

“ Întrucât nici un armistițiu nu fusese semnat la 23 August 1944, toate Trupele Românești ce se găseau pe Frontul din Moldova și Basarabia, care executaseră ordinul de încetare a focului, dat de Regele Mihai, au fost făcute prizoniere de către ruși. Toți acești bravi soldați și ofițeri, înșelați de Regele lor, au luat calea robiei în Siberia.

“ A fost vorba deci de o capitulare, nu de un armistițiu.

Celebrul memoriu al capitularzilor, “ *România în fața Conferinței de Pace*”, ilustrează cinismul sau inconștiența cu care ei priveau acest act de trădare, care nu avea precedent în istoria popoarelor.

“ În ciuda faptului că nici o confirmare nu venise de la Cairo, la 23 august 1944 regele și Șefii Blocului Național - Democrat au considerat că orice întârziere a acțiunii lor ar însemna noi lupte sângeroase și inutile. Ei s-au decis deci să treacă la fapte. Regele a arestat pe mareșalul Antonescu și a format un Guvern din care făceau parte acești șefi ai Blocului Național -Democrat. Armata Română a primit imediat ordinul de a înceta orice ostilități contra armatei sovietice.”

Manifestul din 12 septembrie 1944 al numitului Niculescu-Buzești ajuns Ministru al Afacerilor Străine, ne arată nepăsarea cu care aceeași clică privea

calvarul Oștirii Române dezarmate și al poporului Român rămas fără apărare față de sălbatica năvală a hoardelor comuniste :

“ Armata sovietică s-a bucurat de cea mai amicală primire în România. Pe timpul operațiilor militare în curs, ne-am dat seama că micilor incidente, ce aveau loc în mod necesar, nu trebuia să li se atribuie nici o semnificație, fiind vorba de incidente episodice, fără vreo importanță. Guvernul Român nutrește convingerea profundă că tot ceea ce s-a convenit cu URSS va fi în întregime respectat, că elementul esențial al politicii externe românești trebuie să fie încrederea reciprocă și prietenia sinceră cu Uniunea sovietică.

Cei care trecuseră astfel la < acțiune >> și priveau măcelurile, răpirile și Pohodul na Sibir a sute de mii de români ca mici incidente fără semnificație, luaseră precauțiunile necesare, NU TREBUIE SĂ UITĂM, pentru soarta lor personală, în vederea consecințelor inevitabile ale prăpădului în care aruncaseră Țara. Șase milioane de franci elvețieni răpiți visteriei Statului fuseseră de mai înainte trimiși în Elveția. Drumul lor spre țările apusene, unde îi vom vedea curând pe toți, grămădiți în jurul acestor milioane, le era asigurat de mai înainte, pare-se, de către autoritățile comuniste, care anticipau, probabil, cu satisfacție rolul destructiv pe care îl vor juca în Exilul românesc.

Părerile lui Prost privitor la Manevra Falsului Armistițiu și al consecințelor sale sunt cu atât mai interesante cu cât el a fost și a rămas un prieten la clicii capitularde, de la care este evident că atât el cât și Denise Bazdevant s-au inspirat ori de câte ori au vorbit despre Mișcarea Legionară :

“Ceea ce nu se știe este că atâta vreme cât nici un armistițiu nu este semnat, acești viteji <<liberatori>> se comportă ca inamici. Ei încercuiesc, dezarmează și capturează unitățile militare române, cărora li se spune, de către șefii lor, că se găsesc în prezența unor trupe prietene...Hoarda sovietică trăiește din ceea ce întâlnește în calea sa ; ea jefuiește gospodăriile românești sau magazinele ori depozitele din orașe, fură fără deosebire animale sau automobile, usucă tot în jurul ei. De altfel, una din primele mașini furate a fost chiar cea a Președintelui Consiliului de Miniștri. Semnarea efectivă a Armistițiului la 12 Septembrie 1944 nu a schimbat nimic : jafurile și hoțiile de tot felul au continuat vreme de luni și luni de zile, în care timp era prudent să nu întârzi prea mult seara pe stradă dacă nu vrei să-ți lași viața sau măcar portofelul în mâinile vreunui viteaz <<liberator!>> sovietic. Cât despre Guvernele American și Englez, acestea lasă pe seama Uniunii Sovietice tot ce privește executarea clauzelor Armistițiului...Care, de altfel, nu numai că autorizează pe Ruși să se amestece în treburile românești, ci chiar îi invită...Așa se face că un act internațional aprobat de către SUA și de Anglia a lăsat România la bunul plac al Uniunii Sovietice. Mai târziu s-a aflat că așa se decisese încă din Decembrie 1943, la Teheran. Doritorilor de <<explicații>> mai adânci li se mai spune că negocierile de la Cairo s-au soldat cu un eșec. ”

“La început, românii nu și-au dat seama în ce prăpastie au fost azvârliți ; nici măcar textul clar al Convenției de Armistițiu nu a putut deschide ochii tuturor. Vechile partide politice credeau că odată repusă în vigoare vechea Constituție de 1923, perin Decretul din 31 August 1944, vor putea reîncepe viața pe picior mare de dinaintea Războiului. Adevărul este că La Teheran s-a decis ca România să devină un stat vasal al Uniunii Sovietice. O nouă istorie începe deci pentru această Țară, ca și pentru celelalte state din Estul European abandonate ambițiilor imperialiste ale Kremlinului. Toate aceste state și popoare vor avea aceeași soartă, oricare le-ar fi fost politicilor în trecut și oricare le-ar fi fost poziția în cadrul Războiului Mondial încheiat. Moscova va duce peste tot aceeași politică de înrobire cel mult, funcție de anumite condiții locale, va catadicsi uneori să aplice metode diferite. ”

După un astfel de lung sacrificiu către zeița adevărului, Prost nu putea să nu cadă din nou, cu accelerația corespunzătoare înălțimii la care ajunsese, în vechile sale metehne naturale, proferând cea mai mare și mai ridiculă minciună din toate cele cu care cartea sa este presărată de câte ori este vorba de Mișcarea legionară, spre marea satisfacție a prietenilor săi, capitularzii răspunzători ai catastrofei pe care o descrie atât de bine :

“ Bine înțeles, Rușii vor face apel la vechile cozi de topor, la Partidul Comunist din România, măcar că acesta, de mulți ani în afara legii, nu avea la 23 August 1944, decât un număr infim de aderenți : ceva între 500 și 800 de membri. Cum însă aceste cozi de topor au pe ruși în spatele lor, mulți neofiți li se alătură. Mai întâi cei care au fost persecutați de vechiul regim : legionarii, dintre care mulți erau de tendință comunistă, străinii, în special muncitorii unguri din Transilvania și nu în ultimul rând Evreii.”

Acuzația de comunism îndreptată împotriva Mișcării legionare, despre care chiar prietenii lui Prost din << Comitetul Național >> au trebuit să râdă, este atât de fantezistă și contrară celor ce s-au întâmplat în România înaintea războiului, în timpul lui și după falsul armistițiu în Țară și în străinătate, că nu merită nici o atenție. Dar Dl. Prost dă o imagine cu totul inexactă și nedreaptă cât privește atitudinea Poporului Român în general față de invadatori și a reacțiunii sale față de manifestațiile infimului număr de comuniști “români”.

Profesorul Arnold Toynbe, în cartea sa *Europa lui Hitler*, referindu-se la situația imediat anterioară zilei de 23 August 1944, ne spune :

“ În România exista un pumn de comuniști, care mai toți erau Evrei și se găseau în închisori.”

Încă în februarie 1945, când Partidul Comunist, sub protecția baionetelor sovietice, încercase o manifestație pe străzile Bucureștiului, cele câteva sute de participanți au fost siliți să se împrăștie fugind sub huiduielile și loviturile publicului românesc indignat. După cum Prost o știe foarte bine, acest incident odată cu anumite declarații energice ale Generalului Rădescu, noul Președinte al Consiliului de Miniștri, au determinat fuga pripită a acestuia, mai întâi la adăpostul Legației britanice și ulterior în insula cipru. În Noiembrie 1945, de ziua Sfântului Mihai, împotriva măsurilor Guvernului Groza, Poporul și-a manifestat credința către vremurile ce nu mai erau și ura împotriva noilor săi tirani. Iată cum DI Prost descrie el însuși această sângeroasă zi :

“ La 8 Noiembrie, de ziua Sfântului Mihai, Guvernul a redus la minim sărbătorirea onomastică regelui. Chiar de la primele ore ale dimineții, un mare număr de persoane, printre care mulți studenți și ofițeri, s-au prezentat la Palat pentru înscrierea la vizită. Poliția a răspuns închizând porțile Palatului regal. Apoi, camioane peste camioane au adus la fața locului mardeiași de profesie care au încercat să împrăștie pe manifestanți ; certuri și încăierări au avut loc toată dimineața, inclusiv focuri de armă, de ambele părți. Celor șapte morți comuniști li se vor organiza funeralii naționale. Dintre manifestanți au căzut treisprezece morți și aproape o sută de răniți. Multe orașe de provincie au fost scena unor manifestații identice, toate reprimare cu aceeași brutalitate. Și soldate cu numeroase arestări.”

În scurte cuvinte, adevărul era că, în afară de clica politicianilor, Poporul Român, în unanimitatea sa, în adâncul instinctelor sale, simțea imposibilitatea de conviețuire cu stăpânii pe care aceasta clică îi dăruise Țării. În ceea ce privește reacțiunea Mișcării Legionare, după cum Prost o știe foarte bine, că s-a manifestat pe două terenuri. :

- 1) În țară, prin ajutorul dat de legionari, în toată măsura posibilului, oricărui român care încerca să se ascundă de bestiile comuniste sau să treacă peste granițe, spre Viena.
- 2) În străinătate, prin formarea Guvernului Național din Viena și a Armatei naționale, care au dus mai departe lupta Neamului împotriva cotropitorilor săi timp de opt luni, după capitularea regelui și a rămășițelor titulesciene.

CAPITOLUL XXVI

CÂND NUMAI ONOAREA MAI PUTEA FI SALVATĂ

De multă vreme veștile de pe front nu ne mai aduceau nici o bucurie. După dezastrul dela Stalingrad și pierderea a cinci divizii, trupele noastre, luptând pas cu pas, se găseau în retragere spre hotarul Țării. Nimeni nu se îndoia însă că, ajunsă la Nistru, retragerea se va opri sau că orice înaintare mai departe a dușmanului va fi plătită scump de el.

În acea zi de 23 august 1944, cea mai dureroasă a vieții atâtor Români, căutând din Copenhaga Radio București, dau de un glas tânăr și încurcat și de vorbe pe care nădăjduiam a nu le auzi niciodată, în legătură cu Armatele Noastre : *armistițiu, încetarea focului în înțelegere cu Comandamentul rusesc...* Era regele Mihai, comunicând Poporului său că un armistițiu fusese încheiat și că dăduse Armatelor sale ordinul de încetare a focului. Înșelat ca și alții 19 milioane de români, nu puteam ști la acea vreme că niciun armistițiu nu fusese încheiat și că Oștirile fuseseră prinse, fără ca ele să știe, în capcana unei capitulări fără condiții.

Am părăsit cam amețit casa prietenă unde mă ajunseseră aceste vești. A doua zi am primit o invitație urgentă din partea lui Best Comisarul Reichului. L-am găsit împreună cu doi generali, unul al *Wermacht*-ului, altul *Wafen-SS*. Dela ușă Best m-a primit cu aceste vorbe : *Vor diesen haben sie und vor zvei Jahren gewarnt !*

După informațiile oaspeților mei, cele petrecute la București erau mai urâte decât credeam. Mareșalul Antonescu, prins în cursă ca și Mussolini, fusese arestat în timpul unei audiențe la Palat, împreună cu Ministrul său al Afacerilor Străine. Best și generalii erau îngrijorați de această asemănare și se întrebau dacă intențiile conspiratorilor din București n-ar merge ca și în Italia până la agresiunea împotriva aliatului de ieri. În România, nici nu ar fi fost nevoie, ca în Italia, de a se aștepta ca trupele năvălitorului să fi ajuns la fața locului ; ele erau deja acolo. Îmi puteam închipui mai bine decât interlocutorii mei germani felul de personalități care au servit de sfătuitor Regelui Mihai și îngrijorarea mea era încă mai mare decât a lor.

Best m-a întrebat, din partea lui von Ribbentrop, dacă credeam că era posibil să se organizeze să se organizeze Forțe Militare Române care să continue lupta împotriva dușmanului comun și dacă aş fi dispus să particip la o asemenea întreprindere. Am fost informat în același timp, că toți legionarii din lagăre fuseseră puși în libertate și că Horia sima Comandantul Mișcării Legionare, pe care îl voi găsi probabil la Viena, dorea prezența mea urgentă.

Am răspuns lui Best că fusese întotdeauna adâncă mea convingere că o victorie sovietică în acest război nu putea însemna pentru România altceva decât dispariția sa, mai întâi ca Stat și în urmă ca Națiune. Credeam deci, ca Român, că

lupta trebuia dusă mai departe cu orice preț și cu orice mijloace: răspunsul meu nu putea fi decât afirmativ. La întrebarea mea Best m-a asigurat că în Berlin voi avea prilejul să mă întâlnesc cu Ribbentrop. Menționez îndată că nici cu această ocazie nu ne-am putut vedea.

La 28 August, un avion militar a fost pus la dispoziția mea și în aceeași zi m-am găsit printre dărâmurile orașului care fusese Berlinul. Privind cele două treimi ale edificiilor distruse, m-am gândit la grija cu care Hitler începuse înfrumusețarea capitalei sale. M-am gândi, între altele, la aceea generoasă și neașteptată propunere de a reconstrui pe socoteala Reichului ambasadele și legațiile străine, după planurile guvernelor respective, și în locurile cele mai alese; propunere care primise deja un larg început de execuție și care era atât de puțin conformă cu premeditarea unei agresiuni împotriva accidentului, atribuită Fuhrerului de către comentatorii de azi.

Dela Hotelul Adlon, unde cedasem odaia ce-mi fusese rezervată unei doamne amenințată să rămână fără acoperiș, mă îndreptam cu o valiză destul de grea către Legația Română când, nesigur pe itinerariul meu, pe străzile întunecoase, primul <<bombardamen-covor >> din cele multe pe care trebuia să le trăiesc, m-a surprins încă pe drumuri. În timpul celor trei nopți pe care le-am petrecut în Berlin bombardamentele s-au reînnoit cu punctualitate. Cu aceeași punctualitate și cu un calm germanic, berlinezii, bărbați și femei, ieșeau în fiecare dimineață din vizuinele lor de noapte și se îndreptau spre ocupațiile lor în vizuinele lor de zi.

La *Auswartiges Amt* mi s-au comunicat ultimele știri din București. Îndată după arestarea Mareșalului Antonescu, noul regim a rupt relațiile cu Germania și s-a declarat partizan al Puterilor aliate. Armatele Reichului bat în retragere, ostilitățile au început între trupele Reichului și Trupele române, care le urmăresc. Generalul Gerstenberg a luat brutala și stupida inițiativă de a bombarda centrul Bucureștiului sub cuvântul de a distruge Palatul Regal și de a pedepsi astfel pe Regele Mihai, care plecase, bine înțeles de mult în locuri mai sigure.

Informații mai complete am găsit la Viena, unde am întâlnit cu adâncă emoție pe Horia Sima, împreună cu legionarii ieșiți din lagăre, gata de a lua armele în mână, conform cu principiile în care au fost crescuți în Mișcarea Legionară: lupta până la sfârșit, oricât de mici ar fi posibilitățile unei victorii:” *Una salus victis, nullam sperare salutem*”

Multă vreme la Viena nu am putut înțelege ceea ce se petrecea în țară. Nu puteam înțelege cum divizii românești întregi erau făcute prizoniere, astfel cum ne-o povesteau refugiații români ajunși în Austria, atunci când exista o Convenție de Armistițiu anunțată o dată cu Ordinul de încetare a Ostilităților. A fost numai în ziua de 13 Septembrie, când s-a anunțat la radio iscălirea unei convenții la Moscova pe care o credeam iscălită cu trei săptămâni mai înainte, că am înțeles întregul adevăr. Ceea ce avusese loc fusese o capitulare *fără condiții*, cu armate libere pe mișcărilor lor, hotărâte să lupte până la ultimul glonte dacă aceasta le-a fost poruncit.

Cât de posibilă era o Rezistență victorioasă împotriva armatelor sovietice ne-o spun însăși cei care și-au vândut Țara al 23 August în *Memoriul asupra Efortului Militar și Economic al României în Războiul Contra Germaniei și Ungariei* – Memoriul în care se laudă cu toate posibilitățile de rezistență la care au renunțat și cu toate mijloacele și efectivele pe care le-au predat fără luptă în mâinile dușmanului.

Reproducem începutul acestui document acuzator, oferit chiar de acei care și-au vândut patria :

Regatul României

Ministerul Afacerilor Străine

**MEMORIU ASUPRA EFORTULUI MILITAR ȘI
ECONOMIC AL ROMÂNIEI ÎN RĂZBOIUL
CONTRA GERMANIEI ȘI UNGARIEI**

(Extras)

Situația Frontului Basarabia și Moldova după 23 August 1944.

“Ofensiva sovietică de la 19 August deschisese o largă spărtură în Frontul German din Basarabia și Moldova. Această ofensivă sa fie oprită – dacă ar fi fost cazul – pe o linie trasată pe Dunăre, zona Focșani-Nămoloasa-Galați, Siret și Carpați. Mășuri fuseseră luate pentru această eventualitate.

“Având în vedere valoarea ca obstacole adunării și a lucrărilor permanente de fortificație – cazemate betonate, complet puse la punct - precum și lărgimea de numai 100 de km a culoarului situat între Dunăre și Cotul Carpaților, se consideră că apărarea ar fi putut să oprească un timp destul de lung Forțele Sovietice în această zonă, cu atât mai mult cu cât Aripa stângă a Apărării germane ocupa încă un front continuu pe văile Moldova și Siret până la Bacău..

“Pe de altă parte – și în vederea operațiilor ulterioare – Comandamentul German studiasse și pregătise apărarea Carpaților Meridionali. Caracterul acestor munți, cu masivii lor greu de trecut și trecerile ușor de apărat, ar fi dat apărării dacă ar fi fost cazul – mijlocul de a opri încă mai mult timp înaintarea Trupelor Sovietice.

“Pentru eventualitatea că apărarea acestor munți ar fi cedat la rândul ei, Comandamentul German prevăzuse organizarea mai multor linii de rezistență în

Carpații Transilvaniei și anume : Depresiunea Deva, Hunedoara, Hațeg, Petroșani ; Masivul Retezat, Munții Apuseni (Masivul Bihorului).

Efectivele germane pe teritoriul român

“612.507 oameni , din care : 26 divizii cu 390.873 ofițeri și trupă, plus 36.248 ofițeri și trupă din aviație și marină, constituiau Armata de Operații; 128.682 ofițeri și trupă asigurau serviciul de etape și 56.704 în informații de A.C.A. și în interior.

Efective române pe front.

“ 20 de divizii, 5 brigăzi mixte, 30 de escadrile de aviație cu 249 de avioane și un regiment de apărare contra aviației, cu 14 baterii

Forțe române în interior.

“ 9 divizii cu efective aproape complete, 21 de divizii în curs de instrucție, 57 de batalioane (grupate în 5 detașamente speciale, 37 de școli militare și 5 centre de instrucție), 28 de escadrile de aviație cu 259 de avioane , 4 brigăzi A.C.A. cu 188 de baterii și 4 școli militare de aviație. Aviația Română dispunea de un total de 508 avioane; marina avea 71 de vase, 28 de baterii de coastă, 6 batalioane infanterie marină și 2 școli militare.”

Primele Trupe Sovietice ajunseseră la București la 30 August; patru zile mai târziu, <Partidele istorice > puneau din nou în vigoare *Constituția din 1923*. Ce iluzii puteau să-și facă aceste partide asupra posibilității pentru Regatul Român de a reîncepe o viață parlamentară independentă, sub călcâiul Moscovei? La ce grad de orbire politică, de neînțelegere nu numai a istoriei, dar și a celor mai recente evenimente ajunseseră actuala generație a factorilor noștri răspunzători după anii de manipulare, de corupție și de înjosire din Perioada lui Carol al II-lea pentru a crede un singur moment că odată Sovietele intrate și Comunismul Stăpân peste Țară, o vor mai lăsa vreodată de bunăvoie să le scape din mâini?

Ceea ce se întâmplase în Țările Baltice în 1939 era recunoscut de toți. Sovietele nu ceruseră mai întâi, acestor Țări decât dreptul de a ocupa anumite puncte de sprijin. Vișinski venise în persoană la Riga pentru a asigura Guvernul Leton de bunele și pașnicele intențiuni ale Kremlinului. Într-o adunare publică declarase solemn că Uniunea Sovietică dorește “ Țări Baltice independente, prospere și

puternice. Vișinski a fost cel care s-a reîntors la Riga, 3 luni mai târziu, cu și mai multe trupe și cu tot aparatul teroristo-polițienesc propriu unei ocupații comuniste; sub supravegherea sa, Țările Baltice au fost trecute prin foc și sabie. Când în 1941, un diplomat danez, care trăise la Riga împreună cu noi mai bine de 4 ani, și cunoștea aceleași sute de personalități și persoane din lumea politică, intelectuală, a funcționarilor, a afacerilor, a militarilor etc. s-a reîntors dintr-o scurtă vizită în Letonia, m-a asigurat că nici una din persoanele pe care le cunoscusem, până la cel mai modest funcționar, profesor sau ofițer nu mai exista. Toți, absolut toți dispăruseră, fuseseră lichidați. Din populația dela orașe și dela sate mai mult de o treime fusese deșărădăcinată și împrăștiată în imensa Rusie, fără a ține seama de legăturile de familie; soți despărțiți de soții, copii despărțiți de părinți.

Toate aceste atrocități fuseseră deschise pe larg în 1939 și în 1940, în ziarele occidentale și ale țărilor neutre. Fură descrise din nou în ziarele germane, în 1941. Iuliu Maniu, regizorul capitulării, a preferat să se conducă după câteva vorbe măgulitoare pentru persoana sa, pe care Stalin le adresase la radio peste fronturile de luptă: “*Țărani români, ascultați pe veneratul vostru șef, Iuliu Maniu*” și cita neîncetat aceste vorbe ca dovadă a bunelor intenții ale Sovietelor. Dinu Brătianu, cu o tradiție de familie și cu experiență personală care lipseau șefului Partidului Național Țărănesc, nu a fost mai perspicace și mai sensibil primejdiei care amenința Neamul, decât Maniu.

La ce moment, între repunerea în vigoare a *Constituției din 1923*, cu toate iluziile pe care această măsură le implica, și cel când, lichidați și ei (Iuliu Maniu și Dinu Brătianu mureau în închisorile comuniste) a intervenit pentru ei tragedia descoperirii adevărului ? Amândoi avuseseră în tot cazul, patriotismul și tăria de caracter de a rămâne cu poporul lor în nenorocirea lui.

La 25 septembrie, Iuliu Maniu și Dinu Brătianu au fost scoși din guvern. Generalul Sănătescu, sub presiunea și amenințările elementelor extremiste ale guvernului său și a baionetelor sovietice, este silit a-și reînoui cabinetul cu și mai multe elemente comuniste, ceea ce provoacă și mai multe dificultăți și tulburări. Generalul Rădescu, care înlocuiește pe Sănătescu, și care poartă o parte suficient de mare a răspunderilor pentru nenorocirile care au căzut asupra Țării, încearcă efectele unei atitudini verbale mai energice, experiență care a provocat o violentă reacțiune din partea celor “ *fără de Dumnezeu și fără Patrie* “, pe care Generalul i-a recunoscut cam târziu ; atât de violentă, încât generalul a fost silit să se refugieze la Legația Britanică.

Între timp a început în Țară aplicarea părții a doua a programului lui Vișinski. Din Basarabia, din bucovina, din Ardeal, populația este răpită cu sutele de mii dela căminele lor locuite de veacuri. Bărbații între vârsta de 16 și 60 de ani, femeile dela 18 la 50 de ani dispar în adâncimile rusești și siberiene. La Yalta, Roosevelt, Churchill și Stalin pun lumea la cale, cu Stalin ca adevărat îndrumător. La plângerile lui Maniu și Brătianu, transmise prin comisiile respective din bucurești către oamenii de stat occidentali, li se răspunde că Rusia a fost autorizată a

ântrebuința munca populației civile în socoteala despăgubirilor de război. *Vae Victis!*

Calvarul Poporului Român va merge tot crescând, pe măsura victoriilor diplomatice sovietice în noul cadru internațional. După Yalta, San Francisco, unde Rusia sovietică, prin însăși faptul admiterii ei, și cu trei scaune înloc de unul, într-o comunitate definită prin respectarea drepturilor omului și a națiunilor, este spălată de toate păcatele sale trecute, prezente și viitoare. După San Francisco, Conferința dela Moscova, din decembrie 1945, și trădarea de către Bymes a intereselor noastre, cu consecința pseudo-alegerilor din Noiembrie 1946. După Moscova, *Conferința de Pace din Paris, August 1946*, și Condamnarea româniei la muncă Silnică pe Viață. În fine, abdicarea motivată a regelui Mihai.

La acea vreme, Maniu și Brătianu și mulți din cei care făcuseră parte din guvernele Țării, după capitulare, zăceau în temnițele comuniste. *Dar noi, la Viena, chiar din decembrie 1944, ne hotărâsem să-I considerăm pe toți, și pe rege cu ei, ca pe prizonierii unei forțe armate vrăjmașe. Ne hotărâsem să considerăm că Țara nu mai avea nici Guvern, nici rege și că cei care apăreau în formațiile guvernamentale succesive erau unii agenții dușmanului, alții Români terorizați sau neputincioși, care exercitau funcțiuni împotriva voinței lor sau chiar sub amenințarea violențelor corporale.*

Față de această carență, unică în istoria Țărilor Române, unde chiar după dezastrul lui Dimitrie Cantemir și al lui Constantin Brâncoveanu Țările noastre reușiseră să-și păstreze domniile și viața lor națională, am ajuns la concluzia că datoria noastră de Români, stăpâni pe gândurile și deciziile noastre, era de a forma un *Guvern Român Liber* și de a încerca tot ceea ce eram siguri că orice bun Român, în teritoriile robite, ar fi dorit să facem. La 10 decembrie 1944 ne-am întrunit deci, legionari și nelegionari în palatul Lobkowitz din Viena, și am format *Guvernul Național Român*, al cărui prim act a fost proclamarea Corpului de voluntari Români, a cărui instrucție începuse cu două luni mai înainte, ca armată națională.

La 25 Octombrie 1944, trupele noastre, urmărind pas cu pas retragerea Trupelor Germane spre apus, ajunseseră la hotarul românesc de dinaintea Arbitrajului din Viena. Pierderile diviziilor noastre până la vechile granițe ale Țării fuseseră aproape nule, Trupele germane mărginindu-se la lupte de ariergardă și ale noastre neîncercând a le grăbi mersul. Ce s-a întâmplat cu diviziile noastre mai pe urmă, când ele au fost întrebuițate pentru a ajuta Rusia Sovietică să cucerească Europa Cebrală, ne-o spune însuși memoriul “*România în fața Conferinței de Pace*”

“ Aceste divizii au participat la 16 mari bătălii și la 367 de lupte, avansînd peste 1000 de kilometri, până în inima Boemiei și traversând 12 lanțuri muntoase, pe timp de iarnă, în regiuni complet lipsite de orice adăpost ca și de căi de comunicație. Armata Română a eliberat 2831 de localități, între care 55 de orașe, a capturat 103.214

prizonieri. Pierderile noastre au fost foarte grele : 5087 ofițeri, 4984 subofițeri și 159.780 soldați ; un total de 169.882 de oameni, dintre care 11.379 morți. “

Noi la Viena eram de părere că trebuia cu orice preț să împiedicăm ca sângele românesc (pe care, la București, oameni de Stat zharisiți, improvizați sau nedemni îl precupețeau numai când era vorba de apărarea teritoriului național) să fie vorba pentru << eliberarea>> Boemiei lui Beneș. Dacă acest sânge trebuia să curgă, aceasta nu trebuia să aibă loc decât într-un singur și unic scop, într-o încercare eroică, chiar deznădăjduită, de a alunga pe dușman din țară, de a-l respinge, cel puțin, cât mai departe înspre hotarele lui, de a câștiga astfel cât mai mult timp și spațiu, în nădejdea unei schimbări militare sau politice, pe care tocmai această îndrăzneată acțiune ar fi făcut-o mai probabilă. Iar dacă proiectul bine socotit ce-l aveam nu se putea realiza, puteam cel puțin salva onoarea unei Țări și a unei Oștiri care nu-și călcasese nici odată cuvântul, nu se întorsese nici odată împotriva tovarășilor ei de luptă.

În nici un caz, voluntarii diviziei ce formau cu toți legionarii ce se găseau dincoace de granițele noastre, cu cei care reușeau să le treacă și cu toți Românii care răspunseseră la apelul nostru, nu trebuiau să fie puși în fața altor soldați români, în fața tragicei situații în care s-au aflat, în Asia mică și în Africa, soldații lui De Gaule.

La Viena regăsisem o veche cunoștință, Ministrul Altenburg, cu care mă înțelesesem destul de bine când reprezenta guvernul său în comisia de investigații a exceselor ungurești și care îndeplinea acum funcțiunea de reprezentant al Reichului pe lângă Guvernul Național român. Altenburg a fost acela care m-a anunțat într-o zi că trei ofițeri români ajunseseră în liniile germane și că unul din ei purta numele meu. Comandantul sectorului ne cerea, prin Altenburg, dacă cunoșteam aceste persoane. Le cunoșteam foarte bine. Unul din cei trecuți era fiul meu Ilie-Vlad, de care eram sigur că va face totul pentru a se alătura întreprinderii noastre . Tovarășii fiului meu erau Dr. Bulbuc, care a murit asasinat în Italia de un bandit în 1947 și cel pe care-l voi numi Locotenentul Aureliu, neștiind unde se află acum, un viteaz și un modest, care a trecut încă de două ori liniile în misiune specială. Trimis într-o asemenea misiune fusese și Constantin Stoicănescu la căldura sufletească a căruia mulți din noi găsiseră răspuns și mângâiere în orele de încercare. Ca și Bulbuc, o fală și nădejde a mișcării noastre, Stoicănescu a căzut cu avionul într-o misiune, al cărei rezultat ar fi putut poate schimba complet cursul evenimentelor.

Planul nostru principal neajungând la nici un rezultat, mulțumită sabotării sale de către unii ofițeri superiori germani, sătui de atâta război, care nu vedea într-o victorie posibilă decât o prelungire fără adevărat viitor a ostilităților, Trupele noastre pe măsura formării lor erau trimise pe Oder, la extremitatea nordică a Frontului Răsăritean. Umbra Voievodului moldovean Gheorghe Ștefan, cel mai pribeag dintre pribegii noștri voievozi, putea privi din pridvoarele Castelului din Stettin, unde își sfârșise zilele pe acești alți Români pribegi, luptând pentru

reîntoarcerea în țara lor. Rămășițele lui Gheorghe Ștefan au fost readuse în țară și îngropate la mănăstirea Cașin, de către nepoata lui, Ana Sturdza, fiica Fiicei sale Maria, și soția lui Ion Ghica Voevod. Rămășițele vitejilor Români care au căzut în apropiere de Stettin sau au murit ca prizonieri în lagărele de exterminare ale dușmanului nu vor avea nici odată această mângâiere.

Divizia noastră se forma într-un lagăr, Dollersheim, la nord-vest de Viena, al cărei comandant era un bătrân colonel german, Ludwig, de o curtenie militară remarcabilă, dar care se reîntorsese cam ursuz și încruntat dela toate bătăliile la care fusese de față în Rusia și Iugoslavia. Într-o noapte, în odaia în care mă găzduia, după o sfioasă bătaie la ușă, văd intrând pe Petre, un țăran din Piatra-Neamț, om bine trecut de patruzeci de ani.

- Măi, Petre, cum ai ajuns tu aici cu noi ?
- Dă, Cucoane, am văzut pe alții plecând și am plecat și eu.
- Cum îți petreci vremea, când nu vă cătănește ?
- Cânt, Cucoane, cânt ?
- Câți, cum așa ?
- Iaca așa, Cucoane.

Și Petrea scoase din unul din buzunarele sale militarești o coajă de mesteacăn, o pune între buze și începe. Curg doine și doine și încă doine. Priccep că Petrea a venit în odaia mea numai pentru a avea prilejul să doinească pentru un auz românesc. Petrea se oprește, nu că este obosit, dar i s-au muiat ochii ca și mie și l-a apucat dorul.

- Cucoane, am altă coajă și mai bună. E de la noi și de mesteacăn trăznit, cum e mai bine.

Și Petrea scoase altă coajă, din alt buzunar. Și cântul și visul și dorul ne cuprind din nou.

Atât de răpiți eram amândoi, că nu am auzit cum s-a deschis ușa și ne-am trezit cu acel colonel ursuz și încruntat, așezat pe pat alături de mine și ascultând vrăjit și el de farmecul ce năzdrăvanul Petrea îl scotea din această coajă de mesteacăn, care nu numai că fusese trăznit, dar crescuse în Moldova noastră.

Măi Petre, unde mai ești acum ? Scăpat-ai viu din lupte, te-au robit muscalii cu cele câteva sute de Români predați de Occidentali ? Dacă te-ai dus, știu că te-ai dus cu acea coajă de mesteacăn, strânsă frumos în buzunar.

Bătălia se apropia din ce în ce mai mult de Viena. La reîntoarcerea mea dintr-o scurtă călătorie în Polonia, bătălia ajunsese în preajma Șopronului, unde mă dusesem să întâlnesc pe baronul Kemeny, Ministrul Afacerilor Străine al lui Szalasi. În Polonia avusesem prilejul să-mi dau seama că mult pomenitul < <Ostwal >>, despre care ziarele vorbeau ca de o puternică linie de apărare, nu era altceva decât

un șanț, foarte adânc cei drept, dar peste care orice divizie de tancuri sau motorizată ar fi putut, cu propriile sale mijloace, azvârli atâtea podețe câte dorea în mai puțin de o oră.

Viena și întreaga Austrie se umpleau de Refugiați Ruși, care urmaseră Armatele germane în retragerea lor. Tot în Viena am întâlnit câțiva ofițeri din armata Generalului Vlasoff, o armată de vreo 350.000 de patrioți ruși, fără mari simpatii pentru Germania și pentru regimul ei, dar care de aproape doi ani cereau să li se dea prilejul să lupte pentru eliberarea Rusiei de sub jugul comunist, fără ca Hitler să se fi hotărât a le îngădui aceasta, până în ultimul moment, când era deja prea târziu. *Toate aceste trupe cu ofițerii lor au fost mișelește predate lui Stalin de către Comandamentele și Guvernele Britanic și American, victime a celei mai mari crime de război autentic cunoscute. Aceste trupe au fost secerate de mitralierele batalioanelor de călăi ale Kremlinului, iar ofițerii spânzurați.* Răspunzători direcți au fost Președintele Statelor unite și primul ministru britanic, fără a căror învoire o asemenea violare a legilor războiului și a drepturilor omului nu ar fi putut avea loc.

Bombardarea Vienei urma cu o crescândă intensitate. Orașul primea două vizite, la fiecare 24 de ore: una de noapte, a Americanilor, alta de zi a Britanicilor. Locatarii Hotelului Imperial se întâlneau de două ori pe zi în adăpostul anti-aerian al imobilului. De multe ori însă, cu o persoană care prefera să-și ascundă prezența ei în Viena, ceasurile bombardării fiind cele la care eram siguri a nu ne întâlni cu nimeni pe străzi și în coridoarele hotelului, le alegeam pentru plimbările noastre. Într-una din ele, așezați pe o bancă într-o grădină publică, nu departe de hotelul nostru, vedem o doamnă cu o geantă destul de grea în mână, venind cu pași nu prea grăbiți înspre noi. Crezând că a fost surprinsă de bombardament, în drum spre casă dela o gară vecină, ne-am îndreptat spre ea pentru a-i oferi să o conducem la adăpostul Hotelul Imperial, considerat ca unul dintre cele mai bune din Viena. Doamna ne-a răspuns cam răstită, și-n românească curată : “ *Da ce sunt eu, toantă ? Să mă închid într-una din pivnițele cele ? Când vin avioanele, eu ies cu sacul ăsta, eu mă simt mult mai sigură la aer liber.* ” Eram și noi cam de aceeași părere și tustrei am așteptat pe banca noastră sfârșitul acestei zilnice și plictisitoare demonstrații de forță.

Atmosfera din Viena era din ce în ce mai defetistă. De fapt vedeam apropiindu-se repede momentul în care rămâneam singurii care mai credeam în victorie. Unul din regimentele noastre era în luptă în Pomerania și citeam cu mândrie citațiile ce ostașii noștri le primeau din partea Comandamentului German. Din cei care formau și înconjurau Guvernul național Român și din cei care făceau parte din formațiile noastre militare, perspectiva înfrângerii nu a provocat nici o defecțiune ; de fapt a fost una singură, dar ne-am grăbit s-o uităm. Generalul Chirnoagă și ofițerii lui au rămas pe pozițiile pe care li le poruncise sufletul lor de Români și de ostași, când au văzut Țara părăsită pe mâini dușmane, un Rege și un Guvern care predase cotropitorului pe Comandantul Suprem al oștirilor și un Președinte al Consiliului de miniștri silit să se adăpostească la o legație străină.

Generalul a rămas cu noi și este cu noi și astăzi, o iubită și venerată figură, care ocupă același loc în inimile noastre, pe care îl ocupa Generalul Cantacuzino - Grănicerul, nedespărțitul tovarăș de luptă al Căpitanului și mai în urmă generalul Petrovicescu, mort în închisorile dușmanului.

În scrisoarea sa către Doamna Denise Basdevant Generalul Chirnoagă se miră că autoarea cărții *Terres Roumaines contre Vents et Marees* (Pământuri Românești în calea tuturor răutăților) nu pomeneste nici un cuvânt despre existența Guvernului Național Român și ultima sforțare militară a poporului Român în lupta sa împotriva cotropitorului. Rolul jucat de Mișcarea Legionară atât la formarea acestui guvern cât și în cea a regimentului de voluntari român care au luptat în Pomerania ar fi putut oferi totuși acestei perfide dușmane a Mișcării și dibace mânuitoare a calomniei, un deosebit prilej pentru a exercita talentele sale :

“ În această carte, Dv treceți total sub tăcere constituirea, la Viena, la 10 Decembrie 1944, și mai apoi funcționarea Guvernului național Român, condus de Horia Sima.

“După 23 August 1944, România a încetat de a mai fi un Stat suveran și independent. Deciziile guvernului erau influențate sau dictate de Moscova.

“ Niciun Guvern Român Suveran și Independent nu ar fi avut lașitatea și nu ar fi comis infamia de a-l aresta pe Mareșalul Antonescu în chiar incinta Palatului Regal și de a-l da pe mâna spionului sovietic Bodnăraș.

“ Așa stând lucrurile, Românii ce se găseau în Germania și Austria au constituit un Guvern Român, simbol al aspirațiilor de libertate ale Poporului Român... și au format o Divizie de Infanterie cu care acest guvern a continuat lupta contra Uniunii Sovietice până la capitularea Germaniei.”

Întrebarea pusă de Generalul Chirnoagă merită, într-adevăr, atenția noastră. Doamna Basdevant se găsește în bună companie. Se întâmplă ca toți bârfitorii Mișcării Legionare, și Prost cu ei, fără nici o excepție, că toți se feresc sistematic a pomeni măcar pe acei Români care în Viena și Pomerania au ridicat steagul Țării și al cinstei militare, azvârlit în grabă la pământ de către oameni de Stat speriați, pitici, sau de aventurieri politici și spioni comuniști, deschiși sau mascați. Răspunsul se găsește în însăși aceste fapte : în cele ce se petreceau în Țară și la București și în cele ce se petreceau la Viena și în fața Stettinului.

Acolo, o mână de uzurpatori, surzi năzuințelor și durerilor Poporului lor, pe care-l azvârliseră în cea mai zguduitoare tragedie a tragicei sale istorii ; aici, împrejurul unui sâmbure legionar, Români care uitaseră orice deosebire între ei, de caracter politic sau altul, care departe de Țara lor încercau să răspundă acestor dureri, să apere aceste năzuințe, să nege în fața istoriei odioasa capitulare printr-o ultimă și vitează sforțare. Ce calomnii se mai puteau scorni pentru a găsi în această situație o armă împotriva legiunii lui Codreanu ?

Niciuna !

Nu mai rămânea decât un lucru de făcut : a încerca prin tactica tăcerii, a o șterge din istoria Țării.

CAPITOLUL XXVII

SFÂRȘITUL

Indestructibilul nostru optimism avea ca bază spiritul de disciplină și neîntrecutele însușiri ale soldatului german, căruia nimica nu părea să-i fie imposibil când era condus de șefi rămași credincioși vechei tradiții de onoare militară, de credință către șef și de luptă până la ultimul om. Mai era încă adânc înfiptă în noi convingerea că lumina cerească nu putea îngădui biruința puterilor diavolești care se făcuseră stăpâne peste Rusia cu un sfert de veac mai înainte, răspunzătoare de cele mai mari suferințe și de cele mai bestiale măceluri, de cea mai neomenoasă teroare înregistrată de Istorie, nici să permită biruința celor care se puseseră în serviciul Bestiei.

Bătălia Ardenilor a părut un moment a îndreptăți acest optimism. Dar nici măcar după trecerea Rinului de către forțele occidentale nu consideram imposibil o Marnă germană pe acest front. În ceea ce privea Frontul răsăritean, mă obișnuisem cu lupta aproape de porțile Vienei și consideram acest sector al Frontului a destul de statornicit în comparație cu cele ce se întâmplau la Nord. Am fost dureros surprinși deci când în martie 1945, Altemburg a comunicat Comandantului că evacuarea Guvernului național la Akt-Aussee, o localitate turistică între Linz și Salzburg, trebuia executată cât mai degrabă.

M-am simțit destul de rușinat când despărțindu-mă de unii prieteni ce-i aveam la centrul - SS, un doctor în matematici, un tânăr atlet cu vreo câteva << *Eiserne Kreuze* >> , pe piept, mi-a spus mai mult în glumă “ *Cum, plecați și ne lăsați să luptăm singuri ?* ” Câteva săptămâni mai târziu, ziarele străine m-au informat că acest pumn de viteji fuseseră executați de către învingători – după noile legi ale războiului, consacrate mai târziu la Nurnberg – “ *pentru o rezistență inutilă, care pricinuisse considerabile pierderi și distrugerii* ”.

Îndepărtarea și mai mare de granițele noastre și veștile ce le primeam din România dela constituirea Guvernului Groza încoace, au fost pentru noi semnul că sfârșitul într-adevăr se apropia. La Akt-Aussee, unde se refugiase Guvernul național Român, grupuri de refugiați de diferite naționalități înlocuiau pe turiștii din vremurile fericite. Din Akt-Aussee ne-am împrăștiat ceva mai târziu, fiecare unde l-a mânat soarta, pentru a ne regăsi, în afară de cei căzuți în drum, doi ani mai târziu în Franța.

În a doua săptămână a lui Aprilie 1945, mă aflam în tren spre Berlin. Drumul care de obicei se făcea în vreo 12 ore, l-am făcut în patru zile, din pricina înconjururilor și a întârzierilor provocate de distrugerile și atacurile aviației inamice. La porțile Berlinului ne aștepta o surpriză. Toți bărbații valizi au fost rugați să părăsească vagoanele. Li s-au pus arme de infanterie în mâini și au fost

trimiși să îngroașe numărul celor care luptau pentru apărarea capitalei. La prezentarea hârtiilor mele și explicațiile necesare date, am fost lăsat cu femeile și invalizii.

Trei nopți la Hotel Adlon, în adăpostul anti-aerian al hotelului, unde găzduiții petreceau o bună parte a zile, găseam de fiecare dată pe Marele Muftiu al Ierusalimului, om cam mărunț, întovărășit întotdeauna de două înalte și puternice *walkyrii*. Vreo câteva luni mai târziu, când ziarele au anunțat evadarea Marelui Muftiu din Franța, unde era deținut, ele menționau că două doamne fugiseră cu el, spre țărături mai fericite ; îmi place a crede că erau aceleași.

Mesele le luam cu un ofițer al nostru, care aștepta un prilej, din ce în ce mai improbabil, de a lua contact cu trupele noastre din Pomerania. A patra zi, prin Warnemunde și Gezder, eram în drum spre Copenhaga ...spre pașnica Danemarcă. Între Gezder și Wordinburg, am fost silit să transbordăm. Un podeț fusese aruncat în aer de către << rezistențialiști >> M-am gândit la acel pod peste Morava, zburat de partizanii iugoslavi, repere pentru începutul și sfârșitul unei bucăți de viață. Sfârșitul adevărat era cât pe-aci să vină câteva ceasuri mai târziu. N-am găsit loc în Copenhaga la pensiunea unde trăgeam de obicei. Stăpâna casei ma-a trimis la un Hotel din apropierea orașului, aparținând unor prieteni ai ei. Reîntors la pensiune, două zile după aceea, gazda mea, încă terorizată, mi-a povestit că abia părăsisem imobilul, când o bandă din cei mai puțini recomandabili <<rezistenți >> - ca și în alte țări, în danemarca 75% din ei erau comuniști – făcuseră irupție cu pistoalele în mână căutându-mă până în locurile cele mai intime și, fapt de puțină laudă pentru ideea ce-și făceau despre instinctul mei tactic, chiar sub paturile oaspeților.

A doua zi după moartea lui Hitler, m-am dus la sediul Misiunii germane pentru a strânge pentru ultima oară mâna lui Best. Sediul Misiunii era înconjurat de o mare mulime urlândă și amenințătoare, ba cu vorba, ba cu umărul, mi-am făcut drum până la poarta păzită de două sentinele ale *Wehrmacht* –ului, nemișcate ca de piatră și de un ofițer care privea melancolic acest spectacol. Pe Best l-am găsit în biroul său, uitându-se pe fereastră cu brațele încrucișate și cu fruntea senină.

Best, ca și predecesorul său Renthe – Fink, făcuseră tot ceea ce era posibil pentru a micșora Poporului Danez durerea și amărăciunea unei ocupații străine. El ar fi reușit, probabil, într-o bună măsură, fără de agenții și activitățile britanice.

Guvernul lui Churchill, pentru a cruța unei populații britanice inutile și poate tragice încercări, dăduse cele mai stricte și cele mai insistente sfaturi administrației insulelor din Canal de a nu provoca în nici un fel autoritățile germane ocupante ; ba chiar de a stabili cu ele bune relațiuni. Același guvern propovăduia însă o politică diametral opusă când nu era vorba de o populație britanică. Agenții și armele Guvernului Britanic formau sâmburele organizațiilor teroriste și de sabotaj, precum și lanțul nesfârșit al represaliilor și contra-represaliilor, pe care nevinovații, bine înțeles, le plăteau. Astfel s-a întâmplat că în una din operațiile aeriene auxiliare ale sabotajului local, aviația britanică a ucis în Copenhaga, în câteva secunde, 93 de

copii danezi într-o școală elementară, asupra căreia fuseseră azvârlite, din greșală, toate bombele unei escadrale. Istoria represaliilor a fost aceeași în Franța și în Cehoslovacia, unde erau tot spionii lui Churchill care operau. Mai târziu, alți spioni britanici și aliați, schimonosiți în magistrați, trebuiau, cu cumetrii lor sovietici, să fie judecătorii represaliilor pe care le provocaseră cu o deosebită grijă.

Am petrecut de astădată doi ani în Danemarca. În această perioadă de inactivitate forțată – nu puteam obține vize dela nici una din legațiile străine – am văzut cu o sfâșietoare durere împlinindu-se ceea ce timp de doi ani de zile, în rapoartele mele către șefii mei ierarhici, în întrevederile și comunicările mele scrise, cu factorii răspunzători ai politicii noastre externe, dela Rege și până la miniștri nu încetasem să prevăd drept consecință a politicii pe care Nicolae Titulescu a impus-o Țării. Această politică a fost urmată de toate guvernele noastre, până în momentul când Guvernul național Legionar a luat moștenirea dezastrului, la o vreme când greșelile comise reduseseră România, odată întregă și puternică, la o țară fizicește și moralmente ciuntită, totalmente dezarmată, lipsită de teritoriile care jucau rolul principal în planul său general de apărare și de o mare parte a elementului omenesc care trebuia să contribuie la acel plan.

În această perioadă am văzut România ștearsă din rândul Statelor independente și Neamul Românesc supus la un regim de dezagregare sufletească și trupească fără seamăn în istoria lumii, amenințat și el să dispară. Acolo, în copenhaga, am primit vestea decorării Regelui Mihai de către mareșalul Tolbuhin și cea executării Mareșalului Antonescu. Acolo am aflat de manevrele ipocrite ale lui Truman Attlee și Byrnes de Conferința dela Moscova, de Delegația aliată la bucurești, de alegerile falsificate, primite ca autentice de către Puterile Apusene. Acolo mi s-a anunțat recunoașterea guvernului Groza de către aceste puteri, când nici măcar emasculatele stipulații ale Conferinței de la Moscova nu fuseseră executate. Acolo am știut de vânzarea definitivă a țării noastre Imperiului Comunist, împreună cu alte 10 țări, ca preț al unei mincinoase securități, de către oamenii de Stat occidentali ce nu erau și probabili nu fuseseră nici odată stăpâni pe deciziile lor ; tragice păpuși ale Puterilor Oculte, fără de învoirea cărora nu ar fi ajuns nici odată în locurile de comandă ce le

CAPITOLUL XXVIII

DUPĂ SFÂRȘIT

Nu am fost indulgent în paginile ce preced nici cu mareșalul Antonescu nici cu Iuliu Maniu și Dinu Brătianu, șefii celor două partide, zise istorice – Partidul Conservator dispăruse la sfârșitul Primului Război Mondial, lăsând în structura morală a Țării un înspăimântător vid de caractere – dar nu puteam să ascund indignarea noastră față de modul cum aceste trei personalități au fost părăsite în momentul primejdiei de cea mai mare parte a partizanilor lor. Nu numai că nu s-a văzut nici unul din cei care îi înconjurau în vremurile numirilor și căpătuielilor, luându-le apărarea, chiar cu riscul de a le împărtăși soarta, dar pe mulți din ei I-au găsit cu amărăciunea și durerea pe care ne-o putem închipui printre acuzatorii lor. Ce putea gândi Iuliu Maniu văzând pe Ralea și pe Ghelmegeanu cerând arestarea lui.

Scriitorul acestor pagini a șovăit multă vreme, și oarecum șovăie încă și astăzi, de a pune cazul Regelui Mihai în aceeași categorie cu cea a acestor dezertori ; în relațiune, de astă dată, nu numai cu foștii sfetnici, predați sau părăsiți, dar cu Țara, căreia îi datora totul și care avea dreptul să-I ceară chiar și sacrificiul suprem, pe care atâtea capete încoronate au ltiut să-l primească cu seninătate și dispreț. Chiar două publicarea textului abdicării sale, un document unic în istoria prăbușirii monarhiilor, Mișcarea Legionară a vrut să admită mai departe că Mihai I mai putea reprezenta un steag de adunare și de luptă, nu numai în ceea ce privea Exilul, dar și ziua visată de toți a recuceririi Patriei pierdute. Era hotărârea noastră de a uita trecutul în vederea acestor două năziunțe : unirea și lupta. Textul acestei abdicări, pe care îl dăm mai jos, va arăta cât de mare era necesitatea acestei uitări :

Mihai I –iu

Prin Grația lui Dumnezeu și voința națională

REGE AL ROMÂNIEI

La toți față de și viitori sănătate!

În viața Statului Român s-au produs în ultimii ani adânci prefaceri politice, economice și sociale, care au creat noi raporturi între principalii factori ai vieții de Stat.

Aceste raporturi nu mai corespund astăzi condițiunilor stabilite de Pactul Fundamental – Constituția Țării _ cerând o grabnică și fundamentală schimbare.

În fața acestei situațiuni, în deplină înțelegere cu factorii de răspundere ai Țării, conștient și de răspunderea ce-mi revine, **CONSIDER CĂ INSTITUȚIA**

MONARHICĂ NU MAI CORESPUNDE ACTUALELOR CONDIȚIUNI ALE VIETII NOASTRE DE STAT, EA REPREZENTÂND O PIEDICĂ SERIOASĂ ÎN CALEA DEZVOLTĂRII ROMÂNIEI .

În consecință, pe deplin conștient de importanța actului ce fac, în interesul Poporului Român

ABDIC

Pentru mine și pentru urmașii mei de la Tron, renunțând pentru mine și pentru ei la toate prerogativele ce le-am exercitat ca Rege al României.

Las Poporului Român libertatea de a-și alege noua formă de stat.

Dat la București,

Astăzi 30 Decembrie 1947.

MIHAI

Din timpurile cele mai vechi, Istoria ne-a adus la cunoștință povestea multor împărați și regi plecași de bunăvoie, alungați de pe tron, sau uciși pe treptele lui. La cunoștința noastră, în nici un caz Suveranul răsturnat nu a afirmat că regimul monarhic “reprezenta o piedică serioasă în calea dezvoltării țării sale”. La urma urmei, dreptul de a hotărî în această privință este a poporului însuși : mai ales când mâinile în care este lăsat sunt cele ale celor mai crunți tirani.

Bunul și credinciosul Popor Român, care iertase toate păcatele tatălui, arătase o dată mai mult care erau sentimentele sale față de moștenitorul lui Carol I și al Regelui Ferdinand când cu răscoala din ziua Sf. Mihail, care umpluse străzile Bucureștiului cu morți și răniți. Ce l-a putut hotărî pe Regele Mihai să iscălească un asemenea text ?

Cu toate cele întâmplate, cu toată rușinoasa abdicare, împreună cu toți Români care se aflau în afară de granițele țării, Mișcarea Legionară hotărâse a face încă Regelui creditul unui viitor care l-ar fi dat prilejul să-și răscumpere greșelile. Motivele acestei hotărâri erau de două naturi : motive naționale, căci credeam că persoana lui Mihai putea reprezenta încă un factor de unire în Exilul românesc, unire în care cei din Țară aveau dreptul să-și pună nădejdea lor ; motive omenesti, inspirate de tinerețea monarhului, care explică, poate, puternica influență exercitată asupra deciziunilor sale de către o camarilă *moștenitoare, politică și morală*, și în unele cazuri chiar identică cu camarilele lui Titulescu și Carol al II-lea. Acestea sunt sentimentele care au explicat, între altele, călătoria și demonstrația loialistă de la Sigmaringen a unei importante delegații legionare.

A fost același simțământ al necesității absolute, al Unirii între pribegi, care m-a făcut să scriu din Kopenhaga, Generalului Rădescu la Lissabona. Răspunsul pe care l-am primit a fost îmbucurător ; părea ca un ecou al îngrijorărilor mele : un

apel la solidaritate între Români, întovărășit de câteva cuvinte măgulitoare pentru Mișcare, dar și de o sugestie pe care a trebuit să o declin în răspunsul ce I l-am trimis. Mișcarea nu putea lua răspunderea unor represării personale asupra asupritorilor străini sau români ai Neamului Românesc, care n-ar fi avut alt rezultat decât de a provoca și mai mare excese și suferințe. Singură o ridicare în masă putea oferi posibilitățile unei victorii, care nu trebuia să fie trecătoare ci permanentă. O astfel de ridicare nu putea fi însă organizată și permanența victoriei nu putea fi garantată fără de ajutorul Puterilor Occidentale. Avea Generalul motive pentru a crede că acest ajutor ne va fi acordat ?

Cam doi ani după despărțirea noastră, m-am întâlnit din nou cu camarazii mei, cu Comandantul, care, cu Doamna Sima, trăiau retrași, dar primitivi, într-un sat din jurul Parisului, cu camarazii adăpostiți în caldă și prietenoasă casă a Despinei Cantacuzino, cu cei care lucrau la Ripolin și la alte istovitoare munci, continuându-și în același timp studiile lor universitare, cu fiul meu, în Africa, în ajunul plecării lui la Legiunea Străină spre Indochina, unde îl așteptau alți patru ani de război împotriva aceluiași dușman ; I-am găsit pe toți însuflețiți e aceeași instinctivă și puternică dorință : UNIREA în vederea LUPTEI.

În contrazicere totală cu această năziunță, grupurile politice care se refugiaseră în Statele Unite și în alte țări împrejurul celor 6 (șase) milioane de fraconi elvețieni, iar mai târziu împrejurul grăsuțelor salarii de la Europa liberă, se organizau fără nici o rușine pe baza vechilor partide, cărora Țara le datora toate nenorocirile sale. Persoane despre care Românii puteau crede că plătiseră dreptul de a le uita numele, se găseau transportate, ca printr-un ciudat fenomen de levitațiune, de pe străzile Bucureștiului pe cele din New York și alte capitale apusene.

Prima grijă a Mișcării Legionare în Franța a fost de a smulge din mâinile Legației roșii, legația zisă română, Biserica românească din Strada Saint-Jean de Beauvais, pe care oamenii Anei Pauker se făcuseră străini. Certurile împrejurul Bisericii între grupurile politice au ajuns mai târziu a fi atât de umilitoare pentru cauza românească, încât mișcarea s-a retras din Administrarea ei când Jules Moch, pe atunci Ministru de interne al Franței, nu și-a putut satisface dispozițiunile sale umoristice ascunse și puțină dragoste ce-o avea pentru România, decât numind un administrator evreu pentru a menține pacea între credincioșii unei biserici creștine.

Pentru a sprijini vorba cu pilda, și cu nădejdea de a aduce la simțămintele are ne animau și pe cei care făceau din pribegia noastră o prelungire a fostei mahalale politicianiste bucureștene, Mișcarea legionară a hotărât să proclame desființarea sa ca partid politic, în ceea ce privea activitatea sa în exil. Nu putea fi vorba, bine înțeles, la a o desființa ca factor al luptei comune la care invita toată România Pribegă, deoarece reprezenta singurul grup anti-comunist organizat ce mai exista în Țară. Inutil de-a reaminti că nici unul din partidele politice către care se îndrepta semnalul nostru românesc nu l-a înțeles, sau, înțelegându-l, nu s-a putu hotărî a-l urma.

Ele au găsit însă în hotărârea noastră un prilej pentru a ne ataca cu atât mai multă ciudă și perfidie cu cât întâmplările dovediseră cu tragică prisosință cât de greșiți fuseseră în actele lor și câtă dreptate aveam noi. Neputând nega faptul ajutorului pe care Mișcarea Legionară îl dădea tuturor celor care doreau să treacă în Apus, cei care ajungeau în acest Apus și care își câștigaseră libertatea și poate viața mulțumită ostinelilor și riscurilor legionarilor, comentau mai toți faptul, cu o mișcătoare unanimitate, cu aceeași formulă : “ *Legionarii încearcă să-și răscumpere păcatele.* ” la păcatele celor care dăduseră Țara pe mâna dușmanului, puțini păreau a se gândi.

Un anumit Vintilă Petală, care în lagărele de concentrare din Iugoslavia își exprimase dorința de a vedea 20.000 de legionari împușcați, mi-a povestit el însuși că numai mulțumită ajutorului legionarilor a putut trece Dunărea. Dar adăuga “ *Aceasta dovedește că existau relațiuni bune între mișcare și autoritățile comuniste, căci altfel m-ași fi îndreptat către partidul meu (Partidul Național liberal) pentru a cere ajutor.* ”

Povestirea întâlnirii mele cu generalul Rădescu o fac, în aceste ultime pagini, cu durere. Dar cum am spus-o în cele dintâi : cred că numai în adevăr stă mântuirea.

Generalul venise în primăvara lui 1950 la Paris, din New-Yiok, sediu al unei pribegii românești speciale, care și acum stă deacurmezișul drumului care ar putea duce la liberarea pământului și poporul nostru, Generalul ne trimisese vorbă că lucra pentru unirea tuturor și că dorea să ia contact cu toate grupurile de Români, fără nici o deosebire de apartenență politică. Nu puteam să pierdem un asemenea prilej și Comandantul ne-a delegat, pe Profesorul Protopopescu și pe mine, ca să răspunde invitației. Am găsit în persoana generalului un adevărat patriot, un om sincer și adânc convins de de necesitatea de a clădi unanimitatea printre Românii din țările libere, unanimitate la acre râvneam și noi, cu toată mintea și sufletul nostru. Cu atât mai mare, mai înspăimântătoare a fost surprinderea pe care Generalul mi-a rezervat-o, când mi-a dovedit că nici măcar el nu era un element liber, de fapt mai puțin liber de-a apăra interesele Țării decât cel mai nevoiaș lucrător român dela Ripolin.

Primirea noastră de către Generalul Rădescu a fost dintre cele mai cordiale. În lunga noastră întrevedere, cu toate că în ceea ce privea trecutul nu puteam să fim de aceiași părere, discuțiile au avut loc pe tonul cel mai liniștit, prietenesc chiar . Ne-am apropiat de o posibilă criză numai când Generalul ne-a învinuit de a fi format la Viena un Guvern și nu un simplu Comitet. " *Miroase aproape a...a...* ", ne-a spus el, fără a-și isprăvi vorba. L-am întrerupt surâzând : “ *Dumneavoastră doriți să spuneti că miroase a trădare ?* “. “ *Aproape asta, aproape asta* ”. Mi-a răspuns. L-am rugat să se întrebe sincer, pe cine crede el că poporul Român ar fi dispus astăzi a acuza de trădare, pe cei care l-au dat pe mâna Muscalilor sau pe cei care au făcut o ultimă sfortare de a-l salva ? Generalul a convenit că vorbele sale erau cât pe ce să-I întrecă gândul și ne-a îndemnat pe toți să uităm trecutul și uniți să ne punem pe treabă cu Țara numai gând.

Ne-am despărțit cu lungi strângeri de mâini, cu făgăduiala de colaborare în viitor și cu o vădită emoție, de o parte și de alta.

L-am întâlnit pe General din nou, după două zile, la o recepție oferită de un bun Român, în cinstea acestei regăsiri între Mișcare și cel pe care partidele politice însele îl recunoscuseră ca Șeful Comitetului Național Român. Vreo cincizeci de persoane erau prezente. Un cerc se formase împrejurul Generalului și mine, prinși într-o anumită conversație care părea a interesa pe toți cei de față. La un moment dat, un fotograf entuziasmat s-a apropiat ținându-și aparatul asupra noastră. Văzând aceasta Generalul, cu o agerime care îi dezmințea vârsta, s-a aplecat brusc pentru a ieși din raza de acțiune a obiectivului și, mai repede decât s-ar fi apărut de gura unui pistol îndreptat asupra lui, s-a repezit aproape târâș într-un colț al sălii.

La ieșire, generalul s-a apropiat de mine și mi-a spus : *“Domnule Sturdza, trebuie să mă ierți. GÂNDEȘTE-TE CE-AR FI SPUS CEI DIN NEW-YORK, dacă ar fi ajuns în posesia acestei fotografi. “*

ÎNCHEIERE

Cu prilejul Anului Nou 1963, regele Mihai a dat următoarea <<Proclamație >> către poporul Român :

“ Români ! Mă îndrept către Voi anul acesta încă de departe, cu aceiași dragoste de Țară, dar cu mai multă nădejde.

“Într-adevăr, dela începutul ei, puterea imperiului cuceritor moscovit nu s-a rezemat decât pe șiretlic și rea credință.

“ Marile Puteri Occidentale s-au convins și ele despre acest adevăr, mai ales Statele Unite ale Americii, a cărei forță militară întrece cu mult pe cea a Moscovei.

“ Români ! În viața popoarelor ca și în cea a persoanelor, cel care știe să rabde neclintit în sufletul său va ieși neștirbit din încercări.

Născut pe țărmurile răsăritene ale europiei, expus la toate primejdiiile, Poporul Român, conștient de el însuși și ferm în tradițiile sale strămoșești, a învățat să fie răbdător. Astfel, el s-a ridicat peste toate încercările ; tot așa el se va ridica și peste cele de astăzi : în curând. “

Adevărul este, mai departe, că, contrariu euforicelor afirmații ale << Proclamației >> din 1 Ianuarie 1963, nădejdiile ce un optimism încă legitim putea să le întreție până în momentul Revoluției Ungare în sufletul celor care mai credeau în rămășițele unui duh de solidaritate umană printre grupurile conducătoare ale politicii apusene, departe de a fi crescut, s-au spulberat una după alta dealungul vremurilor ce-au urmat. 1

Acest tragic episod nu trebuia să mai lase nici o îndoială asupra faptelor și asupra înșelegerilor care se ascundeau înapoia fățarnicei perdele a discursurilor și a tuturor demonstrațiilor verbale, relative la rezistența împotriva uneltirilor comuniste și la compătimirea pentru victimele acestor uneltiri. Chiar cei care de bună credință și-au închipuit că aceleași clici politice care predaseră de bunăvoie Imperiului Comunist în Europa, în Asia, mai bine de-a treia parte a locuitorilor Pământului, vor fi cele care se vor însărcina cu mântuirea neamurilor robite, trebuie astăzi să-și recunoască greșeala sau să rămână părtași conștienți ai uriașei minciuni.

În cunoscutul său discurs din Milwaukee și în declarațiile sale ulterioare, în prima sa campanie electorală, Generalul Eisenhower luase ca principale teme : 1 Necesitatea de-a curăți instituțiile de stat din Washington și în special departamentul de stat de toate elementele pro-comuniste și nesigure și nesigure, care se infiltraseră : Generalul vorbea, în această privință, chiar de o eră de incompetență și trădare, 2) Necesitatea de *“ intensifica printre popoarele robite dorința de libertate. Aeste popoare*

rămân o puternică piedică împotriva spiritului de agresiune al Sovietelor”, număia tâta vreme cât luema exterioară le reamintește că nu au fost uitate, zicea el.

.....

NOTA: Totuși, regele Mihai a avut până la urmă dreptate, însă douăzeci de ani mai târziu, când grație Președintelui Reagan, SUA a pus la punct apărarea strategică specială (Războiul galaxiilor). Împotriva rachetelor sovietice. Supremația tehnologică a SUA a devenit astfel atât de covârșitoare, definitivă, încât a determinat în mare parte prăbușirea Imperiului Sovietic. (N. E.)

.....

În ce măsură s-a confirmat politica Generalului Eisenhower, a Președinte al Statelor Unite, cu cele două teme, pe care le-a întrebuintă în timpul campaniei electorale, pentru a răspunde grijilor unei opinii publice care, la aceea vreme se găsea într-o dinamică și sănătoasă stare de alarmă, mulțumită înainte de toate, patrioticeii, vitezei și documentației campanii deschisă de Senatorul Joe McCarthy, cu discursul său din Wheeling, în 9 Februarie 1950, campanie care l-a făcut, timp de șapte ani, până la moartea lui, ținta tuturor hrubelor comuniste și comunizante din luam întreagă, hrube care și astăzi îi urmăresc memoria cu difamații și cu insulte.

Pe peretele cabinetului lui McCarthy în Senatul statelor Unite, stătea scris :”*O, Dumnezeu! Nu mă lăsa să slăbesc vreodată! Ajută-mă să-mi urmez drumul neclintit. Și când voi cădea, să cad ca un stejar doborât de topoare*”. Este Generalul Eisenhower, omul are făgăduise curățirea instituțiilor de Stat de molima comunistă și comunizantă, este cel care a dat stejarului aceea ultimă lovitură de topor, prevăzută cu resemnarea mucenicului de către Joe McCarthy; lovitură care a scos definitiv din luptă pe atletul anticomunismului în Statele unite, terminându-se astfel, de fapt. Cu orice rezistență adevărată la infiltrația și influențele comuniste și pro-comuniste în această țară, atât pe terenul intern cât și pe cel extern.

Ce a făcut Generalul Eisenhower pentru a-și onora răsunătoarele cuvinte pronunțate la Radio Europa Liberă, relativ la necesitatea de a intensifica dorința de libertate a popoarelor robite, precum și solemna făgăduință în fața Senatului și a Camerei Reprezentanților ai Statelor unite, la 2 Februarie 1953:

“ Nu vom consimți nici o dată la robirea altor popoare pentru a cumpăra op falsă securitate pentru noi. Voi cere Senatului li Camerei Reprezentanților de a se uni într-o declarație apropiată care va preciza că acest Guvern nu va recunoaște nici un fel de înțelegere secretă din trecut, cu guverne străine, înțelegeri care au permis această robire”.

Administrația Generalului Eisenhower poartă o mare parte a răspunderii pentru convenția de Armistițiu din Panmunjong și cea mai mare parte a răspunderii

pentru dezastrul dela Dien-Bien-Phu, a răspunderilor, deci pentru predarea a 15 milioane de Coreeni și a 12 milioane de Vietnamezi, împotriva voinței lor, călăilor lui Kim-Ir-Sen, Mao-Tse-Toung și Ho-Și-Min.

Este drept că Războiul din Coreea fusese început de Administrația Președintelui Truman (cel care predase comunismului 600 de milioane de Chinezi) fără nici o intenție de a-l câștiga. Prin garanția expresă dată forțelor comuniste (fără ca Generalul McArthur să o știe), a unui sanctuar inviolabil, unde comandantii americani nu erau autorizați a stânjeni concentrarea acestor forțe nici măcar prin bombardări aeriene, Departamentul de Stat pusese în mâinile dușmanului aproape toate elementele unei victorii ; dar nu este mai puțin adevărat că, după cum afirma Generalul Van Fleet, urmașul lui McArthur la comanda armatei Americane, tânguindu-se în același timp că generalii chinezi erau întotdeauna infirmați de mai înainte de ordinele pe care el le primea, că în Aprilie 1953, trei sau patru luni după înscăunarea Președintelui Eisenhower, victoria era încă foarte posibilă : *“ Dușmanul era pe fugă. Puteam să învingem și trebuia să învingem. Dar victoria ne-a fost interzisă !”*

În ceea ce privește dezastrul civilizației occidentale în Indochina, răspunderea Administrației Eisenhower este de natură și politică și militară. Este de natură politică, fiindcă Dulles, după un simulacru de rezistență, a consimțit să negocieze la Geneva cu dușmanul, contrar tuturor tradițiilor militare și diplomatice, fără a cere, ca o condiție prealabilă, încetarea operațiunilor pe câmpul de luptă, în timpul acestor negocieri ; consimțise, deci, a se prezenta adversarului ca parte aproape învinsă. Este de natură militară, fiindcă întreaga concepție tactică și strategică a <<Citadelei >> Dien-Bien-Phu era bazată pe făgăduința unei intervenții masive, la momentul convenit, a bombardierelor americane, intervenție care nu a avut loc, sub pretextul lipsei de cooperare a aviației britanice...Un pretext puțin valabil, deoarece aportul britanic, comparat cu cel făgăduit de Washington, nu trebuia să fie, în tot cazul, decât un aport simbolic.

Este Administrația Eisenhower, este Dulles cel care s-a grăbit să admită înșelătorul subterfugiu cu << Pactul Puterilor din Varșovia >> pentru a nu-și îndeplini obligația în care îl puneau Tratatul de Pace din 1974 de a cere Rusiei sovietice evacuarea României și Ungariei, odată cu evacuarea Austriei.

Tot Dulles este cel care a admis pentru prima oară, ca doctrină de Stat, impostura Național-Comunismului – pentru care opinia publică americană fusese îngrijit pregătire de Dl. Kenan, de *New-York Times* și de toată presa controlată – care a servit și servește de explicație și de scuză pentru tot ajutorul dat tiranilor, și în special lui Tito, sângeerosul dictator al Iugoslaviei, beneficiarul până astăzi a aproape trei miliarde de dolari din partea Statelor Unite, în ajutor economic și militar.

Este sub Administrația Eisenhower că ajutorul financiar, economic și industrial dat Rusiei Sovietice, pentru a permite regimului comunist să subziste cu toată demența doctrinară a asupritorului său sistem social, a ajuns la un nivel (nivel,

astăzi, întrecut demult) că Dl. Stassen, administratorul acestui ajutor, s-a crezut obligat să refuze să comunice Senatului Statelor Unite natura și cantitatea materialului remis Kremlinului, sub cuvânt că acestea erau informații ultra - confidentiale, fără a provoca din partea << Solonilor >> Capitolului o explozie de indignare.

O listă completă a faptelor Administrației Eisenhower care dezminț fără nici un scrupul declarațiile Generalului relativ la tragicul destin al popoarelor robite, nu poate fi dată aici. Vom menționa, în trecut, concesiunile făcute la Geneva lui Bulganin, pe spinarea acestor popoare, hotărându-se din capul locului, de comun acord, că vor fi șterse de pe ordinea de zi. Vom menționa iarăși cele 370 milioane de dolari în bani și armament date tiranului comunizant Sukarno și sprijinul special ce l-a primit pentru a-i permite să zdrobească revoluția anti-comunistă din Sumatra și să cucerească insulele Molusce, cu toate strigătele de disperare a sutelor de mii de creștini care le locuiesc. Și nu vom uita recepțiunea unică rezervată în Statele Unite obscurului satrap, în timpul căreia Departamentul de Stat și-a dat osteneala să-i procure, pentru consumul său propriu, un mic harem de trei << Call Girls >> duduite alese după indicațiile precise ale Ambasadei Indoneziei din Washington. De menționat încă faptul că fără de ajutorul Administrației Eisenhower dat lui Castro, Cuba nu ar fi astăzi Primul Penitenciar Comunist din America Latină și 7 milioane de cubanezi nu ar trăi sub regimul << pardedonului >> echivalentul glontelii în ceafă din primii ani ai Revoluției Bolșevice.

Când un bun prilej s-a prezentat însă, Administrația Eisenhower nu a șovăit nici în fața a ceea ce ar fi putut să fie – și pate a fost o lovitură de moarte dată nădejzilor de libertate a popoarelor robite, singurul capabil să se opună spiritului de agresiune al Sovietelor. Aceasta a făcut-o în momentul revoluției Ungare și a intervenției franco-britanice în Egipt, UN MOMENT CARE AR FI FOST SUFICIENT PENTRU A ARĂTA CĂ SINGURA ALIANȚĂ REALĂ ASTĂZI ÎN LUME ESTE ALIANȚA SECRETĂ ÎNTRE CASA ALBĂ ȘI KREMLIN, CARE DELA 1945 ÎNCOACE ÎȘI GĂSEȘTE EXPRESIA CEA MAI VIZIBILĂ ÎN EXISTENȚA ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE, AL CĂREI PACT FUNDAMENTAL A FOST REDACTAT DE UN DELEGAT SOVIETIC, DIN PARTEA MOSCOVEI, ȘI DE UN SPION SOVIETIC, DIN PARTEA STATELOR UNITE ALE AMERICII.

Profesorul Lawrence Denis, dela Harvard University, economistul cel mai autorizat din << brain trustul >> administrației Kennedy, scria în 1963 în revista *Closed Up*.

“ Adevărul este că între noi și Moscova nu există altceva decât o bună și strânsă prietenie. O pretenție care trebuie să fie prezentată ca o dușmănie de către specialiștii noștri în propagandă, cu scopul de a ascunde adevărul, pentru ca el să nu fie descoperit de neștiutoarele popoare... Pentru a păstra această aparență, am fost siliți să comitem acțiuni de trădare în stil mare, începând cu pretinsul furt de secrete atomice

și terminând cu pregătirea înfrângerilor în Coreea și Laos. Aceasta ne-a obligat la trădarea premeditată a încrederii luptătorilor pentru libertate din Ungaria și Cuba. “

Nu mai puțin sincer sincer este Dl. Hans L. Morgenthau, director al Centrului de Studii Internaționale dela universitatea din Chicago, care scrie în *Commentary* din Noiembrie 1958.

“ este absolut necesar ca să ne dăm seama că Guvernul Internațional al națiunilor Unite, despuiat de ornamentele sale legale, nu este altceva decât Guvernul Statelor Unite și al Rusiei Sovietice, lucrând în deplină înțelegere. “

În ziua de 28 Octombrie 1956, patrioții unguri controlau situație la Budapesta și într-o mare parte a teritoriului național. În acest moment, Guvernul din Washington a cerut telegrafic prietenului său Tito să informeze Guvernul Sovietic că “ Statele Unite nici odată nu vor sprijini un guvern

ostil Sovietelor într-una din Țările din apropierea granițelor rusești (*on the borders of*). Transmisiunea acestei informații la Moscova s-a făcut, probabil, în ziua de 3 Noiembrie, fapt este că în ziua de 4, Sovietele, sigure finalmente de neintervenția Statele Unite, au trimis diviziile și tancurile împotriva Budapestei și a luptătorilor dezarmați ale acestei alte revoluții pentru libertate, luptători părăsiți tot așa cum, mai înainte, luptătorii români, germani sau polonezi fuseseră abandonați.

Cel mai mic, dar vizibil ajutor acordat patrioților unguri, cel mai mic dar vizibil gest de pozitivă solidaritate a lumii occidentale ar fi provocat ridicarea altor popoare în Polonia, în Germania Orientală, în România. Probabilitățile unei catastrofe pentru Bestia Fără Nume era cu atât mai mare cu cât în exact același moment se dezlănțuia expediția victorioasă a Francezilor și a britanicilor împotriva lui Nasser. Washingtonul, administrația Einsenhower, a scos Kremlinul, o dată în plus, din această încercătură. Într-adevăr Washingtonul a intervenit brutal la Paris și Londra, astfel cum nu intervenise nici odată la Moscova cu prilejul celor mai îndrăznețe provocări ale Kremlinului, deschizând o cale fără primejdie Ultimatumului lui Bulganin, și a mobilizat flota sa în Mediterana nu împotriva amenințărilor Kremlinului, ci împotriva aliaților săi, Franța și Marea Britanie. Măcelul patrioților unguri a avut un epilog : recepția regală rezervată lui Hrusciiov în Statele unite, trei ani mai târziu, și elaborarea așa zisului *Camp Devis Sprit*, în lungile și cordialele discuțiuni între Președintele Eisenhower și Tiranul sovietic. Discuțiuni din care acesta din urmă a tras, cu destulă dreptate credem, în fața corespondenților de presă înmărmuriți, faimoasa concluzie : VĂ VOM ÎNGROPA !

Administrația președintelui Kennedy a fost și este obiectul laudelor ditirambice a tuturor cercurilor pro și cripto - comuniste din lumea întreagă. Nu era de așteptat,

deci, să găsim în epoca lui Kennedy mai multe motive de a ne îndrepta către cei din Țară “ *cu mai multă nădejde*”, decât în ceea ce a Generalului Eisenhower.

În primăvara anului 1962, Poporul Chinez, obijduit și înfometat, se găsea într-o stare de agitație și de disperare, astfel că o scânteie potrivită ar fi putut aprinde o răscoală generală și prăbușirea regimului Mao. A fost acest moment pe care Președintele Kennedy l-a ales pentru a asigura Pekinul, prin intermediul ambasadelor ambelor puteri din Varșovia, că Statele Unite nu vor permite nici odată o încercare de debarcare a lui Ciang – Kai- Shec pe continentul asiatic. Intervenție făcută cu aceeași calculată precizie ca aceea a Președintelui Eisenhower, cu prilejul Revoluției Ungare din Octombrie- Noiembrie 1956.

Președintele Kennedy (care primise pe Tito cu aceeași efuziune cu care predecesorul său primise pe Hrusciiov) este cel care a luat inițiativa de a retrage acoperirea aeriană ce trebuia să susțină debarcarea patrioților cubanezi pe coastele patriei lor. Această retragere a avut loc imediat după începutul debarcării, pe care a condamnat-o la un eșec total, asigurându-l totodată pe Castro împotriva oricărei alte încercări asemănătoare. Întrucât s-a încercat a se contesta rolul personal al Președintelui în această tragedie, cităm propriile sale declarații, din 10 Mai 1961, făcute la Casa Albă unui grup de șapte directori de ziare de provincie : “ *Acoperirea aeriană a fost de comandată în dimineața invaziei, la orele 3 a. m. Am luat această decizie fiindcă Dl. Stevenson s-a plâns că o atare acțiune ar face din el un mincinos față de națiunile Unite. !*

Președintele Kennedy este acela care a tolerat, fără de nici o reacție corespunzătoare, transformarea Cubei, odinioară liberă, într-o citadelă sovietică, cu o garnizoană de 30.000 de soldați sovietici, fără de care Stalinul de buzunar, Fidel Castro, nu se simțea în stare să-și mențină tiranica sa dominație, și cu o artilerie nucleară, a cărei pretinsă retragere nu a fost până astăzi nici odată confirmată prin inspecțiile la fața locului, astfel cum o făgăduise poporului său însuși Președintele.

În schimbul acestei retrageri necontrolate a unui simplu element tehnic, ușor de reinstalat, din puternica lor bază aeriană, militară, balistică și navală a Sovietelor în teritoriul sacro-sant al doctrinei monroice, Administrația Kennedy, conformându-se cererilor sovietice, a părăsit total, și de astă dată fără îndoială posibilă, toate bazele sale în Turcia și Italia ; un important motiv de nădejde mai puțin pentru asuprașii din regiunile corespunzătoare ale europiei. Unica problemă a fost, după cum spune *Christian Science Monitor* din 21 Ianuarie 1963 : “ cum să probeze la această retragere, fără a părea că ea este făcută sub presiunea cererilor Kremlinului ?”

Administrația Kennedy este aceea care, mai mult ca oricare alt factor politic din lumea occidentală, a dat validitate definitivă doctrinei sinucigașe a pacifismului, ca rezultat al dezarmării, înlocuind pe cea, singura sănătoasă, a dezarmării numai după triumful păcii. O procedură care ne privește direct, căci dezarmarea prealabilă și reciproc consimțită a părților implică recunoașterea *statu quo*-ului teritorial și politic existent. În ziua în care o convenție de dezarmare va fi iscălită între Rusia

Sovietică împreună cu grupul sateliților ei, cunoscut sub numele de <<Puterile Pactului dela Varșovia >>, pe de o parte, și Puterile Occidentale pe de alta, aceasta ar însemna că ultimele vor fi recunoscut, formal, pentru întâia oară, actualele granițe între Lumea Liberă și Lumea Robilor.

Sforțările Administrației Kennedy de a determina dezarmarea morală a opiniei publice americane, ba chiar a forțelor armate ale Statelor Unite, față de întreprinderile Rusiei Sovietice și ale Imperiului Comunist în general, ne privesc și ele direct, deoarece ele tind a despuia dorința noastră de libertate chiar și valoarea ei de deturnare a spiritului de agresiune sovietic, pe care o recunoștea Generalul Eisenhower. Aceste sforțări s-au concretizat într-un mod scandalos, fiind obiectul a luni și violente discuțiuni în Congresul satelor Unite, cu prilejul persecuțiilor la care a fost supus Generalul Walker, persecuție care a mers până încarcerarea sa forțată (din ordinul Ministrului Justiției, Dl. Robert Kennedy) într-o casă de nebuni, ca pedeapsă, pentru inteligentul sistem de educație anti-comunistă, pe care Generalul îl introdusese în cadrul trupelor ce le comanda în Europa .

Deja în 1949, Dl de Madariaga, diplomat și gânditor de cunoscute opinii liberale, scria :

“Pactul Organizației națiunilor Unite este în fond o traducere în limbaj internațional a sistemului Rusiei Sovietice și adaptarea lui la o comunitate internațională...Organizația Națiunilor Unite poartă pe fruntea ei pecetea Moscovei !”

Doisprezece ani mai târziu, a 5 Septembrie 1961, generalul de Gaule declara Presei :

“ Dat fiind modul cum Organizația Națiunilor Unite este compusă astăzi, date fiind freneticele curente și starea de permanentă violare a propriului său pact, în care se menține, nu-I recunoaștem nici un drept de arbitraj și nici o jurisdicțiune.”

Între declarațiile lui Madariaga și sfârșitul tragic al Administrației Kennedy, transformarea componenței și spiritului Organizației Națiunilor Unite (prin admiterea în bloc a guvernelor satelite care nu făceau încă parte din ea și prin irumpțiunea puzderiei de stat afro-asiatice, mai toate administrate de guverne comuniste sau comunizate, reprezentate de cele mai multe ori prin adevărați energumeni ignoranți, incontrollabili și imprevizibili în manifestările lor) a favorizat continuarea impulsului ascuns, dat de Alger Hiss și Molotov, Pactului ei Fundamental, în momentul redactării lui. Națiunile Unite au ajuns astăzi a fi, sub direcțiunea marxistului U-Thant, arma cea mai primejdioasă de care dispune Comunismul internațional !, o armă care nu mai este secretă, o autoritate mondială pe lângă care nici una din țările asuprite, nici una din plângerile lor nu are cea

1 . Cei 30 de ani și mai bine, care au trecut de la redactarea acestei cărți, ne dau o și mai adâncă înțelegere a rolului Uniunii Sovietice și a statelor Unite în cadrul politicii postbelice. Degradarea și desfigurarea ontologică a omului, pe fond de teroare, de genocid, de mizerie și delațiune generalizată, care a avut loc la noi și în alte țări, s-a numit << comunism>>. Ce a fost cu adevărat și ce nume merită aceasta, rămâne de văzut mai de aproape ! În același timp, în Occident, a avut loc un tot atât de interesant proces de degradare și desfigurare a omului ca individ și a popoarelor, ca realități și structuri ale istoriei ; pocirea occidentală a individului uman și a popoarelor a avut loc pe fond de îmbuibare, de dezmaț social și de desfrâu sexual. Totul programat și dirijat în mod << științific >>. Greu de spus pe care din aceste două căi se poate distruge mai repede, mai sigur și mai deplin un popor. Care din aceste două căi de pocire ontologică a ființei umane este mai sigură, mai eficientă, mai economic ? Iată o întrebare la care încă nu s-a răspuns. Nu este tocmai sigur că foamea, teroarea, genocidul și tot ce a însemnat << comunismul >> sunt cu adevărat << superioare >> celorlalte metode, a mai subtilului și desigur mai costisitorului dezmaț, a perversiune sociale științific programate. A doua metodă costă mai scump ; totuși, ea s-a aplicat și se mai aplică încă, ea se introduce în mod tot atât de << științific>> și în fostele țări comuniste, lucru care trebuie să ne dea de gândit. Cât despre Națiunile Unite, cine își mai face vreo iluzie, să recapituleze principalele ei acte, de la înființarea ei până la actualul genocid sun egida ONU, practicat de SUA în Somalia. Nu mai amintim că aceleași State Unite au finanțat în bună măsură experimentul comunist, că toți sângeroșii călăi, inclusiv Ceaușescu, au fost primiți cu mare pompă de către toate Guvernele Americane postbelice, ca și de Națiunile unite. De ce ? Tocmai pentru că genocidul comunist în general și cel ceaușistă-paukerist, pentru cazul nostru, corespundeau într-un total vederilor Guvernelor americane și ale așa zisei Organizații a Națiunilor Unite. Experimentul trebuia dus până la capăt, și a fost dus. O anume fază s-a încheiat. O altă fază, a aceluiasi proces, a început sub chiar ochii noștri. E timpul să-i deschidem pe aceștia din urmă. (N. E.)

mai mică posibilitate de a se face ascultată sau măcar auzită.

Administrația statelor Unite, care a făcut mai mult pentru accelerarea acestui proces de comunizare a națiunilor Unite, dându-I acestei organizații, astfel constituită și animată, caracterul unui guvern mondial, al unui Behemot iresponsabil și anonim, prevăzut cu puteri nelimitate și condus de oameni despre care tot ce se știe este că nu ar fi acolo dacă Moscova nu l-ar fi ales ; Administrația este aceea care, prin aprobarea și cooperarea sa la sângeroasa expediție colonială împotriva Poporului Congolez, a consacrat dreptul acestei organizații de frenetici de înspăimântați și de conspiratori, de a avea o armată de mercenari, de a face legi și de a face războaie pentru a-și impune sceleratele-i legi.

Nădejdea neamurilor asuprite și a pribegilor acestor neamuri de a vedea Lumea Apuseană punând mâna pe arme pentru a îndrepta nedreptățile suferite la

Teheran, Ialta, și Posdam s-a stins demult, dacă chiar a exista vreodată. Tot ceea ce ele mai cereau era ca această lume creștină, și în special Statele Unite, să înceteze de a da tiranilor ajutorul politic, moral, financiar, economic, tehnic, industrial și militar, fără de care Imperiul Comunist ar fi încetat de mult de a exista.

Toate guvernele nord-americeane dela Wilson încoace au fost, în felurite măsuri, părtașe la acest păcat, care-i identic cu cel al sinuciderii, de a ajuta și întări pe cei care nu și-au ascuns nici odată intenția lor de a îngropa Statele Unite, împreună cu orice rămășiță a civilizației occidentale. Guvernele americane postbelice au încercat să legitimizeze această dementă purtare prin argumentul că prin ajutorul dat guvernelor satelite le va ajuta pe acestea să se desprindă de Moscova ; cât despre ajutorul dat Rusiei Sovietice chiar, acesta va permite, chipurile, Poporului Rus să se desprindă cu un nivel de viață mai ridicat, ceea ce îl va face mai iubitor de pace, mai temător de război și mai accesibil ideii de libertate.

Acestei doctrine absurde, devenită oficială, după cuvenita pregătire a opiniei publice, prin ziarele și agențiile controlate toate din aceeași centrală, noua Administrație Jonson i-a adăugat unele trăsături demne de toată atenția celor care mai cred în posibilitatea unui ajutor al Apusului dat năzuințelor de liberare a popoarelor lor.

Vizita lui Gheorghiu-Dej la Washington, unde a fost primit cu toate onorurile rezervate atâtor satrapi comuniști, a dat dlui Rusk prilejul de a dezvălui un colț al noilor criterii și al noului Program de acțiune în relațiile cu Statele Unite cu pseudo-guvernele țărilor robite. Cu obișnuitul cinism și dispreț față de inteligența auditorului său, cu care ne-au deprins atâtea declarații ale sale și ale predecesorilor săi, Dl. Rusk ne informează că *“Ceea ce trebuie cerut unui guvern comunist, nu este care este sistemul său particular de a governa, ci care este atitudinea sa față de vecinii săi. “* Cercetat-au Guvernul lui Rusk și TOATE GUVERNELE POSTBELICE AMERICANE anterioare care a fost atitudinea Rusiei Sovietice față de vecinii ei, Estonia, Lituania, Letonia, Polonia, România, Ungaria, Cehoslovacia și Bulgaria, înainte de a-i clădi industria ei grea și ușoară și de a o milostivi cu cinci milioane de tone de grâu ?

Și de data asta noul pas spre recunoașterea formală și finală a granițelor europene ale robiei, recunoaștere care ar îngropa pentru totdeauna țările pretinsului comunism național în Imperiul Comunist, este întovărășit de o sincronizată și zgomotoasă campanie de presă, pregătitoare a spiritelor. Două trusturi de presă, trustul *Script Howard* și trustul *Hearst*, au fost special însărcinate cu această misiune. De un tragic interes pentru noi este campania întreprinsă de Dl. William Randolph Hearst Jr. și de acoliții săi, cunoscuții comuniști Bob Considin și Franck Connif, la reîntoarcerea lor dintr-o așa zisă călătorie de informație în România, Polonia, Cehoslovacia și Ungaria, cu o serie de articole, prin care se prezintă viața acestei țări ca reîntoarsă aproape la normal, afirmându-se, ca un fapt care nu mai poate fi negat, emanciparea lor completă de dominația Moscovei. Concluzia acestei necinstite campanii este atât de importantă ca indicație a falsei prezumții asupra

căreia noua administrație a Statelor Unite va baza atitudinea sa față de istoricul conflict între pseudo-guvernele popoarelor robite și aceste popoare, că o redăm atât în original cât și în traducere :

“And there is a final factor to be remembered, distasteful as it may be to Western political palates. Here is every possibility that the people in East Europe prefer the new order of doing thing, for all its oppression, to the Ancien Regime known to there forfathers. “

Concluzia pelerinilor minciunii – în serviciul formidabilei asociații de interese a Mafiei Internaționale, a departamentului de Stat și a consorțiului de mari industriși care au finanțat alegerea Președintelui Jonson și care au vizat Kremlinul în același timp cu excursia echipei Hearst pe lângă guvernele satelite Moscovei – este :

“Și există un factor final care nu trebuie uitat, pe cât de neplăcut poate el să fie gustul politicianilor occidentali. Există toată posibilitatea ca popoarele Europei Orientale să prefere noua ordine a lucrurilor, cu toată opresiunea ei, Regimul Trecut, cunoscut de părinții lor. “

Pregătitorii ultimului pas în vederea unei asociații, declarată și formală, de interese între apus și Răsărit, o asociație care nu se poate clădi decât peste trupurile înlănțuite a unsprezece popoare europene, și-au dat seama cât de greu este de a impune părerea că aceste popoare preferă noua stare de lucruri când lumea întregă știe, din dovezile zilnice ce sunt date, că dacă granițele țărilor asuprite ar fi deschise, 90% din populația lor ar fi de mult dincoace de Cortina de Fier, pentru a face față acestei neplăcute împrejurări campania lui Hearst și a lui Script Howard în vederea perpetuării tiraniei comuniste este completată prin altă încercare de amăgire, inaugurată de către revista LIFE INTERNAȚIONAL , în numărul ei din 10 Octombrie 1964, prin articolul *“ The Refugee Scandal “*. După cele ce citim în acest articol, nu ar mai exista refugiați politici adevărați, ci numai oportuniști și fomiști care, chiar cu riscul de a fi împușcați sau electrocuțați , *“ Ar vrea să aibă și ei o parte din bogățiile Occidentului, persoane care trebuie respinse fără milă spre țările lor de origine. “*

Este inutil de a adăuga că orice încercare de a restabili adevărul, de către reprezentanții liberi ai Neamurilor Asuprite, sau de către prietenii lor din Statele Unite (și aceste încercări nu au lipsit) a fost sistematic respinsă de ziarele care s-au însărcinat cu popularizarea diabolice minciuni.

“Veți cunoaște adevărul, și adevărul vă va mântui “, ne-a spus Iisus. Păcatul ce nu este ierta de legea noastră creștină este cel împotriva duhului, păcatul de a

cunoaște adevărul și de a-l nesocoti. Adevărul pe care trebuie să-l recunoască cei care și-au luat, în orișice măsură, răspunderea față de năzuințele spre libertate ale popoarelor predate și rămase în ghearele Bestiei Fără Nume, este că în fața bestiei aceste popoare sunt și rămân SINGURE ! Ele nu au alt reazim și alte motive de nădejde, în afară de milostivirea cerească, decât pe cele pe care le vor găsi în răbdarea, înțelepciunea, vitejia lor și, mai presus de toate, în solidaritatea ce vor trebui să o clădească mai întâi în sânul fiecărei pribegii naționale și, în urmă, între toate aceste pribegii.

Este definitiv stabilit că între oamenii de Stat occidentali nu numai că nu au considerat nici odată posibilitatea de a veni cu ajutor armat popoarelor pe care le-au jertfit la Teheran, Yalta și Posdam, dar că ei consideră orice încercare din partea acestor popoare de a scutura lanțurile robiei lor ca esențialmente contrare intereselor lor mercantile și politice lor emasculate, de pace cu orice preț – *better red than dead* – pe care au urmat-o dela sfârșitul ultimului război încoace, în drumul lor spre groapa fără slavă pe care le-a făgăduit-o Hrusciiov

Refugiul și frații săi robiți trebuie să înlăture cu totul din mintea lor imaginea antagonismului între două lumi despărțite de Cortina de Fier. Această cortină a încetat demult de a mai exista altfel decât numai și numai pentru bieții sclavi din partea ei răsăriteană. Taberele antagoniste nu sunt cele ale tiraniei, pe de o parte, și ale lumii Libere, pe de altă parte. Tiranii comuniști și Conducătorii Lumii Occidentale s-au înțeles perfect de mult. Pe cât de groaznică este această realitate, trebuie în sfârșit să recunoaștem că taberele opuse sunt formate de către acești tirani și acești conducători pe de o parte și de neamurile asuprite din europa și din Asia pe de alta, ȘI SĂ FĂPTUIM ASTFEL CUM NE-O PORUNCEȘTE ACEST ADEVĂR.

Istoricii viitorului vor afla cu mirare că, în urma celui de-al Doilea Război Mondial, conducătorii Lumii Occidentale învingătoare, parcă cuprinși de teroare și de panică, au părăsit una după alta toate pozițiile strategice, politice și morale pe care le stăpâneau, predând imperii întregi întreprinderilor comuniste, haosului și canibalismului, pierzând toate prilejurile, și s-au prezentat multe, în europa și în Asia, de a recâștiga terenul pierdut.

Această atitudine a Lumei Occidentale trebuie privită, dela tragedia Revoluției Ungare încoace, ca definitiv adoptată de ea. Părășiți în propriile ei reflexe și reacțiuni, conducătorii ei nu vor descoperi mortala primejdie a letargiei lor decât când va fi prea târziu, după ce ultima lor armă le va fi fost smulsă din mâini. Astfel cum ei au lăsat să treacă, fără a-i întrebuința, spre mântuirea noastră și a lor, anii hotărâtori, când arma atomică era monopolul lor, astfel cum s-au lăsat de bună voie întrecuți în producția armelor nucleare, încredințând, în deplină cunoștință de cauză, unui comunist cunoscut inițiativa și controlul producției lor, vor lăsa să se stingă, sub povara asupritorilor și a uitării, ultimele rezistențe morale și fizice printre popoarele pe care Roosevelt și Churchill le-au predat Bestiei, pierzând arma supremă, arma care sete numai a lor : puterea explozivă a masei de sute de milioane de sclavi în Europa și Asia.

Destinele Occidentului nu mai sunt în mâinile lor ci în cele ale *Golemului* pe care le-a lăsat să crească pe malurile Hudsonului a infiltrațiilor dușmane pe care le-a îngăduit în pozițiile cele mai sensibile ale apărării sale spirituale, morale, politice și militare, ai sfătuitoarelor haini cu care s-au înconjurat conducătorii lor. Occidentul nu se mai poate salva el însuși. Nu el ne poate salva deci pe noi, ci noi pe el. Răspunderea perenității civilizațiilor care au diferențiat pe om de bestie este a neamurilor robite. Mântuirea acestor civilizații nu mai poate fi nici măcar închipuită decât prin răscoala, cuminte și îndrăzneț pregătită, unanimă și simultană a tuturor acestor neamuri.

Înțelegerea între ele, coordonarea intențiilor lor și a diferitelor faze ale pregătirii și executării acțiunii mântuitoare, nu se pot îndeplini, bine înțeles, în interiorul granițelor Imperiului Comunist, ci numai în lumea Exilului, al cărui rost istoric este numai acesta. dar aceasta cere o minune preliminară, *înțelegerea în sânul fiecărei pribegii*. Fiecare din noi poartă nădejdea și răspunderea acestei împăcări, dela cel mai nevoiaș muncitor manual sau intelectual până la fostele capete încoronate și sfătuitoare cu care s-au înconjurat. Nimănui nu-i mai este îngăduit să fie numai salariatul <<co-existenței pașnice >> decizii trebuie să fie luate cu hotărâre și în grabă. “*Tot ce ea ce este necesar pentru triumful răului* – spune Edmund Burke, *este ca toți cei buni să nu facă nimica* “.

Deci, la treabă ! este mai târziu decât se crede. Răgazul ce ne este dat este scurt și precis măsurat de timpul necesar Chinei lui Mau –Țe- Dung pentru a deveni o adevărată putere atomică. Căci acțiunea mântuitoare trebuie neapărat să cuprindă și răscoala maselor chineze. Sfârșitul Ciang- Kai- Shek, pe care îl doresc toți emasculații și conspiratorii pro-comunismului, a singurului șef a unuia din neamurile robite, și a celui mai numeros, care dispune astăzi de o forță armată independentă, puternică și credincioasă, ar însemna, foarte probabil, și sfârșitul ultimelor noastre nădejdi.

Aceste pagini au fost scrise pentru a limpezi, de prea multe și amare amintiri, calea spre iertarea păcatelor, uitarea dușmăniilor și împreunarea sufletelor pe care rugăm fierbinte pe Dumnezeu Atotputernic să nu-i le hărăzească.

CUVÂNT FINAL

Autorul dorește a face față la o posibilă critică pe care citirea acestei cărți ar putea s-o prilejuiască.

Nu s-a indignat autorul față de atrocitățile pe care abea le menționează, de care sunt învinuite autoritățile Socialist- Naționale ?

Autorul s-a scârbit și indignat adânc față de aceste atrocități. Dar autorul, el, *avea dreptul de a se indigna și de a se scârbi*, fiindcă cu aceiași indignare privit și privește atrocitățile Lumei Comuniste. Cu aceiași mânie le-a condamnat și le condamnă, fără de a fi silit, pentru aceasta, a recurge la statistici fabuloase, deoarece Stalin și Molotov, s-au însărcinat, ei înșiși, să nedumirească în această privință : Stalin, când a mărturisit lui Churchill, în acea memorabilă noapte în Kremlin că <<lichidase >> io milioane de țărani ruși pentru a impune sistemul << ceapeurilor >>; Molotov, în Discursul său din Odesa, în 1933, când se lăuda cu lichidarea a mai mult de 20 de milioane de << burjui >>, în cei dintâi 13 ani, numai, ai Revoluției Bolșevice.

ARE ÎNSĂ ORIȘICINE DREPT LA ACEIAȘI INDIGNARE ȘI LA ACEIAȘI SCÂRBĂ ?

Roosevelt și Churchill au predat la Teheran și Yalta aceluiași Stalin și aceluiași Molotov, și tuturor călăilor și torționarilor comuniști 130. 000.000 de Europeni. Au făcut aceasta în momentul exact când la cunoștința lor Kremlinul inaugurase un nou cicluri de măceluri apocaliptice și de deștrădăcinări masive de popoare. Când Stalin a cerut lui Roosevelt, la Teheran, consimțământul său, înainte de a pune sângeroasele sale gheare pe atâtea nenorocite țări, Roosevelt i le-a dat fără nici o șovăire, cu singura condiție ca această concesie să rămână ascunsă până la viitoarele alegeri prezidențiale în Statele Unite.

Când generalul Sikorski a venit să anunțe lui Churchill cu netăgăduite dovezi în mână că 15. 000 de ofițeri polonezi, prizonieri ai Sovietelor, fuseseră executați în masă la Katyn, Churchill n-a găsit alt răspuns decât că : “ Dacă sunt morți, sunt morți, nu putem să mai facem nicica !” Pe aceiași pagină, unde în *Memoriile* sale povestește spovedania lui Stalin, privitoare a cele 10.000.000 de țărani ruși măcelăriți, Churchill ne povestește că numele lui Stalin va fi binecuvântat pentru această faptă de către generațiile viitoare, “ *fiindcă << ceapeurile >> le vor aduce mai multă mâncare* “, argument, fie zis în treacăt, cu totul fals din punct de vedere tehnic agricol. În aceiași carte, citim cum Churchill dăruiește lui Stalin 90% preponderență în viața Poporului Român, păstrându-și pentru el 10%. Celelalte țări, din Centrul și Răsăritul Europe, împărțite la fel, după cum putem vedea în documentul reprodus fotografic în *Memoriile* lui Churchill ; proporția variind după cheremul Primului Ministru Britanic.

Președintele Truman, care azvârlise fără nici un rost (deoarece Japonia se declarase gata de a depune armatele cu două luni mai înainte) două bombe atomice

asupra populației civile japoneze, măcelărind zadarnic sau schilodind oribil sute de mii de ființe omenești, a predat în urmă, prin Misiunea Masrshall, acelorași călăi, cărora Rousevelt și Churchill le predaseră 11 Țări europene, întreaga Chină, cu un sfert din populația pământului. Singurul posesor al bombei atomice Președintele Truman a avut timp de cinci ani posibilitatea de a cere, chiar prin telefon, și de a obține din partea lui Stalin, evacuarea nu numai a Berlinului și a Cehoslovaciei, ci a tuturor teritoriilor europene ilegitalm ocupate de soviete. Din motive ce au rămas nemărturisite, nu a făcut-o !

Primul Ministru britanic Attlee, democratul, amicul celor umili (care cu toată stăruința unor membri ai parlamentului refuzase de a interveni pentru a salva viața unui copil de 13 ani, condamnat la moarte în Germania de către autoritățile militare britanice, pentru crima de a fi păstrat în odaia sa un portret al lui Hitler, reîntors dintr-o călătorie de prietenie din China Roșie, pe care o vizita în momentul unui sălbatic val de teroare la care era supus umilul și muncitorul Popor Chinez, nu avea la sfârșitul acestei călătorii decât cuvinte de laudă pentru administrația lui Mao-Țe-Dung și nu pomenea de alte măceluri decât al muștelor la eliminarea cărora această administrație consacra, ne asigură eminentul democrat, o lăudabilă activitate.

Generalul Eisenhower, ca Șef suprem al Armatelor aliate din europa, predase asasinilor din Kremlin, contra tuturor legilor războiului, Convenției dela Geneva și a celor mai elementare considerații umanitare, aproape 400.000 de ofițeri și de soldați anti-comuniști ruși, pentru a fi spânzurați și împușcați într-un uriaș Katyn. Tot sub controlul generalului se făcuse repatrierea forțată a zeci de mii de refugiați din țările ocupate de Soviete , printre acești refugiați, după cum o povestesc cu indignare anumiți generali americani, se numărau și cei care luptaseră vitejește ca voluntari sub ordinele generalului Eisenhower. Ca Șef Suprem al armatelor aliate , și conform jurist prudentei stabilite la Nurenberg, generalul Eisenhower este răspunzător de toate atrocitățile mari și mici, rămase nepedepsite, de care trupele sale s-au făcut vinovate în Germania. Menționăm, între altele, VIOLAREA CELOR 600 DE FETE GERMANE DE CĂTRE UN REGIMENT DE SOLDAȚI NEGRI, CU CONSIMȚĂMÂNTUL OFIȚERILOR LOR, ÎNTR-UN TUNEL DE CALE FERATĂ LA AUSBURG ; violare acre a făcut obiectul unei investigațiuni rămase fără sancțiune, a Senarului american. Administrația generalului Eisenhower a fost martoră nemișcată a barbarei represiuni a diviziilor mongole ale lui Hrusciov împotriva patrioților unguri în 1956. Tot ea a fost cea care a organizat ulterior călătoria triumfală a aceluiași Hrusciov în Statele Unite și primirea sa cu brațele deschise la Cam David. Tot această administrație a fost aceea care a participat la predarea altor 20.000.000 de nenorociți Coreeni și Indochinezi teroarei Bestiei Fără Nume.

Nu numai personalitățile sus menționate, complice și părtașe la robirea, terorizarea și măcelul de popoare întregi, dar și anturajul lor politic, complice și el prin omisiune sau comisiune, dar și agenții lor de informație, care, prin tăcere sau comentarii tendențioase, au ajutat, atenuat sau ascuns acestei atrocități nu au

dreptul de a se indigna fără ipocrizie, cum îl avem noi, la cele ce s-au petrecut în lagărele de concentrare germane, în ultimii doi ani ai războiului.

Nu au dreptul de asemenea la această indignare cei care au primit participarea Bestiei Sovietice (cu trei scaune în loc de unul, ca toate celelalte țări) la Organizația Națiunilor Unite, nici cei care au primit pe băncile Comisiunii Drepturilor Omului și a Tribunalului dela Haga pe reprezentanții celor mai perversi permanenți și crunți violatori ai acestor drepturi, ai guvernelor celor mai puțin demne de a le încredința răspunderea unei judecăți imparțiale.

Nu au dreptul la această indignare cei care au mijlocit cu miliarde de dolari, cu milioane de tone de alimente, cu echipamentele industriale cele mai perfecționate și cu armele cele mai moderne, distribuite guvernelor comuniste, menținerea și întărirea asupra a mai mult de o treime a locuitorilor acestei planete a unei nemaipomenite tiranii, unică prin sălbăticia sa în istoria omenirii, tiranie care fără de acest ajutor s-ar fi prăbușit dela bun început

ANEXE

I

Corneliu Codreanu anunță încetarea existenței Partidului <<Totul pentru Țară >>

CIRCULARA Nr. 148

Am convocat încă de acum o săptămână pe ziașiți pentru mâine Marți 22 Februarie a.c. ora 8 seara, în scopul de a încerca să fac unele declarații politice privind atitudinea noastră ca partid, în fața noilor împrejurări.

Deoarece Miercuri, 23 Februarie, este ultimul termen pentru facerea declarațiilor de către funcționari și înaintarea demisiilor din partide, mă văd silit a face acesta declarații astăzi, pentru ca ele să ajungă în timp util membrilor noștri.

Iată aceste declarații, pe care le fac în numele forului conducător al Mișcării Legionare :

Anunțăm pe membrii, că începând cu data de astăzi, 21 Februarie 1938, << Partidul Totul pentru Țară >> nu mai există.

Întra ag conducere a căzut de acord, că rațiunea de existența a Partidului a încetat.

Toți cei legați până în prezent juridicește de acest partid, funcționari de Stat sau nefuncționari sunt dezlegați de toate aceste legături, luându-și completa libertate de acțiune. Toate funcțiunile, Șef de regiuni, de județe, etc. sunt desființate.

Motivele care ne-au determinat la această hotărâre sunt :

Decretul Regal Nr. 870 din 17 Februarie 1938 cuprinde următoarele dispoziții :

- a). Funcționarii Statului nu pot face politică, nu mai pot face parte din partide.**
- b). Cei ce nu sunt funcționari, adică restul de cetățeni, dacă acționează politicește sunt sancționați.**
- c). Conducerea este sancționată, dacă mai dă circulări, ordine, dispoziții.**

Deci suntem aruncați din raportul de Drept în raportul de Forță. Pe aceste însă, noi nu-l primim. Noi am înțeles să acționăm în cadrul legii, manifestându-ne crednițele noastre.

Dacă aceasta n-o putem face și dacă orice manifestație de credință ne este interzisă, rațiunea de existență a partidului nostru a încetat.

Noi nu vom întrebuița forța.

Ne este suficientă experiența din trecut, când, fără voia noastră, am fost atrași pe calea violenței. La orice violentare, noi nu mai răspundem în nici un fel : suportăm chiar și atunci când întreaga națiune este tratată ca o turmă de animale inconștiente.

Lovitură de Stat noi nu voim să dăm.

Prin existența însăși a concepției noastre, noi suntem contra acestui sistem. Ea însemnează o atitudine de bruscare, de natură exterioare, pe când noi așteptăm biruința noastră dela desăvârșirea în sufletul națiunii, a unui proces de perfecționare omenească.

Nu vom întrebuița aceste mijloace, pentru că tineretul de astăzi are prea adânc înfiptă conștiința misiunii sale istorice, și a răspunderii sale, pentru a face acte necugetate, care să transforme România într-o Spanie însângerată.

Generația noastră întreagă vede bine mânușa care I s-a aruncat.

Mânușa aruncată va rămâne însă jos.

Noi refuzăm să o ridicăm.

Ceasul biruinței noastre încă n-a sunat. E încă ceasul lor. Dacă generația bătrânilor noștri crede că e mai bine așa cum a procedat, noi nu avem să ne amestecăm pentru a le da lecții.

Ei poartă răspunderea în fața lui Dumnezeu și a Istoriei.

De altfel, părerile mele, simple păreri, asupra ultimelor evenimente, vor fi fixate într-o scrisoare adresată unuia dintre miniștrii actualului cabinet.

În același Decret Legal se vizează comerțul legionar. Pentru a nu da naștere la nici o posibilitate de conflict, cu multă durere, renunțăm și la activitatea noastră comercială. Întreg comerțul legionar se lichidează. Șefii de întreprinderi vor anunța personalul din timp pentru a se putea plasa în altă parte. Cei 70 de copii întreținuți de noi vor fi trimiși acasă, noi nemaiputând suporta cheltuiala întreținerii lor.

În timpul liber care ni se deschide, îndemn pe toți tinerii să studieze cât mai profund în direcția meseriei lor.

De altfel și eu, profitând de acest timp, voi pleca peste o lună la Roma, pentru a mă ocupa de traducerea și tipărirea în limba italiană și franceză a cărții mele. De asemenea, voi scrie volumul al 2-lea.

Și acum, în ceasul dizolvării noastre, noi, tineretul româniei, crescuți în credința legionară, mulțumim generației bătrânilor, oameni politici pentru modul cum s-au purtat cu noi, pentru modul cum ne-au tratat, pentru exemplele de caracter, onoare, demnitate de lealitate pe care ni le-au dat.

Închizând această tristă pagină, rămânem legați în duhul lui Moța, Marin și a celorlalți morți ai noștri, care se roagă pentru noi lui Dumnezeu.

Credeți, camarazi din sate, din munți și din câmpii, în viitorul legionar al României, pe care nici ura, nici uneltirea vicleană și nici moartea nu-l pot împiedica.

București, 21 Februarie 1938

Corneliu Zelea Codreanu

II

SCRISOAREA LUI CORNELIU CODREANU, ȘEFUL LEGIUNII, CĂTRE ALEXANDRU VAIDA VOIEVOD, FOSTUL PREȘEDINTE DE CONSILIU.

Domnule Ministru :

Îmi permit a vă adresa această scrisoare Dvs. În legătură cu ultimele evenimente politice, în care ați jucat un rol așa de important.

Sunt simple păreri ale unui om în pragul a 40 de ani, care și-a purtat tinerețea în cele mai aspre lupte, în cele mai mari suferințe și prin cele mai grele primejdii.

Omul acesta în 16 ani de luptă, și-a creat o organizație politică pe care a trebuit să și-o disolve din dragoste pentru Țară, pentru că nu a voit să răspundă provocării de război ca i s-a trimis.

Căci Lovitura de Stat pe care Dvs., reprezentanții vechii organizații ați dat-o în noaptea de 10 februarie, este o mare ofensă adusă nației noastre și o provocare de război adresată fiecărui Român.

Domnule ministru :

O nație nu e condamnată să trăiască toată viața ei în aceleași forme. Constituția acestei țări prevede orice schimbare posibilă, cu o singură condiție : respectarea normelor legale trasate de legea fundamentală a Statului. Această formă nouă ridică însă o serie de probleme.

1. Dispreț pentru Poporul Român. Caracteristica noilor forme statale din lume nu stă atât în forma Statului, pe cât stă în contribuția națiunii la crearea acestor forme de stat. Nu are importanță mecanica Statului pe cât are în aceste schimbări voința națiunii, această stare de înaltă conștiință, această stare de elan la care se poate ridica un neam chemat să-și hotărască propria soartă.

Viitorul sau înălțimea de conștiință la care în văzu lumii s-au ridicat aceste neamuri. Ca român, mă simt ofensat și întreb :

Ce ați crezut DVs. Despre nația noastră, desconsiderând-o în modul acesta ? La acest mare examen, la acest concurs care se dă între națiile lumii, unde se apreciază

nu forma și înfățișarea noastră a statului. Ci capacitatea de conștiință și demnitate națională.

Dvs. prin actul dela 10 -11 Februarie ne-ați oprit pe noi Români de a lua parte. Dându-ne un regim nou și dictându-ne o constituție alcătuită în câteva nopți, punând pe întreaga națiune pecete de << incapabil și dobitoc >>

Mă întreb încă o dată : Să ne fi crezut Dvs. Ca o turmă de animale ? În toate aceste schimbări ale Statului, apare alături de ideea unei forme noi, ideea națiunii biruitoare, nu sclavă să poarte un jug ce i se pune. Națiunea care voiește a lua parte la stabilirea soartei sale viitoare, dacă voiește să aibă o soartă și dacă voiește să valideze a națiune cu drept la respect printre celelalte națiuni ale lumii.

II. Legalitatea. Dumneavoastră toți care ne-ați cântat nouă timp de 10 ani pe această strună << Legalitatea >>, existența Statului stă în ideea de legalitate ; cine atinge acest principiu al legalității, cine calcă legile Țării este un criminal. Dvs. Care ne-ați aruncat în închisori pentru cele mai mici abateri față de Codul penal, terminați acum, la sfârșitul acestui imn frumos, prin a deveni cei mai mari infractori la legile fundamentale ale statului, călcând în picioare Constituția Țării, respectată de toți dela înființarea Statului Român și până astăzi. Sunt mărturie dosarele din Tribunale și Consiliile de război, din închisorile în care am intrat ; fiind acuzat, rând pe rând, de Dvs. Că voiesc : “Să fac lovitură de Stat” Nu este proces al meu în care această formulă să nu fi apărut în toată amploarea și viclenia ei.

Pentru că după 10 ani de chinuri, pe care le-ați impus Gărzii de Fier și sufletului din mine, să terminați prin a Dvs. << Lovitură de Stat >>.

Prin a săvârși Dvs. Delictul de care ne-ați acuzat și pentru care ne-ați chinuit pe nedrept. Toate teoriile care ni s-au făcut nouă, tineretului. Ani dearândul, se termină prin acest oribil exemplu.

Priviți-ne pe noi în cadrul legalității și uitați-vă la Dvs., cum termină cei mai mari disprețuitori de lege.

III. Sperjurul. Dar dumneavoastră ați jurat pe aceste legi. Ați jurat că vă veți supune lor și le veți aplica. Iar acum ați călcat jurământul depus.

Asupra întregii Dvs. Generații politice planează sperjurul. Trist exemplu, îngrozitor exemplu pentru Biserica ortodoxă care patronează un asemenea act și pentru neamul nostru.

Ce grozăvie cuprind aceste două cuvinte : infractori și sperjuri.

IV. Nulitatea operii Dvs. Întreaga operă a Dvs. De legislație este lovită de nulitate. Tot ce este născut din sperjur și călcare de lege este sortit pieirii. Iar celor ce servesc asemenea acte, nu le ajută Dumnezeu nici odată. Un vot luat prin silnicie, sub stare de asediu, cenzură, nesecret și verbal, mai rău ca în regimul bolșevic, nu acoperă faptele dumneavoastră, pentru care rămâneți răspunzători și nu dă operei Dvs. nici o valoare.

V. Noua constituție și lupta de eliberare a României din lanțurile puterilor iudaice. Și aceasta cu atât mai mult cu cât Constituția de astăzi, după cum vom dovedi mai târziu, depozitează pe Români de drepturile lor istorice și consacră stăpânirea iudaică în România.

Întreaga luptă națională de 20 de ani se termină într-o constituție care nu numai că nu rezolvă nimic din problema vitală a nației noastre, ci ine să pecetluiească pentru totdeauna drepturile și pozițiile furate dela Români de năvălitorii jidani, împotriva cărora noua constituție nu ne mai deschide nici o posibilitate de apărare. Actuala Constituție este o piatră de mormânt peste viața Nației românești.

Domnule Ministru :

V-am scris aceste rânduri nu pentru a le multiplica și răspândi în public, care ar fi o simplă agitație sterilă, ci pentru că am socotit că este bine ca Dvs. Să cunoașteți toate părerile, și ale celor ce vă aplaudă și ale celor ce nu vă aplaudă.

22 II 1938.

Primiți salutul meu

Corneliu Zelea Codreanu.

III

SCRISOAREA CĂPITANULUI, CORNELIU ZELEA CODREANU, CĂTRE PROFESORUL NICOLAE IORGA

Pentru Profesorul Iorga

Comerțul legionar dela Obor și dela Lazăr

Astăzi, Sâmbătă 26 martie 1938, orele 9 dim., cele două restaurante, dela Obor și dela Liceul Lazăr, au fost închise de autorități.

La cel dintâi s-a prezentat Comisarul șef Furducescu, dela Circ. A 18-a, însoțit de trei comisari ajutori și de un pluton de jandarmi sub comanda unui sergent.

La cel de al doilea, Comisarul Șef Malamuceanu, însoțit de doi comisari ajutori, punând în vedere personalului să se retragă, deoarece au ordin să evacueze și să închidă imediat localul.

.....

Când acum 15 ani în urmă, tineretul manifesta zgomotos împotriva cuceriri iudaice (nu mai zgomotos decât Dl. Iorga la 1906), Domnii de astăzi spuneau :

“ Nu așa veți rezolva problema evreiască.

Apucați-vă de comerț. Faceți comerț, ca ei !”

Iată ne-am apucat, cu sufletul plin de speranțe. Cu dor de muncă.

Când ați văzut însă că pornim, că suntem corecți, să suntem capabili, că munca noastră este binecuvântată de Dumnezeu, veniți tot voi, și distrugeți acest început de comerț românesc, poate cel dintâi început serios din vremea noastră, veniți și, fără milă, înăbușiți aceste încercări, tot avântul nostru și atâtea speranțe.

Ce epitete pot să vă dau ? ce cuvânt din limba română vi s-ar potrivi. Ne acuzați că am greșit în trecut ? Dar cine n-a greșit dintre voi ? Spuneți-ne însă ce am greșit acum ? ne scoateți o crimă din ceea ce voi înșivă ne îndemnați ieri să facem ?

Vine Profesorul Iorga, care striga acum 4 luni, dând alarma în linia comerțului românesc creștin răpus de Jidani, și făcând apel, chiar la violența noastră, vine, ne murdărește gândurile noastre curate și ne răpune el pe noi, pe Români.

Sub guvernarea fericită și creștină a I. P. S. Patriarhul Miron, nu mai există în România nici Jidani, nici comerț jidănesc, nici problema jidănească

Nu mai existăm decât noi, care trebuie să fim nimiciți prin orice mijloace.

Niciodată, nici un cuvânt rău pentru Profesorul Iorga. Totdeauna cu respect și bună cuviință.

De câțva timp plouă cu articole de otravă peste noi.

“ Între bliduri (adică la restaurantele noastre) facem comploturi, punem la cale revoluții îngrozitoare și vrem să ucidem oameni. Suflete de asasini, oameni cu revolverele în mână și în buzunare. “

Ei bine, nu mai pot !

Din marginile puterilor mele omenești, cu care te-am respectat, îți strig :

Ești un incorect. Ești un necinstit sufletește.

Datoria elementară a unui om corect este să se informeze și la omul pe care îl judecă, nu numai la agenții mincinoși ai Domnului Armand Călinescu)care lansaseră ieri pe piață 16 echipe sub conducerea lui Alexandru Cantacuzino vor să-l omoare de Dsa.)

Eu nu mă pot bate cu Dta. N-am nici geniul, nici vârsta, nici condeiul și nici situația Dtale.

N-am nimic. Dta ai totul.

Dar din adâncul sufletului lovit și nedreptățit îți strig și îți voi striga din adâncul gropii, ești un necinstit sufletește, căci ți-ai bătut joc pe nedrept de sufletele nevinovate.

Voi care ne acuzați de violență, după ce ați întrebuițat contra noastră cele mai mari violențe, împingându-ne la violență și păcat, voi, căroră dacă cineva v-ar fi dat numai o palmă, ați fi reacționat la fel ca mine, fără ca să mai fi trecut prin chinurile

fizice și umilințele prin care am trecut noi, voi necinstitilor sufletește, vă vom dovedi acum, că nu vom reacționa în nici un fel la toate provocările voastre.

Nu să ne înăbușiți comerțul nostru, să ne înăbușiți avântul, ci ca să ne bateți la tălpi, să ne trimiteți în Insula șerpilor, să ne ucideți cu pietre, să ne spânzurați cu tălpile în sus, și să ni le bateți în cuie, să ne supuneți la cele mai mari umilințe.

Nu veți întâmpina nici Dvs., Domnule Profesor Iorga și nici ceilalți toți care v-ați asumat răspunderea unei sângeroase și nedrepte opresiuni, nu numai o violență, ci nici măcar o propunere.

Dar de acum și până voi închide ochii, Domnule Iorga, și după aceea, te voi privi așa cum meriți.

București, 26 martie 1938.

Corneliu Zelea Codreanu

BIBLIOGRAFIE

- ANDERS, G-ral Vladislav : *Memories*, Paris, Ed. La Jenune Parques 1984.
- AUSWAERTIGES AMT : *Deutsche Weissbuecher*, Berlin, 1939
- BASDEVANT, Denise: *Terres Roumanes contre vents et marees*, Paris, Editions de l'Epargne, 1961
- BONNET, Georges: *Defense de la Paix*, Geneva, Les Editions du Cheval aile, C. Bourquin, 1964.
- BORREGO, Salvador: *Derrota Mundail*, (Deruta mondială) Mexico, 1965.
- BOTKIN, Tatiana: *Vie, Martyre et Sacrifice des Tsars (Viața, martitiul și sacrificiul Țărilor)*.
- BRITISH FOREIGN OFFICE (Ministerul Afacerilor Străine Britanic) :
Documents concerning German-Polish Relations and the Outbraek of Hostilities Between Great Brtain and Germany ~ ~on September 3, 1939.
- CARLAVILLA, Mauricio : *Pearl Harbour, Traicion de Roosevelt.*
- CHARPELEU: *La bete sans nom*, Copenhaga, *Las Editions diplomatiques*, 1943. CHENNAULT, G-ral. Claire L : *Way of a Fighter*, Robert Hotz, ed. , New-York, G. P. Puntan's Sons, 1949.
- CHURCHILL, Winston: *The World Crisis 1918-1928 : The Aftermath*, prima ed., Londra, Thornton Butterworth, Ltd. 1929. *The Second World War*, 6 vol., Boston, Houghton Mifflin Companz, Inc. 1948-1953.
- CIANO, Galeazo: *The Cioao Diaries*, Editura Hugh Gibson, Garden City, New Zork, Doubledaz & Companzy, Inc. 1946.
- CINTU, Chirilă: *Din Bucovina pe Oder, Rioa de Janeiro și Madrid*, Editura Dacia 1967.
- CLAUSS, Max Walter *Der Weg nact Yalta*, Praisident Roosevelt Verant wortung Heiledembreg, Vowinckel, 1952.
- CROCKER, George: *Roosevelt Road to Russia*, Chicago, Henry Regenery Company, 1959.
- CODREANU, Corneliu: *Pentru Legionari*, Bucure;ti, 1936.
- CONTE, Arthur: *Yalta ou le Partage du Monde*, Paris, Robert Laffont, 1964.

- DOENITZ, Amiral Karl :** *Memoires : Ten yiaers and Twentry Dayias, new-York Hillar House Publishers Lid, 1958.*
- DUGAN, James și STEART :** *Caroll : Ploiești : Great Ground – Air Batte, I August 1943. New York, Random House Inc, 1964.*
De asemenea s-a publicat ca *Tidal Wave.*
- DIEWERGE, Wolfgang :** *Anschlag gegen den Feieden : Ein gelbbuch uber Grunspan und seine Helfershelfer. Minchen, F Eher nachf, 1939.*
- EASTERMAN, Alexandre L :** *King Carol, Hitler and Lupescu, London, Gollancz Ltd. 1942.*
- ESSEN, Ruttger :** *Den Rysca Elvationen, Stockolm, Fahlcianz si Gumaelius, 1941.*
- FEKETE, Attila :** *Hungary 's Assassnanation.*
- FLEMING , Peter** *The Fate of Admiral Kolchaak, New-York, Harcourt, Brace & World Inc. 1963.*
- FLYNN, John :** *The Roosevelt Myth. New- York, Devin- Adair Company, 1948.*
Wihile you Slept, New. York, Viking Press Inc., 1951.
- FORRESTAL, James :** *Forrestal Diares, Walșter Millis ed. Cu colaborarea lui E. D. Duffield, New- York, Viking Press Inc. 1951.*
- FRENCH FOREIGN OFFICE :** *Frenc Yellow Book, (Cartea Galbenă Franceză), 1939.*
- GAFENCU Grigore :** *Preliminaires de la Guerre de l' Est, Geneva, 1945.*
Les derniers Jours de l' Europa, Zurich. 1946.
- GLASER , Kurt :** *Czeco- Slovakia, a Critical History, Calwel, Idaho, The Caston Printers Ltd. 1961.*
- GROVES, Leslie R. :** *Now it can be told, New York, Horper & Brothers, 1962.*
- HENDERSON, Andreas :** *Final Report, British Foreign Office (Ministerul Afacerilor Străine Britanic) 1939 ~ Failure of a Mission, New Zork, G.P. Putnam's Sons, 1940.*
- HITLER, Adolf :** *Mein Kampf, Munchen, 1926.*
- HULL, Cordelli :** *The Memories of Cordel 1 Hull, 2 volume, New-Zork, The Macmillan Companz, 1984.*

- IRVING, David : *The Destruction of Dresden*, London, William Kimber, 1963.
- JASCH, Wenzel : *Potsdam 1945 : Historie d'un mensonge*, (Potsdam 1945 : Istoria unei minciuni), Paris, Editions de la Table Ronde 1967.
- JORDAN, George Racey : *From Major Jordan's Diaries*, Belmont, Massachussets, Western Islands, 1965.
- Lane, Arthur Bliss : *I saw Poland Betrazed*, Belmont, Massachussets, Westers Islands, 1965.
- LAURIE,A. P. : *The Case of Germany*, Berlin, Internationaler Verlag 1949.
- MARKHAM, Reuben H. : *Rumania under the Soviet Yoke*, Boston, E. Meador, 1949.
- MONTIGNZ, Jean : *Le Complot contre la Paix, 1935-1939*, paris, Editions de la Table Ronde, 1966.
- MONZIE, Anatole de : *Ci-devant*, Paris, Ftammarion, 1941.
- NOULENS, Joseph : *Mon Ambassade en Russie Sovierique, 1917-1919*, Paris, Plon, 1933.
- OLIVER, George : *Roosevelt, the Man of Yalta*.
- PETRESCU-COMNEN,Nicolae : *Responsabili*, Verona, 1949.
- Preludi del grande drama*, Roma, Edizioni Leonardo, 1947.
- POLONIA, MINISTERUL
- AFACERILOR STRĂINE : *Polish White Book : Offocoal Documents Concerning Polish- German and Polish-Soviett Relation, 1933-1939*. Londra,1940.
- PONCINS, Leon de : *Les Forces Secretes de la Revolution*, Paris, 1933
- POTEMKIN, Vladimir P. : *Histoire de la diplomatie*, Paris, Librairie de Medicis, 1946
- PRICE, George Ward : *Years of Reckoning*, London, Cassel& Company,Ltd. 1938
- PROST, Henri : *Destin de la Roumanie (1918 – 1954)*. Paris, Editions Berger Levrault, 1954.

- RASSOMER, Paul : *Les Responsables de la Second Guerre Mondial.*
(Răspunzătorii pentru cel de Al Doilea Război Mondial)
- ROGGER, H., WEBBER, Eugen : *The European Right, a Historical Porfile,*
Berheley University of California Press, 1965.
- ROMANESCU, Traian: *Traicion al Occidente,* Mexico City, 1962.
- ROMIER, Lucien : *Le Carrefour des Empires Morts.* (Răscrucea Imperiilor moarte).
- ROOSVELT, Elliott : *As We Saw It,* New York, Duell, Sloan and Pearce, 1946.
- SAINT-AULAIRE, Aug. Comte de : *Geneve conte le Paix,* Paris, Plon, 1936.
- SIMA, Horia : *Destinee du Nationalisme,* Paris, 1946.
Europe at the Cross Roads, Munchen, 1955
Dos Movimentos Nacionalistas, Madrid, 1960
La Crisis del Mundo Libre, Madrid, 1960.
Cazul Iorga-Madgearu, Madrid, 1961.
- SOKOLOV, Nicolas : *Enquete Judiciare sur l'Assassinat de la Famille Imperiale,* Paris, Payot, 1924
- SPENGLER, Oswald : *Jahre der Entscheidung,* Munchen, Beck, 1933. 1933.
- STURDZA, Mihai : *La Roumanie peut-elle combattre sur deux fronts?*
(Poate România să combată pe două fronturi?),
Lausanne, Payot,1916
Avec l'Armee roumaine, Paris, Hachette, 1918.
Katanga, el Occidente al Servicio del Comunismo, San Jose, Costa Rica, Librăria Lehman, 1962.
World Government and International Assassination, San Jose, Costa Rica, Librăria Lehman, 1962 (Retipărită de American Opinion, Belmont, Mass, 1963).
Open Letter to Their Excellencies, San Jose, Costa Rica, Lehman, 1962.
- SZEMBECK, Jan conte de : *Journal 1933-1939.* (Tradus din poloneză de J. Rzewska și T. Zaleski). Paris, Plon, 1952.
- THARAUD, Jean et Jerome : *L'Envoye de l'Archange,* Paris, Plon, 1939.

- THOMSON, Warren S. : *Danger Spots in World Population*, New York, Alfred A. Knopf, 1929.
- TELLER, E. și BROWN, A. : *The Legacy of Hiroshima*, Garden City, New York, Doubleday and Company, Inc. 1962.
- UNITED STATES DEPARTMENT OF STATE : *Foreign Relations of the United States, Diplomatic Papers*, (Ministerul Afacerilor Străine ale Statelor Unite) 1944, Vol. IV, Europe.
- VEALE, F.J.P. : *Advance to Barbarism*, Appleton, Wisconsin, C. Nelson Publishing Company, 1953.
- WEISZACKER, Ernest von : *The Memoirs of Ernest von Weiszacker*.
- WELCH, Robert: *The Politician*, Belmont, Massachusetts, Belmont Publishing Company, 1963.
- XENOPOL, A.D. : *Histoire des Roumains de la Dacie Trajane*, (Istoria Românilor din Dacia Traiană), 2 volume, Paris, 1896.

INDEX DE PERSOANE

A

Achile, Erou grec antic : X.

Agamemnon: Erou grec: X

Aldea, Aurel, General, Ministru de Interne: 41,217

Alecsandri, Vasile: 52

Alexandru, Regele Yugoslaviei : 16,62,86,104

Anastasia, Falsa mare Ducesă: 236.

Antonescu, Ion, Mareșal : VII, IX, 34-37, 39-42, 107-108, 125, 142, 164, 165, 171, 175-176, 179-180, 184-185, 188, 190, 192, 195-197, 199, 203, 205-206, 208-210, 213-225, 227, 229-233, 238-239, 243-246, 248-249, 255-256, 269.

Antonescu, Mihai, Ministru de Justiție și Ministru al Afacerilor Externe în guvernele Mareșalului Antonescu. Asasinat de comuniști împreună cu Mareșalul ; 34, 38-39, 181-182, 189, 203-204, 208-210, 213, 215, 218, 225, 227, 239, 245, 246.

Antonescu, Victor, Ministru liberal al Afacerilor Străine: 96, 106, 183.

Argetoianu, Constantin, Ministru de Finanțe și al Afacerilor Străine, 13-14, 107-108, 144, 153, 199.

Alphand, Herve, Ambasador francez la Moscova: 69,79.

Altenburg, Gunther: 188

Reprezentant german pe lângă Guvernul Română în Exil, dela Viena: 188,260,263.

Arion, Mișu, Diplomat: 87.

Astor, Clement, Lord, Prim Ministru Britanic, 112, 267, 288.

Aureliu, Locotenent : 263.

Auschnitt, financiar, 144.

Arcizewski, Miroslav, Ministrul Poloniei la București, ulterior Subsecretar de Stat la Ministerul de Externe Polonez: 25, 70, 76, 94, 133, 127, 132, 143.

Argeșanu, Ion, General, Prim Ministru răspunzător de asasinarea a peste 400 de Români legionari: 159, 160, 199, 207.

Averescu, Alex., Mareșal: 107, 249.

Avramescu, Gheorghe, General, Comandantul Corpului de Vânători de Munte în Campania din Rusia: 39, 249.

Axel, Principe de Danemarca: 150.

B

Bagdad, Eleonora, Româncă asasinată de Poliția lui Carol al II-lea: 159.

Bălcescu, Nicolae: 52.

Baldwin, Stanley, Prim Ministru englez: 103, 112, 119.

Baliță, Cneaz: 51.

Bănescu, Eugeniu: 210.

Banfy, Micloș, Ministru de Externe maghiar: 60.

Barboi (Cneaz)

Barthou, Jean, Ministru de Externe francez: 16, 59, 68, 74, 76, 101-103, 111, 142, 158, 165, 180.

Beaconsfield, Lord: V. Disraeli.
Basdevant, Denise, ziaristă franceză: 202, 213, 245, 251-252, 263.
Basta, General austriac: XI.
Beauregard, Costa de: 133.
Beck Iosif, Colonel, Ministru Polonez de Externe: 17-18, 23-25, 37, 30, 97, 152.
Beneș, Eduard, Ministru Cehoslovac de Externe: 8-9, 13, 25, 59, 62, 75, 81-82, 86-87, 89-92, 94, 97, 104, 135, 142, 200.
Bengliu, General: 207, 210.
Bernandini Filippo, Nunțiul Apostolic la Berna: 39.
Boeru, Traian, Provocator introdus în sânul Legiunii, asasinul lui N. Iorga: 212.
Boncour, Paul: 24, 90.
Bonnefoy- Sibour, Ministru Francez în Danemarca: 160.
Bonnet, Georges, Ministru Francez de Externe: 157
Boris, Regele Bulgariei: 81.
Borman, Martin,, Șef Socialist-Național German: 143.
Bornemisza, Ana: 52.
Bova, Scopa, Renato, Ministrul Italiei la București: 38, 246.
Brăileanu, Traian, Profesor: 34, 224.
Brâncoveanu, Constantin, (Domn): 259.
Brătianu, Dinu: X-XI, 40, 43-44, 106, 108, 149, 180, 206, 247, 258, 269.
Brătianu, Gheorghe, Șeful Partidului Liberal Dizident: 16, 20, 27, 47, 52,

Berry, Burton, Y., Reprezentant SUA la București: 42.
Best, Werner, Dr., Înalt Comisar German la Copenhaga: 238, 246, 255, 256, 266.
Bethlen, Istvan, Conte, Prim Ministru maghiar: 60.
Bianu: 174.
Bib-Doda, Prenk Pașa, șef albanez, 54.
Biriș, Victor: 221, 222.
Blum, Leon, Prim Ministru Francez: 59, 68, 76-77, 103, 200.
Bodnăraș, Emil, Ofițer trădător, Spion sovietic: 42, 263.

88-90, 93-95, 107-109, 113-14, 117, 123, 149, 180.
Bratu, Colonel, Asasinul Inginerului Ionică: 232.
Broz, Iosif: V. Tito: 40, 45, 233, 277, 279.
Buckler, Emil: 261.
Bulbuc, Emil: 261.
Bulganin: Ministru Sovietic de Externe: 277, 279.
Bullit, William, diplomat și autor american: 8, 59, 119.
Burghilea, Ion: 54.
Burk, Eduard: 285.
Burkhardt: 145.
Buttler, Subsecretar Englez la Externe: 145.
Buzdugan, Gheorghe, Membru al Regenței, după moartea Regelui Ferdinand: 12
Buzești: V. Nicolescu-Buzești.
Byrnes, James: 259,267.

C

Canaris, Wilhelm, Amiral, Șeful Serviciului Secret al Armatei Germane: 173-177.

Cancicov, Mircea: 34.
Cantacuzino, Alexandru, Voluntar pe Frontul Spaniol împotriva

comuniștilor, Asasinat din ordinul lui Carol al II-lea: 167, 300.
Cantacuzino, Gheorghe, General: 19, 113, 195, 263.
Cantemir, Dimitrie, Domn: 82, 249, 259.
Cariani, Gheorghe: 232.
Carol al II-lea, Rege-Călău: VII-X, XII: 11, 13, 18-24, 26-27, 32-35, 68, 74, 88, 90, 106, 115-16, 119, 121-22, 124-25, 130-33, 136-37, 139, 142-44, 148, 158-59, 161-71, 173-75, 180, 198, 201, 205-11, 213-14, 219, 226-29, 258, 270.
Carol I, Rege: 201, 230.
Castro, Fidel: 278, 280.
Cădere, Victor, Diplomat: 84.
Călinescu, Armand, Ministru de Interne și Prim Ministru, răspunzător pentru asasinarea a sute de Români: VII, 15, 21, 23, 31, 76, 88, 98, 125-26, 133-34, 137, 142, 145, 158-59, 167, 183, 199, 205-06, 209, 211, 300.
Cătălina, fata lui Corneliu Z. Codreanu: 149.
Ceaușescu,: VII, VIII ,X, XII.
Cecil, Lord, politician englez: 103, 131.
Celmins, Gustav: 132.
Chamberlain, Austin, Sir, Politician englez: 154.
Chamberlain, Neville, Prim Ministru Britanic: 22-29, 89, 131, 135, 151-58.
Chateaubriand, Fr. Rene: 51.
Child, Richard: Ambasador American la Roma: 10.
Chirnoagă, Platon, General, Comandantul unei divizii pe Frontul Rusesc și Comandantul Armatei Naționale Române în 1944: 43-44, 220, 243, 251, 263.

Christescu (General): 56.
Christi, Vladimir: 43.
Christian I, Regele Danemarcei: 236.
Churchill, W., Prim Ministru Britanic: VIII-IX, 32, 43, 45, 47, 58, 68, 101-10, 112, 131, 154, 233, 237, 241-42, 259, 266-67, 284, 287-88.
Ciang- Kai-Și, Președintele Chinei Naționale: 279.
Ciano, Galeazo, Conte, Ministrul de Externe al Italiei fasciste: 25-26, 33, 97, 116, 148, 163, 170, 185-87, 190-92, 246.
Cicerin, Grigore, Ministru Sovietic de Externe: 8, 10, 67.
Cinghiță, Sublocotenent. A comandat plutonul care a asasinat 40 de Români-legionari în Lagărul de exterminare de la Vaslui: 210.
Clemenceau, Geoges, Sir, Ambasador englez la Paris: 12.
Codreanu, Corneliu, Z. (Căpitanul): 8-12, 16, 19-22, 24, 47, 59, 75-76, 89, 98, 113-15, 121, 126, 129-30, 132-34, 137, 139, 141, 144, 159, 179-80, 186, 192, 195, 200-207, 209, 211, 213, 224, 229, 231, 264, 291-300.
Cogălniceanu, Mihail: 52.
Comnen (V. Petrescu-Comnen).
Constantin, Dumitru (Colonel): 229.
Constantin, General: 217.
Constantinescu, Ata:88.
Cooper, Duff: 135.
Coroamă, General, Comandant Militar al Bucureștiului în Sept. 1940: 34, 195, 214, 219.
Cortina de Fier: VIII.
Costaki, Lupu: 249.
Coulondre, Robert, Ambasador al Franței la Berlin: 30, 31, 151.
Creangă, Ion: 51.
Cretzianu, Gheorghe, Diplomat român: 34, 83.

H

Halder, Franz, General; Șeful Statului Major German: 176-177.
Halifax, Lord, Ministru de Externe al Angliei: 28, 30, 89, 153.
Hambar, von, Căpitan: 56.
Hansen, Erich, General, Comandant al Misiunii Militare Germane în România: 39, 221.
Harriman, Averall, Ambasador SUA la Moscova: 40.
Hearst, Randolph, Ziarist american: 282.
Henderson, Neville, Ambasador Britanic la Berlin: 27-30, 151, 153, 156.
Henriot, Philippe, Deputat francez ucis de comuniști: 109, 180, 238.
Herriot, Edouard, Prim Ministru Francez: 59, 68, 83, 103, 109.
Hess, Rudolf, Șef socialist- național german: 218.
Hillgruber, Andreas, Scriitor politic german: 192, 216.

Hindenburg, Paul, Mareșal
Hiss, Alger, Spion sovietic în SUA, Primul Secretar General al Națiunilor Unite: 23-24, 281.
Hitler, Adolf: 10, 14, 16-20, 22, 24-30, 32, 35-36, 39, 41, 44, 67, 93-94, 1+1, 103, 131, 133, 135, 140-44, 147-48, 155-56, 158, 162, 168-70, 176, 179, 184-85, 193-94, 196, 198, 214, 216, 218, 220, 231, 235, 237-239, 244, 246, 246, 256, 262, 266.
Hoare, Reginald, Sir, Ministru englez la București: 144.
Holstein, Bent: 236.
Hoper, Trevor: 141.
Hopkins, Harrz: 37, 43.
Horia, Sima: V. Sima Horia.
Horthy, Miklos, Regentul Ungariei: 60, 94.
House, Edward, Colonel SUA, unul din șefii Puterilor Oculte: 236.
Hrușciiov, Nikita: 279, 284, 288.
Huntzinger, Charles, General francez:

I

Iasinschi, Vasile, Comandant legionar: 34, 43, 197, 221.
Iliescu, General: 57.
Ion Ghica Voievod: 261.
Ionescu, Locotenent Colonel: 139.
Ionescu, Nae: 66.

Ionică, Nicolae, Inginer, asasinat de Poliția Regelui-călău Carol al II-lea: 159, 232.
Iorga, Nicoleta: 13-14, 22, 107-108, 133-34, 144, 159, 164, 199, 299.
Ironside, Edmund, General englez: 156-157.
Iunian, Grigore: 106, 107.

J

Jackson, acuzator public: 177.
Janin, Maurice, General francez, trădător și infam : 8-9, 59.

Jold, Alfred, G-ral, Șeful Statului Major German: 45, 195-196.
Joffe: 63.
Jora, Antioh: 52.

Jora, Dafina, Domnița: 52.

Jora, Mihail: 52.

Ferdinand I, Rege Al României :

10, 60, 230, 249, 270.

**Fiessner, General, Șeful Armatei
Germane din Ucraina : 41.**

Filaliti, G. Diplomat român : 83

Filip, 230.

**Gafencu, Grigore, Ministru al
Afacerilor Străine : 26, 33, 107, 130,
144, 147-48, 158, 161-63, 165 –66,
168, 191, 243, 245.**

Gales, Prinț de : 103.

Gauthier, General german: 174.

Găvănescu, Profesor : 225.

Gaxotte, Pierre, Istoric francez : 109.

George V, Regele Angliei : 18.

**Georgescu Corneliu, Comandant
legionar al Bunei Vestiri : 43.**

Geraldina, Regina Albaniei : 145.

**Geraud ; Andre (Pertinax) : 73-74,
109.**

**Gerstenberg, Alfred, General
german : 156.**

Ghelmegeanu : 208, 269.

**Gheorghe, Ștefan (Voievod) :
Gheorghiu-Dej, Aventuriei comunist,
Dictator și Călău al Neamului : VII,
X, XII, 282.**

**Gherovici, Colonel, implicat în
asasinarea lui Corneliu Codreanu :
138-139, 207.**

**Ghica, Alexandru, Șeful Siguranței
Generale în timpul Guvernului
Legionar : 214, 218, 224, 226-27, 235.**

**Ghica, Dimitrie, Ministru al
Afacerilor Străine : 68, 73-74.**

F

Filiti, Căpitan : 56.

Fink, Renthe von : 157, 170.

**Franco, Francisco, General Șef al
Statului Spaniol: 116, 130, 145, 230.**

Furducescu, Comisar-șef: 299.

G

**Ghica, Emil, Grigorie și Dumitru,
Diplomați români : 83.**

Ghidion (Preot) : 52.

**Gerogescu, Teohari (Burăh, Teșcovici):
VII.**

**Comandament German: 32-33, 45,
175-76, 195-97.**

**Gigurtu, Ion : Prim Ministru : 106, 126,
142, 168, 169.**

**Goering, Herman, Mareșal : 16-17, 20,
26-29, 31, 45, 67, 86-89, 90, 93-94, 97-
98, 103, 108, 118, 157, 159, 177, 185.**

**Goga, Octavian :21, 106, 109, 121, 123,
127, 131, 142m 190.**

Goga, Veturia, 189.

Goldschmidt, Lazarus : 139.

Golia, Ieremia :249.

Gorbaciov, Mihail : 176.

**Gorceakov, Ministru de Externe al
Rusiei Țariste: 69.**

Gosset, Pierre și Rene : 29.

**Grecianu, Constantin, Diplomat
român :188.**

Grecu, Lucia :24.

**Groza, Dumitru, Comandant legionar,
Șef al Corpului Muncitoresc
Legionar : 214, 225, 226,**

**Groza Petre : Avocat li om de afaceri
român, Șef al Agenturii cripto-**

comuniste sovietice în România. Dușmanii Legiunei, între alții Mareșalul Antinescu și Ministrul german Ribbentrop, au pretins că era una și aceeași persoană cu Groza Dumitru :44, 214, 226, 253, 265, 267.

Kalinin, Mihail, Președinte URSS: 15, 76, 104.

Kanya, Kalman: 60, 94.

Keitel, Wilhelm, Mareșal, Șef al Înaltului

Kemenz, L. : 61, 262.

Kenan, Ministru SUA : 277.

Kennard, Howard :25, 30, 151.

Kennedy, John, Președinte SUA : 278-280.

Keppler, Wilhelm : 172.

Keller, General german:14, 16, 56.

Forestal, James, Șef al departamentului de stat al SUA: 45.

Franasovici, Richard, Ministru al Lucrărilor Publice: 113-14, 147, 149, 158.

Kerenski, Alexandru, (Kibiș Adlers) : 7, 56, 58, 214.

Lahovary, Alexandrus : 57, 83.

Langa-Rășcanu : 62.

Laval, Pierre, Ministru de Externe francez, apoi Prim Ministru : 73, 91, 103, 109, 111-12, 131.

Lawrentiev, Ministru Sovietic la București : 182, 217.

Le Rougelet, John : 43.

Leger, Alexis : 31, 106, 112.

Lahman, Herbert, Guvernator SUA : 7.

Gruenspan, Herschel : 23, 135.

Guillaume, Baron : 76.

Gzr, Radu, poet legionar : 224, 225.

K

Kerilis : 109.

Killinger, Manfred, von, Ministrul Germaniei la București : 36, 38, 215-16, 221, 223-25, 244.

Kim-Ir-Sen, Dictator comunist corean : 276.

Kirshen, Leonard, Autorul unei cărți despre lagărele comuniste de exterminare, speciale pentru legionari : 199.

Kolceak, Alexandru; Amiral, Coandantul Armatei Naționale rusești : 9, 45, 58, 104, 146.

Kossuth, Lajos : 52.

Kuhn, Bela, Dictator comunist, terorist bolșevic în Ungaria : 8, 59-60, 146, 200.

Kutiepov, General naționalist rus, răpit de KGB în plin centrul Parisului : 21, 104.

L

Lemery, Senator francez : 109.

Lenin, V. Ilici : 7, 8, 58, 67, 75, 102-103.

Leopold, Regele Belgiei : 97.

Lipsky, Iosig, Ambasadorul Poloniei la Berlin : 15, 17-18, 23, 25, 29-30, 151, 156.

Litinov, Maxim, Ministru de Externe sovietic : 8, 12, 67-69, 82, 90.

Lloyd, George, David, prim Ministru al Angliei : 58, 154.

Londonderry, Lord :103, 135.
Lothain, Lord : 103, 112.
Ludendorff, Erich von, General german : 10.
Luca, V : VII.
Ludwig, Colonel : 261.
Lukasievici, Iulius, Ambasador polonez la Paris : 152.

Lunacharski : 7.
Lupescu, Elena Wolf, "Duduia", amanta lui Carol II : 13, 71, 74, 123, 174, 183, 198, 201.
Lupu, Nicolae, Dr. : 50.
Lvov, Prinț, Șeful Primului Guvern Revoluționar Rus : 7.

M

Mac Arthur, General, Comandant al Forțelor SUA în Pacific : 276.
Mac Carthz, Joe, Am politic american : 201, 275.
MacDonald, Ramsay (Premier Britanic) : 68, 101, 103.
Macoveanu, Maior, unul din asasinii lui Codreanu: 137, 138, 207.
Madariaga, Salvador, Scriitor spaniol : 281.
Madgearu, Virgil : 203.
Malamuceanu, Comisar : 299.
Malaxa, Industriaș : 122, 140.
Manciu, Prefectul Poliției Iași : 10, 11.
Mandel, Iuliu : X-XI, 39-41, 43-44, 76, 80, 106, 108, 122-123, 149, 207, 243, 250, 258-59, 269.
Mannerheim, Carl, Mareșal, Președintele Finlandei : 23, 233, 249.
Manoilescu, Grigore : 43.
Manoilescu, Mihai : frate cu Grigore, Ministru în ultimul guvern al lui Carol II : 142, 169, 188.
Manuilă, Sabin : 221.
Mao-Tse-Dung : Șef comunist chinez, Călău al Poporului Chinez : 275, 285, 288.
Maria, Regina României : 10, 60, 121.

Marin, Vasile, Comandant legionar, avocar și ziarist de renume, căzut în Spania în războiul împotriva comuniștilor : 121, 140, 170, 182, 293.
Marinescu, Gavrilă, Prefectul Poliției din București, participant activ la multiplele asasinat organizate de Carol II : 125, 137, 210.
Marioara, Prințesa României : 116.
Marshall, George, General, Șef al Departamentului de Stat American : 288.
Marty, Andre, Aventurieri comunist, origine incertă : 58, 59.
Marx, Karl : 124.
Masaryk, Thomas, Președinte al Cehoslovaciei, lider al Puterilor oculte : 58-59.
Maseorul Regelui : 137.
Maurras, Charles : 180.
Mavrocordato, Alexis, Locotenent, mort în lupta împotriva Bolșevicilor : 55-56.
Mavrocordato, Edhar, Diplomar român : 83.
Mc Carthy, Joe : 276.
Meissner (Ministru german) : 94, 95.
Micescu, Istrate : 125, 131.
Mihai I, Regele României : VIII-X, 11, 34, 40-41, 44-45, 161, 165, 170, 180, 249, 250, 255, 259, 269, 275.

Mihai Viteazul : XI, 10, 55.
Mihai, Mare Duce, frate Țarul Nicolae al II-lea : 7.
Mihailovici, Draga, General iugoslav : 40, 43, 233.
Mihailache, Ion : 123.
Milan, Regele Serbiei : 117.
Milch, General : 96.
Miller, General : 21, 104.
Mișu, Nicolae, Diplomat român : 83.
Miron Cristea, Patriarh : 21, 25, 131, 133, 145, 199.
Mironescu, Gheorghe : Ministru de Externe : 66, 76, 80, 106.
Mironovici, Radu, Comandant legionar al Bunei Vestiri : 220-221, 224.
Mitilineu, Carol, Diplomat român : 83, 107.
Moch, Jules, Ministru de Interne francez : 271.

Nan, Cneaz : 51.
Nantouillet, Marchiz, Prat de, Ministrul Spaniei la București : 116.
Napoleon III : 52.
Nasser, Gamal, Abdel, Președintele Egiptului : 279.
Natalia, Regina Serbiei (Dinastia Obrenovici) : 116-117.
Neel-Buston, Lord : 154.
Negri, Constantin : 51-52.
Negri, Elena : 52.
Negri, Evghenia, Stareță : 52.
Negrin, Lopez-Juan, Dictator sângeros și terorist Președinte al Republicii Spaniole : 115, 118.

Molotov, V., Ministru de Externe al URSS : 14, 17, 28, 40, 147, 149, 193-194, 247, 281, 287.
Monzie, de : 136, 152.
Morgenthau, Hans : Ministru SUA : 278.
Moruzov, N. Șeful Ssi al Armatei Române sun Carol II : 167, 173-177.
Mozcinski, ultimul președinte al Poloniei interbelice : 158.
Moța Ion, Comandant legionar, mort în Spania în lupta împotriva comuniștilor : 121, 140, 170, 182, 293.
Muller, Iosif, Căpita, omul lui Canaris : 173-74, 176-77.
Munck, Edward, Ministru danez de Externe : 159.
Mușat, Roman : 51.
Murphy, Robert : 41.
Mussolini, Benito : 15, 30-31, 33-34, 39, 44, 67-68, 101, 103, 108, 144, 157, 161, 163, 170, 185-86, 190-91, 196, 237, 239.

N

Negruzzi : 52.
Neron : 200.
Neubacher, Herman, Dr. : 36-36, 221.
Neurath, Konstantin : 18, 91-92, 111.
Nicodim, Patriarh : 206.
Nicolae al II-lea, ultimul Țat al Rusiei : 7-8.
Nicolescu, Nicoleta, Șefa Organizației Feminine Legionare, torturată și asasinată de Poliția lui Armand Călinescu : 26.
Nicolescu-Buzești, Membru activ al Bandei de Trădători și Veleitari de la 23 August 1944, Ministru de Externe : 130, 249, 252.

O

Ostrovski, Ministru Sovietelor la București : 88.

Obrenovici, Alexandru, Regele Serbiei : 85, 117.

Olga, Mare Ducesă, sora lui Nicola II : 236.

Occident : VIII.

Omul Genevei : 82, 106.

Orehovius : 51.

Orleanu, M. Senator : 117.

Owsley, A. Dipl. SUA : 149.

P

- Paladinul Mareșalului : 239.**
Pantazi, Constantin, General, Ministru de război sub Antonescu : 34, 179.
Papen, Franz : 182.
Pascu, Dan : 138.
Patrășcanu, Lucrețiu, VII, 247.
Patrirhul-Diavol : 145.
Patton, Goerge, Generalul SUA : 45.
Pauker, Ana (Rabinsohn) Aventurieră comunistă, Spioană sovirtică : VII, X, XII, 271.
Paul, Principe Regent al Iugoslaviei (Dinastia Karagheorghevici) : 223.
Pavelescu, Gheorghe (Guță), Lagionar aqșasinat de Poliția lui Carol al II-lea : 143, 246, 255.
Perth, Justus : 188.
- Petain, Ph. : Mareșal, Șef al Statului Francez : 104, 111, 180.**
Petala, Vintilă, Diplomat român : 272.
Petre (Țăran moldovean) : 261-261.
Petrescu, Titel : 247.
Petrescu-Comnen, Nicolae, Ministrul României la Berlin : 16, 18-21, 86-88, 90-98, 192.
Petrovicescu, Constantin, General, Ministru de interne în Guvernul Legionar : 34-35, 182, 218, 224, 263.
Petru cel Mare : 249.
Pilsudski, Iosif, Mareșal, Șeful Statului Polonez : 31, 102-103, 157, 159.
Pion, Colonel : 226.
Pius XII, Papă : 191.
Podul Elefterie : VIII.
Pop, Valer : 187-189.
Popa, Emil : 220.

S

- Schirach, Baldur von : 198**
Schleicher, Kurt, General german : 18.
Schmidt, Paul, Interpretul lui Hitler : 175.
Schunke, Colonel, Atașat Militar German la București : 19, 93.
Sheba, Jan, Ambasador Cehoslovac la București : 116-18.
Sidorovici, Colonel : 149, 198.
Sikoroski, Wladislaw, General : 241, 287.
Sima, Horia : 32-36, 42-43, 168, 182-83, 203, 205, 209-10, 213, 218, 221, 225, 229, 239, 246, 255-258, 263.
Simon, John : Ministru de Externe al Angliei : 68, 101, 103.
Simovici, Dușan : General : 36, 223.
Sîngheorghe, Ion, Profesor : 43.
Slavek, Valery, Colonel : 28.
- Smigly-Rydz, Mareșal, succesorul lui Pilsudski : 20, 29, 158.**
Smuts, Lan, Șeful Guvernului Africeii de Sud : 59.
Sonino, Ministru Italian de Externe : 58.
Sorge, Agent al lui Canaris la Tokio, spion sovietic : 195.
Sosnowski, kazimeriz, General : 32.
Stalin, Iosif , V : VIII-IX, XI-XII, 7, 42-43, 67, 102, 165, 241-42, 258-59, 262, 287-288.
Stargewski, Diplomat polonez : 149.
Staunig, Thorwald, Prim Ministru Danez : 236.
Stefanik, Milan, General : 8, 25, 59,
Stere, Constantin : 5.
Stoiađinovici : 223.
Stevenson : 280.
Stoicănescu, Constantin : 233, 261.

Stomoniakov, Delegatul lui Stalin pentru Negocierile dela Riga : 69-70, 73.
Straczewski : 149.
Streicher, Julius : 211.
Stressemann, Gustav : 68, 155.
Stupida lovitură : 225.
Sturdza, Alexandru (Mare logofăt) : 51.
Sturdza, Ana : 261.
Sturdza, Constantin : 56.
Sturdza, familia, scurt istoric :51-56.

Sturdza, Ilie-Vlad : 167, 261.
Sturdza, Ion (Mare Htaman) : 51.
Sturdza, Ion-Sandu, Domn : 117.
Sturdza, Jean, Locotenent : 56.
Sturdza, Mihalachi : 51.
Sturdza, Vasile : 51.
Sukarno, Ahmed, Dictator gilosovietic al Indoneziei : 278.
Supra-alimentata Pompadour a decadenței românești : 71.
Szembek, Ian, Diplomat polonez : 17, 19.

Ș

Șeicaru, Pamfil, Directorul Ziarului *Curentul* : 248, 250.
Ștefan cel Mare : XI, 51, 62, 161.
Ștefan, Gheorghe (Domn) : 51, 261.

Șteflea, Ștefan, General : 41, 185, 244, 249.
Știrbei, Barbu : 40-41, 247,118, 142, 144, 146, 158, 164-66, 180-82, 202, 215, 249, 267, 270.

T

Tabouis, Genevive, ziaristă franceză, specializată în dezinformare, manipulare minciună ; 67, 85, 109, 112.
Tătărescu, Gheorghe : 83, 96, 98, 123, 125, 131, 168, 199, 208.
Teleki, Pal : Prim Ministru Maghiar : 60, 169, 191, 194.
Tehnicieni pedanți : VIII.
Tharaud, Jean și Jerome, scriitori politico francezi : 200.
Thiers, Louis Adolphe : 122.
Tiso, Iosif, Broz : 40, 45, 233, 277.
Titulescu, Nicolae, Ministru Român de Externe, cripto-comunist și promotor din umbră al imperialismului sovietic : 13-19, 49, 62, 71, 73-77, 79-84, 86-93, 96, 98, 103-109, 115.

Azalaszi, Ferenc, Șeful Crucilor Însângerate maghiare : 61, 262.
Tolstoi, Nicolae : 176.
Tomiță, Căpitan : 231.
Tomșa (Vodă) : 180.
Toynbee, Arnold, Istoric englez : 253.
Trevor-Roper, H.R., Profesor și autor englez :141.
Triper, Jean, Ministru francez la Riga : 70.
Trotzky, Leon-Bronstein : 7, 62.
Truman, Harry, PreședinteUSA: 267, 276, 287-88.
Tukhacevski, Mihail, Mareșal sovietic : 21.
Țânțăreanu :227.

U

Umbra lui Corneli Codreanu : 209.
Un nou <Kerenski> : 214.
Uradel : (Cneaz) : 51.

**Urdăreanu, Ernest, (Murdăreanu),
Ureche, Nistor, Mare vornis și Cronicar
: 52.**

V

**Vaida-Voievod, prim Ministru ; 14,
76, 80, 106, 123, 188, 195.**
Voievod : VIII.
Vaillat, Xavier .180.
Van, Fleet, General SUA : 277.
Vanger : 148.
**Victor-Emanuel, Regele Italiei : 39,
191, 246.**
**Vîshinski, Andrei, Comisar sovietic
la Externe : 44, 285, 259.**

Vlahuță, Alexandru : 51.
**Vlasov, Andrei, General rus
antistalinist : 262.**
Voievod, Vaida : 14, 76, 107, 199, 295.
**Vojen, Victor, Comandant legionar :
172, 216, 217.**
**Vorobchievici, Colonel, Atașat Militar
român la Berlin : 33, 162, 165.**
Vulgară bârfitoare : 250.

W

Walker, General SUA : 280.
Weideman, Căpitan : 135, 143.
**Wezgand, Maxime, General francez :
180.**
**Wilson, Woodrow, Președinte SUA :
8, 49, 58, 62, 238, 281.**

Wolthat : 96.
**Weizsacker, Ernst, Subsecretar de Stat
la Wilhelmstrasse, Președinte al
Germaniei Federale : 27, 176-77, 198.**
Wessel, Horst : 197.

X

Xenopol, A.D. : 51.

Y

Ybarnegarz : 180.

Z

**Zamfirescu, Dului, Alexandru : 148,
161.**
Zăvoianu, Colonel :208.
**Membru marcant al Camerei lui
Carol al II-lea.**

Zeciu, Colonel : 138.
Zinoviev, Grigore : 7.
Zogu, Regele Albaniei : 26, 145.

INDEX DE IDEI, LOCURI, FAPTE, EVENIMENTE

A

- A la Moscovita: 83.**
A uita pe Soldatul Român: 248.
Abdicarea motivată a Regelui Mihai: 259.
Abernon (Lord): 154.
Acapararea Comerțului de către: 134.
Acord Franco-German: 135.
Act de Abdicare: IX.
Act de curaj: 137.
Acuzator Public: 177.
Adevărata măgărie: 144.
Administrator evreu pentru o Biserică creștină: 271.
Afacerea cu Ostroavele: 185, 217.
Aftermath The, (Consecințe, urmări, sechele): 59, 101, 301.
Agresiunea fatală asupra Greciei: 186.
Ajutor de boală: 139.
Alegeri falsificate, primite ca autentice: 267.
Alianța secretă dinte Casa Albă și Kremlin: 278.
Amenințări britanice: 158.
- Arbitrajul dela Viena: 170.**
Apucați-vă de comerț. Faceți comerț, ca ei : 299.
Apropierea germano-rusă : 147.
Anti-Munchenul : 135, 151.
Amnistia tuturor : 229.
Armament cu Wickers : 164.
Armata Bulgară : 249.
Armata Națională : 260.
Armata Roșie : 7,
Armatele Japoneze : 129.
Asasinarea a 40.000 Ofițeri germani : 39.
Asasinarea morală a Căpitanului : 200.
Asasinat prin omisiune : 63.
Asasinii celor 15. 000 de Ofițeri Polonezi : 176.
Asasinul Căpitanului : 137, 139, 168.
Ascultați pe veneratul nostru : 258.
Ascunsele hrube : 58, 132.
Averescule, nu uita, cz mâna pe spadă : 249.
Argiva Lojlei Masonice București : 227.
Asasinată prin tăierea sânilor : 26.

B

- Basarabia: 7, 34, 70, 71, 82, 83, 89, 107, 108, 115, 128, 144, 148, 149, 165, 68, 189, 195, 246, 253, 259, 261.**
Banat: 236.
Banca Națională: 122, 137.
Bariera neștirbită de sârmă ghimpată: 65.
Bătălia Ardenilor: 265.
Bătrâni cu barba și ciubuc : 53.
Bazele legalele atrocităților : 131.
- Behemot iresponsabil și anonim : 281.**
Berchtesgaden : 23-25, 137, 145, 158, 171, 216, 218, 220.
Bestia comunistă : 289.
Bestia Fără Nume : 101, 236, 279, 288.
Bici al lui Dumnezeu : XI.
Bine ați făcut : 137.
Biserica Ortodoxă : 296.
Blackburn : 26.
Blitzkreig : 32.
Bucovina : 114, 123, 148, 150, 166.

C

- Cadrilater : 151.**
Căile Ferate Române : 113, 114, 158, 165.
Cairo : 40, 247, 250, 251, 252.
Călăii Regelui : 137, 139, 169.
Calais : 136, 137.
Călătoria-dezastru : 147.
Călcâiul Moscovei : 258.
Calea spre iertarea păcatelor : 285.
Calm germanic . 256.
Cal Troian : X.
Călugăreni : 56.
Cămășile Albastre : 127.
Cămășile Verzi : 127, 213.
Camp David Spirit : 279.
Căpitanul a fost răzbunat : 137.
Căpitanul trebuia suprimat : 129.
Căpitanul vostru de ieri : 213.
Capitularea dela 23 August 1944 : 166, 227, 254.
Cârdășia Titulescu-Beneș : 115.
Carol și camarila : 159.
Carol și țiuțoarea : 171.
Carpații Meridionali : 257.
Carpații Moldoveni : 56, 150, 163, 249.
Cartea Albastră britanică : 156.
Casa de Credit a Armatei : 214.
Castrați mintal : XI.
Cât timp voi fi pe tron, nu va fi război ! : 103.
Cazacii : 215.
Cârpe cu care dușmanul...: XI.
Cea mai tâmpită calomnie . 124.
Cehoslovacia : 8, 17, 18, 68, 86, 89, 90, 94, 96, 109, 116, 142, 146, 267.
Cei ce nu sunt inițiați : 119.
Cel mai plin de păcate : 131.
Centrul conspirativ dela Palat : 207.
Cercetat-au guvernele postbelice Americane? : 283.
Chestiunea cehoslovacă : 135.
China : 44, 288.
Chișinău : 79.
Cimitirul Legionar Predeal : 159, 214, 168, 189, 246, 261
Budapesta, 8, 49, 60, 61, 67, 69, 187, 248, 249, 279.
Bulgaria : 82, 103, 108, 148, 166, 197, 147, 184.
Bunul și Credinciosul Popor : 270.
Cine este acest tânăr? : 133.
Cipru (Insula) : 253.
Cir-condiționare cerebrală : XI.
Cluj : 23, 61, 62.
Codrii Tâncăbeștiului : 137.
Combi-nația Tătărescu-Gafensu : 168.
Cobmi-nația Tătărescu-Giugurtu : 168.
Combi-nația Giugurtu-Manoilescu : 169.
Comerț legionar : 134.
Comerț românesc : 134, 299.
Comisar Sovietic din Harkov : 173.
Comisia de Anchetă a Crimelor Regelui Carol al II-lea : 229.
Comosia de investigații a Exceselor ungurești : 260.
Comisia Drepturilor Omului : 289.
Comisia Ruso-Română din Tirghina : 217.
Complot Legionar : 24, 134.
Complotul Generalilor : 177.
Condamnarea României la Muncă Silnică pe Viață : 259.
Conferința de Pace, Paris : 259, 303.
Conferința din Quebec : 248.
Conferința din Teheran : 248.
Consacrarea stăpânirii iudaice in România : 296.
Consilieri Regali : 159.
Consiliu de Coroană : 145, 164.
Consiliu de Război Restrâns : 223.
Consiliul Comisarilor Poporului : 7.
Consiliul Duprem : 8.

Consortiul Marinescu-Moruzov : 167.
Conspirația comunismului mondial : 205.
Constituția dăruită (febr. 1938) : 131, 213.
Constituția de la 1923 : 258, 269, 295, 296.
Convenția Militară Româno-Germană din Septembrie 1940 : 186.
Convenție de Armistițiu : 42, 127, 156, 276.
Convenție Feroviară cu Rusia Sovietică : 81-82.
Convenție Militară Franco-Sovietică : 73, 91, 104, 109, 111.
Cu noi este Dumnezeu : 230.

Copenhaga: 134, 135, 137, 143, 149, 151, 159, 167, 171, 233, 255, 266, 267, 301.
Coridor (Danzig) : 24, 25, 28, 152-155, 158, 237.
Cornul Luncii : 51.
Corpul de Voluntari Români : 260.
Crima de război, cea mai mare, autentic cunoscută : 262.
Cuibul lui Ion Vodă : 220.
Culoarul Dunăre-Carpați : 257.
Curentul (Ziar) : 248.
Cuvântarea mincinoasă : 250.
Cuvinte mincinoase : 155, 201.

D

Dacă am avea și noi scule : 98.
Datoria lor era alta : 210.
Declarația de Război a României : 55, 224, 230.
Declarația de Repudiere : 80.
Declarațiile de Garanție : 24, 155.
Decorarea Reglui Mihai de către Mareșalul Tolbuhin : XI, 267.
Decret de Amnistie Generală : 229.
Decretul din 8 Decembrie 1940 : 229.
Demobilizarea mișcării Legionare : 291.
Demonstrație loialistă : 270.
Depresiunea Deva : 257.
Dictatorul sângheros al Iugoslaviei : 277.
Dien-Bien-Phu : 276, 277.
Dictatura celui mai rău : 131.
Diplomație secretă : 119.

Discursul Inaugural : 213.
Discursul lui Goring : 157.
Discursurile provocatoare și războinice : 25, 155.
Dispreț pentru Poporul Român : 295.
Distrugerea Instalațiilor petrolifere : 144, 162, 163.
Document unic în Istoria Prăbușirii Monarhiilor : 269.
Doftana : 143.
Doi Eroii Legionari : 183.
Dillersheim (lagăr) : 261.
Drept în piept, ticăloșilor, căci e piept românesc ! : 179.
Drepturile și pozițiile furate românilor : 296.
Dresda : 43.
Diplomație secretă : 119.
Durazzo : 55.

E

Erou : XI.
Ești un incorect : 300.

Ești nu necinstit sufletește : 300.
Erupția lui Leon Blum : 77.

Esthera este Regina : 200.
E tot ce mai putem face pentru voi : XII.
Executarea Mareșalului Antonescu : 267.

Factorul comun al Infamiei : 227.
Factorul Român : 148.
Falanga : 230.
Făgăduințe britanice mincinoase : 152, 157, 158.
Falsul Armistițiu : 253.
Fantasmagorii bine socotite : 140.
Faptul polonez : 155.

Granița germană a tuturor frontierelor României Mari : 16, 20, 23, 26-27, 86-91, 93.
Garanțiile franco-britanice : 26, 28, 87, 89, 111, 145, 146, 148, 152, 153, 155, 162, 168, 191.
Garda Legionară : 210.
Gdynia : 153.
Generația compromisă : XII.
Geneția stalinistă : XII.
Gentelmen agreement : 182.
Grandomania politiceii italiene : 170.
Granițele noastre răsăritene : 15, 79, 82, 83, 147, 185.
Grăsuțele salarii dela Europa Liberă : 271.

Hango : 215.
Harakiri : 216.
Hațeg : 257.
Hector : Erou grec antic : X.
Helsingfros (Helsinki) : 65, 80.
Hiroshima, Nagasaki : 44, 304.

Executate de două ori : 232.
Exilul : XII.
Expulzarea lui Carol al II-lea : 99, 171, 174.

F

Fertila colaborare Titulescu-Litvinov : 81.
Finlanda : 7, 80, 125, 163, 215, 232.
Floarea Tineretului Român : 161, 219.
Focșani-Nămoloasa-Galați : 41, 42, 257.
Fond de îmbuibarem de dezmăț social și de desfrâu sexual : 281.
Frontul Democrat Patriotic : 41.

G

Grecia : 15, 34, 102, 186,, 197,
Grozavul atentat : 159.
Gurile Dunării : 143, 163, 194.
Guvern de asasini : 159.
Guvern mondial : 282.
Guvern Național Român în Exil : 42, 43, 44, 260.
Guvern Provizoriu : 7.
Guvernele emasculate : 170.
Guvernul din Washington : 42, 115, 152, 153, 248, 275,
Guvernul Finlandez : 65, 233, 249.
Guvernul Internațional al Națiunilor Unite : 278.
Guvernul Leton : 258.

H

Hitler Jugend : 149.
Hotel de Bergues : 73.
Hrube comuniste și cominizate : 276.
Hunedoara : 257.

I

Ierarhie agrară : 124.
Împotriva Oștirii și a Țării : 294.
Împreunarea sufletelor : 285.
Încercerare forțată într-o casă de nebuni : 280.
Închisoarea Jilava : 35, 129, 138, 139, 143, 195, 198, 203, 204, 208-211, 230, 305.
Închisoarea Lugoj : 230, 231.
Închisoarea Sighet : X.
Îndrăzneala câtorva și mișelia celor mulți : 133.
Insigne cabalistic : 148.
Instituția monarhică nu mai corespunde ... : 269.
Într-o zi vă vom uita : XII.

Înțelegerea Balcanică : 15, 19, 105, 146, 161, 186.
Înțelegerea în sânul fiecărei pribegii : 285.
Înțelepciunea patriotică a lui Iuliu Maniu : 250.
Istoria unei Mari trădări : 178.
Iugoslavia : 9, 11, 15, 36, 74, 81, 86, 89, 92, 142, 223, 241, 242, 261, 272.
Izvor otrăvit și înșelător : 175.
Insula Șerpilor : 300.
Insula Înaltului Demnitar : 134.
Înstrăinarea sufletului păturilor conducătoare românești : 239.

K

Kremlin : 60, 63, 68, 70, 75, 81, 83, 86, 194, 197, 258, 278-79, 287-288.

Katyn : 176, 177.

L

Lagărele de concentrare germane : 36, 170, 289.
Lagărul Vaslui : 210.
Lagărele de exterminare : 43, 199, 241, 250, 261.
Legăția Britanică din București : 259.
Legăția Rusească din București : 166.
Legislație lovită de nulitate : 296.
Legiunea Arhanghelului Mihail : 12, 114, 123, 125, 127, 165, 168, 199, 200, 202, 208, 213, 223, 229, 271.
Legiunea Britanică a Foștilor Luptători (Stahlern) : 103.
Legiunea Ungară : 52.

Legiunea Voluntarilor Români : 58.
Liga Națiunilor : 11, 16, 17, 21, 68, 105, 146, 169.
Livreaua albastră : 134.
Lobkowitz (Palat, Viena) : 260.
Lovitura de Stat dela 23 August 1944 : 248, 263.
Lovitura de Stat dela Ianuarie 1941 : 209, 213, 223.
Lovitură de Stat : 180, 292, 296.
Lugoj : 12.
Lumea liberă și Lumea Robilor : 280.
Lumină nouă ne vine dela Răsărit : 60.
Lumini ascunse de Istoricii noștri : 52.
Lunga Telegramă : 87.

M

- Martir : XI.**
Măcelul din Pădurea Tâncăbești : 139.
Măcelul muștelor : 288.
Măcelul Patrioților Unguri : 279.
Madrid : 116, 145, 301, 303.
Mafie internațională : 201.
Mafie ocultă : 201.
Magistratura : 134.
Mahomed II, Sultan turc : XI.
Majorat țărănesc : 124.
Mamele și Nevestele americane : 37.
Manciuria : 130.
Manevra Falsului Armistițiu : 252.
Mântuirea stă nuami în Adevăr : 272.
Mașini furate : 252.
Mărăști, Mărășești : 56.
Marea Baltică : 158, 175.
Marea Neagră : 80, 175.
Marea razie : 159.
Marsilia : 85.
Mărturia Jamdarmului Sârbu : 137.
Masivul Bihorului : 257.
Mein Kampf : 141, 302.
Memel : 145.
Memoriu către Conferința de Pace (Paris, 1946) : 116, 243, 251, 260.
Memoriu privind Războiul contra Germaniei și Ungariei : 256, 257.
Metodele Carol-Lupescu : 239.
Mica Înțelegere : 19, 86, 95, 146.
Milioane de Franci elvețieni : 252, 271.
Mincinoase și sângeroasa nălucă a Revoluției Franceze : 53.
Minciuna unui pretins armistițiu : 250.
Miniștrii dele Sighet li Râmnic : XII.
Mișeasca lovitură : 133.
Mișelescul asasinat : 98.
Misiune Economică Germană : 144.
Misiunea Militară Franceză : 249.
Mistificarea dela Cairo : 250.
Monopolul Regal asupra Contractelor de Armament : 122, 164.
Moștenitorii spirituali ai lui Titulescu : X-Xii, 166.
Mormântul celor 15.000 de Ofițeri Polonezi : 246.
Mostrele neobiectivității și fanatismului : 202.
Mucenicia Poporului Român : 250.
Muncă silnică pe viață : 259.
Muncitorimea evreiască : 136.
Munții Apuseni : 150, 257.
Munții Tara : XI.
Muscalul a ajuns la Chișinău : 79.

N

- Nașii (Revoluției Bolșevice) : 146.**
Nămoloasa-Galați : 41, 42, 163, 249, 157.
Neamul Românesc (ziar) : 134.
Nebuneasca agresiune : 145.
Necinstitsufletește:300.
Niciun soldat, niciun cartuș, niciun dolar mai mult : 59.
Nistru : 15, 57, 79, 82, 83, 243, 244, 248, 255.
Noaptea Sfântului Andrei : 137, 139.
Noaptea Sfântului Bartolomeu : 143.
Noi n-am avut tinerețe : 225.
Norvegia : 36, 162.
Nouă Răzbunători : 159.
Nu așa veți rezolva problema evreiască : 299.
Nu el ne poate salva pe noi, ci noi pe el : 285.

Nu mă pot bate cu Dumneata : 300.
Nu se găsisse nici un Soldat Român :
179.

Oamenii Partidelor : 52.
Oamenii Țării : 52.
Odeasa : 37, 175, 287.
Ofertele lui Hitler către Polonia :
237.
ONU poartă pe fruntea ei pecetea
Moscovei : 281.
Opera de sabotare : 98.
Opinia publică română : 24, 81.

Pabeda victoriei : XI.
Pace separată : 247.
Pact de Asistență Mutuală Franța-
Uniunea Sovietică : 73, 91-92.
Pact de Neagresiune Polono-
Sovietic : 143.
Pact Quadripartit : 193, 194.
Pact Româno-Sovietic de
Neagresiune : 13, 15, 65-70, 75, 80,
81, 107, 165.
Pactul Anti-Comintern : 129, 145.
Pactul de Definire a Agresiunii : 81.
Pact Fundamental al ONU : 278.
Pactul polono-Sovietic de
Neagresiune : 14, 68, 75, 80, 82, 143,
165.
Pactul Ribbentrop-Molotov : 28, 147,
Păcatele Tatălui : 270.
Păpuși ale Puterilor Oculte : 267.
Partidele Istorice : 258.
Partidul Conservator : 269.
Partidul Liberal Dezident : 16, 19,
47, 88.
Partidul Națiunii : 169.
Partidul Național Liberal : 124, 272.

Nu voi fi un nou Kerenski : 214.

O

Orașul liber Danzig : 23, 25-28, 152-
156, 158, 236.
Organizarea militară teritorială : 124.
Organizarea Călărașilor și a
Dorobanților : 125.
Organizația Feminină Legionară : 26.
Organizație de freneticvi, de
însăimântați și de conspiratori : 281.
Ostwal : 262, 110-116, 122, 125, 1153,
172-173, 188, 190, 156, 174, 313.

P

Partidul Național Țărănesc : 123, 258.
Partidul Totul pentru Țară : 123, 291.
Partidul Ubi F R N : 144.
Partizanii iugoslavi : 233, 266.
Patrioții unguri controlau situația la
Budapesta : 279.
Pearl-Harbour : 37, 237, 301.
Permanențele Statului și NKVD-ul
regimului : 207.
Perversiune socială științific
programată : 282.
Pestelcuția de piele de purcel : 148.
Petroșani : 257.
Piatra-Neamț : 261.
Planul Barthou-Beneș-Titulescu : XI-
Xii, 20-23, 25-26, 28, 81-84, 86-91, 93-
96, 98-99, 101, 104,
Planul Generelului Averescu : 249.
Planul Roosevelt-Marshall-
eiseinhover : 247, 288.
Planul Sănătescu : 247.
Plebiscit : 206.
Plutoanele de execuție ale Nebunului :
230.
Pocire ontologică a ființei umane : 282.

Pohod na Sibir : 252.
Politica Calului Troian : 67, 75,
Politica Rantzau-Cicerin : 67.
Politică de ațîtare : 63.
Politicieni și Diplomați români cer o puternică ofensivă sovietică : 243.
Poliția Franceză : 85.
Poliția Legionară : 208.
Popeea guvernează : 2000.
Popor răscolat : XI.
Posibilitate de Pace : 30.
Porțile de Fier : 162.
Prea târziu, Domnilor! : 229, 285.
Preciziunea maniacă a piromanului : 136.
Predarea fără luptă a Basarabiei : 76, 106, 142, 158, 168, 184, 257.
Pregătirea opiniei publice române : 24.
Presa evreiască : 238.
Presa germană : 145.
Presa Guvernului : 118.
Presa internațională : 137, 160.
Presa italiană : 168.
Presa lui Titulescu : 83.
Presa română și străină : 91.
Presa Statelor Unite : 136, 277.
Presiuni franco-britanice și americane în sensul unui război
contra Germaniei : 31, 142, 144, 150, 158, 237.
Pretențiile Sovietice : 248.
Pretins Armistițiu : 250.
Pricaz N 1 : 7,
Prigoană : 15, 22, 36, 125, 132, 239.
Primul Penitenciar Comunist din America Latină : 278.
Prizonerii unei forțe armate vrăjmașe : 259.
Pribblema Sudeților : 131.
Problema Tronului : 180.
Procesele Căpitanului : 132, 133, 140.
Procesiunea diplomaților votanți : 131.
Procesul dela Nurenberg : 32, 45, 176, 197, 211.
Procuratorul Judeii : 49.
Programul Mișcării : 134.
Propunerea lui Mussolini : 237.
Propunerile lui Goering : 87-91, 93.
Protocolul din 9 Iunie 1934 : 82.
Prusia Orientală : 23, 153.
Pulberăria Europei : 154.
Pusta Maghiară : XI.
Puterile (Forțele) anonime, malefice : 45, 58-59, 103, 104, 109, 115, 121, 129, 131, 133, 146, 236.
Puterile Centrale :56.
Puterile Haosului : 130, 136.

R

Războiul din Occident: 28, 32, 43, 237, 265.
Rămășițele titulesciene: 254.
Râmnicu-Sărat (Închisoare de exterminare):138, 143, 167, 212.
Raport final: 29, 30.
Răspunderea directă pentru declanșarea războiului: 237, 303.
Răspunzătorii pentru pierderea Basarabiri și pentru Arbitrajul (Dictatul) dela Viena: 93, 111, 147,
164, 167, 169, 170, 171, 172, 184, 189, 191.
Războiul Civil din Spania: 121, 146, 202.
Războiul de Recucerire (din Răsărit): 37-39, 143, 161, 163, 175, 186, 216, 243, 255, 265.
Războiul din Occident: 28, 32, 43, 237, 265.
Războiul visurilor: 148.
Răzbunare pentateutică: 211.
Răzbunătorii: 159.

Războiul din Occident: 28, 32, 43, 237, 265.
Războiul visurilor: 148.
Răzbunare pentateucă: 211.
Răzbunătorii: 159.
Războiul visurilor: 148.
Răzbunare pentateucă: 211.
Răzbunătorii: 159.
Rațiune de Stat: 206.
Rebeliune legionară: 179, 213, 219, 221, 223, 226.
Recucerirea patriei pierdute: 269.
Reduta înaintată a Sovietelor: 135.
Referendumul din 24 Februarie 1938: 131, 132.

San Francisco: 259.
Sanționarea tuturor: 229.
Sanhedrin: 139.
Să-ți păzești gura, căci altfel ți-o astup cu pământ.. 139.
Seninătatea celor dreți: 215.
Sensibilitatea nord-americană: 136.
Sentința de condamnare a Tineretului Român: 133.
Statele Unite nu vor sprijini niciodată un guvostil Sovietelor: 279.
Statele Unite să înceteze: 281.
Statul Major Sovietic: 158, 165.
Stegul svârlit de Regele Mihai: 170.
Steagul Țării și al Cinstei militare: 263.
Stettin (Castelul din Stettin) : 261, 264.
Straja Țării: 144, 145, 149
Strigoii politici: XI.
Sugrumarea (vei alege): 139.
Șase milioane de franci: 252, 271.

Servicii Secrete Germane: 62, 177, 178, 195, 223.

Regimul carlist nu era un regim românesc: 205.
Retezar (Masivul): 257.
Revoluția Franceză: 53, 133, 206.
Revoluția Legionară: 34.
Rezistențialiștii: 109, 266.
Riga: 65-66, 68-70, 79, 81-84, 107, 113, 175.
Ripolin (Fabrică de vopsele din Franța): 272.
Robănești: 57.
Rolul atribuit României: 129.
Rolul decisiv al lui Iorga: 211.
Românimea pribeagă: 271.
Rusia Albă: 196.

S

Servicii Secrete Franceze: 85.
Servicii Secrete Românești: 113, 126, 174, 176, 218, 220, 223.
Servicii secrete Americane: 37, 223.
Servicii Secrete Britanice: 223.
Serviciul Bestiei: 265.
Sfânta Bartolomee Legionară: 173.
Siberia: 8, 41, 43, 250, 251.
Siguranța Română: 174.
Sistem conspirativ de proporții europene: 206.
Sistem de Securitate (cu URSS): 130.
Sistem secret de informații pentru Alianții Occidentali: 38.
Skagerat: 150.
Slovacia liberă: 25, 193, 223, 246.
Soldatul Român (A uita pe): 248.
Skoda: 66, 108, 122.
Speriați, pitici, aventurieri politici și spioni comuniști: 263.
Spionaj în favoarea Puterilor Occidentale: 149.
Spioni străini: 43, 263, 267.
Stalingrad: 248.
Stalinul de buzunar: 280.

T

- Tabere antagoniste: 284.**
Tainicele Puteri: 135.
Talmud: 139.
Tămădău (Ilfov): X.
Tătărăni (Prahova): 124, 126.
Tighina: 83, 217.
Tineret înșelat și îndobitocit: 201.
Tineretul Român: XI. 77, 133, 134, 144, 145, 161, 211, 219, 292.
Tiranie nazistă: 245.
Tiraniile comuniste și Conducătorii Occidentului s-au înțeles perfect și de mult: 284.
Textul abdicării: 269.
Tezaurul de Stat Cehoslovac: 59.
Tezaurul Imperial Rus: 59.
Tezaurul României la Moscova: 82.
Tezaurul de Stat Cehoslovac: 59.
Tezaurul Imperial Rus: 59.
Tezaurul României la Moscova: 82.
Tezaurul de Stat Cehoslovac: 59.
Tezaurul Imperial Rus: 59.
Tezaurul României la Moscova: 82.

Ț

- Țara Orbilor: XI.**
Țara pierdută: XII.
Țara (problema) Sudeților: 22, 131, 135.
Țări (Capitale) Baltice: 9, 43, 65, 81, 102, 107, 258.
Țigări scumpe, gustări alese: 138.
Țuțora: 180.

U

- Ungaria: 8, 9, 16, 19, 28, 36, 42, 49, 59-62, 87, 89-90, 102, 107, 142, 143, 148, 164, 188-89, 193, 200, 223, 242, 278, 282.**
Stat uzurpat de străini prin fraudă și violență: 205.
România, Stat vasal al Uniunii Sovietice: 252.
Ucraina: 147, 196.
Uitarea dușmăniilor: 285.
Ultimatumul lui Bulganin: 279.
Ultimele Propuneri Germane: 237.

V

- Văcărești: 143.**
Vă promit, Boncour: 90.
Vă vom îngropa: 279.
Vânzarea dela 23 August 1944: 256.
Victimele Italiei: 176.
Victorie sovietică: 255.
Vid de caractere: 269.
Violarea sub ordin a 600 de Fete Germane: 288.
Viteaz liberator sovietic: 252.

Vizită de felicitare: 137.
Voi, necinștiților sufletește: 300.

Voi ați lins cismele dușmanului: XI.
Volkischer Beobachter: 93, 96

W

Washington: 41, 63, 69, 80, 115, 152,
153, 237, 238, 248.

Z

Ziua-Noaptea de 23 August 1944:
166, 227, 248, 249, 250, 251, 253, 255,
256, 257, 263.

Zone de ocupație anglo-saxone și
sovietice în Europa: 248.

Y

Yalta: 259.

TABLA DE MATERII

	Pag.
Cuvânt înainte	
Cronologie analitică	2
Precuvântare	47
PARTEA ÎNTÂI	
TITULESCU: MINISTRUL DUȘMANULUI	
I. Trecutul în noi	49
II. Primele posturi, primele semne	52
III. Riga și pactele de Neagresiune	62
IV. Titulescu în ajutor!	69
V. O Convenție Feroviară unică în felul ei	74
VI. Asasinatul din Marsilia și Telegrama pierdută	81
VII. Titulescu și alianțe militare cu Sovietele	98
VIII. Regat independent român sau Protectorat Ceho-Slovac	108
PARTEA DOUA	
CAROL: REGELE UCIGAȘ	116
IX. Guvernul Goga: Eroi, păcăliți și nemernici	117
X. Dela Florii la Răstignire	125
XI. Asasinarea lui Corneliu Codreanu și războiul	138
XII. Jertfa Poloniei și măcelul legionarilor	148
XIII. Tiranul fără spadă	158
XIV. Arbitrajul dela Viena și Mișcarea Legionară	164
PARTEA TREIA	
ANTONESCU: CONDUCĂTORUL PARANOIC	170
XV. N-am recunoscut trădarea	170
XVI. Un chinuit	176
XVII. Vărsare de sânge în Ardeal. Vizita la Roma	185
XVIII. În vizită la Berlin. Patru egal trei	191
XIX. Minciuna, veșnica armă a nemernicilor	197
XX. Altă noapte la Jilava	201
XXI. Putschul lui Antonescu	211

XXII. Ca pe vremea lui Carol	222
XXIII. Prea târziu, Domnilor!	227
XXIV. Pribegi în țări străine	232
PARTEA A PATRA	
MIHAI: MOȘTENITORUL PĂCĂLIT	237
XXV. Calea Robilor	239
XXVI. Când numai onoarea mai poate fi salvată	251
XXVII. Sfârșitul	262
XVIII. După Sfârșit	265
Încheiere	270
Cuvânt final	282
ANEXE	285
I. Circulara Numărul 148	285
II. Scrisoarea Lui Corneliu Zelea Codreanu, Șeful Legiunii, către Alexandru Vaida-Voievod, fost Președinte de Consiliu	288
III. Scrisoarea Căpitanului, Corneliu Zelea Codreanu, către Profesorul Nicolae Iorga	291
Bibliografie	394
Index de Persoane	299
Index de Idei, Locuri, Fapte, Evenimente	312
Tabla de materii	325

Prințul **Mihail Sturdza** (n. 1886; d. 5 februarie 1980, Madrid) a fost un politician și ministru al afacerilor străine al României română (14 septembrie 1940 - 26 ianuarie 1941, urmat de Ion Antonescu).

- Mihail Sturdza - Romania si sfarsitul Europei, Amintiri din țara pierdută. Romania anilor 1917-1947, 499 p 20 cm, CRITERION PUBLISHING (2004) [ISBN 973-86850-7-9](#)
- Mihail Sturdza - Tradarea cârmuitorilor; trad. din lb. engleza de Val Stanton. - Norcross : CRITERION PUBLISHING (2003) - 285 p. ; 24 cm. - Tit. orig. în lb. engleza: Betrayal by rulers. - [ISBN 1-887304-60-6](#)

PRINCIPELE MIHAIL STURDZA

Director: Aron Cotrus **Redactor:** Traian Popescu

Calle Conde de Penalver, 82, 4, Madrid-28006

Anul XXV, Nr. 21-22, Dec. 1979, Ian.-Feb. 1980

Revista CARPATII

In ziua de 5 Februarie 1980 s'a stins in Madrid la vârsta de 95 de ani, Principele Mihail Sturdza, strălucită figură a Tării și exilului românesc.

Coborâtor din cele mai străvechi familii de Voevozi și Principi Români, cum o mărturisea el însuși in cartea sa "România și Sfârșitul Europei", "numele nostru se înălțue cu istoria pământurilor românești, dela întemeietorii Principatelor din secolul al 12-lea și până în zilele noastre", el a fost mereu prezent în cele mai grele momente ale României moderne, atât pe câmpurile de bătae, cât și ca diplomat, scriitor, gazetar sau om de cultură.

Si-a început cariera diplomatică in anul 1913, ca secretar al Legatiei Române din Tirana Albania, unde a luat parte activă la luptele pentru independenta acestei Tari, ceea ce a provocat rechemarea sa.

A participat la epopeia României Mari dela 1916-1918, fiind după realipirea Transilvaniei la patria mamă România, primul prefect al Clujului desrobit, reușind prin tactul său diplomatic, să elimine asperitățile dintre Românii invingători și aristocrazia maghiara transilvăneană, facilitând o convietuire armonioasă, care câtiva ani mai târziu, când se găsea la Budapesta ca Secretar de Legatie, a provocat vizita Ministrului Afacerilor Streine Banfi și a Contelui Teleki, la Legatia Română pentru a-i

exprima personal, multumirile pentru cavalerismul cu care își împlinise mandatul de prefect român al Clujului.

Mai mult, a militat totdeauna pentru o apropiere politica a celor doua popoare, român și ungar, preconizând contopirea ambelor intr'un singur Regat, dupa prabusirea Imperiului Austro-Ungar.

A urcat toate treptele carierei diplomatice din acea vreme in România, fiind între anii 1927-1929, consilier al Legatiei din Washington, între anii 1929-1934, Ministru Plenipotentiar la Riga, Director in Ministerul de Externe, la cerere proprie, dat fiind deosebirile de păreri existente între el și ministrul titular la Externe atunci Nicolae Titulescu, Textul telegramei trimise in acest sens spunea:

"Multunesc Excelentei Voastre pentru noua dovadă de incredere arătată. Raporturile noastre cu Rusia Sovietică fiind însă la ordinea zilei, prefer să pun experienta și informatiile mele in aceasta chestiune la dispozitia Excelentei Voastre. Cer deci transferarea mea la București, in administratia centrală."

In acest timp a cunoscut pe Corneliu Zelea Codreanu, șeful Legiunii Arhanghelului Mihail, coincizand in opiniile lor asupra problemelor României Mari, atât în politica externă cât și desideratele interne de reeducare in alt sens al tineretului Tării.

S'a inrolat ca soldat al Legiunii și nu a mai părăsit-o de atunci până ce si-a dat ultimul sfârșit, in 1980, ajungând la gradul de Comandant al Bunei Vestiri.

In 1939-1940, este Ministru Plenipotentiar in Danemarca, de unde se intoarce pentru a ocupa functia de Ministru de Externe al Statului National Român Legionar, pe care o părăsește după "Putschul" Generalului Antonescu impotriva Mișcării Legionare și a Statului National Legionar din 21 Ianuarie 1941, pentru a o relua după 23 August 1944 în guvernul român de exil din Viena.

In toată această perioada a desfășurat o intensă activitate publicistică ca scriitor, ziarist și istoric, lăsând in urma lui o serie întreaga de lucrări necesare consultării pentru a cunoaște adevăratele aspecte ale politicii Europei între anii 1920-1978 și adevărul care a provocat drama pe care continentul nostru a trăit-o după 1945, și care nu se stie cum se va lichida in viitor.

Nu a pierdut nici o ocazie pentru a fi apărătorul Tării și Neamului nostru și avocatul marei dreptăți ce se cuvine României trădată de politicienii ei și de ultimii doi regi pe care lipsa de prevedere a primilor, i-au impus.

Cărțile serise în ultimii ani, "ROMANIA SI SFARSITUL EUROPEI", "BETRAYAL BY RULLERS TEDDY BARE", și "MAINE VA VENI RANDUL DUMNEAVOASTRA", stau mărturie.

Pentru noi camarazii de luptă, Principele Mihail Sturdza, Moș Lucă, cum îi spuneam în intimitate, rămâne exemplul statorniciei în lupta legionară pentru făurirea acelei României visată, strălucitoare ca un soare și temătoare de Dumnezeu, pentru care el a jertfit totul și viața lui.

Dumnezeu să-l odihneasca în pace.

PRINCIPE MIHAIL STURDZA!

Prezent!

ALBUM FOTO

Mihail Sturdza, Ministru de Externe

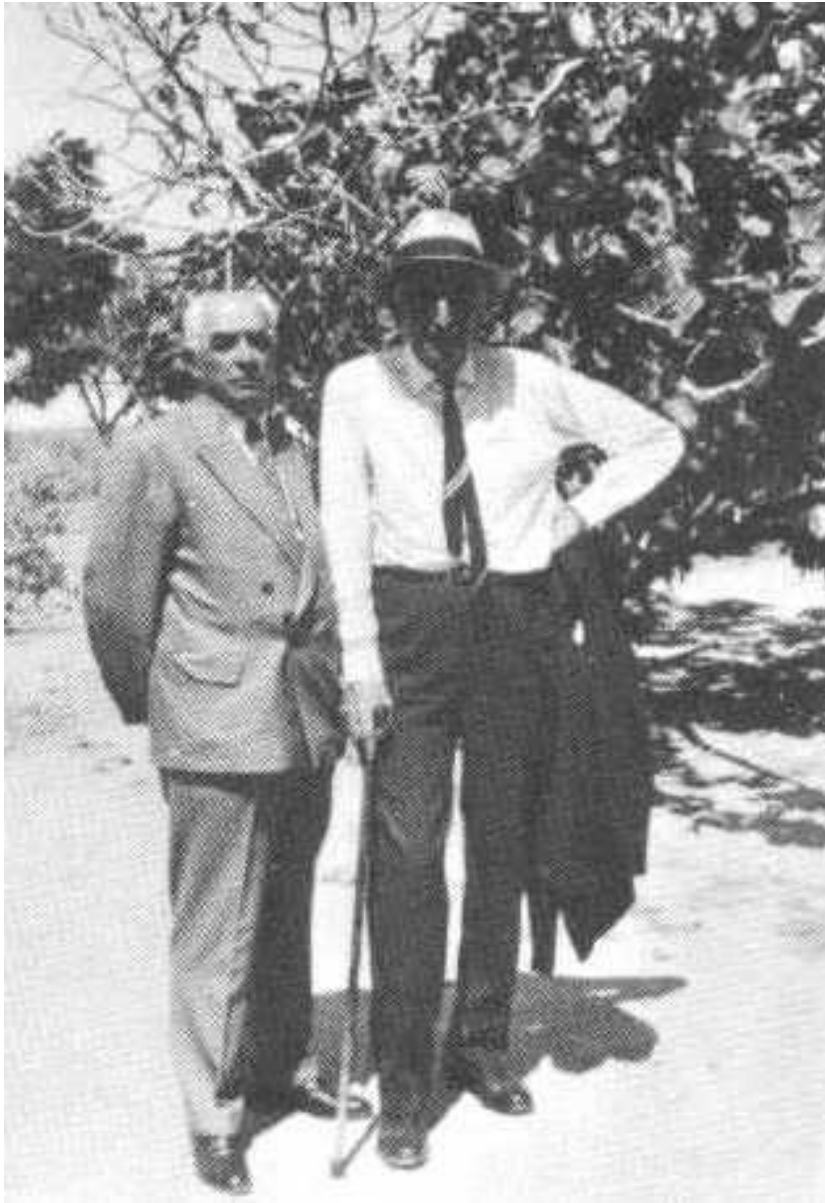
Anul 1967. Familia Sturdza reunită cu Comandantul și soția
lui la Viladrau – Spania

În aceeași localitate: Horia Sima, Mihail Sturdza și Nicolae Roșca

Doamna Zoe Sturdza

Gen. Chirnoagă cu Mihail Sturdza

Foto: Legiunea in imagini – Albumele Traian Borobaru,
Editura Miscarii Legionare, Madrid 1977

http://www.fgmanu.ro/Carti/2/capitol_toate